

Ενημέρωση Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης

Η Ενδιάμεση Αξιολόγηση της Κ.Π. EQUAL χρηματοδοτείται κατά 75% από το ΕΚΤ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2005

Περιεχόμενα

Συντομογραφίες	5
Εισαγωγή	6
Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ EQUAL ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	6
<i>Αντικείμενο της Πρωτοβουλίας</i>	6
<i>Βασικές αρχές υλοποίησης της Κ.Π EQUAL</i>	8
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΤΑΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	9
ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΈΚΘΕΣΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	10
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	13
<i>Γενικό μεθοδολογικό πλαίσιο</i>	13
<i>Κοινωνιόγραμμα εμπλεκομένων στην Ενημέρωση της Ενδιάμεσης αξιολόγησης</i>	13
<i>Επιλογή συστήματος δεικτών</i>	14
<i>Μεθοδολογική προσέγγιση αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των Μέτρων της Πρωτοβουλίας</i>	15
<i>Μεθοδολογική προσέγγιση αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των βασικών αρχών EQUAL</i>	17
<i>Μεθοδολογική προσέγγιση εκτίμησης των επιπτώσεων</i>	20
<i>Έρευνα Πεδίου</i>	23
<i>Παρακολούθηση Συνεδρίων Εθνικών Θεματικών</i>	24
<i>Συναντήσεις με άτομα των ομάδων στόχου</i>	24
Αξιολόγηση της καταλληλότητας της στρατηγικής	26
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Κ.Π. EQUAL	26
<i>Η Ελληνική οικονομία κατά το 2000 - 2004</i>	26
<i>Εξέλιξη της Απασχόλησης στην Ελλάδα</i>	27
<i>Το Πολιτικό Περιβάλλον</i>	46
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ.....	53
Αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης του Α κύκλου του Προγράμματος	56
ΈΡΓΑ Α ΚΥΚΛΟΥ	56
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ Α ΚΥΚΛΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	57
<i>Στοιχεία πορείας υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου των έργων του Α κύκλου</i>	57
<i>Κανόνας n+2</i>	66
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ (Α ΚΥΚΛΟΣ).....	68
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΜΕΤΡΩΝ.....	94
Η ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΣΤΗΝ Κ.Π. EQUAL ΩΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ.....	95
ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΩΝ Α ΚΥΚΛΟΥ	98

ΕΝΕΡΓΕΙΑ III ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ	116
<i>Πορεία υλοποίησης Ενέργειας III</i>	116
<i>Αποτελεσματικότητα δικτύωσης, διάχυσης και mainstreaming</i>	119
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	126
<i>Σύστημα Διαχείρισης</i>	126
<i>Δημοσιότητα</i>	128
<i>Τεχνική Υποστήριξη</i>	133
<i>Πληροφοριακά Συστήματα</i>	134
Αξιολόγηση της ενδιάμεσης αναθεώρησης του Προγράμματος της Κ.Π. EQUAL ..	137
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	137
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	140
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟΥ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ..	141
Αξιολόγηση του Β' κύκλου της Πρωτοβουλίας	143
ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ Β ΚΥΚΛΟΥ	143
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΡΓΩΝ Β ΚΥΚΛΟΥ	143
ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	146
ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ I.....	147
ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ II.....	148
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	148
Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των βασικών αρχών της Πρωτοβουλίας.....	149
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ.....	149
<i>Η αρχή της Εταιρικότητας</i>	150
<i>Η αρχή της Διακρατικότητας</i>	162
<i>Ίσες Ευκαιρίες</i>	171
<i>Η αρχή της Ενδυνάμωσης και Ενεργούς Συμμετοχής</i>	181
<i>Η αρχή της Καινοτομίας</i>	188
ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ	206
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΝΕΩΝ ΜΟΝΤΕΛΩΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΩΝ	
ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ	208
Αξιολόγηση επιπτώσεων	214
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	214
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	226
ΑΡΧΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΥΠΑΘΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΥ	231
ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΩΝ	
ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ.....	247
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ EQUAL	251
Κοινοτική Προστιθέμενη Αξία της Πρωτοβουλίας.....	253

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΣΤΟ ΕΣΔΑ	253
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΣΤΟ ΕΣΔΕΝ	259
ΜΕΤΟΥΣΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ, ΠΟΥ ΕΝΣΩΜΑΤΩΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΕΣΔΑ & ΕΣΔΕΝ, ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	264
ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ Γ ΚΠΣ	264
ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ 4 ^{ΗΣ} ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	265
Γενικά Συμπεράσματα	271
Παράρτημα	275
ΠΗΓΕΣ ΑΝΤΛΗΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	275
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΕΔΙΟΥ	278
ΈΡΕΥΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ Α.Σ.	291
ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑ EQUAL	295

Συντομογραφίες

Α.Σ.:	Αναπτυξιακές Συμπράξεις
Α.Σ.Δ.:	Αναλυτικό Σχέδιο Δράσης για την Ενέργεια III
ECDB:	Equal Common Database, Κοινή Βάση Δεδομένων για την Equal
Ε.Θ.Δ.:	Εθνικά Θεματικά Δίκτυα
Ε.Κ.Τ.	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Ε.Π.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ε.Υ.Δ.:	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
ΕΥΣΕΚΤ	Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ενεργειών Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου
Κ.Π.:	Κοινοτική Πρωτοβουλία
ΚΠΕ:	Κοινό Πρόγραμμα Εργασιών
Κ.Υ.Α.:	Κοινή Υπουργική Απόφαση
Ο.Α.Σ.Δ.:	Οριστικό Αναλυτικό Σχέδιο Δράσης
Ο.Π.Σ:	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
Π.Δ.Ε.:	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
Σ.Ε.Α.	Σύμβουλος Ενδιάμεσης Αξιολόγησης
Σ.Α.Ε:	Συλλογική Απόφαση Έργου
Σ.Π.	Συμπλήρωμα Προγραμματισμού
ΤΔΕ & Υ:	Τεχνικά Δελτία Έργων και Υποέργων
Τ.Δ.Π.Ε./Υ:	Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης Έργου και Υποέργου

Εισαγωγή

Η Ενδιάμεση Αξιολόγηση αποτελεί ένα μέσο για τη βελτίωση της ποιότητας και της ορθότητας του προγραμματισμού. Σκοπός της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης είναι να προσφέρει μια ευκαιρία για τον εντοπισμό των σημείων του προγραμματισμού που ενδεχομένως χρειάζονται αναπροσανατολισμό προκειμένου να εξασφαλισθεί η επίτευξη των αρχικών στόχων. Επιπρόσθετα, η Ενδιάμεση Αξιολόγηση επιδιώκει να παράσχει τις κατάλληλες πληροφορίες, εργαλεία τα οποία θα εντοπίσουν αδυναμίες και προβλήματα να εκτιμήσει και να διατυπώσει απόψεις για την έγκαιρη λήψη αποφάσεων, διερευνώντας ταυτόχρονα τις επιπτώσεις στην ομάδα στόχο, στους εμπλεκόμενους φορείς και σε πολιτικές για τη καταπολέμηση των διακρίσεων στην αγορά εργασίας.

Η Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης συνιστά το αξιολογικό εργαλείο το οποίο, κατά την τελική φάση αξιολόγησης της Πρωτοβουλίας, εστιάζεται κυρίως στην ανάλυση των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων της Πρωτοβουλίας, με έμφαση στην εκτίμηση της αποτελεσματικότητας της δικτύωσης και του οριζόντιου και κάθετου *mainstreaming*, των βασικών αρχών της, των επιπτώσεων σε πολιτικές και της Κοινοτικής προστιθέμενης αξίας της.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL στην Ελλάδα

Αντικείμενο της Πρωτοβουλίας

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL σχεδιάστηκε για να βοηθήσει ώστε να μετουσιωθεί σε δράση η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση που αποσκοπεί στην επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης για όλες τις ομάδες στην αγορά εργασίας. Αξιοποιώντας τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο των προγραμμάτων ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ και ADAPT, η Πρωτοβουλία EQUAL θα λειτουργήσει ως δοκιμαστικό έδαφος για την ανάπτυξη και διάδοση νέων πολιτικών (καινοτομία) προκειμένου να καταπολεμηθεί κάθε είδους διάκριση και ανισότητα που βιώνουν όσοι επιζητούν πρόσβαση στην αγορά εργασίας και όσοι βρίσκονται ήδη σ' αυτή.

Πρωταρχικός στόχος της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL είναι η ανάπτυξη και η προώθηση νέων τρόπων και πρακτικών στον τομέα της απασχόλησης για την αντιμετώπιση κάθε μορφής διακρίσεων και ανισοτήτων που βιώνουν όσοι επιζητούν πρόσβαση στην αγορά εργασίας ή βρίσκονται ήδη σε αυτή, αξιοποιώντας τις εμπειρίες των Πρωτοβουλιών ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ και ADAPT. Η Πρωτοβουλία υλοποιείται μέσω Αναπτυξιακών Συμπράξεων που δραστηριοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό ή και κλαδικό επίπεδο. Τα σχέδια των Αναπτυξιακών Συμπράξεων δρουν σε συγκεκριμένα θεματικά πεδία (Μέτρα), τα οποία ορίζονται στο πλαίσιο των τεσσάρων πυλώνων της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση.

Οι τέσσερις πυλώνες για την απασχόληση δίνουν έμφαση στα εξής πεδία παρέμβασης:

- Στη βελτίωση της απασχολησιμότητας,
- Στην ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος,
- Στην ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των απασχολουμένων,
- Στην ενίσχυση των πολιτικών ίσων ευκαιριών για γυναίκες και άνδρες.

Η στρατηγική υλοποίησης του Προγράμματος της Πρωτοβουλίας αναπτύσσεται βάσει εννέα θεματικών πεδίων προτεραιότητας, οκτώ από τα οποία βασίζονται στους τέσσερις πυλώνες της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής, ενώ το ένατο καλύπτει τις ανάγκες των αιτούντων άσυλο. Πιο συγκεκριμένα το Πρόγραμμα της Κ.Π. περιλαμβάνει τους ακόλουθους άξονες και θεματικά πεδία:

Υποπρόγραμμα 1 : ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

Μέτρο 1.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας

Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά της εργασίας

Υποπρόγραμμα 2 : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Μέτρο 2.1: Πρόσβαση για όλους όσον αφορά τη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης

Μέτρο 2.2: Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας

Υποπρόγραμμα 3 : ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Μέτρο 3.1: Προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης

Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων

Υποπρόγραμμα 4 : ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΝΔΡΕΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Μέτρο 4.1: Συνδυασμός οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής

Μέτρο 4.2: Ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού

Υποπρόγραμμα 5 : ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ ΑΣΥΛΟ

Μέτρο 5.1: Υποστήριξη της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο

Σημειώνεται ότι η ΚΠ EQUAL ολοκληρώνεται μέσα από δύο κύκλους εφαρμογής (2000-2004 και 2004-2006). Σε κάθε κύκλο εφαρμογής το Πρόγραμμα εξελίσσεται χρονικά βάσει τριών Ενεργειών που είναι οι ακόλουθες:

- **ΕΝΕΡΓΕΙΑ I:** Σύσταση Αναπτυξιακών Συμπράξεων και Διακρατικής Συνεργασίας
- **ΕΝΕΡΓΕΙΑ II:** Υλοποίηση των σχεδίων των Αναπτυξιακών Συμπράξεων
- **ΕΝΕΡΓΕΙΑ III:** Θεματική Δικτύωση, διάδοση των καλών πρακτικών και επίτευξη αντίκτυπου στις εθνικές πολιτικές κατά τη διάρκεια, αλλά και μετά την ολοκλήρωση της Ενέργειας II

Η στρατηγική που διαπνέει την Κ.Π. στο επίπεδο του προγραμματισμού της, τόσο του α' όσο και του β' κύκλου, διαμορφώθηκε κατά την περίοδο Ιουλίου - Αυγούστου 2000 και κατά την αναθεώρηση του Προγράμματος, το 2004 (β' κύκλος), και στηρίχθηκε:

- αφενός στα δεδομένα της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση (ΕΣΑ) και στη λογική των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ),

- αφετέρου σε ποσοτικά δεδομένα και σε ποιοτικές αναλύσεις για το Ελληνικό εργατικό δυναμικό, μέχρι και το 1998,
- ενώ επιπρόσθετα σε δεδομένα εξέλιξης της ελληνικής αγοράς εργασίας, αλλαγής χαρακτηριστικών του κοινωνικού ιστού και διεύρυνσης των ομάδων στόχου και σε στις αναθεωρημένες Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Οι Σύνοδοι Κορυφής που πραγματοποιήθηκαν από το 2000 διαπραγματεύονται σχεδόν το πλήρες εύρος των θεματικών πεδίων προτεραιότητας με βάση τα οποία σχεδιάστηκε η Κ.Π. EQUAL, ενώ παράλληλα, τα θεματικά της πεδία ανταποκρίνονται προγραμματικά στους τέσσερις πυλώνες της ΕΣΑ.

Επομένως, τεκμηριώνεται ότι η στρατηγική της EQUAL που επιλέχθηκε το 1999 και αναθεωρήθηκε το 2004 εξακολουθεί κατά βάση να έχει αξία και σήμερα, καθώς όλα τα σημαντικά ζητήματα που προσπαθεί να αμβλύνει η Κ.Π. από τότε εξακολουθούν να παραμένουν επίκαιρα, σε μια δυναμική εξέλιξη όπως χαρακτηριστικά συμβαίνει στο δεύτερο κύκλο της Πρωτοβουλίας όπου επιλέγονται ως ομάδες στόχος και τα διακινούμενα άτομα.

Βασικές αρχές υλοποίησης της Κ.Π EQUAL

- Η Πρωτοβουλία υλοποιείται μέσω Αναπτυξιακών Συμπράξεων (Α.Σ) (τελικοί δικαιούχοι) που αποτελούν ισχυρές και δεσμευτικές συμφωνίες φορέων τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο ενός θεματικού πεδίου και σ' αυτές μπορούν να συμμετέχουν δημόσιοι φορείς, οργανισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεις με ιδιαίτερη προτίμηση στις μικρομεσαίες, επαγγελματικές ενώσεις, κοινωνικοί εταίροι και μη κυβερνητικοί οργανισμοί.
- Η σύνθεση των συμπράξεων εξασφαλίζει εκτός από την ανάπτυξη καινοτόμων και αποτελεσματικών προσεγγίσεων στα προβλήματα που αναφέρονται σε κάθε θεματικό πεδίο και τη δυνατότητα ευρύτερης υιοθέτησης και ενσωμάτωσης των προτεινομένων λύσεων σε πολιτικές που θα εφαρμοστούν σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο.
- Η Κ.Π βασίζεται ακόμη στην αρχή της διακρατικής συνεργασίας. Η σύναψη διακρατικών συνεργασιών, ως βασική αρχή και κριτήριο επιλογής της πρωτοβουλίας EQUAL, είναι το σημείο που τη διακρίνει από τις λοιπές παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ. Η διακρατική συνεργασία, μέσω της ανταλλαγής εμπειριών και τεχνογνωσίας για τα θεματικά αντικείμενα της EQUAL, αποτελεί ένα ιδανικό εργαλείο για την επίτευξη καινοτομίας από τα σχέδια, καθώς ενθαρρύνει τη σύμπραξη δυνάμεων από διαφορετικές χώρες για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων, ή τη μεταφορά καινοτόμων προσεγγίσεων που έχουν δοκιμαστεί με επιτυχία.
- Η EQUAL δοκιμάζει καινοτόμες προσεγγίσεις στη μεταφορά πολιτικής. Ειδικότερα η ζητούμενη από τα σχέδια καινοτομία θα αναφέρεται i) στις προτεινόμενες διαδικασίες και μεθόδους, ii) στους ειδικούς στόχους των ενεργειών και iii) στο περιεχόμενο των ενεργειών, είτε ως προς τα προϊόντα και τα λοιπά αποτελέσματα, είτε ως προς το είδος των δράσεων και τη διάρθρωση της εταιρικής σχέσης. Παρ' όλο που τελικώς ζητούμενο από την πρωτοβουλία είναι η ανάδειξη πραγματικά νέων παρεμβάσεων και αντιλήψεων, δεν είναι αναγκαίο κάθε σχέδιο να προτείνει ριζικά νέες προσεγγίσεις για τα παραπάνω σημεία, καθώς σύμφωνα και με την τυπολογία της έννοιας της καινοτομίας εκτιμάται εξίσου θετικά και εάν απλώς

επιχειρείται η μεταφορά και προσαρμογή της καινοτόμου παρέμβασης σε άλλες περιοχές, θεματικά αντικείμενα και ομάδες στόχου, από αυτά στα οποία ήδη εφαρμόζεται με επιτυχία.

- Η αρχή της ενδυνάμωσης είναι σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βασικό κριτήριο επιλογής για όλα τα σχέδια που θα υλοποιούνται στο πλαίσιο της EQUAL. Για τις επωφελούμενες ομάδες η διαδικασία της ενδυνάμωσης ισοδυναμεί με την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, των ικανοτήτων και δεξιοτήτων των ατόμων αυτών, ώστε να έχουν αυξημένα κίνητρα και ευκαιρίες για ολοκληρωμένη κοινωνική ένταξη, πέρα από την επαγγελματική αποκατάσταση. Σε επίπεδο σχεδιασμού η ενδυνάμωση μεταφράζεται ως συμμετοχή των ομάδων στόχου στην επιλογή και υλοποίηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων, γεγονός που δημιουργεί διπλό όφελος για τα προγράμματα και τους συμμετέχοντες.
- Η EQUAL αποτελεί επίσης ένα δοκιμαστικό πεδίο όσο αφορά στο gender mainstreaming. Η εισαγωγή της πολιτικής ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες σε όλα τα προγράμματα και δράσεις που υποστηρίζονται από τα διαρθρωτικά ταμεία της Κοινότητας, δεν αποτελεί απλώς μια επιλογή, αλλά μία υποχρέωση. Η νέα προσέγγιση στις ίσες ευκαιρίες για άνδρες και γυναίκες το mainstreaming, ορίζει ότι η προώθηση του στόχου της ισότητας δεν θα πρέπει να εξαντλείται στην εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων, αλλά ότι αντίθετα όλες οι πολιτικές και μέτρα πρέπει να κινητοποιούνται προκειμένου να επιτευχθεί η ισότητα. Τούτο σημαίνει ότι τα θέματα ισότητας πρέπει να αποτελούν ενδογενή συστατικά στοιχεία του προγραμματισμού, από την αρχική ανάλυση και τη διαμόρφωση στρατηγικής έως την τελική αξιολόγηση, καθώς και ότι πρέπει να ενσωματωθούν στον σχεδιασμό και εφαρμογή όλων των μέτρων και προτεραιοτήτων κάθε παρέμβασης.
- Ευρύτερη Εφαρμογή. Τελικός στόχος της EQUAL είναι οι καινοτόμες προσεγγίσεις που θα αναπτυχθούν από τα χρηματοδοτούμενα σχέδια να επηρεάσουν και να αποτελέσουν αντικείμενο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών για την απασχόληση, την επαγγελματική κατάρτιση και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Επιδιώκεται επίσης οι καλές πρακτικές που θα προκύψουν, ακόμη και εάν δεν μετουσιωθούν σε πολιτικές ευρύτερης εφαρμογής, να υιοθετηθούν από ένα μεγαλύτερο κύκλο φορέων (επιχειρήσεων, κοινωνικών εταιρών, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης κλπ.), οι οποίοι, παρόλο που δεν θα έχουν συμμετάσχει στην EQUAL, θα μπορούν να επωφεληθούν από τα αξιόλογα αποτελέσματα της.

Υφιστάμενη Κατάσταση και στάδιο υλοποίησης

Κατά την περίοδο εκπόνησης της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης και οι δυο κύκλοι της Κ.Π. EQUAL είναι ενεργοί.

Ο Α κύκλος βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης, με το φυσικό αντικείμενο των Ενεργειών II και III να έχει μόλις πρόσφατα σχεδόν ολοκληρωθεί, για την πλειοψηφία των έργων των Α.Σ.. Τα αποτελέσματα των έργων μπορούν άμεσα να αξιολογηθούν. Για το οικονομικό αντικείμενο της Ενέργειας II, αντίστοιχα, αναμένεται η καταβολή της γ' δόσης, με την πιστοποίηση του 65% του φυσικού αντικειμένου του κάθε έργου. Για την Ενέργεια III του Α κύκλου, στην παρούσα φάση έχουν ενταχθεί 15 ΤΔΕ Α.Σ. ενώ τα Εθνικά Θεματικά Δίκτυα ολοκληρώνουν τις δράσεις δημοσιότητας μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου.

Για τον Α κύκλο οι δράσεις, παρά την ολοκλήρωση ή επικείμενη ολοκλήρωσή τους, είναι ακόμη ανοιχτές, γεγονός που δυσχεραίνει την αξιολόγηση των μεσοπρόθεσμων επιπτώσεων των έργων.

Ο Β κύκλος είναι επίσης ενεργός, από τον Απρίλιο 2005, με την επιλογή των 64 νέων έργων. Οι Α.Σ. έχουν ολοκληρώσει την Ενέργεια Ι (σύσταση Α.Σ. και σύναψη συμφώνων διακρατικής συνεργασίας), έχουν εξειδικεύσει τα σχέδιά τους στους νέους προϋπολογισμούς και έχουν υποβάλλει τα Οριστικά Αναλυτικά Σχέδια Δράσης (ΟΑΣΔ) στην ΕΥΔ. Σημειώνεται, εντούτοις, ότι ουσιαστικά η Ενέργεια ΙΙ του β κύκλου δεν έχει ξεκινήσει την υλοποίησή της. Αποφάσεις ένταξης υπάρχουν για 62 από τα 64 έργα του β κύκλου.

Στόχοι της Έκθεσης Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης

Η Ενδιάμεση Αξιολόγηση αποτελεί ένα μέσο για τη βελτίωση της ποιότητας και της ορθότητας του προγραμματισμού. Σκοπός της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης είναι να προσφέρει μια ευκαιρία για τον εντοπισμό των σημείων του προγραμματισμού που ενδεχομένως χρειάζονται αναπροσανατολισμό προκειμένου να εξασφαλισθεί η επίτευξη των αρχικών στόχων.

Ειδικότερα, η Ενδιάμεση Αξιολόγηση :

- Εξετάζει πώς ο πειραματικός χαρακτήρας της EQUAL εφαρμόζεται:
- Εκτιμά σε ποιο βαθμό το Πρόγραμμα στο σύνολό του λειτουργεί ως το κατάλληλο μέσο για την επίλυση των προβλημάτων διακρίσεων και αποκλεισμού από την αγορά εργασίας και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού στη χώρα μας.
- Εξετάζει κατά πόσον οι στρατηγικοί άξονες, προτεραιότητες και στόχοι είναι συνεκτικοί, επίκαιροι και ορθοί.
- Αποτιμά την ενδιάμεση πρόοδο υλοποίησης αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του Προγράμματος, με μέτρηση των δεικτών
- Αναλύει την επάρκεια των συστημάτων και μηχανισμών διαχείρισης, παρακολούθησης και εκτέλεσης του Προγράμματος.
- Αποτιμά το βαθμό ενσωμάτωσης στο Πρόγραμμα των οριζοντίων προτεραιοτήτων και πολιτικών
- Εξετάζει την αποτελεσματικότητα των βασικών αρχών της Πρωτοβουλίας
- Εξετάζει το βαθμό επίτευξης των γενικών στόχων του Προγράμματος σχετικά με την ανάπτυξη νέων μεθόδων και εφαρμογή μηχανισμών αλλαγής που προκύπτουν από την υλοποίηση των σχεδίων σε πεδίο δοκιμής για την ανάπτυξη και διάδοση νέων πολιτικών απασχόλησης και καταπολέμησης των διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας
- Εξετάζει τις επιπτώσεις στον ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον – στην τοπική, περιφερειακή και εθνική αγορά εργασίας, στην κοινωνική πολιτική και στην πολιτική καταπολέμησης των διακρίσεων στο Εθνικό Σχέδιο δράσης για την Απασχόληση, στην κοινωνική ενσωμάτωση

Η Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης, έχοντας το χαρακτήρα και το ρόλο μιας τελικής αξιολόγησης, έχει πολλαπλό στόχο:

- την επικαιροποίηση ζητημάτων που αναλύθηκαν στην Ενδιάμεση Αξιολόγηση (αξιολόγηση της καταλληλότητας της στρατηγικής, αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης του α κύκλου, εκτίμηση της Αναθεώρησης του Προγράμματος, αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης του β κύκλου)
- την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των βασικών αρχών της Πρωτοβουλίας, του ρόλου τους στο σχεδιασμό νέων μοντέλων καταπολέμησης των διακρίσεων αλλά και της συμβολής τους σε μεσοπρόθεσμες και τελικές επιπτώσεις
- την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων της Πρωτοβουλίας (κύρια α κύκλος προκήρυξης)
  1. μεσοπρόθεσμων επιπτώσεων
    - επιπτώσεις σε πολιτικές
    - θεσμικές επιπτώσεις
    - οργανωτικές επιπτώσεις
  2. τελικών επιπτώσεων
- την εκτίμηση της Κοινοτικής Προστιθέμενης Πρωτοβουλίας και της συμβολής της στο ΕΣΔΑ στο ΕΣΔΕΝ, σε άλλα προγράμματα του Γ ΚΠΣ αλλά και της 4ης Προγραμματικής Περιόδου
- τη συμβολή, με ανάλυση θέσεων, στην προετοιμασία της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου μετά το 2006

Τέλος, ενδεικτικά αναφέρονται σημεία ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για την αξιολόγηση δια μέσου της υλοποίησης των Ενεργειών I, II και III της Πρωτοβουλίας.

	Ενέργεια I	Ενέργεια II	Ενέργεια III
Αξιολόγηση επιπτώσεων	<ul style="list-style-type: none"> • Αποτελεί η EQUAL έναν «πειραματικό τόπο» νέων πολιτικών απασχόλησης; • Σε ποιο βαθμό επιτεύχθηκε η δημιουργία, η ποσοτικοποίηση και ο έλεγχος της εφαρμογής νέων μεθόδων και εργαλείων; • Η διακρατική συνεργασία βοήθησε στη δημιουργία και προσέγγιση νέων εργαλείων και καινοτομικών μεθόδων και ποια η συνεισφορά των εταίρων σε αυτό; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ποια τα αποτελέσματα που αναγνωρίζονται διατρέχοντας την εφαρμογή των βασικών αρχών στα έργα των ΑΣ; • Ποια η χαρτογράφηση της καινοτομίας στο σύνολο του Προγράμματος; • Ποιοι είναι οι καθοριστικοί παράγοντες και το περιβάλλον που επηρεάζουν το βαθμό και το είδος της καινοτομίας; • Πόσο βιώσιμες, αποτελεσματικές και αποδοτικές είναι οι βέλτιστες πρακτικές που αναπτύσσονται; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ποια τα στοιχεία κατά το σχεδιασμό, υλοποίηση, εφαρμογή των θεματικών δικτύων σε επίπεδο ενέργειας III; • Ποια η αποτελεσματικότητα της διάχυσης και της δικτύωσης; • Ποια στοιχεία έχουν τη δυναμική να αποτελέσουν αντικείμενο εφαρμογής οριζόντιου και κάθετου mainstreaming;

- Η εταιρικότητα βοήθησε στη δημιουργία και προσέγγιση νέων εργαλείων και καινοτομικών μεθόδων και ποια η συνεισφορά των εταίρων σε αυτό;
- Με ποιους τρόπους και σε ποια έκταση οι μηχανισμοί της Πρωτοβουλίας ανέπτυξαν μοντέλο άμβλυσης των διακρίσεων σχετικά με το φύλο, την εθνικότητα, την αναπηρία, τη θρησκεία, κα;
- Ποιος ο βαθμός συνεισφοράς των αποτελεσμάτων των έργων στη χάραξη πολιτικών και στην αλλαγή νοοτροπίας;
- Ποιο στοιχείο είναι ιδιαίτερης προστιθέμενης αξία για τις ομάδες στόχο της Πρωτοβουλίας. Ποια τα οφέλη για την ομάδα στόχο;
- Υπήρξε διαφορετική προσέγγιση των ομάδων σε σχέση με υφιστάμενες παραδοσιακές προσεγγίσεις;
- Πόσο ανταποκρίθηκε η Πρωτοβουλία στις ανάγκες των ομάδων στόχου για ευκολότερη προσέγγιση της αγοράς εργασίας;
- Πως λειτούργησε η Πρωτοβουλία ως εργαλείο για την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων πολιτικών κατά των διακρίσεων και των ανισοτήτων στην αγορά εργασίας και ποια η συμβολή της στην προώθηση της απασχόλησης κοινωνικά ευπαθών ομάδων;
- Πως η EQUAL επιδρά και αλλάζει υπάρχουσες πολιτικές; Ποιος ο βαθμός διείσδυσης των βέλτιστων πρακτικών της σε υπάρχουσες ή εν δυνάμει πολιτικές;
- Πόσο αποτελεσματικά κινήθηκε η Πρωτοβουλία ανάμεσα σε προσεγγίσεις για την απασχόληση και προσεγγίσεις για την κοινωνική ενσωμάτωση;
- Προκύπτουν από την Πρωτοβουλία νέες προσεγγίσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε υιοθέτηση πολιτικών; Σε ποιους τομείς; Ποια η συμβολή της στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση και την Κοινωνική ενσωμάτωση;
- Ποια η κοινοτική προστιθέμενη αξία της Πρωτοβουλίας;
- Ποια η συμβολή της Πρωτοβουλίας σε Προγράμματα του ΕΚΤ και πολιτικές της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου;

Μεθοδολογικό πλαίσιο Αξιολόγησης

Γενικό μεθοδολογικό πλαίσιο

Η αποτελεσματικότητα των έργων και Μέτρων της Πρωτοβουλίας, η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους και η αρχική εκτίμηση των βραχυπρόθεσμων επιπτώσεών τους αναδεικνύεται ως κύριο αντικείμενο της παρούσης έκθεσης. Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις τις Ε.Ε. το αντικείμενο της παρούσας έκθεσης εστιάζεται κυρίως στην εκτίμηση της συνολικής πορείας του Προγράμματος και αυτό σε όλα τα επίπεδα και σχήματα συνεργασίας του Προγράμματος. Επιδιώκεται ουσιαστικά:

- μια πλήρης εκτίμηση των επιπτώσεων σε πολιτικές, θεσμούς, οργανωτικά σχήματα και ομάδες στόχο,
- η εξέταση της αποτελεσματικότητας των βασικών αρχών: εταιρικότητα, διακρατικότητα, καινοτομία, ίσες ευκαιρίες και ενδυνάμωση
- η αρχική εκτίμηση των αποτελεσμάτων και επιρροών των έργων της Πρωτοβουλίας στο ΕΔΣΑ, ΕΣΔΕΝ και σε Προγράμματα της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου
- η ανάδειξη της κοινοτικής προστιθέμενης αξίας της EQUAL .

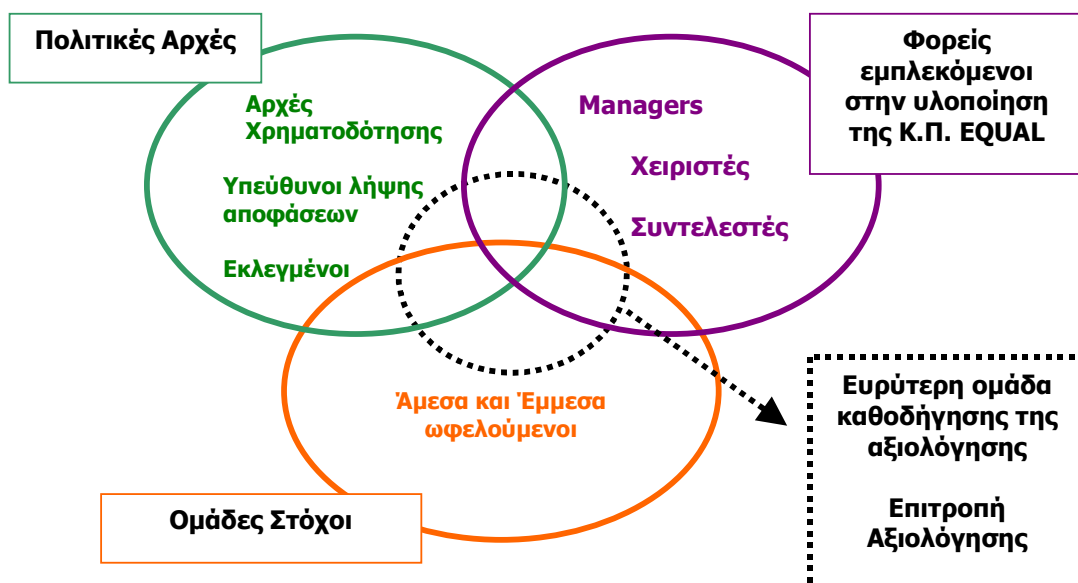
Οι άξονες της Αξιολόγησης είναι τέσσερις :

- Η διερεύνηση των τιθέμενων θεμάτων μέσα από την πορεία υλοποίησης των έργων των Α.Σ. (Ενέργεια II)
- Η διερεύνηση των τιθέμενων θεμάτων μέσα από την πορεία υλοποίησης των Μέτρων, αξόνων και πυλώνων.
- Η διερεύνηση των τιθέμενων θεμάτων μέσα από την πορεία υλοποίησης των βασικών αρχών .
- Η διερεύνηση των τιθέμενων θεμάτων μέσα από την πορεία υλοποίησης των Εθνικών Θεματικών Δικτύων (ΕΘΔ)

Σημαντική κρίνεται η διερεύνηση του περιβάλλοντος δραστηριοποίησης της EQUAL και της αλληλεξάρτησης των παραμέτρων που επηρεάζουν την δυναμική των πρακτικών της, με γνώμονα πάντα την ελληνική πραγματικότητα, ώστε να καταγραφεί η σχέση αίτιο-αιτιατού και να διερευνηθεί τις ενδεχόμενες επιπτώσεις σε παρεμβάσεις και πολιτικές .

Κοινωνιόγραμμα εμπλεκόμενων στην Ενημέρωση της Ενδιάμεσης αξιολόγησης

Οι εμπλεκόμενοι στην Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης οι οποίοι θα αποτελέσουν πηγές πληροφόρησης και από τους οποίους θα αντληθούν στοιχεία εμφανίζονται στο ακόλουθο σχήμα:

Επιλογή συστήματος δεικτών

Η Κ.Π Equal λειτουργεί με βάση το bottom-up σχήμα, κάτι που σημαίνει πως ενώ οι στρατηγικοί και επιχειρησιακοί στόχοι της Πρωτοβουλίας είναι ξεκάθαροι, οι ακριβείς τρόποι με τους οποίους αυτοί θα επιτευχθούν δεν είναι εκ των προτέρων γνωστοί. Το γεγονός αυτό καθιστά την διαδικασία επιλογής δεικτών παρακολούθησης της πρωτοβουλίας, καθώς και την ποσοτικοποίηση αυτών ένα ιδιαίτερα σύνθετο πρόβλημα. Ο πιλοτικός και καινοτόμος χαρακτήρας της πρωτοβουλίας και η έντονη αλληλεπίδρασή της με τα άτομα των ομάδων στόχου, δύσκολα προδιαγράφονται και αποτυπώνονται κάνοντας χρήση ενός ποσοτικοποιημένου συστήματος δεικτών.

Με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις, η μεθοδολογία που προτείνεται για τον καθορισμό του συστήματος δεικτών αξιολόγησης, στηρίζεται σε δύο κύριους άξονες: Από τη μια, αναζητείται ένα έγκυρο και σαφές σύστημα δεικτών ικανό να παρακολουθήσει και να αποτυπώσει την πορεία και τις ιδιαιτερότητες της Κ.Π. Equal και των επιμέρους της μέτρων. Από την άλλη, γίνεται προσπάθεια να προσεγγισθούν μέσω του συστήματος δεικτών, έννοιες ιδιαίτερα σημαντικές για την πορεία της Πρωτοβουλίας, όπως καινοτομία, ισότητα, mainstreaming, οι οποίες εντούτοις είναι δύσκολα ποσοτικοποιήσιμες.

Η αρχική προσέγγιση στο πρόβλημα, θα πραγματοποιηθεί κάνοντας χρήση κατάλληλων δεικτών του ΟΠΣ. Μέσω επισταμένης ανάλυσης και σύνθεσης θα προσεγγισθούν και οι δείκτες του Συμπληρώματος Προγραμματισμού.

Εν συνεχεία, θα γίνει ενδελεχής ανάλυση των στόχων και των σημείων στα οποία δίνεται έμφαση σε κάθε μέτρο ξεχωριστά, σε συνάρτηση με τους επιχειρησιακούς στόχους της Πρωτοβουλίας, τους κύριους άξονες της ευρωπαϊκής πολιτικής, αλλά και τις νέες πολιτικές για την απασχόληση, όπως αυτές εκφράζονται στο ΕΣΔΑ. Στο σημείο αυτό γίνεται εμφανής η υποστήριξη συμπληρωματικών δεικτών, για αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της Πρωτοβουλίας, καθώς και η σαφέστερη λεκτική διατύπωση κάποιων από τους ήδη υπάρχοντες.

Η λογική του συστήματος δεικτών αξιολόγησης παρουσιάζεται στο ακόλουθο σχήμα.

Σύστημα Παρακολούθησης και Αξιολόγησης			
Δείκτες	<p>Σύνολο ελάχιστων κοινών δεικτών</p> <p>Παρουσίαση δεδομένων για ειδικούς ποσοτικούς στόχους</p> <p>Οικονομική εκτέλεση</p>	<p>Σύνολο ελάχιστων κοινών δεικτών</p> <p>Παρακολούθηση ποσοτικών ειδικών στόχων (π.χ. θεματικών)</p>	<p>Σύνολο ελάχιστων κοινών δεικτών + επιπρόσθετα ειδικών αποτελεσμάτων, εκκρώων & επιπτώσεων</p>
Αξιολόγηση	<p>Συνέπεια, σχετικότητα, αποτελεσματικότητα & αποδοτικότητα</p> <p>Συνολική εκτίμηση αποτελεσμάτων & επιπτώσεων: συμπράξεις, καινοτομία, διακρατικότητα, συμμετοχή, διάχυση & mainstreaming</p> <p>NAP, κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον και όροι εφαρμογής</p>		<p>Επίτευξη στόχων του Προγράμματος: αποτελεσματικότητα, επιπτώσεις</p>

Μεθοδολογική προσέγγιση αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των Μέτρων της Πρωτοβουλίας

Ως βασική αποστολή της αξιολόγησης προσδιορίζεται η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας σε σχέση με τους επιλεγέντες στόχους, όπως εξειδικεύονται στο Σ.Π. Η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας αποτελεί βασικό παράγοντα στην ορθολογικοποίηση των επιλογών και στόχων. Οι βασικοί δείκτες αξιολόγησης που θα εξετασθούν είναι:

Για τον υπολογισμό της αποτελεσματικότητας (effectiveness) χρησιμοποιείται ο δείκτης αποτελεσματικότητας, ο οποίος εκφράζει την πρόοδο της φυσικής υλοποίησης του προγράμματος σε κάθε επιμέρους του επίπεδο και υπολογίζεται από το πηλίκο του υλοποιηθέντος φυσικού αντικείμενου, κατά τη στιγμή ελέγχου, προς το αρχικά προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο και υπολογίζεται βάσει της παρακάτω αριθμητικής σχέσης:

$$\text{Δείκτης Αποτελεσματικότητας ΔΑΛ} = \frac{\text{(υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο)}}{\text{(προγραμματισθέν φυσικό αντικείμενο)}}$$

Μέτρηση Αποτελεσματικότητας.

Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος

Σκοπός:

Στόχοι αυτής της δραστηριότητας είναι:

- i. Η μέτρηση των εκκρώων που έχουν πραγματοποιηθεί.
- ii. Η συσχέτιση των εκκρώων με τον αρχικό τεθέντα φυσικό στόχο.
- iii. Η συνολική εκτίμηση της φυσικής προόδου του Προγράμματος

Περιγραφή

Η ανάλυση της αποτελεσματικότητας στοχεύει στην ανάλυση

Μέτρηση Αποτελεσματικότητας.

Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος

της προόδου που έχει σημειωθεί αναφορικά με την επίτευξη των επιχειρησιακών και ειδικών στόχων του Προγράμματος. Η μέτρηση συνίσταται ουσιαστικά στην παρακολούθηση της προόδου της υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου σε σχέση με τους αρχικά προγραμματισθέντες φυσικούς στόχους, σε επίπεδο Μέτρου και του όλου Προγράμματος.

Εργασίες

Μέτρηση φυσικού στόχου και φυσικής υλοποίησης

Υπολογισμός αποτελεσματικότητας

Εργαλεία - Τεχνικές

- στάθμιση

Η αποδοτικότητα εκτιμάται μέσω δευτερογενών δεικτών που συνάγονται από το συνδυασμό των πρωτογενών δεικτών απορρόφησης και αποτελεσματικότητας. Οι δευτερογενείς αυτοί δείκτες εκτιμούν την αποδοτικότητα της χρηματοδότησης και την εν γένει καλή διαχείριση του προγράμματος με διάφορους τρόπους, οι οποίοι παρατίθενται στη συνέχεια.

Η αποδοτικότητα ενός έργου αριθμητικά εκφράζεται από τον λόγο της φυσικής προς την οικονομική του ολοκλήρωση. Με άλλα λόγια, ο Δείκτης Αποδοτικότητας ενός έργου ισούται με τον λόγο του Δείκτη Αποτελεσματικότητας προς την Απορρόφηση.

Δείκτης Αποδοτικότητας (ΔΑΔ) = ΔΑλ / (υλοποιηθέν οικονομικό αντικείμενο / προγραμματισθέν οικονομικό αντικείμενο)

Μέτρηση Αποδοτικότητας.

Αξιολόγηση της Αποδοτικότητας του Προγράμματος

Σκοπός: Στόχος της δραστηριότητας αυτής είναι η μέτρηση της αποδοτικότητας στην υλοποίηση των έργων (σε επίπεδο Μέτρου). Η ποσοτική εκτίμηση της έννοιας της αποδοτικότητας πραγματοποιείται μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων της φυσικής και της οικονομικής ολοκλήρωσης κατ' αρχήν των επιμέρους έργων και, στη συνέχεια, όλων των υπολοίπων δομικών επιπέδων του προγράμματος.

Περιγραφή Η μέτρηση συνίσταται ουσιαστικά στην παρακολούθηση της εξέλιξης του μοναδιαίου κόστους του φυσικού αντικείμενου των έργων όπως αυτά υλοποιούνται στην πράξη, σε σχέση με το μοναδιαίο κόστος που είχε αρχικά προγραμματισθεί. Από την ανάλυση αυτή μπορούν να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα ως προς την «οικονομικότητα» της υλοποίησης των έργων και του Προγράμματος συνολικά, αν δηλαδή το πρόγραμμα υλοποιείται με οικονομικούς όρους καλύτερους, χειρότερους ή ακριβώς όπως αρχικά είχε προγραμματισθεί. Με βάση τα συμπεράσματα αυτά μπορούν στην συνέχεια να εξαχθούν δευτερευόντως αξιόπιστες εκτιμήσεις για την επάρκεια των πόρων του Προγράμματος, και όλων των επιμέρους συνθετικών του μερών, για την ολοκλήρωση του προγραμματισμένου φυσικού αντικείμενου και για την δυνατότητα επίτευξης των τεθέντων αναπτυξιακών στόχων

Μέτρηση Αποδοτικότητας.

Αξιολόγηση της Αποδοτικότητας του Προγράμματος

Εργασίες

Μέτρηση αποδοτικότητας
 Συστηματοποίηση Μέτρων με βάση το κόστος
 Προβλέψεις οικονομικότητας υλοποίησης

Εργαλεία - Τεχνικές

- στάθμιση

1. η απορροφητικότητα που μετρά την επιτευχθείσα Δημόσια Δαπάνη ως προς την προγραμματισμένη

Για τη μέτρηση της απορρόφησης εξετάζεται αφενός το μέγεθος και η κατάσταση στην οποία βρίσκεται το υλοποιούμενο πρόγραμμα, σε επίπεδο Μέτρου, από άποψη χρηματοοικονομικής υλοποίησης. Η κατάσταση στην οποία βρίσκεται το κάθε Μέτρο, τη χρονική στιγμή ελέγχου, προσεγγίζεται τόσο με τον υπολογισμό της χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης όσο και της φυσικής υλοποίησης.

Μεθοδολογική προσέγγιση αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των βασικών αρχών EQUAL

Η αξιολόγηση των βασικών αρχών EQUAL θα πραγματοποιηθεί μέσα από μελέτες περίπτωσης. Κάθε μελέτη περίπτωσης θα εξετάζει το σύνολο των μέτρων της Κ.Π.EQUAL και θα περιλαμβάνει συνθετική διάγνωση των στοιχείων που αναλύονται επιμέρους. Τα επιμέρους εργαλεία που υποστηρίζουν τη εκπόνηση μιας μελέτης περίπτωσης είναι:

Τεχνική	Στοιχεία & πληροφορίες	Ανάλυση	Διεξαγωγή Συμπερασμάτων
Μελέτες Περίπτωσης		○	○
Έρευνα Γραφείου	○	○	
Ερωτηματολόγια	○		
Συνεντεύξεις	○	○	○

Ειδικότερα θα πραγματοποιηθεί:

- Ανάλυση της υπό εξέταση βασικής αρχής σε σχέση με τα Σχέδια Δράσης των Α.Σ. και τα εγκριθέντα ΤΔΕ έργων.
- Άντληση στοιχείων από τις συνεντεύξεις με όλες τις Αναπτυξιακές Συμπράξεις, σχετικά με την υπό εξέταση βασική αρχή. Το πλεονέκτημα της επιλογής αυτής είναι η ενσωμάτωση στοιχείων από περισσότερες της μιας Α.Σ. ώστε το δείγμα να είναι πιο αντιπροσωπευτικό.

- Κατάρτιση κριτηρίων επιλογής των συμμετεχόντων στη συνέντευξη ή των αρμοδίων για κατάθεση απόψεων.
- Εκπόνηση ερωτηματολογίων τα οποία διαφοροποιούνται ως προς το περιεχόμενο, κατ' αντιστοιχία με την υπό εξέταση βασική αρχή. Τα ερωτηματολόγια θα αποσταλούν στο συνολικά επιλεγέν δείγμα.
- Αποδελτίωση υλικού.
- Διεξαγωγή συμπερασμάτων- Ιεράρχηση- Εφαρμογή πολυκριτηριακής αξιολόγησης.

Οι βασικές αρχές της Πρωτοβουλίας θα εξεταστούν και υπό το πρίσμα:

- εκτίμησης της συνεισφοράς τους στο σχεδιασμό νέων μοντέλων καταπολέμησης των διακρίσεων στην αγορά εργασίας
- αρχικής εκτίμησης της συμβολής τους σε μεσοπρόθεσμες και τελικές επιπτώσεις

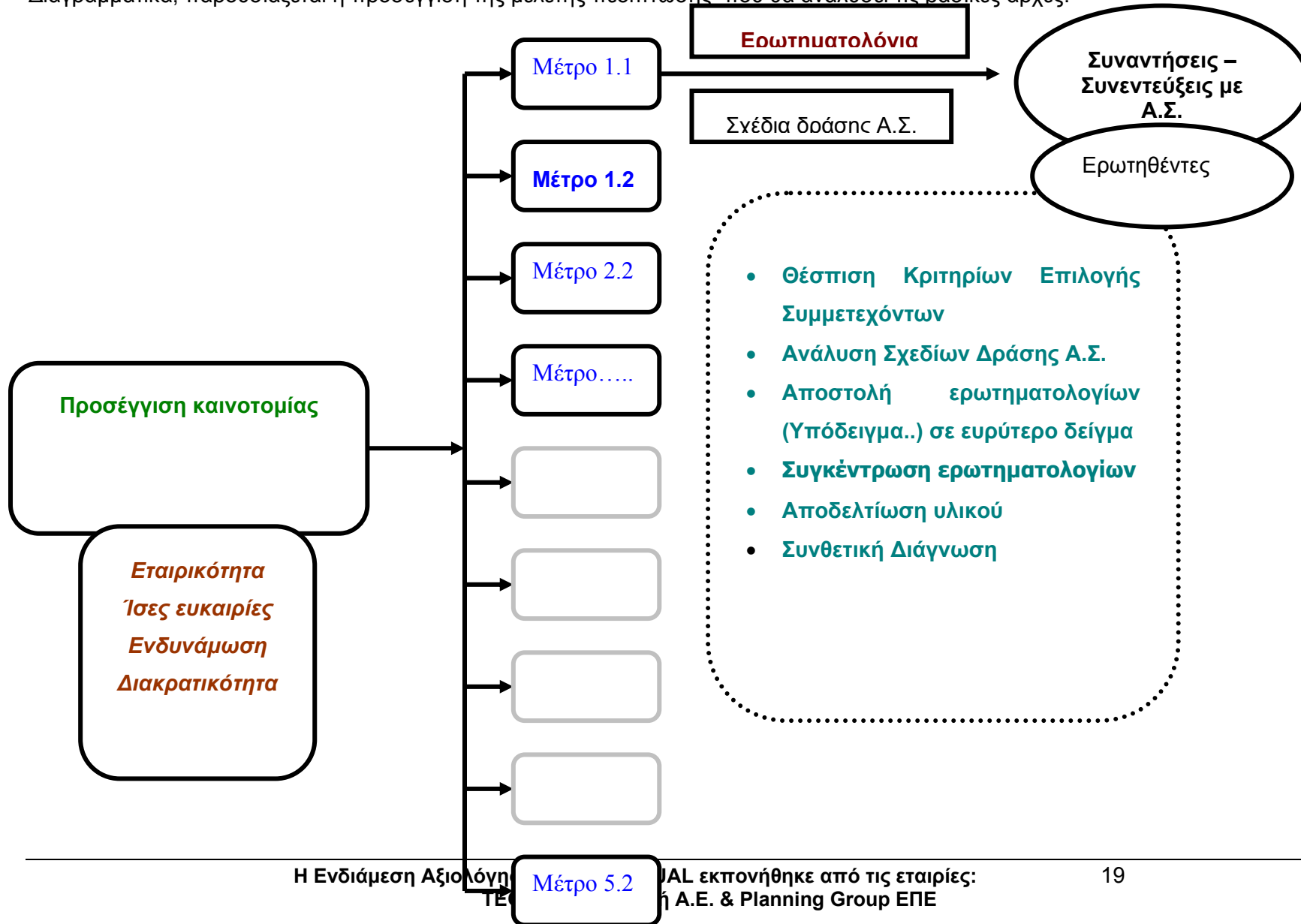
Σχετικά με τη μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί για την εγκάρσια ανάλυση των επιπτώσεων και την συμβολή των βασικών αρχών, ως προς τις επιπτώσεις,, αυτή θα έχει ως εξής:

- Μετά την χαρτογράφηση των επιπτώσεων και της αξιολόγησης των αλλαγών που ενδεχομένως αυτές επέφεραν σε πολιτικές, θεσμούς, δομές, αλλά και άμεσα στην ομάδα – στόχο, θα ακολουθήσει μια εκ νέου αξιολόγηση μέσα από το πρίσμα των βασικών αρχών της Equal.

Κρίνεται σκόπιμο να χρησιμοποιηθεί η τεχνική αυτή, προκειμένου αφού αναδειχθούν και διαβαθμιστούν οι επιπτώσεις του Προγράμματος, να διαπιστωθεί πόσο και πως συνέβαλλαν στην επίτευξή τους οι βασικές αρχές της Equal.

Με δεδομένο ότι οι βασικές αρχές διατρέχουν όλη την πορεία οργάνωσης και λειτουργίας του Προγράμματος, η ανάλυση των επιπτώσεων μέσω της συνιστώσας αυτής, θα αποτελέσει σημαντική πληροφορία για την εξέταση της βαρύτητας των βασικών αρχών και της προστιθέμενης αξίας τους στην επίτευξη των στόχων της Πρωτοβουλίας.

Διαγραμματικά, παρουσιάζεται η προσέγγιση της μελέτης περίπτωσης που θα αναλύσει τις βασικές αρχές.

Μεθοδολογική προσέγγιση εκτίμησης των επιπτώσεων

Γενική επιδίωξη ως προς την εκτίμηση των επιπτώσεων είναι η αρχική διερεύνησή τους:

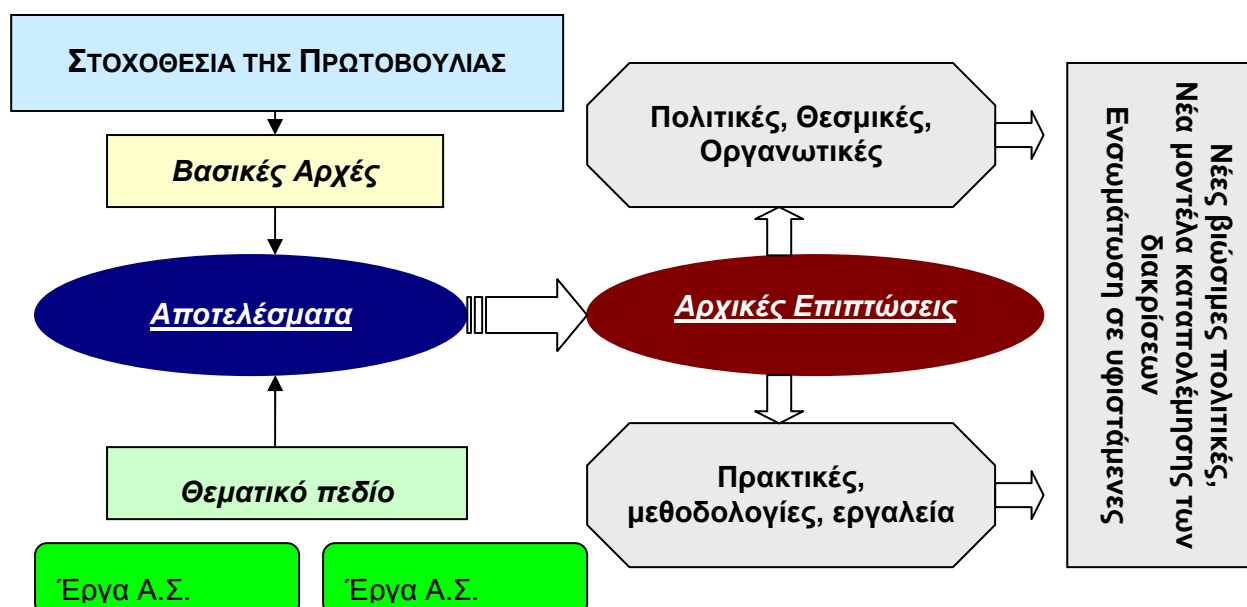
- από την υλοποίηση στους εμπλεκόμενους φορείς και επωφελούμενους (ομάδες στόχο).
- ως προς την επίτευξη των γενικών στόχων του Προγράμματος σχετικά με την ανάπτυξη νέων μεθόδων και εφαρμογή μηχανισμών αλλαγής που προκύπτουν από την υλοποίηση των σχεδίων ως πεδία δοκιμής για την ανάπτυξη και διάδοση νέων πολιτικών απασχόλησης και καταπολέμησης των διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας.
- ως προς την επίδραση στο ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον - στην τοπική, περιφερειακή και εθνική αγορά εργασίας, στην κοινωνική πολιτική και στην πολιτική καταπολέμησης των διακρίσεων, στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση, στην κοινωνική ενσωμάτωση.

Ο όρος αρχική θα πρέπει να τονιστεί καθώς, κατά την περίοδο της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης, τα έργα των Α.Σ. αλλά και οι εργασίες των ΕΘΔ της Ενέργειας III βρισκόταν σε φάση ολοκλήρωσης, ενώ ουσιαστικά η εκτίμηση των επιπτώσεων πραγματοποιείται 6-12 μήνες μετά τη λήξη των έργων.

Στο πλαίσιο αυτό, και σε συμφωνία με τις κατευθύνσεις της Ε.Ε. (Note to EQUAL Heads of Mission. Subject: EQUAL final evaluation of 15 April, 2004/D8025, Εγγραφο Bernard Brunhes "Towards the evaluation of impacts and added value in EQUAL. A contribution by the coordinating team of the EU wide evaluation of EQUAL, 2004), οι επιπτώσεις θα εκτιμηθούν ως προς τους ακόλουθους άξονες:

1. Συνδυασμένη πολυκριτηριακή χαρτογράφηση

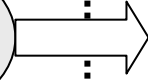
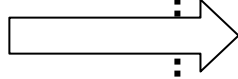
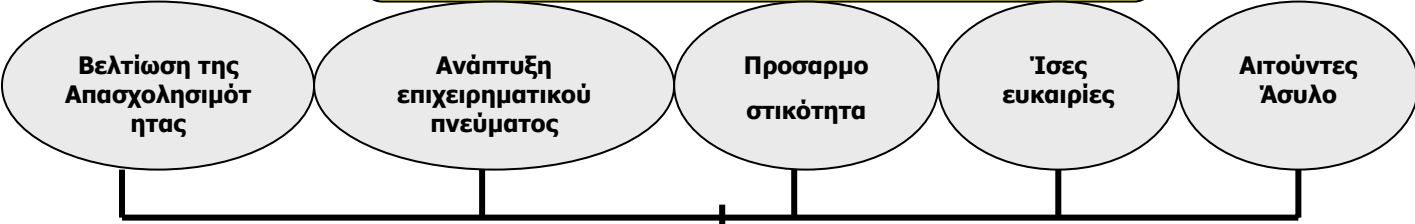
Η εκτίμηση των επιπτώσεων θα επιχειρηθεί με συνδυασμό της bottom-up προσέγγισης (ανάλυση αποτελεσμάτων έργων Α.Σ.) και του βαθμού επίτευξης της στοχοθεσίας, ως προς την ανάπτυξη νέων μοντέλων καταπολέμησης των διακρίσεων. Η προσέγγιση αυτή απεικονίζεται στα σχήματα που ακολουθούν.

Λογικός σχεδιασμός του Προγράμματος με βάση τα θεματικά πεδία της Πρωτοβουλίας

Αξιολόγηση επιπτώσεων

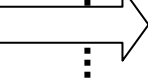
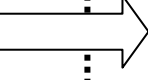
**Κ.Π. EQUAL
Στοχοθεσία**

Σε ποιο βαθμό κατάφερε η EQUAL να εκπληρώσει τους στόχους ως προς την καταπολέμηση των διακρίσεων στην αγορά εργασίας;

Σε ποιο βαθμό η εφαρμογή νέων βιώσιμων πρακτικών, μεθόδων και εργαλείων;

Ποια τα αποτελέσματα; Τι είδους οι επιπτώσεις;

Ποιος ο ρόλος των βασικών αρχών στο σχεδιασμό νέων μοντέλων καταπολέμησης των διακρίσεων;

Πως τα θεματικά δίκτυα ενισχύουν και προωθούν βιώσιμες και αναπαραγωγικές πολιτικές;

Πως η αρχή του mainstreaming διαχέει και ενισχύει τις βιώσιμες και αναπαραγωγικές βέλτιστες πρακτικές; Ποιος ο βαθμός ενσωμάτωσής τους;

Πως η EQUAL επιδρά και αλλάζει υπάρχουσες πολιτικές; Τι είδους νέες πολιτικές προωθεί; Ποια η ωριμότητα του περιβάλλοντος για υιοθέτηση πολιτικών;

2. Αρχική εκτίμηση των επιπτώσεων ανά πυλώνα ....

Bottom-up προσέγγιση

Πυλώνας Απασχολησιμότητα	Γενική επίπτωση 1 ΕΘΔ	Αποτελέσματα 1	Πεπραγμένα έργου ΑΣ ₁
			Πεπραγμένα έργου ΑΣ ₃
	Γενική επίπτωση 2 ΕΘΔ	Αποτελέσματα 2	Πεπραγμένα έργου ΑΣ ₄
		.....	.....
Πυλώνας Επιχειρηματικότητα	Γενική επίπτωση 3 ΕΘΔ	Αποτελέσματα Χ	Πεπραγμένα έργου ΑΣ _Χ
			Πεπραγμένα έργου ΑΣ _Υ
			Πεπραγμένα έργου ΑΣ _Ζ
	Γενική επίπτωση 4 ΕΘΔ	.....	.....
.....	.....	.....	.....

....και ανά είδος επίπτωσης

	Στο σύνολο της Πρωτοβουλίας	Ανά πυλώνα	Εγκάρσια ανάλυση: συμβολή βασικών αρ EQUAL
Ενδιάμεσες επιπτώσεις και προστιθέμενη αξία: Βιώσιμη και διαχυόμενη καινοτομία –Βέλτιστες πρακτικές			
Επιπτώσεις σε πολιτικές	✓	✓	
Θεσμικές επιπτώσεις		✓	
Οργανωτικές επιπτώσεις		✓	

3. Αρχική εκτίμηση των επιπτώσεων ανά ομάδα στόχο ....

... και ανά πυλώνα

Bottom-up προσέγγιση

Ομάδα στόχος 1	Πυλώνας 1 Γενική επίπτωση 1	Αποτελέσματα 1	Πεπραγμένα έργου 1
			Πεπραγμένα έργου 3
		Αποτελέσματα 2	Πεπραγμένα έργου 4
	Γενική επίπτωση 2 -	.....	.....
	Πυλώνας 2 Γενική επίπτωση 1	.....	.....
Ομάδα στόχος 2	Πυλώνας 1 Γενική επίπτωση	Αποτελέσματα Χ	Πεπραγμένα έργου Χ
			Πεπραγμένα έργου Υ
			Πεπραγμένα έργου Ζ
	Γενική επίπτωση	.....	.....

Έρευνα Πεδίου

Το ερωτηματολόγιο προς τους συντονιστές και εξωτερικούς αξιολογητές των Αναπτυξιακών Συμπράξεων (παρατίθεται στο Παράρτημα) αποτελεί το τρίτο κατά σειρά, το οποίο απεύθυνε ο Σύμβουλος Αξιολόγησης. Λόγω αυτού κρίθηκε απαραίτητο να έχει:

- περιορισμένη έκταση
- στοχευμένες ερωτήσεις οι οποίες να αποτρέπουν την εκτενή και κενού λόγου ανάπτυξη
- ποικιλομορφία ερωτήσεων όπως θέματα προς ανάπτυξη, συμπλήρωση πίνακα και μελέτες περίπτωσης

Η θεματολογία ήταν η ακόλουθη :

- Εκτίμηση του βαθμού ανταπόκρισης των έργων στον αρχικό σχεδιασμό.
- Αποτελεσματικότητα επίτευξης τεθείσας στοχοθεσίας των έργων
- Αποτελεσματικότητα υλοποίησης των έργων και της Ενέργειας II.
- Εκτίμηση του βαθμού καινοτομίας καλών πρακτικών των έργων
  1. Χαρακτηριστικά των καλών πρακτικών
  2. Φορείς που θα μπορούσαν να υιοθετήσουν «άμεσα» την προτεινόμενη βέλτιστη πρακτική του έργου της ΑΣ.
  3. Κύρια οφέλη για την ομάδα στόχο
- Πρακτικές έργων για ΕΣΔΑ και ΕΣΔΕΝ
- Αξιολόγηση δικτύωσης, διάχυσης & mainstreaming εταιρικού σχήματος
- Εκτίμηση αποτελεσματικότητας ΕΘΔ, ενεργού συμμετοχής εταίρων και υλοποίησης Ενέργειας III
- Εκτίμηση αποτελεσμάτων οριζόντιου και κάθετου mainstreaming
- Εκτίμηση του βαθμού ανάπτυξης εργαλείων για την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων πολιτικών κατά των διακρίσεων και των ανισοτήτων στην αγορά εργασίας
- Εκτίμηση του βαθμού επίτευξης στήριξης και κοινωνικοεπαγγελματικής ενσωμάτωσης των ομάδων- στόχων μετά την λήξη της Κ.Π EQUAL
- Εκτίμηση της αποτελεσματικότητας ενδυνάμωσης των ομάδων στόχων μέσα από την Πρωτοβουλία
- Εκτίμηση των στοιχείων ιδιαίτερης προστιθέμενης αξίας για τις ομάδες στόχο της Κ.Π EQUAL
- Εκτίμηση του βαθμού επίτευξης καινοτόμου προσέγγισης των ομάδων στόχου και των χαρακτηριστικών της σε σχέση με τις υφιστάμενες παραδοσιακές πολιτικές και προσεγγίσεις
- Αναφορά σε νέους μηχανισμούς και μεθόδους αλλαγής που επιτεύχθηκαν μέσω της υλοποίησης της Πρωτοβουλίας για άμβλυνση των διακρίσεων σχετικά με το φύλο, την εθνικότητα, την αναπηρία, τη θρησκεία κα.
- Εκτίμηση για την αποτελεσματικότητα των βέλτιστων πρακτικών ή/και των περιγραμμάτων πολιτικής ως προς την υιοθέτησή τους από τους φορείς λήψης αποφάσεων

- Εκτίμηση του βαθμού ωριμότητας του ευρύτερου κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος και των φορέων λήψης αποφάσεων για υιοθέτηση πολιτικών προερχόμενων από την Πρωτοβουλία

Παρακολούθηση Συνεδρίων Εθνικών Θεματικών

Ο Σύμβουλος Ενδιάμεσης Αξιολόγησης, εκτιμώντας ότι η Ενέργεια III έχει κύριο στόχο την επίτευξη αντίκτυπου σε πολιτικές, μέσα από τη σύνθεση των αποτελεσμάτων των έργων των Α.Σ. και την επεξεργασία κοινά αποδεκτών πρακτικών για καταπολέμηση των διακρίσεων, παρακολούθησε το σύνολο των κεντρικών ημερίδων, συνεδρίων, εργαστηρίων και στρογγυλών τραπέζιων όλων των ΕΘΔ.

Σημεία εστίασης κατά την παρακολούθηση ήταν:

- Η ευρύτερη συμμετοχή φορέων λήψης αποφάσεων για επίτευξη οριζόντιου και κάθετου mainstreaming στις συνεδρίες
- Η ευρύτερη συμμετοχή εκπροσώπων των ομάδων στόχων
- Οι προτάσεις πολιτικής και η συζήτηση επί αυτών με διερεύνηση της δυνατότητας και ωριμότητας υιοθέτησής τους
- Η βιωσιμότητα και αναπαραγωγή βέλτιστων πρακτικών, με εκτίμηση των αποτελεσμάτων των έργων των Α.Σ., μέσω των ΕΘΔ
- Οι τοποθετήσεις από σχετικούς φορείς λήψης αποφάσεων, εκτός Α.Σ. και ΕΘΔ, για την συνεισφορά των πρακτικών και προτάσεων της Πρωτοβουλίας στον τομέα δραστηριοποίησής τους
- Ο βαθμός διείσδυσης και αποδοχής των προτάσεων σε/από φορείς λήψης αποφάσεων
- Η διερεύνηση των κύριων εμποδίων για την ενσωμάτωση των προτάσεων από το ευρύτερο κοινωνικό-οικονομικό περιβάλλον
- Η διερεύνηση της αναγκαιότητας συμπληρωματικών υποστηρικτικών ενεργειών για την διάχυση / ενσωμάτωση/ εφαρμογή των προτάσεων
- Οι τοποθετήσεις και σχολιασμοί ειδικών εμπειρογνομόνων (εμπειρογνώμονες ΕΘΔ, εξωτερικοί εμπειρογνώμονες, ακαδημαϊκοί, κλπ)
- Τα συμπεράσματα των expert panels
- Τα συμπεράσματα των εργαστηρίων, ομάδων εργασίας και στρογγυλών τραπέζιων
- Οι τοποθετήσεις εκπροσώπων των ομάδων στόχων
- Οι τοποθετήσεις άμεσα ωφελούμενων

Συναντήσεις με άτομα των ομάδων στόχου

Ο Σύμβουλος Ενδιάμεσης Αξιολόγησης πραγματοποίησε συναντήσεις, ατομικά ή συλλογικά, με τις ακόλουθες ομάδες στόχο:

- Μετανάστες
- Αιτούντες άσυλο

- Γυναίκες που προέβησαν σε ίδρυση επιχειρήσεων
- Αποφυλακισθέντες

Επίσης συζήτησε με

- φορέα εκπροσώπησης των ατόμων με Ειδικές Ανάγκες και
- πολιτιστικούς διαμεσολαβητές

Αξιολόγηση της καταλληλότητας της στρατηγικής

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL σχεδιάστηκε για να βοηθήσει ώστε να μετουσιωθεί σε δράση η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση, η οποία αποσκοπεί στην επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης για όλες τις κοινωνικές ομάδες στην αγορά εργασίας. Στην πράξη, η Κ.Π. EQUAL επιδιώκει να λειτουργήσει ως δοκιμαστικό έδαφος για την ανάπτυξη και διάδοση νέων πολιτικών, για να καταπολεμηθεί κάθε είδους διάκριση και ανισότητα που βιώνουν όσοι επιζητούν πρόσβαση στην αγορά εργασίας, όπως επίσης και όσοι ευρίσκονται ήδη σε αυτήν.

Η Στρατηγική που διαπνέει την Κ.Π. στο επίπεδο του προγραμματισμού της διαμορφώθηκε κατά την περίοδο Ιουλίου - Αυγούστου 2000 και στηρίχθηκε:

- αφενός στα δεδομένα της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση (ΕΣΑ) και στη λογική των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ),
- αφετέρου σε ποσοτικά δεδομένα και σε ποιοτικές αναλύσεις για το Ελληνικό εργατικό δυναμικό, μέχρι και το 1998.

Για τη διαμόρφωση γνώμης ως προς την καταλληλότητα και επικαιρότητα του στρατηγικού σχεδιασμού της Κ.Π. EQUAL κρίνεται αναγκαία η εξέταση του οικονομικού, κοινωνικού και πολιτικού περιβάλλοντος στο οποίο υλοποιείται η Κ.Π. EQUAL. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται οι εξελίξεις στην ελληνική οικονομία και την απασχόληση που έλαβαν χώρα από το 2000 έως το 2004. Οι εξελίξεις αυτές επηρεάζουν καθοριστικά τη διαμόρφωση στρατηγικής στους ανθρώπινους πόρους. Ταυτόχρονα, συστατικό στοιχείο του οικονομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος αποτελούν οι στατιστικές διαφοροποιήσεις που καταγράφονται στα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά του εργατικού δυναμικού.

Περιβάλλον Κ.Π. EQUAL

Η Ελληνική οικονομία κατά το 2000 - 2004

Ο ρυθμός οικονομικής μεγένθυσης της Ελλάδας ήταν ιδιαίτερα υψηλός την περίοδο 1961 -1973 (8,5%). Έκτοτε ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης μειώθηκε σημαντικά (1,7% την περίοδο 1974-85, 1,2% την περίοδο 1986 -1990 και 1,2% την περίοδο 1991-1995). Από το 1996 ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης αυξάνεται και το 2000 αγγίζει το επίπεδο του 4%, ενώ στην Ευρώπη είναι 3,6%. Παρουσιάζει μία μικρή μείωση την περίοδο 2000-2002 και αυξάνεται εκ νέου το 2003 σε 4,5% και το 2004 εκτιμάται ήταν 3,7%. Για το 2005 αναμένεται να είναι 3,9%.

Η αύξηση των πραγματικών κατά κεφαλή μισθών είναι 6,4% για την περίοδο 1961 - 1973, 2,7% για την περίοδο 1974 -1985, -0,7% για την περίοδο 1986 -1990. Το 1996 είναι 0,3%, το 2000 είναι 2,4%, το 2003 0,3% και εκτιμάται ότι θα είναι 2,6% το 2005. Ο πραγματικός μέσος μισθός αυξήθηκε κατά 3,3% το 2004 και αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,8% το 2005.

Οι δημόσιες δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι 49,2% το 1996, 49,8% το 2000 και εκτιμάται ότι θα είναι 45,7% το 2005. Το δημόσιο χρέος είναι 111,3% το 1996, 106,2% το 2000 και 112,1% το 2004

Παρόλο τον υψηλό ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης που παρουσιάζει η ελληνική οικονομία, σημαντικά διαρθρωτικά προβλήματα παραμένουν. Ο πληθωρισμός

κινήθηκε στο επίπεδο του 3,5% για το 2003 η ανταγωνιστικότητα χειροτέρευσε και η μεταποιητική παραγωγή μειώθηκε.

Το επίπεδο άμεσων ξένων επενδύσεων στη χώρα μας είναι ιδιαίτερα χαμηλό. Την τελευταία δεκαετία(1994 - 2003) οι άμεσες ξένες επενδύσεις αποτελούσαν το 0,7% του ΑΕΠ. Τους υψηλούς ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης τα τελευταία χρόνια συντήρησαν και τροφοδότησαν: η ενίσχυση της ιδιωτικής κατανάλωσης (η οποία έγινε με αύξηση του δανεισμού των νοικοκυριών κατά 27,2%), η επενδυτική δραστηριότητα στον κατασκευαστικό τομέα και ειδικά τα έργα για την προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων και η εισροή των κοινοτικών κονδυλίων (Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης). Η βαρύτητα του τουριστικού τομέα στο ΑΕΠ παρουσιάζει μία κάμψη τα τελευταία χρόνια και το μερίδιο του αγροτικού τομέα στο ΑΕΠ έχει πέσει στο 6,9% το 2003.

Στην περίπτωση της Ελλάδας ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης για το 2004 άγγιξε το 3,7%. Αναμένεται μείωση του ρυθμού αύξησης των επενδύσεων σε κατοικίες, ενώ ο ρυθμός αύξησης του συνόλου των επενδύσεων εκτιμάται ότι θα είναι 4,4% και της δημόσιας κατανάλωσης 1,5%.

Οι προτεραιότητες για την ελληνική οικονομία τα επόμενα χρόνια είναι:

- η αξιοποίηση των ωφελειών από την άριστη τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων,
- η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας,
- η μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων,
- η καλή αξιοποίηση των ανταγωνιστικών πλεο-νεκτημάτων που διαθέτει η ελληνική οικονομία,
- η ανάδειξη νέων τουριστικών προϊόντων και η σύνδεση του τουρισμού με τον αθλητισμό και γενικότερα η ανάπτυξη εναλλακτικών μορ-φών τουρισμού (όπως αγροτουρισμός κλπ),
- η αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων,
- η μείωση των ελλειμμάτων και του δημοσίου χρέους,
- η σημαντική μείωση της ανεργίας και η αύξη-ση της απασχόλησης,
- η επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο και στη δια βίου γνώση και εκπαίδευση.

Είναι σαφές ότι η ανεργία μπορεί να μειωθεί πραγματικά μόνο μέσα από ένα αναπτυξιακό σχεδιασμό σ' επίπεδο περιφέρειας και κλάδου που θα αυξάνει το ΑΕΠ, αλλά και τις θέσεις απασχόλησης.

Εξέλιξη της Απασχόλησης στην Ελλάδα

Όσον αφορά στην απασχόληση στην Ελλάδα, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ για το 2004 μπορούν να αναφερθούν τα κάτωθι:

➤ Συμμετοχή στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα

Η συμμετοχή στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα είναι σχετικά χαμηλή αν και μακροχρόνια ακολουθεί ανοδική τάση ειδικά στην περίπτωση των γυναικών. Στο σύνολο του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας (15-64 ετών) η συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό ανέρχεται σε 65,5%. Σημαντικές διαφοροποιήσεις παρουσιάζονται στο βαθμό ενεργοποίησης στην αγορά εργασίας ανδρών και γυναικών καθώς και στο βαθμό ενεργοποίησης των διαφόρων ηλικιακών ομάδων.

Το σύνολο των ανδρών συμμετέχει στο εργατικό δυναμικό κατά 78% ενώ η συμμετοχή των ανδρών 24-44 ετών ξεπερνά το 90%. Πολύ χαμηλή είναι η συμμετοχή των νέων ανδρών και γυναικών στο εργατικό δυναμικό λόγω της συμμετοχής τους στο εκπαιδευτικό σύστημα. Στο σύνολο του γυναικείου πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας το ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας ανέρχεται σε 53,5%. Σε όλες τις ηλικιακές ομάδες οι γυναίκες συμμετέχουν στο εργατικό δυναμικό με μικρότερα ποσοστά από ότι οι άνδρες. Χαρακτηριστικό είναι ότι για την ηλικιακή ομάδα των 15-19 ετών, η γυναικεία συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό υπολείπεται της συμμετοχής των ανδρών κατά 3,2 ποσοστιαίες μονάδες, στην ομάδα των 20-25 ετών κατά 11,2 ποσοστιαίες μονάδες, στην ομάδα των 25-29 ετών κατά 17,2 μονάδες, στην ομάδα 30-44 ετών κατά 25,1 μονάδες και στην υψηλότερη ηλικιακή ομάδα κατά 35,5 ποσοστιαίες μονάδες. Συνεπώς τόσο τα στοιχεία αυτά όσο και η διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού συμμετοχής κατά φύλο δείχνει ότι σταδιακά μειώνεται η διαφορά στο βαθμό ενεργοποίησης των δύο φύλων στην αγορά εργασίας.

➤ Χαρακτηριστικά της απασχόλησης στην Ελλάδα

Η πλήρης και μόνιμη απασχόληση είναι ο κυρίαρχος τύπος απασχόλησης στην ελληνική αγορά εργασίας. Οι Έλληνες απασχολούμενοι εργάζονται αρκετές ώρες συγκριτικά με τους λοιπούς ευρωπαίους και παραμένουν στην ίδια θέση απασχόλησης και στο ίδιο επάγγελμα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Επίσης εργάζονται συχνά ως αυτοαπασχολούμενοι και πολύ σπάνια απασχολούνται σε θέσεις μερικής απασχόλησης.

Το συνολικό ποσοστό απασχόλησης στην ελληνική αγορά εργασίας το 2004 ανέρχεται σε 58,1%. Σημαντικές διαφοροποιήσεις παρατηρούνται μεταξύ ανδρών και γυναικών αναφορικά με τα ποσοστά απασχόλησης. Το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών ανέρχεται σε 72,2% ενώ το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών ανέρχεται σε 44,4%. Οι διαφορές στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι μεγαλύτερες από ότι οι διαφορές στα ποσοστά συμμετοχής ανδρών και γυναικών υποδηλώνοντας τη δυσμενή θέση στην οποία εξακολουθούν να βρίσκονται οι γυναίκες στην ελληνική αγορά εργασίας.

Τα άτομα με υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο χαρακτηρίζονται και από υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης τόσο για το σύνολο του πληθυσμού όσο και κατά φύλο. Ειδικά για τους πτυχιούχους ανώτατης εκπαίδευσης τα ποσοστά απασχόλησης είναι ιδιαίτερα υψηλά στην ελληνική αγορά εργασίας. Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει η εξέταση του εκπαιδευτικού επιπέδου σε σχέση με τη θέση στο επάγγελμα δηλαδή αναφορικά με τη συχνότητα εμφάνισης της μισθωτής απασχόλησης, της αυτοαπασχόλησης και της απασχόλησης χωρίς αμοιβή σε οικογενειακή επιχείρηση ανά εκπαιδευτικό επίπεδο. Στο σύνολο των απασχολούμενων στην ελληνική αγορά εργασίας, το 8,2% είναι αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό δηλαδή εργοδότες, το 22,6% είναι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό, το 62,5% είναι μισθωτοί και το 6,6% είναι βοηθοί οικογενειακών επιχειρήσεων. Οι απόφοιτοι μεταπτυχιακών σπουδών είναι συχνότερα εργοδότες ενώ τα άτομα με το χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο (μερικές τάξεις δημοτικού ή καθόλου σχολείο) υποεκπροσωπούνται στην ομάδα των εργοδοτών. Αντιθέτως τα άτομα με το χαμηλό αυτό εκπαιδευτικό επίπεδο είναι συχνά αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό. Στην κατηγορία των μισθωτών υπερεκπροσωπούνται τα άτομα που έχουν μεταπτυχιακές σπουδές καθώς και οι απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης και ανώτερης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Ως βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση εργάζονται συχνότερα τα άτομα χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και ειδικά όσοι δεν έχουν ολοκληρώσει τη στοιχειώδη εκπαίδευση.

Οι γυναίκες κατέχουν θέση εργοδότη πολύ σπάνια σε σχέση με τους άνδρες καθώς το 4% των απασχολούμενων γυναικών είναι εργοδότες σε σύγκριση με το 11% των

ανδρών απασχολούμενων με την ίδια θέση. Οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται και στην ομάδα των αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό ενώ υπερεκπροσωπούνται στην ομάδα των μισθωτών. Οι γυναίκες κατέχουν επίσης πιο συχνά θέση βοηθού στην οικογενειακή επιχείρηση συγκριτικά με τους άνδρες (12,1% της γυναικείας απασχόλησης είναι βοηθοί ενώ 3,1% της ανδρικής απασχόλησης είναι βοηθοί).

Η διάρθρωση της απασχόλησης κατά επάγγελμα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας παρουσιάζεται ως εξής:

Στη «γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα και δασοκομία» συγκεντρώνεται το 12,7% της συνολικής απασχόλησης στην ελληνική αγορά εργασίας. Η πολύ μεγάλη πλειοψηφία αυτών είναι απόφοιτοι δημοτικού (63,8%). Στο σύνολο της αγοράς εργασίας οι απόφοιτοι δημοτικού είναι λιγότεροι από το 1% των απασχολούμενων.

Ο κλάδος της «αλιείας» συγκεντρώνει το 0,3% της συνολικής απασχόλησης. Όπως και στον κλάδο της «γεωργίας» υπερεκπροσωπούνται οι απασχολούμενοι με πολύ χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο αλλά υπάρχουν και εργαζόμενοι με πτυχίο ανωτάτων σχολών (5,7% έναντι 16,9% στο σύνολο των κλάδων). Συγκριτικά με τον κλάδο της «γεωργίας», στην «αλιεία» το εκπαιδευτικό επίπεδο των απασχολούμενων είναι υψηλότερο.

Στον κλάδο των «ορυχείων και λατομείων», που συγκεντρώνει το 0,3% της απασχόλησης της χώρας, το 4,8% των εργαζομένων έχει πτυχίο ανωτάτων σχολών, το 6,7% πτυχίο ανώτερης τεχνικής εκπαίδευσης, το 32,7% πτυχίο μέσης εκπαίδευσης, το 17,7% υποχρεωτική εκπαίδευση, το 37,7% έχει απολυτήριο δημοτικού ενώ οι υπόλοιποι εργαζόμενοι έχουν χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο. Και σε αυτόν τον κλάδο, όπως είναι αναμενόμενο το εκπαιδευτικό επίπεδο των εργαζομένων είναι χαμηλότερο του μέσου όρου.

Στις «μεταποιητικές βιομηχανίες» απασχολείται το 12,9% των εργαζομένων στη χώρα. Το 9,4% αυτών είναι απόφοιτοι ανωτάτων σχολών ή κάτοχοι μεταπτυχιακών, το 14,5% είναι κάτοχοι ανώτερης τεχνικής εκπαίδευσης, το 33,8% είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το 15,1% είναι απόφοιτοι γυμνασίου και οι υπόλοιποι εργαζόμενοι έχουν χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο. Στον κλάδο αυτό το εκπαιδευτικό επίπεδο των απασχολούμενων είναι λίγο χαμηλότερο του μέσου όρου της ελληνικής αγοράς εργασίας.

Στον κλάδο της «παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού» στο οποίο συγκεντρώνεται το 1% της συνολικής απασχόλησης, το εκπαιδευτικό επίπεδο των απασχολούμενων είναι υψηλότερο συγκριτικά με το επίπεδο των απασχολούμενων στον κλάδο της «μεταποίησης». Συγκριτικά με το μέσο όρο της χώρας, υποεκπροσωπούνται οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, υπερεκπροσωπούνται οι κάτοχοι πτυχίου ανώτερης τεχνικής εκπαίδευσης, οι απόφοιτοι λυκείου και γυμνασίου ενώ υποεκπροσωπούνται οι εργαζόμενοι με χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο.

Στις «κατασκευές» στις οποίες συγκεντρώνεται το 7,9% της συνολικής απασχόλησης το 2004, υποεκπροσωπούνται οι απασχολούμενοι με απολυτήριο λυκείου ή υψηλότερη εκπαίδευση και υπερεκπροσωπούνται οι απασχολούμενοι με χαμηλότερα τυπικά προσόντα.

Ο κλάδος του «χονδρικού και λιανικού εμπορίου και επισκευής οχημάτων» είναι ο κλάδος με το υψηλότερο αριθμό εργαζομένων στην ελληνική αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα στον κλάδο αυτό απασχολείται το 17,7% του συνόλου των απασχολούμενων. Στο σύνολο των απασχολούμενων του κλάδου, μόνο το 8,5% είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ενώ το 16,4% έχει πτυχίο ανώτερης

τεχνικής εκπαίδευσης. Οι απόφοιτοι λυκείου υπερεκπροσωπούνται στον κλάδο όπως και οι απόφοιτοι γυμνασίου ενώ οι απασχολούμενοι με χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο υποεκπροσωπούνται.

Στον κλάδο των «ξενοδοχείων και εστιατορίων» στον οποίο απασχολείται το 5,6% του συνόλου των απασχολούμενων της χώρας, μόνο το 5% έχει πτυχίο ανωτάτης εκπαίδευσης. Υποεκπροσωπούνται επίσης οι απόφοιτοι ανώτερης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης παρότι υπάρχουν σχολές με ειδικότητες του κλάδου. Στον κλάδο των «ξενοδοχείων και εστιατορίων» υπερεκπροσωπούνται οι απασχολούμενοι με απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης και οι απόφοιτοι της υποχρεωτικής εκπαίδευσης αλλά και οι απόφοιτοι δημοτικού.

Ο κλάδος των «μεταφορών, αποθήκευσης, επικοινωνιών» συγκεντρώνει το 6,2% της συνολικής απασχόλησης. Οι πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υποεκπροσωπούνται και σε αυτόν τον κλάδο ενώ υπερεκπροσωπούνται οι απόφοιτοι ανώτερης τεχνικής ή επαγγελματικής σχολής και οι απόφοιτοι λυκείου και γυμνασίου. Οι απασχολούμενοι με χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο είναι σχετικά λιγότεροι στον κλάδο αυτό συγκριτικά με το μέσο όρο της χώρας.

Στους «ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς» συγκεντρώνεται το 2,7% της συνολικής απασχόλησης. Στον κλάδο αυτό το εκπαιδευτικό επίπεδο είναι υψηλότερο του μέσου όρου της χώρας. Οι κάτοχοι μεταπτυχιακών τίτλων υπερεκπροσωπούνται και οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υπερεκπροσωπούνται σημαντικά. Επίσης υπερεκπροσωπούνται οι απόφοιτοι ανώτερης τεχνικής εκπαίδευσης και οι απόφοιτοι λυκείου ενώ ελάχιστοι είναι οι εργαζόμενοι με εκπαιδευτικό επίπεδο χαμηλότερο του λυκείου.

Ο κλάδος της «διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεων και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων» συγκεντρώνει το 6,5% της συνολικής απασχόλησης. Οι κάτοχοι μεταπτυχιακών τίτλων αντιπροσωπεύουν το 4,8% της απασχόλησης του κλάδου (έναντι 1,4% στο σύνολο). Ο κλάδος αυτός έχει επίσης το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (μετά τον κλάδο της εκπαίδευσης). Συγκεκριμένα το 40,4% των απασχολούμενων του κλάδου έχει ανώτατη εκπαίδευση και το 24,4% έχει ανώτερη τεχνική εκπαίδευση. Οι απασχολούμενοι με χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο υποεκπροσωπούνται στον κλάδο.

Στον κλάδο της «δημόσιας διοίκησης και άμυνας και υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης» απασχολείται το 8,3% του συνόλου των απασχολούμενων της χώρας. Από αυτούς το 0,9% έχει μεταπτυχιακούς τίτλους, το 23,5% έχει ανώτατη εκπαίδευση και το 23,8% έχει ανώτερη τεχνική εκπαίδευση. Οι απόφοιτοι λυκείου υπερεκπροσωπούνται στον κλάδο ενώ οι απασχολούμενοι με χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο υποεκπροσωπούνται.

Ο κλάδος της «εκπαίδευσης» συγκεντρώνει το 7,4% της συνολικής απασχόλησης. Στον κλάδο αυτό εμφανίζεται το υψηλότερο ποσοστό απασχολούμενων με ανώτατη εκπαίδευση (79,6% έναντι 18,3% στο σύνολο). Όλες οι υπόλοιπες κατηγορίες εκπαίδευσης υποεκπροσωπούνται στον κλάδο αυτό.

Στον κλάδο της «υγείας και μέριμνας» απασχολείται το 5,2% των εργαζομένων της χώρας. Και ο κλάδος αυτός χαρακτηρίζεται από υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο. Συγκεκριμένα το 36,2% των απασχολούμενων του κλάδου έχει ανώτατη εκπαίδευση, το 34,2% έχει ανώτερη τεχνική εκπαίδευση και μικρός αριθμός απασχολούμενων έχει χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο.

Ανεργία στην Ελλάδα

Η Ελλάδα πλήττεται από υψηλά επίπεδα ανεργίας και παρά την παρατηρούμενη κάμψη που είχαν σημειώσει τα τελευταία χρόνια, το α' τρίμηνο του 2004 το ποσοστό ανεργίας σημείωσε άνοδο σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Για το σύνολο του εργατικού δυναμικού, για το έτος 2004, το ποσοστό ανεργίας ανέρχεται σε 11,2%.

Το ποσοστό ανεργίας διαφοροποιείται σημαντικά μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το ποσοστό ανεργίας των γυναικών είναι υπερδιπλάσιο του ποσοστού ανεργίας των ανδρών το πρώτο εξάμηνο του 2004.

Συγκεκριμένα το 7,3% του εργατικού δυναμικού των ανδρών και το 16,8% του εργατικού δυναμικού των γυναικών ψάχνει ενεργά για εργασία και αδυνατεί να βρει θέση απασχόλησης. Οι νέοι πλήττονται από ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά ανεργίας. Χαρακτηριστικό είναι ότι περισσότερες από τις μισές γυναίκες 15-19 ετών που αναζητούν απασχόληση αδυνατούν να βρουν.

Το εκπαιδευτικό επίπεδο επηρεάζει τις πιθανότητες ανεργίας. Ενώ το μέσο ποσοστό ανεργίας είναι 11,2 οι κάτοχοι μεταπτυχιακών σπουδών και οι απόφοιτοι ανωτάτων σχολών αντιμετωπίζουν πολύ χαμηλότερα ποσοστά (5,6 και 6,8 αντίστοιχα). Στις δύο αυτές περιπτώσεις φαίνεται πως το υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο διευκολύνει την είσοδο στην αγορά εργασίας και μειώνει τις πιθανότητες ανεργίας. Επίσης για τις δύο αυτές κατηγορίες οι διαφοροποιήσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι λιγότερο έντονες. Συνεπώς φαίνεται πως οι γυναίκες αντιμετωπίζουν εντονότερα προβλήματα εξεύρεσης απασχόλησης ακόμα και για το ίδιο εκπαιδευτικό επίπεδο και ότι οι δυσκολίες αυτές παρότι δεν εξαλείφονται μειώνονται για τα υψηλότερα εκπαιδευτικά επίπεδα. Οι απόφοιτοι ανώτερης τεχνικής εκπαίδευσης αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα εξεύρεσης απασχόλησης ειδικά στην περίπτωση των γυναικών. Οι απόφοιτοι γυμνασίου και δημοτικού αντιμετωπίζουν σχετικά χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας σε σύγκριση με το μέσο όρο. Η κατάσταση αυτή πιθανώς να οφείλεται στο γεγονός ότι τα άτομα με υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο έχουν χαμηλότερο μέσο όρο ηλικίας από τα άτομα με το χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο και λόγω αυτού του γεγονότος δυσκολεύονται στην εξεύρεση απασχόλησης.

Οι μισοί από τους άνεργους είναι μακροχρόνια άνεργοι δηλαδή έχουν ξεπεράσει τους 12 μήνες αναζήτησης απασχόλησης. Ανησυχητικό είναι επίσης το γεγονός ότι η διάρκεια ανεργίας για το 15% των άνεργων ξεπερνά τα τέσσερα χρόνια. Οι γυναίκες πλήττονται επίσης περισσότερο έντονα από τους άνδρες αναφορικά με τη διάρκεια της ανεργίας δηλαδή υπερεκπροσωπούνται στους μακροχρόνια άνεργους συγκριτικά με το μέσο μέγεθος της μακροχρόνιας ανεργίας στη χώρα.

Αγορά εργασίας και ομάδες στόχου της Κ.Π. EQUAL

Όσον αφορά τη θέση των ομάδων στόχου της Κ.Π. EQUAL στην αγορά εργασίας, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, έχει ως εξής:

Ατομα με ειδικές σωματικές ανάγκες

Η δυνατότητα ένταξης των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (ΑμεΑ) είναι πολύ περιορισμένη διότι, εκτός των άλλων παραγόντων, η πλειοψηφία από αυτούς στερείται αφ' ενός μεν της κατάλληλης επαγγελματικής κατάρτισης, απαραίτητη για τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, και αφ' ετέρου της ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, που παρουσιάζει υποτυπώδη μορφή στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι το γεγονός ότι, με βάση τα στοιχεία της αρμόδιας υπηρεσίας του ΟΑΕΔ για την περίοδο 1994-1998 το σύνολο των τοποθετήσεων σε θέση εργασίας αποτελεί μόλις το 17,5% των εγγραφέντων ανέργων ενώ οι θέσεις που καλύφθηκαν είναι κυρίως ανειδίκευτης ή ημειδικευμένης εργασίας στους ασταθείς κλάδους της οικονομίας, με χαμηλό κοινωνικό γόητρο και χαμηλές αποδοχές. Τα δεδομένα αυτά αποδεικνύουν ότι υπάρχουν έντονες διακρίσεις και ανισότητες στην αγορά εργασίας σε βάρος των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Σύμφωνα με έρευνα της ΕΣΥΕ για το έτος 2002 τα άτομα με ειδικές ανάγκες αποτελούν το 18,2% του πληθυσμού σε εργάσιμη ηλικία στη χώρα, 16,8% στους άνδρες και 19,6% στις γυναίκες. Το 84% των ατόμων με ειδικές ανάγκες είναι οικονομικά μη ενεργά, έναντι 58% του γενικού πληθυσμού. Ωστόσο, το ποσοστό ανεργίας των ΑμεΑ είναι χαμηλότερο από αυτό του γενικού πληθυσμού (8,9% έναντι 9,6%).

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα ποσοστά των ατόμων με ειδικές σωματικές ανάγκες που παρουσιάζουν εργασιακά προβλήματα λόγω προβλημάτων υγείας ή αναπηρίας, στο σύνολο του πληθυσμού, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών.

Ηλικιακή Κατηγορία	Φύλο		
	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
15 - 24 ετών	59,7	40,9	50,2
25 - 34 ετών	65,6	56,1	60,9
35 - 44 ετών	63,6	56,4	59,7
45 - 54 ετών	62,6	56,1	59,1
55 - 64 ετών	52,7	46,2	49,2
Σύνολο	58,0	50,5	54,0

Από τα στοιχεία του ανωτέρου πίνακα παρατηρείται ότι το ποσοστό των ατόμων που αντιμετωπίζουν εργασιακό πρόβλημα είναι αρκετά υψηλό (54%). Αναλυτικότερα,

- ♦ Στο σύνολο των ανδρών, το ποσοστό των ατόμων που αντιμετωπίζουν πρόβλημα είναι 58% έναντι 50,5% των γυναικών.
- ♦ Τα ποσοστά τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες κατανέμονται ομοιόμορφα στις ηλικιακές κατηγορίες, με ποσοστά που υπερβαίνουν το 50% στις περισσότερες των περιπτώσεων.

Τα ποσοστά ατόμων με ειδικές σωματικές ανάγκες που αντιμετωπίζουν εργασιακά προβλήματα, στο σύνολο του πληθυσμού, κατά φύλο και κατάσταση απασχόλησης παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Σύνολο	58,0	50,5	54,0
Εργαζόμενοι	52,0	52,2	52,1
Άνεργοι	62,6	46,1	53,9
Μη Ενεργοί	63,0	50,1	55,2

Από τα στοιχεία του ανωτέρου πίνακα, παρατηρείται ότι το ποσοστό των ατόμων που αντιμετωπίζουν εργασιακό πρόβλημα είναι αρκετά υψηλό (54%). Αναλυτικότερα,

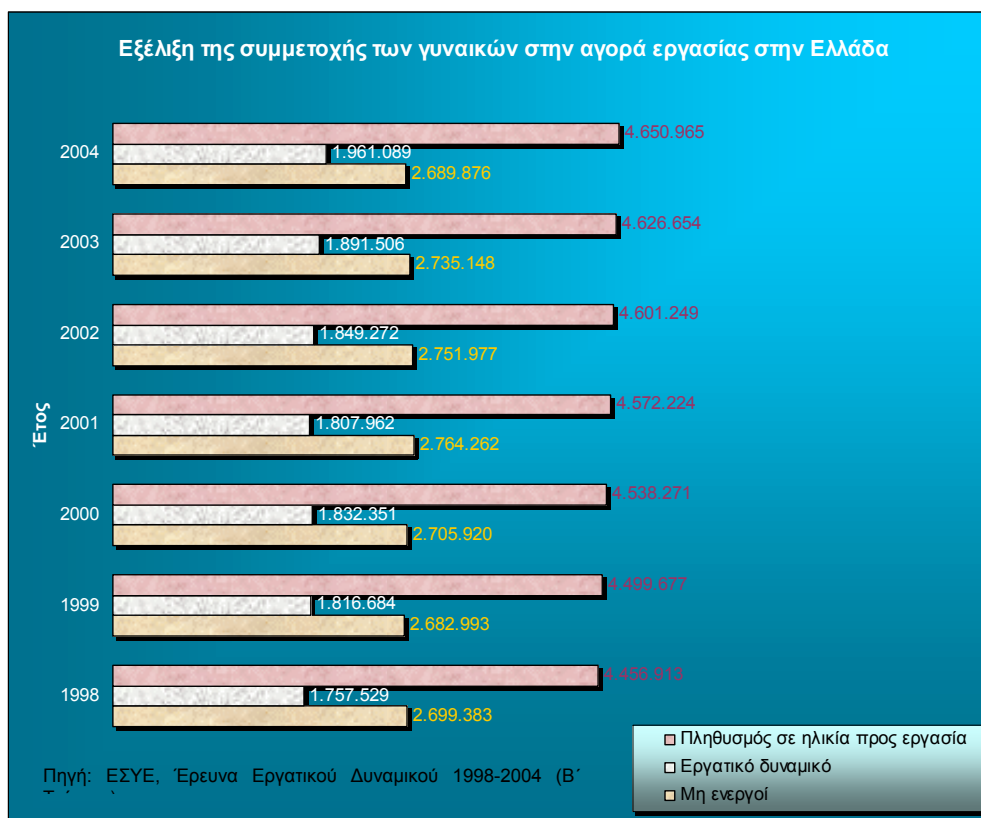
- ♦ Στο σύνολο των ανδρών, το ποσοστό των ατόμων που αντιμετωπίζουν πρόβλημα είναι 58% έναντι 50,5% των γυναικών.
- ♦ Τα ποσοστά τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες κατανέμονται ομοιόμορφα στις ηλικιακές κατηγορίες, με ποσοστά που υπερβαίνουν το 50% στις περισσότερες των περιπτώσεων.

Γυναίκες

Έρευνες και μελέτες για τη θέση των γυναικών στην αγορά εργασίας αποδεικνύουν ότι αυτή είναι σχετικά δυσχερέστερη από εκείνη των ανδρών. Είναι επιπλέον αποδεδειγμένο ότι το παραδοσιακό πρότυπο του άνδρα που εργαζόταν και της γυναίκας που αναλάμβανε αποκλειστικά τη φροντίδα του σπιτιού έχει αλλάξει. Η αλλαγή αυτή σηματοδοτείται αφενός από την αύξηση του αριθμού των γυναικών στο εκπαιδευτικό σύστημα και ειδικότερα στις ανώτερες – ανώτατες βαθμίδες, και αφετέρου από την ένταξή τους στην αγορά εργασίας και από τις αλλαγές που υφίσταται η δομή και ο τρόπος λειτουργίας της οικογένειας στην Ελλάδα. Ο ρόλος αυτός των γυναικών σε συνδυασμό με τις αλλαγές που συντρέχουν στο οικονομικό, κοινωνικό και τεχνολογικό τοπίο δημιουργούν νέες ανάγκες στις οποίες η ελληνική κοινωνία πρέπει να ανταποκριθεί. Η ανάγκη συμφιλίωσης οικογενειακής και εργασιακής ζωής αποτελεί μία από τις προτεραιότητες της πολιτικής της Ε.Ε..

Σύμφωνα και με το γράφημα που ακολουθεί παρατηρείται με σαφήνεια μια τάση για την ένταξη ολοένα και περισσότερων γυναικών στην αγορά εργασίας, καθώς σημειώνεται αυξητική πορεία του ποσοστού συμμετοχής του εργατικού δυναμικού των γυναικών και ταυτόχρονη μείωση του μη ενεργού ποσοστού.

Αναλυτικότερα, το 1998 το ποσοστό συμμετοχής του εργατικού δυναμικού των

γυναικών ήταν 77,5% και το 2004 αυξήθηκε ελαφρά στο 79,1%, σημειώνοντας αύξηση κατά 1,6 ποσοστιαίες μονάδες. Δηλαδή, το 79% των γυναικών που είναι σε ηλικία προς εργασία επιθυμούν να εργαστούν. Από την άλλη, μείωση σημείωσε κατά 0,3% ο αριθμός των μη ενεργών γυναικών. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν μια τάση για την ένταξη ολοένα και περισσότερων γυναικών στην αγορά εργασίας. Επίσης, το ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων γυναικών στο σύνολο των απασχολούμενων στην χώρα παρουσίασε αύξηση και από 36,4% το 1998 κυμάνθηκε σε 38,1% το 2004.

Στο ίδιο πλαίσιο τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από την παρουσίαση των στατιστικών δεδομένων της αγοράς εργασίας για την περίοδο 1998 – 2004 όσο αφορά τη θέση της γυναίκας στην εργασία είναι τα ακόλουθα:

- ◆ Το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στην απασχόληση διαφοροποιείται ανάλογα με την ηλικία. Ωστόσο, το μεγαλύτερο ποσοστό του εργατικού δυναμικού των γυναικών προέρχεται από την ηλικιακή κατηγορία 30-44 ετών (44,4% το 2004). Το ποσοστό αυτό παρουσιάζει ανοδική τάση την περίοδο 1998-2004. Αντίθετα, το ποσοστό συμμετοχής είναι ιδιαίτερα χαμηλό στις νέες γυναίκες.
- ◆ Τα τελευταία χρόνια αυξάνεται σημαντικά η συμμετοχή των γυναικών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αναλυτικότερα, το 2004, το 30,3% των απασχολούμενων γυναικών της χώρας ήταν απόφοιτες λυκείου, το 20,9% απόφοιτες δημοτικού, το 19,8% απόφοιτες ανωτάτων σχολών, το 17,8% απόφοιτες ανωτέρων σχολών, το 8% απόφοιτες γυμνασίου, το 1,4% ήταν κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου, ενώ το 1,7% είτε είχε παρακολουθήσει μερικές τάξεις του δημοτικού είτε δεν είχε πάει σχολείο. Αύξηση παρουσιάζουν τα ποσοστά συμμετοχής των γυναικών στις ανώτερες και ανώτατες βαθμίδες της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- ◆ Σε ότι αφορά την κατανομή της απασχόλησης κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, το μεγαλύτερο ποσοστό των γυναικών απασχολείται στον τριτογενή τομέα. Αναλυτικότερα και για τους τρεις κλάδους, ο αριθμός των γυναικών που απασχολούνται στον πρωτογενή τομέα μειώθηκε κατά 66.246 άτομα την περίοδο 1998 – 2004 (μείωση κατά 22,1%). Μείωση επίσης παρουσίασε και ο αριθμός των γυναικών που απασχολούνται στο δευτερογενή τομέα κατά 6.305 άτομα (μείωση κατά 3,5%). Αντίθετα, αυξήθηκε ο αριθμός των γυναικών που απασχολούνται στον τριτογενή τομέα κατά 258.369 άτομα (αύξηση κατά 26,2%). Βασικό χαρακτηριστικό της γυναικείας απασχόλησης είναι ο περιορισμένος αριθμός των γυναικών σε σχέση με την ανδρική απασχόληση σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.
- ◆ Όσον αφορά τις ομάδες ατομικών επαγγελματιών, η ομάδα «Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές» συγκεντρώνει το 19,3% των απασχολούμενων γυναικών της χώρας το 2004, ενώ ακολουθεί η ομάδα «Υπάλληλοι γραφείου και οι ασκούντες συναφή επαγγέλματα» με ποσοστό 17,6%.
- ◆ Σχετικά με την κατανομή της απασχόλησης ανάλογα με την θέση στην επιχείρηση την περίοδο 1998-2004 παρατηρούμε ότι ένα σημαντικό ποσοστό των απασχολούμενων γυναικών εργάζεται ως μισθωτές. Ειδικότερα, το ποσοστό αυτό αυξήθηκε το 2004 σε σχέση με το προηγούμενο έτος (από 63,9% το 2001 σε 68% το 2004). Αντίθετα το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων γυναικών με και χωρίς προσωπικό μειώθηκε από 3,8% και 17,3% το 2001 σε 3,7% και 16,8% αντίστοιχα. Επίσης, το ποσοστό των απασχολούμενων γυναικών ως βοηθοί σε οικογενειακή επιχείρηση μειώθηκε (από 14,9% το 2001 σε 11,5% το 2004).

- ◆ Η ανεργία τείνει να πλήττει περισσότερο τις γυναίκες από ότι τους άνδρες. Το ποσοστό του συνόλου των άνεργων γυναικών στο σύνολο των άνεργων στη χώρα από 60% το 1998 αυξήθηκε σε 63,1% το 2004. Ωστόσο, το ποσοστό ανεργίας των γυναικών στη χώρα παρουσιάζει μείωση την περίοδο 1998-2004 (από 16,7% το 1998 μειώθηκε σε 15,9% το 2004) και ακολουθεί την τάση του ποσοστού ανεργίας των γυναικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δυστυχώς, εξακολουθεί να βρίσκεται σε υψηλότερα επίπεδα από αυτά της Ε.Ε.
- ◆ Το μεγαλύτερο πρόβλημα ανεργίας το έχουν οι απόφοιτες λυκείου, καθώς το ποσοστό ανεργίας τους είναι το υψηλότερο, παρόλο την πτωτική τάση που παρουσιάζει (38,9% το 2001 και 34,6% το 2004). Επίσης, υψηλό είναι το ποσοστό ανεργίας των αποφοίτων ανωτέρων σχολών (από 17,1% το 2001 σε 18,4% το 2004).
- ◆ Οι μακροχρόνια άνεργες γυναίκες αποτελούν τη μεγάλη πλειοψηφία των ανέργων γυναικών. Το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας παρουσίασε πτωτική τάση την περίοδο 1998-2004, με εξαίρεση το 2003. Συγκεκριμένα από 62,6% το 1998 μειώθηκε στο 61% το 2004.

Νέοι

Οι νέοι αποτελούν μια ομάδα του πληθυσμού με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τόσο στην Ελλάδα, όσο και στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ποσοστό ανεργίας των νέων είναι υψηλότερο του αντιστοίχου ποσοστού άλλων ηλικιακών κατηγοριών. Παρουσιάζουν μεγαλύτερη κινητικότητα (από και προς την αγορά εργασίας) σε σχέση με τις υπόλοιπες ηλικιακές κατηγορίες. Η κινητικότητα αυτή είναι τόσο ακούσια, όσο και εκούσια. Αναζητούν καλύτερη εργασία ή και αποτελούν μία σχετικά εύκολη λύση, στην περίπτωση που η επιχείρηση προβαίνει σε μειώσεις του προσωπικού της. Η ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας, η παραμονή τους σε αυτή, αλλά και η περαιτέρω κίνησή τους εντός αυτής εξαρτώνται από πλήθος οικονομικών και μη οικονομικών παραγόντων. Το οικογενειακό περιβάλλον, το εκπαιδευτικό επίπεδο, το επίπεδο των δεξιοτήτων, η επαγγελματική εμπειρία, το ύψος των μισθών και άλλοι παράγοντες καθορίζουν σημαντικά τη διαδρομή των νέων στην αγορά εργασίας. Τα αίτια της ανεργίας των νέων δεν είναι τα ίδια με αυτά των άλλων ηλικιακών κατηγοριών. Ως εκ τούτου η καλή γνώση των χαρακτηριστικών αυτής της ηλικιακής κατηγορίας βοηθάει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών απασχόλησης. Τα τελευταία χρόνια όλες οι χώρες της Ε.Ε. ακολουθούν ολοένα και περισσότερο στοχοθετημένες πολιτικές απασχόλησης.

Ο πίνακας παρουσιάζει την εξέλιξη της συμμετοχής των νέων στην αγορά εργασίας της χώρας την περίοδο 1998-2004.

Έτη & Ηλικιακή κατηγορία		Ελλάδα		
		Πληθυσμός σε ηλικία προς εργασία	Εργατικό δυναμικό	Μη ενεργοί
1998	Σύνολο 15-24 ετών	1.470.553	592.950	877.603
	15-19 ετών	747.292	129.047	618.245
	20-24 ετών	723.261	463.903	259.358
1999	Σύνολο 15-24 ετών	1.463.829	581.605	882.224

	15-19 ετών	747.368	117.131	630.237
	20-24 ετών	716.461	464.474	251.987
2000	Σύνολο 15-24 ετών	1.453.081	562.787	890.293
	15-19 ετών	737.145	110.989	626.155
	20-24 ετών	715.936	451.798	264.138
2001	Σύνολο 15-24 ετών	1.425.536	520.126	905.409
	15-19 ετών	693.380	89.242	604.137
	20-24 ετών	732.156	430.884	301.272
2002	Σύνολο 15-24 ετών	1.374.434	499.357	875.078
	15-19 ετών	658.488	78.155	580.333
	20-24 ετών	715.946	421.202	294.745
2003	Σύνολο 15-24 ετών	1.324.255	463.168	861.086
	15-19 ετών	619.234	67.528	551.706
	20-24 ετών	705.021	395.640	309.380
2004	Σύνολο 15-24 ετών	1.278.509	476.632	801.877
	15-19 ετών	597.770	70.441	527.329
	20-24 ετών	680.739	406.191	274.548

Αναλύοντας τα δεδομένα του πίνακα, το ποσοστό συμμετοχής των νέων στην αγορά εργασίας είναι ιδιαίτερα χαμηλό εξαιτίας της συμμετοχής τους στην εκπαιδευτική διαδικασία, ενώ το ποσοστό συμμετοχής του εργατικού δυναμικού των νέων μειώθηκε κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες (από 40,3% το 1998 σε 37,3% το 2004). Επίσης, το ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων νέων στο σύνολο των απασχολούμενων στη χώρα παρουσίασε μείωση την περίοδο 1998-2004, από 10,4% το 1998 σε 8,1% το 2004.

Τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από την παρουσίαση των στατιστικών δεδομένων των νέων στην αγορά εργασίας της χώρας συνοψίζονται στα εξής:

- ♦ Το ποσοστό απασχόλησης των νέων στη χώρα παρουσιάζει πτωτική τάση την περίοδο 1998-2004. Συγκεκριμένα από 28,5% το 1998, μειώθηκε σε 27,4% το 2004.
- ♦ Όσον αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο των νέων κατά το έτος 2004, το 45,6% των απασχολούμενων νέων (ηλικίας 15-24 ετών) ήταν απόφοιτοι λυκείου, το 21,3% απόφοιτοι ανωτέρων σχολών, το 16,1% απόφοιτοι γυμνασίου, το 11,9% απόφοιτοι δημοτικού, το 4,5% απόφοιτοι ανωτάτων σχολών και το 0,6% είτε είχαν παρακολουθήσει ορισμένες τάξεις δημοτικού είτε δεν είχαν πάει καθόλου σχολείο.
- ♦ Το ποσοστό των απασχολούμενων νέων στον πρωτογενή τομέα παρουσιάζει πτωτική τάση, καθώς από 13,3% το 2001 μειώθηκε σε 8,8% το 2004. Το

ποσοστό των απασχολούμενων νέων στο δευτερογενή τομέα παρουσιάζει επίσης μικρή πτωτική τάση, καθώς από 25,3% το 2001 κυμάνθηκε στο 23,9% το 2004. Αντίθετα, το ποσοστό των απασχολούμενων νέων στον τριτογενή τομέα παρουσιάζει ανοδική τάση, καθώς από 61,4% το 2001 ανήλθε σε 67,3% το 2004.

- ◆ Η πλειοψηφία των νέων εργάζεται ως «Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές» σε ποσοστό 31,2%.
- ◆ Τα ποσοστά ανεργίας των νέων είναι υψηλότερο του αντίστοιχου ποσοστού άλλων ηλικιακών κατηγοριών. Ωστόσο, το ποσοστό του συνόλου των άνεργων νέων στο σύνολο των άνεργων στη χώρα μειώθηκε από 29,3% το 1998 σε 26,5% το 2004. Οι «νέοι» άνεργοι αποτελούν ένα μεγάλο ποσοστό των άνεργων της ηλικιακής κατηγορίας 15-24 ετών. Συγκεκριμένα, το 77,1% (97.202 άτομα) του συνόλου των άνεργων νέων της χώρας αποτελείται από νέους που αναζητούν εργασία για πρώτη φορά. Στους άνδρες το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε σε 76,1% (36.905 άτομα), ενώ στις γυναίκες σε 77,7% (60.297 άτομα). Επίσης, η πλειοψηφία των άνεργων νέων της χώρας αναζητούν εργασία για χρονικό διάστημα άνω των 12 μηνών. Το ποσοστό αυτό από 46,7% το 1998 αυξήθηκε σε 48,3% το 2004.
- ◆ Σχετικά με την μακροχρόνια ανεργία, το ποσοστό των μακροχρόνια άνεργων νέων στο σύνολο των μακροχρόνια άνεργων στη χώρα κυμάνθηκε στο 22,5% το 2004, ποσοστό χαμηλότερο από το αντίστοιχο του 1998 κατά 10,5 ποσοστιαίες μονάδες.

Άτομα 45+ ετών

Με βάση στοιχεία της ΕΣΥΕ για την περίοδο 1998-2004 στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία αναλογία του εργατικού δυναμικού των ατόμων της ηλικιακής κατηγορίας 45+ ετών στο σύνολο του πληθυσμού σε ηλικία προς εργασία (ποσοστό συμμετοχής του εργατικού δυναμικού). Από τον πίνακα αυτό παρατηρείται ότι:

- ◆ Το ποσοστό συμμετοχής του εργατικού δυναμικού παρέμεινε στα ίδια περίπου επίπεδα (από 35,3% το 1998 αυξήθηκε σε 35,6% το 2004).
- ◆ Το ποσοστό συμμετοχής του εργατικού δυναμικού της ηλικιακής κατηγορίας 45-64 ετών μειώθηκε κατά 5,5 ποσοστιαίες μονάδες, από 17,3% το 1998 σε 11,8% το 2004. Επίσης, το ποσοστό συμμετοχής του εργατικού δυναμικού της ηλικιακής κατηγορίας 65+ ετών μειώθηκε κατά 4,5 ποσοστιαίες μονάδες, από 64,1% το 1998 σε 59,7% το 2004.

Έτη	Ηλικιακή κατηγορία	Ελλάδα
1998	Σύνολο 45+ ετών	35,3
	45-64 ετών	17,3
	65+ ετών	64,1
1999	Σύνολο 45+ ετών	35,3
	45-64 ετών	15,7
	65+ ετών	64,8
2000	Σύνολο 45+ ετών	35,4

Έτη	Ηλικιακή κατηγορία	Ελλάδα
	45-64 ετών	15,5
	65+ ετών	64,1
2001	Σύνολο 45+ ετών	34,8
	45-64 ετών	12,9
	65+ ετών	58,9
2002	Σύνολο 45+ ετών	35,0
	45-64 ετών	10,5
	65+ ετών	64,8
2003	Σύνολο 45+ ετών	36,0
	45-64 ετών	10,9
	65+ ετών	56,1
2004	Σύνολο 45+ ετών	35,6
	45-64 ετών	11,8
	65+ ετών	59,7

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων 45+ ετών στη χώρα σε σχέση με τις ομάδες ατομικών επαγγελματιών.

Ομάδες Ατομικών Επαγγελματιών	Έτη & ηλικιακή Κατηγορία						
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ, ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ	14,0	13,0	12,6	12,1	13,1	12,0	13,3
ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ & ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	10,3	11,4	11,1	11,7	12,1	12,3	14,2
ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ	4,1	3,6	3,9	3,7	4,2	4,5	5,7
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	6,0	6,8	7,6	8,2	7,3	7,4	8,5
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ & ΠΩΛΗΤΕΣ	7,3	7,9	7,0	7,6	7,9	8,8	8,7
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΔΑΣΟΚΟΜΟΙ & ΑΛΙΕΙΣ	29,2	27,8	28,1	26,0	24,4	23,8	19,0
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ	14,8	15,4	15,3	16,0	15,9	16,4	15,5
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	8,0	7,9	7,8	7,6	7,8	7,3	7,8
ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΕΣ &	5,7	5,9	6,2	6,7	6,9	6,9	6,9

Ομάδες Ατομικών Επαγγελματιών	Έτη & ηλικιακή Κατηγορία						
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ							
ΠΡΟΣΩΠΑ ΜΗ ΔΥΝΑΜΕΝΑ ΝΑ ΚΑΤΑΤΑΓΟΥ	0,5	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
Σύνολο	100	100	100	100	100	100	100

Σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία παρατηρείται ότι:

- ♦ Το 2004, το 19% των ατόμων ηλικίας 45+ ετών απασχολείται στην ομάδα «Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς». Σε σχέση με το 1998 το ποσοστό αυτό έχει μειωθεί κατά 10,2 ποσοστιαίες μονάδες (29,2% το 1998).
- ♦ Ακολουθούν οι ομάδες «Ειδικευμένοι τεχνίτες» και «Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα» με ποσοστό 15,5% και 14,2% αντίστοιχα το 2004. Σε σχέση με το 1998 το ποσοστό και των δυο ομάδων αυξήθηκε (14,8% και 10,3% αντίστοιχα).

Όσον αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων 45+ ετών η ποσοστιαία τους κατανομή ανά εκπαιδευτικό επίπεδο παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Εκπαιδευτικό Επίπεδο	Έτη & Ηλικιακή κατηγορία						
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Διδακτορικό ή Μεταπτυχιακός τίτλος	0,0	0,2	0,0	0,0	0,3	0,7	0,5
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	4,6	4,8	5,7	6,4	3,8	5,5	7,5
Φοίτηση σε ΑΕΙ(τουλαχ. 1 χρόνο) αλλά δεν πήρε πτυχίο	0,0	0,0	0,4	0,0	0,6	0,2	0,0
Πτυχίο Ανώτερης Τεχν.Επαγ. Εκπαίδευσης	5,7	7,8	7,6	5,9	8,8	8,6	11,7
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	20,0	19,2	22,3	20,0	17,5	24,0	18,5
Απολυτήριο 3-ταξ Μέσης Εκπαίδευσης	7,8	8,5	7,6	10,3	11,5	8,6	11,3
Απολυτήριο Δημοτικού	55,9	53,2	51,6	53,2	54,2	50,4	47,5
Μερικές τάξεις Δημοτικού	4,1	3,3	2,0	2,0	2,5	1,7	2,3
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	1,9	3,1	2,7	2,1	0,7	0,4	0,6
Σύνολο	100	100	100	100	100	100	100

Από τα στοιχεία του πίνακα αυτού παρατηρείται ότι:

- ♦ Το μεγαλύτερο πρόβλημα ανεργίας το έχουν οι απόφοιτοι δημοτικού, σε ποσοστό 47,5% το 2004. Ωστόσο, το ποσοστό αυτό παρουσίασε πτωτική τάση την περίοδο 1998-2004. Επίσης σημαντικό είναι το ποσοστό ανεργίας των αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης, το οποίο όμως μειώθηκε από 20% το 1998 σε 18,5% το 2004.
- ♦ Ακολουθούν οι απόφοιτοι γυμνασίου και οι απόφοιτοι ανωτέρων σχολών με ποσοστό 11,5% το 2004, ποσοστό όμως που παρουσίασε σταδιακή αύξηση την περίοδο 1998-2004.

Η ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων της ηλικιακής κατηγορίας 45+ κατά ομάδες κλάδων οικονομικής δραστηριότητας παρουσιάζεται στη συνέχεια.

Ομάδες Ατομικών Επαγγελματιών	Έτη & ηλικιακή Κατηγορία						
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα και δασοκομία	29,5	27,8	28,0	25,8	24,2	23,8	19,2
Αλιεία	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3
Πρωτογενής Τομέας	29,9	28,1	28,4	26,2	24,6	24,1	19,5
Ορυχεία και λατομεία	0,5	0,4	0,4	0,6	0,5	0,4	0,3
Μεταποιητικές βιομηχανίες	12,3	12,9	13,0	13,0	13,2	12,4	12,7
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου και νερού	0,9	1,1	0,9	1,0	1,1	1,0	1,3
Κατασκευές	7,2	6,8	6,9	7,4	7,8	7,9	7,6
Δευτερογενής Τομέας	20,8	21,2	21,2	21,9	22,6	21,7	21,8
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων	13,8	13,7	13,3	13,8	13,5	13,8	14,0
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	5,1	5,1	5,2	5,1	5,2	5,6	4,8
Μεταφορές αποθήκευση και επικοινωνίες	6,9	7,1	6,6	6,6	6,4	6,6	6,8
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	1,7	1,6	1,8	1,9	1,7	1,8	2,4
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων	3,2	3,3	3,3	3,7	4,1	4,1	5,2
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	6,4	6,5	6,7	7,2	7,3	7,3	8,3
Εκπαίδευση	4,7	5,4	5,4	5,6	5,8	6,4	7,1
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	3,4	4,0	3,9	3,9	4,4	4,1	5,2
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών υπέρ του κοινωνικού συνόλου	2,9	3,0	2,8	2,7	3,2	3,0	3,1
Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	1,0	0,9	1,3	1,3	1,2	1,4	1,7
Ετερόδοκοι οργανισμοί και όργανα	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Τριτογενής Τομέας	49,2	50,6	50,4	51,8	52,8	54,1	58,7
Σύνολο	100	100	100	100	100	100	100

Από τον ανωτέρω πίνακα παρατηρείται ότι :

- ♦ Το ποσοστό των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα μειώθηκε από 29,9% το 1998 σε 19,5% το 2004. Το ποσοστό των απασχολούμενων στο δευτερογενή τομέα αυξήθηκε από 20,8% το 1998 σε 21,8% το 2004, όπως και το ποσοστό των απασχολούμενων στον τριτογενή τομέα από 49,2% το 1998 σε 58,7% το 2004.
- ♦ Η πλειοψηφία των απασχολούμενων 45+ ετών απασχολείται στην ομάδα ατομικών επαγγελματιών «Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα, αλιεία». Ωστόσο το ποσοστό αυτό την περίοδο 1998-2004 παρουσίασε πτωτική τάση (από 29,5% το 1998 μειώθηκε στο 19,2% το 2004).

Η εξέλιξη της ανεργίας των ατόμων της ηλικιακής κατηγορίας 45+ ετών σε επίπεδο χώρας παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί. Από τον πίνακα αυτό παρατηρείται ότι το ποσοστό ανεργίας στη χώρα την περίοδο 1998–2004 παρουσίασε αυξομειώσεις. Από 4,5% το 1998 ανήλθε σε 4,9% το 2004.

	Έτη						
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Ποσοστό (%) ανεργίας	4,5	5,2	4,6	4,6	4,4	3,9	4,9

Μετανάστες

Η μετανάστευση προς την Ελλάδα άρχισε να εμφανίζεται από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 από τις χώρες της Αφρικής και της Ασίας. Στην απογραφή πληθυσμού του 1981 καταγράφηκαν 171.424 αλλοδαποί από όλες τις χώρες, το 1991 καταγράφηκαν 167.276 και το 2001 762.191 αλλοδαποί.

Οι προβολές που γίνονται σχετικά με την εξέλιξη του πληθυσμού από διάφορους διεθνείς οργανισμούς δείχνουν ότι η μετανάστευση προς την Ελλάδα έχει μια γνησίως αύξουσα εξέλιξη. Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών προβλέπει ότι το 2015 στην Ελλάδα θα κατοικούν 14,2 εκατομμύρια άτομα από τα οποία 3 ως 3,5 εκατομμύρια άτομα θα είναι αλλοδαποί μη προερχόμενοι από την Ε.Ε.

Από την επεξεργασία των στοιχείων της Απογραφής του 2001 της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας προκύπτουν για τους μετανάστες στη χώρα τα παρακάτω στοιχεία:

- ♦ Ο πληθυσμός των αλλοδαπών στη χώρα ανήλθε σε 762.191 άτομα. Σχετικά με την αναλογία ανδρών και γυναικών, το ποσοστό των ανδρών (54,5%) είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο των γυναικών (45,5%).

Φύλο	Ελλάδα	
	Μετανάστες	Ποσοστό (%)
Σύνολο	762.191	100,0
Άνδρες	415.552	54,5
Γυναίκες	346.639	45,5

- ♦ Ο αριθμός των αλλοδαπών που απασχολούνται στη χώρα ανέρχεται σε 391.674 άτομα, εκ των οποίων 270.771 άτομα (ποσοστό 69,1%) ήταν άνδρες και 120.903 άτομα (ποσοστό 30,9%) ήταν γυναίκες. Η εν λόγω απασχόληση αντιστοιχεί στο 9,5% της συνολικής απασχόλησης στη χώρα.

Φύλο	Ελλάδα	
	Απασχολούμενοι Μετανάστες	Ποσοστό (%)
Σύνολο	391.674	100,0
Άνδρες	270.771	69,1
Γυναίκες	120.903	30,9

- ♦ Ο αριθμός των χωρών προέλευσης των αλλοδαπών ανέρχεται στις 197 χώρες. Η συντριπτική πλειοψηφία των απασχολούμενων αλλοδαπών στη χώρα με ποσοστό 57,8% προέρχεται από την Αλβανία (438.036 άτομα) και ακολουθούν οι απασχολούμενοι αλλοδαποί από την Βουλγαρία και την Ρουμανία, με ποσοστά

5,9% και 3,7% αντίστοιχα. Οι απασχολούμενοι άλλων εθνικοτήτων συμμετέχουν με ποσοστά μικρότερα του 3% στον συνολικό αριθμό των απασχολούμενων αλλοδαπών στη χώρα

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων αλλοδαπών κατά φύλο και ομάδες κλάδων οικονομικής δραστηριότητας. Από τον πίνακα αυτό παρατηρείται ότι:

- ♦ Η απασχόληση των αλλοδαπών συγκεντρώνεται κυρίως στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα της οικονομίας.
- ♦ Το 35% των απασχολούμενων ανδρών της χώρας απασχολείται στο κλάδο «Κατασκευές» ενώ ακολουθούν οι κλάδοι «Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα, αλιεία» με 19,8%, «Εμπόριο, επισκευές ξενοδοχεία εστιατόρια» με 13,8% και «Μεταποιητικές βιομηχανίες» με ποσοστό 13,6%.
- ♦ Η πλειοψηφία των απασχολούμενων αλλοδαπών γυναικών στη χώρα εργάζονται στο κλάδο «Λοιπές Υπηρεσίες» σε ποσοστό 51,8% και ακολουθούν οι κλάδοι «Εμπόριο, επισκευές ξενοδοχεία εστιατόρια» (19,9%) και «Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα, αλιεία» (12,4%).

Ομάδες κλάδων οικονομικής δραστηριότητας	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα, δασοκομία, αλιεία	19,8	12,4	17,5
Ορυχεία, λατομεία	0,2	0,02	0,2
Μεταποιητικές βιομηχανίες	13,6	7,9	11,9
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, νερού	0,19	0,04	0,15
Κατασκευές	35	0,9	24,5
Εμπόριο, επισκευές ξενοδοχεία εστιατόρια	13,8	19,9	15,7
Μεταφορές, αποθήκευση, επικοινωνίες	3,2	1,6	2,7
Ενδιάμεσοι χρηματο-πιστωτικοί οργανισμοί	0,3	0,5	0,4
Λοιπές υπηρεσίες	6,6	51,8	20,5
Δήλωσαν ασαφώς ή δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας	7,1	4,8	6,4
Σύνολο	100	100	100

Η κατανομή των απασχολούμενων αλλοδαπών κατά θέση στο επάγγελμα παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα. Η συντριπτική πλειοψηφία των αλλοδαπών ανδρών και γυναικών είναι μισθωτοί, με ποσοστά 90,3% και 86,1% αντίστοιχα. Ακολουθούν οι αυτοαπασχολούμενοι με ποσοστό 6,4% στους άνδρες και 6,8% στις γυναίκες. Οι αλλοδαποί άνδρες απασχολούνται ως εργοδότες σε ποσοστό 3% ενώ μικρότερο είναι το αντίστοιχο ποσοστό στις γυναίκες (2,5%). Το 4,6% των γυναικών απασχολούνται ως συμβοηθόντα και μη αμειβόμενα μέλη νοικοκυριού έναντι 0,4% των ανδρών.

Ομάδες Ατομικών Επαγγελμάτων	Φύλο		Σύνολο
	Άνδρες	Γυναίκες	
Εργοδότες	3,0	2,5	2,8

Ομάδες Ατομικών Επαγγελματών	Φύλο		Σύνολο
	Άνδρες	Γυναίκες	
Εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό	6,4	6,8	6,5
Μισθωτοί	90,3	86,1	89,0
Συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη νοικοκυριού	0,4	4,6	1,7
Σύνολο	100	100	100

Άτομα με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες

Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται κυρίως οι Ρομα, οι Πομάκοι και τα υπόλοιπα μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας στην Ελλάδα.

Ο αριθμός πληθυσμού των Ρομα στην Ελλάδα δεν έχει προσδιορισθεί με ακρίβεια. Οι εκτιμήσεις κυμαίνονται μεταξύ 120.000 – 300.000 ατόμων, ενώ οι εκπρόσωποι των ελλήνων Ρομα τούς υπολογίζουν γύρω στις 450.000 άτομα.

Η πλειοψηφία των Ρομα ασχολείται με το γυρολογικό εμπόριο στην ανεπίσημη αγορά εργασίας. Ορισμένοι έχουν εμπορικές επιχειρήσεις, ενώ πολύ λίγοι απασχολούνται ως ανειδίκευτοι εργάτες σε εξαρτημένη εργασία, περιστασιακή ή εποχιακή. Τα επαγγέλματά τους περνούν κρίση και παρακμάζουν υπό τις συνθήκες ανταγωνισμού της μαζικής παραγωγής και του οργανωμένου εμπορίου, καθώς και του ανταγωνισμού των μεταναστών που ασχολούνται με ορισμένες από τις εργασίες αυτές. Η ύπαρξη στερεοτύπων και προκαταλήψεων στην ευρύτερη κοινωνία εκτιμάται ότι αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες αποκλεισμού των τσιγγάνων από την αγορά εργασίας. Ο αναλφαβητισμός τους υπολογίζεται σε 50%-80%, ενώ η ανεργία αποτελεί ουσιαστικό πρόβλημα για την ομάδα αυτή. Επιπλέον, η έλλειψη πληροφόρησης γύρω από τα θέματα σχετικά με τα δικαιώματά τους, στερεί τους Ρομα από την ευκαιρία διεύρυνσης των επιλογών τους. Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια σαφής προσπάθεια κατανόησης και αντιμετώπισης του αποκλεισμού τους. Οι δράσεις ορισμένων φορέων, η αξιοποίηση των προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, η χάραξη εθνικής πολιτικής υποστήριξης των Ρομα δείχνουν θετική πορεία. Ωστόσο, η ανάγκη για εφαρμογή μιας συγκροτημένης, πιο ολοκληρωμένης πολιτικής καταπολέμησης του αποκλεισμού των Ρομα από την αγορά εργασίας παραμένει επιτακτική.

Ο πληθυσμός των Πομάκων υπολογίζεται γύρω στις 350.000. Από αυτούς όμως μόνο οι 35.000 κατοικούν στην Ελλάδα. Η μη εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας εκτιμάται ως ένα βασικό εμπόδιο για την πλήρη και ενεργή ενσωμάτωσή τους στην αγορά εργασίας.

Αποθεραπευμένοι και πρώην χρήστες ναρκωτικών ουσιών και φορείς του AIDS

Το φαινόμενο της εξάρτησης από τοξικές ουσίες προσλαμβάνει σημαντικές διαστάσεις στην Ελλάδα. Με αυτό συνδέονται η αύξηση της εγκληματικότητας, αλλά και των θανάτων από ναρκωτικά. Δυστυχώς δεν υπάρχουν μέχρι σήμερα αξιόπιστα στατιστικά στοιχεία. Το Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ) υποστηρίζει ότι ο συνολικός αριθμός των χρόνιων και περιστασιακών χρηστών, "σκληρών" και "μαλακών" ουσιών, είναι περί τους 400.000. Ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι η χρήση τοξικών ουσιών από γυναίκες και νέους κάτω των 20

ετών παρουσιάζει αυξητικές τάσεις και το ότι η χρήση επεκτείνεται και στις περιοχές εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων.

Τα απεξαρτημένα άτομα καλούνται να ενταχθούν στην αγορά εργασίας με δυσμενείς και άνισους όρους. Το μορφωτικό τους επίπεδο είναι κατά κανόνα χαμηλό, δεν έχουν ειδικευση, εμπειρία και δεξιότητες που να τους βοηθήσουν να ενταχθούν στην αγορά, ενώ, τέλος, η πλειοψηφία τους δεν έχει “λευκό” ποινικό μητρώο και απολυτήριο στρατού, άλλα μια βεβαίωση απαλλαγής όπου μάλιστα αναφέρεται και το πρόβλημά τους. Παράλληλα, ο στιγματισμός οδηγεί σε απροθυμία των εργοδοτών να προσλαμβάνουν απεξαρτημένα άτομα. Παρά την εφαρμογή ενεργειών/προγραμμάτων για την απεξάρτηση και υποστήριξη της ομάδας αυτής, η εθνική πολιτική για την κοινωνική και επαγγελματική ένταξή της είναι ακόμα περιορισμένη.

Οι Αιτούντες Ασύλο

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες στο τέλος του 1998 ζούσαν στην Ελλάδα 5.900 πρόσφυγες, αριθμός πολύ μικρός, εάν συγκριθεί με τους 1.730.000 πρόσφυγες που είχαν καταφύγει στο σύνολο των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μάλιστα την τελευταία δεκαετία του '90 ο αριθμός των προσφύγων στην Ελλάδα παρουσίασε μείωση κατά 30% έως 40% (7.500 το 1989, 9.000 το 1991), ενώ το 1998 και 1999 μειώθηκαν εντυπωσιακά και οι αιτήσεις για τη χορήγηση ασύλου.

Από τον πίνακα που ακολουθεί παρατηρείται ότι από τις 4.380 αιτήσεις που κατατέθηκαν το 1997, το 1998 υποβλήθηκαν 2.950 αιτήσεις ενώ το 1999 1.528 αιτήσεις. Η τάση αυτή μάλιστα ήταν αντίθετη προς την έντονα αυξητική (18,6% μέσος όρος για το 1999) τάση που παρουσίασαν τα αιτήματα για χορήγηση ασύλου στα υπόλοιπα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία η Ελλάδα δέχθηκε το 1999 μόλις το 0,3% των αιτημάτων ασύλου που υποβλήθηκαν σε Ευρωπαϊκά κράτη, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 0,8% το 1998.

	Έτη		
	1997	1998	1999
Αριθμός αιτήσεων	4.380	2.950	1.528

Επίσης και σε ότι αφορά τα ποσοστά αναγνώρισης, τόσο με χορήγηση ασύλου, όσο και με αναγνώριση ανθρωπιστικού καθεστώτος η Ελλάδα βρίσκεται χαμηλά σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Στον επόμενο πίνακα παρατηρείται ότι το 1998 η προσφυγική ιδιότητα αναγνωρίστηκε (άσυλο ή ανθρωπιστικό καθεστώς) στο 10,6% των αιτούντων, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά για τα προηγούμενα χρόνια ήταν 5,3% για το 1993, 11,9% για το 1994, 16,1% για το 1995, 12,2% για το 1996 και 9,1% για το 1997.

	Έτη					
	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Ποσοστά αναγνώρισης προσφυγικής ιδιότητας	5,3	11,9	16,1	12,2	9,1	10,6

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει, κατ' αρχήν, ότι στην Ελλάδα προς τα τέλη της δεκαετίας του '90 υποβάλλονται συγκριτικά πολύ λιγότερες αιτήσεις παροχής ασύλου, παρ' όλο που λόγω της γεωγραφικής της θέσης (στα Βαλκάνια και στο ανατολικότερο άκρο της Ε.Ε. και με εκατοντάδες νησιά ελάχιστα μίλια από τις μικρασιατικές ακτές), αποτελεί το πρώτο καταφύγιο πολλών προσφύγων είτε από την Ασία (Ιράκ, Πακιστάν κλπ.) είτε από το Κοσσυφοπέδιο και την Αφρική. Το γεγονός αυτό δείχνει με μια πρώτη προσέγγιση ότι οι δυσκολίες πρόσβασης και ολοκλήρωσης των διαδικασιών χορήγησης ασύλου που ίσχυαν στην Ελλάδα πριν την υιοθέτηση του Π.Δ. 61/99 απέτρεπαν πολλούς αλλοδαπούς από το να υποβάλλουν αντίστοιχο αίτημα στις Ελληνικές αρχές, προτιμώντας χώρες με ελαστικότερες διαδικασίες. Άλλωστε και το στοιχείο του χαμηλού ποσοστού (10,6% για το 1998) αιτήσεων παροχής ασύλου που κρίνονται θετικά σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες (55% στη Δανία, 38% στην Ολλανδία κλπ.) αποτελεί ενδεχομένως σοβαρή αιτία του μειωμένου αριθμού προσφύγων που καταφεύγουν στην Ελλάδα για την παροχή ασύλου.

Επιπλέον, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, από το έτος 2000 και μετά, με την εναρμόνιση δηλαδή της σχετικής νομοθεσίας με τα ισχύοντα στα υπόλοιπα κράτη μέλη και με την προώθηση της «κοινοτικοποίησης» του δικαίου για την παροχή ασύλου, παρατηρείται και στη χώρα μας σημαντική αυξητική τάση κατάθεσης αιτήσεων χορήγησης ασύλου: ενώ μόλις 1.528 αιτήσεις είχαν κατατεθεί το 1999, το 2001 ο αριθμός των αιτήσεων ανήλθε σε 5.499 και το 2002 ο αριθμός αυτός ανήλθε σε 5.664 αιτήσεις. Προκύπτει επομένως ανάγκη για ενίσχυση των ενεργειών και δράσεων των αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα και προς την κατεύθυνση αυτή μπορούν να συμβάλλουν συμπληρωματικά τα μέτρα και οι ενέργειες που προβλέπονται ήδη στο πρόγραμμα της ΚΠ. EQUAL και που θα πρέπει να ενδυναμωθούν προκειμένου να ανταποκριθούν με επάρκεια και αποτελεσματικότητα στην νέα αυτή πρόκληση.

Ο αριθμός των προσφύγων που ζούσαν ως το τέλος του 1998 στην Ελλάδα ήταν 5.900 άτομα, αριθμός πολύ μικρός, σε σύγκριση με τους 1.730.000 πρόσφυγες που είχαν καταφύγει στο σύνολο των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, από τις 4.380 αιτήσεις που κατατέθηκαν το 1997, το 1998 υποβλήθηκαν 2.950 αιτήσεις ενώ το 1999 1.528 αιτήσεις. Η τάση αυτή μάλιστα ήταν αντίθετη προς την έντονα αυξητική (18,6% μέσος όρος για το 1999) τάση που παρουσίασαν τα αιτήματα για χορήγηση ασύλου στα υπόλοιπα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Trafficking (Διακινούμενα πρόσωπα)

Ανεξάρτητα από την οπτική γωνία που αντιμετωπίζει κανείς το ζήτημα της διακίνησης προσώπων, γεγονός παραμένει ότι πρόκειται για ένα διεθνές, διηπειρωτικό φαινόμενο με αυξητική τάση και πολύπλευρες προεκτάσεις και συνέπειες για την παγκόσμια κοινότητα. Η διεθνική συγκρότηση των δικτύων διακίνησης, η παράλληλη σύνδεση του φαινομένου με τη μετανάστευση καλούν για λήψη υπερεθνικών πρωτοβουλιών, ευρύτερου σχεδιασμού και συντονισμού, στο πλαίσιο των οποίων χαράζονται και υλοποιούνται οι επιμέρους εθνικές πολιτικές.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχει διαπιστωθεί ότι μισό εκατομμύριο γυναίκες και παιδιά αποτελούν κάθε χρόνο αντικείμενο διακίνησης στη Δυτική Ευρώπη. Στην Ελλάδα, ειδικότερα, εκτιμάται ότι μέχρι το 2002 είχαν ήδη αφιχθεί στη χώρα μέσω της διακίνησης συνολικά 17.000 αλλοδαπές γυναίκες, με τον βασικό κορμό του διακινούμενου πληθυσμού να απαρτίζεται από Ρωσίδες, Ουκρανές, Αλβανίδες, Ρουμάνες και Μολδαβές, ενώ εντοπίζονται και γυναίκες από τη Λευκορωσία, τη Νιγηρία, το Ουζμπεκιστάν, και (σε μικρότερους αριθμούς) από την Αυστρία, τη Γιουγκοσλαβία, το Ιράκ, το Πακιστάν, την Πορτογαλία, τη Σιγκαπούρη και

τη Σιέρα Λεόνε. Η ηλικία της πλειονότητας του πληθυσμού κυμαίνεται μεταξύ των 21 και 30 ετών (ποσοστό 62-63% περίπου).

Τα άτομα που εντάσσονται στην κατηγορία των διακινούμενων προσώπων (trafficking) παρουσιάζουν ορισμένα χαρακτηριστικά τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη, προκειμένου να σχεδιαστούν κατάλληλες δράσεις για τη στήριξη και διευκόλυνση της κοινωνικής και οικονομικής ένταξης των ατόμων αυτών («θύματα του trafficking»).

- **Πρώτον** η ανομοιογένεια της ομάδας ως προς το φύλο (παρόλο που στη συντριπτική τους πλειοψηφία τα διακινούμενα πρόσωπα είναι γυναίκες, εντούτοις διαφαίνεται διεθνώς μια αυξητική τάση των ανδρών που διακινούνται μέσω του trafficking), την ηλικία, την εθνικότητα, το μορφωτικό και κοινωνικό επίπεδο, τη θρησκεία κλπ. Η ανομοιογένεια αυτή δυσχεραίνει τη γενική ένταξή τους στους επιμέρους άξονες προτεραιότητας, μέτρα και ενέργειες.
- **Δεύτερον**, το ζήτημα της προσέγγισης διακινούμενων προσώπων. Τα άτομα αυτής της κατηγορίας συνήθως βρίσκονται στη χώρα παράνομα, χωρίς να έχουν δηλαδή άδεια παραμονής κι άδεια εργασίας. Ακόμα και η ίδια η είσοδός τους τις περισσότερες φορές δεν έχει γίνει με τη νόμιμη διαδικασία. Πολλές φορές ενδέχεται να μην έχουν μαζί τους κανένα επίσημο έγγραφο που να πιστοποιεί την ταυτότητά τους. Επιπλέον η επαγγελματική δραστηριοποίησή τους είναι τις περισσότερες φορές παράνομη καθώς επίσης όψεις της κοινωνικής τους δραστηριότητας, πέρα από την επαγγελματική τους κατάσταση, κινούνται εκτός των ορίων της νομιμότητας. Με άλλα λόγια, τα άτομα αυτά είναι κοινωνικά 'αόρατα'. Αυτοί που κυρίως έρχονται σε επαφή μαζί τους είναι οι διωκτικές αρχές, σε συνθήκες, βεβαίως, μη φιλικές προς τα άτομα αυτά- που οδηγούν τις περισσότερες φορές σε συλλήψεις, κρατήσεις και απελάσεις.
- **Τρίτον**, το ζήτημα της στενής σύνδεσης με το φαινόμενο της μετανάστευσης. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία, τα διακινούμενα άτομα είναι μετανάστες/τριες, που έφτασαν –ή περνούν από τη- στη χώρα για να εργαστούν. Έτσι, διαφαίνεται η δυνατότητα να περιλαμβάνονται σε άλλες ομάδες, επωφελούμενες από τις ενέργειες των Αξόνων Προτεραιότητας της Κ.Π. EQUAL, που αφορούν σε μετανάστες κλπ.
- **Τέταρτον**, στη μεγάλη τους πλειοψηφία τα διακινούμενα άτομα είναι γυναίκες, γεγονός που επιτρέπει την ενσωμάτωσή τους σε μέτρα και ενέργειες της Κ.Π. EQUAL, που αφορούν γυναίκες.

Το Πολιτικό Περιβάλλον.

Οι Αποφάσεις των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων Κορυφής.

Κεντρικός στρατηγικός στόχος στο Ευρωπαϊκό επίπεδο, στον τομέα των ανθρωπίνων πόρων, παραμένουν πάντα οι κατευθύνσεις της Συνόδου Κορυφής της Λισσαβώνας, που αποβλέπουν στην ανάδειξη της Ευρώπης έως το 2010 στη δυναμικότερη οικονομία της γνώσης παγκοσμίως, με ταυτόχρονη ύπαρξη πλήρους απασχόλησης και αυξημένων επιπέδων κοινωνικής συνοχής. Οι θέσεις αυτές επιβεβαιώνονται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (ΕΣ) του Laeken (Δεκ. 2001), όπου συγχρόνως, για πρώτη φορά, εισάγεται η ανάγκη της θέσπισης οικονομικών και κοινωνικών δεικτών για τη συστηματική στατιστική παρακολούθηση της ποιότητας της απασχόλησης και των παρεμβάσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Επίσης, το ίδιο Ε.Σ. υπογραμμίζει την ανάγκη επέκτασης των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και στους πολίτες τρίτων χωρών. Όμως, ακόμη σημαντικότερη είναι η δέσμευση του να υιοθετήσει κοινή πολιτική στον

τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης, με κριτήριο την ισορροπία μεταξύ της προστασίας των προσφύγων, της θεμιτής προσδοκίας τους για καλύτερη ζωή και της ικανότητας υποδοχής τους από την Ευρωπαϊκή Ένωση και των κρατών-μελών της. Στην ίδια αυτή κατεύθυνση ένταξης, το Ε.Σ. αποφασίζει επιπλέον την κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων στον τομέα της καταπολέμησης των διακρίσεων και του ρατσισμού.

Όπως είναι αναμενόμενο, οι Αποφάσεις της Λισσαβώνας επιβεβαιώνονται και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης (Μαρτ. 2002). Πέραν της αναφοράς που γίνεται εκεί για την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης, όπως αυτή θεσπίσθηκε στο Λουξεμβούργο, καθώς επίσης και για την έμφαση στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, στις Αποφάσεις της Βαρκελώνης δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στην ποιοτική διάσταση των θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται (συμπεριλαμβανομένων και των διαστάσεων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας) και στην καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας. Συγχρόνως όμως, προτείνεται για πρώτη φορά η σχετική απλούστευση της ΕΣΑ και των ΕΣΔΑ, μέσω της μερικής αναθεώρησης της ΕΣΑ και της μείωσης των κατευθυντηρίων γραμμών. Η αναθεωρημένη ΕΣΑ θα πρέπει να επικεντρώνεται ιδιαίτερα στην αύξηση του ποσοστού απασχόλησης, με προώθηση της απασχολησιμότητας, της δια βίου μάθησης και των διαδικασιών εξάλειψης των εμποδίων στην προοπτική της απασχόλησης. Όμως, εκτός των ανωτέρω, στο Ε.Σ. της Βαρκελώνης εξειδικεύεται η "Κοινωνική Ατζέντα", που είχε νωρίτερα συμφωνηθεί στο Συμβούλιο Κορυφής της Νίκαιας. Στην κατεύθυνση ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής, προωθείται το Ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο, που μεταξύ άλλων περιλαμβάνει ενισχυμένη συμμετοχή των εργαζομένων στις επερχόμενες αλλαγές, αυξημένες ευκαιρίες κοινωνικής ένταξης και επιπλέον, ενεργό ένταξη στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία ειδικότερα του ανθρώπινου δυναμικού που προκύπτει από τις μεταναστευτικές ροές. Ακόμη, στο πλαίσιο του κοινωνικού μετώπου προβλέπεται ότι τα κράτη-μέλη θα πρέπει να εξαλείψουν τα αντικίνητρα στη συμμετοχή των γυναικών στην εργασία και συγχρόνως, να επιδιώξουν την παροχή βρεφονηπιακής μέριμνας για τα παιδιά ηλικίας μικρότερης της υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης. Τέλος, πρέπει να αναφερθεί η πρόβλεψη που γίνεται στην Απόφαση του Ε.Σ. για την ανάγκη διαμόρφωσης ευνοϊκότερου περιβάλλοντος για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, ως τρόπος δημιουργίας θέσεων απασχόλησης.

Ακόμη, ιδιαίτερη αναφορά ενδείκνυται να γίνει στα συμπεράσματα του Ε.Σ. της Σεβίλλης (Ιούν. 2002). Ως συνέχεια των θέσεων προηγούμενων Ε.Σ., το συγκεκριμένο εξειδίκευσε τις θέσεις του για το άσυλο και τη μετανάστευση, σε πνεύμα δικαίου ως προς τη διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπονται μέτρα καταπολέμησης της λαθραίας μετανάστευσης, σταδιακή θέσπιση συντονισμένης και ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων, ενσωμάτωση της μεταναστευτικής πολιτικής στις σχέσεις της ΕΕ με τις τρίτες χώρες και επιτάχυνση των διαδικασιών για τον καθορισμό κοινής πολιτικής στα θέματα ασύλου και μετανάστευσης.

Τέλος, η συνέχεια της Σεβίλλης δόθηκε στο Ε.Σ. της Θεσσαλονίκης (Ιούνιος 2003), στη διάρκεια του οποίου λήφθηκαν πολύ σημαντικές αποφάσεις, σχετικά με τα ζητήματα που καταρχήν είχαν συζητηθεί στη διάρκεια της Συνόδου της Σεβίλλης. Γενικά, στη Θεσσαλονίκη επαναεπιβεβαιώθηκαν και εν τέλει δρομολογήθηκαν οι προηγούμενες αποφάσεις της Σεβίλλης. Ειδικότερα όμως συμφωνήθηκε ότι το ζήτημα της μετανάστευσης αποτελεί κορυφαία πολιτική προτεραιότητα για την ΕΕ, η οποία κατά συνέπεια πρέπει να αποκτήσει μία πλέον συγκροτημένη πολιτική που θα καλύπτει το πλήρες εύρος των σχέσεων με τις χώρες αποστολής μεταναστών. Στη βάση αυτή διαπιστώνεται η ανάγκη επιτάχυνσης της προσπάθειας διαμόρφωσης μίας κοινής Ευρωπαϊκής πολιτικής στα θέματα της παροχής ασύλου, της φύλαξης συνόρων και της μετανάστευσης, ιδιαίτερα υπό το πρίσμα της ομαλής ένταξης των

νομίμων μεταναστών στις κοινωνίες της ΕΕ και του επαναπατρισμού των παράνομων. Το Ε.Σ. της Θεσσαλονίκης γίνεται μάλιστα ακόμη σαφέστερο σχετικά, όταν, με δεδομένους τους δημοσιονομικούς περιορισμούς της Ένωσης στην περίοδο 2004-2006, αναφέρεται εντούτοις στην ανάγκη να επανεξεταστούν προσεκτικά οι διαθέσιμοι πόροι της ΕΕ μέχρι το τέλος του 2006 για κάλυψη σχετικών οικονομικών απαιτήσεων. Συγχρόνως, το Ε.Σ. δηλώνει την πρόθεση του όπως οι μετά το 2006 οικονομικές διευθετήσεις στην ΕΕ αντανακλούν με σαφήνεια τη νέα αυτή πολιτική προτεραιότητα.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο θέμα της κοινωνικής ένταξης των νομίμων μεταναστών στις χώρες υποδοχής, με παροχή σε αυτούς των ίδιων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απολαμβάνουν οι πολίτες της ΕΕ. Ως δικαιώματα, με σαφήνεια προσδιορίζονται η απασχόληση, εκπαίδευση, κοινωνικές υπηρεσίες, πολιτισμός κλπ. Συγχρόνως, για πρώτη φορά τίθεται το ζήτημα της ενθαρρυνόμενης εθελοντικής παλιννόστησης των μεταναστών και της εκπόνησης ενός συναφούς σχεδίου δράσης (return action plan), το οποίο καταρχήν κοστολογείται στα 140 εκατομμύρια Ευρω.

Όπως προαναφέρθηκε, στη Σύνοδο της Θεσσαλονίκης γίνεται επίσης μνεία στην ανάγκη βελτιωμένης προσέγγισης των θεμάτων που άπτονται του καθεστώτος που διέπει τους πρόσφυγες, καθώς επίσης και των συστημάτων που αφορούν στη παροχή ασύλου, με ταυτόχρονη αποτελεσματική προστασία αυτών που αιτούνται άσυλο. Ως προς το ζήτημα αυτό, το Ε.Σ. οριστικοποίησε την απόφαση του να εγκαταστήσει ένα Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου (CEAS – Common European Asylum System), υιοθετώντας σχετική νομοθεσία πριν από το τέλος του 2003. Σε αυτήν θα προβλέπονται αφενός τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα όσων θα λαμβάνουν τον προσδιορισμό του πρόσφυγα και αφετέρου τα συστήματα αποτελεσματικής προστασίας των αιτούντων άσυλο. Η συστηματοποιημένη αυτή παρέμβαση περιλαμβάνει επιπλέον προτροπή προς τα κράτη-μέλη για ακόμη γρηγορότερη λήψη μέτρων βελτιωμένης προστασίας των προσφύγων, ερχόμενες για το σκοπό αυτό σε συνεργασία με την αντίστοιχη επιτροπή του ΟΗΕ.

Η Σύνοδος της Θεσσαλονίκης περιλαμβάνει τέλος και την παρακολούθηση των εξελίξεων αναφορικά με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης. Καλεί τα Κράτη-Μέλη να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στην υλοποίηση των συναφών στόχων της Συνόδου της Λισσαβώνας, καθώς επίσης και από τις αναθεωρημένες κατευθυντήριες οδηγίες για την απασχόληση και την οικονομική ανάπτυξη. Στη βάση αυτή υπογραμμίζει την ανάγκη μεταρρυθμίσεων για την προώθηση της πλήρους απασχόλησης και για τη διαμόρφωση μίας αγοράς εργασίας αποτελεσματικής, ανοικτής σε όλους και προσαρμοστικής, προκειμένου να διευκολύνεται η αναβάθμιση των προσόντων, η βελτιωμένη παραγωγικότητα και η κινητικότητα της εργασίας.

Εθνικές Πολιτικές

Στη συνέχεια καταγράφονται mainstream εθνικές πολιτικές που εκφράζονται μέσω ανεξάρτητων δράσεων και παρεμβάσεων εμπλεκόμενων φορέων στις θεματικές προτεραιότητες της Πρωτοβουλίας και δράσεων που υλοποιούνται μέσω Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ ΚΠΣ, με φορείς υλοποίησης ή τελικούς δικαιούχους κύρια τους ανωτέρω φορείς

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Για την προώθηση της Απασχόλησης καταγράφονται:

- Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση ανά έτος αποτελεί την ολοκληρωμένη εθνική πολιτική για την απασχόληση η οποία οριοθετείται από προτεραιότητες όπως
  - η πλήρης απασχόληση,
  - η ποιότητα και παραγωγικότητα της εργασίας
  - η κοινωνική συνοχή και ενσωμάτωση.
- Ο ΟΑΕΔ ως κύριος εκφραστής της πολιτικής για την απασχόληση μέσω των Κέντρων Προώθησης της Απασχόλησης (ΚΠΑ) υλοποιεί εξατομικευμένη διάγνωση αναγκών και κατάρτιση ατομικού σχεδίου δράσης για κάθε άνεργο με σκοπό την ένταξη του στην αγορά εργασίας.
- Το Γ΄ Κοινοτικό πλαίσιο στήριξης επίσης αποτελώντας ισχυρό εργαλείο για την ενίσχυση της απασχόλησης υλοποιεί τις ακόλουθες δράσεις μέσω των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του
  - Προγράμματα επιχορήγησης επιχειρήσεων για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας (ΝΘΕ)
  - Προγράμματα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας (stage)
  - Προγράμματα επιχορήγησης νέων ελεύθερων επαγγελματιών (ΝΕΕ)
  - Προώθηση νέων ερευνητών σε επιχειρήσεις (πρόγραμμα ΗΡΩΝ του ΕΠ Ανταγωνιστικότητα)
  - Νέες δράσεις για την Απασχόληση (π.χ. τηλε-εργασία του Ε.Π. Κοινωνία της Πληροφορίας)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η επιχειρηματικότητα αποτελεί κύρια συνιστώσα για την επίτευξη βιώσιμης εγχώριας οικονομίας, ικανή να ανταπεξέλθει στον διεθνή οικονομικό ανταγωνισμό.

Ειδικότερα η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας ως προτεραιότητα του ΕΣΔΑ 2002 υλοποιείται μέσω δομών όπως τα Κέντρα Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, των θυρίδων επιχειρηματικότητας, των Κέντρων σταδιοδρομίας του Οργανισμού Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, τον ΕΟΜΜΕΧ και μέσω δράσεων των επιχειρησιακών προγραμμάτων όπως :

- δράση δημιουργίας νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων από νέους, γυναίκες, άτομα με ειδικές ανάγκες(ΕΠ Ανταγωνιστικότητα)
- κατάρτιση σε θέματα που σχετίζονται με την εκκίνηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας (ΕΠ Ανταγωνιστικότητα)
- ενίσχυση αυτοαπασχόλησης μέσω της δημιουργίας μικρών σε μέγεθος επιχειρήσεων από ανέργους (ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση)
- ενίσχυση νέων ελεύθερων επαγγελματιών στους τομείς περιβάλλοντος και πολιτισμού(ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση)

- ανάπτυξη δράσεων προώθησης της αυτοαπασχόλησης και συνεταιριστικής δράσης σε περιοχές ή τομείς υψηλής ανεργίας (ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση)
- ενθάρρυνση ίδρυσης ΜΜΕ από άτομα ευπαθών κοινωνικών ομάδων (μακροχρόνια άνεργου, άτομα με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες (ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση)
- ίδρυση νέων επιχειρήσεων στους τομείς των Τεχνολογιών, Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας)
- υιοθέτηση ευέλικτων μορφών εργασίας (ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας)
- εργασιακή αποκατάσταση ψυχικά ασθενών μέσω της ανάπτυξης κοινωνικών επιχειρήσεων και συνεταιρισμών και την παράλληλη δημιουργία δικτύων προώθησης των παραγόμενων προϊόντων (ΕΠ Υγεία - Πρόνοια)
- δράσεις ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης για ανέργους και για άτομα που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες μέσω ολοκληρωμένων παρεμβάσεων ανάπτυξης ορεινών/μειονεκτικών περιοχών αστικής ανάπτυξης και τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης

ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Βασική πολιτική έκφρασης της προσαρμοστικότητας σε εθνικό επίπεδο αποτελεί η προώθηση της δια βίου μάθησης, με σκοπό την απόκτηση και την αναβάθμιση δεξιοτήτων που χρειάζεται το σύνολο του ενεργού πληθυσμού προκειμένου να ανταπεξέλθει στις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές μεταβολές που συντελούνται στη διάρκεια της ζωής τους (Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση 2001). Στην πράξη η πολιτική εφαρμόζεται μέσω της αναβάθμισης του εκπαιδευτικού συστήματος και τον εκσυγχρονισμό του συστήματος κατάρτισης.

Ειδικότερα, το Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης ως βασικό ρυθμιστικό όργανο, υλοποιεί δράσεις που επικουρούν την ποιοτική συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση μέσω κυρίως της πιστοποίησης των Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης και την αξιολόγηση των εκπαιδευτών. Παράλληλα οι Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες σε σνέργους ευπαθών κοινωνικά ομάδων στοχεύουν στην ενδυνάμωση των ατόμων για επαγγελματική αποκατάσταση και περαιτέρω την κοινωνική τους ένταξη.

ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΝΔΡΕΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Για πρώτη φορά στην Ελλάδα το Σύνταγμα του 1975 κατοχύρωσε την αρχή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Στην αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001 το άρθρο 116 διατυπώνει «Το κράτος μεριμνεί για την άρση των ανισοτήτων που υφίσταται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών» αποτελώντας νομική βάση για την ενίσχυση των πολιτικών ισότητας.

Το 1985 συστάθηκε η Γενική Γραμματεία Ισότητας. Το 1989 θεσμοθετήθηκαν οι Νομαρχιακές Επιτροπές Ισοτήτων και το Νομαρχιακό Γραφείο Ισότητας.

Το 2000 θεσμοθετήθηκαν με το Νόμο 2839/2000 σε επίπεδο περιφέρειας 13 Επιτροπές Ισότητας.

Η προαναφερθείσα θεσμοθέτηση δομών ανέδειξε ως πολιτική την προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και στο σύνολο του Γ'ΚΠΣ, το οποίο επικεντρώνεται στη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας υιοθετώντας την προσέγγιση της ενσωμάτωσης και της

διάστασης της ισότητας των φύλων σε όλα τα σχετικά μέτρα των Επιχειρησιακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων.

Ειδικότερα δίνει έμφαση:

- στη δημιουργία επιχειρήσεων από γυναίκες. (Γυναικεία Επιχειρηματικότητα από το Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα)
- στην ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών παροχής συμβουλών και εξατομικευμένης υποστήριξης από την Γενική Γραμματεία Ισότητας
- στη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών πρόνοιας για τη φροντίδα των παιδιών, των ηλικιωμένων με δράσεις του ΕΠ. Υγεία – Πρόνοια, του Ε.Π. Εκπαίδευση και αρχική κατάρτιση και των Περιφερειακών – Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (κέντρα ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένοι, ολοήμεροι κωδικοί σταθμοί και δημοτικά σχολεία), προκειμένου να διευκολυνθούν οι γυναίκες στη συμφιλίωση του επαγγελματικού και οικογενειακού βίου
- Υποστήριξη της αύξησης συμμετοχής των γυναικών στη λήψη αποφάσεων και στον τομέα της επιστήμης (πχ η δράση της ΓΓΕΤ για το ΔΙΚΤΥΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ως πλατφόρμα επικοινωνίας μεταξύ των γυναικών επιστημόνων).

ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ ΑΣΥΛΟ

Η Ελλάδα δεν έχει αναπτύξει πολιτικές ευνοϊκές για τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο, αντίθετα υπάρχουν συσσωρευμένες μη ευνοϊκές πολιτικές σχετικά με μακροχρόνια διαμονή, οικογενειακή συνένωση, πολιτογράφηση, διακρίσεις, ένταξη στην αγορά εργασίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η υπ' αριθμ. 1760/31.10.2003 εγκύκλιος του ΟΑΕΔ η οποία απέκλειε τη συγκεκριμένη ομάδα από την πολιτική ένταξης στην απασχόληση ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων με αποτέλεσμα το μειωμένο έως ανύπαρκτο ενδιαφέρον των εργοδοτών να απασχολήσουν αιτούντες άσυλο χωρίς το κίνητρο της επιδότησης.

Παρόλη την έλλειψη πολιτικών, πολλές δομές σχετικές με τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο δραστηριοποιούνται στην χώρα, με δράσεις αποσπασματικές οι οποίες δεν μπορούν να δώσουν διέξοδο στην απουσία θεσμικών μέτρων.

Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- το Κέντρο Προώθησης της ένταξης προσφύγων και αιτούντων άσυλο «**ΠΥΞΙΔΑ**» του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες, το οποίο καθοδηγεί τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες στην προσπάθειά τους να εναρμονιστούν και να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία, προωθώντας την ενεργή συμμετοχή τους στην διαδικασία αυτή και ενημερώνοντας την τοπική κοινότητα για τις δυνατότητές τους και
- την δράση «**ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΟΔΟΥ**» την οποία υλοποιεί ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης-Αποστολή Ελλάδας στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση με σκοπό να εφοδιαστούν οι πρόσφυγες, οι μετανάστες και οι παλιννοστούντες αφενός με κοινωνικές δεξιότητες, οι οποίες είναι απαραίτητες για την ολοκληρωμένη ένταξή τους και να συμβάλλουν αφετέρου στην καταπολέμηση ρατσιστικών στερεοτύπων στην ευρύτερη κοινή γνώμη.
- Στην Ελλάδα λειτουργούν σήμερα δέκα "Κέντρα Υποδοχής" για αιτούντες άσυλο. Το μεγαλύτερο, το Κέντρο Προσωρινής Διαμονής Λαυρίου, δυναμικότητας 300 ατόμων, διοικείται από τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό (ΕΕΣ) με χρηματοδότηση της κυβέρνησης. Άλλα κέντρα, τα οποία διοικούνται από ΜΚΟ ή/και φορείς της κυβέρνησης και χρηματοδοτούνται

είτε από το Κράτος (ολοκληρωτικά ή μερικά), είτε από πόρους των ΜΚΟ, επίσης φιλοξενούν αιτούντες άσυλο σε προσωρινή βάση.

Τοποθεσία	Αρμόδιος Φορέας	Χωρητικότητα (σε άτομα)
Λαύριο	Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας / Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός	300
Σπερχειάδα	Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας	300 το καλοκαίρι 150 το χειμώνα
Κόκκινος Πυλός	Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας	200
Νέα Μάκρη	Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός	120
Πεντέλη		120
Επικούρου	Γιατροί του Κόσμου - Ελλ. Κλάδος	120
Ασπρόπυργος	Ε.Λ.Ι.Ν.Α.Σ.	100
Ι. Ζερβού & Ι. Μπαλάσκα (Πατήσια, Αθήνα)	Εθελοντική Εργασία Αθήνας	30
Πικέρμι	Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες	40
Πρόγραμμα στέγασης 'Νεφέλη' - Αθήνα	Ίδρυμα Κοινωνικής Εργασίας	50
Θεσσαλονίκη	Κοινωνική Αλληλεγγύη	110
Συνολική δυνατότητα φιλοξενίας		1,440

Από το 2001 λειτουργεί επίσης κέντρο υποδοχής για ασυνόδευτους ανήλικες αιτούντες άσυλο στα Ανώγια της Κρήτης. Τη διοικητική εποπτεία του έχει το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας.

Καταλληλότητα στρατηγικής και σχεδιασμού

Από τα στοιχεία του οικονομικού και πολιτικού περιβάλλοντος υλοποίησης της Κ.Π. EQUAL που παρουσιάσθηκαν ανωτέρω διαπιστώνεται ότι σήμερα, η στρατηγική της EQUAL που επιλέχθηκε το 1999, εξακολουθεί κατά βάση να έχει αξία και σήμερα, καθώς όλα τα σημαντικά ζητήματα που προσπαθεί να αμβλύνει η Κ.Π. EQUAL από τότε εξακολουθούν να παραμένουν επίκαιρα. Η μερική αναθεώρηση του Προγράμματος που πραγματοποιήθηκε το 2004 ενόψει του Β' κύκλου υλοποίησης έλαβε υπόψη τις αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν από τον αρχικό σχεδιασμό και έδωσε έμφαση σε ορισμένα ζητήματα που αρχικά δεν είχαν τονισθεί ιδιαίτερα.

Πράγματι, από την παρουσίαση, συνοπτικά, των κατευθύνσεων των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων, και ιδιαίτερα εκείνων μετά το 2000, διαπιστώνεται ότι οι Σύνοδοι αυτοί βασικά διαπραγματεύονται σχεδόν το πλήρες εύρος των θεματικών πεδίων προτεραιότητας βάση των οποίων πραγματοποιήθηκε ο σχεδιασμός της Κ.Π. EQUAL, ενώ ταυτόχρονα, τα πεδία αυτά ανταποκρίνονται προγραμματικά στους τέσσερις πυλώνες της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση. Επίσης, από τα στοιχεία σχετικά με την απασχόληση, και ιδιαίτερα εκείνων που αφορούν κοινωνικά ευπαθείς ομάδες, και οι οποίες αποτελούν ομάδες στόχου της EQUAL, διαπιστώνεται η ανάγκη για την υλοποίηση νέων μεθόδων προώθησης στην απασχόληση των ομάδων αυτών, και κατά συνέπεια και της κοινωνικής ενσωμάτωσής τους, μέθοδοι που προωθούνται μέσα από την υλοποίηση των έργων της EQUAL.

Η καταλληλότητα της στρατηγικής και του αρχικού σχεδιασμού της Κ.Π. EQUAL καθώς και η επικαιρότητα τους σήμερα, σύμφωνα με την αναθεώρηση του Προγράμματος, σε σχέση με α) τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις που έχουν πραγματοποιηθεί στην χώρα το διάστημα αυτό, β) τις κατευθυντήριες γραμμές της αναθεωρημένης Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση (ΕΣΑ) και γ) τις αποφάσεις των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων διαπιστώνεται μέσω της συνάφειας των δράσεων της Κ.Π. EQUAL με τα ανωτέρω.

Συγκεκριμένα, ανά άξονα προτεραιότητας της EQUAL, μπορούν να αναφερθούν τα εξής:

Άξονας Προτεραιότητας 1: Βελτίωση της απασχολησιμότητας

Μέτρο 1.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας

Οι αποφάσεις των Ευρωπαϊκών Συνόδων αλλά και οι κατευθυντήριες γραμμές της αναθεωρημένης Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση δίνουν έμφαση στον στόχο αυτό κυρίως μέσω της προώθησης ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης.

Η EQUAL μέσω του συγκεκριμένου μέτρου προωθεί δράσεις που υιοθετούν νέες προσεγγίσεις υποστήριξης της ένταξης στην αγορά εργασίας ανέργων και ευπαθών κοινωνικά ομάδων. Οι δράσεις αυτές αφορούν τις δομές υποστήριξης/προώθησης της απασχόλησης έως τους εργοδότες.

Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά εργασίας

Όλες οι αποφάσεις των Ε.Σ. δίνουν ιδιαίτερη σημασία στο ζήτημα αυτό έτσι ώστε να αμβλυνθούν οι δυσμενείς συνθήκες που επικρατούν στον συγκεκριμένο τομέα.

Στο πλαίσιο αυτά η EQUAL προωθεί δράσεις αφ' ενός μεν υποστήριξης των ομάδων που αντιμετωπίζουν προβλήματα διακρίσεων και δράσεις για την αλλαγή νοοτροπίας

και συμπεριφοράς κυρίως φορέων, όπως τα ΜΜΕ, που είναι δυνατόν να συντηρούν τις διακρίσεις και τις προκαταλήψεις.

Άξονας Προτεραιότητας 2: Ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος

Μέτρο 2.1: Πρόσβαση για όλους στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης

Η ανάγκη διαμόρφωσης ευνοϊκότερου περιβάλλοντος για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην χώρα θεωρείται επιβεβλημένη. Ταυτόχρονα, όλες οι αποφάσεις των Ε.Σ. περιλαμβάνουν επιπρόσθετες συναφείς κατευθύνσεις για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στα κράτη-μέλη.

Στο πλαίσιο αυτά η EQUAL υποστηρίζει δράσεις υποστήριξης δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, συνεργασίας των δομών στήριξης της επιχειρηματικότητας καθώς και δράσεις ενίσχυσης και ανάπτυξης των υπηρεσιών πληροφόρησης, στήριξης, συμβουλευτικής και παρακολούθησης της επιχειρηματικότητας των κοινωνικά ευπαθών ομάδων.

Μέτρο 2.2: Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας

Όσον αφορά τον τομέα της κοινωνικής οικονομίας να σημειωθεί ότι αυτός δεν αναφέρεται ρητά στις αποφάσεις των Ευρωπαϊκών Συνόδων. Ο τομέας αυτός, που είναι σχετικά νέος στην Ελλάδα, προσφέρει αυξημένες ευκαιρίες κοινωνικής ένταξης ιδιαίτερα για κοινωνικά ευπαθείς ομάδες. Η EQUAL μέσω των δράσεων του συγκεκριμένου μέτρου επιχειρεί την προώθηση της απασχόλησης σε τομείς δραστηριότητας του τομέα της κοινωνικής οικονομίας καθώς και την προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος στον τομέα αυτό.

Οι δράσεις που προωθούνται από τα δύο μέτρα είναι σε πλήρη συνάφεια με την κατευθυντήρια γραμμή για προώθηση της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της επιχειρηματικότητας της αναθεωρημένης Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση.

Άξονας Προτεραιότητας 3: Προσαρμοστικότητα

Μέτρο 3.1: Προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης, οι οποίες ενθαρρύνουν την πρόσληψη και την διατήρηση αυτών που πλήττονται από διακρίσεις και ανισότητα στην αγορά εργασίας

Μέσω του μέτρου αυτού η EQUAL προωθεί δράσεις που έχουν ως στόχο τη διεύρυνση των δυνατοτήτων μάθησης στους χώρους εργασίας, την διευκόλυνση απόκτησης βασικών δεξιοτήτων, τη διασφάλιση εναλλακτικών επαγγελματικών και εκπαιδευτικών δυνατοτήτων και άμβλυνσης των εμποδίων πρόσβασης στην αγορά εργασίας αξιοποιώντας τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

Το μέτρο αυτό της EQUAL έρχεται σε πλήρη συνάφεια με την κατευθυντήρια γραμμή για αύξηση της επένδυσης στον ανθρώπινο παράγοντα και της δια βίου μάθησης

Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιριών και των εργαζομένων στις διαρθρωτικές οικονομικές αλλαγές και στη χρήση της τεχνολογίας της πληροφορίας και άλλων νέων τεχνολογιών

Μια από τις κατευθυντήριες γραμμές της αναθεωρημένης ΕΣΑ είναι η προώθηση της προσαρμοστικότητας και της κινητικότητας στην αγορά εργασίας. Η EQUAL μέσω του συγκεκριμένου μέτρου προωθεί δράσεις που αφορούν την προώθηση και πιλοτική εφαρμογή ευέλικτων τρόπων παραγωγής και οργάνωσης της εργασίας. Κατά συνέπεια και σε αυτή την περίπτωση υπάρχει απόλυτη συνάφεια μεταξύ Κ.Π. EQUAL και αναθεωρημένης ΕΣΑ.

Άξονας Προτεραιότητας 4: Ίσες ευκαιρίες για γυναίκες και άνδρες

Μέτρο 4.1: Συνδυασμός οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής

Το μέτρο αυτό στοχεύει στη συμφιλίωση της οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή, μέσα από την προώθηση δράσεων που αφορούν την υιοθέτηση πιο ευέλικτων μορφών οργάνωσης της εργασίας και δράσεων που αφορούν ενέργειες στήριξης των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις καθώς και την αναμόρφωση των παραδοσιακών προτύπων σχετικά με τους ρόλους των δύο φύλων.

Μέτρο 4.2: Ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού

Η προώθηση της ισότητας των δύο φύλων αποτελεί μια από τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση.

Να επισημανθεί ότι η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι διάχυτη σε όλα τα μέτρα της EQUAL, δηλαδή σε όλους τους άξονες προτεραιότητας, και το συγκεκριμένο μέτρο λειτουργεί συμπληρωματικά. Μέσω του μέτρου αυτού προωθούνται δράσεις για την ενίσχυση της ενσωμάτωσης της ισότητας στον χώρο εργασίας και ενθάρρυνσης της γυναικείας απασχόλησης σε διάφορους τομείς της οικονομίας.

Άξονας Προτεραιότητας 5: Οι αιτούντες άσυλο

Το Ε.Σ της Θεσσαλονίκης (2003) κάνει αναφορά στη ανάγκη στην ανάγκη βελτιωμένης προσέγγισης των θεμάτων που άπτονται του καθεστώτος που διέπει τους πρόσφυγες, καθώς επίσης και των συστημάτων που αφορούν στη παροχή ασύλου, με ταυτόχρονη αποτελεσματική προστασία αυτών που αιτούνται άσυλο. Στο πλαίσιο αυτά η EQUAL, σε πλήρη συνάφεια με το Ε.Σ της Θεσσαλονίκης υποστηρίζει δράσεις που έχουν ως στόχο την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των αιτούντων άσυλο.

Συμπεράσματα

Η αντιπαράβολή της Κ.Π. EQUAL κυρίως με τις αποφάσεις των Ε.Σ καθώς και των κατευθυντήριων γραμμών της αναθεωρημένης Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση (ΕΣΑ) αναδεικνύει ότι:

Ο αρχικός σχεδιασμός της Κ.Π. EQUAL αποδεικνύεται όχι μόνον εύστοχος αλλά και επίκαιρος και παρουσιάζει στενή συνάφεια με τις αποφάσεις των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων, ιδιαίτερα εκείνων που πραγματοποιήθηκαν μετά το 2000, και τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση καθώς και συμπληρωματικότητα με τα ΕΣΔΑ και ΕΣΔΕΝ που έχουν εκπονηθεί το διάστημα 2001-2004.

Αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης του Α κύκλου του Προγράμματος

Έργα Α κύκλου

Στον Α κύκλο υλοποίησης της Πρωτοβουλίας επιλέχθηκαν μετά από αξιολόγηση 40 Αναπτυξιακές Συμπράξεις για υλοποίηση ισάριθμων έργων. Η κατανομή των έργων ανά Μέτρο παρουσιάζεται στον Πίνακα που ακολουθεί

ΜΕΤΡΟ	Σύνολο Έργων
Μέτρο 1.1.	11
Μέτρο 1.2.	3
Μέτρο 2.1	6
Μέτρο 2.2	5
Μέτρο 3.1	5
Μέτρο 3.2	5
Μέτρο 4.2	4
Μέτρο 5.1	1
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	40

Το αρχικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των έργων παρουσιάζεται στη συνέχεια.

ID	Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL Α κύκλος	2002			2003			2004			2005			2006					
		Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	
1	Ενέργεια I																		
2	Σύσταση Αναπτυξιακών Συμπράξεων και Διακρατικής Συνεργασίας																		
3	Έγκριση Αναπτυξιακών συμπράξεων																		
4	Ενέργεια II																		
5	Υλοποίηση των σχεδίων των Αναπτυξιακών Συμπράξεων																		
6	Ένταξη έργων																		
7	Κατάθεση ΤΔΕ																		
8	Παράταση έργων Α κύκλου																		
9	Ενέργεια III																		
10	Θεματική Δικτύωση																		
11	Διάδοση των καλών πρακτικών και επίτευξη αντίκτυπου στις εθνικές πολι																		
12	Μεταφορά έναρξης υλοποίησης έργων																		

Σημειώνεται η καθυστέρηση στην έναρξη των έργων, λόγω καθυστέρησης ένταξης, η οποία και μετακύλησε το πέρας υλοποίησης της Ενέργειας II, για ορισμένα έργα και στο 2005. Η μεταφορά του χρονοδιαγράμματος οφειλόταν, πέραν της καθυστέρησης της έναρξης, και σε διαχειριστικούς λόγους και καθυστέρησης χρηματοδοτήσεων για τα έργα αυτά.

Οικονομική πορεία του Α κύκλου του Προγράμματος

Στοιχεία πορείας υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου των έργων του Α κύκλου

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα στοιχεία πορείας υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου των 40 έργων EQUAL του Α κύκλου. Τα στοιχεία αυτά έχουν αντληθεί από το ΟΠΣ (Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΥΠΟΙΟ), με ημερομηνία 7 Σεπτεμβρίου 2005.

Στον Πίνακα παρουσιάζονται οι πληρωμές των Έργων Α.Σ. (δηλωμένες δαπάνες), σε σχέση με τον εγκεκριμένο και τρέχοντα προϋπολογισμό των έργων, ανά Μέτρο, καθώς και η απορροφητικότητα τόσο των έργων, των Μέτρων όσο και του Συνολικού Προγράμματος της Πρωτοβουλίας. Παρουσιάζονται επίσης, οι προϋπολογισμοί των έργων ανά Ενέργεια. Με κίτρινο σημειώνονται τα έργα των Α.Σ. τα οποία έχουν απόφαση ένταξης για την Ενέργεια III

Στις δηλωμένες δαπάνες περιλαμβάνονται δαπάνες και για τις τρεις Ενέργειες του Α κύκλου, για τα έργα των Α.Σ.. Το συνολικό ποσό αντιστοιχεί σε 46.662.231,30 €, επί συνόλου 67.911.245,74 € τρέχοντος προϋπολογισμού έργων Α.Σ.

Η συνολική απορροφητικότητα του Προγράμματος είναι της τάξης του 68,71%

Η αποπληρωμή της Ενέργειας I έχει σχεδόν ολοκληρωθεί. Αυτό ισοδυναμεί με εκροές της τάξης των 1.674.053,93 € (επί προϋπολογισμού 1.687.260,23 € της Ενέργειας I) ποσοστό που εκπροσωπεί το 2,4% του συνολικού προϋπολογισμού του των έργων των Α.Σ Α του κύκλου (69.585.299,67 €).

Η αποπληρωμή των Ενεργειών II και III δεν έχει ολοκληρωθεί. Υπολείπονται 21.249.014,44 € για την ολοκλήρωση του οικονομικού αντικειμένου των έργων του Α κύκλου.

Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης

ΜΕΤΡΟ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΟΥ	ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Π/Υ Έργου στο Ε.Π.	Πληρωμές έργου	Απορρόφηση	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ I	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ II	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ III
1.1	ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΝΕΡΓΩΝ ΜΕΣΩ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ	Α.Σ.ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ, Ολοκληρωμένη υποστήριξη ατόμων που αντιμετωπίζουν διακρίσεις.	1.710.902,00	641.612,12	37,50%	44.020,00	1.666.882,00	157.057,00
1.1	ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ	1.936.902,34	1.271.836,04	65,66%	49.890,00	1.693.322,30	193.690,04
1.1	ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ	ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ	1.853.719,00	1.142.193,49	61,62%	44.021,00	1.809.698,00	200.573,00
1.1	ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΝΤΑΣΣΟΥΣΑ	ΝΕΜΕΣΙΣ	1.406.248,00	943.520,96	67,09%	35.216,00	1.371.032,00	61.103,00
1.1	ΠΡΟΚΛΗΣΗ	ΠΡΟΚΛΗΣΗ	2.054.292,00	1.444.075,64	70,30%	44.021,00	1.822.857,00	187.414,00
1.1	E-QUALITY (ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ)	E-QUALITY	1.848.818,81	1.065.551,82	57,63%	44.021,00	1.804.797,81	205.473,19
1.1	ΤΕΛΙΚΟ ΌΡΙΟ	ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1.318.266,75	1.012.036,38	76,77%	35.216,00	1.283.050,75	149.084,25
1.1	ΔΕΣΜΟΣ - e QUALITY	ΔΕΣΜΟΣ - e QUALITY	2.670.580,00	2.123.832,32	79,53%	67.499,00	2.453.412,00	149.669,00

Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης

ΜΕΤΡΟ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΟΥ	ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Π/Υ Έργου στο Ε.Π.	Πληρωμές έργου	Απορρόφηση	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ I	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ II	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ III
1.1	ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΡΙΕΡΑΣ	Δίκτυο Επαγγελματικής Συμβουλευτικής και Προώθησης στην Απασχόληση	1.555.393,16	1.085.561,60	69,79%	38.151,00	1.337.298,16	179.944,00
1.1	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ	Α.Σ.ΙΔΕΑ	1.409.455,43	948.725,81	67,31%	38.151,00	1.371.304,43	118.057,57
1.1	ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ ΣΕ ΔΡΑΣΗ	ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	1.135.487,25	863.200,36	76,02%	35.216,00	1.148.709,11	63.957,89
ΣΥΝΟΛΟ Μ.1.1			18.900.064,74	12.542.146,54	66,36%	475.422,00	17.762.363,56	1.666.022,94
1.2	DREAM-ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΞΕΝΟΦΟΒΙΑΣ ΣΤΑ ΜΜΕ	DREAM-Δίκτυο για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας στα ΜΜΕ	1.550.947,00	1.208.148,82	77,90%	34.060,00	1.516.887,00	152.061,02
1.2	FORUM ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ	Αναπτυξιακή Σύμπραξη για την Ισότητα και την Κοινωνική Συνοχή	1.525.131,00	1.256.351,92	82,38%	34.923,00	1.490.208,00	221.017,00
1.2	ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΤΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ, ΠΑΛΙΝ ΟΣΤΟΥΝΤΕΣ, ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	Κέντρο Μεταπληροφόρησης για Μετανάστες, Παλινοστούντες-Πρόσφυγες-ΗΦΑΙΣΤΟΣ	2.934.703,00	2.010.130,40	68,50%	73.368,00	2.580.279,00	281.056,00

Ενημέρωση της Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης

ΜΕΤΡΟ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΟΥ	ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Π/Υ Έργου στο Ε.Π.	Πληρωμές έργου	Απορρόφηση	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ I	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ II	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ III
ΣΥΝΟΛΟ Μ.1.2			6.010.781,00	4.474.631,14	74,44%	142.351,00	5.587.374,00	654.134,02
2.1	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤ ΑΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	Προώθηση επιχειρηματικότητας Περιφέρειας Ηπείρου	1.785.981,78	985.176,71	55,16%	41.086,00	1.744.895,78	209.616,17
2.1	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΝΕΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤ Α ΓΙΑ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΖΩΗΣ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΝΕΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ- ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΖΩΗΣ	2.639.764,52	1.928.290,66	73,05%	61.629,00	2.578.135,52	294.938,34
2.1	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤ Α ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ	1.595.815,00	897.203,62	56,22%	35.216,00	1.560.600,00	165.006,00
2.1	ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	Επιχειρηματικότητα για όλους	1.760.234,00	1.245.035,82	70,73%	44.020,00	1.716.214,00	294.058,00
2.1	ΣΥΝ-ΕΠΙΧΕΙΡΩΝΤΑΣ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ:ΣΥΝ- ΕΠΙΧΕΙΡΩΝΤΑΣ	1.895.355,04	1.534.646,02	80,97%	41.085,84	1.854.269,20	100.242,91
2.1	ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑ - ΙΣΟΤΙΜΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	1.681.266,43	813.816,55	48,40%	35.216,43	1.646.052,00	79.553,28
ΣΥΝΟΛΟ Μ.2.1			11.358.416,77	7.404.169,38	65,19%	258.253,27	11.100.166,50	1.143.414,70
2.2	ΠΕΙΡΑΝ-	ΠΕΙΡΑΝ-	1.658.785,29	989.708,19	59,66%	44.021,00	1.614.764,29	102.036,71

ΜΕΤΡΟ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΟΥ	ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Π/Υ Έργου στο Ε.Π.	Πληρωμές έργου	Απορρόφηση	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ I	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ II	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ III
2.2	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΧΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΑΝΕΡΓΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤ ΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΨΥΧΙΚΑ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ - "ΣΥΝΕΡΓΙΑ"	ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ» ΣΥΝΕΡΓΙΑ	1.435.205,00	839.697,24	58,51%	38.151,00	1.397.054,00	149.535,00
2.2	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ-ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΕΝΕΡΓΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ	2.358.410,69	1.923.001,70	81,54%	58.694,05	2.299.716,64	224.127,31
2.2	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤ Α ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ	ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ «ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙ Α»	880.411,00	748.480,23	85,01%	35.216,00	757.020,94	88.174,06
2.2	ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤ Α ΚΑΙ	"ΔΙΟΝΙ ΙΙ" ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ	1.357.448,19	440.757,47	32,47%	35.216,00	1.322.232,19	161.260,81

ΜΕΤΡΟ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΟΥ	ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Π/Υ Έργου στο Ε.Π.	Πληρωμές έργου	Απορρόφηση	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ I	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ II	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ III
	ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ "ΔΙΟΝΙ II"							
ΣΥΝΟΛΟ Μ.2.2			7.690.260,17	4.941.644,83	64,26%	211.298,05	7.390.788,06	725.133,89
3.1	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	Αναπτυξιακή Σύμπραξη για την Ανάπτυξη Συστήματος Απόκτησης και Πιστοποίησης Επαγγελματικών Προσόντων στον κλάδο του περιβάλλοντος	1.844.919,00	1.400.952,82	75,94%	44.021,00	1.800.898,00	62.638,00
3.1	ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΣΕ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ	ΠΡΩΤΕΑΣ	1.618.414,00	1.183.673,18	73,14%	44.021,00	1.574.393,00	136.423,00
3.1	ΝΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ- ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ	1.393.564,00	974.514,97	69,93%	35.216,00	1.358.348,00	73.787,00
3.1	ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ - ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΗΣ	ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1.603.089,00	1.191.858,23	74,35%	44.021,00	1.559.068,00	157.733,00

ΜΕΤΡΟ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΟΥ	ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Π/Υ Έργου στο Ε.Π.	Πληρωμές έργου	Απορρόφηση	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ I	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ II	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ III
	ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ							
3.1	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ & ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ Μ.Μ.Ε	ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ & ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	1.907.557,00	1.238.911,33	64,95%	44.021,00	1.672.780,32	190.755,68
ΣΥΝΟΛΟ Μ.3.1			8.367.543,00	5.989.910,53	71,59%	211.300,00	7.965.487,32	621.336,68
3.2	ΝΕΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΜΕ ΥΨΗΛΟΤΕΡΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ	ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ	1.717.950,00	1.453.473,87	84,61%	44.020,00	1.673.930,00	175.000,00
3.2	ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΛΑΔΟΥ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ ΣΤΙΣ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛ. ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ I	ΕΥΤΡΟΦΙΑ	1.831.260,00	1.456.731,86	79,55%	39.810,00	1.791.450,00	159.246,00

ΜΕΤΡΟ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΟΥ	ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Π/Υ Έργου στο Ε.Π.	Πληρωμές έργου	Απορρόφηση	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ I	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ II	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ III
3.2	ΝΕΩΡΙΟΝ ΙΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ Σ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗ ΝΑΥΠΗΓΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	ΝΕΩΡΙΟΝ ΙΙ	2.085.001,00	1.849.403,13	88,70%	44.020,00	1.848.510,00	192.471,00
3.2	E-QUALITY ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤ ΑΣ ΜΜΕ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	E-QUALity Αναπτυξιακή Σύμπραξη Βορειοανατολικής Ελλάδας	1.287.161,00	947.702,61	73,63%	29.347,00	1.117.814,00	140.000,00
3.2	ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤ Α ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΓΕΩΡΓΟΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙ ΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΗΡΑ	1.399.020,00	1.016.783,52	72,68%	44.020,00	1.354.996,00	150.507,00
ΣΥΝΟΛΟ Μ.3.2			8.320.392,00	6.724.094,99	80,81%	201.217,00	7.786.700,00	817.224,00
4.2	ΓΥΝΑΙΚΕΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΓΙΑ ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ	1.675.775,00	846.551,58	50,52%	44.000,00	1.631.775,00	85.225,00
4.2	ΑΡΣΗ ΕΜΠΟΔΙΩΝ & ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΗΝ	ΑΘΗΝΑ	1.350.500,00	998.454,40	73,93%	35.200,00	1.315.300,00	117.000,00

ΜΕΤΡΟ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΟΥ	ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Π/Υ Έργου στο Ε.Π.	Πληρωμές έργου	Απορρόφηση	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ I	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ II	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ III
	ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥΣ: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ & ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ							
4.2	ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ EQUAL - ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ	EQUAL ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ	1.608.250,00	986.389,49	61,33%	44.000,00	1.564.250,00	166.000,00
4.2	ΙΣΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ- ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ	1.126.675,00	668.103,42	59,30%	32.300,00	1.094.375,00	105.900,00
ΣΥΝΟΛΟ Μ.4.2			5.761.200,00	3.499.498,89	60,74%	155.500,00	5.605.700,00	474.125,00
5.1	ΑΝΑΔΡΑΣΗ - ΙΣΤΟΣ	ΑΝΑΔΡΑΣΗ - ΙΣΤΟΣ	1.502.588,06	1.086.135,00	72,28%	31.918,91	1.470.669,15	93.303,94
ΣΥΝΟΛΟ Μ.5.1			1.502.588,06	1.086.135,00	72,28%	1.687.260,23	64.669.248,59	6.194.695,17
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΩΝ			67.911.245,74	46.662.231,30	68,71%			

Με κίτρινο σημειώνονται τα έργα των Α.Σ. τα οποία έχουν απόφαση ένταξης για την Ενέργεια III

Η συνολική απορρόφηση του Προγράμματος κρίνεται μέτρια, εκτιμάται, εντούτοις ότι θα ενταθεί δεδομένης της επικείμενης ολοκλήρωσης της Ενέργειας III και των προβλέψεων δαπανών των Α.Σ. για τους επόμενους μήνες (εξέταση του κανόνα v+2). Σημειώνεται και η καθυστέρηση στην ένταξη των ΤΔΕ για την Ενέργεια III (22 έργα επί συνόλου 40 έχουν απόφαση ένταξης για την Ενέργεια III)

Ειδικότερα, ικανοποιητική κρίνεται η απορρόφηση των Μέτρων 1.2., 3.1., 3.2. και 5.1..

Τη μεγαλύτερη απορρόφηση παρουσιάζει το Μέτρο 3.2. σε ποσοστό 80,81%. Ακολουθεί το Μέτρο 1.2. με ποσοστό απορρόφησης 74,44%. Τα Μέτρα 5.1 και 3.1. εμφανίζουν απορρόφηση της τάξης 72,28% και 71,59% αντίστοιχα. Ειδικά για το Μέτρο 3.2. αναφέρεται ότι εμφανίζει και υψηλό δείκτη εισαγωγής καινοτομίας. Κρίνεται ότι στο Μέτρο αυτό η υλοποίηση των έργων (φυσικό αλλά και οικονομικό αντικείμενο) έχει εξελιχθεί ικανοποιητικά.

Τα Μέτρα 1.1, 2.1, 2.2., 4.2. αποτελούν μια ομάδα Μέτρων με χαμηλότερη απορρόφηση, που κυμαίνεται από 60,74% έως 66,36%. Τη χαμηλότερη απορρόφηση εμφανίζει το Μέτρο 4.2 (60,74%). Στο Μέτρο εντοπίζεται μια δυσκολία των έργων για την υλοποίηση του οικονομικού αντικειμένου. Στα Μέτρα 1.1. και 2.2., εντοπίζονται δυο έργα Α.Σ. τα οποία εμφανίζουν ιδιαίτερα χαμηλή απορροφητικότητα, της τάξης του 37,50% και 32,47% αντίστοιχα. Η απορρόφηση των έργων αυτών επηρεάζει τη συνολική απορρόφηση των Μέτρων, αλλά δηλώνει και σοβαρά διαχειριστικά προβλήματα στα έργα. Επιπλέον, με την ολοκλήρωση σχεδόν του Α κύκλου, επισημαίνεται ο κίνδυνος απώλειας πόρων για τα έργα αυτά. Η επισήμανση εκτιμάται ότι ισχύει και για τα έργα των οποίων η απορρόφηση είναι κάτω του 70%.

Η συνολική απορροφητικότητα του Προγράμματος είναι της τάξης του 68,71%. Η τιμή αυτή κρίνεται μέτρια. αλλά θα πρέπει να εξετάζεται και υπό το πρίσμα του πιλοτικού και πειραματικού χαρακτήρα της Πρωτοβουλίας. Επισημαίνεται ότι, για συγκεκριμένα έργα με χαμηλή απορροφητικότητα απαιτείται εντατικοποίηση του ρυθμού υλοποίησης δαπανών ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος απώλειας πόρων. Στα έργα αυτά εκτιμάται ότι θα πρέπει να υπάρξει και στενότερη παρακολούθηση και του φυσικού τους αντικειμένου.

Κανόνας v+2

Το έτος 2005, είναι το τρίτο έτος εφαρμογής του κανόνα v+2 για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Γ' ΚΠΣ και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες. Σε ό,τι αφορά στο Πρόγραμμα της Κ.Π. EQUAL, μέχρι τις 31/12/2005 εκτιμάται ότι θα καλυφθεί, με αιτήματα πληρωμής, το συνολικό ποσό Κοινοτικής Συμμετοχής (ΕΚΤ).

Ειδικότερα, σύμφωνα με την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος, μέχρι την 30η Σεπτεμβρίου 2005 πραγματοποιήθηκαν πληρωμές Δημόσιας Δαπάνης (καταχωρημένες στο ΟΠΣ) ύψους 14.004.928 €, με υπολειπόμενες δαπάνες ύψους 7.761.257 €, για την ικανοποίηση του κανόνα v+2. *Το ποσό το οποίο πρέπει να καλυφθεί, για το 2005, προκειμένου η Πρωτοβουλία να ανταποκριθεί στη δέσμευση του κανόνα v+2 είναι 21.766.185 € (επί συνολικού ποσού 58.363.700 €).*

Κατά την 30η Σεπτεμβρίου, η εκτίμηση της ΕΥΔ για την πρόοδο της οικονομικής εξέλιξης των έργων, με βάση τις προβλεπόμενες δηλωμένες δαπάνες των Α.Σ. είναι ότι ως προς τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό 69.585.299,67 € των έργων του Α κύκλου, η απορρόφηση θα αυξηθεί στο από το 68,71 % στο 86% . Με βάση την εκτίμηση αυτή , ο κανόνας v+2 ικανοποιείται.

Επισημαίνεται, εντούτοις, ότι απαιτείται εντατικοποίηση του ρυθμού παρακολούθησης υλοποίησης δαπανών, καθώς το χρονικό περιθώριο για την κάλυψη του υπολειπόμενου ποσού (7.761.257 €) είναι αρκετά σύντομο, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος απώλειας πόρων.

Αποτελεσματικότητα και Αποδοτικότητα των Μέτρων της Πρωτοβουλίας (Α κύκλος)

Η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των Μέτρων, του α' κύκλου της Πρωτοβουλίας, στην παρούσα φάση και στο πλαίσιο ολοκλήρωσης των έργων των Α.Σ. βασίζεται στην αποτίμηση των δεικτών πραγματοποίησης και αποτελέσματος του Σ.Π. αλλά και ενός συνόλου δεικτών που ο Σύμβουλος Αξιολόγησης έχει επιλέξει για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των έργων των Α.Σ.. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τιμές δεικτών αντλούνται μόνο μερικώς από τα ΤΔΕ των Α.Σ. λόγω αδυναμίας των δεικτών του ΟΠΣ να αποτυπώσουν τον project-driven χαρακτήρα της Πρωτοβουλίας.

Η ποσοτικοποίηση των δεικτών Σ.Π. προσεγγίστηκε με την on-going στοχοθεσία και ανάλυση των στόχων του κάθε μέτρου, κατά το 2003. Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται για κάθε Μέτρο:

- Οι τιμές υλοποίησης των δεικτών του Σ.Π. (έναρξη του έργου έως 31-8-2005) και οι τιμές στόχοι των δεικτών Σ.Π., στο στάδιο σχεδιασμού και προγραμματισμού του α' κύκλου, ώστε να μετράται η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων
- Τιμές υλοποίησης επιπρόσθετων δεικτών που επιλέχθηκαν για την παρακολούθηση των παρεμβάσεων

Επιπρόσθετα, σε σχέση με την απορρόφηση που παρουσιάστηκε στην προηγούμενη παράγραφο, για κάθε πίνακα υπολογίζονται:

Η αποτελεσματικότητα, η οποία συγκρίνει εκείνο που έγινε με ό,τι είχε αρχικώς προγραμματιστεί, δηλαδή συγκρίνει τις πραγματικές με τις προσδοκώμενες ή εκτιμώμενες εκροές και αποτελέσματα.

Η αποδοτικότητα η οποία εξετάζει τον λόγο μεταξύ των εκροών και αποτελεσμάτων και των χρησιμοποιούμενων εισροών (ιδιαίτερα οικονομικών πόρων) για την επίτευξή τους.

Σε σχέση με τη αποδοτικότητα, θα πρέπει να σημειωθούν τα ακόλουθα:

- Ο δείκτης αποδοτικότητας, με τις τρέχουσες τιμές, είναι μάλλον πλασματικός για το Μέτρο, καθώς ενώ το φυσικό αντικείμενο των έργων έχει ολοκληρωθεί, καθυστερούν οι δηλωμένες δαπάνες οι οποίες εντούτοις θα πιστοποιηθούν στο σύνολό τους άμεσα
- Οι προϋπολογισμοί και το φυσικό αντικείμενο των έργων των Α.Σ. είναι δεδομένα. Το οικονομικό αντικείμενο των έργων δεν είναι ολοκληρωμένο, εντούτοις η απορρόφηση, σε επίπεδο έργων, εκτιμάται ότι θα κυμανθεί κοντά στη μονάδα
- Ο δείκτης αποδοτικότητας, που θα έπρεπε να αποτυπώνει τη σχέση αποτελεσματικότητας, επί ολοκληρωμένου φυσικού αντικειμένου, προς την απορρόφηση, επί συνόλου ολοκληρωμένου οικονομικού αντικειμένου, δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί τεκμηριωμένα τη τρέχουσα χρονική στιγμή

ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 : ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

Μ 1.1 :Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας

ΣΤΟΧΟΙ ΜΕΤΡΟΥ:

1. Προσανατολισμός, κατάρτιση, τοποθέτηση ατόμων ομάδων στόχου (Πρώην φυλακισμένοι, Μακροχρόνια άνεργοι, ΑΜΕΑ, άνεργοι άνω των 45 ετών, χρήστες ουσιών)
2. Εξατομικευμένη καθοδήγηση μέσω της αξιοποίησης των υφιστάμενων δομών (Γραφεία απασχόλησης, Επαγγελματικοί-Εθελοντικοί φορείς Συμβουλευτικής και Κατάρτισης)
3. Ενεργός Συμμετοχή εργοδοτών/επαγγ. φορέων στα προγράμματα απασχόλησης, μέσω: α. Προσφοράς επαγγελματικής εμπειρίας β. Ενημέρωσής των γ. Αξιοποίηση τεχνογνωσίας/υπηρεσιών γραφείων και οργανισμών απασχόλησης
4. Αύξηση δεξιοτήτων ατόμων ομάδων στόχου στους τομείς: α. Κοινωνική Οικονομία β. Διαδίκτυο/ Νέες Τεχνολογίες

Μέτρο 1.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
A. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ			
Αριθμός Α.Σ. στο Μέτρο	11	11	1,00
Αριθμός εταίρων στις Α.Σ.	200	200	1,00
Αριθμός διακρατικών σχεδίων	12	11	1,09
Αριθμός διακρατικών εταίρων	33		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την εισαγωγή/εξαγωγή τεχνογνωσίας	24		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την παράλληλη ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	8		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	20		
Πλήθος δομών/ υπηρεσιών που δημιουργούνται, επεκτείνονται, αναβαθμίζονται	157	107	1,47
Πλήθος συστημάτων παρακολούθησης της αγοράς εργασίας	13		
Πλήθος συστημάτων πληροφορικής και βάσεων δεδομένων	17		
Πλήθος καινοτόμων συστημάτων -μεθόδων κατάρτισης	37		
Πλήθος νέων συστημάτων/ μεθόδων	31	30	1,03
Αριθμός προγραμμάτων κατάρτισης	59	57	1,04
Αριθμός καταρτιζομένων ομάδας στόχου	617	500	1,23
Αριθμός καταρτιζομένων συμβούλων	385	100	3,85
Αριθμός φορέων που συμμετέχει στις ενέργειες του μέτρου	55		
Αριθμός επιχειρήσεων που συμμετέχει στις ενέργειες του μέτρου	874	600	1,46

Μέτρο 1.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Αριθμός μελετών περί διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας	9		
Πλήθος επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε προγράμματα τοποθετήσεων	152		
Αριθμός δράσεων συλλογικής ενδυνάμωσης της ομάδας στόχου	39		
Αριθμός δράσεων ατομικής ενδυνάμωσης της ομάδας στόχου	19		
Πλήθος δραστηριοτήτων πληροφόρησης/ενημέρωσης/ευσαιθητοποίησης εργοδοτών – επαγγ. Φορέων	247	167	1,48
Έντυπο και ηλεκτρονικό ενημερωτικό υλικό (δράσεις)	108		
B. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ			
Ποσοστό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	20%		
Αριθμός δικτυωμένων δομών	146	91	1,60
Δίκτυα επιχειρήσεων που δημιουργήθηκαν	4		
Ποσοστό τοποθέτησης συμβούλων	88%	60%	1,47
Ποσοστό χρηστών των ομάδων στόχου των υπηρεσιών	93%	30%	3,10
Ποσοστό γυναικών επί των χρηστών υπηρεσιών των ομάδων στόχου	59%		
Ποσοστό καταρτιζομένων που βρήκαν εργασία (Ποσοστό τοποθετήσεων)	65%		
Ποσοστό γυναικών επί των καταρτιζομένων που βρήκαν εργασία	74%		
Αριθμός άμεσαωφελοούμενων της ομάδας στόχου	12.960	6.000	2,16
Πλήθος επωφελούμενων από τις δράσεις συμβουλευτικής-υποστήριξης-πληροφόρησης	10.200		
Ποσοστό γυναικών επί των επωφελούμενων από δράσεις συμβουλευτικής -υποστήριξης-πληροφόρησης	54%		
Πλήθος επωφελούμενων από τις δράσεις κατάρτισης	1.096		
Ποσοστό γυναικών επί των επωφελούμενων από δράσεις κατάρτισης	52%		
Πλήθος επωφελούμενων από τοποθετήσεις σε επιχειρήσεις και οργανισμούς	193		
Νέες θέσεις απασχόλησης	152	200	0,76
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια του έργου	385		

Μέτρο 1.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών που προκύπτουν από τα έργα του Μέτρου	42		
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	10		

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	1,72
ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	0,66
ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	2,59

Το Μέτρο 1.1. εμφανίζει υψηλό βαθμό αποτελεσματικότητας, γεγονός που υποδηλώνει ότι η γενική στοχοθεσία του έχει επιτευχθεί.

Σε σχέση με τα υπόλοιπα Μέτρα της Πρωτοβουλίας το Μ 1.1. εμφανίζει το υψηλότερο βαθμό αποτελεσματικότητας, σε ένα πεδίο δραστηριοποίησης όμως σχετικά γνώριμο για τα ελληνικά δεδομένα. Σημαντικός αριθμός εταιρών έχει κινητοποιηθεί στις παρεμβάσεις του Μέτρου ενώ όλες οι Α.Σ. ανέπτυξαν ειδικά συστήματα παρακολούθησης της αγοράς εργασίας και ειδικά πληροφοριακά συστήματα ή βάσεις δεδομένων για τις ομάδες στόχο. Σε ποσοστό 20% οι ΑΣ ανέπτυξαν κοινά προϊόντα με διακρατικούς εταίρους.

Το σύνολο των επιμέρους δεικτών, με εξαίρεση το δείκτη των νέων θέσεων απασχόλησης, έχουν υπερκαλύψει τους τεθέντες στόχους και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις τους ξεπερνούν κατά 50 % ή και 100%.

Σημαντικά αυξημένος είναι ο αριθμός των άμεσα επωφελούμενων, γεγονός που δηλώνει τη διεύρυνση των παρεμβάσεων σε μεγαλύτερη μερίδα πληθυσμού των ομάδων στόχο. Το μεγαλύτερο ποσοστό των επωφελούμενων έκανε χρήση υπηρεσιών συμβουλευτικής και υποστήριξης και πολύ λιγότερο κατάρτισης, κάτι που υπήρχε σαφώς στους στόχους του Μέτρου. Παρόλα αυτά, το μεγαλύτερο ποσοστό επωφελούμενων από τοποθετήσεις σε ΜΜΕ ανήκει σε καταρτιζόμενους, γεγονός που δηλώνει χαμηλή διεισδυτικότητα των παρεχόμενων συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών. Το ποσοστό των γυναικών, επί των ωφελούμενων, ικανοποιεί πλήρως τους στόχους του gender mainstreaming στο Μέτρο.

Σημαντικά αυξημένος είναι και ο αριθμός των δικτυωμένων δομών, υποδηλώνοντας τόσο το ρόλο των τυπικών όσο και άτυπων δικτύων για την καταπολέμηση των διακρίσεων στην αγορά εργασίας.

Ιδιαίτερα εύστοχη υπήρξε και η τοποθέτηση Συμβούλων σε αντίστοιχες δομές.

Εντούτοις, χαμηλός κρίνεται ο αριθμός επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε προγράμματα επιχειρήσεων, σε σχέση με το σύνολο των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέτρου ενώ επίσης προβληματίζει και ο χαμηλός αριθμός μελετών σχετικά με τα αίτια διακρίσεων στην αγορά εργασίας (9 επί συνόλου 204). Σχετικά με το πρώτο, θα πρέπει να ληφθεί ωστόσο υπόψη και η δύσκολη οικονομική συγκυρία για τις ΜΜΕ αλλά και το υψηλό ποσοστό ανεργίας που υπάρχει γενικότερα στη χώρα μας για πρόσληψη εργατικού δυναμικού. Σχετικά με το δεύτερο, εκτιμάται ότι στο σχετικό θεματικό πεδίο έχουν μάλλον καλυφθεί αρκετά πεδία έρευνας αιτιών διακρίσεων.

Σε σχέση με τις προσδοκίες του Μέτρου, σχεδόν όλες οι Α.Σ., προτείνουν ολοκληρωμένες βέλτιστες πρακτικές για mainstreaming. Ενδεικτικές βέλτιστες πρακτικές παρουσιάζονται στην επόμενη παράγραφο.

Από τα προαναφερθέντα, εκτιμάται ότι η στοχοθεσία του Μέτρου υπήρξε μάλλον υποτιμημένη, γεγονός που πιθανόν να εξηγείται λόγω του θεματικού πεδίου στο οποίο δραστηριοποιείται το Μέτρο. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας επηρεάζεται και από πληθώρα παρεμβάσεων σε mainstream Επιχειρησιακά Προγράμματα της χώρας μας.

Σε σχέση με την αποδοτικότητα, η τιμή του δείκτη είναι εξαιρετικά αυξημένη, αλλά δεν μπορεί να αποτελέσει ασφαλές κριτήριο για την απόδοση των έργων του Μέτρου. Εκτιμάται ότι η ρεαλιστική τιμή του δείκτη στο Μέτρο θα κυμανθεί, μετά την πιστοποίηση του συνόλου των δαπανών (απορροφητικότητα ≤ 1), σε ικανοποιητική τιμή, αντίστοιχη με αυτήν του δείκτη αποτελεσματικότητας, δηλώνοντας πλήρη αξιοποίηση των πόρων για το επιτευχθέν φυσικό αντικείμενο.

Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά της εργασίας:

ΣΤΟΧΟΙ ΜΕΤΡΟΥ:

1. Υποστήριξη των πληττόμενων από διακρίσεις λόγω ρατσισμού στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους και την κοινωνική τους ενσωμάτωση
2. Διερεύνηση, προβολή και ενίσχυση του ρόλου και των δικαιωμάτων των ξένων στην αγορά εργασίας
3. Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και των διαμορφωτών της, καθώς και κοινωνικών εταίρων και φορέων στο ζήτημα της καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας

Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά της εργασίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
A. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ			
Αριθμός Α.Σ. στο Μέτρο	3	3	1,00
Αριθμός εταίρων στις Α.Σ.	74	74	1,00
Αριθμός διακρατικών σχεδίων	3	3	1,00
Αριθμός διακρατικών εταίρων	9		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την εισαγωγή/εξαγωγή τεχνολογίας	5		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την παράλληλη ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	4		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	1		
Πλήθος δομών που δημιουργούνται, επεκτείνονται, εκσυγχρονίζονται	56		
Πλήθος εξειδικευμένων δομών υποστήριξης που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέτρου	20	12	1,67

Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά της εργασίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Πλήθος δομών δικτύωσης	33		
Πλήθος ειδικών χωρών κοινωνικών-πολιτιστικών εκδηλώσεων	4	4	1,00
Αριθμός ερευνών/μελετών	19	15	1,27
Αριθμός μελετών περί διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας	1		
Αριθμός δράσεων/ ενεργειών νομικής στήριξης	3.231	900	3,59
Αριθμός καταρτιζομένων	150	120	1,25
Ποσοστό γυναικών επί των καταρτιζομένων	74%		
Αριθμός καταρτισθέντων «πολιτιστικών διαμεσολαβητών»	107	100	1,07
Πλήθος συστημάτων πληροφορικής/ βάσεων δεδομένων	7		
Αριθμός φορέων, κοινωνικών εταίρων που συμμετέχουν στις δράσεις ευαισθητοποίησης	41	60	0,68
Αριθμός Μ.Μ.Ε, δημοσιογράφων που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέτρου	18	5	3,60
Πλήθος δραστηριοτήτων μέσω Μ.Μ.Ε	259	250	1,04
Πλήθος δραστηριοτήτων πληροφόρησης/ ενημέρωση ευαισθητοποίησης (λοιπά μέσα)	160	100	1,60
Αριθμός δράσεων συλλογικής ενδυνάμωσης της ομάδας στόχου	19		
Αριθμός δράσεων ατομικής ενδυνάμωσης της ομάδας στόχου	10		
Αριθμός ατόμων της ομάδας στόχου που απασχολούνται στις δομές υποστήριξης	15		
Πλήθος δραστηριοτήτων πληροφόρησης/ ενημέρωση ευαισθητοποίησης εργοδοτών	7		
Β. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ			
Ποσοστό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	5%		
Ενέργειες διασύνδεσης φορέων	5		
Αριθμός εθελοντών φορέων / ατόμων που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέτρου	7	15	0,47
Αριθμός απασχολούμενων στις εξειδικευμένες δομές	26	10	2,60
Αριθμός επωφελούμενων/χρηστών	8.177	5.000	1,64
Ποσοστό γυναικών επί των επωφελούμενων / χρηστών	54%		

Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά της εργασίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Πλήθος επωφελούμενων από δράσεις/ενέργειες νομικής στήριξης	3.100		
Ποσοστό γυναικών επί των επωφελούμενων από δράσεις νομικής στήριξης	52%		
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών	50		
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	6		
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια του έργου	70,4		

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	1,65
ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	0,74
ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	2,22

Το Μέτρο 1.2. εμφανίζει υψηλό βαθμό αποτελεσματικότητας, γεγονός που υποδηλώνει ότι η γενική στοχοθεσία του έχει επιτευχθεί.

Σε σχέση με τα υπόλοιπα Μέτρα της Πρωτοβουλίας το Μ 1.2. εμφανίζει το δεύτερο υψηλότερο βαθμό αποτελεσματικότητας, σε ένα πεδίο δραστηριοποίησης ιδιαίτερα επίκαιρο λόγω σημαντικής εισροής μεταναστών και αλλοδαπών στην χώρα μας. Σημαντικός αριθμός εταιρών έχει κινητοποιηθεί στις παρεμβάσεις του Μέρου ενώ όλες οι Α.Σ. ανέπτυξαν τουλάχιστον ένα ειδικά συστήματα παρακολούθησης της αγοράς εργασίας και ειδικά πληροφοριακά συστήματα ή βάσεις δεδομένων για τις ομάδες στόχο. Οι Α.Σ. ανέπτυξαν μόνο σε ποσοστό 5% κοινά προϊόντα με διακρατικούς εταίρους, ποσοστό που πιθανόν εξηγείται λόγω του ότι οι διακρατικοί εταίροι έχουν εκτεταμένη και μακροχρόνια δράση στο θεματικό πεδίο και άρα ήδη αποκτημένη τεχνογνωσία και πολιτικές .

Το Μέτρο δίνει βαρύτητα στην δημιουργία, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό δομών υποστήριξης της ομάδας στόχου, αλλά σημειώνεται ότι μεγάλη μερίδα από τις δομές αυτές (20 στις 56, ποσοστό 36%) αναπτύσσονται ως εξειδικευμένες δομές σε σχέση με τις ανάγκες της ομάδας στόχου

Το σύνολο των επιμέρους δεικτών, με εξαίρεση τους δείκτες «Αριθμός φορέων, κοινωνικών εταιρών που συμμετέχουν στις δράσεις ευαισθητοποίησης» και «Αριθμός εθελοντών φορέων/ ατόμων που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέρου», έχουν υπερκαλύψει τους τεθέντες στόχους και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις τους ξεπερνούν κατά 50 % ή και 100%. Οι δυο προαναφερθέντες δείκτες, εντούτοις είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι απεικονίζουν, ως ένα βαθμό και τη σχετική κοινωνική αντίληψη, η οποία ακόμη φαίνεται να αδρανεί. Ικανοποιητικός κρίνεται και ο αριθμός δράσεων ενδυνάμωσης (ατομικών και συλλογικών) της ομάδας στόχου. Ενδυναμωμένος είναι ο δείκτης «Αριθμός Μ.Μ.Ε, δημοσιογράφων που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέρου» ως αντισταθμιστής για δράσεις ευρύτερης κοινωνικής ευαισθητοποίησης.

Σημαντικά αυξημένος είναι ο αριθμός των επωφελούμενων, γεγονός που δηλώνει τη διεύρυνση των παρεμβάσεων σε μεγαλύτερη μερίδα πληθυσμού των ομάδων στόχου. Το ποσοστό των γυναικών, επί των ωφελούμενων, ικανοποιεί πλήρως τους στόχους του gender mainstreaming στο Μέτρο.

Ιδιαίτερα μεγάλος, ως προς την αρχική στοχοθεσία, αναδεικνύεται ο αριθμός δράσεων νομικής στήριξης, γεγονός που δηλώνει την κρισιμότητα των δράσεων αυτών για την ομάδα στόχο.

Σημαντικά αυξημένος είναι και ο αριθμός των δικτυωμένων δομών, υποδηλώνοντας τόσο το ρόλο των τυπικών όσο και άτυπων δικτύων για την καταπολέμηση των φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας αλλά και αξιοποίησης συνεργιών και πληροφόρησης. Σημαντικό είναι και το γεγονός ότι στο πλαίσιο του Μέτρου, δημιουργήθηκαν ειδικοί χώροι για την εξυπηρέτηση των ομάδων στόχου

Ιδιαίτερα εύστοχη υπήρξε η κατάρτιση και τοποθέτηση Πολιτιστικών Διαμεσολαβητών, σε αντίστοιχες δομές.

Σε σχέση με τις προσδοκίες του Μέτρου, όλες οι Α.Σ. εμφανίζουν τουλάχιστο μια ολοκληρωμένες βέλτιστες πρακτικές για mainstreaming. Ενδεικτικές βέλτιστες πρακτικές παρουσιάζονται στην επόμενη παράγραφο.

Από τα προαναφερθέντα, εκτιμάται ότι η στοχοθεσία του Μέτρου υπήρξε διστακτική, γεγονός που πιθανόν να εξηγείται λόγω της επικρατούσας κοινωνικής και επαγγελματικής νοοτροπίας

Σε σχέση με την αποδοτικότητα, η τιμή του δείκτη είναι εξαιρετικά αυξημένη, αλλά δεν μπορεί να αποτελέσει ασφαλές κριτήριο για την απόδοση των έργων του Μέτρου. Εκτιμάται ότι η ρεαλιστική τιμή του δείκτη στο Μέτρο θα κυμανθεί, μετά την πιστοποίηση του συνόλου των δαπανών (απορροφητικότητα ≤ 1), σε ικανοποιητική τιμή, αντίστοιχη με αυτήν του δείκτη αποτελεσματικότητας, δηλώνοντας πλήρη αξιοποίηση των πόρων για το επιτευχθέν φυσικό αντικείμενο.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Μέτρο 2.1: Πρόσβαση για όλους όσον αφορά στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης:

ΣΤΟΧΟΙ ΜΕΤΡΟΥ:

1. Βελτίωση δομών / υπηρεσιών υποστήριξης της επιχειρηματικότητας.
2. Βελτίωση πρόσβασης στις δομές αυτές
3. Εφαρμογή ειδικών ενεργειών για τη δημιουργία και λειτουργία νέων επιχειρήσεων από τα άτομα των ομάδων στόχου (κάτοικοι απομακρυσμένων περιοχών, άνεργοι, ΑΜΕΑ,..)
4. Τυποποίηση μηχανισμών παρακολούθησης των δημιουργούμενων επιχειρήσεων
5. Συντονισμός/ Δικτύωση/ Διασύνδεση Εμπλεκόμενων φορέων
6. Διασύνδεση/ Ενίσχυση υφιστάμενων δομών συμβουλευτικής

Μέτρο 2.1: Πρόσβαση για όλους όσον αφορά στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Α. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ			
Αριθμός Α.Σ.στο Μέτρο	6	6	1,00

Μέτρο 2.1: Πρόσβαση για όλους όσον αφορά στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Αριθμός εταιρών στις Α.Σ.	121	121	1,00
Αριθμός διακρατικών σχεδίων	8	6	1,33
Αριθμός διακρατικών εταιρών	28		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την εισαγωγή/εξαγωγή τεχνολογίας	20		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την παράλληλη ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	9		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	14		
Πλήθος δομών που δημιουργούνται, επεκτείνονται, εκσυγχρονίζονται	57		
Πλήθος μελετών/ ερευνών	46	70	0,66
Αριθμός μελετών περί διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας	2		
Πλήθος βάσεων δεδομένων/ πληροφοριακών συστημάτων	21	50	0,42
Αριθμός εκπαιδευτικών εργαλείων	11	10	1,10
Πλήθος αναμορφωμένων και νέων εκπαιδευτικών πακέτων επιχειρηματικής τεχνολογίας που απευθύνονται σε πολλαπλές κατηγορίες ευάλωτων κοινωνικά ομάδων	8		
Αριθμός δράσεων συλλογικής ενδυνάμωσης της ομάδας στόχου	19		
Αριθμός δράσεων ατομικής ενδυνάμωσης της ομάδας στόχου	6		
Αριθμός προγραμμάτων κατάρτισης	26	30	0,87
Αριθμός εμπλεκόμενων χρηματοπιστωτικών φορέων στις δράσεις του Μέτρου	3		
Πλήθος ατόμων που συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης για την ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας	452		
Πλήθος επωφελούμενων από τις δράσεις συμβουλευτικής – πληροφόρησης-υποστήριξης	12.100		
Πλήθος άμεσα επωφελούμενων από τις δράσεις του μέτρου	13.050		
B. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ			
Ποσοστό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	15%		
Αριθμός νέων επιχειρήσεων	171	150	1,14

Μέτρο 2.1: Πρόσβαση για όλους όσον αφορά στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Αριθμός προσφερόμενων θέσεων απασχόλησης	99	300	0,33
Αριθμός νέων θέσεων εργασίας	451		
Πλήθος μηχανισμών παρακολούθησης νέων επιχειρήσεων	22		
Πλήθος υπηρεσιών υποστήριξης επιχειρηματικότητας	25	40	0,63
Πλήθος χρηματοδοτικών εργαλείων	4		
Πλήθος ατόμων που απασχολούνται στις νέες επιχειρήσεις	270		
Ποσοστό απασχόλησης/ αυτοαπασχόλησης δικαιούχων	64%	80%	0,80
Ποσοστό ωφελούμενων του πληθυσμού στόχου	45%	50%	0,90
<i>Ποσοστό γυναικών επί των ωφελούμενων του πληθυσμού στόχου</i>	<i>57%</i>		
Ποσοστό αύξησης συμβουλευτικών-υποστηρικτικών δραστηριοτήτων	31%	40%	0,78
Ποσοστό ατόμων που προχωρούν στη δημιουργία νέας επιχείρησης	32%		
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών	17		
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	7		

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	0,84
ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	0,64
ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	1,32

Το Μέτρο 2.1. εμφανίζει το χαμηλότερο ποσοστό αποτελεσματικότητας (0,84), σε σχέση με τα υπόλοιπα Μέτρα της Πρωτοβουλίας. Το ίδιο μέτρο εμφανίζει και χαμηλό βαθμό εισαγωγής καινοτομίας¹. Εντούτοις, σημειώνεται η γενικότερη διστακτικότητα που επικρατεί στον τομέα επιχειρηματικότητας στη χώρα μας και η δυσκολία που βιώνουν οι ΜΜΕ στο τρέχον οικονομικό περιβάλλον. Η εικόνα των επιμέρους δεικτών είναι μικτή, με την πλειοψηφία να εμφανίζουν αποτελεσματικότητα χαμηλότερη της μονάδας.

Ειδικότερα,

- Ικανοποιητικό είναι το ποσοστό διακρατικών δράσεων για την ανάπτυξη κοινών προϊόντων, γεγονός που δηλώνει το προσανατολισμό των προϊόντων κύρια σε αναζήτηση εργαλείων και πρακτικών περισσότερο από πολιτικές

¹ 2^η Προσωρινή Έκθεση Αξιολόγησης

- Το Μέτρο δίνει βαρύτητα στην δημιουργία, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό δομών υποστήριξης (56) των ομάδων στόχου ενώ παράλληλα και στην ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών και εργαλείων για την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας (μηχανισμοί παρακολούθησης νέων επιχειρήσεων, υπηρεσίες υποστήριξης επιχειρηματικότητας, χρηματοδοτικά εργαλεία, αναμορφωμένα και νέα εκπαιδευτικά πακέτα επιχειρηματικής τεχνογνωσίας).
- Σημαντικός είναι ο αριθμός των άμεσα επωφελούμενων, γεγονός που δηλώνει τη διεύρυνση των παρεμβάσεων σε μεγαλύτερη μερίδα πληθυσμού των ομάδων στόχου. Το μεγαλύτερο ποσοστό των επωφελούμενων έκανε χρήση υπηρεσιών συμβουλευτικής και υποστήριξης και πολύ λιγότερο κατάρτισης, κάτι που υπήρχε σαφώς στους στόχους του Μέτρου. Η ελλιπής γνώση, η πολυπλοκότητα του θεσμικού πλαισίου, περιβάλλοντος και των απαιτήσεων για ίδρυση επιχειρήσεων, από τις ομάδες στόχο, είναι ένας σημαντικός παράγοντας διστακτικότητας των εν δυνάμει επιχειρηματιών, η οποία μπορεί να υποστηριχθεί από εξειδικευμένη συμβουλευτική. Το ποσοστό των γυναικών, επί των ωφελούμενων, ικανοποιεί πλήρως τους στόχους του gender mainstreaming στο Μέτρο.
- Αυξημένος είναι και ο δείκτης σύστασης νέων επιχειρήσεων υπερκαλύπτοντας την αρχική στοχοθεσία. Από τον αριθμό απασχολούμενων στις νέες επιχειρήσεις προκύπτει όμως ότι αυτές είναι ουσιαστικά, κατά 42% ατομικές επιχειρήσεις ενώ οι υπόλοιπες πολύ μικρές επιχειρήσεις, με έναν κατά μέσο όρο, απασχολούμενο.
- Όλες οι Α.Σ., προτείνουν τουλάχιστο μια ολοκληρωμένες βέλτιστες πρακτικές για mainstreaming. Ενδεικτικές βέλτιστες πρακτικές παρουσιάζονται στην επόμενη παράγραφο.

Από την άλλη:

- Υστερεί κατά 34% ο τεθείς στόχος για έρευνες/ μελέτες, γεγονός όμως που πιθανόν εξηγείται από την ύπαρξη πληθώρας σχετικών προϊόντων, εκτός Πρωτοβουλίας
- Υστερεί κατά πολύ ο αριθμός σχετικών πληροφοριακών συστημάτων παρακολούθησης της αγοράς εργασίας, ενώ μικρός είναι και ο αριθμός ειδικών μελετών για τα αίτια διακρίσεων στην επιχειρηματικότητα
- Δεν επιτεύχθηκε ο τεθείς στόχος σχετικά με αύξηση των συμβουλευτικών-υποστηρικτικών δραστηριοτήτων στο χώρο της επιχειρηματικότητας. Εκτιμάται ότι ο χώρος είναι σχετικά κορεσμένος ενώ παράλληλα υπάρχει διστακτικότητα στους νέους εν δυνάμει επιχειρηματίες να προβούν σε σύσταση επιχείρησης (Ποσοστό ατόμων που προχωρούν στη δημιουργία νέας επιχείρησης 32 % από τους συμμετέχοντες σε ειδικά προγράμματα κατάρτισης για την ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας)
- Χαμηλός εκτιμάται ότι είναι και ο αριθμός των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέτρου καθώς η περιορισμένη πρόσβαση στη χρηματοδότηση αποτελεί και έναν από τους κύριους λόγους μειωμένου ενδιαφέροντος για ίδρυση επιχειρήσεων.

Σε σχέση με την αποδοτικότητα, η τιμή του δείκτη είναι αυξημένη, αλλά δεν μπορεί να αποτελέσει ασφαλές κριτήριο για την απόδοση των έργων του Μέτρου. Εκτιμάται ότι η ρεαλιστική τιμή του δείκτη στο Μέτρο θα κυμανθεί, μετά την πιστοποίηση του συνόλου των δαπανών (απορροφητικότητα ≤ 1), σε τιμή, αντίστοιχη με αυτήν του δείκτη αποτελεσματικότητας. Η αποδοτικότητα του Μέτρου, στην περίπτωση αυτή, εξαρτάται κύρια από την μειωμένη τιμή αποτελεσματικότητας.

Μέτρο 2.2: Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας:

ΣΤΟΧΟΙ ΜΕΤΡΟΥ:

1. Ενίσχυση / Ανάπτυξη ευκαιριών,
2. Προώθηση Επιχειρηματικού πνεύματος και επαγγελματισμού,
3. Αναγνώριση και αναβάθμιση νέων ειδικοτήτων,
4. Δημιουργία νέων οργανισμών,
5. Ενίσχυση / Αξιοποίηση νέων ευκαιριών δημιουργίας θέσεων απασχόλησης σε νέους τομείς της Κοινωνίας

Μέτρο 2.2: Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Α. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ			
Αριθμός Α.Σ. στο Μέτρο	5	5	1,00
Αριθμός εταίρων στις Α.Σ.	110	110	1,00
Αριθμός διακρατικών σχεδίων	5	5	1,00
Αριθμός διακρατικών εταίρων	23		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την εισαγωγή/εξαγωγή τεχνολογίας	17		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την παράλληλη ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	10		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	11		
Πλήθος δομών που δημιουργούνται, επεκτείνονται, εκσυγχρονίζονται	35		
Πλήθος υπηρεσιών/ μηχανισμών υποστήριξης κοινωνικής οικονομίας	34	30	1,13
Αριθμός μοντέλων/ μεθοδολογιών	11	10	1,10
Πλήθος χρηματοδοτικών εργαλείων	4	4	1,00
Αριθμός συστημάτων αξιολόγησης	8	25	0,32
Αριθμός νέων επαγγελματιών	15	40	0,38
Πλήθος αναμορφωμένων και νέων εκπαιδευτικών πακέτων επιχειρηματικής τεχνολογίας που απευθύνονται σε πολλαπλές κατηγορίες ευάλωτων κοινωνικά ομάδων	12		
Αριθμός προγραμμάτων κατάρτισης	26	25	1,04
Πλήθος ατόμων που συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης για την ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας	225		
Πλήθος ερευνών μελετών	56	60	0,93

Μέτρο 2.2: Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Πλήθος συστημάτων παρακολούθησης αγοράς εργασίας	23	20	1,15
Αριθμός δράσεων συλλογικής ενδυνάμωσης της ομάδας στόχου	37		
Αριθμός δράσεων ατομικής ενδυνάμωσης της ομάδας στόχου	24		
B. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ			
Ποσοστό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	15%		
Ενέργειες διασύνδεσης	54		
Πλήθος δικτυωμένων δομών	32		
Δίκτυα επιχειρήσεων που δημιουργήθηκαν	1		
Πλήθος νέων επιχειρήσεων	28	40	0,70
Πλήθος νέων επιχειρήσεων/συνεταιρισμών στον τομέα της κοινωνικοοικονομίας	34	40	0,85
Πλήθος ατόμων που απασχολούνται στις νέες επιχειρήσεις	136		
Ποσοστό αυτοαπασχόλησης/απασχόλησης δικαιούχων	62%	60%	1,03
Ποσοστό καταρτιζομένων ατόμων που προχωρούν στη δημιουργία νέας επιχείρησης	38%		
Πλήθος επωφελούμενων από τις δράσεις συμβουλευτικής – πληροφόρησης-υποστήριξης	2.692		
Πλήθος άμεσα επωφελούμενων από τις δράσεις του μέτρου	3.017		
Ποσοστό ωφελούμενων «δικαιούχων»	69%	70%	0,99
Ποσοστό γυναικών επί των ωφελούμενων "δικαιούχων"	72%		
Αριθμός τοπικών πρωτοβουλιών	27	20	1,35
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών	27		
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	5		

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	0,94
ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	0,64
ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	1,46

Η αποτελεσματικότητα του Μέτρου 2.2. είναι ικανοποιητική και πολύ κοντά στην αρχική τεθείσα στοχοθεσία. Αυτό σημειώνεται και σε σχέση με την αρκετά υψηλή εισαγωγή καινοτομίας του Μέτρου². Η εικόνα των δεικτών είναι μικτή, γεγονός όμως που εξηγείται από τη δραστηριοποίηση των Α.Σ. σε ένα τομέα νέο για τα ελληνικά δεδομένα.

Ειδικότερα:

- Ικανοποιητικό είναι το ποσοστό διακρατικών δράσεων για την ανάπτυξη κοινών προϊόντων (15%)
- Ικανοποιητικός, με υπερέκλυση της στοχοθεσίας, είναι ο δείκτης αριθμού υπηρεσιών και μηχανισμών υποστήριξης της κοινωνικής οικονομίας, ο αριθμός μεθοδολογικών και χρηματοδοτικών εργαλείων
- Σημαντικά αυξημένος είναι ο αριθμός των δικτυωμένων δομών, υποδηλώνοντας τόσο το ρόλο των τυπικών όσο και άτυπων δικτύων για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και την αξιοποίηση συνεργιών στην κοινωνική οικονομία.
- Η συντριπτική πλειοψηφία των άμεσα ωφελούμενων κάνει χρήση υπηρεσιών συμβουλευτικής, πληροφόρησης και υποστήριξης. Το νέο πεδίο κοινωνικής οικονομίας, η έλλειψη θεσμικού πλαισίου, περιβάλλοντος και των απαιτήσεων για ίδρυση επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας, από τις ομάδες στόχο, είναι ένας σημαντικός παράγοντας διατακτικότητας των εν δυνάμει επιχειρηματιών, η οποία μπορεί να υποστηριχθεί από εξειδικευμένη συμβουλευτική. Το ποσοστό των γυναικών, επί των ωφελούμενων, είναι εξαιρετικά υψηλό και ικανοποιεί πλήρως τους στόχους του gender mainstreaming στο Μέτρο. Κατά πάσα πιθανότητα φαίνεται ότι τα επαγγέλματα που δημιουργήθηκαν στο χώρο της κοινωνικής οικονομίας, από τις Α.Σ. του Μέτρου, ευνοούν τη γυναικεία επιχειρηματικότητα στο τομέα αυτό
- Ιδιαίτερα εύστοχο υπήρξε το ποσοστό αυτοαπασχόλησης των δικαιούχων σε κοινωνικές επιχειρήσεις
- Ικανοποιητικός είναι ο αριθμός δράσεων ενδυνάμωσης στο Μέτρο (ατομικές και συλλογικές)
- Ικανοποιητικός είναι ο αριθμός των μελετών και των συστημάτων που υλοποιήθηκαν για την παρακολούθηση της αγοράς εργασίας
- Τέλος, υπερεκλύπτει την αρχική στοχοθεσία ο αριθμός τοπικών πρωτοβουλιών που αναπτύχθηκαν για την ενίσχυση δράσεων στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, γεγονός που πιθανόν δηλώνει αυξημένο ενδιαφέρον για σχετικές δράσεις σε επίπεδο ΟΤΑ.

Από την άλλη:

- Ελλιπής φαίνεται ο δείκτης αριθμού νέων επιχειρήσεων / συνεταιρισμών, στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, ο οποίος δεν κατάφερε να καλύψει την αρχική στοχοθεσία. Η τιμή του δείκτη υποστηρίζεται και από το ποσοστό 38% των ατόμων που προχώρησαν σε επιχειρηματική δραστηριότητα, από το σύνολο των όσων δέχθηκαν εξειδικευμένη κατάρτιση για ανάληψη επιχειρηματικής επιχειρηματικότητας. Σημειώνεται, παράλληλα, η γενικότερη διατακτικότητα σχετικά με την ίδρυση νέων επιχειρήσεων, στην ελληνική

² 2^η Προσωρινή Έκθεση Αξιολόγησης

οικονομία καθώς και η έλλειψη θεσμικού πλαισίου ως τροχοπέδη στην άσκηση σχετικών δραστηριοτήτων

- Ελλιπής είναι ο δείκτης του αριθμού συστημάτων αξιολόγησης, καθώς διαφαίνεται ότι μάλλον ο αρχικός στόχος ήταν κατά πολύ υπερ-εκτιμημένος, σε σχέση με τον αριθμό των έργων του Μέτρου
- Ιδιαίτερα ελλιπής είναι ο δείκτης αριθμού νέων επαγγελματιών, ενώ και σε αυτή την περίπτωση κρίνεται υπερ-εκτιμημένη η αρχική στοχοθεσία. Στο Μέτρο δραστηριοποιούνται 5 Α.Σ. οι οποίες προσεγγίζουν 15 νέα επαγγέλματα. Για το λόγο αυτό, η απόλυτη τιμή του δείκτη κρίνεται μάλλον ικανοποιητική.

Σε σχέση με τις προσδοκίες του Μέτρου, όλες οι Α.Σ., προτείνουν ολοκληρωμένες βέλτιστες πρακτικές για mainstreaming. Ενδεικτικές βέλτιστες πρακτικές παρουσιάζονται στην επόμενη παράγραφο.

Από τα προαναφερθέντα, εκτιμάται ότι η στοχοθεσία του Μέτρου υπήρξε μάλλον ικανοποιητική στο σύνολό της. Σε σχέση με την αποδοτικότητα, η τιμή του δείκτη είναι αυξημένη, αλλά δεν μπορεί να αποτελέσει ασφαλές κριτήριο για την απόδοση των έργων του Μέτρου. Εκτιμάται ότι η ρεαλιστική τιμή του δείκτη στο Μέτρο θα κυμανθεί, μετά την πιστοποίηση του συνόλου των δαπανών (απορροφητικότητα ≤ 1), σε ικανοποιητική τιμή, αντίστοιχη με αυτήν του δείκτη αποτελεσματικότητας, δηλώνοντας πλήρη αξιοποίηση των πόρων για το επιτευχθέν φυσικό αντικείμενο.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3 : ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Μέτρο 3.1: Προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης, οι οποίες ενθαρρύνουν την πρόσληψη και τη διατήρηση αυτών που πλήττονται από διακρίσεις και ανισότητα όσον αφορά την αγορά εργασίας:

ΣΤΟΧΟΙ ΜΕΤΡΟΥ:

1. Ενίσχυση προγραμμάτων εναλλαγής κατάρτισης και απασχόλησης για εργαζόμενους και ανέργους
2. Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, αξιοποίηση τηλε-εκπαίδευσης / νέων τεχνολογιών από προηγούμενες Κ.Π. (π.χ. Leonardo)
3. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την υιοθέτηση μηχανισμών και προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης
4. Εξέλιξη καινοτομιών (Job Rotation, κλπ)
5. Υποστήριξη για την προσαρμογή των συστημάτων κατάρτισης και των χώρων εργασίας στις νέες τεχνολογίες και στις ανάγκες των μειονεκτουσών ομάδων
6. Εκπαίδευση εργαζομένων με επισφαλή θέση για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

Μέτρο 3.1: Προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης, οι οποίες ενθαρρύνουν την πρόσληψη και τη διατήρηση αυτών που πλήττονται από διακρίσεις και ανισότητα όσον αφορά την αγορά εργασίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Α. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ			
Αριθμός Α.Σ.στο Μέτρο	5	5	1,00
Αριθμός εταίρων στις Α.Σ.	70	70	1,00
Αριθμός διακρατικών σχεδίων	6	5	1,20
Αριθμός διακρατικών εταίρων	21		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την εισαγωγή/εξαγωγή τεχνογωσίας	11		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την παράλληλη ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	11		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	8		
Αριθμός νέων δομών συμβουλευτικής-πληροφόρησης-υποστήριξης	7		
Πλήθος επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε δράσεις για την εφαρμογή συστημάτων δια βίου μάθησης και πρακτικών εργασιακής ενσωμάτωσης	33		
Αριθμός συστημάτων/μηχανισμών/μοντέλων δια βίου εκπαίδευσης	13	9	1,44
Αριθμός εκπαιδευτικών εργαλείων	19		
Αριθμός προγραμμάτων εναλλαγής κατάρτισης – απασχόλησης	18	20	0,90
Αριθμός συστημάτων αξιολόγησης εργαλείων και πρακτικών δια βίου εκπαίδευσης	9		
Αριθμός συμβάσεων μαθητείας (Αριθμός συμβάσεων μαθητείας-εξειδίκευσης μεταξύ επιχειρήσεων και οργανισμών κατάρτισης)	135	150	0,90
Αριθμός μελετών	61		
Αριθμός επωφελοόμενων από τις δράσεις κατάρτισης του Μέρου	731	785	0,93
Ποσοστό γυναικών επί των επωφελοόμενων από τις δράσεις κατάρτισης του Μέρου	42%		
Πλήθος καταρτιζόμενων σε προγράμματα εναλλασσόμενης κατάρτισης	46		
Πλήθος εργαζομένων που εκπαιδεύονται σε εφαρμογές πληροφορικής και επικοινωνιών	51		
Αριθμός επωφελοόμενων δικαιούχων	4.501		
Ποσοστό γυναικών επί των επωφελοόμενων	44%		

Μέτρο 3.1: Προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης, οι οποίες ενθαρρύνουν την πρόσληψη και τη διατήρηση αυτών που πλήττονται από διακρίσεις και ανισότητα όσον αφορά την αγορά εργασίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Αριθμός επωφελούμενων ανέργων από τις δράσεις του Μέτρου	3.012		
Ποσοστό γυναικών επί των επωφελούμενων ανέργων	41%		
Πλήθος επωφελούμενων εργαζομένων από τις δράσεις του Μέτρου	1.430		
Ποσοστό γυναικών επί των επωφελούμενων εργαζόμενων	46%		
Αριθμός εργασιακών χώρων για προσαρμογή σε νέες τεχνολογίες και ανάγκες πληθυσμού στόχου	90	60	1,50
Αριθμός δράσεων συλλογικής ενδυνάμωσης της ομάδας στόχου	20		
Αριθμός δράσεων ατομικής ενδυνάμωσης της ομάδας στόχου	12		
B. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ			
Ποσοστό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	17%		
Ποσοστό συμμετεχόντων εργαζομένων/ ανέργων	32%	53%	0,60
Ποσοστό επιχειρήσεων που συμμετέχουν στις δράσεις του μέτρου (επί συνόλου επιχειρήσεων εταίρων)	63%	60%	1,06
Αριθμός δικτυωμένων δομών	7		
Ποσοστό ικανοποίησης δικαιούχων	88%	60%	1,46
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών	32		
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	5		

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	1,06
ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	0,72
ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	1,47

Το Μέτρο εμφανίζει ικανοποιητικό βαθμό αποτελεσματικότητας, έχοντας υπερκαλύψει ή σχεδόν καλύψει την αρχικά τιθέμενη στοχοθεσία. Μόνη εξαίρεση ο δείκτης συμμετοχής εργαζομένων/ ανέργων ο οποίος υπολείπεται κατά σημαντικό ποσοστό 40% της τιμής στόχου. Η τιμή του δείκτη δηλώνει μια σχετική αδυναμία των Α.Σ. να προσεγγίσουν εργαζόμενους για συμμετοχή στις δράσεις του Μέτρου και κατά συνέπεια στροφή τους προς την ομάδα των ανέργων, η οποία και εκδηλώνει αυξημένο ενδιαφέρον για συμμετοχή σε σχετικές δράσεις.

Το Μέτρο έχει υπερκαλύψει το στόχο για συστήματα και μοντέλα δια βίου εκπαίδευσης και πρακτικών εργασιακής ενσωμάτωσης, ενώ παράλληλα αναπτύσσει ικανοποιητικό αριθμό προγραμμάτων εναλλαγής κατάρτισης-απασχόλησης, εκπαιδευτικών εργαλείων, συστημάτων πιστοποίησης και αξιολόγησης εργαλείων και πρακτικών δια βίου εκπαίδευσης. Τα 5 έργα του Μέρου κατάφεραν να προσεγγίσουν 33 επιχειρήσεις, για συμμετοχή σε δράσεις προσαρμογής χώρων στις ανάγκες της ομάδας στόχου, ανάπτυξης συστημάτων πιστοποίησης, εφαρμογής συστημάτων δια βίου μάθησης και πρακτικών εργασιακής ενσωμάτωσης, με ταυτόχρονη υλοποίηση 135 συμβάσεων μαθητείας. Ο αριθμός αυτός καλύπτει τόσο ιδιωτικές επιχειρήσεις όσο και επιχειρήσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα, που συμμετέχουν στα εταιρικά σχήματα. Οι 21 αμιγώς ιδιωτικές επιχειρήσεις που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέρου αντιπροσωπεύουν το 63%, επί του συνόλου των επιχειρήσεων στα εταιρικά σχήματα, και το 30%, επί του συνόλου των εταιριών.

Στο πλαίσιο του Μέρου, ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στη προσαρμογή ικανοποιητικού αριθμού εργασιακών χώρων σε νέες τεχνολογίες και ανάγκες πληθυσμού στόχου (υπερκάλυψη του στόχου κατά 50%).

Σημειώνεται ότι, σε σχέση με τον ικανοποιητικό συνολικό αριθμό των επωφελούμενων, ότι οι εργαζόμενοι καταλαμβάνουν ποσοστό μόλις 32%, ενώ κρίνεται ότι υστερεί η εφαρμογή της αρχής του gender mainstreaming, καθώς η συμμετοχή των γυναικών στις επιμέρους ομάδες επωφελούμενων κυμαίνεται από 41-46%. Σε σχέση με τις προσδοκίες του Μέρου, κρίνεται ότι αντιμετωπίστηκαν δυσκολίες προσέγγισης της ομάδας στόχου «εργαζόμενοι», με αντίστοιχη επίπτωση στο δείκτη, σε επίπεδο συνολικού πληθυσμού.

Σε σχέση με τις δράσεις κατάρτισης, από τους 731 καταρτιζόμενους του Μέρου, μόλις 46 συμμετέχουν σε προγράμματα εναλλασσόμενης κατάρτισης (18 προγράμματα) και μόλις 51 σε προγράμματα κατάρτισης σε εφαρμογές ΤΠΕ.

Η ανάπτυξη κοινών διακρατικών προϊόντων είναι της τάξης του 17% και κρίνεται ικανοποιητική

Σε σχέση ολοκληρωμένες βέλτιστες πρακτικές, όλες οι Α.Σ., προτείνουν εφαρμογές για mainstreaming. Ενδεικτικές βέλτιστες πρακτικές παρουσιάζονται στην επόμενη παράγραφο.

Σε σχέση με την αποδοτικότητα, η τιμή του δείκτη είναι αυξημένη, αλλά δεν μπορεί να αποτελέσει ασφαλές κριτήριο για την απόδοση των έργων του Μέρου. Εκτιμάται ότι η ρεαλιστική τιμή του δείκτη στο Μέτρο θα κυμανθεί, μετά την πιστοποίηση του συνόλου των δαπανών (απορροφητικότητα ≤ 1), σε ικανοποιητική τιμή, αντίστοιχη με αυτήν του δείκτη αποτελεσματικότητας, δηλώνοντας πλήρη αξιοποίηση των πόρων για το επιτευχθέν φυσικό αντικείμενο.

Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων στις διαρθρωτικές οικονομικές αλλαγές και στη χρήση της τεχνολογίας της πληροφορίας και άλλων νέων τεχνολογιών:

ΣΤΟΧΟΙ ΜΕΤΡΟΥ:

1. Ενίσχυση για την εφαρμογή νέων μορφών οργάνωσης και ευέλικτων σχημάτων της εργασίας
2. Υποστήριξη των επιχειρήσεων για την προώθηση συνεργασιών και την υιοθέτηση ευέλικτων συστημάτων παραγωγής

3. Ανάπτυξη και εφαρμογή νέων συστημάτων και μεθόδων αξιολόγησης, μέτρησης της απόδοσης και της παραγωγικότητας για τις επιχειρήσεις που εφαρμόζουν ευέλικτα συστήματα παραγωγής
4. δημιουργία δικτύων και υποστηρικτικών μηχανισμών σε τοπικό ή κλαδικό επίπεδο που να προωθούν τη συνεργασία μικρομεσαίων επιχειρήσεων, δημόσιων και τοπικών αρχών και εξειδικευμένων ερευνητικών ή συμβουλευτικών οργανισμών

Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων στις διαρθρωτικές οικονομικές αλλαγές και στη χρήση της τεχνολογίας της πληροφορίας και άλλων νέων τεχνολογιών:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Α. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ			
Αριθμός Α.Σ. στο Μέτρο	5	5	1,00
Αριθμός εταιρών στις Α.Σ.	64	64	1,00
Αριθμός διακρατικών σχεδίων	6	5	1,20
Αριθμός διακρατικών εταιρών	54		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την εισαγωγή/εξαγωγή τεχνολογίας	4		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την παράλληλη ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	4		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	5		
Αριθμός επιχειρήσεων που συμμετέχουν στις δράσεις του μέτρου	100	140	0,71
Πλήθος επιχειρήσεων που εφαρμόζουν νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας (συμπεριλαμβάνονται και οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν σχήματα μειωμένου ωραρίου)	59		
Πλήθος επιχειρήσεων που εφαρμόζουν ευέλικτα συστήματα παραγωγής	46		
Πλήθος συστημάτων μεθόδων αξιολόγησης συστημάτων εργασίας	25		
Αριθμός κοινών δράσεων εργοδοτών & εργαζομένων	49		
Πλήθος νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας	6	10	0,60
Πλήθος διαφοροποιημένων/ ευέλικτων συστημάτων παραγωγής	8	5	1,60
Πλήθος προγραμμάτων κατάρτισης	33		
Πλήθος προγραμμάτων κατάρτισης νέου τύπου	16		
Πλήθος προγραμμάτων τηλεκατάρτισης	4		
Αριθμός θεματικών πυλών	5		
Αριθμός ερευνών-μελετών	119	80	1,49

Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων στις διαρθρωτικές οικονομικές αλλαγές και στη χρήση της τεχνολογίας της πληροφορίας και άλλων νέων τεχνολογιών:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Αριθμός μελετών περί διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας	21		
Αριθμός πληροφοριακών συστημάτων	5		
Πλήθος επωφελούμενων από το Μέτρο	5.366		
Ποσοτό γυναικών επί των ωφελούμενων	45%		
Πλήθος εργαζομένων που συμμετέχουν σε ευέλικτα συστήματα οργάνωσης της εργασίας	3.801		
Πλήθος καταριζόμενων	850		
Ποσοτό γυναικών επί των καταριζόμενων	47%		
Ποσοτό γυναικών επί των εργαζομένων καταριζόμενων	83%		
Ποσοτό γυναικών επί των ανέργων καταριζόμενων	75%		
Ποσοτό καταριζόμενων εργαζομένων / ανέργων	80% / 20%		
Αριθμός δράσεων συλλογικής ενδυνάμωσης της ομάδας στόχου	28		
Αριθμός δράσεων ατομικής ενδυνάμωσης της ομάδας στόχου	3		
Β. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ			
Ποσοτό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	18%		
Ποσοτό επιχειρήσεων που υιοθετούν νέα συστήματα οργάνωσης εργασίας (επί των συμμετεχόντων στις δράσεις του Μέρου)	56%	60%	0,94
Ποσοτό άμεσα ωφελούμενων ατόμων	81%	40%	2,03
Ποσοτό ικανοποιημένων δικαιούχων	84%	70%	1,20
Ενέργειες διασύνδεσης	6		
Δικτυωμένες δομές	68		
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών	61		
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	11		

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	1,18
ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	0,81
ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	1,46

Το Μέτρο 3.2. εμφανίζει ικανοποιητικό δείκτη αποτελεσματικότητας. Οι επιμέρους δείκτες αποτελεσματικότητας παρουσιάζουν, στην πλειοψηφία τους, τιμές μεγαλύτερες της μονάδας, γεγονός που δηλώνει υπερκάλυψη της αρχικής στοχοθεσίας. Εντούτοις, μειωμένοι εμφανίζονται οι δείκτες του αριθμού επιχειρήσεων που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέρου και του πλήθους των νέων μορφών οργάνωσης εργασίας.

Το πλήθος των επωφελούμενων από τις δράσεις του Μέρου κρίνεται ικανοποιητικό, με δεδομένο και τον υψηλό δείκτη εισαγωγής καινοτομίας του Μέρου³. Από τους επωφελούμενους, το 71% συμμετέχει σε ευέλικτα συστήματα οργάνωσης της εργασίας, ποσοστό που κρίνεται επαρκές για τις επιδιώξεις του Μέρου. Σημειώνεται, παρ' όλα αυτά ότι το ποσοστό γυναικών επί των ωφελούμενων (45%) δεν ικανοποιεί την αρχή του gender mainstreaming, πιθανόν λόγω της φύσης των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέρου (ενδεικτικά ναυπηγο-επισκευαστικός τομέας). Το ποσοστό αυτό διαφοροποιείται δραματικά σε σχέση με τους άνεργους επωφελούμενους που συμμετείχαν στα 33 προγράμματα κατάρτισης. Σχετικά με τα προγράμματα κατάρτισης, ποσοστό περίπου 50% αναφέρεται σε κατάρτιση νέου τύπου, συμπεριλαμβανομένων και 4 προγραμμάτων τηλεκατάρτισης, υποστηριζόμενων και από την ανάπτυξη και λειτουργία 5 θεματικών πυλών. Το ποσοστό κρίνεται ικανοποιητικό, ενώ σε σχέση με τις θεματικές πύλες διαπιστώνεται ότι και τα 5 έργα προχώρησαν στη λειτουργία τους.

Το σύνολο των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέρου εφαρμόζουν είτε νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας είτε ευέλικτα συστήματα παραγωγής. Ικανοποιητικός είναι επίσης και ο αριθμός κοινών δράσεων μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών για την εφαρμογή των συστημάτων αυτών, ενώ παράλληλα αναπτύχθηκε σημαντικός αριθμός συστημάτων αξιολόγησης των νέων ευέλικτων μορφών οργάνωσης της εργασίας για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητάς τους. Το ποσοστό των επιχειρήσεων του Μέρου, από τις προαναφερθείσες, που τελικά υιοθετούν ευέλικτα συστήματα εργασίας, είναι κοντά στη στοχοθεσία και κρίνεται ικανοποιητικό.

Εξαιρετικά αυξημένος είναι ο δείκτης του ποσοστού των άμεσα επωφελούμενων του Μέρου, υποδηλώνοντας ότι η πλειοψηφία τους συμμετέχει είτε σε εφαρμογή νέων συστημάτων οργάνωσης της εργασίας, σε προγράμματα κατάρτισης, συμβουλευτικής, κλπ. Το ποσοστό εργαζομένων/ανέργων επωφελούμενων κρίνεται κι αυτό ικανοποιητικό (80%/20% αντίστοιχα). Υπερβαίνει τις αρχικές προσδοκίες και το ποσοστό των ικανοποιημένων δικαιούχων του Μέρου, γεγονός που δηλώνει την ευρύτερη αποδοχή των δράσεων από τους επωφελούμενους (εργαζόμενους και εργοδότες).

Το πλήθος των δομών που δικτυώνονται αντιστοιχεί τους συμμετέχοντες φορείς και επιχειρήσεις στα εταιρικά σχήματα. Η ανάπτυξη κοινών διακρατικών προϊόντων είναι της τάξης του 18% και κρίνεται ικανοποιητική

Σε σχέση ολοκληρωμένες βέλτιστες πρακτικές, όλες οι Α.Σ., προτείνουν τουλάχιστον μία εφαρμογές για mainstreaming. Ενδεικτικές βέλτιστες πρακτικές παρουσιάζονται στην επόμενη παράγραφο.

Σε σχέση με την αποδοτικότητα, η τιμή του δείκτη είναι αυξημένη, αλλά δεν μπορεί να αποτελέσει ασφαλές κριτήριο για την απόδοση των έργων του Μέρου. Εκτιμάται ότι η ρεαλιστική τιμή του δείκτη στο Μέτρο θα κυμανθεί, μετά την πιστοποίηση του συνόλου των δαπανών (απορροφητικότητα ≤ 1), σε ικανοποιητική τιμή, αντίστοιχη με αυτήν του δείκτη αποτελεσματικότητας, δηλώνοντας πλήρη αξιοποίηση των πόρων για το επιτευχθέν φυσικό αντικείμενο.

³ 2^η Προσωρινή Έκθεση Αξιολόγησης

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4 : ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΝΔΡΕΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Μέτρο 4.2: Ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού:

ΣΤΟΧΟΙ ΜΕΤΡΟΥ:

Gender Mainstreaming

Πρωώθηση Γυναικών σε υψηλές θέσεις εργασίας

Μέτρο 4.2: Ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
A. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ			
Αριθμός Α.Σ. στο Μέτρο	4	4	1,00
Αριθμός εταίρων στις Α.Σ.	69	69	1,00
Αριθμός διακρατικών σχεδίων	4	4	1,00
Αριθμός διακρατικών εταίρων	11		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την εισαγωγή/εξαγωγή τεχνολογίας	6		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την παράλληλη ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	3		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	8		
Αριθμός δομών στήριξης-συμβουλευτικής	7		
Αριθμός φορέων που συμμετέχουν σε δράσεις ευαισθητοποίησης	34		
Αριθμός επιχειρήσεων/ εργασιακών χώρων που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέτρου	228		
Πλήθος επιχειρήσεων που προωθούν γυναίκες σε υψηλές θέσεις της επαγγελματικής ιεραρχίας και γενικά ευνοούν την επαγγελματική ανέλιξη των γυναικών	152		
Πλήθος επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν νέες τεχνικές βελτίωσης του εργασιακού περιβάλλοντος προς όφελος των γυναικών	76		
Αριθμός εκπαιδευτικών εργαλείων	14	10	1,40
Αριθμός εκπαιδευτικών εργαλείων που δημιουργούνται για τον προσανατολισμό των γυναικών προς μη παραδοσιακές ειδικότητες/δεξιότητες	8		
Αριθμός συστημάτων /τεχνικών ενσωμάτωσης και αρχής της ισότητας	42	30	1,40
Πλήθος συμβούλων ισότητας που καταρτίζονται	68		
Αριθμός δράσεων ευαισθητοποίησης εργοδοτών	168		

Μέτρο 4.2: Ενθάρρυνση της κατάρτισης του επαγγελματικού διαχωρισμού:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
Αριθμός μελετών	26		
Αριθμός μελετών περί διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας	24		
αριθμός επιχειρήσεων που εφαρμόζουν σχέδια ισότητας	75		
Πλήθος επωφελούμενων γυναικών από τις δράσεις του Μέτρου	3.310	2.500	1,32
Πλήθος εργαζομένων γυναικών ωφελούμενων από τις δράσεις του Μέτρου	766	340	2,25
Πλήθος εργαζομένων γυναικών ωφελούμενων από τις δράσεις κατάρτισης του Μέτρου	270		
Πλήθος ανέργων γυναικών ωφελούμενων από τις δράσεις συμβουλευτικής του Μέτρου	2.544		
Πλήθος γυναικών που έκαναν χρήση υπηρεσιών Συμβούλων Ισότητας	500		
Πλήθος επιχειρήσεων που έκαναν χρήση υπηρεσιών Συμβούλων Ισότητας	152		
Αριθμός Σχεδίων Ισότητας	75		
Αριθμός δράσεων συλλογικής ενδυνάμωσης της ομάδας στόχου	3		
Αριθμός δράσεων ατομικής ενδυνάμωσης της ομάδας στόχου	1		
B. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ			
Ποσοστό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	35%		
Ενέργειες διασύνδεσης	2		
Δικτυωμένες δομές	66		
Ποσοστό επιχειρήσεων που συμμετέχουν στις ενέργειες (επί του συνόλου των συμμετεχόντων φορέων στις δράσεις του Μέτρου)	65%	60%	1,08
Ποσοστό επωφελούμενων από τις ομάδες στόχου	97%	80%	1,21
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών	14		
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	5		

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	1,30
ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	0,61

Μέτρο 4.2: Ενθάρρυνση της κατάρτισης του επαγγελματικού διαχωρισμού:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ			2,14

Η αποτελεσματικότητα του Μέτρου είναι ιδιαίτερα ικανοποιητική, με το σύνολο των δεικτών να λαμβάνουν τιμές υλοποίησης μεγαλύτερες από αυτές της αρχικά τιθέμενης στοχοθεσίας. Σημειώνεται ότι, οι τιμές αυτές καταγράφονται σε ένα Μέτρο που εμφανίζει το υψηλότερο βαθμό εισαγωγής καινοτομίας⁴, σε σχέση με τα υπόλοιπα, γεγονός που κρίνεται ιδιαίτερα επιτυχές.

Σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων συμμετέχουν στις δράσεις του Μέτρου, προωθώντας τη γυναικεία επαγγελματική ανέλιξη και χρησιμοποιώντας τεχνικές βελτίωσης του εργασιακού περιβάλλοντος προς όφελος των γυναικών. Στο πλαίσιο αυτό 766 γυναίκες εργαζόμενες είναι άμεσα ωφελούμενες, Προς όφελος των 496 γυναικών που ωφελούνται από δράσεις συμβουλευτικής και υποστήριξης εκπονήθηκαν 75 σχέδια ισότητας, καταρτίστηκε ικανός αριθμός Συμβούλων Ισότητας (68) και αναπτύχθηκαν 14 εκπαιδευτικά εργαλεία (υπερκαλύπτοντας την αρχική στοχοθεσία). Οι Σύμβουλοι Ισότητας προσέγγισαν 152 επιχειρήσεις εξυπηρετώντας 500 εργαζόμενες. Οι τιμές των δεικτών κρίνονται ικανοποιητικοί.

Σε σχέση με τις επωφελούμενες, η αρχική στοχοθεσία έχει υπερκαλυφθεί. Χρειάζεται όμως να σημειωθεί ότι τα έργα κατάφεραν να διπλασιάσουν, κατ' ελάχιστον, τον αριθμό των εργαζομένων επωφελούμενων ως προς τον αρχικό προγραμματισμό, γεγονός που κρίνεται ιδιαίτερα θετικό.

Πολύ ικανοποιητικός είναι ο αριθμός των δράσεων ευαισθητοποίησης εργοδοτών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Μέτρου. Επίσης, ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο αριθμός εξειδικευμένων μελετών για διακρίσεις και ανισότητες στην αγορά εργασίας για γυναίκες (24) σε σχέση με τον συνολικό αριθμό μελετών που εκπονήθηκαν στο Μέτρο (28)

Σχετικά με την αρχή του gender mainstreaming αναφέρεται ότι, και σε συμφωνία με τον αρχικό σχεδιασμό και τους στόχους του Μέτρου, το σύνολο των επωφελούμενων είναι γυναίκες.

Η ανάπτυξη κοινών διακρατικών προϊόντων είναι της τάξης του 35% και κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητική. Σημειώνεται ότι το Μέτρο παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό διακρατικών δράσεων για την από κοινού ανάπτυξη προϊόντων με τους διακρατικούς εταίρους, σε σχέση με τα υπόλοιπα Μέτρα της Πρωτοβουλίας

Σε σχέση ολοκληρωμένες βέλτιστες πρακτικές, όλες οι Α.Σ., προτείνουν τουλάχιστον μία εφαρμογές για mainstreaming. Ενδεικτικές βέλτιστες πρακτικές παρουσιάζονται στην επόμενη παράγραφο.

Σε σχέση με την αποδοτικότητα, η τιμή του δείκτη είναι αρκετά αυξημένη, αλλά δεν μπορεί να αποτελέσει ασφαλές κριτήριο για την απόδοση των έργων του Μέτρου. Σημειώνεται ότι το Μέτρο εμφανίζει τη μικρότερη απορροφητικότητα. Εκτιμάται ότι η ρεαλιστική τιμή του δείκτη στο Μέτρο θα κυμανθεί, μετά την πιστοποίηση του συνόλου των δαπανών (απορροφητικότητα ≤ 1), σε ικανοποιητική τιμή, αντίστοιχη με αυτήν του δείκτη αποτελεσματικότητας, δηλώνοντας πλήρη αξιοποίηση των πόρων για το επιτευχθέν φυσικό αντικείμενο.

⁴ 2^η Προσωρινή Έκθεση Αξιολόγησης

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5 : ΟΙ ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ ΑΣΥΛΟ

Μέτρο 5.1: Υποστήριξη της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο:

ΣΤΟΧΟΙ ΜΕΤΡΟΥ:

1. Μέτρα ανθρωπιστικής αρωγής
2. Συμβουλευτική – Υποστήριξη
3. Κατάρτιση
4. Συστηματοποίηση δομών συμβουλευτικής στα κέντρα υποδοχής

Μέτρο 5.1: Υποστήριξη της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΣ (ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΟΥ)	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
A. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ			
Αριθμός Α.Σ. στο Μέτρο	1	1	1,00
Αριθμός εταίρων στις Α.Σ.	30	30	1,00
Αριθμός διακρατικών σχεδίων	2	1	2,00
Αριθμός διακρατικών εταίρων	10		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την εισαγωγή/εξαγωγή τεχνολογίας	4		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την παράλληλη ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	4		
Αριθμός διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων	3		
Αριθμός νέων και βελτιωμένων υποδομών (Πλήθος δομών που δημιουργούνται, επεκτείνονται, εκσυγχρονίζονται)	17	10	1,70
Αριθμός προγραμμάτων κατάρτισης	3	7	0,43
Αριθμός θέσεων κατάρτισης	31	31	1,00
Επιχορηγήσεις για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας	40		
Ποσοστό γυναικών επί των επιχορηγήσεων απόκτησης εργασιακής εμπειρίας	23%		
Πλήθος άμεσα επωφελούμενων από τις δράσεις του Μέτρου	5788	6.000	0,96
Ποσοστό γυναικών επί των άμεσα ωφελούμενων	24%		
Πλήθος επωφελούμενων από τις δράσεις κατάρτισης του Μέτρου	31	31	1,00
Αριθμός μελετών	6		
B. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ			

Ποσοστό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	12%		
Ποσοστό ωφελούμενων από την ομάδα στόχου	100%	60%	1,67
Ποσοστό ωφελούμενων καταρτισθέντων	95%	100%	0,95
Αριθμός δικτυωμένων δομών	22		
Ενέργειες διασύνδεσης	2		
Αριθμός εθελοντών /κοινωνικών Διαμεσολαβητών	10		
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών	10		
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	3		
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια του έργου	42		

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	1,17
ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	0,72
ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	1,62

Το Μέτρο εμφανίζει πολύ ικανοποιητικό βαθμό αποτελεσματικότητας, με το έργο της Α.Σ. να δραστηριοποιείται σε ένα δύσκολο θεματικό πεδίο, κυρίως λόγω αδράνειας μηχανισμών χορήγησης ασύλου. Η πλειοψηφία των δεικτών του Μέρου έχουν υπερκαλύψει την αρχική στοχοθεσία τους, με εξαίρεση τον αριθμό των προγραμμάτων κατάρτισης, τα οποία εντούτοις παρά το μειωμένο αριθμό τους κάλυψαν το σύνολο των καταρτιζομένων που είχε προδιαγραφεί.

Το Μέτρο δίνει βαρύτητα στην δημιουργία, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό δομών υποστήριξης (17) της ομάδας στόχου ενώ παράλληλα εμφανίζει ικανοποιητικό αριθμό δικτυωμένων δομών. Παράλληλα δίνει έμφαση περισσότερο στην συμβουλευτική και υποστήριξη της ομάδας στόχου, αξιοποιώντας ικανοποιητικό αριθμό Εθελοντών/ Κοινωνικών Διαμεσολαβητών

Η αρχική στοχοθεσία του Μέρου κρίνεται επιτυχής ενώ σημαντικός είναι ο αριθμός των άμεσα επωφελούμενων από τις δράσεις του Μέρου (χρήστες υπηρεσιών). Σημειώνεται, εντούτοις, το χαμηλό ποσοστό γυναικών επί των άμεσα επωφελούμενων, γεγονός που συνάδει με το γενικότερο πολύ χαμηλό ποσοστό γυναικών στην ομάδα στόχο, στη χώρα μας

Σε σχέση με τις προσδοκίες του Μέρου, σχεδόν η Α.Σ., προτείνει τρεις ολοκληρωμένες βέλτιστες πρακτικές για mainstreaming. Οι βέλτιστες πρακτικές παρουσιάζονται στην επόμενη παράγραφο.

Σε σχέση με την αποδοτικότητα, η τιμή του δείκτη είναι αυξημένη, αλλά δεν μπορεί να αποτελέσει ασφαλές κριτήριο για την απόδοση των έργων του Μέρου. Εκτιμάται ότι η ρεαλιστική τιμή του δείκτη στο Μέτρο θα κυμανθεί, μετά την πιστοποίηση του συνόλου των δαπανών (απορροφητικότητα ≤ 1), σε ικανοποιητική τιμή, αντίστοιχη με αυτήν του δείκτη αποτελεσματικότητας, δηλώνοντας πλήρη αξιοποίηση των πόρων για το επιτευχθέν φυσικό αντικείμενο.

Συνολική αποτίμηση αποτελεσματικότητας και απορρόφησης Μέτρων

Η συνολική εικόνα των Μέτρων παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα.

ΜΕΤΡΟ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΟΥ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ
1.1.	1,72	0,66	++
1.2.	1,65	0,74	++++
2.1.	0,84	0,64	++
2.2.	0,94	0,64	++
3.1.	1,09	0,72	+++
3.2.	1,18	0,81	+++++
4.2.	1,30	0,61	++
5.1	1,17	0,72	+++

Τη μεγαλύτερη απορρόφηση παρουσιάζει το Μέτρο 3.2. σε ποσοστό 80,81%. Το Μέτρο αυτό εμφανίζει και ικανοποιητική αποτελεσματικότητα. Η συνολική πορεία υλοποίησης του Μέρου κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητική

Ακολουθεί το Μέτρο 1.2. με ποσοστό απορρόφησης 74,44% και αποτελεσματικότητα 1,65. Η πορεία υλοποίησης του Μέρου θεωρείται ικανοποιητική.

Τα Μέτρα 5.1 και 3.1. εμφανίζουν απορρόφηση της τάξης 72,28% και 71,59% αντίστοιχα. Η αποτελεσματικότητα των Μέρων είναι ικανοποιητική. Ειδικά για το Μέτρο 3.2. αναφέρεται ότι εμφανίζει και υψηλό δείκτη εισαγωγής καινοτομίας. Κρίνεται ότι στα Μέτρα αυτά η συνολική υλοποίηση είναι οριακά ικανοποιητική.

Τα Μέτρα 1.1, 2.1, 2.2., 4.2. αποτελούν μια ομάδα Μέρων με χαμηλότερη απορρόφηση, που κυμαίνεται από 60,74% έως 66,36%.

Τα Μέτρα 1.1. και 2.2., εμφανίζουν, το μεν πρώτο υψηλή αποτελεσματικότητα το δεύτερο χαμηλή, η οικονομική πορεία τους, εντούτοις, τα χαρακτηρίζει ως Μέτρα με συνολική υλοποίηση η οποία διακινδυνεύει απώλειες πόρων

Το Μέτρο 2.1. εμφανίζει τόσο χαμηλή αποτελεσματικότητα όσο και χαμηλή απορρόφηση. Η συνολική πορεία υλοποίησης του Μέρου υστερεί.

Τη χαμηλότερη απορρόφηση εμφανίζει το Μέτρο 4.2 (60,74%). Η αποτελεσματικότητα του Μέρου είναι, εντούτοις, ικανοποιητική. Για το μέτρο επισημαίνεται ο κίνδυνος απώλειας πόρων.

Η επισήμανση της απώλεια πόρων εκτιμάται ότι ισχύει και για τα Μέτρα των οποίων η απορρόφηση είναι κάτω του 70%.

Η δικτύωση στην Κ.Π. EQUAL ως βέλτιστη πρακτική

Η δικτύωση στην Κ.Π. EQUAL αναδεικνύεται σε βέλτιστη πρακτική, σε όλο το φάσμα δραστηριοποίησης της Πρωτοβουλίας, ενώ τα δίκτυα βρίσκονται στον πυρήνα υλοποίησης των δράσεών της.

Ενέργεια I:

Στο πλαίσιο της Ενέργειας I διαμορφώνεται και συστήνεται το δίκτυο των φορέων-εταίρων που αποτελούν την Α.Σ.: τα δίκτυα (Α.Σ.) δημιουργούν κώδικες συντονισμού και επικοινωνίας και εξειδικεύουν το εθνικό σχέδιο δράσης τους

Παράλληλα, διαμορφώνεται και συστήνεται το δίκτυο των διακρατικών εταιρών: τα διακρατικά δίκτυα δημιουργούν κώδικες συντονισμού και επικοινωνίας και εξειδικεύουν το διακρατικό σχέδιο δράσης τους

Ενέργεια II:

Στο πλαίσιο της Ενέργειας II λειτουργεί το δίκτυο των φορέων-εταίρων που αποτελούν την Α.Σ.: οι εταίροι της Α.Σ. μέσω των δικτύων συνεισφέρουν στην υλοποίηση των βασικών στόχων των έργων, στην μεταφορά τεχνογνωσίας, εμπειριών και καλών πρακτικών, στη σφαιρική αντιμετώπιση αιτιών διακρίσεων καθώς και στην ενεργοποίηση και ενδυνάμωση των ομάδων – στόχων.

Παράλληλα, λειτουργεί το δίκτυο των διακρατικών εταιρών: οι διακρατικοί εταίροι, μέσω των δικτύων, συνεισφέρουν στην υλοποίηση των βασικών στόχων της διακρατικής συνεργασίας και στη μεταφορά τεχνογνωσίας, εμπειριών και καλών πρακτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Ενέργεια III:

Η Ενέργεια III υλοποιείται από τις Α.Σ., όπως και οι Ενέργειες I και II ενός έργου «EQUAL» με αρχικό στόχο τη γνωριμία των Α.Σ., τη μεταξύ τους δικτύωση, την ανταλλαγή πληροφοριών και γνώσης πάνω στα θέματα που πραγματεύονται και την από κοινού υλοποίηση προϊόντων και δραστηριοτήτων διάχυσης.

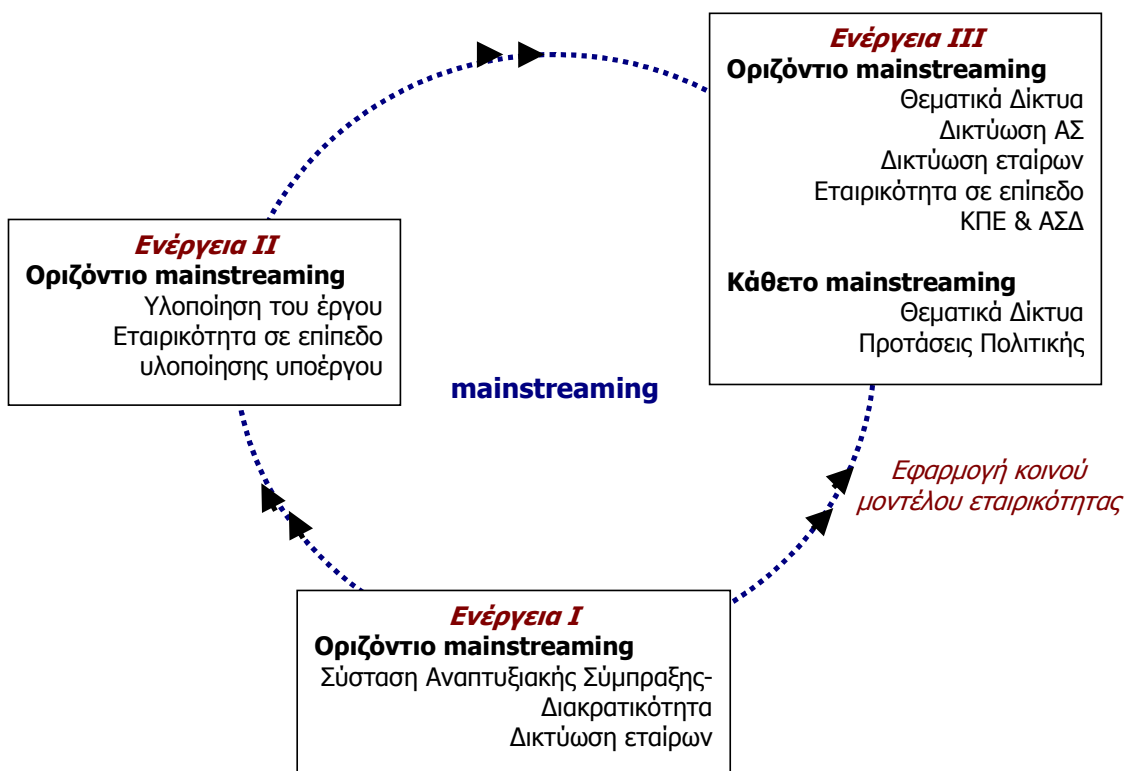
Τα Εθνικά Θεματικά Δίκτυα της EQUAL επιδιώκουν:

- Τον προσδιορισμό των καλών πρακτικών
- Το οριζόντιο mainstreaming, τη διάχυση της πληροφορίας όσον αφορά καλές πρακτικές, και την προώθηση της ενσωμάτωσής τους σε οργανισμούς και φορείς που πραγματεύονται παρόμοια θέματα εντός και εκτός Θεματικού Δικτύου
- Το κάθετο mainstreaming, τον επηρεασμό συστημάτων, πρακτικών και πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης σε θεσμικό, κανονιστικό ή διοικητικό επίπεδο.

Στην Κ.Π. EQUAL τα δίκτυα οργανώνονται και λειτουργούν και στις τρεις Ενέργειες:

Το εταιρικό μοντέλο υιοθετήθηκε για την υλοποίηση τόσο της Ενέργειας I όσο και της Ενέργειας III (σύνταξη ΚΠΕ). Το εταιρικό μοντέλο σε επίπεδο Αναπτυξιακής Σύμπραξης αναδεικνύει την συνεργασία μεταξύ των εταιρών της Α.Σ. στην σύνταξη και υλοποίηση του Αναλυτικού Σχεδίου Δράσης για την Ενέργεια III, το οποίο υποβάλλει τελικά ο Συντονιστής φορέας. Το μοντέλο αυτό, κοινό με την Ενέργεια, I, επανέρχεται και εφαρμόζεται εκ νέου σε υψηλότερο επίπεδο (αποτελεί κυρίαρχο και καινοτόμο στοιχείο των Ενεργειών I και III) στοχεύοντας πρωτίστως στην αποτελεσματική συνεργασία εταιρών και σε οριζόντιο και κάθετο mainstreaming.

Παράλληλα, το εταιρικό μοντέλο υιοθετήθηκε και για την δραστηριοποίηση των Εθνικών Θεματικών Δικτύων. Η Α.Σ. η οποία ενεργεί ως συντονιστής του Εθνικού Θεματικού Δικτύου επιμελείται την σύνταξη του Κοινού Προγράμματος Εργασιών και τον συντονισμό της υλοποίησης των δράσεων, της επικοινωνίας και της ενημέρωσης των εταίρων Αναπτυξιακών Συμπράξεων

Τα χαρακτηριστικά των δικτύων της Κ.Π. EQUAL:

- Σε επίπεδο Α.Σ., για πρώτη φορά, φορείς Δημόσιου, Ιδιωτικού Τομέα, κοινωνικοί εταίροι και ΜΚΟ συμμετέχουν ως ισότιμα μέλη στην Α.Σ. με συγκεκριμένη νομική μορφή (ΑΜΚΕ)
- Τα δίκτυα χαρακτηρίζονται από πολυμορφία και διαμορφώνονται από τις ανάγκες των εταίρων που συμμετέχουν στο δίκτυο
- Τα δίκτυα έχουν κοινές διαδικασίες συντονισμού, ποιοτικού ελέγχου και επικοινωνίας ενώ αναπτύσσουν και κοινά μεθοδολογικά εργαλεία
- Σε επίπεδο ΕΘΔ, Α.Σ., με τους εταίρους τους, συνεργάζονται για την υλοποίηση Κοινού Προγράμματος Εργασιών (ΚΠΕ) και Περιγραμμάτων-Προτάσεων Πολιτικής

Τα χαρακτηριστικά των εταίρων των δικτύων της Κ.Π. EQUAL:

Οι εταίροι:

- έχουν συνήθως κοινούς ή συμπληρωματικούς στόχους
- αξιοποιούν τη συμπληρωματικότητα των ρόλων και της τεχνογνωσίας τους για την επίτευξη των στόχων του σχεδίου δράσης τους, είτε ειδικά (εταιρικό επίπεδο) είτε σε επίπεδο δικτύου (επίπεδο Α.Σ.)

- συνεργάζονται στη βάση της ισοτιμίας και εστιάζονται στην ενιαία αντιμετώπιση των αναγκών των ομάδων στόχου
- αναζητούν τη μεταφορά τεχνογνωσίας

Τα αποτελέσματα της δικτύωσης στην EQUAL:

- Τα δίκτυα βοήθησαν στη υιοθέτηση ενιαίας αντίληψης και «κοινής» κουλτούρας των εταίρων, η οποία εντούτοις άργησε να διαμορφωθεί
- Τα δίκτυα ξεπέρασαν σε ικανοποιητικό βαθμό εγγενή προβλήματα επικοινωνίας και ρυθμού υλοποίησης των επιμέρους δράσεων
- Ο συντονισμός του δικτύου αποτέλεσε κρίσιμο παράγοντα ομαλής και αποτελεσματικής λειτουργίας του δικτύου
- Τα δίκτυα βοήθησαν τους εταίρους να αποκτήσουν σφαιρική αντίληψη για τα θέματα που εξετάζουν, βοηθώντας στην εξεύρεση λύσεων
- Η συμπληρωματικότητα και συνέργια των εταίρων διασφάλισε σε ικανό βαθμό την επίτευξη των στόχων του δικτύου, χωρίς να λείπουν και τα προβλήματα κατά την υλοποίηση των έργων.
- Η χρήση νέων τεχνολογιών στήριξε την αποτελεσματικότητα και επικοινωνία του δικτύου
- Τα δίκτυα κατάφεραν να υποστηρίξουν τη μεταφορά τεχνογνωσίας που αναζητούσαν οι εταίροι
- Τα δίκτυα κατάφεραν να υλοποιήσουν, εκτός από τα επιμέρους προϊόντα των εταίρων και κοινά προϊόντα
- Τα δίκτυα μέσω της πρακτικής τους υπέδειξαν τις ικανές και αναγκαίες συνθήκες λειτουργίας τους (συντονιστικά όργανα, διαδικασίες, αριθμός εταίρων, κλπ)
- Τα δίκτυα, εν τέλει, συνεισέφεραν τόσο στο οριζόντιο όσο και στο κάθετο mainstreaming

Στην Κ.Π. EQUAL, ως εξειδικευμένες θεσμοθετημένες δομές, οι Α.Σ. και τα δίκτυα απέδειξαν ότι, ξεπερνώντας τις όποιες δυσκολίες, μπορούν να:

- λειτουργούν πολυεπίπεδα και αποτελεσματικά,
- να διαμορφώνουν κοινές αντιλήψεις,
- να υποστηρίζουν τη μεταφορά τεχνογνωσίας
- να παράγουν κοινά προϊόντα και τέλος
- να καταγράφουν προτάσεις πολιτικής προς υπευθύνους χάραξης πολιτικής, δημόσιες αρχές, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, κλπ ώστε π.χ. εκείνοι να σχεδιάσουν πρακτικές βασισμένες στα αποτελέσματα των έργων EQUAL, αλλά πάντα προσαρμοσμένες στις εκάστοτε ειδικές συνθήκες

Βέλτιστες πρακτικές έργων Α κύκλου.

Στο πλαίσιο των στόχων της Κ.Π. EQUAL μείζων ζητούμενο είναι η διάχυση και η ενσωμάτωση σε τοπικές και εθνικές πολιτικές βέλτιστων πρακτικών που θα αναδειχθούν από την υλοποίηση των έργων των Α.Σ.. Ο Σύμβουλος Ενδιάμεσης Αξιολόγησης παραθέτει βέλτιστες πρακτικές των έργων των Α.Σ. Κριτήρια για την επιλογή των βέλτιστων πρακτικών είναι:

- η κοινωνική προστιθέμενη αξία της βέλτιστης πρακτικής
- η ευκολία διάχυσης και mainstreaming
- η δυναμική των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της
- η λειτουργικότητα και ευελιξία των δράσεων της
- η τεκμηριωμένη βιωσιμότητά της σε βάθος χρόνου
- η ανταγωνιστικότητα των παρεμβάσεων της σε σχέση με υφιστάμενες παραδοσιακές αντιλήψεις
- η ανταπόκριση στις ανάγκες των ομάδων στόχου και η αποδοχή της από αυτές
- η ευκολία προσαρμογής της σε παρεμφερή θεματικά αντικείμενα
- η συμπληρωματικότητά της με άλλες δράσεις στο πλαίσιο συνεκτικού σχεδιασμού και εφαρμογής

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι βέλτιστες πρακτικές ανά μέτρο και αναπτυξιακή σύμπραξη, οι οποίες αναδείχθηκαν με βάση τον βαθμό κάλυψης όσο το δυνατόν μεγαλύτερου αριθμού κριτηρίων.

M 1.1.

Ενιαίο Σύστημα υποστήριξης Ανέργων μέσω της Πιστοποίησης των Επαγγελματικών τους Προσόντων (ΕΣΠΕΠ) (ΑΣ ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ)

Το Ενιαίο Σύστημα υποστήριξης Ανέργων, μέσω της Πιστοποίησης των Επαγγελματικών τους Προσόντων (ΕΣΠΕΠ), περιλαμβάνει τέσσερα βασικά υποσυστήματα, τα οποία συνδέονται μεταξύ τους, με ενοποιητικό παράγοντα τον ίδιο τον άνεργο, στην διαδρομή του για την απόκτηση των αναγκαίων προσόντων για την άσκηση ενός επαγγέλματος και την ένταξή του στην αγορά εργασίας. Τα υποσυστήματα αυτά που αποτελούν και διαφορετικά βήματα μιας διαδικασίας που οδηγεί στην πιστοποίηση των επαγγελματικών προσόντων είναι :

1. Η περιγραφή των επαγγελμάτων
2. Η επαγγελματική συμβουλευτική
3. Η σπονδυλωτή κατάρτιση
4. Η πιστοποίηση των προσόντων

Δημιουργία και λειτουργία Εντευκτηρίων Πληροφορικής (ΑΣ ΔΕΣΜΟΣ – EQUALITY)

Τα Εντευκτήρια λειτουργούν σε αίθουσες παραχωρημένες από Δήμους διαμορφωμένες κατάλληλα γι' αυτό το σκοπό. Πρόκειται για ένα χώρο συνάντησης της νεολαίας της περιοχής και κυρίως των ενδιαφερομένων για το πρόγραμμα νέων, αποτελώντας δομή υλοποίησης ευρύτερων ενεργειών. Μέσω των δράσεων αυτών επιδιώκεται η παροχή μιας πρότυπης και απαραίτητης κοινωνικής υπηρεσίας.

Η λειτουργία των Εντευκτηρίων οδηγεί, μέσα από διαδικασίες on-the-job-training στη σταδιακή ανάπτυξη κοινωνικής - αυτοδιαχειριζόμενης επιχείρησης με τη μετατροπή τμήματος του Εντευκτηρίου σε e-café.

Στα Εντευκτήρια αναπτύσσονται οι ακόλουθες δράσεις:

1. ομαδική στήριξη, λειτουργία θεματικών ομάδων και ομάδων ενδιαφερόντων
2. εξοικείωση με τους Η/Υ, απόκτηση βασικών δεξιοτήτων
3. υπηρεσίες σύνδεσης με Διαδίκτυο
4. διάγνωση αναγκών, συμβουλευτική, προσανατολισμός διάγνωση ταλέντων, κλίσεων και δεξιοτήτων στις ΤΕΠ
5. δράσεις προσέλκυσης της νεολαίας της περιοχής με εφαρμογή των εργαλείων street-work και peer-education

Εγκατάσταση και λειτουργία του Ειδικού Σταθμού Πληροφόρησης (ΑΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ)

Πρόκειται για το σχεδιασμό, την εγκατάσταση και τη λειτουργία του ειδικού σταθμού πληροφόρησης, πολλαπλών χρήσεων και δυνατοτήτων. Ο σταθμός λειτουργεί ως κόμβος πληροφόρησης για θέματα που αφορούν την Ο.Σ. και το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Καταγράφονται οι συγκεκριμένες νομικές ρυθμίσεις που αφορούν την Ο.Σ. , επιτυγχάνεται η διασύνδεση με υπηρεσίες και παρέχεται πληροφόρηση και διασύνδεση με εκπαιδευτικά προγράμματα, φορείς εύρεσης εργασίας κ.λ.π.

Μέσω του σταθμού επιτυγχάνεται η αμφίδρομη ενημέρωση όλων των μονάδων και η παρακολούθηση των ατόμων που προωθήθηκαν στην αγορά εργασίας για τουλάχιστον τρία χρόνια μετά την αρχική τους ένταξη / επανένταξη. Επίσης, μέσω του σταθμού επιτεύχθηκε η δικτύωση των 6 κέντρων καθώς και η παρακολούθηση των δράσεων των συμβούλων επανένταξης.

Ανάπτυξη curricula (επαγγελματικού προφίλ) ειδικοτήτων υψηλής ζήτησης (ΑΣ Δ.Ε.Σ.Π.Α.)

Η ανάπτυξη curricula (επαγγελματικού προφίλ) ειδικοτήτων υψηλής ζήτησης με προτεινόμενες ενδεδειγμένες εναλλακτικές διαδρομές που οδηγούν στην επιθυμούμενη εξειδίκευση, τεστ Αξιολόγησης και Οδηγοί Συμβουλευτικής που αποτελούν τα εργαλεία για την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου συστήματος Επαγγελματικής Συμβουλευτικής που περιλαμβάνει τις παρακάτω κατηγορίες υπηρεσιών:

1. Επαγγελματικός Προσανατολισμός,
2. Επαγγελματική Συμβουλευτική και Πληροφόρηση,
3. Συμβουλευτική της Απασχόλησης.

Πύλη.gowork.gr (ΑΣ Πράσινη Αμφικτυονία Εργασίας)

Δημιουργία Πληροφοριακού Κόμβου με τη μορφή one-stop-shop δομής για παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης και υποστήριξης με επικέντρωση κατ' αρχήν σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Η πύλη gowork.gr λειτουργεί υπό την ευθύνη Κοινωνικής Επιχείρησης με την επωνυμία «Περιφερειακό Ηλεκτρονικό Κέντρο Υποστήριξης της Απασχόλησης – Κοινωνική Επιχείρηση», η οποία δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της Κ.Π. EQUAL.

Συγκρότηση και η λειτουργία των Τοπικών Δικτύων και εκπόνηση Τοπικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση (ΑΣ ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ)

Η συγκρότηση και η λειτουργία των Τοπικών Δικτύων και η εκπόνηση των Τοπικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση (ΤΣΔΑ) με πρωτοβουλία και συντονισμό την Τοπική Αυτοδιοίκηση αναγορεύει το θέμα της ανεργίας και της προώθησης της απασχόλησης σε πρωτεύον πρόβλημα της τοπικής κοινωνίας. Έτσι μέσα από ένα μακροχρόνιο σχεδιασμό (ΤΣΔΑ) και μια συγκροτημένη λειτουργία του Τοπικού Δικτύου (βραχυπρόθεσμα – μεσοπρόθεσμα ζητήματα) με στρατηγική και πολιτικές, με γνώση και στράτευση του συνόλου των πόρων της τοπικής κοινωνίας (ευπαθείς ομάδες, επιχειρήσεις, επιστημονικό προσωπικό, το σύνολο των φορέων) προωθούνται λύσεις στην ανεργία σε τοπικό επίπεδο.

Εφαρμογή Συστήματος Ποιότητας (ΑΣ E-QUALITY)

Εφαρμογή συστήματος ποιότητας εγκαταστάθηκε σε δομές της Α.Σ, Άνεργοι από την ομάδα / στόχο καταρτίστηκαν ως σύμβουλοι Απασχόλησης σε θεματικά πεδία του Συστήματος Ποιότητας, τοποθετήθηκαν ήδη σε προεπιλεγμένες θέσεις εργασίας σε δομές εμβέλειας των φορέων της Α.Σ.

Οι εν λόγω Σύμβουλοι, αναπτύσσουν, στο πλαίσιο της πιλοτικής εφαρμογής του Συστήματος ποιότητας, υπηρεσίες Συμβουλευτικής στήριξης και προώθησης της απασχόλησης ευπαθών κοινωνικά ομάδων, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων. Στο πλαίσιο αυτό δοκιμάζονται σε πραγματικές συνθήκες οι αρχές, τα προϊόντα και οι διαδικασίες ποιότητας σχετικά με τη λειτουργία, τη διερεύνηση, τη στελέχωση των δομών σε σχέση με τις προδιαγραφές του Συστήματος ποιότητας, με αποτέλεσμα την βελτίωση των υπηρεσιών ολοκληρωμένης στήριξης από τα Στελέχη των δομών, την αναγνώριση του ρόλου των δομών στις τοπικές κοινωνίες, τη διάχυση της τεχνογνωσίας, την ενίσχυση της συνεργασίας των Συμβούλων και την ανάδειξη της συμμετοχικής παρέμβασης της ομάδας / στόχου.

Δίκτυο Πληροφόρησης και Στήριξης της Απασχόλησης (ΑΣ IDEA)

Το δίκτυο πληροφόρησης και στήριξης της απασχόλησης πραγματοποιήθηκε με την εγκατάσταση σημείων εξυπηρέτησης στα καταστήματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Το δίκτυο περιλαμβάνει Συμβούλους Απασχόλησης σε 98 Δήμους και 2 Κοινότητες, καθώς επίσης και εστιακά σημεία σε 5 Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις της Περιφέρειας.

Προώθηση στην Απασχόληση μέσω σφαιρικής αντιμετώπισης των αναγκών της ομάδας στόχου λειτουργίας (ΑΣ ΝΕΜΕΣΙΣ)

Προώθηση στην Απασχόληση μέσω σφαιρικής αντιμετώπισης των αναγκών της ομάδας στόχου από :

1. σχολές μαθητείας (κατάρτιση & πιστοποίηση γνώσεων) εντός σωφρονιστικών καταστημάτων.
2. υποστήριξη από διαμεσολαβητές προερχόμενους από την ίδια την ομάδα στόχο και
3. δημιουργία Ταμείου Αρωγής και Δομών Νομικής Συμβουλευτικής και Legalaid για την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας της ομάδας στόχου η οποία διαφαίνεται και ως βέλτιστη λύση στην αγορά εργασίας.

Χρήση προηγμένων ΤΠΕ για την υποστήριξη, πληροφόρηση και επαγγελματική κατάρτιση ΑΜΕΑ (ΑΣ ΠΡΟΚΛΗΣΗ)

Η Χρήση ΤΠΕ για την υποστήριξη, πληροφόρηση και κατάρτιση ΑΜΕΑ περιλαμβάνει:

1. Ανάπτυξη εκπαιδευτικού εργαλείου βασιζόμενου στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα για τη διευκόλυνση της κατάρτισης των κωφών ατόμων και των ατόμων με προβλήματα ακοής (τρίγωνο λεξικό πληροφορικής)
2. Ανάπτυξη Συστήματος Υποστήριξης για Προσβάσιμη Πλοήγηση από όλους (στον παγκόσμιο ιστό) για την πληροφόρηση και επικοινωνία σε σχέση με την αγορά εργασίας, ικανό να ανταποκριθεί στις ανάγκες χρηστών με αναπηρίες για την πρόσβαση τους σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες πληροφόρησης και επικοινωνίας.
3. Πιλοτική ανάπτυξη και εφαρμογή περιβάλλοντος επαγγελματικής κατάρτισης με τη χρήση τεχνολογίας εικονικής πραγματικότητας και συσκευών εξατομικευμένης υποστήριξης ασύρματης τεχνολογίας

M 1.2.

«Equality Audit και Κώδικας Πολιτικών για την Ένταξη της Διαφορετικότητας στα ΜΜΕ» (ΑΣ DREAM)

Η δράση «Equality Audit και Κώδικας Πολιτικών για την Ένταξη της Διαφορετικότητας στα ΜΜΕ» είναι η δημιουργία δύο οδηγών: Ο ένας για δημοσιογράφους και άλλους επαγγελματίες ΜΜΕ για θέματα παρουσίασης Μειονοτικών Ομάδων και σεβασμού προς την διαφορετικότητα και ο δεύτερος ένας Κώδικας Πολιτικών ενσωμάτωσης της διαφορετικότητας στα Μέσα Ενημέρωσης ως Επιχειρήσεις. Η δράση περιέχει ακόμα Πιλοτική εφαρμογή του Equality Audit και του Κώδικα Πολιτικών σε 6 Μέσα Ενημέρωσης.

Δημιουργία και λειτουργία του Κέντρου Μεταπληροφόρησης (ΑΣ ΚΕΜΜΕΠΑΠ-ΗΦΑΙΣΤΟΣ)

Πρόκειται για ένα ηλεκτρονικό δίκτυο 37 φορέων από διάφορες περιοχές της χώρας, με έδρα στον Δήμο Αιγάλεω. Το Κέντρο αυτό δημιουργήθηκε και λειτούργησε με σκοπό:

1. την παροχή έγκυρης, επεξεργασμένης και επίκαιρης πληροφόρησης στις δικτυωμένες δομές, ώστε να μπορούν με τη σειρά τους να παρέχουν ολοκληρωμένη ενημέρωση και καθοδήγηση σε όσους μετανάστες, παλιννοσοτούντες και πρόσφυγες απευθύνονται σε αυτές
2. την εξατομικευμένη υποστήριξη μεταναστών, παλιννοσοτούντων και προσφύγων και τη διευκόλυνση της ένταξής τους στην αγορά εργασίας και την κοινωνία γενικότερα
3. την αλληλοσυμπλήρωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των δικτυωμένων δομών με τη λειτουργία ενός μηχανισμού αλληλοσυμπλήρωσης των υπηρεσιών τους, ο οποίος καταπολεμά την αποσπασματικότητα και τον κατακερματισμό και παρέχει

τη δυνατότητα για τη λειτουργία των δικτυωμένων δομών ως ενιαίων σημείων επαφής (one-stop shops) και

4. την καταγραφή και μελέτη των αναγκών που έχουν μετανάστες, παλιννοστούντες και πρόσφυγες και την εκπόνηση και προώθηση προς την πολιτεία, προτάσεων για την βελτίωση πολιτικών και πρακτικών που τους αφορούν.

Η λειτουργία του Κέντρου στηρίζεται σε μία ηλεκτρονική βάση πληροφοριών στην οποία έχουν πρόσβαση όλες οι δικτυωμένες δομές του Κέντρου. Η βάση αυτή περιλαμβάνει και εμπλουτίζεται με χρήσιμες πληροφορίες που χρειάζεται να γνωρίζουν οι δικτυωμένες δομές ώστε να ενημερώνουν και να εξυπηρετούν αποτελεσματικότερα μετανάστες, παλιννοστούντες και πρόσφυγες που απευθύνονταν σε αυτές, συνεισφέροντας στην επαγγελματική και κοινωνική τους ένταξη. Με αφορμή την ηλεκτρονική δικτύωση, μεταξύ των δικτυωμένων δομών αναπτύσσεται και φυσική δικτύωση προσώπων η οποία δρα παράλληλα με την ηλεκτρονική.

Δημιουργία και λειτουργία των γραφείων ενημέρωσης –υποδοχής μεταναστών και προσφύγων (ΑΣ FORUM ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ)

Η Δημιουργία και λειτουργία των γραφείων ενημέρωσης –υποδοχής μεταναστών και προσφύγων και η ένταξη τους σε προϋπάρχουσες δομές. Αναπτύχθηκαν 3 γραφεία υποδοχής σε Δήμο Αθηναίων, Δήμο Αχαρνών και στο Πολυιατρείο των Γιατρών Χωρίς Σύνορα, τα οποία δικτύωσαν τις δράσεις τους και την συνεργασία τους με τους φορείς στήριξης (ΕΡΓΟΝ ΚΕΚ, ΑΚΜΩΝ ΚΕΚ, ΧΩΡΙΑ SOS και Νομική Στήριξη) εφαρμόζοντας το Ολιστικό Μοντέλο Παρέμβασης.

M 2.1.

Γραφεία Προώθησης στην Επιχειρηματικότητα (ΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ)

Η υποστήριξη και ανάπτυξη της συμμετοχικότητας στις διαδικασίες κοινωνικής επανένταξης, αυτενέργειας και πρωτοβουλίας ανάμεσα στα άτομα των ομάδων - στόχου αποτελεί κύριο στόχο των Γραφείων Προώθησης στην Επιχειρηματικότητα. Οι δραστηριότητες των Γραφείων κυμαίνονται σε δύο επίπεδα παρέμβασης- επίλυση των λειτουργικών προβλημάτων των ομάδων σε σχέση με την αγορά εργασίας, την επαγγελματική κατάρτιση και απάλειψη των συνθηκών, που δημιουργούν τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Στο γενικό προσανατολισμό των Γραφείων εντάσσεται και η δημιουργία συνθηκών επαγγελματικού επαναπροσδιορισμού στο ποσοστό εκείνο του ενεργού πληθυσμού, που τελεί υπό αποκλεισμό επειδή το επάγγελμα, που ασκεί έχει κορεσθεί ή δεν έχει προοπτικές στην τοπική αγορά.

Δημιουργία Συστήματος Παρακολούθησης Επιχειρηματικότητας (ΑΣ Προώθηση Επιχειρηματικότητας Περιφέρειας Ηπείρου)

Η δημιουργία συστήματος παρακολούθησης επιχειρηματικότητας περιλαμβάνει:

1. δημιουργία πληροφοριακού συστήματος με στόχο τη συλλογή και αξιολόγηση στοιχείων, που θα αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο παρακολούθησης της επιχειρηματικής λειτουργίας στην Περιφέρεια.
2. προτυποποιημένη διαδικασία παρακολούθησης της εξέλιξης και των αναγκών των νέων επιχειρήσεων, η οποία διασφαλίζει την ομοιογένεια των στοιχείων που καταχωρούνται στο πληροφοριακό σύστημα.
3. ανάπτυξη εργαλείων μέσω των οποίων παρέχεται ομαδική και εξατομικευμένη στήριξη στους ενδιαφερόμενους για την ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας. Κύριοι φορείς εφαρμογής αυτών των εργαλείων και των πρακτικών ήταν οι Δομές Διάχυσης Επιχειρηματικής Γνώσης και οι Αντένες
4. λειτουργία Παρατηρητηρίου Καινοτομίας σε περιφερειακό επίπεδο

Ανάπτυξη Ευέλικτων Ομάδων Εμπυχωτών (ΑΣ ΝΕΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ- ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΖΩΗΣ)

Οι Ευέλικτες Ομάδες Εμπυχωτών είναι ένα δίκτυο νέων ανθρώπων, νέων επιστημόνων, 47 για το Βόρειο Αιγαίο, 18 για τη Λέσβο, που σκοπό έχουν την διάδοση της πληροφορίας που αντλείται από τα κέντρα στους δήμους του νησιού.

Αυτό το δίκτυο έχει εγκατασταθεί στις έδρες των δήμων και των αναπτυξιακών φορέων της περιοχής εφαρμογής του σχεδίου, συντονίζει τις δραστηριότητές του και κινείται ενημερωτικά στα χωριά και τις πόλεις. Ενδεικτικά αναφέρονται οργανώσεις ενημερωτικών συγκεντρώσεων, παρουσία για συγκεκριμένες ώρες στα γραφεία των δήμων όπου μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί τους οι δημότες και να συζητήσουν μαζί τους για θέματα που αφορούν στην επαγγελματική τους ή επιχειρηματική τους δραστηριότητα, εκδόσεις ενημερωτικού υλικού, διοργάνωση και συμμετοχή σε ημερίδες και συνέδρια διοργάνωση εκπαιδευτικών επισκέψεων, δημοσιεύσεις στον τύπο, συνεργασία με ιδιωτικούς και κρατικούς φορείς, καθοδήγηση και συμβουλευτική.

Οι εμπυχωτές επιτελούν τον ρόλο του καταλύτη ανάμεσα στο κέντρο και το χωριό, τον τεχνοκρατικό σχεδιασμό της οικονομικής ανάπτυξης και ενίσχυσης και τον απλό κάτοικο μιας αγροτικής, νησιωτικής κοινωνίας. Οι εμπυχωτές φέρνουν σε επαφή τους πολίτες με κατανοητό τρόπο με τις εξελίξεις στην ελληνική και ευρωπαϊκή αγορά και περνούν μηνύματα όπως η ποιοτική αναβάθμιση στις υπηρεσίες, η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, η βιολογική γεωργία, η τεχνολογική αναβάθμιση, η χρήση νέων μεθόδων στην παραγωγή, η ανάγκη για καινοτομία, που πολλές φορές υπάρχει ήδη αλλά χρειάζεται να αναδειχθεί και να οργανωθεί.

Θεματικό Πάρκο βιολογικών & Παραδοσιακών Προϊόντων (ΑΣ ΣΥΝΕΠΙΧΕΙΡΩΝΤΑΣ)

Το «Θεματικό Πάρκο βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων» αποτελεί μια πολύμορφη δομή – πολυχώρο όπου ο κάτοικος μιας ευρύτερης περιοχής (υπερτοπικός χαρακτήρας) αναζητά και βρίσκει συγκεντρωμένες υπηρεσίες πολλαπλού τύπου, τόσο ως άνεργος, όσο ως επιχειρηματίας,, έμπορος, καταναλωτής και επισκέπτης σε έναν οργανωμένο, ευχάριστο και φιλικό προς τον χρήστη χώρο.

Στο Θεματικό Πάρκο» - στον ίδιο χώρο - συγκεντρώνονται:

1. Κυψέλη 15 προστατευμένων επιχειρήσεων εμπορίας βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων, που ιδρύονται από εκπαιδευθέντες άνεργους. Οι επιχειρήσεις αυτές ενισχύονται μέσα από το έργο με: επιχειρησιακά

σχέδια των επιχειρήσεων, διαμόρφωση χώρων - αγορά εξοπλισμού (ΕΤΠΑ), στήριξη – συμβουλευτική και προβολή – δημοσιότητα, διακρατική επίσκεψη σε αντίστοιχες θεματικές επιχειρήσεις

2. Κέντρο Ενίσχυσης και Στήριξης της Επιχειρηματικότητας που στελεχώνεται από εκπαιδευθέντες του έργου και περιλαμβάνει Μονάδες:
α. υποδοχής – παραπομπής, β. επαγγελματικής συμβουλευτικής, γ. τεκμηρίωσης – πληροφόρησης – πρόβλεψης επιχειρηματικών ιδεών, δ. στήριξης πελατών και των επιχειρήσεων του Πάρκου και ε. στρατηγικής - συντονισμού.

Το Κέντρο συνδέεται σε δίκτυο με 5 γραφεία στήριξης της επιχειρηματικότητας στη Βέροια, το Ρέθυμνο, το Μέτσοβο, τη Χίο και τη Χαλκίδα (προϊόντα του έργου) τα οποία παρέχουν τοπικά υπηρεσίες στήριξης επιχειρηματικότητας, ενώ παράλληλα συνδέουν τοπικές παραδοσιακές και βιολογικές παραγωγές και προϊόντα με τις επιχειρήσεις του Πάρκου.

3. Γραφείο ελέγχου πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων, το οποίο διασφαλίζει την ποιότητα των προϊόντων και αποτελεί δικλείδα ασφαλείας για τους καταναλωτές του Πάρκου.
4. Χώρο δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, το οποίο προωθεί τη συμπιλώση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής (εργαζόμενοι και επιχειρηματίες του πάρκου) και παράλληλα εξυπηρετεί τους επισκέπτες του Πάρκου. Μέσα στους στόχους του της υπηρεσίας είναι η ανάπτυξη οικολογικής και περιβαλλοντολογικής συνείδησης αφού αναπτύσσει προγράμματα – συνεργασίες με τα σχολεία της ευρύτερης περιοχής.

Δημιουργία και λειτουργία της Εικονικής Θερμοκοιτίδας Επιχειρηματικότητας (ΑΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ)

Επιχειρείται για πρώτη φορά στην πράξη σε νησιωτική περιφέρεια μια ολοκληρωμένη παρέμβαση, που έχει σαν στόχο τη δικτύωση και κινητοποίηση υπάρχοντων μηχανισμών και δομών (μεταξύ άλλων και των ΚΕΠ) με συγκεκριμένο σκοπό την ενίσχυση και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας των κατοίκων της. Ειδικότερα, με τη δραστηριοποίηση ενός ολοκληρωμένου υποστηρικτικού μηχανισμού επιδιώκεται η δικτύωση των τοπικών μηχανισμών με κεντρικούς περιφερειακούς ή άλλους φορείς και δομές προκειμένου να εξασφαλισθεί ισότιμη πρόσβαση των μειονεκτουσών ομάδων του τοπικού πληθυσμού στην πληροφορία και σε ειδικά προσαρμοσμένες υπηρεσίες ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας. Η εικονική θερμοκοιτίδα συμβάλλει στην :

1. Παροχή άμεσης, έγκυρης και έγκαιρης πληροφόρησης μέσω της εικονικής θερμοκοιτίδας
2. Παροχή τηλε-συμβουλευτικής από εξειδικευμένους επιστήμονες μέσω της εικονικής θερμοκοιτίδας
3. Παροχή τηλε-εκπαίδευσης από εξειδικευμένους επιστήμονες μέσω της εικονικής θερμοκοιτίδας

Ανάπτυξη δικτύου Ενιαίων Σημείων Επαφής (ΑΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ)

Το δίκτυο Ενιαίων Σημείων Επαφής βελτιώνει και ενισχύει υφιστάμενες δομές για μετεξέλιξή τους σε Ενιαία Σημεία Επαφής (one stop shops). Μμέσω ανάπτυξης του ολοκληρωμένου πλαισίου δομών, υπηρεσιών και συστημάτων πληροφόρησης,

συμβούλευσης και παρακολούθησης της επιχειρηματικότητας στον Αθλητικό τομέα, τα μέλη της ομάδας στόχου (νέοι άνεργοι) έχουν πρόσβαση στην ενημέρωση, πληροφόρηση αλλά και στην ολοκληρωμένη συμβουλευτική για έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας στον αθλητικό τομέα.

Το δίκτυο ενιαίων σημείων επαφής παρέχει:

1. ολοκληρωμένες υπηρεσίες υποδοχής, πληροφόρησης, καθοδήγησης των ατόμων της ομάδας στόχου για την έναρξη επιχειρηματικής – επαγγελματικής δραστηριότητας
2. ολοκληρωμένες υπηρεσίες υποστήριξης των αυτοαπασχολούμενων επαγγελματιών και των νέων επιχειρηματιών που δραστηριοποιούνται στον αθλητικό τομέα.

M 2.2.

Ολοκληρωμένο Σύστημα Υποστήριξης Γυναικείων και Κοινωνικών Επιχειρήσεων (ΑΣ DIONI II)

Το Ολοκληρωμένο Σύστημα Υποστήριξης Γυναικείων και Κοινωνικών Επιχειρήσεων περιλαμβάνει 2 Trade Houses, Μικροπίστωση Γυναικών, 5 Δομές Απασχόλησης και Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και 3 Δίκτυα Επιχειρηματικότητας (Πωλητών, Αγοραστών και Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης και Αλληλεγγύης).

ΜΙΚΡΟΠΙΣΤΩΣΗ: Η δράση συνίσταται στην ανάπτυξη καινοτόμου Μηχανισμού Μικροπίστωσης Γυναικών (εναλλακτικής πίστωσης) αποτελούμενο από:

1. Γραφείο Μικροπίστωσης στην Συνεταιριστική Τράπεζα Ιωαννίνων (Σ.Τ.Ι.),
2. Ινστιτούτο Μικροπίστωσης,
3. δανειοδοτικά προϊόντα Μικροπίστωσης με ευνοϊκούς όρους,
4. καταθετικά προϊόντα με ευνοϊκούς όρους (επιτόκιο 3,2%),
5. Δίκτυο και Ταμείο (Λογαριασμός καταθέσεων) Αλληλεγγύης για την Μικροπίστωση.

TRADE HOUSES DIONI II: Αναπτύσσονται πρώτη φορά στην Ελλάδα 2 Δομές – Κοινωνικές Επιχειρήσεις (TRADE HOUSES DIONI II) για υποστήριξη, προβολή και Πιστοποίηση Κοινωνικών και Γυναικείων Επιχειρήσεων με προσφερόμενες υπηρεσίες:

1. Επιχειρηματικής Υποστήριξης Γυναικείων και Κοινωνικών Επιχειρήσεων
2. Προώθησης και προβολής Γυναικείων και Κοινωνικών Επιχειρήσεων ,
3. Διοργάνωσης θεματικών εκθέσεων (Women Trade Fairs)
4. Συγκρότησης και ανάπτυξη Δικτύων με επιχειρήσεις και Φορείς για εξεύρεση νέων Αγορών
5. Πιστοποίηση κοινωνικών επιχειρήσεων (βάση του Μοντέλου DIONI II και του διακρατικού μοντέλου Medat)
6. Πωλήσεις «Shop in shop»(Τ.Η Έβρου)
7. Εκπαίδευσης γυναικών επιχειρηματιών
8. Ηλεκτρονικού εμπορίου στις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις

9. Σύμβαση επιχειρηματιών με Χρηματοπιστωτικούς Φορείς (κυρίως στην Ήπειρο, όπου αναπτύσσεται η Μικροπίστωση από την Συνεταιριστική Τράπεζα Ιωαννίνων).
10. Διάθεση ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού (cd-rom) για Management και Marketing Κοινωνικών Επιχειρήσεων DIONI II

Σύσταση και λειτουργία Κοινωνικού Συνεταιρισμού Περιορισμένης Ευθύνης (ΑΣ ΣΥΝΕΡΓΙΑ)

Η σύσταση και λειτουργία Κοινωνικού Συνεταιρισμού Περιορισμένης Ευθύνης είναι μια περίπτωση πολλαπλής εφαρμογής καινοτόμων προσεγγίσεων, δράσεων και διαδικασιών. Όντας Κοινωνική Επιχείρηση, ο Κοι.Σ.Π.Ε. χαρακτηρίζεται από τέσσερις αρχές που δεν απαντώνται στις μέχρι τώρα δραστηριότητες και πρωτοβουλίες.

1. Ο Κοι.Σ.Π.Ε. είναι επιχείρηση. Κατά συνέπεια, ο ψυχικά ασθενής που συμμετέχει σ' αυτόν ως μέλος γίνεται επιχειρηματίας. Για πρώτη φορά εισάγεται η έννοια της αυτοαπασχόλησης ως προσέγγισης άρσης των ανισοτήτων που αντιμετωπίζουν οι ψυχικά ασθενείς στην αγορά εργασίας.
2. Ο Κοι.Σ.Π.Ε. πρέπει να είναι βιώσιμος. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να είναι κερδοφόρος σε συνθήκες ελεύθερης αγοράς. Ο ασθενής, είτε ως μέλος είτε ως εργαζόμενος σ' αυτόν, λειτουργεί σε μη προστατευόμενο περιβάλλον, άρα βρίσκεται σε διαδικασία επαγγελματικής και κοινωνικής ένταξης.
3. Οι δραστηριότητές του πρέπει να υπηρετούν κοινωνικές αξίες και να μην τις καταπατούν.
4. Ο Κοι.Σ.Π.Ε. βασίζεται στην αλληλεγγύη των μελών του. Σκοπός του είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας για ψυχικά ασθενείς. Αυτό όμως δεν μπορεί να γίνει εις βάρος της βιωσιμότητάς του. Επίσης, δεν μπορεί να γίνει επιλεκτικά για συγκεκριμένους υποψηφίους εργαζόμενους. Τέλος, αν η κερδοφορία δεν μεταφράζεται ηθελημένα σε περισσότερες θέσεις εργασίας, οι λιγότερο αποδοτικοί εργαζόμενοι δεν θα μπορούσαν ποτέ να απορροφηθούν σε θέσεις εργασίας. Όλ' αυτά δε θα ήταν ποτέ δυνατά χωρίς την εισαγωγή στην επιχειρηματικότητα των ψυχικά ασθενών. Άλλωστε, η ετεροαπασχόληση και τα εμπόδια που αυτή, όπως λειτουργεί σήμερα, αίρει προς τους ψυχικά ασθενείς ως προς την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας είναι το πρόβλημα που έρχεται να αντιμετωπίσει το Έργο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΕΠΕ (ΑΣ ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ)

Η συνεργασία της τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών κοινωνικών εταίρων με άτομα που προέρχονται από τις ομάδες στόχου πραγματοποιήθηκε για την ίδρυση και λειτουργία κοινωνικής επιχείρησης. Η προαναφερόμενη συνεργασία αφορά την ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΕΠΕ, όπου η τοπική αυτοδιοίκηση και οι τοπικοί κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν μέσω της διαδημοτικής επιχείρησης «Αιτωλική Αναπτυξιακή Α.Ε.», ενώ τα άτομα που προέρχονται από τις ομάδες στόχου ως φυσικά πρόσωπα.

Παρ' ότι η τοπική αυτοδιοίκηση αναπτύσσει συνεργασίες με ιδιώτες ακόμη και σε επιχειρηματικό επίπεδο, ουδέποτε είχε αναπτυχθεί συνεργασία με άτομα που προέρχονται από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες σε κοινωνικοεπιχειρηματικό επίπεδο,

όπου κανένα από τα συμμετέχοντα μέρη δεν επιδιώκει το κέρδος αλλά την ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης και της απασχόλησης.

Η Επιχείρηση υποστηρίχθηκε και από το «Σύστημα Κοινωνικού Απολογισμού», το οποίο είναι αξιοποιείται για την αξιολόγηση της κοινωνικής ωφέλειας από τη δραστηριοποίηση των κοινωνικών επιχειρήσεων.

Λειτουργία Δομών Στήριξης της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας (ΑΣ ΕΝΕΡΓΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ)

Οι δομές παρείχαν υπηρεσίες ενημέρωσης και στήριξης ανέργων των ομάδων στόχου του έργου (για την απασχόλησή τους στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας αλλά και ευρύτερα για την αξιοποίηση άλλων ευκαιριών απασχόλησης) καθώς και υπηρεσίες στήριξης κοινωνικών επιχειρήσεων. Μέχρι σήμερα, καμία άλλη τοπική υπηρεσία δεν είχε θέσει ως συγκεκριμένο στόχο τη στήριξη της κοινωνικής οικονομίας, ως πεδίου απασχόλησης των ανέργων. Επιπλέον, οι υπηρεσίες στήριξης των ανέργων, που δεν αφορούσαν τον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, ήταν διαφορετικές από αυτές που προσφέρονταν από τους υφιστάμενους άλλους φορείς, αφού ήταν ολοκληρωμένες (πληροφόρηση για όλα τα προγράμματα στήριξης της απασχόλησης και όχι μόνο για όσα υλοποιούνταν από τους φορείς υλοποίησης της πρακτικής).

1. Οι Δομές πέρα από την υποδοχή ενδιαφερόμενων ατόμων προχώρησαν σε δράσεις προσέγγισης και ενημέρωσης ατόμων στους τόπους διαμονής τους, κυρίως μέσω ανοικτών ενημερωτικών συναντήσεων που οργανώθηκαν σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς.
2. Οι Δομές παρείχαν συμβουλευτικές υπηρεσίες όχι μόνο στην έδρα τους αλλά και στους τόπους διαμονής των ενδιαφερόμενων ατόμων (τα στελέχη μετακινούνταν σε περιοχές της υπαίθρου).
3. Οι Δομές παρείχαν ολοκληρωμένη πληροφόρηση για όλα τα προγράμματα στήριξης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας (του ΟΑΕΔ, των κέντρων παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών, του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας, των Κέντρων Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, του Υπουργείου Ανάπτυξης και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης).
4. Οι Δομές πρότειναν τη δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων ως μία ακόμα ευκαιρία απασχόλησης και στήριξαν τη δημιουργία νέων κοινωνικών επιχειρήσεων.
5. Οι Δομές βρίσκονταν σε επικοινωνία με τις υφιστάμενες κοινωνικές επιχειρήσεις της περιοχής και παρείχαν στήριξη σε αυτές.

Σύστημα Κοινωνικής Δικαιόχρησης (social franchising) (ΑΣ ΠΕΙΡΑΝ)

Πρόκειται για ένα σύστημα προωθημένης προσέγγισης, μετεξέλιξης και επέκτασης παραδοσιακών αστικών συνεταιρισμών, με τη δημιουργία ενός πλέγματος κοινωνικών επιχειρήσεων - συνεταιρισμών (δικαιοδόχοι φορείς) οι οποίοι συντονίζονται και υποστηρίζονται από τον δικαιοπάροχο φορέα - συνεταιρισμό στον οποίο συμμετέχουν ισότιμα όλοι οι δικαιοδόχοι. Ο δικαιοπάροχος φορέας συγκροτείται από τρεις ήδη υπάρχοντες συνεταιρισμούς νέων οι οποίοι θα είναι και οι πρώτοι δικαιοδόχοι φορείς. Οι συνεταιρισμοί ομογενοποιούν κατ' αρχήν τις επιχειρηματικές τους φυσιογνωμίες διευρύνοντας την κάθε μια από αυτές και δημιουργούν μια νέα κοινωνική επιχείρηση, τον φορέα δικαιοπαροχής στον οποίο συμμετέχουν και οι τρεις ισότιμα. Ο δικαιοπάροχος φορέας έχει τον κλασικό ρόλο του

μητρικού φορέα σε ένα δίκτυο δικαιοπαροχής, με μέλη κοινωνικές επιχειρήσεις. Το δίκτυο επεκτείνεται και λειτουργεί με το σύστημα δικαιόχρησης, με δικαιούχους φορείς του δικτύου νέες κοινωνικές επιχειρήσεις - συνεταιρισμούς νέων από τις περιοχές εφαρμογής του «ΠΕΙΡΑΝ».

Οι νέες αυτές κοινωνικές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν ενιαίο όνομα, ενιαία επιχειρηματική τεχνολογία, ενιαία διαφήμιση, ενιαίο σύστημα προμηθειών και χρηματοδοτήσεων κ.λ.π. ώστε να αντιμετωπίσουν ευκολότερα τις συνήθεις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις νέων, και συνεπώς να αυξήσουν στο μέγιστο βαθμό τις πιθανότητες επιτυχίας τους. Κάθε μια νέα τέτοια επιχείρηση ταυτόχρονα με την έναρξη λειτουργίας της, θα συμμετέχει και στην επιχείρηση δικαιοπαροχής με ίσο μερίδιο με όλες τις υπόλοιπες κοινωνικές επιχειρήσεις του δικτύου. Συνεπώς, η επιχείρηση δικαιοπαροχής θα είναι πάντοτε κοινή επιχείρηση των κοινωνικών επιχειρήσεων του δικτύου στη βάση της ισοτιμίας και θα αποτελεί ένα μόνιμο φορέα συνεχούς δημιουργίας νέας επιχειρηματικότητας στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, η οποία θα στηρίζεται στην ίδια την επιχειρηματικότητα των νέων στον τομέα αυτό (ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας δια του κοινωνικού επιχειρείν).

M 3.1.

Ανάπτυξη συστήματος πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων και προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης στον τομέα του περιβάλλοντος (ΑΣ Ανάπτυξη συστήματος πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων και προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης στον τομέα του περιβάλλοντος)

Εφαρμόστηκε ολοκληρωμένη, συνεκτική και καινοτομική προσέγγιση στην υλοποίηση του έργου με αξιοποίηση της υφιστάμενης ευρωπαϊκής εμπειρίας: Εντοπισμός προβλήματος, καταγραφή ειδικοτήτων και αντίστοιχων προσόντων-δεξιοτήτων σε έναν αναπτυσσόμενο κλάδο (περιβάλλον), οικοδόμηση σ' αυτή τη βάση συστήματος πιστοποίησης προσόντων και αναγκαίων προγραμμάτων κατάρτισης, εφαρμογή τους σε αντιπροσωπευτικές περιπτώσεις με ανάπτυξη καινοτόμων εργαλείων (εκπαιδευτικών πακέτων, προγραμμάτων συμβατικής κατάρτισης και ασύγχρονης τηλεκατάρτισης), απόκτηση feed-back από την ομάδα στόχου.

Μοντέλο κυκλικής εργασίας (εναλλαγή εργασίας και εκπαίδευσης) (ΑΣ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ)

Η τεχνική της κυκλικής εργασίας επιδιώκει να δώσει λύσεις στα παραπάνω προβλήματα. Η λογική του job rotation είναι σχετικά απλή: ο εργαζόμενος συμμετέχει σε ένα πρόγραμμα κατάρτισης, ενώ ένας άνεργος, εκπαιδευμένος για τις ανάγκες της προσωρινής θέσης εργασίας, αναλαμβάνει καθήκοντα αντικαταστάτη. Η χρονική περίοδος της πρόσληψης του ανέργου αντιστοιχεί στη διάρκεια της κατάρτισης του εργαζομένου.

Το μοντέλο της κυκλικής εργασίας αποτελεί μια ευέλικτη τεχνική εναλλαγής εργασίας και εκπαίδευσης που έχει την ικανότητα να προσαρμόζεται στις ανάγκες και τα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων. Το εν λόγω μοντέλο είναι κατάλληλο για κάθε τύπο οργάνωσης και δραστηριότητας (δημόσιο / ιδιωτικό τομέα, μεγάλες / μικρές επιχειρήσεις). Ο αριθμός των συμμετεχόντων, η διάρκεια και το αντικείμενο της κατάρτισης μπορούν να καθοριστούν βάσει των χαρακτηριστικών και των

απαιτήσεων των επιχειρήσεων και των εργαζόμενων. Ένας άνεργος μπορεί για παράδειγμα να αντικαταστήσει διαδοχικά περισσότερους από έναν εργαζόμενους. Η κυκλική εργασία μπορεί να εφαρμοστεί σε τοπικό ή κλαδικό επίπεδο ή ακόμα και ανεξάρτητα, σε κάθε επιχείρηση που επιθυμεί να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της. Παράλληλα, η κυκλική εργασία μπορεί να συλληφθεί από τις επιχειρήσεις ως ένα αυτοτελές σχέδιο, ή να υιοθετηθεί ως μια μόνιμη πρακτική κατάρτισης και ενίσχυσης των ανταγωνιστικών χαρακτηριστικών τους.

Αξιολογητικά εργαλεία ΠΡΩΤΕΑ για προσαρμογή κινητικά αναπήρων σε στοχευμένους εργασιακούς χώρους (ΑΣ ΠΡΩΤΕΑΣ)

Ο κύριος ΠΖ είναι ένας άνδρας 27 ετών. Εργαζόταν ως Γ΄ Μηχανικός Εμπορικού Ναυτικού στη Ναυτιλιακή Εταιρεία «XXX», ώσπου το Νοέμβριο του 2002 έπεσε θύμα τροχαίου ατυχήματος. Σήμερα είναι παραπληγικός, δηλαδή είναι υποχρεωμένος να μετακινείται με τη βοήθεια χειροκίνητου αμαξιδίου.

Για τον κύριο ΠΖ έγινε αξιολόγηση (καταγραφή αναγκών και ικανοτήτων) με το στο Εργαλείο Αξιολόγησης Ατόμου του Υποέργου 7 του ΠΡΩΤΕΑ. Στο εργαλείο αυτό καταγράφηκαν τα επαγγελματικά του ενδιαφέροντα, που ήταν να βρει μια θέση σχετική με την πληροφορική και τις τηλεπικοινωνίες. Η αξιολόγησή του έδειξε ότι πρόκειται για ένα άτομο γνωστικά, ψυχοκοινωνικά και εργασιακά έτοιμο να προσφέρει στον εργασιακό χώρο.

Ο κύριος ΠΖ είχε πολύ καλές σχέσεις με τον εργοδότη του στην εταιρεία «XXX» (το προσωπικό της οποίας είχε εκδηλώσει τη λύπη του για την απώλεια λόγω του ατυχήματος ενός σπουδαίου εργαζόμενου) κι έτσι έστειλε εκ νέου βιογραφικό σημείωμα και ζήτησε τη διάθεση μίας θέσης εργασίας που να σχετίζεται με την πληροφορική.

Μετά την πρώτη επαφή, την οποία πραγματοποίησε ο ίδιος, μία κοινωνιολόγος και μία εργοθεραπεύτρια του ΙΚΕ ανέλαβαν να επισκεφθούν την εταιρεία «XXX» για την εφαρμογή του Εργαλείου Αξιολόγησης Θέσης Εργασίας και τη διαπίστωση αν υπάρχει κάποια πιθανή θέση για τον κύριο ΠΖ.

Μετά την εφαρμογή και του δεύτερου εργαλείου, βρέθηκε ότι διατίθεται μία θέση εργασίας στην εργασία που απαιτεί γνώσεις ναυτικού και χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή για την καταγραφή επισκευών στα πλοία της εταιρείας. Η εργασία μπορεί να διεκπεραιώνεται από την καθιστή θέση στο αμαξίδιο, μία ανάγκη που καταγράφηκε σαφώς στο Εργαλείο Ατόμου.

Με χρήση των αξιολογητικών εργαλείων ο κος. ΠΖ κατάφερε να εντοπίσει μια νέα θέση εργασίας που να συνδυάζει την παλαιά ειδικότητά του, τις νέες γνώσεις που απέκτησε με την κατάρτιση αλλά και τις δυνατότητές του.

Πρότυπο Σύστημα εξ Αποστάσεως Πιστοποίησης Επαγγελματικών Προσόντων στις ΜΜΕ (ΑΣ ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΚΤΑΡΤΙΣΗΣ & ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΜΜΕ)

Το κύριο χαρακτηριστικό του προτεινόμενου συστήματος είναι η εξ αποστάσεως διεξαγωγή της διαδικασίας της πιστοποίησης. Το σύστημα κάνοντας χρήση των νέων τεχνολογιών αξιολογεί τους υποψηφίους χωρίς να τους απομακρύνει ιδιαίτερα από το χώρο εργασίας ή διαμονής τους. Οι εξ αποστάσεως υπηρεσίες που παρέχει το σύστημα δεν αφορούν μόνο την εξέταση των υποψηφίων αλλά ακόμα και στις διαδικασίες που σχετίζονται με την πληροφόρησή τους για το σύστημα και την υποβολή αίτησης πιστοποίησης. Το αποτέλεσμα είναι ένα αξιόπιστο, έγκυρο και

ευέλικτο στην εφαρμογή του, Σύστημα Πιστοποίησης για τις γνώσεις και δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί είτε εμπειρικά – βιωματικά είτε μέσω της κατάρτισης. Πραγματοποιήθηκε Πιλοτική εφαρμογή της εξ αποστάσεως πιστοποίησης, στους επιλεγμένους κλάδους ΜΜΕ και τις ειδικότητες ψηφιακής φωτογραφίας και ψυκτικών αυτοκινήτου.

Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη μοντέλου εξ αποστάσεως πιστοποίησης γνώσεων και δεξιοτήτων περιλαμβάνει ως ουσιώδη χαρακτηριστικά:

1. Σύστημα κριτηρίων προδιαγραφών και δεικτών όπως και το πλαίσιο διαδικασιών με τα οποία μπορεί να αξιολογηθεί αν ένας ενδιαφερόμενος έχει και σε ποιο βαθμό μια συγκεκριμένη δεξιότητα είτε αυτή έχει αποκτηθεί από πρόγραμμα κατάρτισης είτε έχει αποκτηθεί μέσω εναλλακτικών διαδρομών μάθησης
2. Ανάπτυξη εργαλείων αξιολόγησης και αποτίμησης γνώσεων, εμπειριών κ.λπ. με επίκεντρο την εφαρμογή τους σε περιβάλλον άτυπης και μη τυπικής μάθησης.
3. Προσδιορισμό επιπέδου και τομέων πιστοποίησης
4. Μεθοδολογία ανάπτυξης του προφίλ των αξιολογητών – πιστοποιητών που εμπλέκονται σε ένα σύστημα εξ αποστάσεως πιστοποίησης.
5. Σχεδιασμό της διαδικασίας εφαρμογής (χρόνος, τόπος, τρόπος παροχής της δυνατότητας εξ αποστάσεως πιστοποίησης, αρμοδιότητες, καθήκοντα και υποχρεώσεις εμπλεκόμενων μερών κ.λπ.).

Ινστιτούτο Βιολογικής Κτηνοτροφίας (ΑΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ)

Η δημιουργία του Ινστιτούτου Βιολογικής Κτηνοτροφίας προσφέρει καινοτομικές υπηρεσίες, δοθείσης της έλλειψης που παρατηρείται τόσο στον ελλαδικό χώρο ευρύτερα όσο και στον συγκεκριμένο κλάδο, δομών παρόμοιας φύσης και μεγέθους.

Βασικός στόχος του Ινστιτούτου είναι η ενημέρωση και υποστήριξη σύμφωνα με τα νέα δεδομένα της Βιολογικής Κτηνοτροφίας, σε κτηνοτρόφους που έχουν ήδη ενταχθεί ή πρόκειται να ενταχθούν σε αυτήν.

M 3.2.

ΤΗΛΕ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΤΗΛΕ-ΕΡΓΑΣΙΑ (ΑΣ E-QUALITY ΑΣ ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ)

Η «ΤΗΛΕΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΤΗΛΕΕΡΓΑΣΙΑ» αναφέρεται στην ανάπτυξη εκπαιδευτικού πακέτου και μεθοδολογίας για εκπαίδευση εκπαιδευτών σε θέματα τηλεεργασίας, τηλεεμπορίου και τηλεεκπαίδευσης (μέσω τηλεεκπαίδευσης) με ανάπτυξη εκπαιδευτικού πακέτου και μεθοδολογίας για εκπαίδευση εκπαιδευτών σε θέματα τηλεεργασίας, τηλεεμπορίου και τηλεεκπαίδευσης (μέσω τηλεεκπαίδευσης).

Σύστημα I.F.Q.M. (ΑΣ ΕΥΤΡΟΦΙΑ)

Το Σύστημα I.F.Q.M. αποτελεί ένα εσωτερικό εργαλείο υποστήριξης για τη διαχείριση της καινοτομίας. Βασική παραδοχή του συστήματος είναι η ταύτιση της έννοιας της καινοτομίας με την έννοια της αλλαγής. Κατά συνέπεια, το Σύστημα I.F.Q.M.

λειτουργεί ως ένας βασικός μηχανισμός αλλαγής, ο στόχος του οποίου είναι διπτός: η εξασφάλιση της ομαλής προσαρμογής εργαζομένων και επιχειρήσεων στις καινοτομίες και η αποτελεσματική αξιοποίηση των καινοτομιών αυτών.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Συστήματος I.F.Q.M., η επιχείρηση αντιμετωπίζεται ως ένα σύνολο διεργασιών. Η προσέγγιση αυτή παρουσιάζει ιδιαίτερα σημαντικά πλεονεκτήματα, τα οποία αναφέρονται ακολούθως:

- Καλύτερη κατανόηση ολόκληρης της λειτουργίας της επιχείρησης.
- Οι ίδιοι οι εργαζόμενοι ξεκαθαρίζουν πλήρως όλες τις διαστάσεις της εργασίας τους (εισροές – εκροές) και αποκτούν επίγνωση της σπουδαιότητάς της.
- Ενδυνάμωση εργαζομένων – εκχώρηση υπευθυνότητας.
- Έμφαση στην πρόληψη λαθών, παρά στη διόρθωση εκ των υστέρων.
- Ιδιαίτερη προσοχή στη διαχείριση των κενών μεταξύ τμημάτων, εκεί όπου υπάρχουν πολλές ευκαιρίες βελτίωσης.
- Αποτελεσματική προσέγγιση για τη διαχείριση αλλαγών.

Η ανάπτυξη του Συστήματος I.F.Q.M. περιλαμβάνει τα εξής τέσσερα στάδια:

Στάδιο 1: Μελέτη επιχείρησης και απαιτήσεων λειτουργίας

Στάδιο 2: Καθορισμός δομής και διοίκησης του συστήματος

Στάδιο 3: Σχεδιασμός και τυποποίηση διεργασιών

Στάδιο 4: Τεκμηρίωση συστήματος

Τηλε-κατάρτιση (ΑΣ ΗΡΑ)

Η τηλε-κατάρτιση αφορά σε θέματα: γυναικείας επιχειρηματικότητας, προσαρμοστικότητας στις νέες συνθήκες αγοράς, συνδυασμού οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, αειφόρου ανάπτυξης, με στόχο την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση μέσα από την τηλεόραση με εκπομπή 40 τηλεοπτικών επεισοδίων από τηλεοπτικούς περιφερειακούς σταθμούς που κάλυπταν με την εμβέλειά τους τις περισσότερες αγροτικές-νησιωτικές περιοχές της Ελλάδος.

Στην εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης, με μορφή τηλεοπτικών επεισοδίων, περιλαμβανόταν εισηγήσεις από ειδικούς επιστήμονες, εμπόρους παραδοσιακών προϊόντων, αντιπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης και γυναίκες-μέλη γεωργοσυνεταιριστικών επιχειρήσεων

Οι εκπομπές απευθύνονταν σε όλο το γυναικείο πληθυσμό της υπαίθρου ο οποίος ασχολείται ή θα ήθελε να ασχοληθεί σε γεωργοσυνεταιριστική επιχείρηση αλλά και σε γυναίκες του αγροτικού χώρου που θα ήθελαν να δημιουργήσουν μια νέα συνεταιριστική επιχείρηση ή να εγγραφούν μέλη σε ήδη υπάρχουσες.

Υιοθέτηση και εφαρμογή μισθωτής τηλε-εργασίας (ΑΣ Πρωτοβουλία για την ποιότητα της εργασιακής ζωής)

Η πρακτική αφορά σε μισθωτή τηλεεργασία. Στο πλαίσιο της πρακτικής αυτής .

1. Δόθηκε προτεραιότητα για ένταξη στο πρόγραμμα ατόμων με αναπηρία (άτομα που πάσχουν από μεσογειακή αναιμία και αμφιβληστροειδοπαθείς), καθώς και σε άλλες ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού (π.χ.γυναίκες).

2. Πριν την πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος έγινε ειδική εκπαίδευση των συμμετεχόντων σε αυτό μέσω συμβατικής κατάρτισης, εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης και εκπαίδευση σε πρακτικές εφαρμογές.
3. Επίσης, παρήχθη το απαραίτητο λογισμικό και αγοράστηκε όλος ο απαραίτητος τεχνολογικός εξοπλισμός.
4. Σε συνεργασία με τους διακρατικούς εταίρους του έργου σχεδιάστηκε το πλήρες μοντέλο για την δημιουργία μιας πανευρωπαϊκής διαδικασίας εξέτασης και πιστοποίησης των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εργαζομένων και τηλεεργαζομένων σε call center, έτσι ώστε να διευκολύνεται η εύρεση εργασίας σε agents για projects ανεξαρτήτως τόπου διαμονής.
5. Μετά από έρευνα του νομικού και θεσμικού πλαισίου έγιναν οι απαραίτητες συμβάσεις με το νέο προσωπικό, αλλά και η συμπληρωματικές συμβάσεις των ήδη εργαζομένων.

Οργανωτική και παραγωγική αλλαγή και αναδιάρθρωση ως μέσο για την ενίσχυση του παραγωγικού ανθρώπινου δυναμικού, που συμμετέχει στην ανάπτυξη ενός ολόκληρου κλάδου και όχι απλά στο επίπεδο μίας επιχείρησης (ΑΣ ΝΕΩΡΙΟ II)

Ως κεντρικής σημασίας χαρακτηριστικό της πρακτικής, αναδεικνύεται η αντιμετώπιση των προβληματικών καταστάσεων του ανθρώπινου δυναμικού του κλάδου, ως συστατικών ενός συνόλου που συνδέεται με τις απαιτήσεις του κλάδου και της αγοράς. Χαρακτηριστικά του συστήματος που αναπτύχθηκε αναφέρονται:

1. μηχανισμός εργασιακού / κοινωνικού διαλόγου (Φόρουμ για την Απασχόληση)
2. ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης της παραγωγής
3. πληροφοριακό σύστημα τεχνικών προδιαγραφών έργου στα ναυπηγεία
4. σύστημα και εργαλεία ανάπτυξης ανθρώπινων πόρων, με μείζονα συνεισφορά από την ίδια την βασική ομάδα στόχο (εργαζόμενοι ναυπηγείων). Μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται: ανάπτυξη προδιαγραφών θέσεων εργασίας και ανάλυση επαγγελματικών προφίλ για 5 κρίσιμες ναυπηγικές ειδικότητες, προδιαγραφές και εργαλεία αξιολόγησης προσόντων εργαζομένων για 2 ναυπηγικές ειδικότητες, κλπ)
5. σύστημα τηλεεκπαίδευσης εργαζομένων / ανέργων του κλάδου μέσω του διαδικτύου και state-of-the-art εκπαιδευτικές εφαρμογές εικονικής πραγματικότητας.
6. σύστημα επικοινωνίας / συνεργασίας (B2B) μεταξύ ναυπηγείων και προμηθευτικών και υπεργολαβικών επιχειρήσεων, μετά από εκτεταμένες έρευνες αγοράς και αναγκών, κλπ.
7. μοντέλο στρατηγικής διαχείρισης των υπεργολαβιών από τις ναυπηγικές επιχειρήσεις.

M 4.2.

Σχέδια Ισότητας (ΑΣ EQUAL-ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ, ΑΣ ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ)

Τα σχέδια ισότητας αποτελούν ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αποτελούμενες από μία σειρά αλληλένδετων δράσεων με σκοπό την ένταξη της έννοιας της ισότητας στους στόχους, τη λειτουργία και την οργανωτική δομή μιας επιχείρησης. Στο πλαίσιο του Μέτρου εφαρμόζονται σχέδια ισότητας από 2 Αναπτυξιακές Συμπράξεις

Πιλοτική εφαρμογή σχεδίων ισότητας σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα και σε επιχειρήσεις του Δημόσιου ή του ευρύτερου Δημόσιου τομέα (ΑΣ EQUAL-ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ)

Βασικό χαρακτηριστικό της πρακτικής είναι η έγγραφη δέσμευση της διοίκησης των επιχειρήσεων για πειραματική εφαρμογή των προτεινόμενων δράσεων ισότητας

Η επιμόρφωση συμβούλων ισότητας προερχόμενων από τις επιχειρήσεις, στη βάση ειδικά σχεδιασμένου προγράμματος με ενσωματωμένη την οπτική του φύλου και προσαρμοσμένου στις ιδιαιτερότητες της κάθε επιχείρησης, συμβάλλει σημαντικά στην επιτυχή υλοποίηση των σχεδίων

Η εκπόνηση Οδηγού Εφαρμογής Σχεδίων Ισότητας, με βάση τα αποτελέσματα από την εφαρμογή των πιλοτικών σχεδίων ισότητας, αποτελεί χρήσιμο εγχειρίδιο για το σχεδιασμό και την εφαρμογή δράσεων ισότητας σε επιχειρήσεις και οργανισμούς

Ανάπτυξη και εφαρμογή Σχεδίων Ίσων Ευκαιριών (ΑΣ ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ)

Σχέδια Ισότητας αναπτύχθηκαν και εφαρμόστηκαν σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, με στόχο την ενσωμάτωση ενός προγράμματος και μιας προοπτικής ισότητας ευκαιριών τόσο στην πολιτική όσο και στην στρατηγική μιας επιχείρησης ή/ και οργανισμού.

1. Για την εφαρμογή των σχεδίων αυτών προηγείται έρευνα για την ακριβή αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης της απασχόλησης των γυναικών σε επιχειρήσεις και τον εντοπισμό των ακριβές προβλημάτων που ενσωματώνονται στις πρακτικές διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού διαμορφώνοντας σχέδιο προσαρμοσμένο στις ανάγκες των επιχειρήσεων
2. Στα σχέδια ισότητας λαμβάνονται υπόψη οι πρακτικές για τη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού, ενώ δεν εφαρμόζονται τεχνικές για την προώθηση γυναικών χωρίς τη σύμφωνη γνώμη των προϊστάμενων τους.
3. Τα σχέδια ισότητας είναι ατομικά (ΑΣΙ)
4. Η επιτυχία της εφαρμογής των σχεδίων ισότητας, στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος, σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην ενεργό συμμετοχή και δέσμευση των διευθυντών. Για το λόγο αυτό ενισχύεται η συμμετοχή τους στις Επιτροπές Ίσων Ευκαιριών.

Δράσεις για την αναγνώριση της αφανούς εργασίας των γυναικών (ΑΣ Ίσες ευκαιρίες απασχόλησης των γυναικών στο Αιγαίο)

Η επικέντρωση των δράσεων για την καταπολέμηση των παραγόντων αποκλεισμού που συνδέονται με το φαινόμενο της αφανούς / άτυπης εργασίας των γυναικών στις

Περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου υποστηρίζει τη μετάβαση των γυναικών σε καθεστώς τυπικής εργασίας.

Οι δράσεις κατευθύνονται έτσι στην πλήρωση ενός βασικού στόχου που αντιστοιχεί στην επίσημη κατοχύρωση των δικαιωμάτων μιας ομάδας πληθυσμού (γυναίκες αφανώς εργαζόμενες) που δεν εντάσσεται συνήθως στις τυπικές δομές του οικονομικού ιστού. Οι δράσεις για την αναγνώριση της αφανούς εργασίας των ομάδων στόχου και την ευαισθητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων περιλαμβάνουν:

- Ίδρυση και λειτουργία των Κέντρων Έρευνας Γυναικείας Απασχόλησης (ΚΕΓΑ)
- Δημιουργία Εργαλείων εξατομικευμένης προσέγγισης
- Δημιουργία Εργαλείων Ισότητας

Τα χαρακτηριστικά της πρακτικής αφορούν σε;

1. Πιλοτική εφαρμογή των ΚΕΓΑ
2. Έρευνα αφανούς εργασίας
3. Εξατομικευμένη προσέγγιση γυναικών
4. Σύμβουλοι Ισότητας
5. Βραβεύσεις επιχειρήσεων

Σύμβουλοι Ισότητας και Εργασιακής Πολυμορφίας (ΑΣ ΑΘΗΝΑ)

Ο θεσμός των Συμβούλων Ισότητας και Εργασιακής Πολυμορφίας αποτελεί μορφή εστιασμένης παρέμβασης στο οργανωμένο περιβάλλον των επιχειρήσεων που είναι και ο αναγκαίος όρος προκειμένου να υποστηριχθούν αποτελεσματικές πολιτικές ευρείας εφαρμογής στον τομέα των ίσων ευκαιριών στο περιβάλλον απασχόλησης στη χώρα μας.

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης του θεσμού των Συμβούλων Ισότητας και Εργασιακής Πολυμορφίας (ΙΕΠ), 14 στελέχη επιχειρήσεων έλαβαν ειδική εκπαίδευση, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2004. Οι Σύμβουλοι ΙΕΠ επανεντάχθηκαν στις επιχειρήσεις την άνοιξη του 2004 και δρομολόγησαν μια σειρά από δράσεις με στόχο την προώθηση των θεμάτων ισότητας και πολυμορφίας. Αυτές οι δράσεις προσέφεραν στις γυναίκες τεχνικούς, και σε άλλες ομάδες εργαζομένων, σημαντικές ευκαιρίες για ενεργό συμμετοχή και βελτίωση της θέσης τους στο εργασιακό περιβάλλον.

M 5.1.

Δίκτυο ηλεκτρονικής σύνδεσης φορέων ΕΣΤΙΑ (ΑΣ ΑΝΑΔΡΑΣΗ-ΙΣΤΟΣ)

Η ΕΣΤΙΑ είναι ένα δίκτυο ηλεκτρονικής σύνδεσης φορέων που παρέχουν υπηρεσίες νομικής, κοινωνικής, ιατρικής, ψυχικής και υλικής βοήθειας στους αιτούντες άσυλο με στόχο την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων από τους φορείς αυτούς υπηρεσιών, προς όφελος της εν προκειμένου ομάδας στόχου. Το όλο σύστημα υποστηρίζεται από μια κοινή βάση δεδομένων που προστατεύεται από το Ν2121/93. Η πρακτική περιλαμβάνει:

1. Εργαλείο συντονισμού και καθημερινής συνεργασίας των στελεχών που εξυπηρετούν αιτούντες άσυλο - πρόσφυγες

2. Σύστημα παραπομπής του εξυπηρετούμενου στον κατάλληλο βάσει του αιτήματος του φορέα, μέσω ηλεκτρονικής παρακολούθησης της πορείας εξέλιξης του αιτήματος του
3. πλαίσιο συνεργασίας διαφορετικών φορέων (ΜΚΟ, Υπουργείων, Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εργοδοτών, κ.α)
4. Εργαλείο αξιολόγησης αφενός της αποτελεσματικότητας των φορέων και αφετέρου των αναγκών α) της ομάδας στόχου και β) των συνδεδεμένων φορέων και των στελεχών τους
5. Δυνατότητα διεύρυνσης και σε άλλες ομάδες πληθυσμού (π.χ. άνεργοι Έλληνες, παλιννοστούντες)

GIVE A CHANCE (ΑΣ ΑΝΑΔΡΑΣΗ-ΙΣΤΟΣ)

Κύριο χαρακτηριστικό του Give a Chance είναι η ευελιξία που επιτρέπει αφενός στον εργοδότη να διαλέξει τον κατάλληλο εργαζόμενο και αφετέρου στον υποψήφιο άνεργο να δοκιμάσει τις δυνατότητες του και να γνωρίσει τον εργασιακό χώρο στον οποίο πρόκειται να ενταχθεί (η φιλοσοφία του Give a Chance βασίζεται στην ανάπτυξη μιας υγιούς σχέσης εργασίας και όχι μόνο στην κάλυψη θέσεων εργασίας λόγω της επιδότησης του ΟΑΕΔ). Το εργαλείο εμφανίζει συμπληρωματικότητα με επιδοτήσεις ΟΑΕΔ με κύριο στόχο την πραγματική ένταξη του ανέργου έτσι ώστε και μετά τη λήξη της επιδότησης να παραμείνει εργαζόμενος.

Ενέργεια III και Εθνικά Θεματικά Δίκτυα

Πορεία υλοποίησης Ενέργειας III

Η ΕΝΕΡΓΕΙΑ III αποτελεί το τελικό στάδιο στην Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL, με αντικείμενο την θεματική δικτύωση, τη διάδοση των καλών πρακτικών και επίτευξη αντίκτυπου στις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές. Μέσω της Ενέργειας III υλοποιείται ο βασικότερος εκ των στόχων της EQUAL. Ο στόχος αυτός αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι καινοτόμες προσεγγίσεις που θα αναπτυχθούν από τα χρηματοδοτούμενα σχέδια θα επηρεάσουν και θα αποτελέσουν αντικείμενο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών για την απασχόληση, την επαγγελματική κατάρτιση, την κοινωνική ενσωμάτωση και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Επιδιώκεται επίσης οι καλές πρακτικές που θα προκύψουν, ακόμη και εάν δεν μετουσιωθούν σε πολιτικές ευρύτερης εφαρμογής, να υιοθετηθούν από ένα μεγαλύτερο κύκλο φορέων (επιχειρήσεων, κοινωνικών εταιρών, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης κλπ.), οι οποίοι, παρόλο που δεν θα έχουν συμμετάσχει στην EQUAL, θα μπορούν να επωφεληθούν από τα αξιόλογα αποτελέσματα της.

Η **ΕΝΕΡΓΕΙΑ III** για την πρωτοβουλία συνιστά το λόγο για τον οποίο αυτή διαφοροποιείται από τις πρωτοβουλίες της προηγούμενης γενιάς (HORIZON, YOUTH, ADAPT, κ.α.), σχεδιάστηκε με σκοπό να υπάρξουν δράσεις σε τρία επίπεδα:

- Σε επίπεδο Αναπτυξιακής Σύμπραξης μέσω του Αναλυτικού Σχεδίου Δράσης για την Ενέργεια III (ΑΣΔ III)
- Σε επίπεδο συντονισμένων Εθνικών Θεματικών Δικτύων των Αναπτυξιακών Συμπράξεων μέσω του Κοινού Προγράμματος Εργασιών (Κ.Π.Ε.) και
- Σε επίπεδο Ευρωπαϊκών Θεματικών Δικτύων (ETG)

Στα δύο πρώτα επίπεδα (εθνικό επίπεδο πρωτοβουλίας) συμμετείχαν υποχρεωτικά όλες οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις, σε αντίθεση με τα Ευρωπαϊκά Θεματικά Δίκτυα, στα οποία συμμετείχαν οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις που επέλεξε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, βάσει των προτάσεων της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης της Κ.Π. EQUAL και των Εθνικών Θεματικών Δικτύων, χωρίς συγκεκριμένη όμως μεθοδολογία επιλογής.

Σε επίπεδο σχεδιασμού η επιλογή της θεματολογίας των Εθνικών Θεματικών Δικτύων έγινε σε αντίθεση με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά, τα οποία ακολούθησαν τους Πυλώνες της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, με θέματα επίκαιρα και καίρια για την ελληνική κοινωνία και την αγορά εργασίας. Με στόχο την επίτευξη, οριζόντιου και κάθετου mainstreaming σε εθνικό επίπεδο, στη χώρα μας η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος της Κ.Π. EQUAL, κατά τη δεύτερη συνεδρίασή της, όρισε τα παρακάτω Εθνικά Θεματικά Δίκτυα:

- Δραστηριότητες στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας
- Δικτύωση και Συντονισμός υπαρχουσών και νέων δομών και μετεξέλιξή τους σε one-stop-shops
- Πιστοποίηση επαγγελματικών προσόντων & δεξιοτήτων
- Συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής

Ιδιαίτερα θετικό κρίνεται το γεγονός της επιλογής του τελευταίου Εθνικού Θεματικού Δικτύου «Συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής», καθώς το αντίστοιχο μέτρο παρέμεινε ανενεργό στον Α΄ κύκλο της πρωτοβουλίας. Μέσω αυτού του δικτύου δόθηκε η ευκαιρία να αναπτυχθεί κοινωνικός διάλογος σε θέματα συμφιλίωσης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής καθώς οι νομοθετικές

ρυθμίσεις για το θέμα αυτό δεν έχουν επιτύχει την άρση των στερεοτύπων στην Ελλάδα.

Η επίτευξη αντίκτυπου στις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές (mainstreaming), επιδιώχθηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με τη σύσταση έξι Ευρωπαϊκών Θεματικών Δικτύων (European Thematic Groups - ETGs), τα οποία είναι τα ακόλουθα:

- ETG1: Απασχολησιμότητα
- ETG 2: Ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος
- ETG 3: Προσαρμοστικότητα
- ETG4: Ίσες Ευκαιρίες
- ETG5: Αιτούντες Άσυλο
- ETG6: Η Αναπτυξιακή Σύμπραξη ως μοντέλο εταιρικής σχέσης.

Η οργάνωση της **Ενέργειας III** στηρίχθηκε στην σύνταξη του Οδηγού Εφαρμογής της Ενέργειας III από την Ε.Υ.Δ., και την παρουσίαση αυτού σε σχετική διημερίδα (Δελφοί, Οκτώβριος 2003).

Η προσπάθεια αυτή της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του προγράμματος της Κ.Π. EQUAL έδωσε περιεκτικά και εστιασμένα το πλαίσιο ενεργειών της Ενέργειας III της πρωτοβουλίας, τους στόχους των Εθνικών και Ευρωπαϊκών Θεματικών Δικτύων και προσανατόλισε τις Αναπτυξιακές Συμπράξεις σε επίπεδο σχεδιασμού και υλοποίησης παραθέτοντας υποδείγματα:

- Κοινού Προγράμματος Εργασιών των Εθνικών Θεματικών Δικτύων
- του Αναλυτικού Σχεδίου Δράσης για την Ενέργεια III και
- λεπτομερών αναφορών στην επιλεξιμότητα των δράσεων και δαπανών.

Με τον οδηγό οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις ενήργησαν αποτελεσματικότερα σε επίπεδο διαδικαστικό, εξοικονομώντας χρόνο για την ουσιαστική και εστιασμένη υλοποίηση των δράσεων. Βασικά σημεία του οδηγού αποτέλεσαν:

- Η ένταξη των δαπανών των ενεργειών των Εθνικών Θεματικών Δικτύων στον προϋπολογισμό της Ενέργειας III σε σχέση με το καθεστώς που επικράτησε στην υπόλοιπη Ευρώπη όπου οι ανάλογες δαπάνες καλύπτονται από την Τεχνική Βοήθεια, γεγονός που αποτέλεσε δέσμευση για την ουσιαστική υλοποίηση των δράσεων στο πλαίσιο του Κοινού Προγράμματος Εργασιών.
- Η επιστημονική καθοδήγηση των Εθνικών Θεματικών Δικτύων από πέντε καταξιωμένους εμπειρογνώμονες, οι οποίοι:
  - στήριξαν επιστημονικά τη λειτουργία των Εθνικών Θεματικών Δικτύων και συνέβαλλαν στην πρόοδο των εργασιών τους
  - ανέλυσαν τα έργα των Α.Σ. με στόχο την ανάδειξη των κοινών θεμάτων και τον εντοπισμό των καινοτόμων προϊόντων και δράσεων ευρύτερης εφαρμογής
  - επεξεργάστηκαν τα κριτήρια επιλογής καλών πρακτικών
  - συνέταξαν κείμενα προτάσεις ενσωμάτωσης καλών πρακτικών

Τα δύο βασικά κείμενα με τα οποία αποδίδεται το έργο το οποίο παράχθηκε κατά την Ενέργεια III είναι:

A. το Αναλυτικό Σχέδιο Δράσης για την Ενέργεια III, το οποίο υποβλήθηκε από το Συντονιστή της εκάστοτε Αναπτυξιακής Σύμπραξης, με στόχο τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου EQUAL και την προώθηση της ευρύτερης εφαρμογής τους. Τα Αναλυτικά Σχέδια Δράσης της Ενέργειας III στο σύνολό τους ανέδειξαν τα διαφορετικά στοιχεία του έργου της κάθε Αναπτυξιακής Σύμπραξης, μέσα από δράσεις δημοσιότητας και ευρύτερης εφαρμογής μόνο, γεγονός που οφείλεται:

- στην καθυστέρηση υλοποίησης της Ενέργειας II, η οποία με τη σειρά της στέρησε από το Αναλυτικό Σχέδιο Δράσης για την Ενέργεια III, την δυναμική για σχεδίαση καινοτόμων και αποτελεσματικών δράσεων πέραν των συνηθισμένων τρόπων και μεθόδων
- στην ιδιαίτερη βαρύτητα την οποία έλαβαν τα Εθνικά Θεματικά Δίκτυα ως φορείς mainstreaming εις βάρος των ενεργειών των ΑΣΔ III.
- στον περιορισμένο χρονικό ορίζοντα της Ενέργειας III, ο οποίος θα έπρεπε να μοιραστεί με τα ΕΘΔ

B. το Κοινό Πρόγραμμα Εργασιών των Εθνικών Θεματικών Δικτύων, το οποίο εκπονήθηκε από Αναπτυξιακές Συμπράξεις που μετείχαν στο ίδιο Εθνικό Θεματικό Δίκτυο, υποβλήθηκε από εκπρόσωπο-Αναπτυξιακή Σύμπραξη την οποία όρισαν οι ίδιες και προώθησε την από κοινού υλοποίηση δράσεων και την ευρύτερη εφαρμογή κοινών προϊόντων και αποτελεσμάτων.

Η Ενέργεια III είναι σε φάση ολοκλήρωσης για το σύνολο των ΑΣ.

Ειδικότερα, υλοποιήθηκαν 40 Αναλυτικά Σχέδια Δράσης για την Ενέργεια III, ένα ανά Αναπτυξιακή Σύμπραξη. Το Αναλυτικό Σχέδιο Δράσης για την Ενέργεια III (ΑΣΔ III), που υλοποιήθηκε από κάθε μία Αναπτυξιακή Σύμπραξη, επικεντρώθηκε σε Δράσεις διαφορετικού περιεχομένου ή/ και συμπληρωματικού χαρακτήρα με εκείνες που η ίδια η Αναπτυξιακή Σύμπραξη είχε αναλάβει να υλοποιήσει, στο πλαίσιο του Κοινού Προγράμματος Εργασιών του Εθνικού Θεματικού Δικτύου στο οποίο συμμετείχε, όπως και στο πλαίσιο του Προγράμματος Δημοσιότητας της Ενέργειας II. Το Αναλυτικό Σχέδιο Δράσης για την Ενέργεια III (ΑΣΔ III) εστίασε στα διαφορετικά στοιχεία του Έργου της κάθε Αναπτυξιακής Σύμπραξης, εν αντιθέσει προς το Κοινό Πρόγραμμα Εργασιών του Εθνικού Θεματικού Δικτύου, που ανέδειξε τα κοινά στοιχεία των Έργων των Αναπτυξιακών Συμπράξεων. Ενδεικτικά στο πλαίσιο των Αναλυτικών Σχεδίων Δράσης για την Ενέργεια III υλοποιήθηκαν Δράσεις, όπως:

- Πληροφόρησης (internet, ενημέρωση ιστοσελίδας, ηλεκτρονικό υλικό, έντυπο υλικό ενημέρωσης και πληροφόρησης).
- Δημοσιότητας και διαφημιστικής προβολής σε MME (προβολή μέσω του ραδιοφώνου, της τηλεόρασης, του Τύπου).
- Προωθητικές ενέργειες (ημερίδες, συμπόσια, φόρουμ, εκθέσεις, workshops, αξιοποίηση εθίμων και πολιτιστικών εκδηλώσεων, κ.α.).
- Δημοσίων Σχέσεων και Γραφείου Τύπου (ανακοινώσεις, δελτία Τύπου).
- Συμβολής στις εργασίες των Ευρωπαϊκών Θεματικών Δικτύων.
- Συμμετοχής στις εκδηλώσεις των Ευρωπαϊκών Θεματικών Δικτύων.
- Δικτύωσης, με σκοπό οι εταίροι της Αναπτυξιακής Σύμπραξης να έρθουν σε επαφή και να συνεργαστούν με άλλους φορείς εκτός της Σύμπραξης που εργάζονται πάνω σε συναφή αντικείμενα ή έχουν παρόμοιους στόχους.
- Αξιολόγησης των επιπτώσεων που απορρέουν από πρακτικές ενός Έργου EQUAL.

- Εκπόνηση μελετών περιπτώσεων για επιτυχημένες στην εφαρμογή τους πρακτικές.
- Παρουσίαση 'success stories'.
- Δημιουργία ταινίας μικρού μήκους
- 6 Κοινά Προγράμματα Εργασιών των τεσσάρων Εθνικών Θεματικών Δικτύων.

Παρατηρήθηκε μεγάλη διαφοροποίηση μεταξύ των ΚΠΕ από το λεπτομερέστατο ΚΠΕ της ομάδας εργασίας Περιφερειακές Προσεγγίσεις – Τοπικά Δίκτυα μέχρι το περιληπτικό ΚΠΕ του ΕΘΔ της Κοινωνικής Οικονομίας. Το σύνολο των ΚΠΕ υπηρέτησε τον σκοπό των Εθνικών Θεματικών Δικτύων, αναπτύσσοντας βέλτιστες πρακτικές και προτάσεις πολιτικής με επιστέγασμα την διοργάνωση των συνεδρίων για την παρουσίαση όλων των προαναφερθέντων εκρρών. Στο σύνολο των προαναφερθέντων συνεδρίων παρατηρήθηκε ελλιπή παρουσία των ομάδων στόχων.

Στο πλαίσιο υλοποίησης της Ενέργειας III σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω της λειτουργίας Ευρωπαϊκών Θεματικών Δικτύων και Οριζόντιων Ομάδων Εργασίας, είναι αξιοσημείωτα τα ακόλουθα:

- Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (Ε.Υ.Δ.) του Προγράμματος της Κ.Π. Equal, και 17 ελληνικές Αναπτυξιακές Συμπράξεις συμμετείχαν ενεργά στα 5 Ευρωπαϊκά Θεματικά Δίκτυα, καθώς και στις Οριζόντιες Ομάδες Εργασίας (Διακρατικότητα, Mainstreaming, Gender Mainstreaming και Αναπτυξιακή Σύμπραξη) που συντόνισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Στελέχη της Μονάδας B2 της Ε.Υ.Δ. που είχαν αναλάβει το ρόλο του Συντονιστή των Εθνικών Θεματικών Δικτύων συμμετείχαν στα αντίστοιχα Ευρωπαϊκά Θεματικά Δίκτυα ως Liaison Group Members διασφαλίζοντας τη διάχυση της πληροφορίας για τη διενεργούμενη πρόοδο και στα δυο επίπεδα.
- Οι ελληνικές Αναπτυξιακές Συμπράξεις συνέβαλλαν στην εκπόνηση ευρωπαϊκών οδηγών καλών πρακτικών, μελετών περιπτώσεων και στη διατύπωση συνθετικών προτάσεων πολιτικής.
- Η Ε.Υ.Δ. συνέβαλλε με υλικό στη δημιουργία των ευρωπαϊκών οδηγών για τη λειτουργία της Αναπτυξιακής Σύμπραξης και για το «Gender Mainstreaming» και ενός ευρωπαϊκού οδηγού για τη μεθοδολογία χάραξης Εθνικής Πολιτικής Mainstreaming»

Αποτελεσματικότητα δικτύωσης, διάχυσης και mainstreaming

Η δικτύωση χαρακτηρίζει την πρωτοβουλία στο σύνολο των ενεργειών της , ειδικά όμως στην Ενέργεια III μέσω των Εθνικών και Δευτερευόντως των Ευρωπαϊκών Δικτύων επιτεύχθει:

- ο προσδιορισμός καλών πρακτικών
- η διάχυση της πληροφορίας όσον αφορά καλές πρακτικές και η προώθηση της ενσωμάτωσής τους σε οργανισμούς και φορείς που πραγματεύονται παρόμοια θέματα εντός και εκτός δικτύου (οριζόντιο mainstreaming)
- ο επηρεασμός συστημάτων, πρακτικών και πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης σε θεσμικό, κανονιστικό και διοικητικό επίπεδο (κάθετο mainstreaming)

Τα δίκτυα αναδείχθηκαν σε δυναμικές ομάδες οι οποίες:

- αξιοποίησαν τη συμπληρωματικότητα των ρόλων και της τεχνογνωσίας των ΑΣ και των εταίρων τους για την επίτευξη των στόχων του Κοινού Προγράμματος Εργασιών
- με βάση την αρχή της ισοτιμίας ξεπέρασαν σε ικανοποιητικό βαθμό εγγενή προβλήματα επικοινωνίας και ρυθμού υλοποίησης των επιμέρους δράσεων
- βοήθησαν το σύνολο των εταίρων να αποκτήσει σφαιρική αντίληψη για τα υπό εξέταση θέματα και ανεύρεση λύσεων και μεθοδολογιών αντιμετώπισης
- κατάφεραν να υποστηρίξουν τη μεταφορά τεχνογνωσίας στην προσπάθεια για υλοποίηση κοινών προϊόντων
- προήγαγαν δράσεις δικτύωσης με φορείς εκτός Δικτύων που δεν υλοποιούν Έργα Equal, αλλά επωφελούνται μαθαίνοντας για τα αποτελέσματα της εφαρμογής τους
- διαμόρφωσαν προτάσεις πολιτικής
- κατέθεσαν παρατηρήσεις και προβληματισμούς επί προσχεδίου Νόμων

Στην Κ.Π. EQUAL, ως εξειδικευμένες θεσμοθετημένες δομές, οι Α.Σ. και τα δίκτυα απέδειξαν ότι, ξεπερνώντας τις όποιες δυσκολίες, μπορούν να:

- λειτουργούν πολυεπίπεδα και αποτελεσματικά,
- να διαμορφώνουν κοινές αντιλήψεις,
- να υποστηρίξουν τη μεταφορά της τεχνογνωσίας
- να παράγουν κοινά προϊόντα και τέλος
- να καταγράφουν προτάσεις πολιτικής προς υπευθύνους χάραξης πολιτικής, δημόσιες αρχές, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, κλπ

Ο μεγάλος αριθμός φορέων, οι οποίοι συνεργάστηκαν στις Α.Σ. και τα Εθνικά Θεματικά Δίκτυα, αποτελούν εχέγγυο για την υλοποίηση ανάλογων δράσεων και πρωτοβουλιών και στο μέλλον καθώς η συμμετοχή στην υλοποίηση της Κ.Π. τους προσέφερε εμπειρίες και ευελιξία.

Η μεγάλη προστιθέμενη αξία της δικτύωσης όμως είναι η ανάδειξη των άτυπων δικτύων τα οποία προϋπήρχαν και ενδυναμώθηκαν ή δημιουργήθηκαν με την πρόοδο των εργασιών της πρωτοβουλίας και τα οποία θα συνεχίσουν να υπάρχουν και μετά την ολοκλήρωση της πρωτοβουλίας, δημιουργώντας παρακαταθήκη για επόμενες πρωτοβουλίες δράσεις ή προγράμματα. Ενδεικτικά, αναφέρουμε τα άτυπα δίκτυα φορέων σε επίπεδο περιφέρειας, σε επίπεδο Ο.Τ.Α. και σε επίπεδο προσώπων τα οποία αναδείχθηκαν από την Ομάδα Εργασίας «Περιφερειακές Προσεγγίσεις – Τοπικά Δίκτυα».

Απώτερος σκοπός της συνεργασίας των Αναπτυξιακών Συμπράξεων στο πλαίσιο του Κοινού Προγράμματος Εργασιών υπήρξε ο μέγιστος αντίκτυπος της Κοινωνικής Πρωτοβουλίας EQUAL και των αποτελεσμάτων της. Ιδιαίτερα επισημαίνεται, ότι ο από κοινού σχεδιασμός και υλοποίηση ενός στρατηγικού πλάνου δράσης για τη διάχυση και την ευρύτερη εφαρμογή των περισσότερο καινοτόμων και αποτελεσματικών προϊόντων Equal από όλες τις συμμετέχουσες σε ένα Εθνικό Θεματικό Δίκτυο Αναπτυξιακές Συμπράξεις, δημιούργησε συνθήκες ουσιαστικής και

δημιουργικής συνεργασίας εξασφαλίζοντας, παράλληλα, ότι τα Δίκτυα δεν λειτούργησαν απλώς ως Forum διαλόγου.

Κάθε μία εκ των 40 Αναπτυξιακών Συμπράξεων συμμετείχε σε ένα τουλάχιστον Κοινό Πρόγραμμα Εργασιών, ενώ 4 Συμπράξεις συμμετείχαν και σε ένα δεύτερο. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Εθνικού Θεματικού Δικτύου «Δικτύωση και Συντονισμός Υπαρχουσών και Νέων Δομών και Μετεξέλιξή τους σε Ενιαία Σημεία Επαφής (one stop shops)» υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν τρία Κοινά Προγράμματα Εργασιών, ένα ανά μία εκ των τριών Ομάδων Εργασίας που συγκροτήθηκαν και λειτούργησαν στο πλαίσιο του Δικτύου υπό τον κεντρικό οριζόντιο στόχο «Ενιαία Σημείο Επαφής (one stop shop) - Στρατηγικές δικτύωσης» με τίτλους:

- «Βελτίωση Δομών Απασχόλησης και ΣΥΥ στο πλαίσιο της μετεξέλιξής τους σε ενιαία σημεία επαφής»
- «Περιφερειακές προσεγγίσεις – Τοπικά Δίκτυα»
- «Βελτίωση και ανάπτυξη νέων δομών και υπηρεσιών Επιχειρηματικότητας»

Στο πλαίσιο του Εθνικού Θεματικού Δικτύου «Δραστηριότητες στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας» υποβλήθηκε, εγκρίθηκε και υλοποιήθηκε Κοινό Πρόγραμμα Εργασιών με τίτλο «Προοπτικές Κοινωνικής Οικονομίας»

Αντιστοίχως, οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις που συμμετείχαν στο Δίκτυο «Πιστοποίηση Επαγγελματικών Προσόντων & Δεξιοτήτων» υλοποίησαν Κοινό Πρόγραμμα Εργασιών με τίτλο «Συνεργασία για την ανάπτυξη & Προώθηση εργαλείων και Συστημάτων Πιστοποίησης Επαγγελματικών Προσόντων και δεξιοτήτων».

Οι στόχοι και οι Δραστηριότητες του Εθνικού Θεματικού Δικτύου «Συμφιλίωση Οικογενειακής και Επαγγελματικής ζωής» αποτυπώθηκαν στο Κοινό Πρόγραμμα Εργασιών «Συνεργασία για την ανάδειξη καλών πρακτικών και την ενίσχυση του διαλόγου για την ευρύτερη διάδοση θεμάτων σχετικών με τη συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής»

Στο πλαίσιο των 6 Κοινών Προγραμμάτων Εργασιών υλοποιήθηκαν δράσεις, όπως:

- λειτουργία πολυάριθμων θεματικών ομάδων εργασίας, στο πλαίσιο των οποίων οι πρακτικές Equal παρουσιάστηκαν και αναλύθηκαν συγκριτικά. Οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις και οι εταίροι τους αντάλλαξαν και συνέθεσαν γνώση και εμπειρίες και οι περισσότεροι καινοτόμες και αποτελεσματικές πρακτικές Equal αναδείχθηκαν
- διενέργεια Θεματικών Εργαστηρίων, όπου οι πρακτικές Equal, καθώς και γενικότερα συμπεράσματα γνωστοποιήθηκαν σε ένα ευρύτερο κύκλο φορέων εκτός Δικτύων
- δράσεις δικτύωσης με φορείς εκτός Δικτύων που δεν υλοποιούν Έργα Equal, αλλά επωφελοούνται μαθαίνοντας για τα αποτελέσματα της εφαρμογής τους
- δράσεις δημοσιότητας και mainstreaming
- διενέργεια Συνεδρίων και Forum με διεθνή συμμετοχή
- εκπόνηση Οδηγών Καλών Πρακτικών
- καταχωρήσεις στον τύπο
- τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές
- δημιουργία σποτ και ταινιών

- συνθετικές θεματικές μελέτες, στο πλαίσιο των οποίων συντίθεται και συστηματοποιείται η εμπειρία των Αναπτυξιακών Συμπράξεων
- διατύπωση προτάσεων πολιτικής προς αξιοποίηση από τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων, χάραξης και άσκησης πολιτικής

Η υλοποίηση των 6 Κοινών Προγραμμάτων Εργασιών των Εθνικών Θεματικών Δικτύων απέδωσε αποτελέσματα, όσον αφορά:

- στη διάχυση εμπειριών και καινοτόμων πρακτικών μεταξύ των Αναπτυξιακών Συμπράξεων και των εταίρων τους, τη μεταξύ τους δικτύωση και κυρίως την ουσιαστική συνεργασία για τη συστηματοποίηση, τη γενίκευση και την από κοινού αξιοποίηση των προϊόντων τους.
- στη συγκριτική παρουσίαση και ανάλυση των προϊόντων των Αναπτυξιακών Συμπράξεων, τον εντοπισμό των θετικών σημείων των πρακτικών που εφαρμόστηκαν από τις Αναπτυξιακές Συμπράξεις
- στην ενεργοποίηση και συστράτευση σημαντικότερου αριθμού φορέων για τη διάχυση των καινοτόμων πρακτικών της Κ.Π. Equal
- στην ενεργοποίηση διαλόγου και την ανταλλαγή θέσεων, καινοτόμων ιδεών και πρακτικών για θέματα που άπτονται σημαντικών εθνικών και ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων
- στην από κοινού χάραξη στρατηγικού πλάνου δράσης για την αποτελεσματικότερη διάχυση της πληροφορίας, όσον αφορά καινοτόμες πρακτικές που εφαρμόστηκαν πιλοτικά στο πλαίσιο της Κ.Π. Equal και τον επηρεασμό των πολιτικών Απασχόλησης και Κοινωνικής Ενσωμάτωσης
- στην πληροφόρηση για καινοτόμες και αποτελεσματικές πρακτικές σε φορείς εκτός EQUAL, που πραγματεύονται παρόμοια θέματα (οριζόντιο mainstreaming),
- στη γνωστοποίηση καινοτόμων και αποτελεσματικών πρακτικών Equal σε υπεύθυνους λήψης αποφάσεων σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο (κάθετο mainstreaming).

Προτάσεις πολιτικής και βέλτιστες πρακτικές διατυπώθηκαν από το σύνολο των ΕΘΔ, ως επιστέγασμα των εργασιών τους, οι οποίες στην πλειοψηφία τους ξεπέρασαν το στενό πλαίσιο των ειδικών ομάδων, και ανέδειξαν την σημασία της περιφερειακής διάστασης στην εφαρμογή τους.

Οι βέλτιστες πρακτικές προσδιορίστηκαν με συγκεκριμένα κριτήρια που υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο του εκάστοτε Θεματικού Δικτύου με την συνδρομή των εμπειρογνομόνων και την ανάπτυξη διαλόγου.

Το ΕΘΔ «Δραστηριότητες στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας», ανέπτυξε τις δραστηριότητες και τις εργασίες του σε έναν τομέα ο οποίος βρίσκεται σε εμβρυακό στάδιο στην Ελλάδα, ενώ παράλληλα η Ευρωπαϊκή Ένωση τον θεωρεί ως προνομιακό πεδίο εφαρμογής πολιτικών για την Απασχόληση, την τοπική ανάπτυξη και την καταπολέμηση των διακρίσεων και του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.

Το ΕΘΔ «Δραστηριότητες στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας», μέσω 34 μελετών, 50 εργαλείων και 27 δομών που αναπτύχθηκαν σε 19 περιοχές της Ελληνικής Επικράτειας, προσπάθησε να:

- Ανατρέψει το χαρακτηρισμό «φιλανθρωπία» για τις πρωτοβουλίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα
- Αναδείξει την απουσία θεσμικού πλαισίου για τον λεγόμενο τρίτο τομέα
- Επισημάνει την απουσία κεφαλαιοποίησης της εμπειρίας των τελευταίων είκοσι χρόνων, κατά την διάρκεια των οποίων λειτούργησαν γυναικείοι συνεταιρισμοί, κοινωνικοί συνεταιρισμοί περιορισμένης ευθύνης και κοινωνικές επιχειρήσεις διαφόρων νομικών τύπων.

Το ΕΘΔ «Δραστηριότητες στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας» επέτυχε την εκπόνηση ενός Οδηγού Ίδρυσης και Λειτουργίας Κοινωνικών Επιχειρήσεων. Σκοπός του εγχειριδίου είναι τόσο οι ενδιαφερόμενοι φορείς και τα πρόσωπα που εμπλέκονται ή επιθυμούν να εμπλακούν στη λειτουργία κοινωνικών επιχειρήσεων όσο και οι φορείς λήψης αποφάσεων, να διαθέτουν έναν οδηγό για την κατανόηση των ιδιαίτερων εννοιών του τρίτου τομέα και την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Η πρόταση πολιτικής του ΕΘΔ «Δραστηριότητες στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας», εντόπισε κενά και εμπόδια στην επέκταση και άσκηση δραστηριοτήτων κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας και παρουσίασε προτάσεις αντιμετώπισης των παρακάτω:

- Έλλειψη θεσμικού και ευνοϊκού υποστηρικτικού πλαισίου για τον τομέα στο σύνολό του
- Έλλειψη υποστήριξης και συμβουλευτικής στην καθημερινή λειτουργία των φορέων της Κοινωνικής Οικονομίας
- Ανεπαρκής χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων και οργανισμών της Κοινωνικής Οικονομίας
- Έλλειψη εξειδικευμένων και έμπειρων στελεχών
- Ανεπαρκείς ρυθμίσεις για τη διευκόλυνση και προώθηση ατόμων με αναπηρία σε δραστηριότητες του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας
- Δυσκολίες στη δικτύωση και εκπροσώπηση του τομέα στην Ελλάδα
- Δυσκολίες στη συνεργασία μεταξύ των φορέων της Κοινωνικής Οικονομίας και του δημόσιου τομέα

Η αποτελεσματικότητα της διάχυσης των εκροών των Α.Σ. του μέτρου 2.2 «Ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας» και του ΕΘΔ «Δραστηριότητες στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας» κρίνεται ως επαρκής καθώς έχει να παρουσιάσει τα εξής:

- Δημιουργία ομάδας εργασίας στην Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Στο πλαίσιο της Ανάπτυξης Σχεδίου Δράσης για τον Τρίτο Τομέα
- Η Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων ως βασικός εταίρος της Α.Σ. DIONI II, η οποία συμμετείχε στο Εθνικό Θεματικό Δίκτυο δεσμεύτηκε και σχεδιάζει ήδη την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την κοινωνική οικονομία, γεγονός θετικό αλλά και ταυτόχρονα πρώιμο σε σχέση με ουσιαστικότερες παρεμβάσεις που θα πρέπει να εκπονηθούν, όπως το θεσμικό πλαίσιο
- Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας συμπεριέλαβε στον σχεδιασμό του για την τέταρτη προγραμματική περίοδο ειδικό άξονα για

την Κοινωνική Οικονομία, γεγονός που αποπνέει αισιοδοξία για την χρηματοδότηση του Τρίτου Τομέα

- Πρόταση για κεντρικό σχεδιασμό δράσεων κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας μεταξύ συναρμοδίων υπουργείων (Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, Ανάπτυξης, Αγροτικής Ανάπτυξης και Υπαίθρου, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Το **ΕΘΔ «Δικτύωση υπαρχουσών και νέων δομών και μετεξέλιξή τους σε one-stop shops»**, στόχευσε στη βιωσιμότητα και μετεξέλιξη των δομών, καθώς κοινή πρακτική αποτελεί το γεγονός της δημιουργίας πλήθους δομών, οι οποίες όμως δεν συνοδεύονται από τον κατάλληλο σχεδιασμό της προτυποποίησης λειτουργίας και βιωσιμότητας αυτών. Οι εργασίες του προαναφερθέντος δικτύου υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο τριών ομάδων εργασίας :

- Ομάδας Εργασίας Α: Περιφερειακές Προσεγγίσεις – Τοπικά Δίκτυα
- Ομάδας Εργασίας Β: Βελτίωση Δομών Απασχόλησης και ΣΥΥ
- Ομάδας Εργασίας Γ: Βελτίωση και Ανάπτυξη Νέων Δομών και Υπηρεσιών Επιχειρηματικότητας.

Η κατεύθυνση πολιτικής και για τρεις ομάδες συγκλίνει στην αναγκαιότητα ανάδειξης του τοπικού επιπέδου και την διάκριση του από το Νομαρχιακό και το Περιφερειακό Επίπεδο, ως κρίσιμο για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την ενίσχυση της απασχόλησης.

Οι προτάσεις ξεπέρασαν το στενό πλαίσιο των ειδικών ομάδων, δίνοντας τη δυναμική για ενίσχυση όλων των ομάδων σε ένα γενικότερο πλαίσιο ολιστικής παρέμβασης, αποκέντρωσης, δικτύωσης, ενιαίας πληροφόρησης, εφαρμογής κοινών μεθοδολογικών εργαλείων και βάσεων δεδομένων και τέλος παρακολούθηση και επικαιροποίηση. Οι προτάσεις του δικτύου διατυπώθηκαν στο σύνολό τους χωρίς να εξεταστεί το κόστος των λύσεων και μεθόδων, κατάφεραν όμως να προσεγγίσουν το ενδιαφέρον των πολιτικών παραγόντων της χώρας, οι οποίοι παρέστησαν στις ημερίδες παρουσίασης των πολιτικών προτάσεων, απέφυγαν όμως να δεσμευτούν για συγκεκριμένες δράσεις.

Στο **Ε.Θ.Δ. «Πιστοποίηση Επαγγελματικών Προσόντων και Δεξιοτήτων»** στον Οδηγό Καλών Πρακτικών δεν αναδείχθηκαν μεμονωμένες πρακτικές ή προϊόντα, αλλά καταγράφηκαν τα δυνατά σημεία κάθε πρακτικής, γεγονός το οποίο καθιστά δυσχερή την προοπτική διάχυσής τους στο σύνολό τους, συμβάλλοντας μόνο ως βιβλιογραφική αναφορά για τον αρμόδιο φορέα Ε.ΚΕ.ΠΙΣ. ο οποίος θα πρέπει να αντιμετωπίσει την πιστοποίηση σε κλαδικό επίπεδο. Στον αντίποδα η πρόταση πολιτικής κρίνεται ως ιδιαίτερα συγκροτημένη, εστιάζει στην αναγκαιότητα ενός ολοκληρωμένου Συστήματος Πιστοποίησης Επαγγελματικών Προσόντων (Ο.Σ.Π.Ε.Π.) που δεν αποκτήθηκαν μέσω του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος. Η συγκεκριμένη πρόταση πολιτικής ελήφθη υπόψη και ενσωματώθηκε στον Νόμο Υπ'Αριθ. 3369(ΦΕΚ 171/06-07-05) «Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις».

Η προαναφερθείσα αίσια έκβαση του κάθετου mainsteaming για το Ε.Θ.Δ. «Πιστοποίηση Επαγγελματικών Προσόντων και Δεξιοτήτων» υπήρξε αποτέλεσμα πολλών ευνοϊκών συγκυριών:

- Συμμετοχή των δύο βασικών κρατικών φορέων - εκφραστών της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Ελλάδα(ΟΕΕΚ και ΕΚΕΠΙΣ) στις εργασίες του ΕΘΔ

- Την προσπάθεια σε ευρωπαϊκό επίπεδο για ταχύτερη ενσωμάτωση των αρχών της Δια βίου Μάθησης στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης των κρατών μελών, στο πλαίσιο των αρχών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβόνας και της Διακήρυξης της Μπολόνια
- Την προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για καθιέρωση ενός πλαισίου αναγνώρισης και πιστοποίησης προσόντων και δεξιοτήτων ως έναν από τους κύριους άξονες του προγράμματος ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ 2010

Το **ΕΘΔ «Συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής»**, πραγματοποιήθηκε τα θέματα ισορροπίας μεταξύ εργασίας και ζωής, η οποία αποτελεί αφενός ένα από τα νέα αιτήματα των εργαζομένων και αφετέρου ουσιαστική διάσταση της ποιότητας της εργασίας και της ποιότητας ζωής. Παρόλο το γεγονός ότι το ΕΘΔ συγκροτήθηκε από Α.Σ. τα έργα των οποίων δεν ήταν προσανατολισμένο στην συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής αλλά συναφές, ο οδηγός καλών πρακτικών αποτελεί μία προσπάθεια σφαιρικής κάλυψης του ζητήματος και ένα ισχυρό διαπραγματευτικό εργαλείο το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί άμεσα από συνδικαλιστικούς φορείς για παρακολούθηση του βαθμού υιοθέτησης των υφιστάμενων πολιτικών. Ο οδηγός αυτός εκπονήθηκε υπό το πρίσμα, ότι δεν μπορούμε πλέον να αντιμετωπίζουμε την συμφιλίωση επιλεκτικά, ως ζήτημα δηλαδή που αφορά ορισμένες κατηγορίες πληθυσμού και εν προκειμένω τις γυναίκες, αλλά πρέπει να αντιμετωπιστεί ως ένα διαχρονικό πλέον χαρακτηριστικό, που διατρέχει και αφορά την επαγγελματική ζωή ανδρών και γυναικών.

Πρόταση πολιτικής δεν διατυπώθηκε από το δίκτυο καθώς:

- Αφενός, η έλλειψη Α.Σ. με έργα στο μέτρο 4.1 της Κ.Π., δεν ευνόησε την αξιοποίηση συναφούς γνώσης και εμπειρίας και έτσι η αποτίμηση των υφιστάμενων πολιτικών και ο σχηματισμός προτάσεων στηρίχθηκε στην ύπαρξη γενικότερων ερεθισμάτων και προβληματισμών.
- Αφετέρου, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο δεν διαπιστώθηκε να έχει ιδιαίτερα κενά. Αντίθετα κενά υπάρχουν στην εφαρμογή των συγκεκριμένων νόμων και θεσμών. Για το λόγο αυτό απαιτείται ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των οργανωμένων κοινωνικών φορέων και της κοινωνίας των πολιτών ώστε να καταστούν ικανοί ν' αντιμετωπίσουν και να ανταποκριθούν στις προκλήσεις που τίθενται από τη νέα ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση και τις απαιτήσεις των εργαζόμενων ανδρών και γυναικών. Η διεύθυνση των όποιων εξειδικευμένων πολιτικών προτάσεων στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο απαιτεί ανοικτές διαδικασίες διαβούλευσης, ωρίμανση συνθηκών σε όλα τα επίπεδα και αξιοποίηση με τον ευνοϊκότερο τρόπο των όποιων ιστορικών συγκυριών παρουσιάζονται.

Αξιολόγηση των μηχανισμών εφαρμογής και υποστήριξης του Προγράμματος

Σύστημα Διαχείρισης

Η EQUAL ως Κοινοτική Πρωτοβουλία δεν ανήκει στο ΚΠΣ, αλλά εντάσσεται στις ενέργειες κοινοτικού ενδιαφέροντος που αναλαμβάνονται με πρωτοβουλία της Επιτροπής για να συμπληρώσουν τις ενέργειες εκείνες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο των κατά προτεραιότητα στόχων.

Το Κοινοτικό Κανονιστικό πλαίσιο για τους ελέγχους των παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης καθώς και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών προσδιορίζεται στον Κοινοτικό Κανονισμό (ΕΚ) 1260/99 "περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία" ενώ το Εθνικό Νομικό Πλαίσιο για τους ελέγχους προσδιορίζεται στον Νόμο 2860/2000 "Διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχος του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και άλλες διατάξεις".

Όσον αφορά ειδικότερα την ΚΠ EQUAL το Σύστημα Διαχείρισης, Παρακολούθησης, Χρηματοδότησης και Ελέγχου των Έργων που εντάσσονται σε αυτή εξειδικεύτηκε με την υπ' αριθμ **181549/29.7.2002 (ΦΕΚ 1019/Β/5.8.2002) ΚΥΑ** των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών - Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων η οποία συμπληρώθηκε με την υπ' αριθμ **181677/30.4.2003 (ΦΕΚ 547/Β/7.5.2003) ΚΥΑ**. Σε αυτές αναλύονται:

- Τα στάδια ένταξης των έργων της EQUAL
- Οι Τελικοί Δικαιούχοι
- Η οργάνωση και λειτουργία των Αναπτυξιακών Συμπράξεων
- Οι επιλέξιμες δράσεις
- Οι όροι υλοποίησης
- Οι επιλέξιμες δαπάνες
- Οι υποχρεώσεις του Τελικού Δικαιούχου
- Η χρηματοδότηση των έργων
- Ο έλεγχος
- Η τήρηση των κανόνων πληροφόρησης και δημοσιότητας

Οι μηχανισμοί παρακολούθησης, διαχείρισης και ελέγχου που απορρέουν από τα ανωτέρω έχουν σχεδιασθεί και εφαρμόζονται με στόχο την διασφάλιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής των δράσεων που υλοποιούνται Στο πλαίσιο της ΚΠ EQUAL.

Ισχυρά Σημεία

- Απρόσκοπτη συμμόρφωση των δράσεων διαχείρισης σύμφωνα με τους Κανονισμούς, έναρξη λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και όλων των Κανόνων που διέπουν την ΚΠ EQUAL
- Σαφήνεια του συστήματος διαχείρισης (διαχειριστικές και εκτελεστικές αρμοδιότητες, κ.λ.π) καθώς και ωριμότητα στον τρόπο διαχείρισης της ΚΠ.
- Σαφήνεια με τις διαδικασίες και τα κριτήρια για την επιλογή των έργων και τη διασφάλιση της ποιότητας αυτών, έτσι ώστε οι στόχοι του προγράμματος να είναι σε αποτελεσματική κατεύθυνση.

- Σαφής επάρκεια του συστήματος διαχείρισης για την εξασφάλιση της συμβατότητας της υλοποίησης με τις κοινοτικές πολιτικές.
- Ικανοποιητική Οργάνωση και Οργανωτική Δομή. Ύπαρξη και εφαρμογή οργανογράμματος καθώς και συμμόρφωση ως προς τις αρμοδιότητες των επιμέρους μονάδων. Αψογή επικοινωνία στο εσωτερικό περιβάλλον της ΕΥΔ αλλά και σε επίπεδο υποστήριξης των ΑΣ
- Ύπαρξη επαρκούς υποδομής για την υλοποίηση και επίβλεψη της ΚΠ
- Διάκριση των καθηκόντων με αποτέλεσμα την επίτευξη των στόχων άρτιας διαχείρισης και παρακολούθησης
- Εποπτεία. Ύπαρξη συστήματος ελέγχου της καλής εσωτερικής λειτουργίας που περιλαμβάνει την εποπτεία από αρμοδίους υπαλλήλους των καθημερινών λειτουργιών και της καταχώρησής τους.
- Ικανοποιητική χρήση της ECDB, η παρακολούθηση και ο έλεγχος της Διακρατικής Συνεργασίας των Αναπτυξιακών Συμπράξεων πραγματοποιείται μέσω της ECDB, αλλά και με τη συνδρομή των στελεχών της Ε.Υ.Δ.
- Το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου όπως και η εξειδικευμένη Βάση της EQUAL είναι πλήρως εγκατεστημένα και λειτουργικά
- Ύπαρξη επαρκούς παρακολούθησης των Ομάδων Στόχων
- Ύπαρξη ικανοποιητικού συστήματος ποιότητας
- Ύπαρξη ικανοποιητικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου
- Καλή Επικοινωνία με Εξωτερικούς Φορείς (Α.Σ, λοιπά Όργανα, κτλ)

Προβληματισμοί

Συνοψίζοντας, ο μηχανισμός διαχείρισης αναδεικνύει τα παρακάτω αδύνατα σημεία:

- Οι διαδικασίες διαχείρισης (βάσει των Κανονισμών) τηρούνται στο έπακρον όμως πρέπει να επισημανθεί ότι το σύστημα διαχείρισης κρίνεται ιδιαίτερα βαρύ και μη προσαρμοσμένο στις πραγματικές ανάγκες της ΚΠ EQUAL, δεδομένου ότι θα μπορούσε να υπάρξει ικανοποιητική και άρτια λειτουργία των μηχανισμών με ένα σύστημα διαχείρισης πιο ευέλικτο.
- Το σύστημα διαχείρισης είναι προσαρμοσμένο στη λογική της ολικής χρηματοδότησης από Κοινοτικούς και Εθνικούς πόρους. Η δόμηση του στηρίχθηκε στο ζητούμενο του αποτελεσματικού ελέγχου με αποτέλεσμα την εισαγωγή διατάξεων «ασφαλείας» και σε προγενέστερη εμπειρία από τη διαχείριση των ΚΠΣ. Στην Ε.Ε., όπου υπάρχει και ιδιωτική συμμετοχή, τα συστήματα διαχείρισης της Πρωτοβουλίας είναι πιο ευέλικτα.
- Σχετικά με το σύστημα αξιολόγησης και επιλογής προτάσεων υπάρχει προβληματισμός στα εξής σημεία: α) Η προσπάθεια διαφύλαξης της διαδικασίας αξιολόγησης και η σε βάθος εξέταση των προτάσεων που κατατέθηκαν οδήγησαν σε καθυστέρηση ολοκλήρωσης της διαδικασίας και β) Προβληματισμός εκφράζεται για τη συνένωση σχεδίων δράσης σε μια ΑΣ, μετά από εισηγήσεις γνωμοδοτικών επιτροπών όπου αυτό κρίθηκε αναγκαίο, η οποία μπορεί να κάλυπτε πληρέστερα τους στόχους της Πρωτοβουλίας αλλά δημιουργεί ερωτήματα ως προς το διαχειριστικό και λειτουργικό πλαίσιο των σχημάτων που προέκυψαν.

Δημοσιότητα

Η Πληροφόρηση και Δημοσιότητα στην Κ.Π. EQUAL διαμορφώνεται από το ισχύον νομικό και θεσμικό πλαίσιο και συγκεκριμένα τον Κανονισμό (ΕΚ) 1260/99 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης «περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά ταμεία» και τον Κανονισμό (ΕΚ) 1159/2000 της Επιτροπής "σχετικά με τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας που πρέπει να διεξαχθούν από τα κράτη μέλη, όσον αφορά τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών Ταμείων", καθώς επίσης και τον Επικοινωνιακό Οδηγό για την πληροφόρηση και δημοσιότητα των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΚΠΣ 2000-2006

Η δημοσιότητα είναι ευθύνη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL. Η εσωτερική κατανομή σχετικών με την Πληροφόρηση και Δημοσιότητα αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης στις τέσσερις Μονάδες της έχει ως εξής:

- Η Μονάδα Α' Προγραμματισμού και Αξιολόγησης οργανώνει και παρακολουθεί τη δημοσιότητα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL
- Η Μονάδα Β' Παρακολούθησης και Διαχείρισης μεριμνά για την ενημέρωση των κατηγοριών τελικών δικαιούχων που προβλέπονται στο συμπλήρωμα προγραμματισμού. Παρακολουθεί επίσης τους τελικούς δικαιούχους σχετικά με την τήρηση των υποχρεώσεων για τη δημοσιότητα και την παροχή πληροφόρησης για τις πράξεις που εκτελούν.
- Η Μονάδα Γ' Ελέγχου έχει την αρμοδιότητα ελέγχου της τήρησης των κανόνων πληροφόρησης και δημοσιότητας, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες και διατάξεις.
- Η Μονάδα Δ' Οργάνωσης και Υποστήριξης οργανώνει και λειτουργεί γραφείο πληροφοριών για την παροχή άμεσης ενημέρωσης και κατευθύνσεων στους ενδιαφερόμενους για θέματα του Επιχειρησιακού Προγράμματος
- Τέλος, η ΕΥΔ της ΚΠ έχει ορίσει υπεύθυνο για την Πληροφόρηση και Δημοσιότητα

Οι δράσεις Πληροφόρησης και Δημοσιότητας της ΚΠ EQUAL παρουσιάζονται στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού με την μορφή ενός Σχεδίου Δράσεων Επικοινωνίας σύμφωνα με τον Κανονισμό 1159/00.

Στο Σχέδιο Δράσεων Επικοινωνίας περιγράφονται:

- Οι στόχοι της επικοινωνίας
- Το στοχοθετούμενο κοινό
- Το περιεχόμενο και η στρατηγική των δράσεων επικοινωνίας
- Ο ενδεικτικός προϋπολογισμός του Σχεδίου
- Οι υπεύθυνοι για την υλοποίηση διοικητικές υπηρεσίες ή οργανισμοί
- Τα κριτήρια αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των δράσεων

Οι γενικοί στόχοι του Σχεδίου Δράσεων Επικοινωνίας EQUAL επικεντρώνονται:

- Στην αύξηση του κύρους και της διαφάνειας της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Στην παρουσίαση μιας ομοιογενούς εικόνας των εν λόγω παρεμβάσεων προκειμένου να ευαισθητοποιηθεί η κοινή γνώμη για το ρόλο που διαδραματίζει η Ε.Ε. σε συνεργασία με τα κράτη μέλη

Επιμέρους στόχοι του Σχεδίου Δράσεων Επικοινωνίας είναι:

- Η γνωστοποίηση του Προγράμματος και η πληροφόρηση γύρω από τους βασικούς άξονες δράσης του
- Η διευκόλυνση της αποδοχής και υποστήριξής του
- Η πρόκληση ενδιαφέροντος για τη άμεση ή έμμεση συμμετοχή του κοινού στο Πρόγραμμα
- Η ευαισθητοποίηση του κοινού για τα προβλήματα των ατόμων που υφίστανται διακρίσεις στην αγορά εργασίας.
- Η ενίσχυση της επικοινωνίας και συνεργασίας με τα εμπλεκόμενα Υπουργεία.

Τα επικοινωνιακά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για την προώθηση δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας είναι :

- Έντυπο υλικό (δημοσιεύσεις σε εφημερίδες, φυλλάδια, επιστολές κλπ)
- Σεμινάρια, συνέδρια, ημερίδες κ.α.
- Αφίσες
- Ιστοσελίδες Διαδικτύου
- Συμμετοχή σε εκθέσεις (POLIS, ALTER EXPO κ.λ.π.)
- Έχουν ήδη πραγματοποιηθεί δράσεις δημοσιότητας σε τηλεόραση και ραδιόφωνο από τις Α.Σ. στο πλαίσιο του Σχεδίου Επικοινωνίας της κάθε Α.Σ.

Στο πλαίσιο του συντονισμού των δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας των Αναπτυξιακών Συμπράξεων η ΕΥΔ εύστοχα:α) ζήτησε από τις Α.Σ. να ορίσουν υπεύθυνο Πληροφόρησης και Δημοσιότητας και να υποβάλουν Σχέδιο Επικοινωνίας του Έργου τους στο οποίο θα περιγράφονταν οι συγκεκριμένες δράσεις δημοσιότητας και πληροφόρησης και β) ανέθεσε σε εξωτερικό Σύμβουλο Πληροφόρησης και Δημοσιότητας την επιμέλεια του επικοινωνιακού τομέα της πρωτοβουλίας .

Σχετικά με τις παραπάνω ενέργειες πρέπει να επισημανθούν τα ακόλουθα:

- Η ΕΥΔ επικέντρωσε τις προσπάθειες της στους ακόλουθους κρίσιμους παράγοντες για την επιτυχία των ενεργειών δημοσιότητας:
  - Διαφάνεια, σε όλα τα επίπεδα πληροφόρησης και ενημέρωσης για την ΚΠ EQUAL
  - Διαρκή Υποστήριξη όλων των εμπλεκόμενων φορέων με στόχο την άρτια και συνεχή ενημέρωση τους
  - Συνεχής πληροφόρηση όλων των τελικών ωφελούμενων του Προγράμματος
  - Ευρύτητα όσον αφορά την δημοσιότητα της ΚΠ
  - Πλήρης συμβατότητα με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την δημοσιότητα της ΚΠ
  - Σχεδιασμός, οργάνωση και παρακολούθηση των δράσεων δημοσιότητας
  - Προσαρμογή των αναγκών δημοσιότητας σύμφωνα με τις κρίσιμες χρονικές περιόδους και τις ανάγκες του Προγράμματος

- Τήρηση στοιχείων και αρχειοθέτηση τους σε ικανοποιητικό βαθμό
- Η ΕΥΔ Στο πλαίσιο υποστήριξης των Αναπτυξιακών Συμπράξεων στις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας που υλοποιούν πραγματοποίησε τα εξής:
  - Απέστειλε στις Αναπτυξιακές Συμπράξεις μοντέλο του Οριστικού Αναλυτικού Σχεδίου Δράσης (ΟΣΔΑ) της Ενέργειας II
  - Συναντήθηκε με τις Αναπτυξιακές Συμπράξεις για την επεξεργασία των Σχεδίων Δημοσιότητας που επισυνάπτονται στα ΟΣΔΑ τους
  - Επεξεργάσθηκε τα υποβληθέντα Σχέδια Δημοσιότητας
  - Υπέβαλε παρατηρήσεις, είτε γραπτώς είτε προφορικά, στις Αναπτυξιακές Συμπράξεις, σχετικά με τις δράσεις δημοσιότητας που αναλαμβάνουν να υλοποιήσουν

Δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας των Α.Σ.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης των Ενεργειών I, II και III οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις πραγματοποίησαν σειρά δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας, όπως π.χ ημερίδες, έντυπο υλικό, ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά spot σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, κ.λ.π., σύμφωνα με το Σχέδιο Δημοσιότητας που είχαν υποβάλει στην Ε.Υ.Δ. της ΚΠ EQUAL. Σύμφωνα με τα Σχέδια Δημοσιότητας κάθε Αναπτυξιακή Σύμπραξη είχε την υποχρέωση για τη δημιουργία και συνεχή ενημέρωση website της Α.Σ. μέσω της οποίας παρουσιάζεται η ΚΠ EQUAL καθώς και το συγκεκριμένο έργο. Όμως, η συγκεκριμένη δράση παρουσίασε σημαντικά προβλήματα. Σε μεγάλο μέρος είτε οι ιστοσελίδες δεν έχουν αναπτυχθεί, ή δεν ενημερώνονται κ.λ.π.

Ειδικότερα, καταγράφηκαν οι ακόλουθες δράσεις ενημέρωσης, πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης (επί συνόλου 20 Α.Σ που συμμετείχαν στην έρευνα πεδίου). Οι τιμές της πρώτης στήλης αφορούν στο μέσο όρο ανά Αναπτυξιακή Σύμπραξη.

Κάθε Α.Σ. πραγματοποίησε κατά μέσο όρο:

7 δελτία τύπου	σε σύνολο 132
31 καταχωρήσεις στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο	σε σύνολο 612
Έκδοση 13 εντύπων (εκτύπωση)	σε σύνολο 269
9 ημερίδες	σε σύνολο 185
2 web site	σε σύνολο 39
2 γραφεία πληροφόρησης	σε σύνολο 37
4 σεμινάρια	σε σύνολο 72
2 συνέδρια	σε σύνολο 47
2 εκθέσεις	σε σύνολο 36
3 τηλεοπτικές προβολές	σε σύνολο 64
1 καταχώρηση σε ξένο web site (εκτός Α.Σ.)	σε σύνολο 23
7 τηλεοπτικά μηνύματα	σε σύνολο 146
Έκδοση 2 newsletter	σε σύνολο 46

Παραγωγή 2 cds	σε σύνολο 43
14 ραδιοφωνικά μηνύματα	σε σύνολο 281
Παραγωγή 1 dvd	σε σύνολο 19
9 εκδηλώσεις γενικής ενημέρωσης(συναυλίες, ενημέρωση σε σχολεία, κλπ)	σε σύνολο 172
Έκδοση 1 περιοδικού	σε σύνολο 12
Παραγωγή 1 video	σε σύνολο 6
ενημέρωση 6 πολλαπλασιατών ενημέρωσης	σε σύνολο 123
συντονισμό 2 κινητών μονάδων	σε σύνολο 28

Μέσω των ανωτέρω ενεργειών δημοσιότητας-ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης καταγράφονται:

59.380	επισκέψεις στις σχετικές ιστοσελίδες που δημιουργήθηκαν
626.781	αποδέκτες εντύπων
14.586	συμμετέχοντες σε ημερίδες
2.447	συμμετέχοντες σε σεμινάρια
9.060	συμμετέχοντες σε συνέδρια
15.317	συμμετέχοντες σε εκθέσεις
3.200	ενδιαφερόμενοι που προσέγγισαν κινητές μονάδες
13.494	ενδιαφερόμενοι που προσέγγισαν τα γραφεία πληροφόρησης

Η αξιολόγηση των δράσεων δημοσιότητας της Ε.Υ.Δ., των Α.Σ. και του Συμβούλου Δημοσιότητας επικεντρώνεται σε 6 βασικά σημεία-κλειδιά :

ο **Συνοχή και ανταπόκριση στις ανάγκες**

Οι δράσεις ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες και στις απαιτήσεις του προγράμματος, σε επίπεδο δημιουργικού ή νέας προσέγγισης όμως δεν παρουσιάστηκε ιδιαίτερη καινοτομία

ο **Αποδοτικότητα**

Έγινε η βέλτιστη δυνατή αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων οικονομικών και ανθρώπινου δυναμικού

ο **Αποτελεσματικότητα**

Ο αντίκτυπος και η συμβολή των ενεργειών στην επίτευξη του επικοινωνιακού σχεδίου δράσης κρίνεται ικανοποιητικός. Σημειώνεται, ότι κατά το έτος 2004 οι δράσεις της ΕΥΔ εστίασαν κύρια στην πληροφόρηση για τον β' κύκλο της πρωτοβουλίας.

ο **Ευρύτητα**

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν χαρακτηρίζονται από ποικιλομορφία που καλύπτει ευρεία κλίμακα ενεργειών. Οι δράσεις διαφοροποιούνται ικανοποιητικά ανάλογα με την ομάδα στόχο στην οποία απευθύνονται

ο **Χρησιμότητα.**

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν κάλυψαν τις ανάγκες πληροφόρησης του κοινού-στόχου σε σημαντικό βαθμό ενώ και η ανταπόκριση των δικαιούχων ήταν σημαντική εκτός της δράσης της γραμμής βοήθειας (help line) η οποία προσέλκυσε λιγοστές κλήσεις

ο **Διάρκεια του αντίκτυπου των δράσεων**

Το σύστημα διάδοσης των πληροφοριών κρίνεται ότι μπορεί να λειτουργήσει αυτόνομα ακόμη και μετά το πέρας των συγκεκριμένων ενεργειών δημοσιότητας, καθώς οι φορείς των Α.Σ. στην πλειοψηφία τους θα συνεχίσουν να χρησιμοποιούν τις εκροές των έργων και μετά το πέρας των έργων.

Γενική Εκτίμηση

Οι δράσεις ενημέρωσης, πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης επικεντρώθηκαν στο σύνολό τους στην εκάστοτε ομάδα στόχο και διαφοροποιήθηκαν σε κλαδικό επίπεδο ανά περίπτωση επιτυχώς. Χρησιμοποιήθηκαν εύστοχα ως βάση των δράσεων οι υπάρχοντες δομές επικοινωνίας των ομάδων στόχου (εφημερίδες των μεταναστών σε διάφορες γλώσσες, έντυπα κλαδικών φορέων, ραδιοφωνικοί σταθμοί) οι οποίες είναι γνώριμες και έχουν καταστεί έγκυρες στη συνείδηση των ομάδων αυτών.

Η ποικιλομορφία των δράσεων δημοσιότητας είναι έκδηλη σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στοιχεία, το επίπεδο δημιουργικού ή νέας προσέγγισης όμως δεν παρουσίασε ιδιαίτερη καινοτομία, η οποία κρίνεται απαραίτητη για τη δημοσιοποίηση μίας πρωτοβουλίας η οποία επιχειρεί να ανατρέψει κατεστημένα, και να καταπολεμήσει διακρίσεις και ανισότητες στον τομέα της απασχόλησης.

Η δημοσιότητα επέτυχε τη διείσδυση στις εκάστοτε ομάδες στόχους, συλλογικούς φορείς, εργοδότες, κλπ κρίνοντας από την ανταπόκριση αυτών σε ημερίδες, σεμινάρια και εκθέσεις, δεν κατέστησε γνωστή όμως στο ευρύτερο κοινό την προσπάθεια που υλοποιείται μέσω της Πρωτοβουλίας.

Τεχνική Υποστήριξη

Η Τεχνική υποστήριξη περιλαμβάνει τον Σύμβουλο Πληροφόρησης και Δημοσιότητας, τον Σύμβουλο Τεχνικής Υποστήριξης προς τις Α.Σ., τους εμπειρογνώμονες για τον συντονισμό των Ε.Θ.Δ. και τον Σύμβουλο Αναθεώρησης του Προγράμματος της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL.

Ο Σύμβουλος Πληροφόρησης και Δημοσιότητας στη φάση εξειδίκευσης του σχεδίου δράσεων επικοινωνίας (πρόγραμμα δημοσιότητας), βασίστηκε σε τέσσερις άξονες και συγκεκριμένα α) πληροφόρηση, β) διαφήμιση, γ) προωθητικές ενέργειες και δ) δημόσιες σχέσεις.

Σε επίπεδο υλοποίησης οι δράσεις εστιάστηκαν εύστοχα στην ενημέρωση α) των εν δυνάμει τελικά ωφελούμενων από τις παρεμβάσεις του προγράμματος, β) των δυνητικών και τελικών δικαιούχων στο πλαίσιο της προκήρυξης του Β΄ κύκλου υλοποίησης της πρωτοβουλίας και γ) της κοινής γνώμης ευρύτερα. Κατά τη διάρκεια του έτους 2004 όμως, λόγω της συγκυρίας της διεξαγωγής των εθνικών εκλογών και των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων, οι δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας περιορίστηκαν στην ενημέρωση για τον β΄ κύκλο της πρωτοβουλίας, δημιουργώντας ένα κενό επικοινωνίας, το οποίο ανετράπη με το 2005 με υπερσυγκέντρωση δράσεων λόγω της ολοκλήρωσης και της ενέργειας III του Α΄ κύκλου της πρωτοβουλίας.

Από τις αρχές του έτους 2004 προσέφερε τις υπηρεσίες του και ο Σύμβουλος Τεχνικής Υποστήριξης προς τις Α.Σ., συνδράμοντας ουσιαστικά στην ομαλή υλοποίηση των έργων των Α.Σ. σε επίπεδο διαχειριστικό, ενημερωτικό και συγκέντρωσης στοιχείων φυσικού και οικονομικού αντικειμένου. Παράλληλα, ο Σύμβουλος Τεχνικής Υποστήριξης προς τις Α.Σ. επέτυχε την συνεχή τεκμηριωμένη πληροφόρηση των στελεχών της Ε.Υ.Δ. της Κ.Π. EQUAL.

Στο πλαίσιο της τεχνικής υποστήριξης εξασφαλίστηκε η συνδρομή πέντε καταξιωμένων εμπειρογνομόνων με σκοπό την επιστημονική στήριξη της λειτουργίας των Ε.Θ.Δ.. Η επιλογή των εμπειρογνομόνων στηρίχτηκε στην αντιστοίχιση του κατάλληλου προφίλ εμπειρογνομόνα ανάλογα με το αντικείμενο του κάθε θεματικού δικτύου. Υπήρξε καταλυτική η βοήθεια των εμπειρογνομόνων οι οποίοι επέτυχαν να ισορροπήσουν μεταξύ της επιστημονικής καθοδήγησης των εργασιών των δικτύων και της παρότρυνσης για ανάληψη πρωτοβουλιών από τα μέλη των δικτύων, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών της αντιμετώπισης των διακρίσεων και της ανισότητας στην απασχόληση, της κοινωνικής ενσωμάτωσης ευπαθών ομάδων και της προώθησης των ίσων ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών.

Παράλληλα, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών – Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής ανέλαβε της Αναθεώρηση του Προγράμματος της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL, αναδεικνύοντας ένα κείμενο μεστό, επίκαιρο και εμπλουτισμένο από τις εμπειρίες του Α΄ κύκλου της πρωτοβουλίας, τις επιταγές της νέας ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση, τα κείμενα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας, στο κοινωνικοοικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον. Ορθά δεν μεταβλήθηκε ο προγραμματικός σχεδιασμός, αλλά επαναπροσδιορίστηκαν οι στόχοι σε σχέση με την χρηματοδοτική ενίσχυση των μέτρων που παρουσιάζουν μεγαλύτερο βαθμό καινοτομίας. Επιτυχώς, στις προτάσεις για το αναθεωρημένο πρόγραμμα συμπεριλήφθηκαν τα διακινούμενα άτομα και οι Κοινότητες Roma.

Πληροφοριακά Συστήματα

Η παρακολούθηση του Προγράμματος της ΚΠ EQUAL πραγματοποιείται μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) και της Κοινής Βάσης Δεδομένων για την Equal (ECDB), η οποία αφορά την παρακολούθηση του διακρατικού μέρους του Προγράμματος.

Επισημαίνεται ότι με την υπ' αριθμ. 24812/ΓΔΑΠΠΠΔΕ 235/20-07-01 ΚΥΑ έχει θεσμοθετηθεί το πλαίσιο για τον προσδιορισμό και τη συλλογή στοιχείων και αφορά τα στοιχεία και τους δείκτες των ΤΔΕ/Υ που καταχωρίζονται στο ΟΠΣ, τα στοιχεία των Τριμηνιαίων Δελτίων Παρακολούθησης και των Μηνιαίων Δελτίων Δαπανών που επίσης καταχωρούνται στο ΟΠΣ.

Για το ΚΠΣ και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες (Κ.Π.), το ΟΠΣ καλύπτει λειτουργίες που αφορούν:

- στον Προγραμματισμό, όπου εισάγονται πληροφορίες σχετικά με το ΚΠΣ, τα Επιχειρησιακά Προγράμματα και τις Κ.Π. μέχρι επιπέδου Συμπληρώματος Προγραμματισμού.
- στην Ένταξη-Τροποποίηση, όπου καταχωρούνται οι πληροφορίες που αφορούν την ταυτότητα και τα προγραμματικά στοιχεία των έργων και υποέργων, όπως προκύπτουν από τα Τεχνικά Δελτία με τα οποία υποβάλλονται για ένταξη.

Στο ΟΠΣ καταχωρούνται στοιχεία που αφορούν

- στην εξέλιξη της διαδικασίας ένταξης και πιθανών τροποποιήσεων
- στην παρακολούθηση, όπου καταχωρούνται στοιχεία για την πρόοδο υλοποίησης των έργων, όπως προκύπτουν από τα Δελτία Παρακολούθησης που υποβάλλουν οι Τελικοί Δικαιούχοι. Επίσης, μέσω συγκεντρωτικών πινάκων, παρακολουθείται εδώ η πρόοδος σε όλα τα επίπεδα, από υποέργο μέχρι ΚΠΣ.
- τις Χρηματοροές
- τους Ελέγχους, όπου καταχωρούνται οι αρμόδιες αρχές ελέγχου, τα αποτελέσματα των ελέγχων, καθώς και οι επιβαλλόμενες διορθώσεις ή κυρώσεις που μπορεί να έχουν οι έλεγχοι ως συνέπεια.
- τη λειτουργία των Επιτροπών Παρακολούθησης, όπου καταγράφεται η σύνθεση των Επιτροπών, οι ρόλοι, η ημερήσια διάταξη, οι αποφάσεις.

Στο πλαίσιο των διαφόρων λειτουργιών, το σύστημα διενεργεί από μόνο του μια πληθώρα από ελέγχους, οι οποίοι εγγυώνται την πληρότητα και εγκυρότητα της πληροφορίας.

Οι έλεγχοι αυτοί μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο κατηγορίες:

- οι διαδικαστικοί έλεγχοι
- οι έλεγχοι με διασταύρωση στοιχείων

Στην πρώτη κατηγορία περιλαμβάνονται:

- οι έλεγχοι χρονικής αλληλουχίας, όπως π.χ. ότι η ημερομηνία συμπλήρωσης να είναι προγενέστερη από την ημερομηνία πρωτοκόλλησης
- οι έλεγχοι ως προς τις προαπαιτούμενες ενέργειες. Χωρίς την καταχώρηση της σύμβασης π.χ., δεν είναι δυνατή η εισαγωγή δαπανών

- οι έλεγχοι σχέσεων μεταξύ των επιπέδων οι οποίοι αναφέρθηκαν προηγουμένως.

Στη δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνονται η διασταύρωση των παραστατικών αναδόχων και φορέων υλοποίησης, καθώς και η διασταύρωση των πληρωμών για κάθε ενάρθρο έργο από την Τράπεζα της Ελλάδος και των δαπανών που προκύπτουν από τα Μηνιαία Δελτία Δήλωσης Δαπανών.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι ιδιαιτερότητες της EQUAL (πιλοτικός project-driven χαρακτήρας, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις με μεγάλο αριθμό υποέργων σε κάθε έργο, υλοποίηση μέσω τριών διαδοχικών Ενεργειών, εφαρμογή βασικών αρχών, διακρατικότητα κ.λ.π.) δυσχεραίνουν την παρακολούθηση της Πρωτοβουλίας μέσω του ΟΠΣ, το οποίο είναι περισσότερο προσανατολισμένο στην παρακολούθηση και διαχείριση έργων υποδομών. Η δυσκολία διαχείρισης και χρήσης του ΟΠΣ οδήγησε σε:

- Δυσκολίες στην Παρακολούθηση και Διαχείριση του Φυσικού Αντικείμενου των Έργων
- Δυσκολίες στην παρακολούθηση του Οικονομικού Αντικείμενου και κατ' επέκταση
- Καθυστέρηση στις χρηματοροές και στην απορρόφηση των κονδυλίων

Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της διακρατικής συνεργασίας πραγματοποιείται κυρίως μέσω της ECDB αλλά και το ΟΠΣ. Σημειώνεται η ανεπάρκεια του ΟΠΣ να διαχειριστεί και να παρακολουθήσει την ουσία της διακρατικότητας και τον project-driven χαρακτήρα της Πρωτοβουλίας

Σε σχέση με το τοπικό σύστημα της ECDB, ένα από τα βασικά εργαλεία που αναπτύχθηκαν για την καλύτερη διαχείριση των στοιχείων των επιλεγμένων ΑΣ και τη διασύνδεσή τους με την Ευρωπαϊκή Βάση Δεδομένων ECDB ήταν το τοπικό πληροφοριακό σύστημα που δημιουργήθηκε από την Ειδική Υπηρεσία Κ.Π. EQUAL με την επιστημονική συνδρομή της εταιρείας 01-Πληροφορική. Με τη βοήθεια αυτής της τοπικής βάσης δεδομένων, η Ειδική Υπηρεσία Κ.Π. EQUAL έχει υλοποιήσει επιτυχώς τις ακόλουθες ενέργειες:

- Εισαγωγή των στοιχείων των επιλεγμένων ΑΣ στο τοπικό σύστημα (στοιχεία για κάθε έργο EQUAL, όπως λογική, στόχους, καινοτομία, ενδυνάμωση, φύση των δραστηριοτήτων που πρόκειται να εφαρμοστούν, επωφελούμενοι, τομεακή/ γεωγραφική εφαρμογή και στοιχεία για τους εταίρους της ΑΣ).
- Αποστολή και εμφάνισή τους στην Ευρωπαϊκή Βάση Δεδομένων της EQUAL (ECDB), σύμφωνα με όσα ορίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εφαρμογή του προγράμματος. Η ECDB είναι προσβάσιμη από την κεντρική ιστοσελίδα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Επέκταση των δυνατοτήτων του τοπικού συστήματος (αύξηση της χωρητικότητας των πεδίων κειμένου σε 30.000 χαρακτήρες) με στόχο την πληρέστερη περιγραφή των Έργων Equal
- Επίσης, δημιουργήθηκε το ελληνικό ηλεκτρονικό σύστημα τροφοδότησης της ECDB με έγκυρη και επικαιροποιημένη πληροφόρηση σχετικά με τις εθνικές αναπτυξιακές συμπράξεις.

Η Ε.Υ.Δ. της ΚΠ EQUAL καταχωρεί στην ECDB έως τις 30 Ιουνίου εκάστου έτους στοιχεία παρακολούθησης του προηγούμενου έτους. Τα στοιχεία αυτά αφορούν τόσο στο σύνολο του έργου όσο και στην Διακρατική Συνεργασία. Ένα μεγάλο μέρος των στοιχείων αντλείται από το ΟΠΣ, μέσω των Τεχνικών Δελτίων Έργου και Υποέργων και των Δελτίων Παρακολούθησης που έχουν αποσταλεί από τις Αναπτυξιακές Συμπράξεις και έχουν καταχωρηθεί σε αυτό.

Πέραν των στοιχείων που αντλούνται από το ΟΠΣ απαιτούνται και εξειδικευμένα στοιχεία χαρακτηριστικά των έργων της EQUAL, που αφορούν στο σύνολο του έργου αλλά και στην διακρατικότητα, για την συγκέντρωση των οποίων ζητείται η συνδρομή των Αναπτυξιακών Συμπράξεων και του Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης ΑΣ.

Λαμβάνοντας υπόψη την επιτυχή παρακολούθηση της διακρατικότητας μέσω της δημιουργίας τοπικής βάσης δεδομένων με πρωτοβουλία της Ειδικής Υπηρεσίας Κ.Π. EQUAL, η οποία κάλυψε την ανεπάρκεια του ΟΠΣ να διαχειριστεί την ουσία της διακρατικότητας γίνεται σαφές ότι το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα μπορεί να συνδράμει στην ουσιαστική παρακολούθηση του Β΄ κύκλου της πρωτοβουλίας εάν υλοποιηθούν παρεμβάσεις κατ' ελάχιστον στοχευόμενες στην:

- Απλοποίηση του Τεχνικού Δελτίου Έργου
- Απλοποίηση των δελτίων παρακολούθησης (μηνιαία και τριμηνιαία δελτία)
- Δημιουργία ενός πυρήνα-σύστημα ευέλικτων δεικτών ικανών να αναδείξουν και να παρακολουθήσουν το έργο των Α.Σ. Το σύστημα αυτό προτείνεται να λειτουργεί παράλληλα με τους δείκτες ΟΠΣ (δείκτες ΤΔΕ) ώστε να καταγράφεται η αναγκαία πληροφορία συμπληρωματικά.

Αξιολόγηση της ενδιάμεσης αναθεώρησης του Προγράμματος της Κ.Π. EQUAL

Περιβάλλον Αναθεώρησης Προγράμματος

Οι νέες κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαιτήσεις που προκύπτουν από την αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση (ΕΣΑ) και των Κατευθυντήριων Γραμμών για την απασχόληση καθώς επίσης και η προετοιμασία για την έναρξη του Β' κύκλου υλοποίησης έκαναν αναγκαία την αναθεώρηση του Ελληνικού Προγράμματος.

Η αναθεώρηση αυτή είχε ως στόχο την αφομοίωση όλων εκείνων των αλλαγών και μεταβολών που επήλθαν:

- στην ελληνική αγορά εργασίας
- στο επίπεδο των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων
- στο πλαίσιο των πολιτικών και εμπειριών προαγωγής, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, νέων μεθόδων καταπολέμησης των ανισοτήτων και διακρίσεων στην αγορά εργασίας

με ενσωμάτωση κατηγοριών πράξεων, αλλά και την αντιμετώπιση θεμάτων μεταβολής χρηματοδοτικής βαρύτητας

Στο πλαίσιο της αναθεώρησης αυτής του Ελληνικού Προγράμματος πραγματοποιήθηκαν αλλαγές που αφορούν κυρίως τα εξής σημεία:

- Επικαιροποίηση των βασικών δεδομένων της αγοράς εργασίας, ειδικότερα όσον αφορά τις κοινωνικά ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες (ομάδες – στόχοι της Κ.Π.EQUAL)
- Ενσωμάτωση συμπερασμάτων από την υλοποίηση του 1ου κύκλου της Κ.Π. EQUAL
- Επικαιροποίηση του πλαισίου πολιτικής, σύμφωνα με τις νέες κατευθυντήριες γραμμές για την υλοποίηση του 2ου κύκλου της Κ.Π. EQUAL
- Προσθήκη κειμένου που περιλαμβάνει τις κύριες κατευθύνσεις αναμόρφωσης του προγράμματος
- Επαναδιατύπωση του κειμένου που αφορά στη συμπληρωματικότητα της κοινοτικής πρωτοβουλίας EQUAL και λοιπών παρεμβάσεων προκειμένου να ενσωματωθούν οι τρέχουσες παρεμβάσεις και τα μέτρα πολιτικής
- Αναμόρφωση των υποπρογραμμάτων σε δύο επίπεδα:
  - ✓ Α. ανάδειξη των προτεραιοτήτων οριζόντιου χαρακτήρα (π.χ. Trafficking, θέματα ποιότητας, mainstreaming ατόμων με αναπηρία, κλπ)
  - ✓ Β. εξειδίκευση και/ ή διεύρυνση ενεργειών σε συγκεκριμένα θεματικά πεδία ή/ και ομάδες –στόχους (π.χ. ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας, αιτούντες άσυλο, κοινότητες Roma, κλπ)
- Αναδιάταξη και προσαρμογή των χρηματοδοτικών πινάκων

Οι προαναφερθείσες αλλαγές στο Ελληνικό Πρόγραμμα είχαν ως αποτέλεσμα να πραγματοποιηθούν αλλαγές και στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού. Οι αλλαγές αυτές έγιναν αποδεκτές από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος κατά την 4η Συνεδρίαση της στις 17 Δεκεμβρίου 2004.

Ειδικότερα, ανά Μέτρο, επήλθαν οι εξής μεταβολές:

Μέτρο 1.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας

Ενισχύονται οι δράσεις που αφορούν στην ενδυνάμωση των μηχανισμών που διευκολύνουν τις προσλήψεις. Όσον αφορά στα χρηματοοικονομικά δεδομένα, μεταφέρθηκε ποσό ύψους 325.206€ δημόσιας δαπάνης προς το μέτρο 1.2 «καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά εργασίας», για τους λόγους που αναφέρονται παρακάτω. Αυτό είναι σύμφωνο με τις υποδείξεις της ενδιάμεσης αξιολόγησης η οποία σημειώνει το λιγότερο καινοτόμο χαρακτήρα του Μέρους (και σε σχέση με το βαθμό καινοτομίας του Μέρους 1.2)

Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά της εργασίας

Οι προσαρμογές που επιχειρούνται στο 2ο Μέτρο του πρώτου Άξονα Προτεραιότητας αναδιατάσσουν τις υποστηρικτικές δράσεις, ενισχύοντας ιδιαίτερα την ενεργό συμμετοχή των επωφελούμενων κατηγοριών του πληθυσμού. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται επίσης για τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες.

Το μέτρο παρουσιάζει αξιόλογη καινοτομία και αποκτά όλο και μεγαλύτερο ενδιαφέρον σε πανευρωπαϊκό επίπεδο λόγω της σημαντικής έξαρσης που έχουν τα φαινόμενα ρατσισμού και ξενοφοβίας τα τελευταία χρόνια. Για το λόγο αυτό κρίθηκε σκόπιμη η ενίσχυση του μέτρου με προϋπολογισμό ύψους 1.325.206€ δημόσιας δαπάνης εκ μεταφοράς από τα μέτρα 1.1 (325.206 €) και 3.2 (1.000.000 €). Η ενίσχυση του μέτρου είναι σε συμφωνία με τις προτάσεις της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης

Μέτρο 2.2: Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας

Οι στόχοι του μέτρου παραμένουν επίσης επίκαιροι, ωστόσο λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθύνσεις της Ε.Ε. προς τα κράτη μέλη για το δεύτερο κύκλο εφαρμογής της Πρωτοβουλίας δόθηκε έμφαση στην ανάπτυξη κατάλληλων χρηματοδοτικών μεθόδων και εργαλείων, στην ορθολογικοποίηση και συντονισμό των δομών στήριξης της κοινωνικής οικονομίας, καθώς και στην ένταξη νέων κατηγοριών εταιρών στην υλοποίηση δράσεων και ανάπτυξη πρωτοβουλιών. Για τους παραπάνω λόγους κρίθηκε σκόπιμη η ενίσχυση του μέτρου με το επιπλέον ποσό των 4.117.779 € δημόσιας δαπάνης, το οποίο προκύπτει από μεταφορά ποσού ύψους 3.000.000 € δημόσιας δαπάνης από το μέτρο 3.2 και διάθεση ποσού 1.117.779€ δημόσιας δαπάνης από το ποσό της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής που αντιστοιχεί στο πρόγραμμα. Η εκτίμηση του Συμβούλου Αξιολόγησης είναι ότι η ενίσχυση το υ Μέρους είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων

Μείωση του προϋπολογισμού του μέτρου 3.2. λόγω της ανάγκης ενίσχυσης του Μέρους 2.2 «Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας» και 1.2 «καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά εργασίας», χωρίς αντίστοιχη μεταβολή των στόχων του. Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης κρίνει ότι η μείωση του προϋπολογισμού του μέτρου θα μπορούσε να ήταν μικρότερη και να αντληθούν οι αναγκαίοι πόροι από το Μέτρο 2.1 το οποίο και εμφανίζει μικρότερο βαθμό καινοτομίας από το 3.2.

Μέτρο 4.1: Συνδυασμός οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής

Μέτρο 4.2: Ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού

Οι στόχοι και των δύο μέτρων παραμένουν επίκαιροι και αναλλοίωτοι. Στο πλαίσιο του πρώτου μέτρου έχει προστεθεί μία ακόμη ενδεικτική κατηγορία πράξεων που αφορά σε «Ενέργειες για τη στήριξη εργαζομένων με οικογενειακές φροντίδες»

Μέτρο 5.1: Υποστήριξη της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο

Το μέτρο έχει αναμορφωθεί μετά από παρατήρηση της Διεύθυνσης Απασχόλησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο στόχο του μέτρου που είναι η διεύρυνση της επαγγελματικής και κοινωνικής ένταξης των αιτούντων άσυλο. Τέλος, το μέτρο ενισχύθηκε με το ποσό του 1.333.334€ δημόσιας δαπάνης από το ποσό της μαθηματικής αναπροσαρμογής που αντιστοιχεί στην Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL

Μέτρο 6.1: Ειδικές δράσεις υποστήριξης της Κ.Π. EQUAL

Μέτρο 6.2: Τεχνική Βοήθεια για τη διοικητική και χρηματοδοτική υποστήριξη της πρωτοβουλίας

Μέτρο 6.3: Συμπληρωματικές δράσεις τεχνικής βοήθειας

Οι στόχοι και των τριών Μέτρων της Τεχνικής Βοήθειας παρέμειναν αμετάβλητοι. Όμως, για λόγους αποτελεσματικότερης υλοποίησής τους υπήρξε μια εσωτερική ανακατανομή. Συγκεκριμένα, ο προϋπολογισμός του Μέτρου 6.1 μειώθηκε κατά 684000 Ευρώ, όπως επίσης μειώθηκε και ο προϋπολογισμός του Μέτρου 6.2 κατά 914000 Ευρώ, με στόχο την ενίσχυση του Μέτρου 6.3 που περιλαμβάνει τις πιο δαπανηρές δαπάνες (δημοσιότητα, πληροφόρηση του προγράμματος, αξιολόγηση, διενέργεια μελετών κ.λ.π.).

Αξιολόγηση της Αναθεώρησης του Προγράμματος

Σε συνέχεια της ολοκληρωμένης και επισταμένης επισκόπησης του Αναθεωρημένου Προγράμματος μπορούν να εξαχθούν τα κάτωθι συμπεράσματα:

- Η θεματική προσέγγιση του Α' Κύκλου του Προγράμματος έχει διατηρηθεί και στον Β' Κύκλο δεδομένου του ότι τα θέματα που αντιμετωπίζει η Κ.Π. EQUAL συνεχίζουν να συμβάλλουν στους στόχους α) της πλήρους απασχόλησης, β) της ποιότητας και παραγωγικότητας της εργασίας, γ) της συνοχής και της αγοράς εργασίας χωρίς αποκλεισμούς και ως εκ τούτου συνεχίζουν να προάγουν τόσο τη στρατηγική για την απασχόληση όσο και τη διαδικασία της κοινωνικής ενσωμάτωσης,
- Οι βασικές αρχές του Προγράμματος παραμένουν αμετάβλητες,
- Δεδομένου του ότι οι τροποποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο Ελληνικό Πρόγραμμα δεν είναι συνάρτηση αστοχιών και κενών του αρχικού σχεδιασμού, αλλά κυρίως επικαιροποίησης, επιβεβαιώνεται ότι ο αρχικός σχεδιασμός ήταν εύστοχος και δόκιμος,
- Οι νέες προτάσεις δεν μεταβάλλουν τον ειδικό χαρακτήρα της κοινοτικής πρωτοβουλίας δεδομένου του ότι, όπως έχει ήδη αναφερθεί, τα θεματικά πεδία προτεραιότητας παραμένουν ως είχαν,
- Οι κύριες τροποποιήσεις εστιάστηκαν σε επιμέρους στόχους και στη χρηματοδοτική ενίσχυση των μέτρων εκείνων που υποδηλώνουν μεγαλύτερο βαθμό καινοτομίας και ανταπόκρισης εκ μέρους των τελικών δικαιούχων,
- Ενσωματώθηκαν στο σύνολό τους σχεδόν οι προτάσεις και υποδείξεις της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης, της Επιτροπής Παρακολούθησης με μοχλό, φυσικά, τον προβληματισμό και τις προτάσεις της Διαχειριστικής Αρχής.
- Ικανοποιείται πλήρως ο κανόνας n+2.

Με βάση τα ανωτέρω, κρίνεται ότι η αναθεώρηση του Προγράμματος ήταν αναγκαία, αφομοιώνει τις όποιες αλλαγές και μεταβολές που επήλθαν το χρονικό διάστημα από τον αρχικό σχεδιασμό και ευθυγραμμίζεται πλήρως με τις νέες κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αλλά και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής και των Κατευθυντηρίων Γραμμών για την Απασχόληση.

Συμπλήρωση δεικτών Αναθεωρημένου Συμπληρώματος Προγραμματισμού

Οι κεντρικοί δείκτες μέτρων του Σ.Π. συνοψίζουν και ποσοτικοποιούν τη στοχοθεσία των θεματικών πεδίων της Πρωτοβουλίας. Εντούτοις, λόγω του σύνθετου και πιλοτικού ρόλου της Κ.Π. EQUAL η προσέγγιση συμπλήρωσης των δεικτών διαφοροποιείται από τα υπόλοιπα mainstreamed Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Στο πλαίσιο της Αναθεώρησης (αρχές 2004), αναθεωρήθηκαν οι δείκτες και υιοθετήθηκαν δείκτες που κρίθηκαν ως οι πλέον κατάλληλοι για την παρακολούθηση αλλά και αποτίμηση του Προγράμματος. Τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για την επιλογή αυτών των δεικτών υπήρξαν τα εξής:

- **Συνάφεια** (προς κοινές προτεραιότητες και στόχους)
- **Ποσοτικοποίηση** (ικανότητα ορισμού στόχων και, κατά περίπτωση, καθιέρωσης βασικών γραμμών)
- **Αξιοπιστία** (σαφήνεια ορισμού και ευχέρεια επιπρόσθεσης)
- **Διαθεσιμότητα** (στην πράξη, για εισαγωγή στο σύστημα παρακολούθησης)

Τα κριτήρια αυτά κρίνονται ως κατάλληλα για την επιλογή των δεικτών του Σ.Π.

Η αναθεώρηση των δεικτών έγινε ως προς τον ποιοτικό τους προσδιορισμό. Παρατηρείται η μείωση του αριθμού των δεικτών αλλά και η δυνατότητα αποτελεσματικής ποσοτικοποίησής τους. Από την άλλη, σημειώνεται ότι δε στάθηκε δυνατό να συμπληρωθούν στο Α.Σ.Π. τιμές βάσης και τιμές στόχος για το 2006, κατά τη περίοδο της αναθεώρησης.

Κατά την άποψη του Συμβούλου Αξιολόγησης η συμπλήρωση των τιμών βάσης και στόχου κατά την περίοδο της αναθεώρησης δεν ήταν εφικτή για τους ακόλουθους λόγους:

1. Ο πιλοτικός χαρακτήρας της Κ.Π. EQUAL προδιαγράφει ότι αυτή θα λειτουργήσει ως δοκιμαστικό και πειραματικό έδαφος για την ανάπτυξη νέων και καινοτόμων εργαλείων προϊόντων και πρακτικών. Νέων ως ζητούμενο και για την αξιολόγηση και επιλογή των έργων της.
2. Η επιλογή των πιλοτικών έργων EQUAL βασίζεται στην ενσωμάτωση σε αυτά των βασικών αρχών της Πρωτοβουλίας, ενώ κλασσικές και εφαρμοσμένες πρακτικές δεν ήταν αντικείμενο ενδιαφέροντος για το Πρόγραμμα.

Υπό αυτή τη θεώρηση τιμές δεικτών πλαισίου και αναφοράς απαιτούνται μόνο για να ορίσουν και να προδιαγράψουν το περιβάλλον δραστηριοποίησης της Πρωτοβουλίας (ενδεικτικά οι πρακτικές της EQUAL δεν στοχεύουν στο να αυξήσουν την απασχόληση την επιχειρηματικότητα, κλπ, αλλά στο να αναπτύξουν νέους τρόπους καταπολέμησης των διακρίσεων στην αγορά εργασίας). Από την άλλη οι δείκτες αυτοί είναι απαραίτητοι να ορίζονται σε mainstream Επιχειρησιακά Προγράμματα για να μετρούν την αποτελεσματικότητά τους σε εφαρμοζόμενες μετρήσιμες πολιτικές

Στο ίδιο σκεπτικό, αλλά και με βάση το γεγονός ότι δεν είναι δυνατόν να παρουσιαστούν αξιόπιστα, λόγω αδυναμίας καταμέτρησης σε εθνικό επίπεδο και της ιδιαιτερότητάς τους, τιμές βάσης για τους δείκτες του Σ.Π. δεν κρίνεται σκόπιμο να προσδιορίζονται, στο πλαίσιο του νέου πειραματισμού.

3. Οι τιμές στόχος καθορίζονται από το είδος και τις προτεραιότητες των έργων που επιλέγονται και στον β κύκλο, μετά την εξειδίκευση των δράσεών τους και την υποβολής στην ΕΥΔ των ΟΑΣΔ. Οι τιμές στόχος για το 2006 προβλέπεται να λαμβάνουν υπόψη τους, αθροιστικά, και τις τιμές υλοποίησης των έργων του α κύκλου, ως ενδιάμεση βάση.
4. Ειδικότεροι ή επιμέρους δείκτες εκτιμάται ότι δεν χρειάζεται να περιλαμβάνονται στο Σ.Π. ενώ κάλλιστα μπορούν να χρησιμοποιούνται στα συστήματα διαχείρισης & ελέγχου της Πρωτοβουλίας.

Υπό το πρίσμα αυτό, προτείνεται:

1. για την κάλυψη των ειδικών απαιτήσεων διαχείρισης του Προγράμματος, να προβλεφθούν δείκτες εκροών, αποτελέσματος και επιπτώσεων (βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων επιπτώσεων) οι οποίοι να παρακολουθούνται μέσω του συστήματος διαχείρισης & ελέγχου της Πρωτοβουλίας. Στο ίδιο σύστημα να προβλεφθούν και δείκτες παρακολούθησης των αποτελεσμάτων ανά ομάδα στόχο (κατά φύλο, ηλικία, εθνικότητα, θρησκεία, αναπηρία, κλπ)
2. η κατάθεση, από πλευράς των Α.Σ. του β κύκλου, τιμών στόχου για τους δείκτες που αφορούν στα έργα τους, ανά Μέτρο, συμπληρωματικά με την κατάθεση στην ΕΥΔ του Οριστικού αναλυτικού Σχεδίου Δράσης τους, ώστε να ποσοτικοποιηθούν οι στόχοι για το 2006, λαμβάνοντας υπόψη και τα αποτελέσματα των έργων του α κύκλου.

Αξιολόγηση του Β' κύκλου της Πρωτοβουλίας

Προκήρυξη β κύκλου

Ο Β' Κύκλος της Κ.Π. EQUAL (2004-2006) προκηρύχθηκε για υλοποίηση με προϋπολογισμό 80.226.015 € αντί των 60.287.549 € (υπόλοιπο ποσό από τον πρώτο κύκλο υλοποίησης. Η ανωτέρω υπερδέσμευση πόρων κρίνεται θετική, για τη διασφάλιση της μέγιστης δυνατής απορρόφησης των πόρων του Προγράμματος σε περίπτωση αδυναμίας απορρόφησης από έργα του Α κύκλου.

Η προκήρυξη είχε όλη την αναγκαία δημοσιότητα μέσω πλήθους εφημερίδων του ημερήσιου τύπου με μεγάλη κυκλοφορία, ημερίδων, διανομής σχετικού έντυπου υλικού, λειτουργίας ιστοσελίδας της Πρωτοβουλίας, παρέχοντας κάθε πληροφόρηση για τα σχετικά θέματα που αφορούν στην EQUAL. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίστηκε τόσο η αναγκαία πληροφόρηση όσο και η διαφάνεια. Σημειώνεται η ιδιαίτερα σημαντική ενέργεια της ΕΥΔ για οργάνωση 6 ενημερωτικών ημερίδων για το Β κύκλο της Πρωτοβουλίας σε ισάριθμες πόλεις της Ελλάδας (Αθήνα, Βόλο, Ρέθυμνο, Σάμο, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα). Σε επίπεδο ενημέρωσης εκτιμάται ότι οι δράσεις δημοσιότητας που πραγματοποιήθηκαν για την προσέλκυση ενδιαφέροντος από φορείς και επιχειρήσεις με στόχο την γνωστοποίηση του Προγράμματος και την κατάθεση προτάσεων υπήρξαν αποτελεσματικές καθώς κατατέθηκε πληθώρα προτάσεων σε όλα τα μέτρα της Πρωτοβουλίας.

Μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων για χρηματοδότηση υποβλήθηκαν 232 προτάσεις, με τα Μέτρα Μ 1.1, Μ 2.1 και Μ 3.2 να υπερέχουν σημαντικά τόσο όσον αφορά στον προϋπολογισμό και στον αριθμό των προτάσεων που υποβλήθηκαν.

Αξιολόγηση και Επιλογή έργων β κύκλου

Τα κριτήρια αξιολόγησης εντάσσονται στις εξής γενικές κατηγορίες κριτηρίων όπως αυτές προσδιορίστηκαν με το άρθρο 15 του Νόμου 2860/2000:

- A. Επιλεξιμότητα ως προς τη φύση και είδος της πράξης
- B. Σκοπιμότητα της πράξης
- Γ. Πληρότητα της πράξης
- Δ. Ωριμότητα της πράξης
- E. Συμβατότητα της πράξης με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές

Στην ίδια Υπουργική Απόφαση προβλέπονται και οι διαδικασίες αξιολόγησης. Πιο συγκεκριμένα, το σύστημα αξιολόγησης περιλαμβάνει τις ακόλουθες φάσεις:

- Στην α' φάση αξιολόγησης, οι προτάσεις εξετάζονταν από τριμελείς επιτροπές αξιολόγησης στη βάση λεπτομερών κριτηρίων. Στις επιτροπές συμμετείχαν ένα στέλεχος της Ειδικής Υπηρεσίας της Κ.Π Equal και δύο ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες προερχόμενοι από το Ενιαίο Μητρώο Αξιολογητών (Ε.Μ.Α.) του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.
- Ακολουθεί η δεύτερη φάση αξιολόγησης, όπου οι προτάσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως πλήρεις και έχουν συνολική βαθμολογία πάνω από 60

εξετάζονται από πενταμελή γνωμοδοτική επιτροπή. Στην επιτροπή αυτή συμμετέχουν δύο στελέχη που υπηρετούν στο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, ένα εκ των οποίων προέρχεται από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος της Κ.Π. Equal και τρεις εμπειρογνώμονες ειδικοί στο γνωστικό αντικείμενο του κάθε μέτρου.

Η αξιολόγηση και επιλογή των Αναπτυξιακών Συμπράξεων θεωρείται ιδιαίτερα επιτυχημένη. Ειδικότερα:

- Το πλαίσιο της αξιολόγησης είναι καλά θεσμοθετημένο και οργανωμένο. Το σύστημα και η διαδικασία της αξιολόγησης είναι αξιοκρατικά και διαφανή. Η ύπαρξη αυστηρού συστήματος διασφάλισης της διαδικασίας (πρωτόκολλα παραλαβής και παράδοσης της πρότασης, εισηγήσεις, συμπλήρωση εντύπων αξιολόγησης, κλπ) κρίνεται τόσο ουσιαστική όσο και αποτελεσματική, για το χαρακτήρα των προτάσεων που αξιολογήθηκαν.
- Η συμμετοχή ανεξάρτητων εμπειρογνώμων από το Ενιαίο Μητρώο Αξιολογητών (EMA) εκτιμάται ότι συνείσφερε στην αντικειμενικότητα της αξιολόγησης. Η εξειδίκευσή τους στο χαρακτήρα και σε θέματα της Πρωτοβουλίας ενισχύθηκε και μέσω ειδικού εκπαιδευτικού σεμιναρίου
- Η ΕΥΔ έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στο σχεδιασμό του με στόχο την αντικειμενικότητα και την ουσιαστική αξιολόγηση των προτάσεων που κατατέθηκαν. Η διαδικασία σύστασης του ενιαίου μητρώου αξιολογητών έγινε με απόλυτα διαφανείς διαδικασίες και ο ειδικός χαρακτήρας της εκπαίδευσής (διήμερη, παρουσίαση case studies, εντοπισμός ειδικών θεμάτων, κλπ) κρίνεται ουσιαστικός καθώς δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην πλήρη κατανόηση των ζητούμενων από την Πρωτοβουλία.
- Όμοια, τα κριτήρια αξιολόγησης ανταποκρίνονται πλήρως στις απαιτήσεις της Πρωτοβουλίας και δίνουν μεγάλη βαρύτητα στο καινοτόμο και πιλοτικό της χαρακτήρα, καθώς ιδιαίτερη βαρύτητα εμφανίζουν εκείνα που προσεγγίζουν τις βασικές αρχές που επιδιώκει να ενσωματώσει η Πρωτοβουλία.
- Η υποστήριξη της ΕΥΔ στην υλοποίηση της διαδικασίας αξιολόγησης υπήρξε ουσιαστική, απρόσκοπτη και αποτελεσματική. Τα στελέχη της ΕΥΔ με μεγάλη υπευθυνότητα διαφύλαξαν την ακεραιότητά της αξιολόγησης.
- Ιδιαίτερα θετική και καινοτόμος θεωρείται η ύπαρξη δυνατότητας ενστάσεων από τη πλευρά των φορέων που υπέβαλαν προτάσεις
- Η ύπαρξη γνωμοδοτικής επιτροπής με τις διαδικασίες σύστασης και λειτουργίας της κρίνεται θετική
- Η επικοινωνία με τους φορείς που υπέβαλλαν προτάσεις, για τη κοινοποίηση αποτελεσμάτων στις διάφορες φάσεις της αξιολόγησης, θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική.

Σχετικά με το σύστημα αξιολόγησης και επιλογής προτάσεων υπάρχει προβληματισμός στο εξής σημείο:

- Η προσπάθεια διαφύλαξης της διαδικασίας αξιολόγησης και η σε βάθος εξέταση των προτάσεων που κατατέθηκαν, μέσω επικαιροποίησης του ειδικού Μητρώου Αξιολογητών, οδήγησαν σε καθυστέρηση ολοκλήρωσης της διαδικασίας

Μέσω της ανωτέρω διαδικασίας αξιολόγησης επελέγησαν τα έργα 64 Αναπτυξιακών Συμπράξεων. Ο αριθμός των έργων που εγκρίθηκαν ανά Μέτρο του Προγράμματος είναι τα εξής:

ΜΕΤΡΟ	Α ΚΥΚΛΟΣ	% ΣΥΝΟΛΟΥ	Β ΚΥΚΛΟΣ	% ΣΥΝΟΛΟΥ	ΔΙΑΦΟΡΑ
1.1	11	27,5%	15	23,5%	- 4
1.2	3	7,5%	6	9,3%	+ 1,8
2.1	6	15%	9	14,1%	- 0,9
2.2	5	12,5%	10	15,7%	+5,2
3.1	5	12,5%	6	9,3%	- 3,2
3.2	5	12,5%	8	12,5%	0
4.1	0	0%	5	7,8%	+ 7,8
4.2	4	10%	3	4,7%	- 5,3
5.1	1	2,5%	2	3,1%	+ 0,6
ΣΥΝΟΛΟ	40	100%	64	100%	

Από τον ανωτέρω πίνακα διαπιστώνονται ότι, αναλογικά με τον Α' κύκλο, τα εγκεκριμένα έργα παρουσιάζουν μια σημαντική αύξηση κυρίως όσον αφορά τα Μέτρα 2.2 και 4.1 (στον Α' Κύκλο δεν υπήρχε έργο στο Μέτρο αυτό) και μικρότερη αύξηση τα Μέτρα 1.2 και 5.1, σε συμφωνία με την Αναθεώρηση του Συμπληρώματος Προγραμματισμού και την αλλαγή στη χρηματοδοτική τους βαρύτητας. Αντίθετα τα Μέτρα 1.1, 3.1 και 4.2 παρουσιάζουν σημαντική μείωση, το Μέτρο 2.1 ελαφρά μείωση ενώ, τέλος, το Μέτρο 3.2 δεν παρουσιάζει μεταβολή.

Στο σημείο αυτό κρίνεται σημαντικό να επισημανθούν τα ακόλουθα:

- Ιδιαίτερα θετική κρίνεται η ενίσχυση του Μέρους 4.1. σε προϋπολογισμό και αριθμό έργων Α.Σ. καθώς δεν υλοποιήθηκαν έργα στο Μέτρο κατά τον Α κύκλο
- Στα επιλεγμένα έργα του Β κύκλου δεν υπάρχουν συνενώσεις Αναπτυξιακών Συμπράξεων. Αυτό κρίνεται θετικά καθώς το πρόβλημα των συνενώσεων υπήρξε επισήμανση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης με ακόλουθη πρόταση αποφυγής στο Β κύκλο, για τη βελτιστοποίηση της διαχειριστικής ικανότητας των Α.Σ. αλλά και του περιορισμού του πολύ μεγάλου αριθμού εταίρων στα έργα που επιφέρει δυσκολία στο συντονισμό των υποέργων.
- Τα εταιρικά σχήματα είναι μικρότερα σε πλήθος εταίρων. Αυτό επίσης υπήρξε πρόταση της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης για τη βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας υλοποίησης και την αποφυγή εμφάνισης ομάδων εταίρων «δύο ταχυτήτων». Το πλήθος εταίρων στα εταιρικά σχήματα του Β κύκλου κρίνεται ικανοποιητικό.

Εταίροι / Αναπτυξιακή Σύμπραξη	Αριθμός	% επί συνόλου
1-9	16	25%
10-12	36	56,3%
13-18	12	18,7%

Από τον ανωτέρω πίνακα διαπιστώνεται ότι απουσιάζουν τα μεγάλα σχήματα (20-30 εταιρείες) του Α' κύκλου. Τα σχήματα του Β' Κύκλου παρουσιάζονται πιο ευέλικτα και αναμένεται να αποφευχθούν τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν στον Α' κύκλο, ακριβώς λόγω του πολύ μεγάλου μεγέθους ορισμένων Αναπτυξιακών Συμπράξεων.

- Στα επιλεγμένα έργα του Β κύκλου παρατηρείται μια ενιαία γραμμική μείωση του προϋπολογισμού. Ειδικότερα όλα τα επιλεγμένα έργα κλήθηκαν να τροποποιήσουν τον προϋπολογισμό τους στο ~1.200.000 €. Ο λόγος για τον οποίο ακολουθήθηκε η συγκεκριμένη κατεύθυνση ήταν για να παρασχεθεί η δυνατότητα υλοποίησης μεγαλύτερου αριθμού έργων. Η μείωση του προϋπολογισμού συμφωνήθηκε γραπτά με όλες τις Α.Σ. να μην επιφέρει τροποποιήσεις στο φυσικό αντικείμενο των επιλεγμένων έργων ώστε να διασφαλιστεί και ο χαρακτήρας τους, σύμφωνα με την αξιολόγησή τους. Επισημαίνεται, εντούτοις, ότι χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή ως προς τα ΟΑΣΔ που κατατέθηκαν ώστε να πιστοποιηθεί η μη αλλοίωση του φυσικού αντικείμενου των έργων.

Απλοποίηση Συστήματος Διαχείρισης

Όσον αφορά στην ομαλή εφαρμογή του έργου, την παρακολούθηση και τον έλεγχο έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα τόσο σε επίπεδο Διαχειριστικής Υπηρεσίας όσο και σε επίπεδο Αναπτυξιακών Συμπράξεων ώστε να υπάρχει αποτελεσματικότητα, συντονισμός, έγκαιρη συλλογή των πληροφοριών, διαφάνεια και σύννομη λήψη και εφαρμογή των αποφάσεων.

- Ειδικότερα, η παρακολούθηση της υλοποίησης του Προγράμματος μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος συνεχίζεται καθώς και η τροφοδότηση του τοπικού συστήματος της Κοινής Βάσης Δεδομένων EQUAL. Παράλληλα, εκδόθηκαν οι απαραίτητες υπουργικές αποφάσεις του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθώς και οι Κ.Υ.Α., όπου ήταν αναγκαίο. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται η εκτίμηση του Συμβούλου Ενδιάμεσης Αξιολόγησης ότι το ΟΠΣ δεν κρίνεται ως κατάλληλο σύστημα για την παρακολούθηση της Πρωτοβουλίας
- Εκδόθηκαν οι οδηγοί εφαρμογής έργων, Ενέργειας III και Διακρατικότητας.
- Διεξήχθησαν οι απαραίτητοι έλεγχοι στους τελικούς δικαιούχους – Αναπτυξιακές Συμπράξεις – και στα υλοποιούμενα έργα με κύριο συμπέρασμα την ύπαρξη χρονικών υστερήσεων, χωρίς να έχουν εντοπιστεί παρατυπίες ή απάτες.

Θα πρέπει να σημειωθεί, ότι στον Β' κύκλο, σε αντίθεση με τον Α' κύκλο, η ένταξη κάθε έργου στο Πρόγραμμα πραγματοποιείται σταδιακά στο πλαίσιο περαιτέρω εξειδίκευσης των τριών Ενεργειών (I, II, και III) ενός τυπικού έργου EQUAL. Συγκεκριμένα, μετά την επιλογή των έργων οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις συμπληρώνουν και υποβάλουν στην ΕΥΔ το ΤΔΕ/Υ για την Ενέργεια I η οποία και εντάσσεται στο Πρόγραμμα. Με την ολοκλήρωση της Ενέργειας I οι Α.Σ. συμπληρώνουν και υποβάλουν ένα ΤΔΕ/Υ για την Ενέργεια II η οποία εντάσσεται και αυτή στο Πρόγραμμα και μπορεί να αρχίσει η υλοποίηση της. Τέλος, συμπληρώνεται και υποβάλλεται το ΤΔΕ για την Ενέργεια III η οποία εντάσσεται και αυτή στο Πρόγραμμα. Ειδικότερα οι κυριότερες αλλαγές στο σύστημα διαχείρισης αφορούν στα εξής :

- Οι Ενέργειες II και III εντάσσονται μαζί (και όχι, όπως ίσχυε, σταδιακά), η έναρξη όμως της Ενέργειας III γίνεται με συγκεκριμένες προϋποθέσεις και μετά την έγκριση της ΕΥΔ.
- Η Ενέργεια II γίνεται όλη ένα Υποέργο, ενώ στο παρελθόν, επιμεριζόταν σε τουλάχιστον τόσα υποέργα, όσες και οι κατηγορίες ενεργειών του ΟΠΣ, που χρησιμοποιούνται στην EQUAL (11 κατηγορίες ενεργειών).
- Το νέο υποέργο της Ενέργειας II ανήκει στην κατηγορία ενέργειας του ΟΠΣ 362 «Καταπολέμηση των διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας», ενώ οι παλιές 11 γίνονται διακριτά τμήματα του ενός και μοναδικού υποέργου.
- Οι κατηγορίες ενεργειών μετονομάζονται σε κατηγορίες δράσεων (π.χ. κατάρτιση, μελέτες, απασχόληση, δομές υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού κλπ), οι οποίες εμπεριέχουν συγκεκριμένες επιλέξιμες δαπάνες. Οι επιλέξιμες δαπάνες ορίζονται ανά κατηγορία δράσης στο σχέδιο της ΚΥΑ, σε επίπεδο πρωτοβάθμιου (και όχι, όπως ίσχυε, τριτοβαθμίου) κωδικού του Ε.Γ.Λ.Σ., αναλύονται όμως μέσω της περιγραφής τους σε επίπεδο τριτοβαθμίου κωδικού.

Οι αλλαγές που προωθήθηκαν μέσω της ΚΥΑ, εκτιμώνται ως θετικές για τους ακόλουθους λόγους :

- Επιφέρουν ελάφρυνση διαχειριστικού φόρτου με αποφυγή της σταδιακής ένταξης των έργων για τις Ενέργειες II και III, η οποία απαιτούσε διαδοχικές τροποποιήσεις των ΤΔΕ/ΤΔΥ. Συνακόλουθη μείωση διοικητικού φόρτου και καθυστερήσεων των χρηματοδοτήσεων και των δαπανών.
- Οδηγούν σε απλούστευση της διαδικασίας υλοποίησης των έργων ορίζοντας ως ένα υποέργο την Ενέργεια II (τροποποίηση του Οριστικού Αναλυτικού Σχεδίου Δράσης, το οποίο εγκρίνεται για κάθε έργο), αντί των αλληπαλλήλων τροποποιήσεων ενός μεγάλου αριθμού ΤΔΥ, οι οποίες επέφεραν αντίστοιχα διαχειριστικό και διοικητικό φόρτο και καθυστερήσεις των χρηματοδοτήσεων και των δαπανών.
- Εστιάζουν στην επί της ουσίας παρακολούθηση της υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου των έργων, με μείωση του φόρτου διαχειριστικών / διοικητικών θεμάτων όπως η εξέταση και η διεκπεραίωση αιτημάτων τροποποιήσεων των ΤΔΥ, μεταφορών μεταξύ εταίρων της Α.Σ., και μεταξύ τριτοβαθμίων κωδικών του Ε.Γ.Λ.Σ.

Εκτιμάται ότι, οι απλουστεύσεις αυτές αξιοποιούν σε μεγάλο βαθμό την εμπειρία που αποκτήθηκε από τον Α κύκλο υλοποίησης, μέσα στο υπάρχον πλαίσιο ελευθερίας που επιτρέπει το σύστημα διαχείρισης & ελέγχου του Γ ΚΠΣ, και απαντούν σε επισημάνσεις της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης για αναγκαιότητα ελάφρυνσης του διαχειριστικού φόρτου, όπως αυτές προέκυψαν από την υλοποίηση των έργων του Α κύκλου.

Πορεία υλοποίησης Ενέργειας I

Λόγω καθυστέρησης στην διαδικασία επικαιροποίησης και επιλογής του Ενιαίου Μητρώου Αξιολογητών, της συμμετοχής εμπειρογνομόνων του Μητρώου στη διαδικασία αξιολόγησης και κατά συνέπεια στην ίδια την αξιολόγηση των προτάσεων και την επιλογή των έργων, η Ενέργεια I για τον Β' κύκλο ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2005. Η διάρκεια της χρειάστηκε να μειωθεί από τους έξη μήνες στους τρεις (οριζόμενο πέρας της Ενέργειας I: 30-6-2005). Το χρονικό όριο για την λήξη της Ενέργειας I παρέμεινε αμετάβλητο. Ο κύριος λόγος για τον οποίο έγινε αυτό ήταν η

ασφυκτική ημερομηνία για τη σύναψη των νέων συμφώνων διακρατικής συνεργασίας.

Η μείωση της διάρκειας της Ενέργειας I, από τον αρχικά προγραμματισμένο χρόνο των 6 μηνών στους τρεις, εκτιμάται ότι δημιούργησε αυξημένο φόρτο εργασίας για τις Α.Σ., και ιδιαίτερα στις περιπτώσεις εκείνες που δεν υπήρχε προηγούμενη εμπειρία (συμμετοχή κάποιου ή κάποιων από του εταίρους στον Α' Κύκλο της EQUAL), διότι θα έπρεπε να ολοκληρώσουν τις προβλεπόμενες δράσεις της Ενέργειας I στον μισό χρόνο. Εντούτοις, σημειώνεται θετικά ο αποτελεσματικότερος τρόπος χειρισμού του θέματος, τόσο από πλευράς ΕΥΔ όσο και των επιλεγμένων Α.Σ., σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, για την διασφάλιση της διακρατικής συνεργασίας των έργων, προϋπόθεση υλοποίησης για όλα τα έργα EQUAL. Και οι 64 Α.Σ. έχουν συνάψει Σύμφωνα Διακρατικής Συνεργασίας με άλλες Ευρωπαϊκές Χώρες. Τα Σύμφωνα βρίσκονται αναρτημένα στην ECDB.

Σε σχέση με τη διακρατικότητα επισημαίνεται επίσης ως θετικό ότι ορισμένες Α.Σ. κατάφεραν μέσα στον εξαιρετικά περιορισμένο χρόνο που διέθεταν για την Ενέργεια I να συνάψουν περισσότερα του ενός σύμφωνα διακρατικής συνεργασίας

Μέτρο	Αριθμός Α.Σ.	Πλήθος συμφώνων διακρατικής συνεργασίας
Μέτρο 1.1	3	2
Μέτρο 3.1	2	2
Μέτρο 3.2	1	2

Οι Α.Σ. έχουν υποβάλει τους προϋπολογισμούς και τις δράσεις για την Ενέργεια I και τα σύμφωνα διακρατικής συνεργασίας, στην ΕΥΔ της Κ.Π. EQUA, ενώ στις 30-6-2005 κατέθεσαν και το Οριστικό Αναμορφωμένο Σχέδιο Δράσης τους για την Ενέργεια II. Η κατάθεση πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό με αποτέλεσμα 62 από τα 64 έργα του Β κύκλου να έχουν ήδη αποφάσεις ένταξης για την Ενέργεια I.

Πορεία υλοποίησης Ενέργειας II

Η Ενέργεια II, του Β κύκλου, δεν έχει ξεκινήσει ουσιαστικά την υλοποίησή της. Στο πλαίσιο αυτό διαπιστώνεται μια καθυστέρηση ήδη τριών μηνών. Εκτιμάται ότι, με την προϋπόθεση της άμεσης έναρξης της υλοποίησης των έργων, δεν θα υπάρξει πρόβλημα μεταβολής των χρονοδιαγραμμάτων. Η καθυστέρηση αυτή εκτιμάται ότι εξαρτάται άμεσα και από την έναρξη της χρηματοδότησης των έργων. Στο σημείο αυτό έμφαση στην επίσπευση των διαδικασιών δέσμευσης πόρων στο ΠΔΕ (από την πλευρά του Υπ. Οικονομίας) για έγκαιρη καταβολή της προκαταβολής της Ενέργειας II στις Α.Σ.

Οικονομική πορεία του Προγράμματος

Κατά το Β κύκλο υλοποίησης δεν έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές στις Α.Σ. Η μικρή καθυστέρηση στην πληρωμή της Ενέργειας I οφείλεται στην τήρηση των διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης. Επισημαίνεται η ανάγκη επίσπευσης των διαδικασιών, για τη διασφάλιση της ομαλής χρηματοδότησης των έργων (επίσπευση των διαδικασιών δέσμευσης πόρων στο ΠΔΕ (από την πλευρά του Υπ. Οικονομίας).

Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των βασικών αρχών της Πρωτοβουλίας

Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των βασικών αρχών

Η Ενδιάμεση Αξιολόγηση της Κ.Π. Equal προσεγγίζει κάθε μια από τις βασικές αρχές της πρωτοβουλίας αποτιμώντας την έκταση που οι αρχές της εταιρικής, της διακρατικής συνεργασίας, της ισότητας ευκαιριών, της ενδυνάμωσης

- i. έχουν συνεισφέρει στην επίτευξη καινοτόμων προσεγγίσεων με δυνατότητες ευρύτερης διάδοσης και ενσωμάτωσης στις εθνικές πολιτικές, κατά την πορεία υλοποίησης του Α' Κύκλου εφαρμογής της Κ.Π.,
- ii. εκτιμάται ότι θα συνεισφέρουν στην επίτευξη καινοτόμων προσεγγίσεων με δυνατότητες ευρύτερης διάδοσης και ενσωμάτωσης στις εθνικές πολιτικές, κατά την πορεία υλοποίησης του Β' Κύκλου εφαρμογής της Κ.Π..

Η αποτελεσματικότητα εφαρμογής των βασικών αρχών της Πρωτοβουλίας αποτιμά επίσης, έμμεσα, τον βαθμό επίτευξης των στόχων του έργου, την προστιθέμενη αξία που προσέδωσε σε αυτό και κατ' επέκταση στο σύνολο της Πρωτοβουλίας.

Πηγές για την ανάλυση αυτή και στοιχεία για τη διαμόρφωση των εκτιμήσεων του Συμβούλου Αξιολόγησης, όπως παρατίθενται στη συνέχεια, αποτέλεσαν η κοινή βάση δεδομένων της Equal και επιπλέον :

- i. Για τον Α' Κύκλο υλοποίησης της Κ.Π. Equal
  - ♦ οι αρχικές αξιολογήσεις των Σχεδίων Δράσης των Α.Σ.,
  - ♦ τα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι Α.Σ. και οι συνεντεύξεις που πραγματοποίησε ο Σύμβουλος με τους Συντονιστές των Έργων (Σεπτέμβριος 2003),
  - ♦ τα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι Εξωτερικοί Αξιολογητές των Α.Σ. (Σεπτέμβριος 2004).
- ii. Για τον Β' Κύκλο υλοποίησης της Κ.Π. Equal
  - ♦ η «ταυτότητα» / το προφίλ των Α.Σ. που επελέγησαν να χρηματοδοτηθούν για την υλοποίηση του έργου τους, στο πλαίσιο της Κ.Π. Για τον Β' Κύκλο υλοποίησης οι πηγές άντλησης στοιχείων είναι περιορισμένες καθώς οι εν λόγω Α.Σ. την παρούσα χρονική στιγμή βρίσκονται στην φάση υποβολής προς έγκριση των Οριστικών τους Αναλυτικών Σχεδίων Δράσης (Ο.Α.Σ.Δ.) της Ενέργειας II. Η υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου της Ενέργειας δεν έχει ξεκινήσει ουσιαστικά.

Ωστόσο, επισημαίνεται ότι αναφορικά με τα στοιχεία που αντλούνται από τα ερωτηματολόγια και τις συνεντεύξεις καθώς τα μεν ερωτηματολόγια δεν έχουν συμπληρωθεί από όλες τις Α.Σ. (ενώ και ορισμένα από τα συμπληρωμένα έφεραν ελλιπή στοιχεία), οι δε συνεντεύξεις δεν υλοποιήθηκαν όλες λόγω αδυναμίας κάποιων Συντονιστών, και για τον λόγο αυτό, στα συμπεράσματα που αναφέρονται, όπου χρησιμοποιούνται ποσοτικά στοιχεία, τονίζεται ότι αυτά αποτυπώνουν τάσεις.

Στην έκθεση που ακολουθεί έχουν αναλυθεί οι βασικές αρχές διαμέσου των εννέα (9) θεματικών πεδίων για τον πρώτο (Α') κύκλο υλοποίησης της Κ.Π. Equal. Για το δεύτερο (Β') κύκλο η προσέγγιση είναι γενικότερη (δεν περνά μέσα από τα θεματικά πεδία), ενώ τα διαθέσιμα στοιχεία δεν επαρκούσαν για την κάλυψη όλων των αρχών.

Επισημαίνεται ότι στα συμπεράσματα γίνεται ενδεικτικά αναφορά σε συγκεκριμένες Α.Σ., καθώς σκοπός του συμβούλου δεν είναι ο έλεγχος των Α.Σ., αλλά η αξιολόγηση συνολικά της αποτελεσματικότητας εφαρμογής των βασικών αρχών της Equal στα διάφορα έργα.

Η αρχή της Εταιρικότητας

Η αξιολόγηση της αρχής της εταιρικότητας σε επίπεδο Α.Σ. εστιάζεται στον τρόπο που οι εταιρικές σχέσεις δημιουργήθηκαν και οργανώθηκαν και στην αποτελεσματικότητα λειτουργίας τους. Πιο συγκεκριμένα παρουσιάζεται η εμπειρία από την οργάνωση και λειτουργία των εταιρικών σχημάτων, εξετάζεται κατά πόσο ήδη υπάρχοντα εταιρικά σχήματα λειτούργησαν πιο αποτελεσματικά, κατά πόσο οι εταιρικές σχέσεις κατάφεραν να εντοπίσουν τα προβλήματα και να προσδιορίσουν κοινούς στόχους ως προς τις ανάγκες σε γεωγραφικό ή τομεακό επίπεδο. Εξετάζεται ο ρόλος του δημόσιου, ιδιωτικού, τρίτου τομέα και των κοινωνικών εταίρων στα διάφορα εταιρικά σχήματα. Εξετάζεται πώς έχει συντελέσει η εταιρική σχέση (σε επίπεδο Α.Σ. και θεσμού στα στάδια διάχυσης και mainstreaming) στην εξεύρεση νέων λύσεων και στην αλλαγή εταιρικών, θεσμικών και κοινωνικών πρακτικών Στο πλαίσιο της προσπάθειας εξάλειψης των ανισοτήτων και διακρίσεων στην αγορά εργασίας.

Α' ΚΥΚΛΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Μέτρο 1.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας

Στο συγκεκριμένο Μέτρο υλοποιούνται τα περισσότερα έργα και κατά συνέπεια η πολυμορφία φορέων στη σύνθεση των Α.Σ., στο σύνολο του Μέρους, είναι αξιοσημείωτη.

- ♦ Φορείς του Δημόσιου αλλά κυρίως του Ιδιωτικού τομέα, εργοδοτικοί και συνδικαλιστικοί φορείς, φορείς κατάρτισης (ΚΕΚ), δημόσιοι φορείς δια βίου μάθησης, οργανισμοί τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, εθελοντικές οργανώσεις που εξειδικεύονται σε ζητήματα κοινωνικής προστασίας και ένταξης, κ.ά.
- ♦ Η αντιπροσώπευση των φορέων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και η συνάφεια των εταίρων των Α.Σ. με το περιεχόμενο των δράσεων που έχουν αναλάβει βρίσκονται σε ικανοποιητικό επίπεδο. Βέβαια υπάρχουν και σχήματα στα οποία παρατηρείται έλλειψη φορέων μεγάλης σημασίας για την αρτιότερη κάλυψη των έργων Α.Σ. (π.χ. η Α.Σ. «NEMΕΣΙΣ» αποτελείται από φορείς που ασχολούνται με τους φυλακισμένους, όμως δεν υπάρχουν φορείς -ενώ θα έπρεπε- όπως Σωφρονιστικοί Υπάλληλοι, Δικαστικές Αρχές κ.λ.π. διότι θεωρούν ότι αμφισβητούνται οι εξουσίες τους).
- ♦ Ο αποτελεσματικός συντονισμός και η συνεργασία των εταίρων αποδίδουν: σύνδεση και αλληλοσυμπλήρωση γνώσεων και διαθέσιμων υποδομών, ανταλλαγή εμπειρίας και τεχνογνωσίας, δικτύωση και αλληλοκάλυψη ώστε οι νέες πρακτικές στήριξης που θα αναπτυχθούν να έχουν ευρεία εφαρμογή και οφέλη για τις Ο.Σ. Βέβαια πρέπει να αναφερθεί ότι σε μεμονωμένες

περιπτώσεις (Α.Σ. «ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ ΑΜΚΕ») διαπιστώνεται δυσκολία αλληλοσύνδεσης και συντονισμού των δράσεων των διαφόρων εταιρών με βασική αιτία την ανυπαρξία εταιρικής κουλτούρας. Από την άλλη, θετικός έχει αποδειχθεί και ο ρόλος των κοινωνικών εταιρών (Α.Σ. «ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ ΑΜΚΕ») που με τον κοινωνικό έλεγχο που ασκούν, ως συνδικαλιστικοί φορείς, πιέσεις για την κατάλληλη ενεργοποίηση των δημόσιων φορέων, ενώ λειτουργούν συμπληρωματικά έως καταλυτικά όταν οι δημόσιοι φορείς δηλώνουν αδυναμία λόγω γραφειοκρατικών δυσλειτουργιών.

- ♦ Στην Α.Σ. «ΔΕΣΠΑ» καθοριστική είναι η συμμετοχή του Δικτύου Α, που αφορά σε δίκτυο 15 πιστοποιημένων φορέων παροχής επαγγελματικής κατάρτισης, εθνικής εμβέλειας με κύρος και πολυετή εμπειρία. Τα ΚΕΚ που μετέχουν στο Δίκτυο Α, διαθέτουν ανθρώπινο δυναμικό, αλλά και δομές επαγγελματικής συμβουλευτικής και προώθησης στην απασχόληση ανέργων από όλες τις κατηγορίες του πληθυσμού. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εν λόγω υποδομές αξιοποιήθηκαν κατάλληλα και αποτέλεσαν τους σταθμούς πληροφόρησης των ανέργων για θέματα απασχόλησης (ΚΕΣΠΑ). Η πολύτιμη εμπειρία των ΚΕΚ μετουσιώθηκε σε έργο που ουσιαστικά μετέφερε εμπειρογνωμοσύνη και τεχνογνωσία στους υπόλοιπους εταίρους του έργου, και ιδιαίτερα όσους εκπροσωπούν τον επιχειρηματικό κόσμο, επιτυγχάνοντας εκ των έσω σύνδεση της προσφοράς με τη ζήτηση θέσεων εργασίας.

Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά εργασίας

- ♦ Αξιοσημείωτη είναι η δομή της Α.Σ. «ΚΕ.Μ.ΜΕ.ΠΑ.Π. - ΗΦΑΙΣΤΟΣ» στην οποία καλούνται να συνεργαστούν και να ανταλλάξουν τεχνογνωσία 26 εταίροι που παρουσιάζουν εγγενείς διαφορές. Συνυπάρχουν, δηλαδή, φορείς δημοσίου δικαίου, μη κυβερνητικές οργανώσεις, η τοπική αυτοδιοίκηση και ιδιωτικές επιχειρήσεις σε μια προσπάθεια κάλυψης αναγκών πολυδιάστατου χαρακτήρα. Η μέχρι σήμερα ικανοποιητική εξέλιξη υλοποίησης των δράσεων του έργου αποδεικνύει πως η οργάνωση και ο συντονισμός της Α.Σ. χαρακτηρίζονται από ευελιξία και προωθούν σημαντικά την αρχή της εταιρικότητας.
- ♦ Η Α.Σ. «DREAM» αποτελείται από φορείς του Δημόσιου, ευρύτερου δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και η σύνθεσή της θεωρείται ότι είναι αντιπροσωπευτική των ομάδων στόχων του Σχεδίου Δράσης. Με την αποτελεσματική λειτουργία της εταιρικότητας ενισχύθηκε αρχικά η αποτελεσματικότητα στη λήψη αποφάσεων, η βελτίωση της στοχοθέτησης του προγράμματος, η αποφυγή επικαλύψεων, η δυνατότητα και αποτελεσματικότητα της παρέμβασης του έργου αφού επιτεύχθηκε η αποδοχή του από τις ίδιες τις ομάδες στόχου, ενώ ταυτόχρονα ενισχύθηκε η δημιουργία και ανάπτυξη τοπικών δικτύων.

Μέτρο 2.1: Πρόσβαση για όλους όσον αφορά τη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης

Η παρουσία της αρχής της εταιρικότητας είναι ορατή σε όλα τα εταιρικά σχήματα των Α.Σ. που υλοποιούν έργα στο παρόν Μέτρο, τόσο από τη θεσμική υπόσταση του σχήματος συνεργασίας, όπως προβλέπεται για την Κ.Π. Equal, όσο και από τις λειτουργίες που αναπτύσσονται στηριζόμενες στον εσωτερικό κανονισμό των Α.Σ.

Εξάλλου αξιοσημείωτο είναι ότι φορείς με διαφορετικά και συχνά συμπληρωματικά πεδία δράσης κλήθηκαν να συνεργαστούν και από κοινού να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν ένα κοινό σχέδιο δράσης με στόχο την ανάπτυξη της νέας επιχειρηματικότητας και κατά περίπτωση της κοινωνικής οικονομίας.

Όσον αφορά του Δημόσιους φορείς παρατηρείται σε αρκετές περιπτώσεις καλή και αρκετή διάθεση από τους εκπροσώπους τους, αλλά συχνά παρουσιάζονται πολλαπλά προβλήματα λόγω του θεσμικού τους πλαισίου. Ομοίως αναφορικά με τις ΜΚΟ, αν και η συνεισφορά τους είναι σημαντική οι αυξημένες απαιτήσεις της Equal και η ροή χρηματοδότησης δεν υποστηρίζουν στον επιθυμητό βαθμό τη συμμετοχή τους.

Τέλος πρέπει να σταθούμε σε ένα θεσμό που εισήγαγε η Α.Σ. «Νησιώτικη Συμπολιτεία Νοτίου Αιγαίου», τις Ομάδες Εργασίας. Οι Ο.Ε. υλοποιούν επιμέρους υποέργα του έργου, ως υποσύνολο της Α.Σ. Διαθέτουν δε όλα τα στοιχεία εταιρικής που διακρίνει κανείς σε επίπεδο Α.Σ. αντιπροσωπευτικότητα, συνύπαρξη φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ισότιμη συμμετοχή φορέων στον σχεδιασμό, τη λήψη αποφάσεων και την υλοποίηση, σαφής προσδιορισμός αρμοδιοτήτων. Ταυτόχρονα όμως έχουν το πλεονέκτημα της ευελιξίας του σχήματος και της άμεσης συνεργασίας των συμμετεχόντων, στοιχεία που απουσιάζουν σε μεγάλο βαθμό από τις Α.Σ. καθιστώντας τις Ο.Ε. σαφώς πιο αποτελεσματικές και λειτουργικές από τις Α.Σ.

Μέτρο 2.2: Ενίσχυση της Κοινωνικής οικονομίας

- ♦ Γενικά στο παρόν Μέτρο υπάρχει πολυμορφία, χωροταξική και θεματολογική αντιπροσωπευτικότητα των εταίρων των Α.Σ. και ικανοποιητικός βαθμός συνάφειας αυτών με το περιεχόμενο των δράσεων ανά πρόταση.
- ♦ Αν και τα σχήματα ήταν πολυπληθή, γεγονός που συχνά δημιούργησε προβλήματα συντονισμού, η ενεργός εμπλοκή όλων των εταίρων στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων ήταν ουσιαστική και η συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων ισότιμη.
- ♦ Στην Α.Σ. «ΠΕΙΡΑΝ» η συμμετοχή των συνεταιριστικών επιχειρήσεων συνεισφέρει άμεσα στην υλοποίηση των βασικών στόχων του έργου, καθώς και στην ενεργοποίηση και ενδυνάμωση της ομάδας – στόχου. Παράλληλα συνεισφέρουν στη διαρκή υποστήριξη προς τους συμμετέχοντες στις νέες επιχειρήσεις, μεταφέροντας την εμπειρία και την τεχνογνωσία που αποκτήθηκε από την ίδρυση και λειτουργία των συνεταιριστικών τους επιχειρήσεων.
- ♦ Στην Α.Σ. «ΣΥΝΕΡΓΙΑ» αξιοσημείωτη είναι η ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων ανάμεσα σε φορείς εκπροσώπησης ψυχικά ασθενών και «υγιών» προκειμένου να συστήσουν και να λειτουργήσουν Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης, που έργο τους έχουν τη δημιουργία θέσεων εργασίας για ψυχικά ασθενείς. Επίσης έμπρακτη εφαρμογή της εταιρικής ανάμεσα σε ψυχικά ασθενείς και μη αποτελεί το γεγονός ότι τα στελέχη των υπό σύσταση Κοι.Σ.Π.Ε. που συμμετέχουν σε συγκεκριμένη διακρατική δράση είναι χρήστες υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Μέτρο 3.1: Προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης

Ός προς τη σύνθεσή τους οι Α.Σ. που υλοποιούν έργα στο παρόν Μέτρο διασφαλίζουν τόσο τη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, όσο και τη συνεργασία εξειδικευμένων σχημάτων στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης και απασχόλησης με συλλογικά όργανα των ομάδων στόχου (εργαζόμενους και αυτοαπασχολούμενους με επισφαλή θέση λόγω χαμηλών προσόντων, ανέργους που υφίστανται διακρίσεις, εργοδότες και ιδιοκτήτες Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

που αντιμετωπίζουν προβλήματα προσαρμογής). Η δε γεωγραφική κάλυψη των εταιρικών σχημάτων είναι ευρεία.

Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων

Στο συγκεκριμένο Μέτρο η ενσωμάτωση της αρχής της εταιρικότητας πραγματοποιείται σε ικανοποιητικό βαθμό.

- ♦ Σε όλα τα εταιρικά σχήματα των συμπράξεων παρατηρείται σύνδεση και αλληλοσυμπλήρωση τεχνογνωσίας και διαθέσιμων υποδομών με παράλληλη ανταλλαγή γνώσεων και εμπειρίας.
- ♦ Χαρακτηριστική είναι επίσης η δημιουργία δικτυώσεων και η ανάπτυξη επικοινωνιακού περιβάλλοντος υψηλής τεχνολογίας (βλ. Α.Σ. «ΕΥΤΡΟΦΙΑ») που στηρίζει τη λειτουργία διοίκησης της Α.Σ., βοηθά το συντονισμό και την εκτέλεση των υποέργων και παρέχει πλήρη εικόνα τόσο στο συντονιστή φορέα όσο και τους λοιπούς φορείς.
- ♦ Η οργάνωση, η δομή και η λειτουργία αναπτυξιακής σύμπραξης (βλ. Α.Σ. Προσαρμοστικότητα Εργαζομένων & ΜΜΕ στη Β.Α. Ελλάδα) μέσω συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας κατά ISO 9001:2000, εκτός του ότι διασφαλίζει την υλοποίηση του έργου και τη λειτουργία της Α.Σ. με βάση διεθνή πρότυπα λειτουργίας, παράλληλα δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την εύρυθμη λειτουργία της Α.Σ. και μετά τη χρηματοδότηση του έργου.
- ♦ Το εταιρικό σχήμα και η δικτύωση συγκεκριμένων φορέων έπαιξε σημαντικό ρόλο στη δημιουργία νέας πρότυπης ΜΜΕ (βλ. Α.Σ. «ΗΡΑ»).
- ♦ Η συνεργασία συγκεκριμένων κοινωνικών εταίρων (βλ. Α.Σ. «Πρωτοβουλία για την ποιότητα της εργασιακής ζωής») με σκοπό την διαμόρφωση ενός δίκαιου και λειτουργικού πλαισίου για τις νέες μορφές εργασίας, ικανοποίησε μια υπαρκτή ανάγκη επέμβασης σε θεσμικό και πολιτικό επίπεδο.

Μέτρο 4.1: Συνδυασμός οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής

Μέτρο 4.2: Ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού

Η αρχή της εταιρικότητας στις Α.Σ. που δραστηριοποιούνται στο παρόν Μέτρο εξυπηρετείται μέσω της συγκρότησης και λειτουργίας της εταιρικής σχέσης από φορείς του δημοσίου τομέα, της νομαρχιακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, των επιχειρήσεων και των επαγγελματικών οργανώσεων. Εξασφαλίζεται έτσι η αντιπροσωπευτικότητα στη συμμετοχή και με τον τρόπο αυτό:

- ♦ οι Α.Σ. εμπλουτίζονται από εμπειρίες και τεχνογνωσία που προέρχεται από διαφορετικούς τομείς δραστηριότητας, ενώ παράλληλα ευνοείται ο ευρύτερος κατά το δυνατό αντίκτυπος των αποτελεσμάτων του προγράμματος
- ♦ η πλειοψηφία των φορέων των Α.Σ. δραστηριοποιείται στις περιφέρειες στις οποίες επικεντρώνονται οι ενέργειες των σχεδίων δράσης, συνεπώς διαθέτουν αντικειμενική γνώση των προβλημάτων και των αναγκών της τοπικής κοινωνίας και της ομάδας στόχου

- ♦ η συμμετοχή φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης συμβάλλει στην αποτελεσματική άμεση ενσωμάτωση των μηχανισμών και των προϊόντων των έργων στην τοπική κοινωνία
- ♦ η συμμετοχή δημόσιων φορέων ενισχύει τις πιθανότητες χάραξης εξειδικευμένων περιφερειακών πολιτικών σε θέματα ισότητας
- ♦ η συμμετοχή φορέων εργαζομένων, καθώς και εκπροσώπων επαγγελματιών και επιχειρήσεων συμβάλλει στην προώθηση των ομάδων στόχου στην αγορά εργασίας και στη σύνδεση με την τοπική οικονομία
- ♦ υπάρχει επαρκής εκπροσώπηση της ομάδας στόχου
- ♦ όλοι οι εταίροι αξιοποιούν τις γνώσεις τους και την εμπειρία τους για την επιτυχημένη υλοποίηση των δράσεων (εμπειρία από προηγούμενη υλοποίηση και συμμετοχή σε έργα κοινοτικών πρωτοβουλιών και διακρατικά προγράμματα).

Επιπλέον οι Ομάδες Εμπειρογνομών που έχουν ορισθεί και λειτουργούν στο πλαίσιο υλοποίησης δράσεων της Α.Σ. «EQUAL –ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ» έχουν το πλεονέκτημα της ευελιξίας του σχήματος και της άμεσης συνέργειας των συμμετεχόντων καθιστώντας τες σαφώς πιο αποτελεσματικές και λειτουργικές από την ίδια την Α.Σ.

Μέτρο 5.1: Υποστήριξη της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο

Στη μοναδική Α.Σ. που δραστηριοποιείται στο Μέτρο, η αρχή της Εταιρικότητας δείχνει να εφαρμόστηκε ιδιαίτερα αποτελεσματικά.

- ♦ Στην Α.Σ. μετέχουν ένα πλήθος αντιπροσωπευτικών φορέων που διαθέτουν εμπειρία αναφορικά με τη συγκεκριμένη ομάδα στόχου σε μια πολυεπίπεδη προσέγγιση (συμβουλευτική, ψυχοκοινωνική στήριξη, νομική αρωγή, επαγγελματική κατάρτιση, εκπαίδευση, προώθηση στην απασχόληση), καθώς και στον σχεδιασμό πολιτικών και την ευαισθητοποίηση / πληροφόρηση του κοινωνικού συνόλου. Οι φορείς αυτοί είναι τα αρμόδια Υπουργεία, οι κυριότερες Μ.Κ.Ο. που ασχολούνται με τους αιτούντες άσυλο, εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλοι κοινωνικοί εταίροι.
- ♦ Για πρώτη φορά στην Ελλάδα επιχειρείται η συνεργασία (με τη μορφή της Α.Σ. επ' ευκαιρία υλοποίησης του παρόντος έργου) σε τέτοια έκταση φορέων που εμπλέκονται με τους αιτούντες άσυλο. Η συνεργασία που αναπτύχθηκε μεταξύ των φορέων ήταν ουσιαστική και καθώς φαίνεται μέχρι στιγμής αποδοτική ως προς τον στόχο της ποιοτικής αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους αιτούντες άσυλο.
- ♦ Η διευρυμένη συμμετοχή φορέων στην Α.Σ. εξυπηρετεί με το καλύτερο τρόπο την υιοθέτηση και διάδοση καλών πρακτικών, κυρίως μέσω της άμεσης συνεργασίας μεταξύ φορέων που εφαρμόζουν επιτυχείς πρακτικές με φορείς αποδέκτες / μιμητές των πρακτικών αυτών.

Δεν πρέπει βέβαια να παραβλεφθεί το γεγονός ότι ο μεγάλος αριθμός εταίρων (29 φορείς) και η διαφορετικότητά τους (διαφορετικές κουλτούρες οργάνωσης και λειτουργίας) λειτούργησε κάποιες φορές αρνητικά.

- ♦ Δεν υπήρχε η απαιτούμενη ευελιξία που θα έπρεπε να διατρέχει την ΑΣ,

- ♦ Υπήρξε επικάλυψη αναγκών από φορείς που δραστηριοποιούνται σε ομοειδές αντικείμενο.
- ♦ Η συνένωση των δύο Α.Σ. σε μία και η συμμετοχή περισσότερων φορέων λειτούργησε πολλές φορές ανταγωνιστικά μεταξύ τους, με αποτέλεσμα φορείς με εξειδικευμένο αντικείμενο να μην μπορούν, λόγω του κατακερματισμού των δράσεων και επομένως και του προϋπολογισμού, να αναπτύξουν ολοκληρωμένο Έργο.

Σύνοψη των συμπερασμάτων για τον Α' Κύκλο εφαρμογής

Σε γενικές γραμμές οι εκτιμήσεις του Συμβούλου Αξιολόγησης σχετικά με την αποτελεσματικότητα εφαρμογής της αρχής της Εταιρικής από τις Α.Σ. είναι οι εξής:

- ↳ Όλες οι Α.Σ., που δημιουργήθηκαν για τις ανάγκες των έργων σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Πρωτοβουλίας παρουσιάζουν το χαρακτηριστικό της πολυμορφίας: Υπουργεία, Επιμελητήρια, Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, ΚΕΚ, ο ΟΑΕΔ, σύνδεσμοι βιομηχάνων (ΣΕΒ κ.α.), ινστιτούτα μελετών, ΜΜΕ, ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών, συνεταιρισμοί, κρατικοί φορείς και φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, ιδιωτικές επιχειρήσεις, επιστημονικές και επαγγελματικές ενώσεις, αναπτυξιακοί οργανισμοί, σωματεία ΑΜΕΑ, ενώσεις μεταναστών και προσφύγων, γυναικείες οργανώσεις, πολιτιστικοί σύλλογοι κ.α., εμπλέκονται σε όλα τα έργα σε ικανοποιητικό βαθμό και ως φαίνεται με αποτελεσματικό τρόπο.
- ↳ Οι Α.Σ. κατάφεραν να προσδιορίσουν τα προβλήματα και τους στόχους σχετικά με τις ανάγκες ανάπτυξης σε γεωγραφικό ή τομεακό επίπεδο σε ικανοποιητικό βαθμό. Εντούτοις, η κάλυψη των γεωγραφικά απομακρυσμένων περιοχών δεν έχει πραγματοποιηθεί στον μέγιστο βαθμό. Αν εξαιρέσουμε τις Α.Σ. το έργο των οποίων υλοποιείται σε συγκεκριμένες περιοχές (π.χ. Α.Σ. Νέα Επιχειρηματικότητα για το Βόρειο Αιγαίο – Προοπτική Ζωής, Α.Σ. Προώθηση της Επιχειρηματικότητας Περιφέρειας Ηπείρου, Μέτρο 2.1, Α.Σ. Ίσες Ευκαιρίες Απασχόλησης των Γυναικών στο Αιγαίο, Μέτρο 4.2) στα λοιπά εταιρικά σχήματα, αν και πολυπληθή, οι φορείς που μετέχουν προέρχονται κυρίως από μεγάλες αστικές περιοχές. Δε λείπουν βέβαια και οι φωτεινές εξαιρέσεις όπως αυτή της Α.Σ. Δίκτυο για την Πολιτιστική Απασχόληση.
- ↳ Η συνεισφορά των Δημόσιων Φορέων στα διάφορα έργα ποικίλει. Συχνά παρουσιάζονται πολλαπλά προβλήματα λόγω του ανελαστικού τους θεσμικού πλαισίου. Για τις ΜΚΟ η συνεισφορά επίσης ποικίλει από έργο σε έργο, ενώ η εμπλοκή των Κοινωνικών Εταίρων κρίνεται ικανοποιητική.
- ↳ Η δυνατότητα ανταπόκρισης σε στόχους και προϋποθέσεις του Έργου και η συμμετοχή στο σύστημα διοίκησης και λήψης των αποφάσεων των ΑΣ, συνδέεται άμεσα ή/και έμμεσα με την προέλευση και το φυσικό μέγεθος του φορέα-εταίρου. Οι εταίροι που διαθέτουν οργανωτική και διαχειριστική ευελιξία και ικανό μέγεθος σε σχέση με το προς υλοποίηση φυσικό και οικονομικό αντικείμενο, έχουν μεγαλύτερη επάρκεια ανταπόκρισης στις απαιτήσεις του Έργου και παρουσιάζουν ικανότητα δράσης σύμφωνα με τις αρχές της εταιρικής, εντός και εκτός ΑΣ. Οι εταίροι που διαθέτουν περίπλοκο θεσμικό πλαίσιο ως προς τη διαδικασία λήψης αποφάσεων ή/και έχουν οργάνωση σε πρότυπα λιγότερο ευέλικτης ενεργοποίησης, αλλά και εταίροι που διαθέτουν ιδιαίτερα μικρό φυσικό μέγεθος και δεν έχουν ικανοποιητική

οικονομική αυτονομία, αντιμετωπίζουν με μεγαλύτερη δυσκολία τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εταιρική συνεργασία (π.χ. Α.Σ. Επιχειρηματικότητα για όλους).

- ↳ Ο συντονισμός και η συνεργασία των φορέων στην πλειοψηφία των έργων κρίνονται αποτελεσματικοί και αποδοτικοί, χωρίς να λείπουν και μεμονωμένες περιπτώσεις όπου η έλλειψη εταιρικής κουλτούρας, ο μεγάλος αριθμός εταίρων και οι γραφειοκρατικές δυσλειτουργίες δημιούργησαν προβλήματα. Παράλληλα επιφύλαξη διατηρείται για μη ουσιαστική εμπλοκή στην υλοποίηση του Έργου ορισμένων εταίρων σε κάποιες Α.Σ. Η επιφύλαξη αυτή, χωρίς να υπάρχουν περιστατικά που να την επιβεβαιώνουν, στηρίζεται στο γεγονός αφενός της γεωγραφικής διασποράς μεταξύ της έδρα του κάθε εταίρου και της έδρας της Α.Σ., ιδιαίτερα όταν δεν αναφέρεται κάποια καινοτόμα μέθοδος επικοινωνίας (π.χ. Α.Σ. ΠΕΙΡΑΝ με έδρα την Πάτρα και εταίρους στην Ήπειρο, Κέρκυρα, Αιτωλοακαρνανία, Λέσβο, Σάμο, κ.α.) και αφετέρου της έλλειψης εμπειρίας ορισμένων εταίρων για την υλοποίηση έργων συναφούς χαρακτήρα (π.χ. η συμμετοχή φορέων τοπικού χαρακτήρα στην Α.Σ. I.D.E.A. ή η συμμετοχή του Δικτύου Μεταναστών στην Α.Σ. Forum για την Ισότητα και την Κοινωνική Συνοχή).
- ↳ Ορισμένες Α.Σ. εισήγαγαν νέους θεσμούς διοίκησης (Ομάδες Εργασίας, Ομάδες Εμπειρογνομώνων) και υλοποίησης των έργων επικουρικούς των Α.Σ., πιο ευέλικτους και αποτελεσματικούς που διαθέτουν όλα τα χαρακτηριστικά της εταιρικότητας.

Γενικά, στο σύνολό τους τα εταιρικά σχήματα κρίνεται ότι συνεισέφεραν στην υλοποίηση των βασικών στόχων των έργων, στην μεταφορά τεχνογνωσίας, εμπειριών και καλών πρακτικών, καθώς και στην ενεργοποίηση και ενδυνάμωση των ομάδων – στόχων. Παράλληλα, στα θετικά σημεία καταγράφεται το ότι μέσω της EQUAL προκαλείται κοινωνικός διάλογος ανάμεσα σε φορείς που υπό διαφορετικές συνθήκες θα ήταν δύσκολο να βρεθούν σε συνθήκες συνεργασίας.

Σημειώνεται εξάλλου, ότι η θεσμοθέτηση της σύστασης και του τρόπου λειτουργίας των Α.Σ., μέσω συγκεκριμένης νομικής μορφής, διαφοροποιήθηκε από τις αντίστοιχες πρακτικές σύστασης Αναπτυξιακών Συμπράξεων στα άλλα κράτη μέλη και έτυχε αναγνώρισης ως βέλτιστης πρακτικής στην οριζόντια Ευρωπαϊκή Ομάδα Εργασίας που εξετάζει την Αναπτυξιακή Σύμπραξη ως μοντέλο Εταιρικότητας.

B' ΚΥΚΛΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η αρχή της εταιρικότητας στα σχήματα των Αναπτυξιακών Συμπράξεων που επελέγησαν στο Β' Κύκλο υλοποίησης της Πρωτοβουλίας εφαρμόζεται με τρόπο που δεν παρουσιάζει έντονες διαφοροποιήσεις σε σχέση με τον Α' Κύκλο.

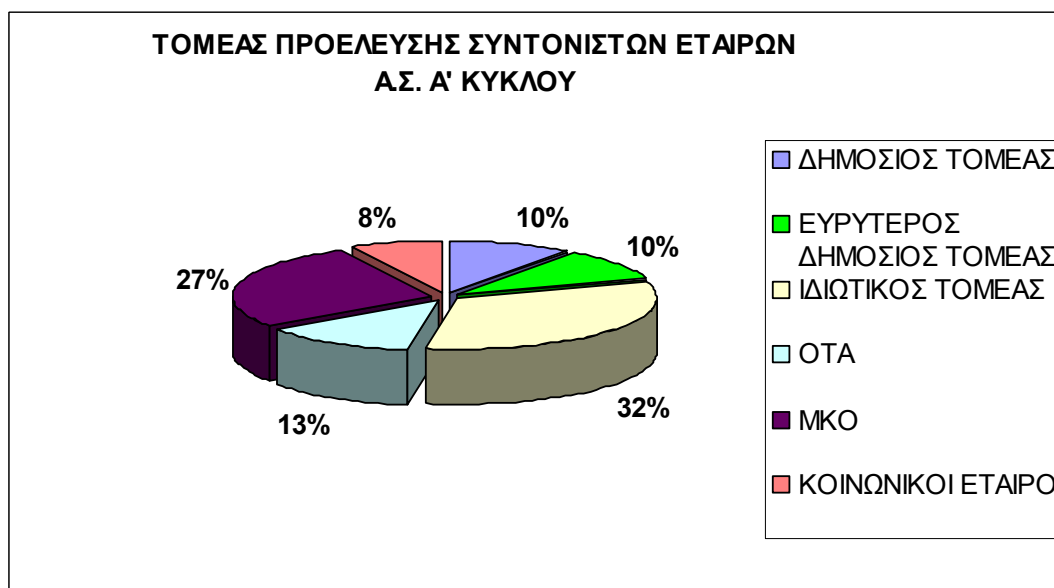
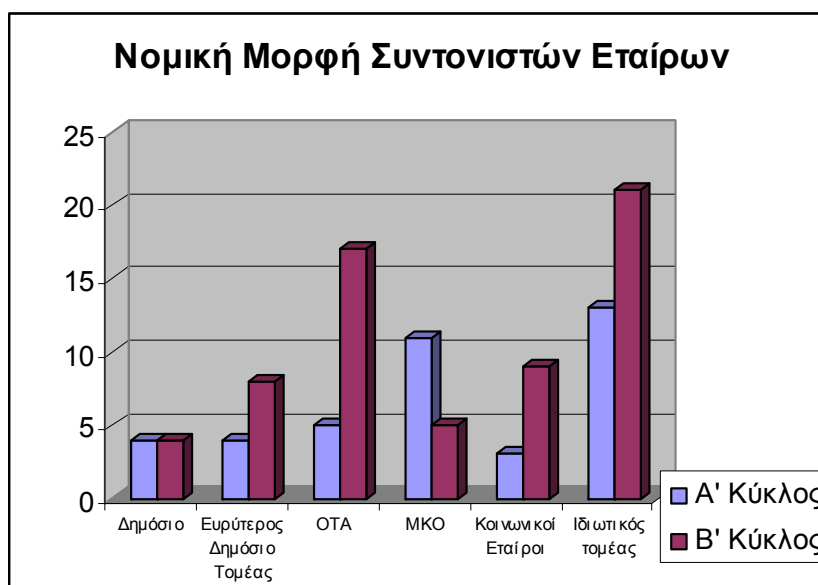
Ακολουθούν κάποιοι πίνακες και γραφήματα που παρουσιάζουν τη νομική μορφή και τον τομέα δραστηριότητας από όπου προέρχονται οι συντονιστές και οι εταίροι των Αναπτυξιακών Συμπράξεων Α' και Β' κύκλου.

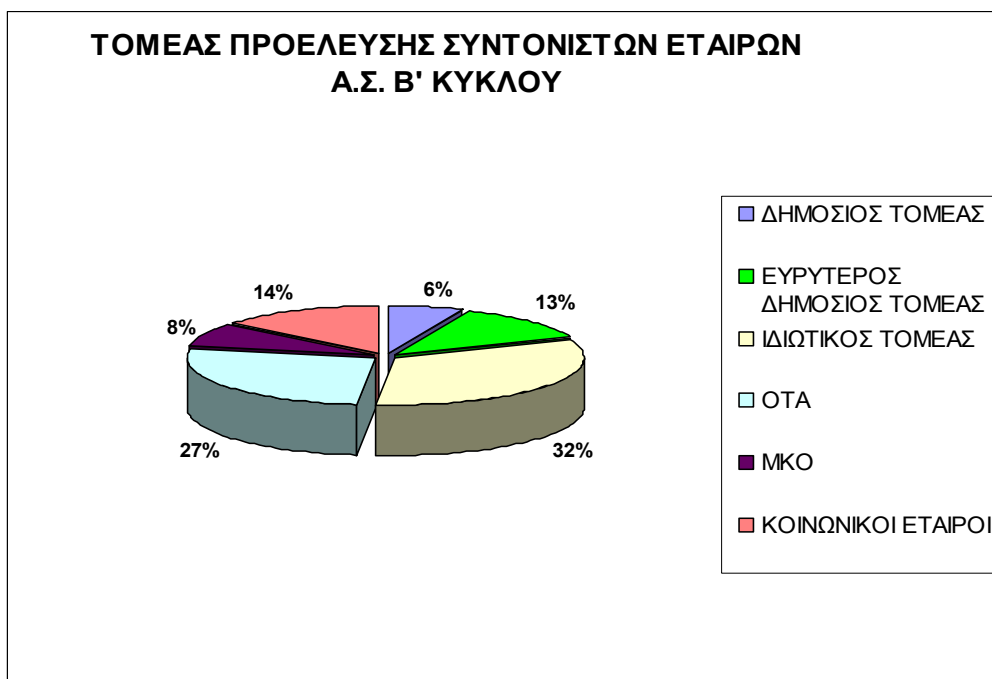
Νομική Μορφή των Συντονιστών Εταίρων

	A' Κύκλος		B' Κύκλος	
Δημόσιο	4	10,0%	4	6,3%

Νομική Μορφή των Συντονιστών Εταιρών

	Α' Κύκλος		Β' Κύκλος	
	Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας	4	10,0%	8
ΟΤΑ	5	12,5%	17	26,6%
ΜΚΟ	11	27,5%	5	7,8%
Κοινωνικοί Εταίροι	3	7,5%	9	14,1%
Ιδιωτικός τομέας	13	32,5%	21	32,8%
	40	100,0%	64	100,0%

Τύπος / Μορφή Συντονιστών Εταιρών

	Α' Κύκλος		Β' Κύκλος	
	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό
Οργανισμοί του Δημοσίου	4	10,0%	4	6,3%
Επιχειρήσεις	11	27,5%	14	21,9%
Φορείς εκπροσώπησης Εργοδοτών	2	5,0%	4	6,3%
Φορείς εκπροσώπησης Εργαζομένων	1	2,5%	0	0,0%
Φορείς εκπροσώπησης Ευπαθών Κοινωνικά Ομάδων	5	12,5%	5	7,8%
Εκπαιδευτικοί Οργανισμοί (ΚΕΚ)	9	22,5%	20	31,3%
Πανεπιστήμια-Ερευνητικά κέντρα	3	7,5%	6	9,4%
Επιμελητήρια	1	2,5%	0	0,0%
Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα	0	0,0%	0	0,0%
Επιχειρήσεις Κοινωνικής Οικονομίας	0	0,0%	0	0,0%
Λοιποί Κοινωνικοί Εταίροι	4	10,0%	11	17,2%
	40	100,0%	64	100,0%

Τύπος / Μορφή των Εταίρων

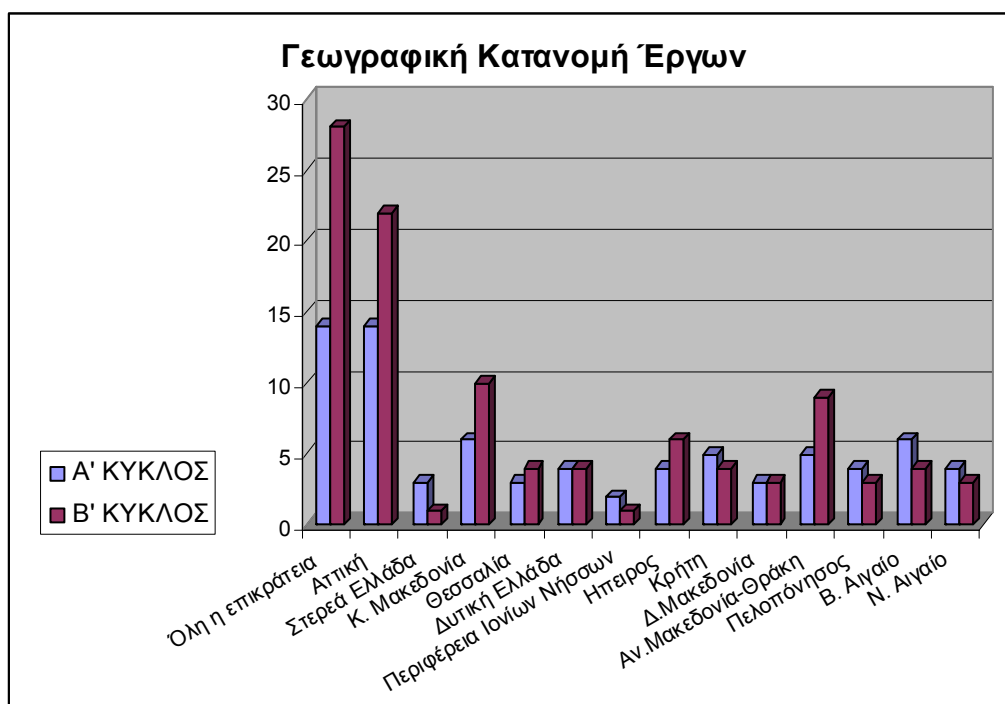
	Α' Κύκλος		Β' Κύκλος	
	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό
Οργανισμοί του Δημοσίου	107	14,7%	90	12,6%
Επιχειρήσεις	189	25,9%	180	25,1%
Φορείς εκπροσώπησης Εργοδοτών	29	4,0%	26	3,6%
Φορείς εκπροσώπησης Εργαζομένων	37	5,1%	30	4,2%
Φορείς εκπροσώπησης Ευπαθών Κοινωνικά Ομάδων	51	7,0%	76	10,6%
Εκπαιδευτικοί Οργανισμοί (ΚΕΚ)	107	14,7%	100	14,0%
Πανεπιστήμια-Ερευνητικά κέντρα	56	7,7%	67	9,4%
Επιμελητήρια	20	2,7%	11	1,5%
Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα	7	1,0%	4	0,6%
Επιχειρήσεις Κοινωνικής Οικονομίας	0	0,0%	1	0,1%
Λοιποί Κοινωνικοί Εταίροι	126	17,3%	131	18,3%
	729	100,0%	716	100,0%

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω η εμπλοκή Δημοσίων Φορέων, ΜΚΟ, Κοινωνικών Εταίρων κρίνεται αθροιστικά ικανοποιητική και η συνεισφορά τους αναμένεται σημαντική. Γεγονός είναι ότι αν μελετήσουμε το πώς διαμορφώνεται ποσοστιαία η συμμετοχή καθενός από τους φορείς αυτούς στα Εταιρικά Σχήματα θα διαπιστώναμε κάποιες αυξομειώσεις στη συμμετοχή τους ως Συντονιστές όπως : αύξηση των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, των ΟΤΑ, των Κοινωνικών εταίρων και αισθητή μείωση των ΜΚΟ. Ενώ απεναντίας, δεν διαπιστώνονται ιδιαίτερες αλλαγές επί της σύνθεσης των Εταιρικών Σχημάτων αναφορικά με τους λοιπούς εταίρους. Με δεδομένο ότι η συμμετοχή των φορέων του Ιδιωτικού τομέα παραμένει σταθερή (είτε αυτή αφορά στους συντονιστές είτε στους λοιπούς εταίρους), η εκτίμηση του Συμβούλου Αξιολόγησης είναι ότι η μειωμένη συμμετοχή των ΜΚΟ θα καλυφθεί επαρκώς από τους Κοινωνικούς και λοιπούς Εταίρους και τα αποτελέσματα από τις δράσεις των έργων τους αναμένονται ικανοποιητικά. Βέβαια, λόγω του κοινωνικού ρόλου των ΜΚΟ επιθυμητό θα ήταν η συμμετοχή τους να είναι μεγαλύτερη και για το λόγο αυτό προτείνεται η ενεργός συμμετοχή τους στην Ενέργεια ΙΙΙ.

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων εταίρων διαθέτει γνώσεις και εμπειρία από την υλοποίηση άλλων συναφών έργων, ενώ πολλοί από αυτούς είχαν

μετάσχει στην υλοποίηση έργων στον πρώτο κύκλο υλοποίησης της Πρωτοβουλίας.

- ↳ Γενικά, υπάρχει ικανοποιητικός βαθμός συνάφειας των εταιρών των Α.Σ. με το περιεχόμενο των δράσεων ανά πρόταση.
- ↳ Οι Α.Σ. φαίνεται να έχουν προσδιορίσει επαρκώς τα προβλήματα και τους στόχους σχετικά με τις ανάγκες ανάπτυξης σε γεωγραφικό ή τομεακό επίπεδο.
- ↳ Όσον αφορά στη γεωγραφική διάχυση οι συντονιστές εταίροι έχουν την έδρα τους στις 11 από τις 13 περιφέρειες – απουσιάζουν η περιφέρεια Ιονίων Νήσων και Στερεάς Ελλάδας. Η περιοχή εφαρμογής των έργων τους, πάντως, καλύπτει το σύνολο της Επικράτειας.

- ↳ Το προφίλ των εταιρών σε γενικές γραμμές, σε συνδυασμό με τις πρωτοβουλίες προώθησης της ευρύτερης εφαρμογής, προοιωνίζουν τη μελλοντική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των έργων.

Η μόνη διαφορά, μεταξύ των δύο κύκλων εφαρμογής, που αξίζει να επισημανθεί αφορά στο μέγεθος των εταιρικών σχημάτων, τα οποία στο δεύτερο κύκλο – όπως φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί – είναι πολύ μικρότερα. Αρκεί να πούμε ότι στον πρώτο κύκλο υλοποίησαν το έργο τους 40 Συμπράξεις στις οποίες μετείχαν 729 εταίροι (18,2%), ενώ στον δεύτερο κύκλο επελέγησαν προς χρηματοδότηση τα έργα 64 Συμπράξεων στα οποία μετέχουν 716 φορείς (11,2%).

Εταίροι / Αναπτυξιακή Σύμπραξη	Αριθμός Α.Σ.	% επί του Συνόλου των Α.Σ.
---------------------------------------	---------------------	-----------------------------------

1-9	16	25%
10-12	36	56,3%
13-18	12	18,7%

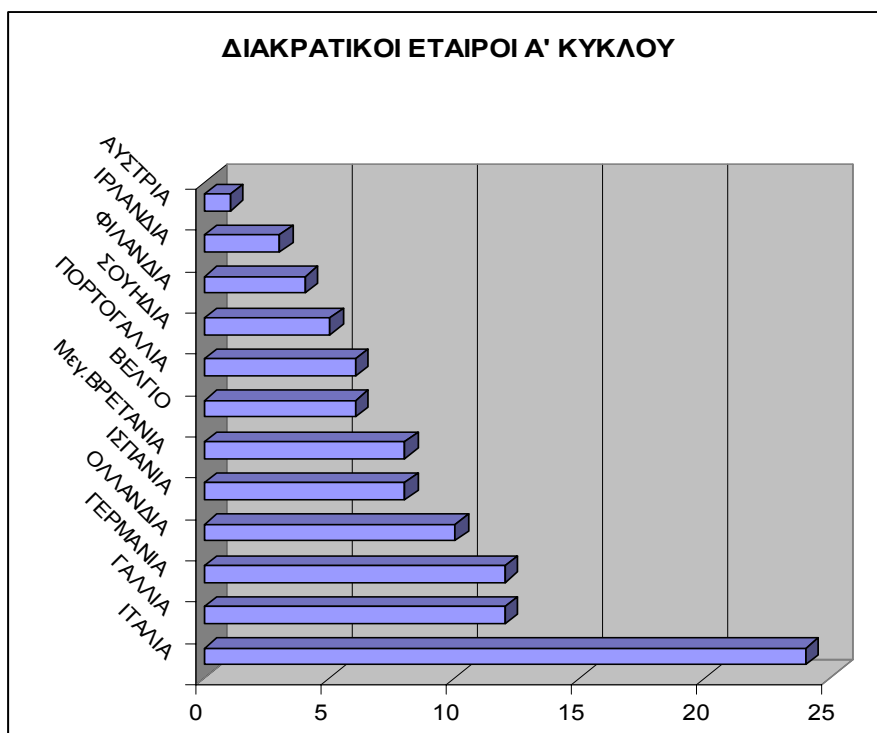
Όπως φαίνεται στον ανωτέρω πίνακα απουσιάζουν τα σχήματα των 20-30 εταίρων που υπήρχαν στον Α' κύκλο. Κατά συνέπεια τα σχήματα του Β' κύκλου αναμένεται να είναι περισσότερο ευέλικτα και να μην παρουσιάσουν τα προβλήματα δυσλειτουργίας και συντονισμού που παρατηρήθηκαν στον Α' κύκλο.

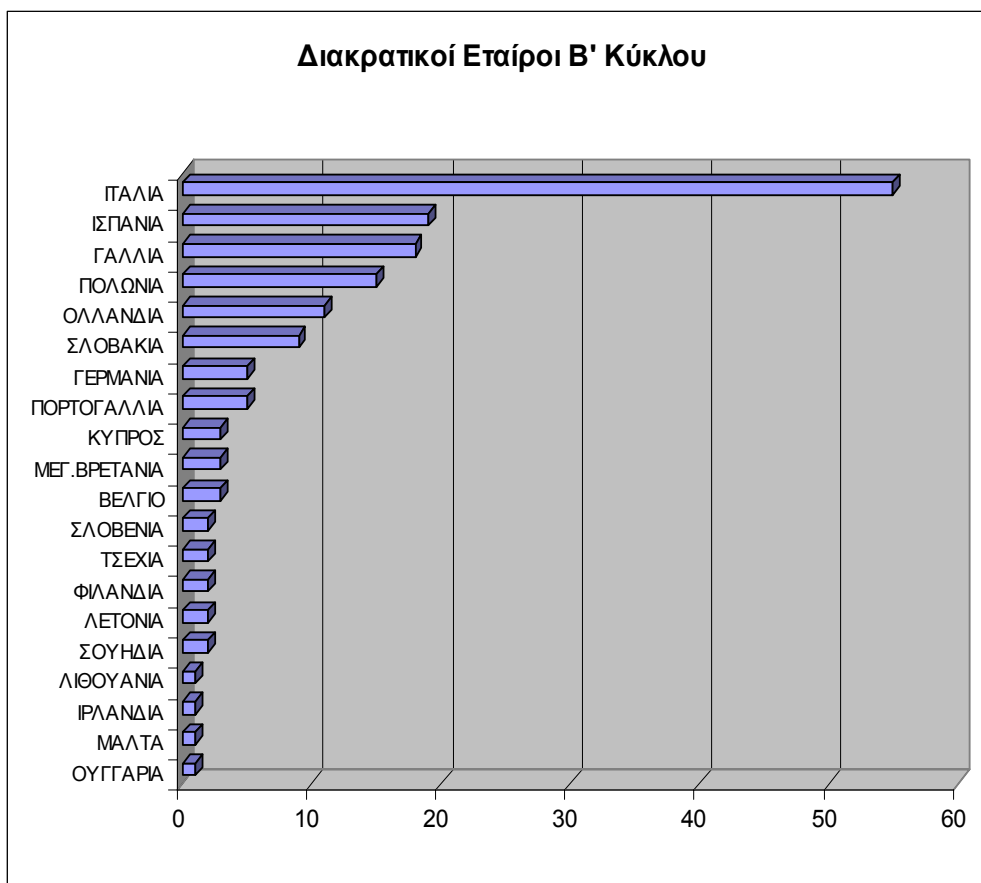
Η αρχή της Διακρατικότητας

Η σύναψη διακρατικών συνεργασιών, ως βασική αρχή και κριτήριο επιλογής της πρωτοβουλίας Equal, είναι το σημείο που τη διακρίνει από τις λοιπές παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ.

Στο πλαίσιο αυτό, όλες οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις που μετέχουν και στους δύο κύκλους υλοποίησης, έχουν συνάψει Σύμφωνα Διακρατικής Συνεργασίας με δύο, τρεις ή/και περισσότερες –κάποιες φορές– Ευρωπαϊκές Χώρες. Τα σύμφωνα αυτά βρίσκονται αναρτημένα στη διαδικτυακή βάση δεδομένων της Equal (ECDB).

Η κατανομή των διακρατικών εταίρων με τους οποίους εσύναψαν Σύμφωνα Διακρατικής Συνεργασίας οι ελληνικές Α.Σ. πρώτου και δεύτερου κύκλου παρουσιάζονται στους ακόλουθους πίνακες.

Αυτό που θα μπορούσαμε να παρατηρήσουμε είναι

- ↳ μια «συνέπεια» στη συνεργασία με τη γειτονική μας Ιταλία, ενδεχομένως λόγω συνάφειας προβλημάτων προς επίλυση, αλλά και γενικότερης κουλτούρας, γεγονός που ευνοεί τις μεταξύ μας συνεργασίες
- ↳ την ανάπτυξη συνεργασιών κατά το Β' κύκλο εφαρμογής, με τις χώρες της «νέας» διευρυμένης Ευρώπης.

Γεγονός είναι πάντως, ότι οι διακρατικές συνεργασίες απετέλεσαν για τον Α' κύκλο – ενώ για τον Β' αναμένεται να αποτελέσουν – ένα ιδανικό εργαλείο για την επίτευξη καινοτομίας ή τη μεταφορά καινοτόμων προσεγγίσεων από διαφορετικές χώρες που έχουν δοκιμαστεί με επιτυχία για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων.

Α' ΚΥΚΛΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Μέτρο 1.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας

Η αποτελεσματικότητα της αρχής της διακρατικότητας στο συγκεκριμένο Μέτρο είναι ουσιώδης, καθώς έχουν ήδη παραχθεί αποτελέσματα που επιδρούν άμεσα στη βελτίωση του περιεχομένου των δράσεων αμφίπλευρα, με τη μεταφορά τεχνογνωσίας για ζητήματα κοινά για τις συνεργαζόμενες συμπράξεις, εξασφαλίζοντας τις προϋποθέσεις για επιτυχή μεταφορά καλών πρακτικών και στο ελληνικό περιβάλλον.

Στο πλαίσιο της διακρατικής συνεργασίας οι Α.Σ. αντάλλαξαν πληροφορίες και εμπειρίες, αξιοποιώντας ιδίως τη συμπληρωματικότητα ως προς την κάλυψη διαφορετικών επιμέρους θεμάτων του ζητήματος της απασχόλησης:

Α.Σ. «I.D.E.A.»

- ♦ συμφιλίωση της οικογενειακής ζωής και της εργασίας,
- ♦ συμμετοχή των εργοδοτικών φορέων σε θέματα απασχόλησης,
- ♦ ανάπτυξη δικτύου υποστήριξης σε τοπικό επίπεδο,
- ♦ ανταλλαγή εμπειριών πεδίου – τοποθέτηση στελεχών από την Ελλάδα σε θέση εργασιακού συμβούλου απασχόλησης σε τοπικό επιμελητήριο στην Ισπανία

Α.Σ. «ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ»

- ♦ ανάπτυξη εκπαιδευτικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτών στις ιδιαιτερότητες κατάρτισης των απεξαρτημένων ατόμων μέσω της συμμετοχής των εκπαιδευτών σε σεμινάρια στην Ιταλία και Γαλλία και τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού,

Α.Σ. «ΔΕΣΜΟΣ - eQUALITY»

- ♦ μεταφορά μεθόδων και τεχνικών σε θέματα εκπαίδευσης και κοινωνικής προστασίας εφήβων σε κίνδυνο, με στόχο την ένταξή τους στην αγορά εργασίας και την κοινωνία,

Α.Σ. «ΔΕΣΠΑ»

- ♦ εκπόνηση επαγγελματικών προφίλ (curricula) υψηλής ζήτησης και ιδιαίτερα για τις ειδικότητες του κλάδου πληροφορικής,
- ♦ ανάπτυξη εργαλείων αξιολόγησης των επαγγελματικών προσόντων ανά επίπεδο ειδικότητας ,
- ♦ εκπαίδευση στελεχών επιχειρήσεων στο apprenticeship και on-the-job-training των ανέργων που θα τοποθετηθούν σε θέσεις εργασίας

Βέβαια πρέπει να αναφερθεί η περίπτωση της Α.Σ. «ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ ΑΜΚΕ» για την οποία η διακρατική συνεργασία αν και απέδωσε πολλά προϊόντα (λεξικό δεξιοτήτων και προσόντων, κοινή μεθοδολογία απολογισμού γνωστικών προσόντων, μέθοδο πιστοποίησης γνωστικών ικανοτήτων, ιστοσελίδα, κ.ά.) κατέληξε να έχει μικρή προστιθέμενη αξία για το ελληνικό σχέδιο. Ο λόγος που η διακρατικότητα δεν αφομοιώθηκε από το εθνικό έργο αλλά λειτούργησε ως ανεξάρτητο έργο είναι ότι διαφέρουν σημαντικά και οι μεθοδολογίες και τα εργαλεία απολογισμού προσόντων του εθνικού έργου από τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά.

Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξеноφοβίας σε σχέση με την αγορά εργασίας

Στο πλαίσιο της σύγχρονης ευρωπαϊκής κοινωνίας οι πολύ-πολιτισμικές κοινότητες είναι πραγματικότητα σε ολόκληρη την έκταση της Ένωσης.

Με δεδομένο αυτό, οι διακρατικές συνεργασίες που αναπτύσσονται από τις Α.Σ. που μετέχουν στο παρόν Μέτρο έχουν ως στόχο να βοηθήσουν ώστε να διερευνηθεί, να αναπτυχθεί και να καθιερωθεί ένα σύνολο από καινοτόμες και λειτουργικές προσεγγίσεις στη χάραξη πολιτικής και την εφαρμογή σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο πρακτικών, μεθοδολογιών, προσεγγίσεων που να αυξάνουν την αποτελεσματικότητα της πολιτικής δράσης. Οι συνεργασίες των Α.Σ. είναι

προσανατολισμένες στην επιδίωξη της διατύπωσης νέων στόχων, στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων και στο να ανοίξουν νέους τομείς απασχόλησης για τις μειονότητες.

Η μέχρι σήμερα εξέλιξη των έργων αποδίδει ικανοποιητικά αποτελέσματα από την επίτευξη των στόχων που είχαν τεθεί και την απόδοση προστιθέμενης αξίας μονομερώς στα ελληνικά έργα. Η συνεργασία με τους διακρατικούς εταίρους εμπλούτισε την ελληνική πραγματικότητα με γνώσεις που είχαν αποκτηθεί μετά τη μακρόχρονη εμπειρία των ευρωπαϊών εταίρων μας στο συγκεκριμένο θεματικό πεδίο· κάτι που δεν δημιούργησε όμως ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη κοινών προϊόντων.

Στο πλαίσιο των διακρατικών συνεργασιών των Α.Σ. του Μέτρου 1.2 αναπτύσσονται θεματικά πεδία πρωτόγνωρα για την ελληνική πραγματικότητα, όπως:

- Καθοδήγηση/ συμβουλευτική/ στήριξη (mentoring)
- Αναγνώριση Προσόντων και δεξιοτήτων μεταναστών και προσφύγων
- Συστήματα Κατάρτισης
- Ευαισθητοποίηση Κοινού / Ειδικών ομάδων / Εργοδοτών / Εργαζομένων / Σχολείων κλπ

Επίσης, γίνεται έρευνα και αξιολόγηση των εθνικών πολιτικών που έχουν ως στόχο την άρση των φυλετικών διακρίσεων και τελικά οι Α.Σ. υποβάλλουν σημαντικό αριθμό προτάσεων πολιτικής προς την Πολιτεία.

Μέτρο 2.1: Πρόσβαση για όλους όσον αφορά τη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης

Γενικά οι διακρατικές συνεργασίες των Α.Σ. που μετέχουν στο παρόν Μέτρο έχουν προχωρήσει σε ικανοποιητικό βαθμό και έχουν προσδώσει προστιθέμενη αξία στο σύνολο των υλοποιούμενων έργων, καθώς οι διακρατικοί εταίροι έχουν προσφέρει σημαντική τεχνογνωσία σε επίπεδο κοινωνικού αποκλεισμού και κυρίως gender mainstreaming σε σχέση με την επιχειρηματικότητα.

Αξίζει να σταθούμε :

- ♦ Στην ανάπτυξη και εφαρμογή μεθοδολογίας επιχειρηματικής καθοδήγησης (mentoring), κάτι αντίστοιχο με τη λειτουργία δικτύου εμπυχωτών που συναντάμε στην Α.Σ. «Νέα Επιχειρηματικότητα για το Βόρειο Αιγαίο»,
- ♦ Στην ανταλλαγή εμπειριών από ενδιαφέρουσες καλές και κακές πρακτικές επιχειρηματικής δραστηριότητας που ασκούνται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες με κοινά χαρακτηριστικά,
- ♦ Στην ανάπτυξη νέων προσεγγίσεων, διαδικασιών και πιλοτικών μοντέλων όσον αφορά την πρόσβαση για όλους στη δημιουργία μιας επιχείρησης,
- ♦ Στην ανταλλαγή απόψεων και από κοινού διερεύνηση της φύσης και των αιτιών του αποκλεισμού και τρόποι καταπολέμησης των διακρίσεων που υφίστανται τα άτομα των ευπαθών ομάδων.

Μέτρο 2.2: Ενίσχυση της Κοινωνικής οικονομίας

Στο πλαίσιο της διακρατικής συνεργασίας οι Α.Σ. που μετέχουν στο παρόν Μέτρο παράγουν, παρακολουθούν και μελετούν μεθοδολογίες και μοντέλα τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για δράσεις παράλληλης ανάπτυξης, ανταλλαγής και υιοθέτησης

νέων προσεγγίσεων και κοινής ανάπτυξης προϊόντων στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας.

Πιο συγκεκριμένα:

- ♦ Η Α.Σ. «ΣΥΝΕΡΓΙΑ» στο πλαίσιο της διακρατικής συνεργασίας πραγματοποίησε 2 έρευνες που αποβλέπουν αφ' ενός στην καταγραφή και αξιολόγηση των πρωτοβουλιών κοινωνικής επιχειρηματικότητας και απασχόλησης των ατόμων με ψυχική νόσο και αφετέρου στη διερεύνηση δυνατοτήτων των κοινωνικών επιχειρήσεων για διείσδυση στην αγορά προϊόντων και υπηρεσιών. Αντίστοιχες έρευνες πραγματοποιήθηκαν από τους διακρατικούς εταίρους στην Ιταλία. Οι έρευνες αφορούν τις δυνατότητες απασχόλησης των ψυχικά πασχόντων ατόμων. Τα πορίσματά τους είναι αλληλοσυμπληρούμενα και επιτρέπουν την εξέταση ανάπτυξης μορφών και πρωτοβουλιών κοινωνικής επιχειρηματικότητας (νομικό πλαίσιο, οργανωτική δομή, κ.λ.π.) ως αποτελεσματικής πολιτικής για την κοινωνική ενσωμάτωση και καταπολέμηση του αποκλεισμού ευρύτερων ομάδων του πληθυσμού που απειλούνται από περιθωριοποίηση και απώλεια κάθε ελπίδας για επανένταξη στην αγορά εργασίας και την κοινωνική συμμετοχή.
- ♦ Η Α.Σ. «DIONI II» στο πλαίσιο της διακρατικής της συνεργασίας μετείχε σε ομάδα εργασίας (συμμετοχή εταίρων από : Ελλάδα, Γαλλία, Ιταλία, Πορτογαλία) με θέμα:

- Εναρμόνιση μεταξύ οικονομικού επιπέδου και κοινωνικής διάστασης των μη κερδοσκοπικών δραστηριοτήτων.
- Ορισμός των μοντέλων διοίκησης των κοινωνικών επιχειρήσεων.

Αποτέλεσμα αυτής της αμοιβαίας εργασίας είναι η παραγωγή ενός κοινού ορισμού των κοινωνικών επιχειρήσεων, ενός αναγνωρίσιμου μοντέλου διοίκησης των κοινωνικών επιχειρήσεων και ενός κοινού μοντέλου πιστοποίησης των κοινωνικών επιχειρήσεων που θα οδηγήσει στην υιοθέτηση ενός ευρωπαϊκού πρότυπου πιστοποίησης των κοινωνικών επιχειρήσεων. Τα συμπεράσματα της αμοιβαίας συνεργασίας αποτυπώθηκαν σε ένα κοινό δίγλωσσο οδηγό (στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα) ο οποίος είναι διαθέσιμος σε όλους τους φορείς (Δημόσιους, ιδιωτικούς, ΜΚΟ) που δραστηριοποιούνται στην κοινωνική οικονομία.

- ♦ Ο σχεδιασμός των διακρατικών δράσεων της Α.Σ. «ΠΕΙΡΑΝ» ανταποκρίνεται τόσο στις προτεραιότητες του εθνικού σχεδίου σχετικά με την ανάπτυξη και εφαρμογή του μοντέλου της κοινωνικής δικαιοχρησίας στο πεδίο της κοινωνικής οικονομίας, όσο και στους τεθέντες στόχους από την Αναπτυξιακή Σύμπραξη, για επίτευξη προστιθέμενης αξίας στο εθνικό σχέδιο, ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας με τους διακρατικούς συνεργάτες, αλλά και αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων με επεξεργασία και ανάπτυξη κοινών εργαλείων και μεθοδολογιών. Στο πλαίσιο αυτό, η σύνδεση των διακρατικών δράσεων με τις δράσεις του εθνικού σχεδίου ακολουθεί τη λογική της μέγιστης δυνατής αξιοποίησης των προϊόντων και αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την υλοποίηση του διακρατικού προγράμματος εργασίας, επιδιώκοντας παράλληλα την γενικότερη διασύνδεση όλων των επιμέρους εμπειριών των διακρατικών εταίρων στην κατεύθυνση ενός ευρωπαϊκού δικτύου εργασίας για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην κοινωνική οικονομία.

Μέτρο 3.1: Προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης

Η ανάπτυξη των διακρατικών συνεργασιών στόχο έχει να προσδώσει προστιθέμενη αξία στις Α.Σ, μέσω κυρίως της διάχυσης τεχνογνωσίας στους εταίρους – μέλη, ενώ η εμπειρία που αποκομίζει η ίδια η Α.Σ από τη διακρατική συνεργασία, βοηθάει και τη δική της προσαρμογή στην υλοποίηση του έργου. Ο στόχος αυτός εκτιμάται ότι έχει εκπληρωθεί σε μεγάλο βαθμό από όλες της Α.Σ. που υλοποιούν έργα στο παρόν Μέτρο. Οι συνεργασίες έδωσαν κοινά προϊόντα ή οδήγησαν σε διέξοδο ή/και λύσεις σε ορισμένους προβληματισμούς ή προβλήματα.

Ειδικότερα :

- ♦ Οι τρεις Α.Σ. που μετέχουν στη διακρατική συνεργασία του έργου «Ανάπτυξη Ανοιχτού Συστήματος Απόκτησης και Πιστοποίησης Επαγγελματικών Προσόντων στον κλάδο της Προστασίας Περιβάλλοντος» έχουν να επιδείξουν σύμπραξη επιδιώξεων: συγκεκριμένα κύριος τομέας του Ιταλού εταίρου είναι η εκπαίδευση σε νέες περιβαλλοντικές τεχνολογίες και απευθύνεται στους εργαζόμενους στον τομέα του Περιβάλλοντος που αντιμετωπίζουν πιθανό αποκλεισμό από την αγορά εργασίας λόγω έλλειψης απαιτούμενων προσόντων και δεξιοτήτων, ενώ του Βέλγου εταίρου έχει σα σκοπό την ανάπτυξη βελτιωμένου εκπαιδευτικού υλικού για εργαζόμενους και νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας με στόχο την προώθηση της περιβαλλοντικής διάστασης και σε άλλους τομείς πλην του περιβάλλοντος.
- ♦ Ένα ζητούμενο από τη διακρατική συνεργασία της Α.Σ. «ΠΡΩΤΕΑΣ» ήταν η διερεύνηση ειδικών ρυθμίσεων, από άλλες χώρες, νομοθετικού, διοικητικού και κανονιστικού περιεχόμενου με στόχο την προώθηση στην αγορά εργασίας των ατόμων με κινητική αναπηρία καθώς και η αναζήτηση και παρουσίαση τυχόν πηγών και θέσεων απασχόλησης που από τη φύση τους θα μπορούσαν να δώσουν λύση στο πρόβλημα απασχόλησης των ατόμων με κινητική αναπηρία. Ο στόχος αυτός ικανοποιήθηκε με την υιοθέτηση του μοντέλου που εφαρμόζει στη χώρα του ο Γερμανός διακρατικός εταίρος.

Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων

Γενικά οι διακρατικές συνεργασίες έχουν προχωρήσει σε καλό βαθμό και προσδίδουν προστιθέμενη αξία στο έργο με:

- ♦ την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειριών για την ανάπτυξη και εφαρμογή κοινών εργαλείων και μεθοδολογιών που αφορούν τόσο στα θεματικά πεδία των διαφόρων δράσεων, όσο και στη διοίκηση, συντονισμό και διαχείριση του έργου (π.χ. Α.Σ. ΝΕΩΡΙΟ II: ανάπτυξη ψηφιακού περιβάλλοντος συνεργασίας και επικοινωνίας και δημιουργία βάσης δεδομένων με τα προϊόντα / αποτελέσματα του παρόντος και παλαιότερων προγραμμάτων)
- ♦ την ανταλλαγή πληροφοριών και ενημέρωσης σε θέματα ανάπτυξης και λειτουργίας των νέων τεχνολογιών και της επίδρασής τους στην αναδιάρθρωση των μορφών εργασίας,
- ♦ τη δημιουργία πρότυπου εκπαιδευτικού πακέτου (υλικό και μεθοδολογία) προετοιμασίας και προσαρμογής ατόμων της Ο.Σ. στις νέες μορφές εργασίας (π.χ. Α.Σ. «ΗΡΑ»),

- ♦ την ανάπτυξη κοινής μεθοδολογίας πιστοποίησης και αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων (π.χ. του ναυπηγικού τομέα, του επαγγέλματος του call agent),
- ♦ την επίτευξη αποτελεσμάτων και την παραγωγή προϊόντων που είναι εφαρμόσιμα όχι μόνο σε περιφερειακό αλλά και σε διεθνές επίπεδο,
- ♦ την προβολή και διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου σε ευρωπαϊκή κλίμακα,
- ♦ την ανάπτυξη και λειτουργία Ηλεκτρονικών Παρατηρητηρίων ως μέσου επικοινωνίας μεταξύ φορέων και προσώπων με κοινό ενδιαφέρον στα συγκεκριμένα πεδία και ως δίαυλο ανταλλαγής πληροφοριών, εμπειριών και απόψεων σε θέματα που αφορούν τις νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας, με έμφαση στην ανάπτυξη κοινωνικού διαλόγου σε τοπικό επίπεδο,
- ♦ την αξιοποίηση από τις Α.Σ. των διεθνών επαφών και την εξέταση του ενδεχόμενου διεύρυνσης της συνεργασίας τους και σε άλλους τομείς.

Μέτρο 4.1: Συνδυασμός Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής

Μέτρο 4.2: Ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού

Οι διακρατικές συνεργασίες που έχουν αναπτύξει οι Α.Σ. που υλοποιούν έργα στο παρόν Μέτρο έχουν προχωρήσει σε ικανοποιητικό βαθμό, έχουν παράγει κοινά προϊόντα και έχουν αποφέρει αποτελέσματα στα έργα και προστιθέμενη αξία στο σύνολο του προγράμματος.

Οι κοινοί στόχοι και τα ενδιαφέροντα μεταξύ Α.Σ. και διακρατικών εταιριών εντοπίζονται στα εξής σημεία:

- ♦ Ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών σχετικά με τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας οι οποίοι είναι πιο ανθεκτικοί σε στερεότυπα που συνδέονται με το φύλο και κατά συνέπεια πιο επιρρεπείς σε πρακτικές διακρίσεων κατά των γυναικών,
- ♦ Κατάργηση των στερεότυπων που συνδέονται με το φύλο και την απασχόληση των γυναικών σε τεχνικά επαγγέλματα (π.χ. η Α.Σ. «ΑΘΗΝΑ» έχει ως ομάδα-στόχο τις γυναίκες τεχνικούς, μια ομάδα που προσεγγίζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα),
- ♦ Διεύρυνση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων των γυναικών,
- ♦ Ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειριών και παραδειγμάτων καλών πρακτικών,
- ♦ Ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου,
- ♦ Μεταφορά τεχνογνωσίας για τη διαμόρφωση κοινών εργαλείων και την ανάπτυξη διακρατικών προϊόντων. Τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η Διακρατική συνεργασία της Α.Σ. «Equal – ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ», η οποία είχε ως αποτέλεσμα την παραγωγή ενός κοινού εργαλείου / μεθοδολογίας συγκριτικής μέτρησης επιδόσεων (benchmarking) των επιχειρήσεων σε θέματα ισότητας.

Μέτρο 5.1: Υποστήριξη της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο

Η Α.Σ. που δραστηριοποιείται στο πλαίσιο του Μέτρου 5.1 έχει συνάψει τα περισσότερα Σύμφωνα Διακρατικής Συνεργασίας, γεγονός που εξασφαλίζει διάχυση πληροφόρησης και κατάδειξη ορθών πρακτικών. Η συνεργασία με Αναπτυξιακές Συμπράξεις του Εξωτερικού περιλαμβάνει δράσεις σε όλες τις φάσεις υλοποίησης του έργου και η μέχρι τώρα αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας εφαρμογής της αρχής της διακρατικότητας από την εν λόγω Α.Σ. δίνει θετικά αποτελέσματα. Η ανταλλαγή εμπειρίας και τεχνογνωσίας επιτρέπει την ανατροφοδότηση του έργου με την εισαγωγή νέων προσεγγίσεων και την βέλτιστη αντιμετώπιση / επίλυση συγκεκριμένων κοινών για τις χώρες της Ε.Ε. προβλημάτων.

Σύνοψη των Συμπερασμάτων για τον Α' Κύκλο Εφαρμογής

Στο σύνολο του έργου, οι εκτιμήσεις του Συμβούλου Αξιολόγησης σχετικά με την αποτελεσματικότητα εφαρμογής της αρχής της Διακρατικότητας από τις Α.Σ. είναι οι εξής:

- ↳ Οι ΑΣ, σε μεγάλο βαθμό, έχουν ενσωματώσει κατά τρόπο ικανοποιητικό την αρχή της Διακρατικότητας στα σχέδια δράσης τους.
- ↳ Τα χαρακτηριστικά του μοντέλου διακρατικής συνεργασίας που αναπτύχθηκε είναι : συνεχής και συστηματική επικοινωνία με κάθε δυνατό μέσο, προσωπική και επιστημονική επικοινωνία εταίρων, οργάνωση συναντήσεων σε τακτά χρονικά διαστήματα, αξιοποίηση της τεχνολογίας, ανάπτυξη κοινών εργαλείων.
- ↳ Οι Α.Σ. είχαν στη διάθεση τους Οδηγό για τη σύναψη Συμφωνίας Διακρατικής Συνεργασίας (TCA: Transnational Cooperation Agreement). Ο οδηγός απαρτίζεται από 12 κεφάλαια, τα οποία παρέχουν πληροφορίες για την Κοινοτική Πρωτοβουλία γενικά και τις θεματικές της προτεραιότητες, συμβουλές για την ανεύρεση διακρατικών εταίρων τόσο ανάμεσα στα κράτη-μέλη όσο και μεταξύ των διασυνδεδεμένων εταίρων, οδηγίες για τη σύναψη του συμφώνου της διακρατικής συνεργασίας, το χρηματοοικονομικό προγραμματισμό, τα εργαλεία διαχείρισης και τις διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης της διακρατικής σύμπραξης.
- ↳ Τα TCA μπορούσαν να υποβληθούν και ηλεκτρονικά με άμεσο αποτέλεσμα την επίστευση των διαδικασιών. Υπήρξαν, ωστόσο, Α.Σ. οι οποίες περιέγραφαν στις προτάσεις τους με γενικότητα και ασάφεια τον διακρατικό χαρακτήρα των δράσεων τους, ώστε δεν ήταν επαρκής η τεκμηρίωση της ύπαρξης προστιθέμενης αξίας των διακρατικών παρεμβάσεων, με συνέπεια την καθυστέρηση σύναψης συμφωνιών.
- ↳ Η διαδικασία εύρεσης διακρατικού εταίρου είχε την καινοτομία ότι οι Α.Σ. επεδίωξαν να συνάψουν συμφωνίες χωρίς τη διαμεσολάβηση της Διαχειριστικής Αρχής. Το ποσοστό επιτυχίας ήταν αρκετά υψηλό και κυμάνθηκε στο 80%. Οι Α.Σ. που δεν κατόρθωσαν να βρουν από μόνες τους διακρατικό εταίρο, κυρίως λόγω ειδικού αντικείμενου δράσεων, έτυχαν της βοήθειας της Διαχειριστικής Αρχής.
- ↳ Ενημερωτικά δελτία και εκθέσεις για την πορεία υλοποίησης της Συμφωνίας Διακρατικής Συνεργασίας, όπως και τα πρακτικά των διακρατικών συναντήσεων παρουσιάζονται στις ηλεκτρονικές σελίδες των Αναπτυξιακών Συμπράξεων που –η αλήθεια είναι ότι– δημιουργήθηκαν και ενημερώνονται με κάποια καθυστέρηση.

- ↪ Η ηλεκτρονική σελίδα της κάθε Αναπτυξιακής Σύμπραξης – προσβάσιμη από τους εταίρους και άλλους ενδιαφερόμενους – ενημερωμένη με τα στοιχεία εξέλιξης του Διακρατικού έργου αποτελεί ένα μηχανισμό διάχυσης των αποτελεσμάτων, ενώ παράλληλα ικανοποιεί την ανάγκη για διαφάνεια στην υλοποίηση.
- ↪ Οι διακρατικές συνεργασίες, στο σύνολό τους σχεδόν, έχουν προσδώσει σε μεγάλο βαθμό προστιθέμενη αξία στο έργο των Α.Σ. με την ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας και την επεξεργασία και ανάπτυξη κοινών εργαλείων και μεθοδολογιών.
- ↪ Υπήρξαν μεμονωμένες περιπτώσεις όπου η διακρατική συνεργασία είχε μικρή προστιθέμενη αξία για το ελληνικό σχέδιο δράσης, καθώς υπήρχε περιορισμένη συνάφεια αντικειμένου ανάμεσα στα έργα της εθνικής και των ευρωπαϊκών Α.Σ.
- ↪ Οι διακρατικές συνεργασίες μέχρι σήμερα έχουν αποδώσει κοινά προϊόντα, έχουν στηρίξει λύσεις σε προβλήματα και έχουν οδηγήσει σε διέξοδα ορισμένους προβληματισμούς.
- ↪ Είναι ορατή η ενίσχυση των ενεργειών mainstreaming σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο μέσα από την επίδειξη καλών πρακτικών των διακρατικών εταίρων.
- ↪ Δεν υπήρξε ταύτιση των χρονοδιαγραμμάτων δράσεων μεταξύ διακρατικών εταίρων και αυτός ο ετεροχρονισμός δημιούργησε συχνά προβλήματα συνεργασίας και κενά στην αποτελεσματικότητα.
- ↪ Η λειτουργία της διακρατικής σχέσης πρέπει να στηρίζεται σε παρόμοιο χρονοδιάγραμμα έγκρισης και έναρξης υλοποίησης των δράσεων στις διάφορες χώρες που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα, καθώς η καθυστέρηση έγκρισης σε κάποιο κράτος συνεπάγεται ιδιαίτερα προβλήματα στη διαχείριση της διακρατικής συνεργασίας. Η ελληνική Διαχειριστική Αρχή επέδειξε ταχύτητα στο θέμα αυτό και είχε επικυρώσει το σύνολο των ΤCA που την αφορούσαν έως το τέλος Αυγούστου 2002 (με εξαίρεση μια η οποία επικυρώθηκε τον Οκτώβριο 2002).
- ↪ Η βιωσιμότητα των διακρατικών Α.Σ. εκτιμάται κατ'αρχήν ως έχουσα καλές προοπτικές, καθώς οι περισσότερες από αυτές έχουν εδραιώσει έναν ικανοποιητικό κώδικα επικοινωνίας, στοιχείο ιδιαίτερα σημαντικό για μια διακρατική συνεργασία.

Β' ΚΥΚΛΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Εκτός από την παρατήρηση επί της εθνικότητας των Διακρατικών Εταίρων που αναφέρθηκε στην αρχή του Κεφαλαίου, έχουμε να παρατηρήσουμε ότι και σε αυτόν τον κύκλο εφαρμογής παρατηρούνται καθυστερήσεις.

Λόγω καθυστέρησης της αξιολόγησης και της έναρξης της Ενέργειας I για την Ελλάδα, σημειώθηκαν καθυστερήσεις και σε πολλές περιπτώσεις αδυναμία, εύρεσης διακρατικών εταίρων. Τελικά ο αποτελεσματικότερος τρόπος χειρισμού του θέματος, τόσο από πλευράς ΕΥΔ όσο και των επιλεγμένων Α.Σ., σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, διασφάλισε την προϋπόθεση για την υλοποίηση των έργων στην Equal, δια της ανάπτυξης διακρατικών συνεργασιών.

Παράλληλα, καθώς την παρούσα χρονική περίοδο τα περισσότερα Αναλυτικά Σχέδια Δράσης βρίσκονται στη φάση της οριστικοποίησης και έγκρισης, προβλέπονται

καθυστερήσεις στην υλοποίηση των επιμέρους δράσεων στην Ενέργεια II και κατά συνέπεια ετεροχρονισμός και δυσλειτουργίες κατά την ανάπτυξη κοινών εργαλείων.

Πέρα από αυτά όμως,

- ↳ Όλες οι Α.Σ. φαίνεται να έχουν ενσωματώσει κατά τρόπο ικανοποιητικό την αρχή της Διακρατικότητας στα σχέδια δράσης τους,
- ↳ Εκτιμάται ότι γενικά η διακρατική συνεργασία θα προσδώσει σε μεγάλο βαθμό προστιθέμενη αξία στα έργα των Α.Σ. και του προγράμματος στο σύνολό του, με την ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας και την επεξεργασία και ανάπτυξη κοινών εργαλείων και μεθοδολογιών,
- ↳ Υπάρχει σημαντική γνώση και εμπειρία από τη συμμετοχή όλων των εταίρων – εθνικών και διακρατικών – στον πρώτο κύκλο Equal ή/και σε άλλα συναφή προγράμματα που αναμένεται να αξιοποιηθεί,
- ↳ Διαφαίνεται η ενίσχυση των ενεργειών mainstreaming σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο μέσα από την επίδειξη καλών πρακτικών των διακρατικών εταίρων.

Ίσες Ευκαιρίες

Κατά την μελέτη των σχεδίων των υποψήφιων Αναπτυξιακών Συμπράξεων και στους δύο κύκλους υλοποίησης της Πρωτοβουλίας, πραγματοποιήθηκε συστηματικός έλεγχος στις επιμέρους δράσεις από την διαχειριστική αρχή, προκειμένου να διαπιστωθεί η δυνητική επίπτωσή τους σε θέματα ισότητας.

Τα σχέδια που επιλέχθηκαν έπρεπε αποδεδειγμένα να οδηγούν σε μείωση των ανισοτήτων ανάμεσα σε

- ♦ άνδρες και γυναίκες
- ♦ εργαζόμενους και άνεργους
- ♦ άτομα με εθνοτικές, θρησκευτικές, πολιτισμικές ιδιαιτερότητες
- ♦ υγιείς και ΑμΕΑ ή ψυχικά ασθενείς, κ.ά.
- ♦ κατοίκους αστικών ή ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών, κ.λ.π.

αναφορικά με την απασχόληση, την εκπαίδευση και κατάρτιση, τη δημιουργία επιχείρησης.

Επίσης, εξετάστηκε το κατά πόσο οι φορείς (δημόσιοι και μη) που ασχολούνται με τις ίσες ευκαιρίες και εκπροσωπούν τις ανωτέρω κοινωνικές ομάδες εμφανίζονταν να έχουν ενεργό συμμετοχή στα όργανα διοίκησης του Προγράμματος.

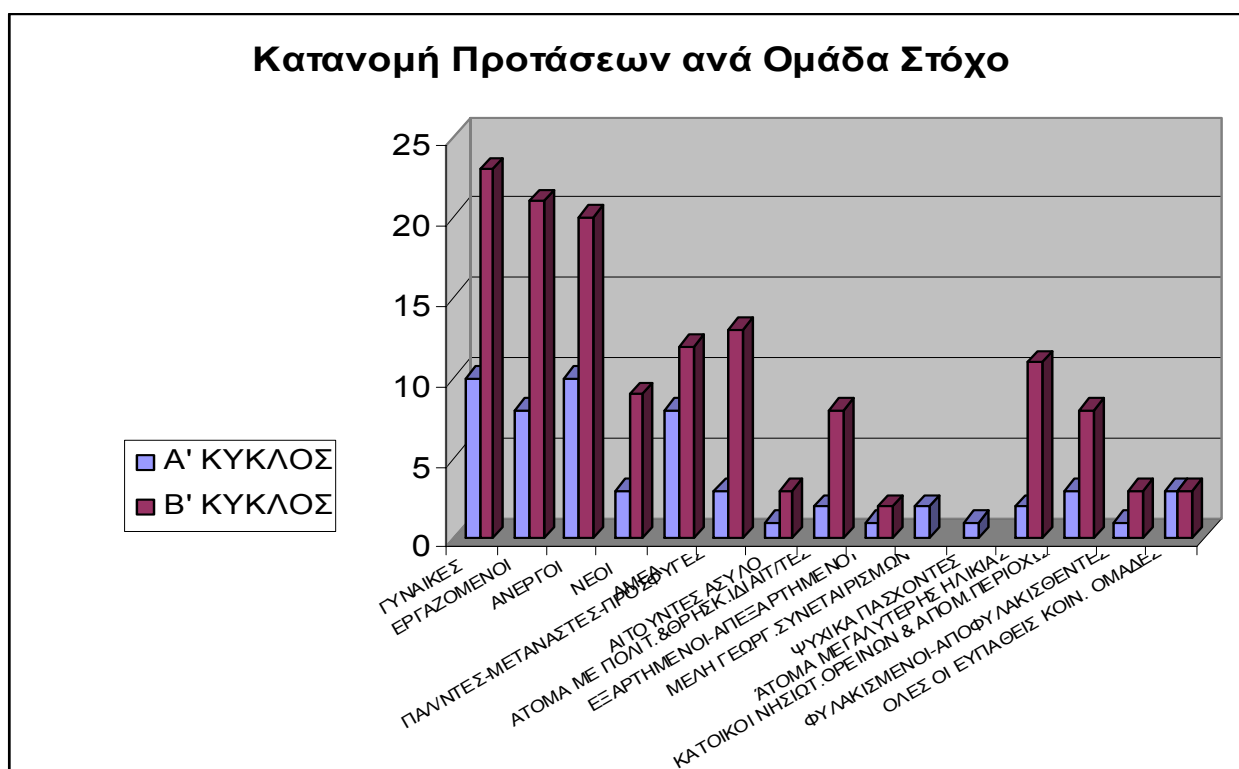
Ο Σύμβουλος προέβη στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών στα έργα των Αναπτυξιακών Συμπράξεων που υλοποίησαν ή υλοποιούν έργα τους στους δύο κύκλους εφαρμογής, προσπαθώντας να απαντήσει σε ερωτήματα όπως

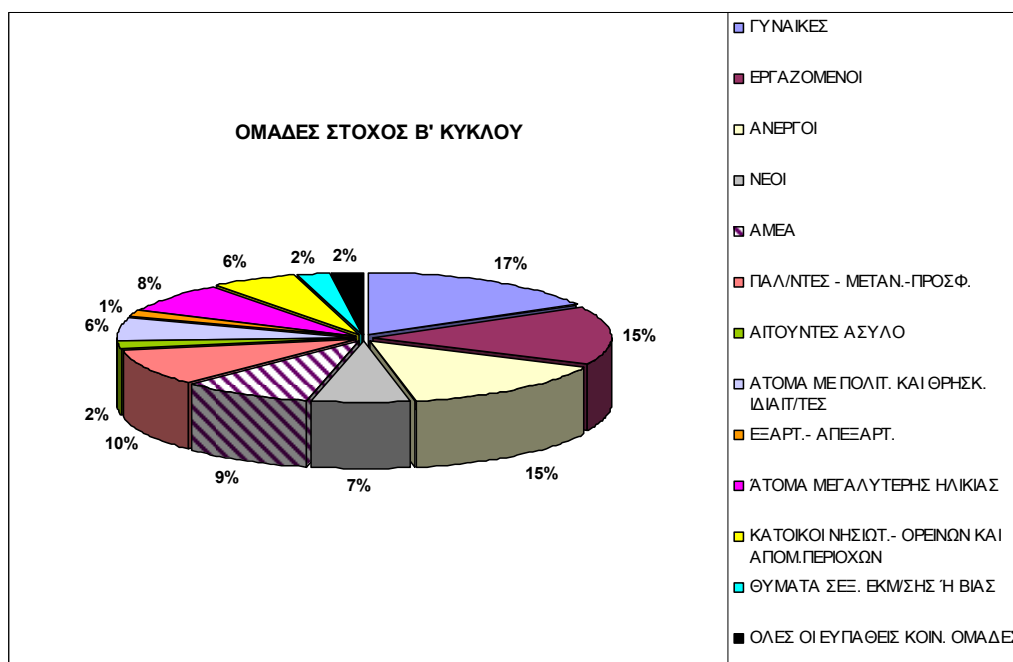
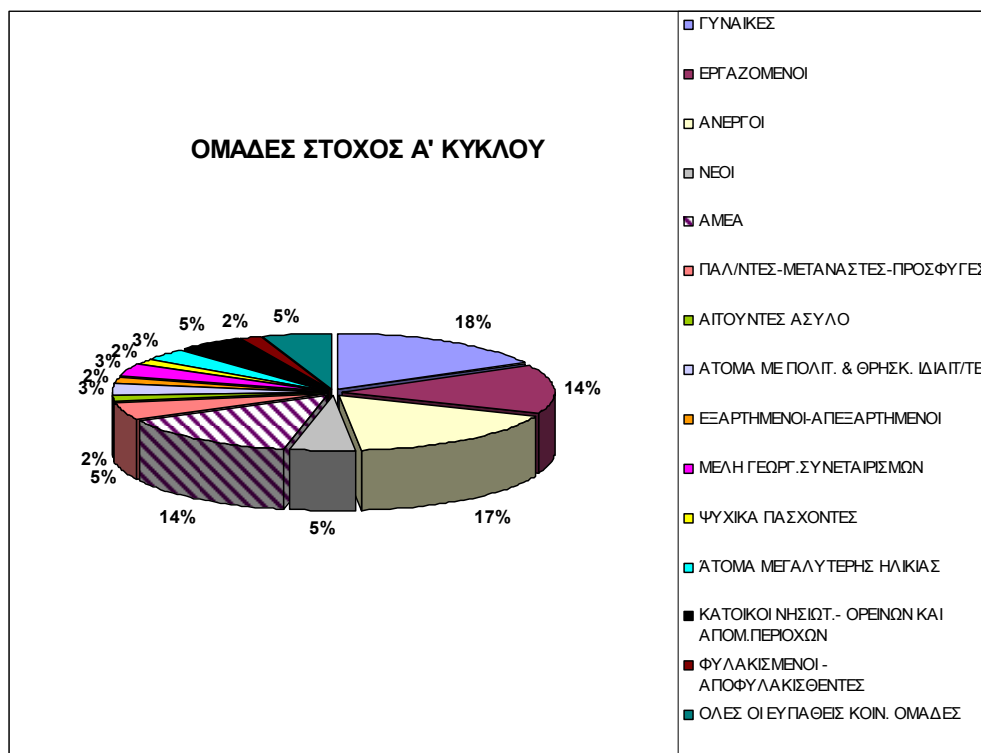
- ♦ Κατά πόσο ο στόχος της ισότητας διατρέχει το σύνολο του Σχεδίου Δράσης;
- ♦ Κατά πόσο οι δράσεις που υλοποιούνται εφαρμόζουν οριζόντια τη προοπτική του φύλου και προωθούν ενεργητικά την ισότητα;

- ♦ Είναι το εκάστοτε θεματικό πεδίο προσβάσιμο από την ομάδα στόχο;
- ♦ Σε ποια έκταση το Σχέδιο Δράσης ανέπτυξε μοντέλο άμβλυσης των διακρίσεων σχετικά με το φύλο, την εθνικότητα, την αναπηρία, τη θρησκεία, κα.;

Ένα πρώτο στοιχείο αξιολόγησης αποτέλεσε η κατανομή των έργων που εντάχθηκαν στον πρώτο και δεύτερο κύκλο υλοποίησης αναφορικά με τις ομάδες στόχο που εξυπηρετούν.

Ακολουθούν συγκριτικά σχεδιαγράμματα Α' και Β' κύκλου στο θέμα αυτό:

Οι διαπιστώσεις που προκύπτουν συνοπτικά είναι οι εξής:

- ↳ Οι γυναίκες, οι άνεργοι και οι ειδικές ομάδες εργαζομένων αποτελούν κυρίες τις ομάδες στόχος και στους δύο κύκλους,
- ↳ Εκτός από τις ομάδες των «γεωργικών συν/σμών» και των «ψυχικά πασχόντων» που απουσιάζουν από τον β' κύκλο οι λοιπές ομάδες στόχος συμπίπτουν
- ↳ Για πρώτη φορά στο β' κύκλο υλοποίησης εμφανίζονται ως ομάδα – στόχος «τα θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης και βίας»

Α' ΚΥΚΛΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Μέτρο 1.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας

Στην ανάπτυξη όλων των έργων που υλοποιούνται στο παρόν Μέτρο ενσωματώνεται η διάσταση του φύλου και δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στις νέες ευκαιρίες ένταξης και επανένταξης των γυναικών στην αγορά εργασίας (gender mainstreaming). Επιπλέον οι γυναίκες όπως φαίνεται από τη δομή των εταιρικών συμπράξεων συμμετέχουν ενεργά στο στάδιο λήψης αποφάσεων, σχεδιασμού και υλοποίησης των επιμέρους δράσεων, αλλά και ως ομάδες – στόχοι και επωφελούμενοι.

Παράλληλα όμως όλες οι δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και εξατομικευμένης συμβουλευτικής και προώθησης στην αγορά εργασίας στόχο έχουν την άμβλυση των διακρίσεων σχετικά, εκτός από το φύλο, με την εθνότητα, την αναπηρία, την έλλειψη επαγγελματικών προσόντων και άλλων χαρακτηριστικών που δημιουργούν σε συγκεκριμένες ομάδες του πληθυσμού προβλήματα επαγγελματικής και κοινωνικής ένταξης (νέοι άνεργοι, μακροχρόνια άνεργοι, απεξαρτημένοι, μετανάστες, κ.λ.π.).

Χαρακτηριστικό παράδειγμα εφαρμογής της αρχής της ισότητας των ευκαιριών αποτελεί υποέργο της Α.Σ. «ΔΕΣΠΑ» για την ανάπτυξη επαγγελματικών προφίλ και δεξιοτήτων υψηλής ζήτησης. Το υποέργο αφορά στην ανάπτυξη 27 επαγγελματικών προφίλ (9 στον κλάδο ΤΠΕ, 9 στον κλάδο Τουρισμού και 9 στον κλάδο Κατασκευών), στα οποία περιλαμβάνονται 9 περιοχές επαγγελμάτων (3 για κάθε κλάδο οικονομικής δραστηριότητας). Η επιλογή των ανωτέρων κλάδων υπήρξε στοχευμένη και υποστηρίζεται από δύο βασικές διαπιστώσεις, που συνδέονται με την προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλες τις ομάδες των ανέργων- επωφελούμενων του σχεδίου και κατ' επέκταση τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματά του. Συγκεκριμένα: 1) Πρόκειται για κλάδους της οικονομίας με υψηλή ζήτηση, που αποτελούν τους πλέον δυναμικούς κλάδους της Ελληνικής οικονομίας, 2) Η συσσωρευμένη εμπειρία των φορέων επαγγελματικής κατάρτισης που συμμετέχουν στο Έργο, κατέγραψε υψηλή συγκέντρωση ανέργων- καταρτιζόμενων και εν δυνάμει εργαζομένων στους ανωτέρω κλάδους, από συγκεκριμένες κατηγορίες πληθυσμού. Ιδιαίτερα αναφέρεται ότι στα επαγγέλματα που συνδέονται με τον κλάδο ΤΠΕ, υπάρχει αυξημένη συμμετοχή γυναικών, νέων και ΑΜΕΑ. Αντίστοιχα, στον κλάδο του τουρισμού παρατηρείται αυξημένη συμμετοχή γυναικών, ανεξαρτήτως ηλικίας και στον κλάδο των κατασκευών υψηλή συμμετοχή ανδρών, ιδιαίτερα μακροχρόνιων ανέργων άνω των 45 ετών.

Κατά συνέπεια, η ανάπτυξη επαγγελματικών προφίλ στους ανωτέρω κλάδους προωθεί τις ίσες ευκαιρίες για τις μειονεκτούσες ομάδες του πληθυσμού, καθώς διαμορφώνονται προτεινόμενες «διαδρομές», οι οποίες δίνουν στους ενδιαφερόμενους, ένα σύνολο επιλογών και εναλλακτικών τρόπων επίτευξης των επιθυμούμενων στόχων όπως π.χ. εκπαιδευτικών προγραμμάτων, επαγγελματικής μαθητείας / απασχόλησης, πακέτων αυτομάθησης κ.ο.κ, βάσει των οποίων, μπορούν να επιλέγουν την καταλληλότερη διαδικασία, ώστε να επιτύχουν τους επαγγελματικούς τους στόχους.

Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά εργασίας

Η αρχή των ίσων ευκαιριών χαρακτηρίσε σε αρκετά μεγάλο βαθμό τα έργα των Α.Σ. που μετέχουν στο παρόν Μέτρο, τόσο κατά τα στάδια της στοχοθεσίας και του σχεδιασμού, όσο και κατά την υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγησή τους.

Λόγω της ιδιαίτερης μάλιστα φύσης της «σύλληψης» και του περιεχομένου του Μέτρου η παροχή ίσων ευκαιριών δεν σχετίζεται αποκλειστικά με τα δύο φύλα (gender mainstreaming) αλλά αφορά κυρίως τις μειονεκτούσες ομάδες πληθυσμού (οικονομικούς μετανάστες, πρόσφυγες, παλιννοστούντες) που αποτελούν και την ομάδα στόχο των εξεταζόμενων έργων.

Άτομα της ομάδας στόχου, λοιπόν, μετέχουν ενεργά στην υλοποίηση δράσεων, έχουν ισότιμη πρόσβαση με τα μέλη των τοπικών κοινωνιών σε κατάρτιση, λήψη πληροφοριών, ενέργειες δημοσιότητας, παρά τα τυχόν γλωσσικά ή άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Το αποτέλεσμα είναι η διαμόρφωση θετικού κλίματος και πολιτικών που προωθούν ενεργητικά την ισότητα, όχι μόνο στον εργασιακό τομέα αλλά και στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο.

Μέτρο 2.1: Πρόσβαση για όλους όσον αφορά τη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης

Η αρχή της ισότητας ευκαιριών και η καθιέρωση της πολιτικής αυτής για τις γυναίκες και τις λοιπές μειονεκτούσες ομάδες ενσωματώνεται σε μεγάλο βαθμό σε πολλές από τις ενέργειες των έργων που υλοποιούν οι Α.Σ. στο πλαίσιο του παρόντος Μέτρου.

Ομάδες στόχο στα εν λόγω έργα δεν αποτελούν αποκλειστικά οι γυναίκες, αλλά οι νέοι άνεργοι, τα ΑμΕΑ και κυρίως οι κάτοικοι των απομακρυσμένων περιοχών της χώρας (Ήπειρος, Βόρειο και Νότιο Αιγαίο). Η εκπροσώπηση των ομάδων αυτών από ανάλογους φορείς και οργανώσεις κρίνεται επαρκής και εξασφαλίζει τη διάχυση της πληροφόρησης στα μέλη της Ο.Σ.

Τα υλοποιούμενα έργα παρεμβαίνουν καταλυτικά στο ζήτημα της ισότητας των ευκαιριών αναπτύσσοντας πολλαπλές δραστηριότητες με στόχο: αφενός την προώθηση της ισότητας ανάμεσα στα δύο φύλα και αφετέρου με τη δημιουργία των προϋποθέσεων εκείνων που θα άρουν έως ένα βαθμό τις δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας ή/και ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας κοινωνικά ευπαθών ομάδων όπως οι νέοι άνεργοι, τα ΑμΕΑ, οι κάτοικοι απομακρυσμένων περιοχών.

Βέβαια θα πρέπει να πούμε ότι εγείρονται επιφυλάξεις ως προς το κατά πόσο η χρηματοδότηση δομών ανάπτυξης της γυναικείας επιχειρηματικότητας, των οποίων τα αποτελέσματα από την λειτουργία τους κρίνονται εν μέρει αμφίβολα, μπορεί να αποτελέσει εκείνο τον υποστηρικτικό μηχανισμό που θα συμβάλει ουσιαστικά στην διαμόρφωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος και τέλος κατά πόσο τα παραπάνω μπορούν να αποτελέσουν ένα νέο μοντέλο στρατηγικής για την χάραξη πολιτικής καταπολέμησης των ανισοτήτων εις βάρος των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Μέτρο 2.2: Ενίσχυση της Κοινωνικής οικονομίας

Η αρχή της ισότητας των ευκαιριών για όλες τις μειονεκτούσες ομάδες του πληθυσμού ενσωματώνεται συνολικά στο χαρακτήρα των έργων όλων των Α.Σ. που μετέχουν στο παρόν Μέτρο.

- ♦ Στην Α.Σ. «ΠΕΙΡΑΝ» προτεραιότητα ενίσχυσης προβλέπεται να έχουν τα άτομα με κινητικές δυσκολίες, αλλά και γενικότερα ο νεανικός πληθυσμός περιοχών των περιοχών εφαρμογής που βρίσκονται σε απομακρυσμένες αγροτικές ή ημιαστικές περιοχές
- ♦ Στην Α.Σ. «ΣΥΝΕΡΓΙΑ» συγκεκριμένο υποέργο δίνει τη δυνατότητα σύστασης και λειτουργίας Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης από άτομα

ψυχικά ασθενή. Σημαντική σημασία είχε η συντονισμένη προσπάθεια των συντελεστών του Έργου στη δυνατότητα χρηματοδότησης των πρωτοβουλιών σύστασης Κοι.Σ.Π.Ε. μέσα από υπάρχοντα χρηματοδοτικά προγράμματα, όπως το πρόγραμμα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας για ΑμΕΑ από τον ΕΟΜΜΕΧ. Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα δόθηκε η δυνατότητα στους υπό σύσταση Κοι.Σ.Π.Ε. να διεκδικήσουν ισότιμα χρηματοδότηση, παρότι ο αρχικός σχεδιασμός δεν επέτρεπε τη χρηματοδότηση εταιρικών σχημάτων με τόσα πολλά μέλη, εξισώνοντας έτσι την ευκαιρία χρηματοδότησης για τους ψυχικά ασθενείς.

- ♦ Το έργο της Α.Σ. «ΕΝΕΡΓΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ» επιδιώκει την ανάπτυξη νέου τύπου επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, κύριο χαρακτηριστικό των οποίων είναι η διευκόλυνση τη ένταξης στην αγορά εργασίας ατόμων που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες επαγγελματικής ενσωμάτωσης (γυναίκες, άτομα με αναπηρίες, νέοι άνεργοι). Παράλληλα επιδιώκεται εκτός από την επαγγελματική αποκατάσταση των ευάλωτων ομάδων στόχου η ευρύτερη κοινωνική τους ένταξη και αποδοχή μέσω μιας ολοκληρωμένης και συνεχούς ενθάρρυνσης και στήριξης που οδηγεί σε κοινωνική συνοχή.
- ♦ Στην Α.Σ. «DIONI II» η αρχή της ισότητας των φύλλων διέπει όλες τις διαδικασίες και δράσεις του έργου:
  - οι συμμετέχοντες φορείς εκπροσωπούν το γυναικείο φύλο ή υποστηρίζουν τα θέματα ισότητας,
  - οι άνεργες γυναίκες είναι η μόνη ομάδα στόχος του έργου,
  - στόχος του έργου είναι η προώθηση / υποστήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας στην κοινωνική οικονομία και η καταπολέμηση του αποκλεισμού, των ανισοτήτων και της ανεργίας γυναικών ορεινών, νησιωτικών και αστικών περιοχών.

Μέτρο 3.1: Προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης

Γενικά τα έργα που υλοποιούνται από τις Α.Σ. στο παρόν Μέτρο ενσωματώνουν σε μεγάλο βαθμό την αρχή των ίσων ευκαιριών για όλες τις μειονεκτούσες ομάδες του πληθυσμού :

- ♦ Εφαρμογή τηλε-εκπαίδευσης, με στόχο την άμβλυση των διακρίσεων για άτομα που διαμένουν σε απομακρυσμένες περιοχές, για γυναίκες που δύσκολα απομακρύνονται από το σπίτι λόγω ύπαρξης προστατευομένων μελών, ΑμΕΑ, κ.λ.π.
- ♦ Πιστοποίηση κάποιων ειδικοτήτων σε συνδυασμό με το κατάλληλο πρόγραμμα κατάρτισης ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση των γυναικών σε ανδροκρατούμενους μέχρι σήμερα τομείς δραστηριότητες,
- ♦ Εφαρμογή προγραμμάτων δια βίου μάθησης για τους εργαζόμενους που κινδυνεύουν με απαξίωση και αποκλεισμό από την αγορά εργασίας λόγω αδυναμίας προσαρμογής στις νέες εξελίξεις του τομέα τους,
- ♦ Υλοποίηση προγραμμάτων αναβάθμισης δεξιοτήτων και προσόντων για ανέργους και συνεργασία με επιχειρήσεις για διευκόλυνση της επαγγελματικής τους ένταξης,

- ♦ Υποβολή προτάσεων αναπροσαρμογής του θεσμικού πλαισίου αφενός για την υποχρέωση απασχόλησης ΑμΕΑ από επιχειρήσεις με συγκεκριμένο αριθμό εργαζομένων, αφετέρου για την κάλυψη νέων μορφών εργασίας (τηλε-εργασία) για τα άτομα που δύσκολα εντάσσονται σε ένα χώρο εργασίας που δεν είναι κατάλληλα εργονομικά προσαρμοσμένος στις ανάγκες τους,
- ♦ Υιοθέτηση και εφαρμογή πολιτικών που άρουν τα εμπόδια πρόσβασης σε δομές και υπηρεσίες από συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού.

Τέλος, πρέπει να παρατηρήσουμε ότι στις Α.Σ. που έχουν ενταχθεί στο μέτρο 3.1 δεν συμμετέχουν ως εταίροι φορείς που εκπροσωπούν το γυναικείο φύλλο ή υποστηρίζουν θέματα ισότητας κάτι που σε συνδυασμό με τη μειωμένη συμμετοχή των γυναικών στις ομάδες ωφελουμένων δίνει αιχμή για ελλιπή εφαρμογή της αρχής του gender mainstreaming.

Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων

Στο συγκεκριμένο Μέτρο η Αρχή της ισότητας των ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες (gender mainstreaming) βρίσκει ευρεία εφαρμογή, καθώς στις περισσότερες αναπτυξιακές συμπράξεις

- ♦ συμμετέχουν ως εταίροι, φορείς που εκπροσωπούν το γυναικείο φύλλο ή υποστηρίζουν τα θέματα ισότητας,
- ♦ πολλές από τις δράσεις τους αφορούν σχεδόν αποκλειστικά γυναίκες, όπως: επιμόρφωση και προώθηση των γυναικών στην επιχειρηματικότητα, διάρθρωση στρατηγικών που θα εξασφαλίσουν την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των γυναικών σε νέες ευέλικτες μορφές εργασίας, καθώς και στρατηγικών που θα επιτρέπουν την κάλυψη των οικογενειακών αναγκών των οικογενειών των εργαζομένων, πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση που ενθαρρύνει την κατάργηση του διαχωρισμού στην αγορά εργασίας με βάση το φύλο,
- ♦ οι γυναίκες αποτελούν την ομάδα στόχο του έργου και ταυτόχρονα τους επωφελομένους πολλών δράσεων.

Παράλληλα επιδιώκεται η εφαρμογή της Αρχής της ισότητας των ευκαιριών και για τις λοιπές ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

Προς τεκμηρίωση του ανωτέρω ενδεικτικά αναφέρονται οι:

- ♦ Α.Σ. «ΝΕΩΡΙΟ II»: στην οποία ένας από τους επιμέρους στόχους είναι η διαχείριση και αξιοποίηση του Γηράσκοντος Δυναμικού. Στη συγκεκριμένη Α.Σ. η ιδιαιτερότητα του κλάδου (ναυπηγικός – ναυπηγοεπισκευαστικός τομέας) θέτει σαφή όρια στις δυνατότητες προώθησης της ισότητας των φύλων. Η διάσταση αυτή, ωστόσο, είναι δεδομένη και στο βαθμό που αυτό είναι πρακτικά εφικτό προωθείται η συμμετοχή των γυναικών στις επιμέρους δράσεις του Έργου και τις εισηγούμενες πολιτικές.
- ♦ Α.Σ. «Πρωτοβουλία για την ποιότητα της εργασιακής ζωής»: εφαρμογή νέων μορφών εργασίας –τηλεργασία– ως μέσο καταπολέμησης των διακρίσεων εις βάρος των εργαζομένων που επιθυμούν να συνδυάσουν επαγγελματικό και οικογενειακό βίο, αλλά και των ΑμΕΑ που αδυνατούν να εισχωρήσουν στην αγορά εργασίας λόγω της ανεπαρκούς προσαρμογής των συνθηκών εργασίας στις ιδιαίτερες ανάγκες τους.

Μέτρο 4.1: Συνδυασμός Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής

Μέτρο 4.2: Ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού

Η εφαρμογή της ισότητας των ευκαιριών σε σχέση με το φύλο (gender mainstreaming) και η καθιέρωση της πολιτικής αυτής στο χώρο εργασίας εντοπίζεται σε όλες τις Α.Σ. που υλοποιούν έργα στο πλαίσιο του παρόντος Μέτρου. Αναλυτικότερα:

- ♦ Όλες οι Α.Σ. έχουν ως ομάδα στόχο αποκλειστικά τις γυναίκες,
- ♦ Οι φορείς που μετέχουν στα εταιρικά σχήματα εκπροσωπούν επαρκώς το γυναικείο φύλο ή υποστηρίζουν θέματα ισότητας,
- ♦ Τα έργα με τις δράσεις τους παρεμβαίνουν άμεσα ή έμμεσα στην καταπολέμηση του διαχωρισμού των φύλων στην αγορά εργασίας, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις άρσης των ανισοτήτων που παρατηρούνται στους χώρους εργασίας: αναπτύσσοντας δίκτυα και δομές καταπολέμησης του φαινομένου του διαχωρισμού, ενισχύοντας τις δεξιότητες και τις επαγγελματικές προοπτικές των γυναικών, ενσωματώνοντας συγκεκριμένες δράσεις ισότητας στη λειτουργία επιχειρήσεων και οργανισμών.
- ♦ Ολοκληρώθηκε επαρκώς, όπως προβλεπόταν η ανάπτυξη και λειτουργία δομών στήριξης και παροχής ολοκληρωμένων λύσεων ίσων ευκαιριών (π.χ. το Παρατηρητήριο για την Γυναικεία Απασχόληση στα Τεχνικά Επαγγέλματα στο πλαίσιο του έργου «Άρση Εμποδίων και Διακρίσεων στην Αγορά Εργασίας για τις Γυναίκες Τεχνικούς»)

Μέτρο 5.1: Υποστήριξη της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο

Το έργο της Α.Σ. «ΑΝΑΔΡΑΣΗ – ΙΣΤΟΣ», μοναδικό έργο στο Μέτρο 5.1, με τις δράσεις του απευθύνεται σε όλους αδιακρίτως τους αιτούντες άσυλο, λαμβάνοντας ειδική μέριμνα για τις ευαίσθητες ομάδες όπως ασυνόδευτα ανήλικα, θύματα βασανιστηρίων και γυναίκες αιτούσες άσυλο.

Η επιτυχής ενσωμάτωση της αρχής ίσων ευκαιριών με κριτήριο τη διάσταση του φύλλου διακρίνεται μέσα από τις δράσεις παροχής βοήθειας που προσφέρονται στα κέντρα υποδοχής στους αιτούντες άσυλο και ιδιαίτερα στις γυναίκες εκείνες που είναι πιο ευάλωτες (π.χ. σε κατάσταση εγκυμοσύνης, άρρωστες, μόνες επικεφαλής οικογένειας, κ.λ.π.):

- ♦ ενημέρωση για τα δικαιώματά τους και δυνατότητα πρόσβασης σε νομικές και άλλες υπηρεσίες,
- ♦ παροχή ιατρικών υπηρεσιών που καλύπτουν και τους τομείς της γυναικολογίας και της μαιευτικής, καθώς και ψυχολογικής υποστήριξης ειδικά των γυναικών που είναι θύματα βίας,
- ♦ διασφάλιση διαμονής σε χώρους χωριστούς από αυτούς που διαμένουν άνδρες, και πάντα με σεβασμό των ιδιαίτερων πολιτισμικών αξιών τους.

Η ευρύτερη έννοια του όρου «ίσες ευκαιρίες = ισότιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας» πραγματώνεται μέσα από το υποέργο 13: «Πρόγραμμα κατάρτισης

συμβούλων επαγγελματικού προσανατολισμού και απασχόλησης αιτούντων άσυλο». Η δράση αποσκοπούσε στην εκπαίδευση και επαγγελματική προετοιμασία 10 ειδικών συμβούλων προώθησης στην απασχόληση αιτούντων άσυλο, για τη στελέχωση δομών συμβουλευτικής και στήριξης που απευθύνονται στην ομάδα – στόχο. Στους καταρτιζόμενους συμμετείχαν 5 νέοι άνεργοι έλληνες κοινωνικοί επιστήμονες και 5 άτομα από την Ο.Σ. με αντίστοιχα ενδιαφέροντα και δεξιότητες. Με το πέρας της κατάρτισης οι καταρτισθέντες ανά δύο (ένας κοινωνικός επιστήμονας και ένας ή μια από την Ο.Σ.) απασχολήθηκαν σε φορείς εταίρους της Α.Σ. Με την κατάρτιση αλλά και την απασχόληση των μελών της ομάδας στόχου ως επαγγελματικών συμβούλων ενδυναμώνεται η Ο.Σ. και παρέχεται στα υπόλοιπα μέλη της ομάδας η δυνατότητα να εξυπηρετηθούν και να βοηθηθούν σε σημαντικά για αυτούς ζητήματα από άτομα εξειδικευμένα, με ιδιαίτερες γνώσεις και προσωπική εμπειρία, που προέρχονται από την ίδια την Ο.Σ.

Τέλος, ως πρόβλημα πρέπει να αναφερθεί το γεγονός ότι η ομάδα - στόχος δεν συμμετέχει ενεργά (στον επιθυμητό βαθμό) στην υλοποίηση του προγράμματος. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι οι αιτούντες άσυλο αποτελούν μια ιδιαίτερος δυσπρόσιτη ομάδα – στόχο.

Σύνοψη Συμπερασμάτων από τον Α' Κύκλο εφαρμογής

Οι εκτιμήσεις του Συμβούλου Αξιολόγησης σχετικά με την αποτελεσματικότητα εφαρμογής της αρχής των Ίσων Ευκαιριών από τις Α.Σ. είναι οι εξής:

- ↪ Η διαφορετικότητα των δύο φύλων και η διάσταση της προώθησης της ισότητάς τους ενσωματώνεται στις προτάσεις του συνόλου των Α.Σ. στις φάσεις σχεδιασμού και υλοποίησης. Οι ομάδες – στόχου όλων των έργων περιλαμβάνουν και τις γυναίκες που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό (άνεργες, κάτοικοι απομακρυσμένων περιοχών, αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών, κ.λ.π.).
- ↪ Κατά την υλοποίηση ποικίλων δράσεων και ενεργειών στο πλαίσιο των έργων των Α.Σ. (λήψη συμβουλευτικών υπηρεσιών, εκπαίδευση, υποστήριξη επιχειρηματικών σχεδίων, τοποθετήσεις σε θέσεις εργασίας, κ.ά.) ο γενικός καταμερισμός της ομάδας στόχου είναι σαφής και δεν συντρέχουν λόγοι διάκρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών. Μολαταύτα η πλειοψηφία των ωφελουμένων είναι γυναίκες.
- ↪ Σε αρκετές Α.Σ. συμμετέχουν φορείς που εκπροσωπούν το γυναικείο φύλο. Εντούτοις, εκπροσώπηση των ΜΚΟ της ομάδας στόχου (γυναίκες) στις Α.Σ. θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερη.
- ↪ Οι Α.Σ. δραστηριοποιούνται στην κατεύθυνση της άμβλυνσης των διακρίσεων σχετικά, εκτός από το φύλο, με την εθνότητα, την αναπηρία και τη θρησκεία.
- ↪ Α.Σ. υλοποιούν έργα που στόχο έχουν την καταπολέμηση των ανισοτήτων και της ανεργίας ομάδων του πληθυσμού που βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές της χώρας ή αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες επαγγελματικής ενσωμάτωσης (δυσκολίες στη γλώσσα, ελλείψεις γνώσεις, άτομα με αναπηρίες, άτομα που δύσκολα απομακρύνονται από το σπίτι λόγω ύπαρξης προστατευομένων μελών, κ.ά.)
- ↪ Οι ευάλωτες κοινωνικά ομάδες μετέχουν στα έργα: ως συνεργαζόμενοι φορείς στα εταιρικά σχήματα των Α.Σ., ως υλοποιητές στην ανάπτυξη των επιμέρους δράσεων, ως ομάδες-στόχος, ως επωφελούμενοι.

- ↳ Το έργο βρίσκονται γενικά σε συνάφεια με το ΕΣΔΕΝ και ΕΣΔΑ στις ομάδες προτεραιότητας και ειδικότερα στα κρίσιμα προβλήματα που οριοθετούν οι αντίστοιχες ομάδες.
- ↳ Η ενσωμάτωση της αρχής των ίσων ευκαιριών σε μικρό ευτυχώς αριθμό έργων περιορίζεται σε ενέργειες που αφορούν υποστήριξη και ενημέρωση των ατόμων των Ο.Σ. κυρίως μέσα από τη λειτουργία πιλοτικών δομών.

Β' ΚΥΚΛΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Λαμβάνοντας πληροφορίες μόνο από τη σύνθεση των Αναπτυξιακών Συμπράξεων, έργα των οποίων επελέγησαν για χρηματοδότηση στο δεύτερο κύκλο υλοποίησης της Πρωτοβουλίας, και από την περιορισμένη περιγραφή των σχεδίων δράσης τους, προκύπτουν οι ακόλουθες εκτιμήσεις αναφορικά με την ενσωμάτωση της αρχής των ίσων ευκαιριών:

- ↳ Η διαφορετικότητα των δύο φύλλων και η διάσταση της προώθησης της ισότητας ενσωματώνεται στις προτάσεις του συνόλου των Α.Σ.
- ↳ Σε σύγκριση με τον πρώτο κύκλο υλοποίησης σε όλες τις Α.Σ. (εκτός από αυτές του μέτρου 5.1) συμμετέχουν ως εταίροι φορείς που εκπροσωπούν το γυναικείο φύλλο. Ακολουθεί σχετικός πίνακας:

Μέτρα	Α' Κύκλος			Β' Κύκλος		
	Σύνολο Α.Σ.	Α.Σ. με εταίρους φορείς που εκπροσωπούν το γυναικείο φύλλο	% επί του Συνόλου	Σύνολο Α.Σ.	Α.Σ. με εταίρους φορείς που εκπροσωπούν το γυναικείο φύλλο	% επί του Συνόλου
1.1	11	4	36%	15	5	33%
1.2	3	0	0%	6	1	17%
2.1	6	2	33%	9	3	33%
2.2	5	1	20%	10	2	20%
3.1	5	0	0%	6	2	33%
3.2	5	2	40%	8	1	13%
4.1	0	0	0	5	2	40%
4.2	4	4	100%	3	3	100%
5.1	1	0	0%	2	0	0%
Σύνολο	40	13	33%	64	24	30%

- ↳ Ομοίως επαρκής κρίνεται η εκπροσώπηση όλων των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων που αποτελούν ομάδα – στόχο στα έργα των Α.Σ.
- ↳ Όλες οι Α.Σ. δραστηριοποιούνται στην κατεύθυνση της άμβλυσης των διακρίσεων είτε αυτές αφορούν το φύλλο, είτε την εθνότητα, την αναπηρία, τη θρησκεία, κ.λ.π. γεγονός που προοιωνίζει θετικά αποτελέσματα mainstreaming με την ολοκλήρωση του έργου.

Η αρχή της Ενδυνάμωσης και Ενεργούς Συμμετοχής

Η αρχή της ενδυνάμωσης είναι κεντρική σε κάθε Αναπτυξιακή Σύμπραξη. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζεται πώς λειτούργησε αυτή η αρχή, σε ποια έκταση δόθηκε η δυνατότητα, σε όλους τους εμπλεκόμενους, ενεργούς συμμετοχής στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και πώς/σε ποια έκταση βοήθησε τις Αναπτυξιακές Συμπράξεις να πετύχουν τους στόχους τους και να συντελέσουν στην καταπολέμηση των ανισοτήτων και διακρίσεων σε τοπικό επίπεδο.

Όπως γίνεται αντιληπτό και με δεδομένο ότι ο Β' κύκλος υλοποίησης δεν έχει δώσει ακόμα αποτελέσματα / δείγματα εφαρμογής της ανωτέρω αρχής, οι εκτιμήσεις του Συμβούλου θα περιοριστούν στην αξιολόγηση του **Α' κύκλου εφαρμογής**. Εντούτοις, σημειώνεται ότι η επιλογή των έργων του Β κύκλου ικανοποίησε το κριτήριο αυτό.

Μέτρο 1.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας

Η αρχή της ενεργού συμμετοχής των εταίρων των Α.Σ. που υλοποιούν έργα στο παρόν Μέτρο, αλλά και των ομάδων στόχων κρίνεται ικανοποιητική.

Η ενεργός συμμετοχή των ωφελούμενων επιτυγχάνεται μέσα από: την εμπλοκή τους σε δράσεις διεξαγωγής ερευνών για τον εντοπισμό των αναγκών τους προκειμένου να επιτευχθεί η ομαλή ένταξή τους στην αγορά εργασίας και των προσδοκιών τους από τις σχηματιζόμενες δομές συμβουλευτικής και στήριξης, καθώς και από τη συγκρότηση ομάδων εργασίας για το σχεδιασμό και τη διαμόρφωση των ανωτέρω δομών, των προγραμμάτων κατάρτισης κ.λ.π. με έντονη την εκπροσώπησή τους.

Ενδεικτικά αναφέρεται η Α.Σ. «ΠΡΟΚΛΗΣΗ», στην οποία οι ομάδες-στόχος, μέσω των αντιπροσωπευτικών τους οργανώσεων, είναι αυτές που παίζουν τον πρωταγωνιστικό ρόλο στο σχεδιασμό, την εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση παρεμβάσεων και ενεργειών που τους αφορούν άμεσα και στοχεύουν στη διευκόλυνση της πρόσβασής τους στην αγορά εργασίας (σημειώνεται δε ότι κάποιοι από τους εκπροσώπους των εταίρων είναι οι ίδιοι άτομα που προέρχονται από την ομάδα- στόχο του Έργου).

Η αρχή της ενδυνάμωσης εξυπηρετείται μέσα από ειδικές δράσεις των υπηρεσιών υποστήριξης των επωφελούμενων που περιλαμβάνουν: υπηρεσίες συμβουλευτικής και προσανατολισμού, υπηρεσίες εξατομικευμένης στήριξης – mentoring, υπηρεσίες street-work (Α.Σ. «e-QUALITY»), υπηρεσίες επαγγελματικής κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση.

Τα προϊόντα / αποτελέσματα αξιοσημείωτα: οργάνωση δομών στήριξης όπως:

Α.Σ. «ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ ΑΜΚΕ

- ♦ δημιουργία γραφείου διασύνδεσης ανέργων και επιχειρήσεων στους εργοδοτικούς / επαγγελματικούς φορείς και ηλεκτρονική διασύνδεση εργοδοτών / επιχειρήσεων και ανέργων για τη σύνδεσης κατάρτισης με την απασχόληση μέσω πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης των εργοδοτών,
- ♦ ανάπτυξη μεθοδολογίας αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων κατά επάγγελμα / ειδικότητα.
- ♦ προσέγγιση των προβλημάτων ένταξης των πληθυσμών-στόχων, κατά επάγγελμα / ειδικότητα

Α.Σ. «I.D.E.A.»

- ♦ οργάνωση δικτύου Συμβούλων Απασχόλησης και Εστιακών Σημείων με κάλυψη όλης της Περιφέρειας

Α.Σ. «ΔΕΣΠΑ»

- ♦ ανάπτυξη ηλεκτρονικού δικτύου / βάσης δεδομένων καταγραφής της προσφοράς και ζήτησης θέσεων εργασίας,
- ♦ ανάπτυξη curricula (επαγγελματικού προφίλ) ειδικοτήτων υψηλής ζήτησης με προτεινόμενες ενδεδειγμένες εναλλακτικές διαδρομές που θα οδηγούν στην επιθυμούμενη εξειδίκευση
- ♦ εφαρμογή ολοκληρωμένου συστήματος εξατομικευμένης επαγγελματικής συμβουλευτικής και προώθησης ανέργων και ευπαθών ομάδων στην αγορά εργασίας (λειτουργία 59 πρότυπων κέντρων συμβουλευτικής και προώθησης της απασχόλησης-ΚΕΣΠΑ)

Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξеноφοβίας σε σχέση με την αγορά εργασίας

- ♦ Ο τρόπος σχεδιασμού αλλά και υλοποίησης του έργου της Α.Σ. ΚΕ.Μ.ΜΕ.ΠΑ.Π. – ΗΦΑΙΣΤΟΣ παρέχει στα μέλη της ομάδας στόχου την ευκαιρία να συμμετέχουν ενεργά σε πολλές από τις φάσεις του, κυρίως μέσω της εταιρικής σχέσης των συλλόγων που τους εκπροσωπούν. Έτσι για παράδειγμα η ενεργός συμμετοχή σε δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης αποδεικνύεται πως διευκολύνει τόσο την άρση των στερεοτύπων, όσο και την παροχή πληροφόρησης σε μέλη της ομάδας στόχου που συχνά αγνοούν τα δικαιώματά τους και τις ευκαιρίες που τους παρέχει η Πολιτεία για κατάρτιση, ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας και οικονομική ένταξη. Παράλληλα τα χρησιμοποιούμενα εργαλεία γίνονται πιο αποτελεσματικά, ενώ οι δομές που εισάγονται από τις δράσεις του έργου γίνονται ευκολότερα αποδεκτές από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας στόχου.
- ♦ Η ενδυνάμωση στο πλαίσιο του έργου της Α.Σ. «DREAM» εντοπίζεται αρχικά στη σύνθεση της Αναπτυξιακής Σύμπραξης, όπου συμμετέχουν φορείς και ΜΚΟ από τις ίδιες τις ομάδες στόχου, οι οποίοι και ενεργοποιούν τα μέλη τους για τη συμμετοχή τους στις δράσεις του προγράμματος. Στη φάση του σχεδιασμού των δράσεων και των παρεχόμενων υπηρεσιών μετέχουν εκπρόσωποι των κοινωνικών ομάδων – στόχων του έργου (Ρομά, παλιννοστούντες, βορειοηπειρώτες και οικονομικοί μετανάστες) οι οποίοι συνέβαλαν στην αναγνώριση των κοινωνικών και εκπαιδευτικών αναγκών και συμμετείχαν ενεργά στο σχεδιασμό δράσεων, που είναι προσαρμοσμένες στα ειδικά χαρακτηριστικά των κοινωνικών ομάδων που εκπροσωπούν. Στη φάση της υλοποίησης, εκτός από επωφελούμενους – μέλη των ομάδων στόχου οι οποίοι δέχονται δέσμη υπηρεσιών με στόχο την προσωπική τους ενδυνάμωση, δραστηριοποιούνται και σειρά ατόμων των ομάδων αυτών ως διαμεσολαβητές.
- ♦ Στην Α.Σ. «FORUM ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ», με Συντονιστή το ΑΠΕ, οι περισσότερες δράσεις Στο πλαίσιο της δημοσιότητας – ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης δίνουν τη δυνατότητα διάχυσης και ενσωματώνουν τις Ο.Σ. στην υλοποίηση τους. Για παράδειγμα, έκδοση πολύγλωσσου περιοδικού από άτομα των Ο.Σ. και παροχή υποτροφιών για σχολές δημοσιογραφίας σε τελειόφοιτους των Ο.Σ. της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ως μέσο προώθησης ατόμων των Ο.Σ. στο δημοσιογραφικό επάγγελμα.

Μέτρο 2.1: Πρόσβαση για όλους όσον αφορά τη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης

- ♦ Η εφαρμογή της αρχής της ενδυνάμωσης γίνεται ορατή σε δράσεις της Α.Σ. «Επιχειρηματικότητα για όλους», όπως: - κατάρτιση δυνητικών επιχειρηματιών σε ζητήματα οργάνωσης, διοίκησης και ανάπτυξης μιας επιχείρησης, ώστε να καταστούν ικανοί να υλοποιήσουν την επιχειρηματική τους ιδέα, - αξιολόγηση των επιχειρηματικών προτάσεων, ώστε κάποιες από αυτές να ενταχθούν στο πρόγραμμα Ν.Ε.Ε. του Ο.Α.Ε.Δ. για παροχή οικονομικής ενίσχυσης, - βοήθεια και στήριξη αυτών των επιχειρηματιών επί θεμάτων διοικητικών και τεχνικο-οικονομικών, αναλαμβάνοντας παρεμβάσεις σε φορείς εταίρους όπως σε τοπικά ΚΠΑ για την ταχύτερη δυνατή διεκπεραίωση υποθέσεων, σε φορείς του δημοσίου για την εξομάλυνση γραφειοκρατικών εμποδίων, κ.λ.π., - συνεχή στήριξη των επιχειρηματιών κατά τη διάρκεια λειτουργίας των επιχειρήσεών τους, ώστε να επιτευχθεί η απρόσκοπτη προσαρμογή της κάθε επιχείρησης στις πραγματικές συνθήκες άσκησης αυτόνομης οικονομικής δραστηριότητας και να αντιμετωπιστούν οι όποιες αδυναμίες λειτουργίας.
- ♦ Ενδεικτικό παράδειγμα επίτευξης της αρχής της ενεργού συμμετοχής αποτελεί η εμπλοκή στο εταιρικό σχήμα της Α.Σ. «Νησιώτικη Συμπολιτεία – Ισότιμη Πρόσβαση» φορέων εκπροσώπησης ευπαθών κοινωνικά ομάδων (Δωδεκανησιακός Σύλλογος ΑμΕΑ, Σύλλογος Παράκτιας Αλιείας, ενώσεις γυναικών), αλλά και ο υψηλός βαθμός ανταπόκρισης των στελεχών τους στις αρμοδιότητες που τους έχουν ανατεθεί. Αντίστοιχα υψηλό είναι και το επίπεδο ανταπόκρισης των ομάδων του πληθυσμού στις οποίες απευθύνονται οι συγκεκριμένοι φορείς, γεγονός που υποδηλώνει αφενός την ανάγκη των συγκεκριμένων ομάδων για κοινωνική ένταξη και ενδυνάμωση, αφετέρου τη γενικευμένη αποδοχή των προτεινόμενων παρεμβάσεων.
- ♦ Στην Α.Σ. «Νέα επιχειρηματικότητα για το Βόρειο Αιγαίο» η αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της ενδυνάμωσης γίνεται φανερή μέσα από τη δημιουργία και λειτουργία ενός δικτύου εμπυχωτών. Το δίκτυο αυτό τονίζει τις δυνατότητες ενδυνάμωσης όχι μόνο των εταίρων που το χρησιμοποιούν αλλά και του τοπικού πληθυσμού: αφενός των κατοίκων που διευρύνουν τις δυνατότητες και ικανότητες για επιχειρηματική δραστηριότητα αλλά και των ίδιων των εμπυχωτών που αποτελούν πλέον ένα πυρήνα γνώσης και εμπειρίας για την τοπική κοινωνία. Παράλληλα προωθήθηκε η δημιουργία δικτύου με τοπικούς φορείς για τη στήριξη της κοινωνικής οικονομίας και των ατόμων με αναπηρίες.

Μέτρο 2.2: Ενίσχυση της Κοινωνικής οικονομίας

Στο παρόν Μέτρο η ενεργός συμμετοχή των ατόμων των ομάδων – στόχος στην υλοποίηση δράσεων των έργων είναι χαρακτηριστική.

- ♦ Στο πλαίσιο της Α.Σ. «ΣΥΝΕΡΓΙΑ» συστήθηκε και λειτουργεί Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης, που στόχο έχει τη δημιουργία θέσεων εργασίας για ψυχικά ασθενείς και στον οποίο μετέχουν ως αυτοαπασχολούμενοι επιχειρηματίες χρήστες υπηρεσιών ψυχικής υγείας. Οι ψυχικά ασθενείς μετέχουν ενδεικτικά στις εξής δράσεις: - σχεδιασμός και υλοποίηση υποέργων με συγκεκριμένες αρμοδιότητες και ευθύνες, - συμμετοχή στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. της Α.Σ. με εισηγητικό ρόλο, - συμμετοχή στην αξιολόγηση του έργου, - συμμετοχή στις ενέργειες δημοσιότητας και ευαισθητοποίησης που αναπτύσσει η Α.Σ., - συμμετοχή στις διακρατικές συναντήσεις.

- ♦ Στο πλαίσιο της Α.Σ. «DIONI II» δημιουργήθηκε ένα διαπεριφερειακό δίκτυο γυναικείων κοινωνικών επιχειρήσεων (βιολογικών προϊόντων, πολιτιστικών προϊόντων και υπηρεσιών υγείας), μέσω του οποίου επετεύχθη η ενεργός συμμετοχή των ομάδων – στόχος, αλλά και η ευρύτερη ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας για θέματα που αφορούν στην τοπική ανάπτυξη, την επιχειρηματικότητα και την άρση των ανισοτήτων στην αγορά εργασίας. Η συμμετοχή των άμεσα και έμμεσα ωφελομένων στο δίκτυο επιτυγχάνει :
  - την δημιουργία σταθερών μηχανισμών διασύνδεσης ανάμεσα σε παραγωγούς και καταναλωτές,
  - την κεντρική διακίνηση των προϊόντων και την ανίχνευση νέων αγορών,
  - την ανταλλαγή εμπειριών, τεχνογνωσίας και συνεργασίας ανάμεσα στις ίδιες τις επιχειρήσεις του κοινωνικού τομέα,
  - τη διευκόλυνση των Κοινωνικών Επιχειρήσεων να αναπτύσσουν Νέα Δίκτυα Διανομής σε τοπικό, διαπεριφερειακό και εθνικό επίπεδο καθώς και σε επίπεδο ορεινών, απομακρυσμένων και νησιώτικων περιοχών,
  - τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και ενίσχυση της βιωσιμότητας των Κοινωνικών Επιχειρήσεων,
  - την Κοινωνική αλληλεγγύη και Κοινωνική Συνοχή,
  - ενώ συμβάλλει στην τοπική ανάπτυξη, στη βελτίωση της ποιότητας και στην προστασία της υγείας ευρύτερων ομάδων πληθυσμού.
- ♦ Βασικό στοιχείο της Α.Σ. «ΕΝΕΡΓΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ», που απαντά στην αρχή της ενδυνάμωσης, είναι η αξιοποίηση υφιστάμενων δομών. Ειδικότερα ΟΤΑ αλλά και άλλοι τοπικοί φορείς οι οποίοι στο παρελθόν έχουν δραστηριοποιηθεί με στόχο την ενεργή συμμετοχή των κατοίκων στην τοπική οικονομία και ανάπτυξη, τώρα στο πλαίσιο της EQUAL διεύρυναν τις δραστηριότητες τους και ανέλαβαν πρωτοβουλίες με στόχο τη στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας και δη της κοινωνικής.
- ♦ Αντιπροσωπευτικό στοιχείο ενδυνάμωσης αποτελεί η συγκρότηση τοπικού συμβουλίου Κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην Αιτωλοακαρνανία στο οποίο μέχρι σήμερα μετέχουν 26 φορείς.

Μέτρο 3.1: Προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης

Η ενεργός συμμετοχή των εταίρων και των ομάδων στόχων κατά την υλοποίηση των έργων των Α.Σ. βρίσκεται σε υψηλό επίπεδο και μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητική. Για παράδειγμα η ενεργός συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων διασφαλίζεται μέσω του μηχανισμού διαρκούς παρακολούθησης και ανταλλαγής εμπειριών που έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του έργου της Α.Σ. «Βιολογική Κτηνοτροφία», ενώ η συμβολή των ομάδων στόχων γενικά, επικεντρώνεται στη συμμετοχή σε έρευνες αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης και καταγραφής των αναγκαίων ειδικοτήτων και εκπαιδευτικών αναγκών, καθώς και στην υλοποίηση και συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης με στόχο την επαγγελματική αναβάθμιση των ατόμων της Ο.Σ.

Εφαρμόζοντας την αρχή της ενδυνάμωσης επιχειρήσεις που μετέχουν στο έργο της Α.Σ. για την καθιέρωση της Κυκλικής Εργασίας αξιοποιούν τις τεχνικές της δια βίου μάθησης για να καταπολεμήσουν εσωτερικές διακρίσεις και ανισότητες εξασφαλίζοντας έτσι εργασιακή αρμονία και αύξηση παραγωγικότητας. Τέτοιο παράδειγμα αποτελεί μια δράση του έργου της Α.Σ. «ΤΕΧΝΟΜΑΘΕΙΑ» που προβλέπει μηχανισμό παρακολούθησης της Ο.Σ. για τη στήριξη της και την ομαλή επαγγελματική και κοινωνική της ενσωμάτωση ακόμα και μετά το πέρας του έργου.

Η Α.Σ. «ΠΡΩΤΕΑΣ» ενσωμάτωσε τόσο κατά την διαδικασία σχεδιασμού της όσο και κατά τη διαδικασία υλοποίησης της, την ενεργό συμμετοχή και ενδυνάμωση των ατόμων με κινητική αναπηρία, που αποτελούν και την Ο.Σ. της, αναθέτοντας εξ αρχής συγκεκριμένο έργο στους φορείς που εκπροσωπούν την Ο.Σ. γενικότερα (ΠΑΣΥΠΚΑ, ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΤΩΡΑ, Δίκτυο για την κοινωνική συνοχή, επιχειρήσεις)

Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων

Η αρχή της ενδυνάμωσης – ενεργού συμμετοχής εφαρμόζεται επαρκώς στο εν λόγω Μέτρο με την ευρεία συμμετοχή των φορέων εκπροσώπησης των ομάδων – στόχου του έργου τόσο στα εταιρικά σχήματα, όσο και στα διάφορα στάδια υλοποίησής του.

- ♦ Άτομα και επιχειρήσεις αποκλειστικά από τις ομάδες – στόχου συμμετέχουν σε όλες τις πιλοτικές εφαρμογές (βλ. Α.Σ. E-QUALity), αποτελώντας ταυτόχρονα μονάδες παρατήρησης και ελέγχου των εφαρμογών διάδοσης – διάχυσης: άτομα της Ο.Σ. συμμετέχουν σε εκδηλώσεις – ημερίδες με ενεργό ρόλο (ομιλίες, παρουσιάσεις) στη διαμόρφωση και το σχεδιασμό υλικού προβολής του έργου και των αποτελεσμάτων του (δημιουργία έντυπου ή/και ηλεκτρονικού υλικού), και ευαισθητοποιούν και κινητοποιούν λοιπά μέλη συνδικαλιστικών & επαγγελματικών οργανώσεων.
- ♦ Στο πλαίσιο του έργου της Α.Σ. «ΗΡΑ» συστάθηκε μια γυναικεία γεωργο-συνεταιριστική επιχείρηση στις Κροκεές Λακωνίας, με αντικείμενο την παραγωγή τοπικών παραδοσιακών προϊόντων. Τα ιδρυτικά μέλη της επιχείρησης αυτής, όπως προβλεπόταν από σχετικό υποέργο, είχαν καταρτισθεί (με τη μέθοδο της τηλε-κατάρτισης) σε θέματα συνεταιρισμού, επιχειρηματικότητας, προώθησης προϊόντων και χρήσης Η/Υ, προκειμένου ν' αποκτήσουν τις διοικητικές και τεχνικές δεξιότητες που είναι απαραίτητες για τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.
- ♦ Ιδιαίτερα θετική εκτιμάται η συμμετοχή των φορέων εκπροσώπησης των ΑμΕΑ που συμμετέχουν στο έργο της Α.Σ. «Πρωτοβουλία για την Ποιότητα της Εργασιακής Ζωής». Συνολικά εκτιμάται ότι η ουσιαστική εμπλοκή των φορέων εκπροσώπησης σε κρίσιμα στάδια υλοποίησης του έργου (ευαισθητοποίηση και επιλογή ΑμΕΑ που θα εργαστούν σε κέντρα τηλεφωνικής εξυπηρέτησης, εκπαίδευση και προετοιμασία των ατόμων αυτών, αξιολόγηση της ποιότητας των συνθηκών εργασίας και της ικανοποίησης των εργαζομένων) συνέβαλλε αποφασιστικά στην εκτέλεση των αναγκαίων προσαρμογών και διορθώσεων για την οργάνωση αυτών των νέων μορφών εργασίας

Μέτρο 4.1: Συνδυασμός Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής

Μέτρο 4.2: Ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού

Η ενεργός συμμετοχή των Ο.Σ. στη διαμόρφωση και εξέλιξη των έργων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του παρόντος Μέτρου ενισχύεται με τη συμμετοχή στις Α.Σ. φορέων που εκπροσωπούν τις ομάδες αυτές. Παράλληλα οι ωφελούμενοι από τα έργα μετέχουν στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των επιμέρους δράσεων σε ικανοποιητικό βαθμό.

- ♦ Στην Α.Σ. «Για ίσες ευκαιρίες απασχόλησης των γυναικών στο Αιγαίο», η αρχή της ενδυνάμωσης εξυπηρετείται σε επίπεδο λειτουργίας της εταιρικής σχέσης με τη συμμετοχή στη σύνθεση της Α.Σ. δύο γυναικείων οργανώσεων (Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Γυναικών και Κέντρο γυναικείων Μελετών και Ερευνών), οι οποίες λειτουργούν ως πρώτοι αποδέκτες των γυναικείων προβλημάτων και επισημαίνουν με τον αυθεντικότερο τρόπο τις δυσκολίες των γυναικών του Αιγαίου, αφού τα μέλη τους τις βιώνουν άμεσα.

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, η ενεργή συμμετοχή των επωφελούμενων εξασφαλίστηκε με: την εμπλοκή τους στο στάδιο διάγνωσης των αναγκών της Ο.Σ., τη διαμόρφωση κοινής αντίληψης για το σχεδιασμό και την εφαρμογή του προγράμματος, την προσέγγισή τους από κλιμάκια συμβούλων / εμπυχωτών, τη συμμετοχή τους στην έρευνα για την καταγραφή της αφανούς εργασίας, στις δράσεις πληροφόρησης και τις ενέργειες αξιολόγησης. Ταυτόχρονα η τεχνική αυτή συντέλεσε στην ενδυνάμωση της Ο.Σ. (των γυναικών).

- ♦ Στην Α.Σ. «Equal – ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ» ενδεικτικό παράδειγμα εφαρμογής της αρχής της ενδυνάμωσης αποτελούν οι δράσεις αξιολόγησης και αναμόρφωσης μεθοδολογίας και εργαλείων στην εκπαίδευση και τη συμβουλευτική στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο του έργου στις γυναίκες της Ο.Σ. Στόχος των εν λόγω δράσεων είναι η αντιμετώπιση προκαταλήψεων και η άρση στερεοτύπων από τις ίδιες, ώστε να στραφούν οι κατάρτιζόμενες / συμβουλευόμενες σε παραδοσιακά «ανδροκρατούμενους» κλάδους ή τομείς της νέας οικονομίας που παρουσιάζουν προοπτικές απασχόλησης.
- ♦ Στην Α.Σ. «ΑΘΗΝΑ» ομάδα στόχος είναι οι γυναίκες τεχνικοί. Η ενεργός συμμετοχής της Ο.Σ. στη διαμόρφωση και εξέλιξη του έργου είναι ιδιαίτερα ικανοποιητική, καθώς: γυναίκες τεχνικοί έλαβαν μέρος στο σχεδιασμό και την υλοποίηση πιλοτικών προγραμμάτων κατάρτισης, ενώ πλαισίωσαν και στελέχωσαν θεσμούς και δομές που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του έργου, όπως το παρατηρητήριο γυναικείας απασχόλησης στα τεχνικά επαγγέλματα και οι σύμβουλοι Ισότητας και Εργασιακής Πολυμορφίας. Στο πλαίσιο της ανάπτυξης του θεσμού των ΙΕΠ στελέχη επιχειρήσεων αφού έλαβαν ειδική εκπαίδευση επανεντάχθηκαν στις επιχειρήσεις και δρομολόγησαν μια σειρά δράσεων με στόχο την προώθηση των θεμάτων ισότητας και πολυμορφίας. Οι δράσεις αυτές ενδυναμώνουν τις γυναίκες τεχνικούς και τους προσφέρουν ευκαιρίες βελτίωσης της θέσης τους στο εργασιακό περιβάλλον.

Μέτρο 5.1: Υποστήριξη της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Μέτρου έχει δραστηριοποιηθεί μόνο μία Α.Σ. Η Αναπτυξιακή αυτή, μέσα από το έργο της εφαρμόζει ικανοποιητικά την αρχή της ενδυνάμωσης της Ο.Σ., καθώς της παρέχει όλα τα εχέγγυα για να λειτουργήσει μόνη της μια δομή ιδιαίτερης σημασίας για την ίδια.

Αν και η ενεργός συμμετοχή της ομάδας στόχου είναι εμφανής σε όλη την εξέλιξη του έργου (φάσεις σχεδιασμού, προετοιμασίας, αξιολόγησης, υλοποίησης, διάχυσης) αναφερόμαστε στο υποέργο 35: «Δημιουργία Κέντρου Ενημέρωσης των Αιτούντων άσυλο από άτομα της Ο.Σ.». Σύμφωνα με αυτό το Ίδρυμα Κοινωνικής Εργασίας (Ι.Κ.Ε.) σε συνεργασία με το Ίδρυμα Αλλοδαπών Προσφύγων ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2003 τη λειτουργία ενός Κέντρου Ενημέρωσης.

Το κέντρο παρέχει:

- ♦ Άμεση ενημέρωση αιτούντων άσυλο για τους φορείς που τους παρέχουν βοήθεια.
- ♦ Ενημέρωση των αιτούντων άσυλο για το νομικό καθεστώς στην Ελλάδα και τις συνθήκες διαβίωσης στην Ελλάδα.
- ♦ Συμβουλές για την αίτηση ασύλου.

Όπως προβλεπόταν προσελήφθησαν δύο άτομα της ομάδας στόχου από το Ι.Κ.Ε., τα οποία στην αρχή εργάστηκαν με την εποπτεία ενός κοινωνικού λειτουργού από το Ι.Κ.Ε. Η λειτουργία του Κέντρου είναι ικανοποιητική μέχρι και σήμερα (Μάρτιος 2004 – τελευταίο τρίμηνο αναφοράς) και προβλέπεται η σταδιακή αποχώρηση του Ι.Κ.Ε. με στόχο το Κέντρο Ενημέρωσης να λειτουργήσει αυτόνομα.

Συνοπτικά Συμπεράσματα από τον Α' Κύκλο εφαρμογής

Συνοπτικά, οι εκτιμήσεις του Συμβούλου Αξιολόγησης σχετικά με την αποτελεσματικότητα εφαρμογής από τις Α.Σ. της αρχής της Ενδυνάμωσης της Ομάδας-Στόχος και της Ενεργού της Συμμετοχής στα εταιρικά σχήματα, είναι οι εξής:

- ↪ Η εμπλοκή των εταίρων και των Ο.Σ. στις Α.Σ. είναι αποτελεσματική στο μεγαλύτερο ποσοστό των έργων.
- ↪ Η ενεργός συμμετοχή των Ο.Σ., στη διαμόρφωση – σχεδιασμό και εξέλιξη – υλοποίηση των έργων, ενισχύεται με τη συμμετοχή στις Α.Σ. φορέων που εκπροσωπούν τις ομάδες αυτές.
- ↪ Η συμμετοχή των ωφελούμενων τόσο στο σχεδιασμό όσο και στην υλοποίηση των προτεινόμενων δράσεων είναι σε ικανοποιητικό επίπεδο. Οι στόχοι των προτεινόμενων έργων και οι λύσεις που προτείνουν είναι ικανοποιητικά προσανατολισμένες στις πραγματικές ανάγκες των ομάδων στόχου.
- ↪ Οι εταίροι που υλοποιούν τις δράσεις δημοσιότητας στις περισσότερες Α.Σ. έχουν τη δυνατότητα εξασφάλισης της πληροφόρησης των εν δυνάμει επωφελούμενων από τις δράσεις.
- ↪ Έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο άμεσα επωφελούμενοι από δράσεις, όπως οικονομικοί μετανάστες και πρόσφυγες να μην εμφανίζουν διάθεση συνεργασίας με τους φορείς υλοποίησης των δράσεων (φόβος; ανασφάλεια; Ανεπαρκής ενημέρωση;).
- ↪ Η αρχή της ενδυνάμωσης μορφοποιείται μέσα από ποικιλότροπα εκφρασμένες υπηρεσίες επαγγελματικής κατάρτισης, εξατομικευμένης συμβουλευτικής και στήριξης των επωφελούμενων κατά την ένταξή τους στη αγορά εργασίας και το κοινωνικό σύνολο γενικότερα, καθώς και μέσα από την αξιοποίηση επιτυχημένων υφιστάμενων δομών

Η αρχή της Καινοτομίας

Ένα βασικό χαρακτηριστικό που απαιτείται από τα προτεινόμενα σχέδια, και το οποίο απετέλεσε σημαντικό κριτήριο αξιολόγησης για την επιλογή τους είναι και τα καινοτόμα στοιχεία τα οποία εμπεριέχονται σε αυτά.

Προκειμένου ν' αποτιμηθεί το επίπεδο της καινοτομίας ανά Μέτρο της Κ.Π. Equal, στο πλαίσιο του έργου της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης διερεύνησε

- ✓ εάν τα επιμέρους έργα που υλοποιήθηκαν αναδεικνύουν νέες προσεγγίσεις και αντιλήψεις (**Δημιουργία καινοτομίας**) ή
- ✓ εάν επιχειρούν την μεταφορά και προσαρμογή σε ένα θεματικό πεδίο ή σε μια ομάδα στόχο μιας καινοτομικής προσέγγισης η οποία εφαρμόζεται με επιτυχία σε ένα άλλο θεματικό πεδίο ή ομάδα στόχο (**Καινοτομία εκ μεταφοράς**).

Παράλληλα με τη διερεύνηση της εισαγωγής και του βαθμού ανάπτυξης νεωτεριστικών στοιχείων από το κάθε έργο που θα προσφέρουν κάποια νέα προσέγγιση στις πρακτικές και τις πολιτικές για την αγορά εργασίας, ο βαθμός καινοτομίας διερευνήθηκε όσον αφορά:

- ✓ την ιδέα / περιεχόμενο του έργου,
- ✓ τους στόχους,
- ✓ τις διαδικασίες / μεθόδους,
- ✓ τις δομές,
- ✓ τις δράσεις,
- ✓ τα προϊόντα.

Όπως γίνεται αντιληπτό και με δεδομένο ότι τα περισσότερα Αναλυτικά Σχέδια των Α.Σ. που επελέγησαν να υλοποιήσουν το έργο τους στον Β' κύκλο υλοποίησης της Κ.Π. Equal βρίσκονται ακόμα στο στάδιο της οριστικοποίησης και έγκρισης, παρατίθενται οι εκτιμήσεις του Συμβούλου για την καινοτομία ανά μέτρο της Κ.Π. Equal μόνο από τον **Α' Κύκλο υλοποίησης**. Εντούτοις, σημειώνεται ότι η επιλογή των έργων του Β κύκλου ικανοποίησε το κριτήριο αυτό.

Πριν αρχίσει η παράθεση των εκτιμήσεων του Συμβούλου, κρίνουμε σκόπιμο να αναφέρουμε ότι καθώς ο ορισμός της καινοτομίας είναι δύσκολα προσδιορίσιμος, η καινοτομία όπου αυτή εντοπίστηκε εκτιμήθηκε σε συσχέτιση με το περιβάλλον εφαρμογής. Συγκεκριμένα διερευνήθηκε το εάν η εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο είναι δυνατό να επιφέρει καινοτομικές αλλαγές και βελτιώσεις στις πολιτικές για την απασχόληση και την καταπολέμηση των διακρίσεων σε σχέση με την αγορά εργασίας⁵.

Ο συσχετισμός κρίθηκε αναγκαίος για την αιτιολόγηση της ύπαρξης καινοτομίας συγκεκριμένων χαρακτηριστικών. Επισημαίνεται ότι το περιβάλλον δραστηριοποίησης της καινοτομίας χαρακτηρίζει και την αναγκαιότητα εφαρμογής της, κυρίως σε περιπτώσεις όπου η καινοτομία δεν προκύπτει ως νέα προσέγγιση αλλά ως μεταφορά βέλτιστων πρακτικών από άλλους χώρους ή μετά από χαρτογράφηση των αναγκών των ομάδων στόχων.

⁵ Αναλυτική παρουσίαση του Περιβάλλοντος δραστηριοποίησης και των νέων προσεγγίσεων ανά Μέτρο του Προγράμματος υπάρχει στη 2^η Προσωρινή Έκθεση Αξιολόγησης

Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι μέσα από τα σχέδια δράσης προτείνονται και αρκετά καινοτομικά / νεωτεριστικά στοιχεία τα οποία είτε υλοποιούνται για πρώτη φορά σε εθνικό επίπεδο είτε έχουν εφαρμοσθεί σε διαφορετικό τομέα ή ομάδα στόχο.

Μέτρο 1.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας

Στο Μέτρο 1.1. έχουν ενταχθεί 11 έργα. Τα έργα αυτά παρουσιάζουν όλα ένα μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό καινοτομίας.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα κάτωθι:

➤ *Καινοτομία περιεχομένου – ιδέας:*

- Διαμόρφωση ενιαίας βάσης ποιοτικών χαρακτηριστικών σχετικά με τη λειτουργία και τις αρχές δικτύωσης δομών και υπηρεσιών απασχόλησης και παροχής συμβουλευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών (Α.Σ. E-QUALITY).
- Προσέγγιση ζητημάτων που αφορούν σε ιδιαίτερα προβλήματα πολλαπλών διακρίσεων και ανισοτήτων σε σχέση με την αγορά εργασίας (Α.Σ. ΠΡΟΚΛΗΣΗ).
- Ανάπτυξη και λειτουργία ενός πανελλαδικού δικτύου 'one-shop' δομών, οι οποίες θα λειτουργούν στα Κ.Ε.Κ. και στους χώρους των κοινωνικών εταίρων (π.χ. Επιμελητήρια) και θα παρέχουν ολοκληρωμένες υπηρεσίες επαγγελματικής συμβουλευτικής, επαγγελματικής κατάρτισης και προώθησης στην αγορά εργασίας, για άνεργους που υφίστανται κοινωνικό αποκλεισμό από την εργασία. (Α.Σ. Δ.Ε.Σ.Π.Α.).
- Προσέγγιση των προβλημάτων ένταξης των ομάδων με κινητική αναπηρία κατά επάγγελμα σε συνεργασία με τους αρμόδιους επαγγελματικούς/εργοδοτικούς φορείς, Πιστοποίηση επαγγελματικών προσόντων και προσδιορισμός Ενιαίου Συστήματος Πιστοποίησης (Α.Σ. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ «ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ»).
- Δημιουργία του προφίλ του Συμβούλου Απασχόλησης και του Συμβούλου Υποστήριξης κοινωνικά ευπαθών ομάδων καθώς και η πιστοποίηση τους (Α.Σ. E-QUALITY, Α.Σ. ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ, Α.Σ. IDEA).

➤ *Καινοτομία στοχοθεσίας:*

- Διαμόρφωση πλαισίου ποιοτικών προδιαγραφών και η ανάπτυξη Συστήματος Ποιότητας με βασικά πεδία εφαρμογής τις δομές, τις υπηρεσίες και το στελεχιακό δυναμικό των υπηρεσιών συμβουλευτικής στήριξης και απασχόλησης (Α.Σ. E-QUALITY).
- Ανίχνευση και καταπολέμηση προβλημάτων και ανισοτήτων που αντιμετωπίζουν άτομα με αναπηρίες που βιώνουν απλές διακρίσεις ή πολλαπλές διακρίσεις, δηλαδή αναπηρία σε συνδυασμό με άλλες αιτίες διάκρισης όπως το φύλο, η μετανάστευση, η απεξάρτηση από τη χρήση ναρκωτικών κ.λ.π. (Α.Σ. ΠΡΟΚΛΗΣΗ).
- Ανάπτυξη και εφαρμογή ενός συστήματος Εξατομικευμένης Επαγγελματικής Συμβουλευτικής και Προώθησης στην αγορά εργασίας ανέργων, αξιοποιώντας υφιστάμενες δυνατότητες και υποδομές και συνδέοντας λειτουργικά τις υπηρεσίες Κατάρτισης με τις υπηρεσίες Προώθησης στην αγορά εργασίας, με τρόπο που εξασφαλίζει την απασχόληση ανέργων μειονεκτουσών και ευπαθών κοινωνικά ομάδων, σε ποιοτικές θέσεις εργασίας (Α.Σ. Δ.Ε.Σ.Π.Α.).

➤ *Καινοτομία δράσεων:*

- Εκπόνηση επαγγελματικών προφίλ (curricula) για τις ειδικότητες υψηλής ζήτησης, Πιλοτική λειτουργία του διαδικτυακού τόπου συνάντησης προσφοράς και ζήτησης εργασίας, Ανάπτυξη δικτύου επιχειρήσεων στις περιοχές δράσης του σχεδίου, για την παροχή ευκαιριών επαγγελματικής εμπειρίας σε άνεργους. (Α.Σ. Δ.Ε.Σ.Π.Α.).
- Ανάπτυξη και λειτουργία Ειδικού Σταθμού Πληροφόρησης για θέματα προώθησης στην απασχόληση των απαξερτημένων ατόμων (Α.Σ. ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ).
- Οργάνωση τηλεφωνικής Γραμμής Βοήθειας και Γραφείου Βοήθειας για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ανέργων στις πηγές πληροφόρησης για την απασχόληση, Ανάπτυξη των Εστιακών Σημείων Πληροφόρησης και οργάνωση Δικτύου για την υποστήριξη της Απασχόλησης στην Πελοπόννησο, Πιλοτικές δράσεις διευκόλυνσης της πρόσβασης ΑμεΑ στην τοπική αγορά εργασίας (Α.Σ. IDEA).
- Βελτίωση υφιστάμενων δομών των ΚΠΑ του ΟΑΕΔ, Βελτίωση των δομών ΣΕΚ (ΚΕΚ) που εποπτεύονται από το ΕΚΕΠΣ με την πιλοτική εφαρμογή της σπονδυλωτής κατάρτισης (Α.Σ. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ «ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ»).

➤ *Καινοτομία δομών:*

- Δίκτυο Μεντόρων – Εργοδοτών κατά των διακρίσεων, (Α.Σ. ΠΡΟΚΛΗΣΗ).
- Ειδικός Σταθμός Πληροφόρησης για όλα τα θέματα της προώθησης της απασχόλησης της ομάδας στόχου (απεξαρτημένα άτομα) και η διασύνδεση του με υπηρεσίες που αναλαμβάνουν εκπαιδευτικά προγράμματα, φορείς εύρεσης εργασίας κ.λ.π. Δίκτυο Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε Ευρωπαϊκό και Εθνικό επίπεδο (Α.Σ. ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ).
- Ταμείο Αρωγής και Υποστήριξης για πλήρη κάλυψη των αναγκών των μελών της ομάδας στόχου κατά το μεταβατικό στάδιο προσαρμογής, Ολοκληρωμένο Δίκτυο Ένταξης και Αποκατάστασης (ΟΔΕΑ) φυλακισμένων, Δομή Υποστήριξης Μητέρων για τη δημιουργία συνθηκών αποιδρυματοποίησης των παιδιών των φυλακισμένων (Α.Σ. NEMESIS).
- Γραφείο και Γραμμή Βοήθειας για άμεση πρόσβαση των πολιτών σε θέματα εργασίας, Δίκτυο Συμβούλων Απασχόλησης και Εστιακών Σημείων με κάλυψη όλης της Περιφέρειας, Δίκτυο φορέων της Περιφέρειας Πελοποννήσου που προσφέρουν στην αγορά εργασίας (Επιχειρήσεις, Επιμελητήρια, ΟΤΑ, Κοινωνικοί Εταίροι) (Α.Σ. IDEA).
- Εντευκτήρια Πληροφορικής, τα οποία εντάσσονται στη λογική της «σταδιακής διαδικασίας ένταξης και ενσωμάτωσης στην αγορά εργασίας προσφέροντας στους άνεργους ένα συνδυασμό υπηρεσιών όπως π.χ διάγνωση ταλέντων, κλίσεων και δεξιοτήτων στις ΤΕΠ, διάγνωση αναγκών, συμβουλευτική, προσανατολισμό, εξοικείωση με τους Η/Υ, απόκτηση βασικών δεξιοτήτων, ομαδική στήριξη, λειτουργία θεματικών ομάδων και ομάδων ενδιαφερόντων κ.λ.π (Α.Σ. ΔΕΣΜΟΣ - EQUALITY).

➤ *Καινοτομία διαδικασιών:*

- Αειφόρος επαγγελματοποίηση, που με αφετηρία την περιγραφή του επαγγέλματος οδηγεί σε πλαίσιο κατάρτισης και πιστοποίησης, Απολογισμός προσόντων για συγκεκριμένο επάγγελμα (Α.Σ. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ «ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ»).

- Διαδικασία σπονδυλωτής κατάρτισης (Α.Σ. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ «ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ»).
- Διαδικασία σύνδεσης επαγγελματικών αναγκών με πλαίσιο κατάρτισης (Α.Σ. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ «ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ»).
- Διαδικασίες υποστήριξης Συστήματος Ποιότητας (Α.Σ. E-QUALITY).

➤ *Καινοτομία προϊόντων:*

- Σύστημα Ποιότητας Υπηρεσιών Συμβουλευτικής Στήριξης και Απασχόλησης (Α.Σ. E-QUALITY).
- Προφίλ Συμβούλου Απασχόλησης ευπαθών Κοινωνικά Ομάδων (Α.Σ. E-QUALITY) και Πιστοποιημένο Μοντέλο Συμβούλου Υποστήριξης (Α.Σ. ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ).
- Ηλεκτρονικά λεξικά για επαγγελματική ορολογία μεταφρασμένη στη νοηματική γλώσσα, Εγχειρίδιο κατά των διακρίσεων, ευέλικτη τεχνολογική πλατφόρμα για τη διασφάλιση πλήρους πρόσβασης ατόμων με αναπηρίες στην πληροφόρηση και επικοινωνία, εκπαιδευτικά εργαλεία εξατομικευμένης επαγγελματικής κατάρτισης, (Α.Σ. ΠΡΟΚΛΗΣΗ).
- Εργαλεία αξιολόγησης προσόντων ανά επίπεδο ειδικότητας, ανέργων ενδιαφερομένων για απασχόληση σε ειδικότητες υψηλής ζήτησης, curricula ειδικοτήτων υψηλής ζήτησης, καταγραφή των απαιτούμενων προσόντων ανά ειδικότητα, καταγραφή-χαρτογράφηση στις 27 γεωγραφικές περιοχές δράσης του σχεδίου, των ειδικοτήτων- θέσεων εργασίας που προσφέρουν οι επιχειρήσεις (Α.Σ. Δ.Ε.Σ.Π.Α.).
- Ενιαίο Σύστημα υποστήριξης ανέργων κατά επάγγελμα/ειδικότητα, μέσω Πιστοποίησης των Επαγγελματικών τους Προσόντων (ΕΣΠΕΠ), (Α.Σ. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ «ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ»).
- Τοπικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση (ΤΣΔΑ) και Οδηγός Σύνταξης ΤΣΔΑ (Α.Σ. ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ).

Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά εργασίας

Στο Μέτρο 1.2 έχουν ενταχθεί 3 έργα τα οποία παρουσιάζουν αρκετά καινοτομικά στοιχεία στις προσεγγίσεις του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Σχετικά με τα καινοτομικά χαρακτηριστικά των έργων μπορούν να αναφερθούν ενδεικτικά τα εξής:

➤ *Καινοτομία περιεχομένου – ιδέας:*

- Υποδοχή και υποστήριξη μεταναστών και προσφύγων, δημιουργία και εφαρμογή εργαλείων και μοντέλων παρέμβασης, παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας για την ενσωμάτωση μεταναστών και προσφύγων (Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ).
- Καταπολέμηση των διακρίσεων μέσω της ενεργούς συμμετοχής όλων των εμπλεκόμενων φορέων στα ΜΜΕ ως φορείς διαμόρφωσης και επηρεασμού της κοινής γνώμης και ως εργασιακό χώρο που θα επιτρέψουν την πρόσβαση των μελών της ομάδας στόχου στην αγορά εργασίας (Α.Σ. DREAM).

- Θεσμός του Πολιτισμικού Διαμεσολαβητή, (Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ, Α.Σ. ΚΕ.Μ.ΜΕ.ΠΑ.Π. – ΗΦΑΙΣΤΟΣ).
- *Καινοτομία στοχοθεσίας:*
  - Η καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας στο πλαίσιο του έργου επιχειρείται μέσω της αλλαγής νοοτροπίας και συμπεριφοράς επιλεγμένου αριθμού κρίσιμων φορέων, θεσμών και ομάδων, οι οποίοι συνειδητά ή ασυνείδητα, άμεσα ή έμμεσα, συντηρούν τις διακρίσεις και τις προκαταλήψεις (Α.Σ. DREAM).
  - Δημιουργία προϋποθέσεων για την ανάπτυξη της πολυπολιτισμικής κοινωνίας (Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ).
- *Καινοτομία δράσεων:*
  - Αναβάθμιση των υφιστάμενων δομών στήριξης σε Δομές Αντιρατσιστικής Παρέμβασης, Δημιουργία Κώδικα Εφαρμογής Πολιτικών ενάντια στις Διακρίσεις στα ΜΜΕ, Δημιουργία, ανάπτυξη και εφαρμογή του Equality Audit in the Media, Δημιουργία ανοιχτής γραμμής τηλε-πληροφόρησης και τηλε-συμβουλευτικής για τις ομάδες στόχου (Α.Σ. DREAM).
  - Κατάρτιση Πολιτισμικών Διαμεσολαβητών (Α.Σ. ΚΕ.Μ.ΜΕ.ΠΑ.Π. – ΗΦΑΙΣΤΟΣ, Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ).
  - Δημιουργία Δικτύου Αναδόχων Εθελοντών, Δημιουργία Δικτύου Σχολείων για την Εφαρμογή του Πιλοτικού Αντιρατσιστικού Προγράμματος, Δημιουργία κώδικα δεοντολογίας προς τους εργοδότες τους εργαζόμενους και τα συνδικάτα, Καλές Πρακτικές Εργασιακής Ενσωμάτωσης (Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ).
- *Καινοτομία δομών:*
  - Κέντρο Συγκέντρωσης και Πολυπολιτισμικής Δραστηριότητας, Δίκτυο Σχολείων για την εφαρμογή πιλοτικού αντιρατσιστικού προγράμματος, Δίκτυο Αναδόχων Εθελοντών (Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ).
  - Κέντρο Μεταπληροφόρησης για Μετανάστες, Παλιννοστούντες, Πρόσφυγες (Α.Σ. ΚΕ.Μ.ΜΕ.ΠΑ.Π. – ΗΦΑΙΣΤΟΣ).
  - Δομές Αντιρατσιστικής Παρέμβασης και διασύνδεσή τους με ελληνικούς και διεθνείς φορείς (ΜΚΟ, Συνήγορος του Πολίτη κ.λ.π.), Ανοιχτή γραμμή τηλε-πληροφόρησης και τηλε-συμβουλευτικής για τις ομάδες στόχου (Α.Σ. DREAM).
- *Καινοτομία διαδικασιών:*
  - Διαδικασία ελέγχου εφαρμογής Equality Audit στα ΜΜΕ (Α.Σ. DREAM).
- *Καινοτομία προϊόντων:*
  - Αντι-ρατσιστικό πακέτο (Α.Σ. ΚΕ.Μ.ΜΕ.ΠΑ.Π. – ΗΦΑΙΣΤΟΣ).
  - Πρότυπο Μοντέλο Λειτουργίας των ΔΑΠ, Κώδικας Εφαρμογής Πολιτικών ενάντια στις Διακρίσεις στα ΜΜΕ, Equality Audit in the Media (Α.Σ. DREAM).
  - Αντιρατσιστικά πακέτα για τις βαθμίδες εκπαίδευσης, Κώδικας δεοντολογίας προς τους εργοδότες τους εργαζόμενους και τα συνδικάτα, Καλές Πρακτικές Εργασιακής Ενσωμάτωσης (Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ).

Μέτρο 2.1: Πρόσβαση για όλους στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης

Στο Μέτρο 2.1 έχουν ενταχθεί 6 έργα που αφορούν την υποστήριξη για την δημιουργία νέων επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο των έργων αυτών, όσον αφορά τα καινοτομικά τους στοιχεία, αναφέρονται ενδεικτικά τα εξής:

➤ *Καινοτομία περιεχομένου – ιδέας:*

- Άρση των εμποδίων που συναντούν οι πολίτες κατά τη διαδικασία έναρξης επιχειρηματικών προσπαθειών και η δημιουργία εκείνων των προϋποθέσεων που θα επιτρέψουν σε ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού που αντιμετωπίζει προβλήματα προσέγγισης και ένταξης στην αγορά εργασίας, να δημιουργήσει και να απασχοληθεί σε μία δική του οικονομική δομή. (Α.Σ. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ).
- Προώθηση της ανάπτυξης καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, προσαρμοσμένων στις τοπικές ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των ομάδων – στόχων, Αντιμετώπιση υφιστάμενων κοινωνικών προβλημάτων και άρση του αποκλεισμού εξαιτίας της νησιωτικότητας, με νέες μεθόδους προσέγγισης. Εδραίωση του ρόλου του εμπυχωτή της νέας επιχειρηματικότητας (Α.Σ ΝΕΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΖΩΗΣ).
- Ολοκληρωμένο μοντέλο ανάπτυξης και στήριξης της επιχειρηματικότητας το οποίο περιλαμβάνει δράσεις ερευνών πεδίου, κατάρτισης, ίδρυσης δομών και δικτύωσης, ίδρυσης επιχειρήσεων, μηχανισμούς υποστήριξης ανέργων και επιχειρήσεων και καλλιέργειας επιχειρηματικού πνεύματος και κουλτούρας. (Α.Σ. ΣΥΝ-ΕΠΙΧΕΙΡΩΝΤΑΣ).
- Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης των μειονεκτουσών ομάδων πληθυσμού σε πληροφόρηση και υπηρεσίες, Δικτύωση και κινητοποίηση υπαρχόντων μηχανισμών και δομών για την ενίσχυση και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας των κατοίκων της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου (Α.Σ. ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ).
- Λειτουργία των ΓΠΕ για την προώθηση της ομάδας στόχου σε ανάληψη επιχειρηματικής δράσης, Εισαγωγή τεχνογνωσίας και πολιτικών Μικρο-πιστώσεων και αξιοποίηση σε πιλοτικό σκέλος (Α.Σ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ).

➤ *Καινοτομία στοχοθεσίας:*

- Δημιουργία χρηματοδοτικών εργαλείων προσαρμοσμένων στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας (Α.Σ ΝΕΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΖΩΗΣ).
- Ενεργοποίηση και ενδυνάμωση κοινωνικών ομάδων που βρίσκονται στο περιθώριο της αγοράς εργασίας (ΑμΕΑ, κάτοικοι απομακρυσμένων νησιών, άνεργοι, γυναίκες), Αύξηση των δυνατοτήτων ισότιμης πρόσβασης στις υπηρεσίες στήριξης της επιχειρηματικότητας, Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της νησιωτικότητας μέσω της δικτύωσης και της χρήσης των νέων τεχνολογιών (Α.Σ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ).

➤ *Καινοτομία δράσεων:*

Δεν διαπιστώθηκε

➤ *Καινοτομία δομών:*

- Θεματικό Πάρκο Βιολογικών και Παραδοσιακών Προϊόντων: Μια πολύμορφη δομή – πολυχώρος στον οποίο συνυπάρχουν στον ίδιο φυσικό χώρο νέες επιχειρήσεις, Πολλαπλό Κέντρο Στήριξης της Επιχειρηματικότητας, Γραφείο

Ελέγχου Πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων, χώρος δημιουργικής απασχόλησης παιδιών (Α.Σ. ΣΥΝ-ΕΠΙΧΕΙΡΩΝΤΑΣ).

- Γραφεία Προώθησης της Επιχειρηματικότητας (Α.Σ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ).
  - Δομή Διάχυσης της Επιχειρησιακής Γνώσης σε Θέματα Καινοτόμων ΜΜΕ, Κινητή Μονάδα Διάδοσης της Πληροφόρησης (Α.Σ. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ).

➤ *Καινοτομία διαδικασιών:*

Δεν διαπιστώθηκε

➤ *Καινοτομία προϊόντων:*

- Τραπεζικά προϊόντα (χρηματοδοτική μίσθωση, ανάστροφη χρηματοδοτική μίσθωση, μικροδάνεια), Εικονικό cluster αλυσίδας επιχειρήσεων της «Νέας Επιχειρηματικότητας», Επαγγελματικό προφίλ ανέργων ΑΜΕΑ, ανά ειδικότητα (Α.Σ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ, Α.Σ. ΝΕΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΖΩΗΣ, Α.Σ. ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ).
  - Μέθοδοι και εργαλεία συμβουλευτικής/ καθοδήγησης (e-coaching, e-consulting, e-mentoring, Μηχανισμό ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας (Θυρίδες επιχειρηματικής τεχνογνωσίας, τηλεκέντρα, εικονικές θερμοκοιτίδες επιχειρηματικής δραστηριότητας), Μηχανισμός παρακολούθησης και αξιολόγησης της επιχειρηματικότητας (GIS, βάσεις δεδομένων κλπ.) (Α.Σ. ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ).
  - Μοντέλο ανάλυσης ελέγχου, μέτρησης και ένταξης κοινωνικών παραμέτρων στους στόχους μιας επιχείρησης (Κοινωνικό Ισοζύγιο), Μοντέλο ανάλυσης, ελέγχου και εκπόνησης προϋπολογισμών παρεμβάσεων, σύμφωνα με την διάσταση του φύλου, Μητρώο καταγραφής επιχειρηματικών ιδεών συνδεδεμένο με αντίστοιχη έρευνα αγοράς (Α.Σ. ΣΥΝ-ΕΠΙΧΕΙΡΩΝΤΑΣ).

Μέτρο 2.2: Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας

Στο Μέτρο 2.2 έχουν ενταχθεί 5 έργα τα οποία παρουσιάζουν σημαντικά καινοτομικά στοιχεία στον τομέα της υποστήριξης της κοινωνικής οικονομίας. Ειδικότερα, ανά κατηγορία καινοτομικών στοιχείων, μπορούν ενδεικτικά, να αναφερθούν τα κάτωθι:

➤ *Καινοτομία περιεχομένου – ιδέας:*

- Δημιουργία νέων καινοτόμων μοντέλων, μηχανισμών και δομών υποστήριξης και προώθησης της γυναικείας επιχειρηματικότητας στην κοινωνική οικονομία (Μικροπίστωση Γυναικών, Trade Houses, Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης και Αλληλεγγύης, Δίκτυα Αποταμιευτών και Μικροδανειζόμενων, Ταμείο Αμοιβαίου Κεφαλαίου) (Α.Σ. DIONI II).
- Εφαρμογή του συστήματος της κοινωνικής δικαιοχρησίας (social franchising) (Α.Σ. ΠΕΙΡΑΝ).
- Ανάπτυξη καινοτόμων διαδικασιών και δικτύων υποστήριξης των ψυχικά πασχόντων σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο, ανάπτυξη καινοτόμων διαδικασιών και εργαλείων βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ψυχικά πασχόντων αλλά και των «συμπασχόντων ατόμων» (μέλη οικογενειών, επαγγελματίες ψυχικής υγείας), εξατομικευμένη υποστήριξη για μεγαλύτερη δυνατή και διαρκή αποτελεσματικότητα στην προσπάθεια εργασιακής και

κοινωνικής ένταξης κυρίως στην κατεύθυνση της απασχολησιμότητας, της διατήρησης της θέσης εργασίας και της ανάπτυξης του επαγγελματισμού των ψυχικά ασθενών (Α.Σ. ΣΥΝΕΡΓΙΑ).

- Κατάρτιση τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής στο πεδίο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, Ευαισθητοποίηση των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων αλλά και της κοινής γνώμης σε θέματα κοινωνικής επιχειρηματικότητας και αποκλεισμού ευπαθών ομάδων από την αγορά εργασίας (Α.Σ. ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ).

➤ *Καινοτομία στοχοθεσίας:*

- Ανάπτυξη ενεργητικών τεχνικών προώθησης στην απασχόληση ατόμων από ευπαθείς ομάδες, Ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την καλύτερη αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων της γεωγραφικής αναφοράς του έργου-(Α.Σ. ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ)
- Διαμόρφωση ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας, Δημιουργία καινοτομικών μηχανισμών στήριξης των ομάδων στόχου, Δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων προσαρμοσμένων στις τοπικές ανάγκες και στις ανάγκες των ομάδων στόχου, Δημιουργία καινοτόμων μηχανισμών στήριξης των ομάδων στόχου, Παρεμβάσεις στην εθνική αρχή καθώς και στην Ε.Ε. σχετικά με ζητήματα κοινωνικής οικονομίας (θεσμικό πλαίσιο, χρηματοδότηση, πολιτικές) (Α.Σ. ΕΝΕΡΓΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ).
- Άρση των διακρίσεων που περιθωριοποιούν τα ψυχικώς πάσχοντα άτομα και διεύρυνση των επαγγελματικών τους ευκαιριών, Υποστήριξη των ψυχικά πασχόντων ατόμων, με νέες, καινοτόμες, ευέλικτες και εναλλακτικές δραστηριότητες, στην κατεύθυνση της επιχειρηματικότητας με έντονα κοινωνικά χαρακτηριστικά, (Α.Σ. ΣΥΝΕΡΓΙΑ).
- Ανάπτυξη και υποστήριξη της επιχειρηματικότητας στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας μέσω της δημιουργίας κοινωνικών επιχειρήσεων που θα λειτουργούν σύμφωνα με το μοντέλο της κοινωνικής δικαιοχρησίας (social franchising) για την προώθηση της εναλλακτικής συνεταιριστικής επιχειρηματικότητας άνεργων νέων με ελλιπή προσόντα. (Α.Σ. ΠΕΙΡΑΝ).
- Ολοκληρωμένη προσέγγιση προώθησης της γυναικείας επιχειρηματικότητας στην κοινωνική οικονομία και της καταπολέμησης των ανισοτήτων των γυναικών α) με την ανάπτυξη επιχειρηματικών και κοινωνικοοικονομικών πρωτοβουλιών και β) με την ανάπτυξη καινοτόμων μηχανισμών για την ενίσχυση του παραγωγικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος των γυναικείων επιχειρήσεων (Α.Σ. DIONI II).

➤ *Καινοτομία δράσεων:*

- Δημιουργία Trade Houses, Ανάπτυξη μικροπίστωσης για γυναίκες, Δημιουργία Διαπεριφερειακού Δικτύου Γυναικείων Κοινωνικών Επιχειρήσεων και Αγοραστών και Διαπεριφερειακού Δικτύου Εθελοντών – Επιχειρήσεων και Φορέων Προώθησης Γυναικείων Κοινωνικών Επιχειρήσεων, Ανάπτυξη Τοπικών Συμφώνων Απασχόλησης και Αλληλεγγύης, Δημιουργία μοντέλου πιστοποίησης κοινωνικών επιχειρήσεων (Α.Σ. DIONI II).
- Συγκρότηση μόνιμου φόρουμ κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών παραγόντων της περιοχής, Οργάνωση και λειτουργία γραφείου Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, Συγκρότηση Τοπικού Συμβουλίου Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, Δημιουργία και διάδοση καλών πρακτικών στο πεδίο

της κοινωνικής επιχειρηματικότητας (Α.Σ. ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ).

- Δημιουργία Cluster γυναικείων συνεταιρισμών, Δημιουργία Δικτύου Μεντόρων, Σύσταση – λειτουργία χρηματοπιστωτικού εργαλείου κοινωνικού χαρακτήρα, Σχεδιασμός, ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση προτύπου συστήματος υπεργολαβιών μεταξύ φορέων του δημοσίου και κοινωνικών επιχειρήσεων, Δικτύωση σε τοπικό / περιφερειακό επίπεδο για τη διασύνδεση με τον ιδιωτικό φορέα, τους φορείς επιχειρηματικότητας, εθελοντικούς και μη κυβερνητικούς οργανισμούς (Α.Σ. ΕΝΕΡΓΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ).
- Ίδρυση και υποστήριξη λειτουργίας του δικαιοπάρochου φορέα στήριξης των κοινωνικών επιχειρήσεων, Ίδρυση και υποστήριξη λειτουργίας νέων κοινωνικών επιχειρήσεων μέσω της κοινωνικής δικαιόχρησης (Α.Σ. ΠΕΙΡΑΝ).
- Ίδρυση και λειτουργία δομής τεχνοκρατικής, διοικητικής και χρηματοοικονομικής υποστήριξης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, Ίδρυση και λειτουργία κοινωνικών επιχειρήσεων με τη μορφή Club Houses, Δημιουργία δικτύου εξατομικευμένης και ομαδικής υποστήριξης ψυχικά πασχόντων ατόμων, Σύσταση και λειτουργία 3 Κοι.Σ.Π.Ε (Α.Σ. ΣΥΝΕΡΓΙΑ).

➤ *Καινοτομία δομών:*

- Trade Houses, Διαπεριφερειακά Δίκτυα Υποστήριξης Γυναικείων Κοινωνικών Επιχειρήσεων, Ταμείο Αμοιβαίου Κεφαλαίου (Α.Σ. DIONI II).
- Cluster γυναικείων συνεταιρισμών, Δίκτυο Μεντόρων (Α.Σ. ΕΝΕΡΓΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ).
- Club Houses, Κοι.Σ.Π.Ε., Δομή Υποστήριξης (τεχνοκρατική, διοικητική και χρηματοοικονομική) Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, Δίκτυο εξατομικευμένης και ομαδικής υποστήριξης ψυχικά ασθενών (Α.Σ. ΣΥΝΕΡΓΙΑ).
- Κοινωνικές επιχειρήσεις δικαιόχρησης-social franchising (Α.Σ. ΠΕΙΡΑΝ)
- Τοπικό Συμβούλιο Επιχειρηματικότητας, Γραφείο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας (Α.Σ. ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ).

➤ *Καινοτομία διαδικασιών:*

- Διαδικασίες πιστοποίησης Κοινωνικών Επιχειρήσεων (Α.Σ. DIONI II).
- Διαδικασίες Δικαιοπάρochου Φορέα στήριξης των κοινωνικών επιχειρήσεων (Α.Σ. ΠΕΙΡΑΝ).

➤ *Καινοτομία προϊόντων:*

- Εργαλεία επιχειρηματικής υποστήριξης των κοινωνικών επιχειρήσεων (Μοντέλα και υποδείγματα επιχειρηματικής δράσης, Σύστημα αξιολόγησης κοινωνικής επιχειρηματικότητας, Τοπικό Σχέδιο Δράσης Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας κ.λ.π.) (Α.Σ. ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ).
- Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης και Αλληλεγγύης, Μοντέλο πιστοποίησης κοινωνικών επιχειρήσεων (Α.Σ. DIONI II).
- Χρηματοπιστωτικό εργαλείο (Α.Σ. ΕΝΕΡΓΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ) και μικροπίστωση (χρηματοοικονομικό προϊόν) (Α.Σ. DIONI II).

Μέτρο 3.1: Προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης

Στο Μέτρο 3.1 έχουν ενταχθεί 5 έργα για τα καινοτομικά χαρακτηριστικά των οποίων μπορούν να αναφερθούν ενδεικτικά τα εξής:

➤ *Καινοτομία περιεχομένου – ιδέας:*

- Ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της αύξησης της απασχολησιμότητας των ατόμων με κινητική αναπηρία με την ταυτόχρονη πρόταση μέτρων και λύσεων (εργαλείο αξιολόγησης εργαζόμενου και θέσης εργασίας, πιστοποιημένα συστήματα κατάρτισης, σύστημα τηλεργασίας, σύστημα ολοκληρωμένης παροχής πληροφοριών, ενημέρωση ατόμων με κινητική αναπηρία, εργοδοτών και πληθυσμού κ.λ.π.), Χρήση υποστηρικτικής τεχνολογίας στην αξιολόγηση και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με κινητική αναπηρία. (Α.Σ. ΠΡΩΤΕΑΣ).
- Το έργο προωθεί μια σφαιρική, καινοτόμο και αντιπροσωπευτική αντιμετώπιση του προβλήματος της έλλειψης της δια βίου μάθησης και της πιστοποίησης δεξιοτήτων εντός των ΜΜΕ, συμβάλλοντας έτσι στην διαδικασία σχεδιασμού πολιτικών απασχόλησης με την ενσωμάτωση θετικών μέτρων υπέρ των ευπαθών κοινωνικών ομάδων (Α.Σ. ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΜΜΕ).
- Σημαντική παρέμβαση στην αγορά εργασίας των τριών επιλεγμένων τομέων ενώ παράλληλα διευκολύνονται (μέσα από την κωδικοποίηση ειδικοτήτων) οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας. (Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ).
- Δημιουργία ενός συνόλου μηχανισμών, οργάνωσης, υποστήριξης, συμβουλευτικής και εκπαίδευσης στους κλάδους και στις ομάδες στόχους που αφορά στην κατεύθυνση της δημιουργίας learning organizations (καινοτομικές τεχνικές δια βίου μάθησης με το μοντέλο κυκλικής εργασίας) και παράλληλα με την υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογιών κατάρτισης (τηλεκπαίδευση), Ο συνδυασμός της αναβάθμισης δεξιοτήτων των ανέργων και εργαζομένων χαμηλών προσόντων και η ενσωμάτωση της τεχνικής της κυκλικής εργασίας στην παραγωγική διαδικασία για την ταυτόχρονη ανάπτυξη της ευελιξίας τόσο του εργατικού δυναμικού όσο και των επιχειρήσεων (Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ).
- Δημιουργία ενός συνόλου μηχανισμών υποστήριξης, συμβουλευτικής και εκπαίδευσης στο κλάδο της βιολογικής κτηνοτροφίας, ενός δηλαδή νέου κλάδου ουσιαστικά τόσο για την Περιφέρεια, όσο και για τη χώρα (Α.Σ. ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ).
- Ο θεσμός του Συμβούλου της Βιολογικής Κτηνοτροφίας (Α.Σ. ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ).

➤ *Καινοτομία στοχοθεσίας:*

- Προσαρμογή και στήριξη στοχευμένων θέσεων εργασίας για άτομα με κινητική αναπηρία. (Α.Σ. ΠΡΩΤΕΑΣ).
- Αξιοποίηση νέων τεχνολογικών εφαρμογών στην κατάρτιση (Α.Σ. ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΜΜΕ).

- Ανάπτυξη ενεργητικών προγραμμάτων προώθησης της απασχόλησης για εργαζόμενους και ανέργου που πλήττονται ή απειλούνται από αποκλεισμό στην αγορά εργασίας και εφαρμογή του συστήματος της κυκλικής εργασίας. (Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ).
- *Καινοτομία δράσεων:*
  - Δημιουργία μοντέλου αξιολόγησης εργασιακών δεξιοτήτων/αναγκών και μοντέλου ανάλυσης αναγκών εργασιακών χώρων για ΚΑ (ΑΝΑΛΥΣΗ), Σχεδιασμός προτύπων Ολικής Ποιότητας Καταρτίσεων, Δημιουργία εξ αποστάσεως υπηρεσίας για επαγγελματικό αυτό-προσδιορισμό και προσανατολισμό, Προσαρμοσμένη κατάρτιση σε "job coaches" (Α.Σ. ΠΡΩΤΕΑΣ).
  - Δημιουργία Παρατηρητηρίου της δια βίου μάθησης, Παραμετροποίηση και πιλοτική εφαρμογή του πρότυπου μοντέλου learning organization (Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ).
- *Καινοτομία δομών:*
  - Δομές Προώθησης και Εφαρμογής Τηλεκατάρτισης και εξ αποστάσεως Πιστοποίησης Δεξιοτήτων (Α.Σ. ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΜΜΕ).
  - Παρατηρητήριο της δια βίου μάθησης (Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ).
- *Καινοτομία διαδικασιών:*
  - Εξ αποστάσεως κατάρτιση (τηλεκπαίδευση) με τη χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΙΠΕ) (Α.Σ. ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΜΜΕ).
  - Πιστοποίηση προσόντων και δεξιοτήτων (Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, Α.Σ. ΠΡΩΤΕΑΣ).
- *Καινοτομία προϊόντων:*
  - Εργαλείο αξιολόγησης ομάδας στόχου και εργασιακών χώρων (θέσεων εργασίας), Οδηγός πιστοποίησης δεξιοτήτων για κινητικά ανάπηρους στο υπολογιστικό περιβάλλον, Οδηγοί καλής πρακτικής απασχόλησης και εργονομικών διευθετήσεων, Μοντέλο ολιστικής εκτίμησης αναγκών / δεξιοτήτων ομάδας στόχου, Πρωτόκολλο ανάλυσης θέσης εργασίας, χαρτογράφηση εργασιακών χώρων (προφίλ θέσης εργασίας), Πρωτόκολλο εφαρμογής υποστηρικτικής τεχνολογίας για επαγγελματική αποκατάσταση ατόμων με κινητική αναπηρία (Α.Σ. ΠΡΩΤΕΑΣ).
  - Σύστημα παρακολούθησης και προώθησης στην απασχόληση των ανέργων που συμμετέχουν στις δράσεις κυκλικής εργασίας, Πρότυπο μοντέλο learning Organisation (Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ).
  - Σύστημα Απόκτησης Επαγγελματικών Προσόντων (ΣΑΕΠ) στον κλάδο του περιβάλλοντος, Σύστημα Πιστοποίησης εξειδικευμένων προγραμμάτων (Α.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ).

Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιριών και των εργαζομένων

Στο Μέτρο 3.2 έχουν ενταχθεί 5 έργα τα οποία παρουσιάζουν στο σύνολο τους αρκετά καινοτομικά στοιχεία. Ενδεικτικά, με βάση την κατηγοριοποίηση της καινοτομίας, που έχει ήδη αναφερθεί, μπορούν να αναφερθούν, ανά κατηγορία, τα εξής καινοτομικά στοιχεία:

➤ *Καινοτομία περιεχομένου – ιδέας:*

- Πρόταση ενός μοντέλου ολοκληρωμένης συνέργιας με βάση την ενεργό συμμετοχή αντιπροσωπευτικών φορέων όλων των εμπλεκόμενων στον ναυπηγικό κλάδο (εργοδότες, σωματεία εργαζομένων, συνδικαλιστικοί φορείς, εκπαιδευτικά ιδρύματα και οργανισμοί, παροχείς τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, τοπικές αναπτυξιακές εταιρείες, φορείς της δημόσιας διοίκησης σε περιφερειακό επίπεδο) (Α.Σ ΝΕΩΡΙΟΝ II).
- Προώθηση των θεσμικών, κοινωνικών και επιχειρησιακών διαστάσεων της τηλεργασίας ως τεχνική ενίσχυσης της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων αλλά και ως μηχανισμός για την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη ιδιαίτερα ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού (Α.Σ. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ).
- Χρησιμοποίηση ευέλικτων μεθόδων παραγωγής προϊόντων και υπηρεσιών για την δημιουργία των προϋποθέσεων συνδυασμού της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής στον ευρύτερο αγροτικό / ημιαστικό χώρο. (Α.Σ. ΗΡΑ).

➤ *Καινοτομία στοχοθεσίας:*

- Χρήση ευέλικτων μορφών εργασίας (τηλεργασία, τηλεμπόριο, τηλεσυνεργασία) οι οποίες αποτελούν διέξοδο σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού που αντιμετωπίζουν διακρίσεις (μητέρες, ΑΜΕΑ, αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών κ.λ.π.), Προώθηση και πιλοτική εφαρμογή ευέλικτων τρόπων παραγωγής και οργάνωσης της εργασίας όσον αφορά τις παραγωγικές μεθόδους, τον χρόνο και τόπο εργασίας (Α.Σ E-QUALITY).
- Παροχή αντικειμενικού πλαισίου στο οποίο θα βασιστεί η διαπραγμάτευση και η συνεργασία μεταξύ κοινωνικών συνομιλητών για την εφαρμογή νέων ευέλικτων συστημάτων παραγωγής και απασχόλησης χωρίς να διαταραχθούν οι εργασιακές σχέσεις (Α.Σ E-QUALITY).
- Επιλογή και παραγωγική μεταβολή και αναδιάρθρωση με στόχο την ενίσχυση του παραγωγικού ανθρώπινου δυναμικού όχι μόνο σε επίπεδο επιχείρησης αλλά και σε επίπεδο κλάδου (Α.Σ ΝΕΩΡΙΟΝ II).
- Εισαγωγή σύγχρονων συστημάτων και εργαλείων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού στη ναυπηγική βιομηχανία για την αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων των απασχολούμενων και των νεοεισερχόμενων στον κλάδο σύμφωνα με τις σύγχρονες εργασιακές απαιτήσεις (Α.Σ ΝΕΩΡΙΟΝ II).
- Ανάπτυξη μηχανισμών κλαδικού διαλόγου μεταξύ των εμπλεκόμενων κοινωνικών εταίρων για το ζήτημα της απασχόλησης (Α.Σ ΝΕΩΡΙΟΝ II).
- Ανάδειξη, μελέτη και δοκιμή της τηλεργασίας ως όχημα για τη δημιουργία νέων δυνατοτήτων απασχόλησης, και βελτίωση της ποιότητας της εργασιακής ζωής (Α.Σ. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ).
- Διερεύνηση των επιπτώσεων της μεταφοράς της εργασίας (τηλεργασία) στο σπίτι του τηλεεργαζόμενου (Α.Σ. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ).

- Καθορισμός του πλαισίου για την προσαρμογή τόσο των εργαζομένων όσο και των επιχειρήσεων του κλάδου τροφίμων στην εισαγωγή και εφαρμογή νέων τεχνολογιών και καινοτομίας, Ανάπτυξη και εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού υποστήριξης της προσαρμογής των εργαζομένων και των επιχειρήσεων του κλάδου τροφίμων στις διορθωτικές αλλαγές που επιβάλλονται από τις νέες τεχνολογίες και την καινοτομία (Α.Σ. ΕΥΤΡΟΦΙΑ).
  - Η συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (ελαστικό ωράριο, εργασία στο σπίτι κ.λ.π.) για τις γυναίκες του αγροτικού χώρου (Α.Σ. ΗΡΑ).
- *Καινοτομία δράσεων:*
- Υλοποίηση ενεργειών αξιολόγησης (διαγνωστική επιχειρήσεων, benchmarking, ευρωπαϊκός δείκτης ικανοποίησης πελατών) που επιτρέπουν την συστηματική τεκμηρίωση της σκοπιμότητας των νέων ευέλικτων μορφών εργασίας, Πιλοτική εφαρμογή μέτρησης παραγωγικότητας και σύνδεσης με τις αμοιβές σχετικά με τις νέες ευέλικτες μορφές εργασίας (Α.Σ Ε-QUALITY).
  - Δημιουργία forum για την απασχόληση με συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων με στόχο την κοινή αντίληψη και αντιμετώπιση των προβλημάτων απασχόλησης τόσο σε επίπεδο επιχείρησης όσο και σε κλαδικό επίπεδο.(Α.Σ ΝΕΩΡΙΟΝ II).
  - Αναβάθμιση διασύνδεσης επιχειρήσεων κλάδου με το επιχειρησιακό τους περιβάλλον (Α.Σ ΝΕΩΡΙΟΝ II).
  - Ανάπτυξη και λειτουργία Συντονιστικού Οργάνου Διαβούλευσης των κοινωνικών συνομιλητών για τις νέες μορφές εργασίας (Α.Σ. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ).
- *Καινοτομία δομών:*
- Forum για την απασχόληση (Α.Σ ΝΕΩΡΙΟΝ II).
  - Παρατηρητήριο Νέων Μορφών Εργασίας – Τηλεργασίας – Δια Βίου Μάθηση (Α.Σ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ).
  - Συντονιστικό Όργανο Διαβούλευσης των Κοινωνικών Συνομιλητών για τις Νέες Μορφές Οργάνωσης της Εργασίας (Α.Σ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ).
  - Παρατηρητήριο για θέματα που αφορούν τις νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας (Α.Σ. ΕΥΤΡΟΦΙΑ).
  - Ηλεκτρονικό δίκτυο υποστήριξης της εισαγωγής και εφαρμογής καινοτομιών εργασίας στον κλάδο τροφίμων (Α.Σ ΕΥΤΡΟΦΙΑ).
- *Καινοτομία διαδικασιών:*
- Καθορισμός κρίσιμων σημείων οργάνωσης και λειτουργίας μιας επιχείρησης τροφίμων για την επιτυχή υιοθέτηση καινοτομιών και ανάπτυξη σχετικού εργαλείου αξιολόγησης (Α.Σ. ΕΥΤΡΟΦΙΑ).
  - Ανάπτυξη και εφαρμογή μεθοδολογίας για την οργάνωση θέσεων εργασίας με έμφαση στις καινοτόμες μορφές απασχόλησης (Α.Σ. ΕΥΤΡΟΦΙΑ).
  - Εντοπισμός και ανάλυση των κρίσιμων σημείων σε επίπεδο κοινωνικού διαλόγου για την εφαρμογή καινοτομιών εργασίας και διοίκησης προϊόντων στον κλάδο τροφίμων και εκπόνηση σχετικού Υποδείγματος Πλαισίου Κοινωνικού Διαλόγου και Εργασιακών Σχέσεων (Α.Σ. ΕΥΤΡΟΦΙΑ).

- Μέτρηση Ευρωπαϊκού Δείκτη Ικανοποίησης Πελατών (ECSI) σε επιχειρήσεις (Α.Σ E-QUALITY).
  - Χρήση συστήματος διαγνωστικής (benchmarking) στον κλάδο τουρισμού (Α.Σ E-QUALITY).
  - Ανάπτυξη κοινού συστήματος διαχείρισης – οργάνωσης παραγωγής (Α.Σ ΝΕΩΡΙΟΝ II).
- *Καινοτομία προϊόντων:*
- Εγχειρίδια εφαρμογής μεθόδων τηλεργασίας, μέτρησης της παραγωγικότητας και τρόπων σύνδεσης με τις αμοιβές, εφαρμογής διαγνωστικής των επιχειρήσεων, εφαρμογής μεθόδων benchmarking, υιοθέτησης μέτρησης και αξιοποίησης του ECSI. (Α.Σ E-QUALITY).
  - Μεθοδολογία Οργάνωσης και αξιολόγησης της εφαρμογής καινοτομιών εργασίας στον κλάδο τροφίμων (Α.Σ ΕΥΤΡΟΦΙΑ).
  - Σύστημα Οργάνωσης και Διοίκησης για την εισαγωγή καινοτομιών στις επιχειρήσεις τροφίμων (Model I.F.Q.M.) (Α.Σ ΕΥΤΡΟΦΙΑ).
  - Οδηγός Ειδικοτήτων και Γνωστικών Πεδίων / Δεξιοτήτων του κλάδου τροφίμων (Α.Σ ΕΥΤΡΟΦΙΑ).
  - Ανάλυση, Κωδικοποίηση, Χαρτογράφηση των ειδικοτήτων του κλάδου τροφίμων (Α.Σ. ΕΥΤΡΟΦΙΑ).
  - Επαγγελματικό profile και σταδιοδρομίας εργαζομένων σε call centre (Α.Σ. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ).
  - Εκπαιδευτικά πακέτα με τη μέθοδο curriculum σε θέματα επιχειρηματικότητας/ προσαρμοστικότητας, χρήση νέας τεχνολογίας και αειφόρου ανάπτυξης (Α.Σ. ΗΡΑ)

Μέτρο 4.1: Συνδυασμός Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής

Μέτρο 4.2:Ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού

Στο πλαίσιο του Μέτρου 4.2 έχουν ενταχθεί 4 έργα που αντιμετωπίζουν το φαινόμενο του επαγγελματικού διαχωρισμού λόγω φύλου και προωθούν την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών στον εργασιακό χώρο. Όσον αφορά τα καινοτομικά στοιχεία που παρουσιάζουν οι προτεινόμενες προσεγγίσεις μπορούν ενδεικτικά να αναφερθούν τα κάτωθι:

- *Καινοτομία περιεχομένου – ιδέας:*
- Άμβλυση των παραγόντων κοινωνικού αποκλεισμού που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες σε καθεστώς αφανούς εργασίας (Α.Σ. ΓΙΑ ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ).
  - Εξάλειψη των προκαταλήψεων που οδηγούν σε φαινόμενα επαγγελματικού διαχωρισμού με βάση το φύλλο και τη μείωση του ανοίγματος στις αμοιβές μεταξύ ανδρών και γυναικών τεχνικών. (Α.Σ. ΑΘΗΝΑ) και καταπολέμηση των αιτιών που προκαλούν και αναπαράγουν το φαινόμενο του διαχωρισμού της αγοράς εργασίας τόσο οριζόντια (διάκριση επαγγελματών σε ανδρικά και γυναικεία) όσο και κάθετα (γυάλινη οροφή) (Α.Σ EQUAL ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ).

- Ανάπτυξη και προώθηση των αναγκαίων θεσμών, μέτρων και πρακτικών ίσων ευκαιριών σε επίπεδο εθνικής πολιτικής για την ισότητα των ευκαιριών στην εργασία, (Α.Σ. ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ).
  - Η προώθηση του Συμβούλου Ισότητας στις επιχειρήσεις (Α.Σ. ΑΘΗΝΑ, Α.Σ. ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ).
  - Ο ρόλος του Διαμεσολαβητή ανάμεσα σε γυναίκες και εργοδότες για την αφανή εργασία των γυναικών, οι γυναίκες επιχειρηματίες – mentors που θα αποτελέσουν επαγγελματικό πρότυπο στις νέες επαγγελματίες (Α.Σ. ΓΙΑ ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ).
- *Καινοτομία στοχοθεσίας:*
- Ανάδειξη των διαστάσεων του φαινομένου της αφανούς εργασίας των γυναικών και ανάπτυξη εξειδικευμένων δράσεων (Α.Σ. ΓΙΑ ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ).
  - Ανάπτυξη μηχανισμών και δράσεων για την αύξηση της απασχόλησης των γυναικών στα τεχνικά επαγγέλματα (Α.Σ. ΑΘΗΝΑ).
  - Μείωση του κάθετου επαγγελματισμού διαχωρισμού βάση φύλου, Ενίσχυση των μηχανισμών ενσωμάτωσης της αρχής της ισότητας στο χώρο εργασίας, Ανάπτυξη και προώθηση επιμέρους μέτρων και καλών πρακτικών ίσων ευκαιριών στις επιχειρήσεις (Α.Σ. ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ).
- *Καινοτομία δράσεων:*
- Δημιουργία μηχανισμού εξατομικευμένης παρέμβασης των αφανώς εργαζομένων γυναικών και ευαισθητοποίησης του οικογενειακού περιβάλλοντος και των εργοδοτών τους, (Α.Σ. ΓΙΑ ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ).
  - Ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίων ίσων ευκαιριών (ισότητας) σε επιχειρήσεις τουρισμού, Ανάπτυξη εργαλείων επαγγελματικής συμβουλευτικής για την προώθηση της εργασιακής ανέλιξης των γυναικών στον κλάδο τουρισμού, Εφαρμογή προγραμμάτων αλλαγής νοοτροπίας στα ανώτερα στελέχη των επιχειρήσεων και των υπουργείων, Διαμόρφωση πλαισίου και ουσιαστικού περιεχομένου κοινωνικού διαλόγου για την προώθηση μέτρων και πρακτικών προώθησης ίσων ευκαιριών στην απασχόληση και την καριέρα των γυναικών, (Α.Σ. ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ).
  - Πιλοτική εφαρμογή σχεδίων ισότητας, Δημιουργία και διατήρηση μόνιμων πλαισίων διαλόγου σε περιφερειακό επίπεδο για την προώθηση της ισότητας στην αγορά εργασίας (Α.Σ. EQUAL – ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ).
  - Ανάπτυξη και πιλοτική εφαρμογή νέων εκπαιδευτικών πακέτων και υπηρεσιών πληροφορικής και επικοινωνιών (Α.Σ. ΑΘΗΝΑ).
- *Καινοτομία δομών:*
- Παρατηρητήριο της Γυναικείας Απασχόλησης στα Τεχνικά Επαγγέλματα (Α.Σ. ΑΘΗΝΑ).
  - Δίκτυο Κέντρων Γυναικείας Απασχόλησης και το Δίκτυο Τηλε-πληροφόρησης – ενημέρωσης (Α.Σ. ΓΙΑ ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ), Ειδικά Κέντρα Γυναικείας Απασχόλησης (Α.Σ. EQUAL – ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ).
  - Γραφείο Προώθησης Ίσων Ευκαιριών στην Εργασία και την Καριέρα (Α.Σ. ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ).

- *Καινοτομία διαδικασιών:*
  - Παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών ένταξης της ισότητας των ευκαιριών στο χώρο εργασίας (δημόσιο και ιδιωτικό) (Α.Σ. EQUAL – ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ).
  - Ανοικτή και εξ αποστάσεως κατάρτιση γυναικών για την υποστήριξη της εργασιακής τους εξέλιξης (Α.Σ. ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ).
- *Καινοτομία προϊόντων:*
  - Μοντέλα ευαισθητοποίησης εργοδοτών και στελεχών επιχειρήσεων για την εφαρμογή πολιτικών ισότητας στον εργασιακό χώρο, μεθοδολογία πιστοποίησης προσόντων και εργαλεία πιστοποίησης ποιότητας προϊόντων – υπηρεσιών σε νέες μορφές τουρισμού, Οδηγός Καλών Πρακτικών ορθής περιβαλλοντικής διαχείρισης, Μεθοδολογία πιστοποίησης προσόντων και εργαλεία πιστοποίησης ποιότητας προϊόντων – υπηρεσιών σε νέες μορφές τουρισμού (Α.Σ. ΓΙΑ ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ).
  - Εργαλείο συγκριτικής αξιολόγησης (benchmarking) του επιπέδου ισότητας ευκαιριών στις ελληνικές επιχειρήσεις, Μεθοδολογία και εργαλεία σύστασης και λειτουργίας δικτύων για την καταπολέμηση του διαχωρισμού (Α.Σ. EQUAL - ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ).
  - Σχέδια Ισότητας (equality plans) και Οδηγός Εφαρμογής Σχεδίων Ισότητας (Α.Σ. ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ, Α.Σ. EQUAL - ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ).
  - Ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο για την ανοικτή και εξ αποστάσεως κατάρτιση σε σύγχρονη και ασύγχρονη μορφή (Α.Σ. ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ).

Μέτρο 5.1: Οι αιτούντες άσυλο

Στο Μέτρο 5.1 έχει ενταχθεί ένα μόνο έργο εκείνο της Α.Σ «ΑΝΑΔΡΑΣΗ – ΙΣΤΟΣ» όσον αφορά τα καινοτομικά του στοιχεία μπορούν να αναφερθούν ενδεικτικά τα εξής:

- Η δημιουργία κατάλληλων δομών όπως Γραφείο Στήριξης, Γραφείο Συμβουλευτικής και Γραφείο Προώθησης στην Απασχόληση των αιτούντων άσυλο, η στελέχωση των οποίων θα γίνει από άτομα της Ομάδας Στόχου μετά από ειδική κατάρτιση
- Η ανάπτυξη και λειτουργία μιας Κοινής Βάσης Δεδομένων στην οποία θα καταχωρούνται όλα τα στοιχεία των αιτούντων άσυλο για την συντονισμένη παροχή υπηρεσιών και την προώθηση στην απασχόληση των αιτούντων άσυλο
- Η ηλεκτρονική δικτύωση των προαναφερθέντων δομών μέσω της Κοινής Βάσης Δεδομένων με στόχο την σύζευξη προσφοράς – ζήτησης εργασίας με αξιοποίηση των δεξιοτήτων της Ομάδας Στόχου μέσω της προσέγγισης των εργοδοτών
- Ο ρόλος του Διαμεσολαβητή που θα παρέχει βοήθεια στους αιτούντες άσυλο.
- Η εφαρμογή Ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης Give a Chance

Σύνοψη των συμπερασμάτων από την χαρτογράφηση της Καινοτομίας κατά τον Α' Κύκλο εφαρμογής

Σε συνέχεια της χαρτογράφησης της καινοτομίας ανά Μέτρο, ακολουθεί η χαρτογράφηση της στο σύνολο του Προγράμματος. Με βάση τα όσα αναφέρθηκαν

ανωτέρω μπορούν, όσον αφορά τα καινοτομικά στοιχεία στο σύνολο του προγράμματος, να επισημανθούν τα κάτωθι:

- ♦ Το Πρόγραμμα στο σύνολό του παρουσιάζει ικανοποιητικό βαθμό καινοτομίας, κυρίως καινοτομία ενδογενή, όσον αφορά το περιεχόμενο και τις ιδέες των έργων. Το είδος αυτό της καινοτομίας διαχέεται και μεταφέρεται ικανοποιητικά στη στοχοθεσία, στις δράσεις και τα προϊόντα. Όσον αφορά τις δομές η καινοτομία που παρουσιάζεται είναι σε μεγάλο βαθμό εκ μεταφοράς, δηλαδή δοκιμάζονται στα έργα δομές που εφαρμόζονται με επιτυχία είτε σε Ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο ή σε άλλους τομείς και θεματικούς χώρους. Τέλος οι διαδικασίες παρουσιάζουν έναν αρκετά χαμηλό βαθμό καινοτομίας, και όπου αυτό συμβαίνει πρόκειται για μεταφορά βέλτιστων ή δοκιμασμένων πρακτικών. Το χαμηλό αυτό ποσοστό σημαίνει ότι οι περισσότερες διαδικασίες έχουν ήδη δοκιμασθεί και περισσότερο εμφανίζουν νεωτεριστικά παρά καινοτομικά στοιχεία.
- ♦ Το Μέτρο 4.2 παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό καινοτομίας και ακολουθούν τα Μέτρα 3.2, 1.2 και 2.2. Αναλυτικότερα:
  - Όσον αφορά στο Μέτρο 4.2, η καινοτομία παρουσιάζεται σε ικανοποιητικό βαθμό κυρίως στο περιεχόμενο / ιδέα, με αντίστοιχη διάχυση των καινοτόμων στοιχείων κυρίως στις δράσεις και στα προϊόντα,
  - Το Μέτρο 3.2 παρουσιάζει ικανοποιητικό βαθμό καινοτομίας κυρίως περιεχομένου / ιδέας με αντίστοιχη διάχυση της καινοτομίας στη στοχοθεσία,
  - Στο Μέτρο 1.2 ικανοποιητικό βαθμό καινοτομίας παρουσιάζουν η στοχοθεσία, οι δομές και οι δράσεις
  - Το Μέτρο 2.2 παρουσιάζει καινοτομία κυρίως στοχοθεσίας, δομών και δράσεων σε βαθμό που δικαιολογεί και τον χαρακτήρα ολόκληρου του μέτρου για τα ελληνικά δεδομένα
- ♦ Τα Μέτρα 1.1, 2.1, 3.1 και 5.1 παρουσιάζουν χαμηλό βαθμό καινοτομίας η οποία εντοπίζεται κυρίως στο περιεχόμενο / ιδέα.
- ♦ Η συνεισφορά της καινοτομίας των έργων των ΑΣ, στο σύνολο ενός Μέρους, και ειδικότερα στην περίπτωση μέτρων που εμφανίζουν μέτριο βαθμό καινοτομίας, (M1.1., M 2.1.), δεν είναι ισοβαρής. Δηλαδή, υλοποιούνται έργα που παρουσιάζουν σημαντικό βαθμό ή στοιχεία καινοτομίας σε αρκετά από τα χαρακτηριστικά τους ενώ ταυτόχρονα υπάρχουν και έργα με χαμηλό βαθμό εισαγωγής καινοτομίας.
- ♦ Η καινοτομία ιδέας / περιεχομένου διαχέεται και μεταφέρεται ικανοποιητικά στη καινοτομία στόχων, δράσεων και προϊόντων.
- ♦ Οι διαδικασίες παρουσιάζουν έναν αρκετά χαμηλό βαθμό καινοτομίας, και όπου αυτό συμβαίνει πρόκειται για μεταφορά βέλτιστων ή δοκιμασμένων πρακτικών. Το χαμηλό αυτό ποσοστό σημαίνει ότι οι περισσότερες διαδικασίες έχουν ήδη δοκιμασθεί και περισσότερο εμφανίζουν νεωτεριστικά παρά καινοτομικά στοιχεία.
- ♦ Στα έργα του Προγράμματος παρουσιάζονται και νέες προσεγγίσεις, δηλαδή νέες πρακτικές και πολιτικές, σε συγκεκριμένα θέματα οι οποίες μπορούν να ενσωματωθούν στις εθνικές πολιτικές για τα θέματα αυτά.

- ♦ Τα αποτελέσματα από την υλοποίηση των έργων, και κατά συνέπεια και η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής των καινοτομικών στοιχείων τους, θα μπορέσουν να παρατηρηθούν και να αξιολογηθούν μόνον μετά από ένα εύλογο χρονικό διάστημα από το τέλος του Προγράμματος.

Μηχανισμοί υποστήριξης της εφαρμογής των βασικών αρχών της Πρωτοβουλίας

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ότι οι βασικές Αρχές υλοποίησης του Προγράμματος Equal θα διατρέχουν το σύνολο των έργων που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο αυτό, αφενός τέθηκαν εξ αρχής συγκεκριμένα κριτήρια επιλογής σχεδίων έργων και αφετέρου δημιουργήθηκαν βοηθητικοί υποστηρικτικοί μηχανισμοί.

Έτσι, αρχικά και κύρια, οι διαδικασίες επιλογής βασίστηκαν στα εξής:

- ♦ ύπαρξη ομάδων φορέων που δεσμεύονται και προαποδέχονται να συστήσουν ΑΣ, με σκοπό την υλοποίηση ενός σχεδίου της EQUAL
- ♦ υλοποίηση συνεργασίας ΑΣ από δύο τουλάχιστον κράτη-μέλη
- ♦ συμμετοχή των ομάδων στόχου στην επιλογή και υλοποίηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων
- ♦ ανάπτυξη εργασιακών/κοινωνικών δεξιοτήτων των ομάδων στόχου
- ♦ προώθηση πρακτικών διαμεσολάβησης και διαμεσολαβητών που προέρχονται από τους ίδιους τους επωφελούμενους
- ♦ ψυχολογική υποστήριξη των ατόμων που υφίστανται τον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας
- ♦ ισότητα των δύο φύλων ως ενδογενές συστατικό στοιχείο του προγραμματισμού, από την αρχική ανάλυση και την διαμόρφωση στρατηγικής έως και την τελική εφαρμογή και υλοποίηση όλων των δράσεων κάθε παρέμβασης
- ♦ δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης
- ♦ υιοθέτηση των καλών πρακτικών από ένα κύκλο φορέων (επιχειρήσεων, κοινωνικών εταίρων, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης κλπ).

Επιπρόσθετα δημιουργήθηκαν και οι ακόλουθοι υποστηρικτικοί μηχανισμοί:

- ♦ Η θέσπιση του Ν.2956/2001, άρθρο 42 (ΦΕΚ Α 258/6.11.2001) για τη θεσμοθέτηση, τη σύσταση και τον τρόπο λειτουργίας της Αναπτυξιακής Σύμβασης μέσω συγκεκριμένης νομικής μορφής.
- ♦ Η δημιουργία κοινής βάσης δεδομένων στην ιστοσελίδα της Equal με το προφίλ και το περιεχόμενο των δράσεων των έργων όλων των ΑΣ των κρατών-μελών για τη διευκόλυνση της αναζήτησης διακρατικού εταίρου.
- ♦ Η εκπόνηση «Οδηγού Διακρατικότητας»
- ♦ Η ανάπτυξη ειδικών σχεδίων δράσης και σύναψη Συμφώνων Διακρατικής Συνεργασίας (TCAs)
- ♦ Η κάλυψη δαπανών (διακρατικότητας) για ταξίδια, τηλεδιασκέψεις, συναντήσεις εργασίας, κ.ά.
- ♦ Η ύπαρξη -και μόνο- της Ενέργειας III (άκρως πρωτοποριακή στην υλοποίηση προγραμμάτων ΕΚΤ και λοιπών πρωτοβουλιών), ως ενσάρκωση της αρχής του mainstreaming

- ♦ Η σύνταξη του Οδηγού Εφαρμογής της Ενέργειας III, το Αναλυτικό Σχέδιο Δράσης για την Ενέργεια III, το Κοινό Πρόγραμμα Εργασιών των Εθνικών Θεματικών Δικτύων
- ♦ Η διοργάνωση διημερίδας στους Δελφούς (Οκτώβριος 2003), η οποία ξεκίνησε με την παρουσίαση από την ΕΥΔ του Οδηγού εφαρμογής της Ενέργειας III και με μια «bottom – up» προσέγγιση όπου ευνοήθηκε η ενεργός συμμετοχή όλων των φορέων των ΑΣ, κατέληξε στη δημιουργία της δομής του έργου, του σχηματισμού ομάδων εργασίας και κοινών προγραμμάτων εργασιών. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί ότι στα ΚΠΕ που αφορούσαν στη διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής προς την Πολιτεία αίσθηση δημιούργησε η απουσία φορέων εκπροσώπησης των ομάδων –στόχο, κάτι που Σύμβουλος Αξιολόγησης προτείνει να μη συμβεί στο Β΄ κύκλο.
- ♦ Η δημιουργία μέσα από τα επιμέρους σχέδια δράσης μιας σειράς δομών και μηχανισμών που στόχο είχαν την ενδυνάμωση της αντίστοιχης ομάδας-στόχο: – Ανάπτυξη και εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού υποστήριξης της προσαρμογής των εργαζομένων και των επιχειρήσεων του κλάδου τροφίμων στις διορθωτικές αλλαγές που επιβάλλονται από τις νέες τεχνολογίες και την καινοτομία (Α.Σ. ΕΥΤΡΟΦΙΑ) – Δημιουργία μηχανισμού εξατομικευμένης παρέμβασης των αφανώς εργαζομένων γυναικών και ευαισθητοποίησης του οικογενειακού περιβάλλοντος και των εργοδοτών τους, (Α.Σ. ΓΙΑ ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ) – Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος εξ΄ αποστάσεως πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΑΣ Δίκτυο προώθησης της δια βίου κατάρτισης και εξ αποστάσεως πιστοποίησης δεξιοτήτων στις ΜΜΕ), κ.ά.

Ο ρόλος των βασικών αρχών στο σχεδιασμό νέων μοντέλων καταπολέμησης των διακρίσεων

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία Equal, εκτιμάται ότι έπαιξε και μέσω του Β' Κύκλου εφαρμογής θα εξακολουθήσει να παίζει καίριο ρόλο προς την πραγμάτωση των πολιτικών στόχων που επιδιώκονται στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση.

Σύμφωνα με γνωστές στατιστικές ενδείξεις, η Ελληνική αγορά εργασίας, αλλά και ευρύτερα η Ελληνική κοινωνία για μια σειρά από πολιτικούς, οικονομικούς, ιστορικούς αλλά και πολιτισμικούς λόγους, παρουσιάζει δυσίμους και διαρθρωτικά προβλήματα που έχουν ως τελικό αποτέλεσμα την ύπαρξη διακρίσεων και ανισοτήτων στην απασχόληση.

Ένα ευρύ κοινωνικό σύνολο αποτελούμενο από διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες όσον αφορά στα «ιδιαιτέρα» κοινωνικά χαρακτηριστικά τους, αντιμετωπίζει μια σειρά δυσκολιών και προκαταλήψεων που εμποδίζουν την κοινωνική και κυρίως την επαγγελματική τους ένταξη / επανένταξη. Η ενσωμάτωση των μειονεκτούσων ομάδων δυσχεραίνεται ακόμα περισσότερο από τα υψηλά επίπεδα ανεργίας στη Ελλάδα. Επισημαίνεται ότι οι ενέργειες της πολιτείας ως προς τις μειονεκτούσες αυτές ομάδες δεν θα έπρεπε να αποτελούν απλώς μέσο επαγγελματικής αποκατάστασης, αλλά να στοχεύουν στην ευρύτερη κοινωνική τους ένταξη και αποδοχή μέσω μιας ολοκληρωμένης και συνεχούς ενθάρρυνσης και στήριξης. Παρά το γεγονός ότι οι διακρίσεις και ανισότητες στην αγορά εργασίας αποτελούν αντικείμενο παρέμβασης ενός συνόλου πολιτικών και μέτρων που αποτυπώνονται στα Σχέδια δράσης για την Απασχόληση ήδη από το έτος 1998, αλλά και τη δραστηριοποίηση διάφορων φορέων σε συνδυασμό με την εφαρμογή μιας σειράς πολιτικών και μέτρων επαγγελματικής κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης, οι διακρίσεις και ανισότητες στην αγορά εργασίας σε βάρος των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων δεν έχουν μειωθεί.

Στρατηγικός στόχος της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL, όπως σχεδιάστηκε και ανακοινώθηκε από την Επιτροπή, είναι να λειτουργήσει ως δοκιμαστικό έδαφος για την ανάπτυξη και τη διάδοση νέων τρόπων για την εφαρμογή πολιτικών στον τομέα της απασχόλησης, προκειμένου να αντιμετωπισθεί κάθε μορφή διακρίσεων και ανισοτήτων που βιώνουν όσοι επιζητούν πρόσβαση στην αγορά εργασίας ή βρίσκονται ήδη σε αυτή.

Η στρατηγική επίτευξης του στόχου αυτού αναπτύσσεται βάσει θεματικών πεδίων προτεραιότητας, τα οποία ορίζονται Στο πλαίσιο των τεσσάρων αξόνων της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση και εξειδικεύονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ).

Η Πρωτοβουλία, αξιοποιώντας τις εμπειρίες των Πρωτοβουλιών ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ και ADAPT, υλοποιείται μέσω *Αναπτυξιακών Συμπράξεων* που μπορεί να καθιερωθούν σε τοπικό, περιφερειακό ή και κλαδικό επίπεδο και τα σχέδιά τους στα θεματικά πεδία που ορίζονται Στο πλαίσιο των τεσσάρων αξόνων της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση. Εκτός από τη δημιουργία Αναπτυξιακών Συμπράξεων (Α.Σ.), κυρίαρχο στοιχείο της Πρωτοβουλίας αποτελεί η χρήση *καινοτόμων* προσεγγίσεων ως μέσο για την επίτευξη των στόχων των Α.Σ., η ανάπτυξη επιτυχών καινοτομιών, μέσω *διακρατικής συνεργασίας* και τέλος η *ευρύτερη εφαρμογή* και *διάδοση* των προϊόντων που θα προκύψουν, προκειμένου να επιτευχθεί ο μέγιστος αντίκτυπος στην κεντρική πολιτική.

Μέχρι και σήμερα η διαδικασία που ακολουθείται για την εκπόνηση των όποιων πολιτικών έχει τα χαρακτηριστικά μιας “up to bottom” προσέγγισης.

- ♦ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεσμεύεται να προωθήσει Στρατηγικές και Μοντέλα σχετικά με την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, την πλήρη απασχόληση, την αειφόρο και βιώσιμη ανάπτυξη, όπως αυτά διαμορφώνονται σε Συνόδους Κορυφής (π.χ. Λισσαβόνα 2000), και διαμορφώνει την Κοινωνικής Ατζέντα
- ♦ Αρχίζει ο κοινωνικός διάλογος στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως εργαλείο γνωμοδότησης και διαπραγμάτευσης, μεταξύ κοινωνικών εταίρων που προέρχονται από πολλούς και διαφορετικούς οργανισμούς, οργανώσεις και συνομοσπονδίες (σε ευρωπαϊκό ή/και εθνικό επίπεδο) που λειτουργούν ως ομάδες πίεσης ή ομάδες συμφερόντων και μετέχουν ενεργά στις συλλογικές διαπραγματεύσεις
- ♦ Οι κοινωνικοί εταίροι μετέχουν στην προετοιμασία των Εθνικών Σχεδίων Δράσης (εν προκειμένω) για την Απασχόληση.
- ♦ Τα εθνικά σχέδια δράσης προδιαγράφουν τις προκύπτουσες πολιτικές για την απασχόληση, οι οποίες με τη σειρά τους τίθενται σε κοινωνικό διάλογο και δημόσια διαβούλευση⁶.

Αποτέλεσμα: Αν και η όλη διαδικασία φαντάζει δημοκρατική και αποτελεσματική, η εμπειρία έχει δείξει ότι πλην ελαχίστων εξαιρέσεων οι διμερείς ή/και τριμερείς διαβουλεύσεις δεν αποδίδουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα, ενώ υπάρχουν φορές που έχουν οδηγήσει σε αδιέξοδο. Αυτό μαρτυρά η εμπειρία των κοινωνικών εταίρων όχι μόνο σε εθνικό αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το αποτέλεσμα αυτό αποτελεί μια πραγματικότητα που προβληματίζει. Τα αίτια πιθανώς βρίσκονται :

- ♦ Στο γεγονός ότι αν και ο κοινωνικός διάλογος διεξάγεται μέσα από μόνιμες δομές διαλόγου, δεν είναι συνεχής και ως εκ τούτου δεν εξασφαλίζεται σχεδιασμός και στρατηγική μακράς πνοής.
- ♦ Στην ύπαρξη ζητημάτων θεσμικής ανεπάρκειας ή άρθρωσης των υφιστάμενων δομών (π.χ. η διευρυμένη σύνθεση και ο μεγάλος αριθμός μελών των Εθνικών Επιτροπών Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας σε συνδυασμό με την έλλειψη προσδιορισμού των γενικών και ειδικών αρμοδιοτήτων τους, εκ προοιμίου μετριάζουν το ρόλο τους, εμπεριέχοντας τον κίνδυνο γραφειοκρατικής λειτουργίας τους και καθιστώντας τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων μη αποτελεσματική).
- ♦ Στην απουσία συναινετικών διαδικασιών και κουλτούρας διαλόγου, στην πολυδιάσπαση των συνδικαλιστικών οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων, στα χαμηλά ποσοστά αντιπροσωπευτικότητας των συλλογικών φορέων, στην αδυναμία τους να ανταποκριθούν εγκαίρως στις ραγδαίες

---

⁶ Ο κοινωνικός διάλογος για θέματα εργασίας στη Ελλάδα άρχισε να διεξάγεται μέσα σε ένα οργανωμένο θεσμικό πλαίσιο μόνο μετά τη δεκαετία του 1980 και κυρίως μετά τη δεκαετία του 1990. Μέχρι τότε, το σύστημα των εργατικών σχέσεων χαρακτηριζόταν από έντονο κρατικό παρεμβατισμό, πελατειακές σχέσεις, υποτυπώσεις συμμετοχικές διαδικασίες και έλλειψη διαφάνειας και δημοκρατικών διαδικασιών. Σήμερα, τα βασικά τυπικά όργανα για τη διεξαγωγή του κοινωνικού διαλόγου, σε εθνικό επίπεδο, είναι η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, η Εθνική Επιτροπή Απασχόλησης, η Εθνική Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, ο Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας, το Εθνικό Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας και τα Συμβούλια των Εργαζομένων.

εξελίξεις της σύγχρονης πραγματικότητας (εθνικής, ευρωπαϊκής, παγκόσμιας), κ.λ.π.

Η αδυναμία των κοινωνικών εταίρων να διατυπώσουν κοινά αποδεκτές και βιώσιμες προτάσεις έχει πλέον οδηγήσει στη διαιώνιση του κεντρικού ρόλου του κράτους στη ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων και στη μονομερή διαμόρφωση πολιτικών απασχόλησης. Παράλληλα, σε μια εποχή με καθοριστικές εξελίξεις σε ένα ευρύτερο φάσμα της κοινωνικό-οικονομικής ζωής και ιδιαιτέρως το περιεχόμενο της ανθρώπινης εργασίας, που είναι αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης, των ραγδαίων τεχνολογικών αλλαγών και της τριτογενεοποίησης της οικονομίας, και όπου η αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από αστάθεια, ποικιλία, ανομοιογένεια, ευμεταβλητότητα των όρων εργασίας και των εργασιακών συνθηκών, είναι σαφές ότι η ρευστότητα της αγοράς δεν αφορά όλους και όλες στον ίδιο βαθμό. Οι νέες συνθήκες βιώνονται εντονότερα από συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες που κυρίως – ή συχνά κατ' αποκλειστικότητα – ανήκουν στις ομάδες εργαζομένων ή πολιτών οι οποίες δεν έχουν διαπραγματευτική δύναμη, όπως π.χ. οι γυναίκες, οι νέοι, τα ΑμΕΑ, οι μετανάστες /στρίες, κ.ά.

Το μοντέλο δομής και λειτουργίας της Κ.Π. Equal μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα και να δώσει λύσεις στα ζητήματα αυτά.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL εντάσσεται στη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Με επίκεντρο την αγορά εργασίας, η Πρωτοβουλία EQUAL στηρίζει τις προσπάθειες για την καταπολέμηση των διακρίσεων για όλους τους παραπάνω λόγους, τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων απασχόλησης και την εξασφάλιση της δυνατότητας όλων να έχουν πρόσβαση στις θέσεις αυτές.

Ως Κοινοτική Πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, η EQUAL αποτελεί εργαλείο για την εξεύρεση νέων τρόπων επίτευξης των πολιτικών στόχων της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση και τη διαδικασία κοινωνικής ενσωμάτωσης. Διαφέρει από τα συνήθη προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, επειδή συνιστά ένα εργαστήριο ανάπτυξης νέων τρόπων για την αντιμετώπιση των διακρίσεων και των ανισοτήτων στην αγορά εργασίας. Παρουσιάζει *παραδείγματα ορθών πρακτικών* για τις καινοτομικές αυτές προσεγγίσεις και δίνει έμφαση στην *συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, μεταξύ κοινωνικών εταίρων και λοιπών φορέων εκπροσώπησης, στην ενεργό συμμετοχή της ομάδας-στόχο*, εξασφαλίζοντας έτσι ότι τα θετικότερα αποτελέσματα που υιοθετούνται και χρησιμοποιούνται από κοινού σε όλη την Ευρώπη.

Έτσι η Κοινοτική Πρωτοβουλία Equal δομείται και υλοποιείται με βάση έξι Αρχές και κατά συνέπεια αυτές είναι που τη διαφοροποιούν από τη μέχρι σήμερα up to bottom διαδικασία και θα παίξουν το σημαντικότερο ρόλο για το σχεδιασμό νέων μοντέλων καταπολέμησης των διακρίσεων ευρείας αποδοχής και αποτελεσματικότητας.

ι. Η Αρχή της Εταιρικής

Ανάλογα με το θεματικό πεδίο του έργου που πρόκειται να υλοποιηθεί το εταιρικό σχήμα / η σύμπραξη που σχηματίζεται για το σκοπό αυτό, περιλαμβάνει το ευρύτερο δυνατό φάσμα φορέων που σχετίζονται με το συγκεκριμένο αντικείμενο. Αυτοί μπορεί να είναι δημόσιοι φορείς, οργανισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεις με ιδιαίτερη προτίμηση στις μικρομεσαίες, επαγγελματικές ενώσεις, κοινωνικοί εταίροι και μη κυβερνητικοί οργανισμοί.

Η ύπαρξη συμπράξεων και η σύνθεσή τους εξασφαλίζει:

- ♦ ότι το Σχέδιο στο σύνολό του, ως μία εκ των προτέρων συμφωνημένη διαδικασία βελτίωσης ή προώθησης νέων συστημάτων, είναι οργανικά ενταγμένο στον αντίστοιχο τομέα δραστηριότητας των φορέων που απαρτίζουν την αναπτυξιακή σύμπραξη
- ♦ την ενσωμάτωση των συνολικών στόχων του Σχεδίου καθώς και των επί μέρους στόχων των ενεργειών στη συνολική δραστηριότητα και τον προγραμματισμό του συμμετέχοντα φορέα, κατά τη διάρκεια εξέλιξης του Σχεδίου, καθώς η δυναμική της Αναπτυξιακής Σύμπραξης αναπτύσσεται μόνον όταν, η επίδραση των στόχων στη συνολική πολιτική των φορέων που συμπράττουν, ξεκινάει από τη στιγμή του σχεδιασμού και όχι με την εκ των υστέρων «βίαιη» ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων
- ♦ την ανάπτυξη καινοτόμων και αποτελεσματικών προσεγγίσεων στα προβλήματα που αναφέρονται σε κάθε θεματικό πεδίο
- ♦ τη δυνατότητα ευρύτερης υιοθέτησης και ενσωμάτωσης των προτεινομένων λύσεων σε πολιτικές που θα εφαρμοστούν σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο.

Στην Κ.Π. EQUAL η εταιρικότητα θεσπίστηκε με ΚΥΑ. Η Α.Σ. που λειτούργησε ως ΑΜΚΕ απέδειξε ότι, παρά τα όποια προβλήματα συντονισμού και διαχείρισης, μπορεί να χρησιμεύσει ως βέλτιστη πρακτική καταφέροντας να υλοποιήσει το έργο της αλλά και να λειτουργήσει στο υψηλότερο επίπεδο σύνθεσης συμπερασμάτων των ΕΘΔ.

ii. Η Αρχή της Διακρατικότητας

Η διακρατική συνεργασία, μέσω της ανταλλαγής εμπειριών και τεχνογνωσίας για τα θεματικά αντικείμενα της EQUAL, αποτελεί ένα ιδανικό εργαλείο για την επίτευξη καινοτομίας από τα σχέδια, καθώς ενθαρρύνει τη σύμπραξη δυνάμεων από διαφορετικές χώρες για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων και την από κοινού ανάπτυξη προϊόντων, ή τη μεταφορά καινοτόμων προσεγγίσεων που έχουν ήδη δοκιμαστεί με επιτυχία.

iii. Η αρχή των Ίσων ευκαιριών

Οι φορείς στα εταιρικά σχήματα μετέχουν εξίσου στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των έργων, καθώς και στα όργανα διοίκησης. Αυτό αναφέρεται θέλοντας να δοθεί έμφαση στην ισότητα συμμετοχής των φορέων (δημοσίων και μη) που ασχολούνται με τις ίσες ευκαιρίες ή/και εκπροσωπούν τις ομάδες-στόχο. Αφετέρου η έννοια της ισότητας, είτε αυτή αφορά το φύλο είτε οποιαδήποτε άλλη διάσταση, διατρέχει το έργο καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής του, ενώ με την ολοκλήρωσή του υπάρχουν εγγυήσεις δυναμικών επιπτώσεων σε θέματα ισότητας.

iv. Η Αρχή της Ενδυνάμωσης και Ενεργού Συμμετοχής

Το ευρύ αυτό σχήμα που προτείνει η Κ.Π. Equal έρχεται να αναβαθμίσει τη θέση των επωφελομένων. Για τις επωφελομένες ομάδες η διαδικασία της ενδυνάμωσης ισοδυναμεί με την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, των ικανοτήτων και δεξιοτήτων τους, ώστε να έχουν αυξημένα κίνητρα και ευκαιρίες για ολοκληρωμένη κοινωνική ένταξη, πέρα από την επαγγελματική αποκατάσταση. Σε επίπεδο σχεδιασμού η ενδυνάμωση μεταφράζεται ως συμμετοχή των ομάδων στόχου στην επιλογή και υλοποίηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων, γεγονός που δημιουργεί διπλό όφελος για τα προγράμματα και τους συμμετέχοντες. Με τον τρόπο αυτό, οι στόχοι των σχεδίων και άρα και οι λύσεις που προτείνουν είναι ικανοποιητικότερα

προσανατολισμένες στις πραγματικές ανάγκες των ομάδων στόχου και των επιχειρήσεων που επωφελούνται από τα σχέδια, όταν λαμβάνονται εξ' αρχής και συνεχώς υπόψη οι επισημάνσεις και οι απόψεις τους για τα προβλήματα και όταν τους ανατίθεται και η ευθύνη των σχετικών αποφάσεων. Από την άλλη πλευρά οι επωφελούμενοι έρχονται σε αμεσότερη επαφή με τις διαδικασίες υλοποίησης και τις θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις των συναφών θεμάτων και με αυτόν τον τρόπο αποκτούν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για το πρόγραμμα και βελτιώνουν και τις δεξιότητές τους, που συνδέονται με την επικοινωνία και τη συνεργασία.

v. Η Αρχή της Καινοτομίας

Η δράση της Αναπτυξιακής Σύμπραξης καταλήγει σε ένα προϊόν, που μπορεί να είναι μια δομή, μια διαδικασία ή κάτι άλλο (παροχή λύσεων σε συγκεκριμένα προβλήματα που αφορούν στα εμπόδια πρόσβασης στην αγορά εργασίας διαφόρων μειονεκτουσών ομάδων, στην άρση των ανισοτήτων, στην προσαρμογή στις νέες τεχνολογίες και τις οικονομικές εξελίξεις, στη διεύρυνση της πρόσβασης στην επαγγελματική κατάρτιση και στην ανάπτυξη του κοινωνικού τομέα της οικονομίας). Με δεδομένη την υφιστάμενη κατάσταση στην αγορά εργασίας και τη λειτουργία των επιχειρήσεων, αν η προτεινόμενη παρέμβαση επιφέρει βελτιώσεις και καινοτομικές αλλαγές στις εθνικές πολιτικές για την απασχόληση, δύναται αυτή να χαρακτηριστεί ως καινοτόμα. Και τότε η προσέγγιση αυτή αξίζει διάδοσης και ευρύτερης εφαρμογής.

vi. Η Αρχή της Διάχυσης – Δικτύωσης – Mainstreaming

Τελικός στόχος της EQUAL είναι οι καινοτόμες προσεγγίσεις που θα αναπτυχθούν από τα χρηματοδοτούμενα σχέδια να επηρεάσουν και να αποτελέσουν αντικείμενο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών για την απασχόληση και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού (Κάθετο Mainstreaming). Επιδιώκεται επίσης οι καλές πρακτικές που θα προκύψουν, ακόμη και εάν δεν μετουσιωθούν σε πολιτικές ευρύτερης εφαρμογής, να υιοθετηθούν από ένα μεγαλύτερο κύκλο φορέων που πραγματεύονται παρόμοια θέματα (επιχειρήσεων, κοινωνικών εταίρων, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης κλπ.), οι οποίοι, παρόλο που δεν θα έχουν συμμετάσχει στην EQUAL, θα μπορούν να επωφεληθούν από τα αξιόλογα αποτελέσματά της (Οριζόντιο Mainstreaming).

Ολοκληρώνοντας, θα μπορούσαμε να πούμε ότι :

- ↳ Η Κ.Π. Equal διαφέρει από τα Εθνικά Προγράμματα που αφορούν στην απασχόληση συγκεκριμένων ομάδων πληθυσμού με «ιδιαιτέρα» χαρακτηριστικά, αλλά και τα λοιπά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, κυρίως στα εξής:
  - ♦ η Κ.Π. Equal δεν απευθύνεται απλά και μόνο σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, στοχεύει στην διαμόρφωση του κατάλληλου κοινωνικού περιβάλλοντος – μέσα από την πειραματική εφαρμογή, τη διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και την επίτευξη αντίκτυπου στις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές στον τομέα της απασχόλησης – στο οποίο η ομάδα-στόχος αφού ενδυναμωθεί θα προσαρμοστεί, θα ενσωματωθεί και θα ενταχθεί ομαλά.
  - ♦ στα Εθνικά και λοιπά προγράμματα ΕΚΤ εκτός από την αρχή της Εταιρικότητας, οι λοιπές βασικές αρχές που συναντάμε στην υλοποίηση του Προγράμματος της Κ.Π. Equal μετέχουν από ελάχιστα έως καθόλου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η αρχή της

Ενδυνάμωσης & Ενεργού Συμμετοχής, η οποία απουσιάζει τελείως: ο σχεδιασμός των εν λόγω προγραμμάτων γίνεται με μια up to bottom προσέγγιση και η ομάδα-στόχος δεν μετέχει ούτε στο σχεδιασμό ούτε την υλοποίηση δράσεων, έργων, προγραμμάτων, πολιτικών.

- ↳ Η Κ.Π. Equal ολοκληρώνει τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στα πλαίσια των προηγούμενων Πρωτοβουλιών Employment και Adapt και μέσω της συμμετοχής στα Εταιρικά Σχήματα υλοποίησης του Προγράμματος φορέων όπως ΟΑΕΔ-ΚΠΑ, ΚΕΚ, κ.ά. που ήταν πρωταγωνιστές σε Εθνικά Επιχειρησιακά Προγράμματα κατά το παρελθόν, αξιοποιεί την αποκτηθείσα εμπειρία και μεταφέρει χρήσιμη τεχνογνωσία και επιτυγχάνει να προσδώσει προστιθέμενη αξία στις πολιτικές για την ισότητα ευκαιριών στην αγορά εργασίας.
- ↳ Τέλος, σύμφωνα με τα όσα εγγυάται το μοντέλο της Equal, η αποσπασματικότητα, ο κατακερματισμός και η έλλειψη συντονισμού των εφαρμοζόμενων πολιτικών, μπορούν να δώσουν θέση σε μια ολοκληρωμένη, συντονισμένη προσέγγιση με σαφή καθορισμό στρατηγικής και συγκεκριμένων προτεραιοτήτων, η οποία να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της συνολικής πολιτικής καταπολέμησης των διακρίσεων στην αγορά εργασίας της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της αγοράς και της οικονομίας (και ειδικότερα, της τοπικής οικονομικής ανάπτυξης) όπως αυτές καταγράφονται από τους κοινωνικούς εταίρους και μόνο.

Άλλωστε, η μέχρι σήμερα επιτυχία του μοντέλου «Equal» θεωρούμε ότι τεκμηριώνεται επαρκώς από τα παραδείγματα που παρατέθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο αλλά κυρίως από την ενσωμάτωση των αρχών της στο Νέο Γενικό Κανονισμό του ΕΚΤ.

- i. Υποστηρικτικοί μηχανισμοί της εφαρμογής των Βασικών Αρχών (προτείνεται η προσθήκη νέου ομότιτλου κεφαλαίου στη σελίδα 200, μετά την αναλυτική παρουσίαση των βασικών αρχών και πριν το κεφάλαιο «Ο ρόλος των βασικών αρχών στο σχεδιασμό...»)

Αξιολόγηση επιπτώσεων

Δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων

Στη συνέχεια παρατίθενται δείκτες αποτελέσματος και επιπτώσεων για κάθε Άξονα και Μέτρο της Πρωτοβουλίας. Σε σχέση με τους δείκτες επιπτώσεων σημειώνονται τα ακόλουθα:

- Τα έργα της Πρωτοβουλίας βρίσκονται στην τελική φάση ολοκλήρωσης και απολογισμού. Οι δείκτες λαμβάνουν τιμές κατά την 30η/8/2005.
- Η εκτίμηση των επιπτώσεων είναι δυναμική και ex-ante λαμβάνοντας υπόψη της προβολή σε ορίζοντα ενός έτους
- Η βιωσιμότητα δομών, δικτύων, επιχειρήσεων, πρακτικών κλπ αποτελεί εκτίμηση και όχι απολογισμό καθώς η αξιολόγηση λαμβάνει χώρα χρονικά στο τέλος των έργων και όχι 6 μήνες ή ένα χρόνο μετά την ολοκλήρωσή τους.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 : ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

Μέτρο 1.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας:

Μέτρο 1.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	
Αριθμός δικτυωμένων δομών	146
Δίκτυα επιχειρήσεων που δημιουργήθηκαν	4
Πλήθος επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε προγράμματα τοποθετήσεων	152
Πλήθος δραστηριοτήτων πληροφόρησης/ενημέρωσης/ ευαισθητοποίησης εργοδοτών – επαγγ. Φορέων	247
Ποσοστό τοποθέτησης συμβούλων	88%
Ποσοστό χρηστών των ομάδων στόχου των υπηρεσιών	93%
Ποσοστό γυναικών επί των χρηστών υπηρεσιών των ομάδων στόχου	59%
Ποσοστό καταριζομένων που βρήκαν εργασία (Ποσοστό τοποθετήσεων)	65%
Ποσοστό γυναικών επί των καταριζομένων που βρήκαν εργασία	74%
Αριθμός άμεσαωφελοόμενων της ομάδας στόχου	12.960
Πλήθος επωφελοόμενων από τις δράσεις συμβουλευτικής-υποστήριξης-πληροφόρησης	10.200
Ποσοστό γυναικών επί των επωφελοόμενων από δράσεις συμβουλευτικής - υποστήριξης-πληροφόρησης	54%
Πλήθος επωφελοόμενων από τις δράσεις κατάρτισης	1.096
Ποσοστό γυναικών επί των επωφελοόμενων από δράσεις κατάρτισης	52%
Πλήθος επωφελοόμενων από τοποθετήσεις σε επιχειρήσεις και οργανισμούς	193
Νέες θέσεις απασχόλησης	152
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια του έργου	385

Μέτρο 1.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών που προκύπτουν από τα έργα του Μέτρου	42
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	10
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	
Βιωσιμότητα δομών	57%
Βιωσιμότητα δικτύων	48%
Αύξηση ικανοτήτων/ δεξιοτήτων/ προσόντων πληθυσμού στόχου	61%
Αύξηση διεισδυτικότητας υπηρεσιών στις ομάδες στόχου(%)	45%
Ποσοστό καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming	24%

Στο Μέτρο κύριοι στόχοι είναι:

1. Προσανατολισμός, κατάρτιση, τοποθέτηση ατόμων ομάδων στόχου (Πρώην φυλακισμένοι, Μακροχρόνια άνεργοι, ΑΜΕΑ, άνεργοι άνω των 45 ετών, χρήστες ουσιών).
2. Εξατομικευμένη καθοδήγηση μέσω της αξιοποίησης των υφιστάμενων δομών (Γραφεία απασχόλησης, Επαγγελματικοί-Εθελοντικοί φορείς Συμβουλευτικής και Κατάρτισης)
3. Ενεργός Συμμετοχή εργοδοτών/επαγγ. φορέων στα προγράμματα απασχόλησης, μέσω: α. Προσφοράς επαγγελματικής εμπειρίας β. Ενημέρωσής των γ. Αξιοποίηση τεχνογνωσίας/υπηρεσιών γραφείων και οργανισμών απασχόλησης
4. Αύξηση δεξιοτήτων ατόμων ομάδων στόχου στους τομείς: α. Κοινωνική Οικονομία β. Διαδίκτυο/ Νέες Τεχνολογίες

Στο πλαίσιο αυτό, 157 εξειδικευμένες δομές δημιουργήθηκαν, υποστηριζόμενες από 13 συστήματα παρακολούθησης της αγοράς εργασίας, δικτυωμένες σε ποσοστό 93%. Παράλληλα δημιουργήθηκαν 4 δίκτυα επιχειρήσεων. Η βιωσιμότητα των δομών είναι της τάξης του 57%, υποδηλώνοντας ουσιαστικά ότι, σε ορίζοντα ενός έτους, μια στις δυο δομές θα εξακολουθεί να υφίσταται, λειτουργώντας, κατά την εκτίμηση του Συμβούλου, κύρια σε φορείς που ήδη δραστηριοποιούνται σε θέματα προώθησης της απασχόλησης. Η βιωσιμότητα των δικτύων ακολουθεί το ποσοστό της βιωσιμότητας δομών. Σημειώνεται ως κύρια αιτία, για την μη διατήρηση των δομών –δικτύων, η αδυναμία εξασφάλισης πόρων και χρηματοδότησης από τους φορείς. Από την άλλη, και τα δυο οριακά ποσοστά συνάδουν με την πληθώρα αλλά και αποσπασματικότητα προϋπαρχόντων υφιστάμενων δομών σε έναν χώρο στον οποίο και έχουν επιχειρηθεί πληθώρα ενεργειών προώθησης της απασχόλησης. Ως αποτέλεσμα, η δικτύωση δομών και όχι η δημιουργία νέων αναδεικνύεται ως κυρίαρχη αναγκαιότητα, με παράλληλη λειτουργία τους ως ενιαία σημεία επαφής “one-stop-shop” .

Σε σχέση με την αύξηση των ικανοτήτων/ δεξιοτήτων/ προσόντων πληθυσμού στόχου, οι 385 Σύμβουλοι Απασχόλησης, εκ των οποίων 88% τοποθετήθηκαν, τα 37 νέα συστήματα κατάρτισης, οι 193 τοποθετήσεις ατόμων των ομάδων στόχου σε 152 επιχειρήσεις κατάφεραν να παρουσιάσουν ένα ποσοστό της τάξης του 61%, ως βελτίωση δεξιοτήτων των ομάδων που συμμετείχαν σε στοχευμένες δράσεις συμβουλευτικής, κατάρτισης και απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας. Ως προς το βαθμό-ποσοστό διεισδυτικότητας των υπηρεσιών στις ομάδες στόχου σημειώνεται το ποσοστό 45%, υποδηλώνοντας ότι στοχευμένες και ατομικές παρεμβάσεις (συμβουλευτικής, κατάρτισης, στήριξης, κλπ) σε άτομα της ομάδας έτυχαν επιτυχίας σε μια στις δυο περιπτώσεις. Το ποσοστό αυτό δεν αναφέρεται σε δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης.

Τέλος, διαπιστώνεται θετικά, η ύπαρξη ενός ικανοποιητικού ποσοστού καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming, σε ένα χώρο, εντούτοις, που χαρακτηρίζεται ήδη από πολυμορφία δράσεων. Η ουσιαστική ενσωμάτωσή τους, κρίνεται ότι θα μπορεί να επιτευχθεί ευκολότερα σε επιμέρους φορείς, από ότι σε ευρύτερο επίπεδο και σε κεντρικές πολιτικές λόγω αδυναμίας συντονισμού.

Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά της εργασίας:

Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά της εργασίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	
Ποσοστό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	5%
Ενέργειες διασύνδεσης φορέων	5
Αριθμός εθελοντών φορέων/ ατόμων που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέτρου	7
Πλήθος δραστηριοτήτων πληροφόρησης/ ενημέρωση ευαισθητοποίησης (λοιπά μέσα)	160
Αριθμός δράσεων/ ενεργειών νομικής στήριξης	3.231
Αριθμός απασχολούμενων στις εξειδικευμένες δομές	26
Αριθμός επωφελούμενων/χρηστών	8.177
<i>Ποσοστό γυναικών επί των επωφελούμενων / χρηστών</i>	<i>54%</i>
Πλήθος επωφελούμενων από δράσεις/ενέργειες νομικής στήριξης	3.100
<i>Ποσοστό γυναικών επί των επωφελούμενων από δράσεις νομικής στήριξης</i>	<i>52%</i>
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών	50
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	6
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια του έργου	70,4
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	
Βιωσιμότητα δομών	82%
Βαθμός διεισδυτικότητας φορέων στην ομάδα στόχο για παροχή υπηρεσιών (%)	2%
Αριθμός επωφελούμενων ομάδων στόχων μετά το πέρας των δράσεων	2.942
Ποσοστό καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming	22%

Στο Μέτρο κύριοι στόχοι είναι:

1. Υποστήριξη των πληττόμενων από διακρίσεις λόγω ρατσισμού στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους και την κοινωνική τους ενσωμάτωση
2. Διερεύνηση, προβολή και ενίσχυση του ρόλου και των δικαιωμάτων των ξένων στην αγορά εργασίας
3. Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και των διαμορφωτών της, καθώς και κοινωνικών εταίρων και φορέων στο ζήτημα της καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας

Στο πλαίσιο αυτό, η υποστήριξη των πληττόμενων από διακρίσεις λόγω ρατσισμού κρίνεται ότι πραγματοποιήθηκε ικανοποιητικά από εξειδικευμένες δομές (που εμφανίζουν υψηλό ποσοστό βιωσιμότητας), συμβούλους, εθελοντές και διαμεσολαβητές. Οι δομές αυτές προβλέπεται να συνεχίζουν να λειτουργούν στις έδρες-δομές εταίρων των εταιρικών σχημάτων που εμπλέκονται ενεργά στην καταπολέμηση της ξενοφοβίας και του ρατσισμού. Σημαντική διαπίστωση είναι η αυξημένη αναγκαιότητα υποστήριξης της ομάδας στόχου με ενέργειες νομικής στήριξης, σε συνδυασμό με ενέργειες ευαισθητοποίησης εργοδοτών. Ο βαθμός

δυσπιστικότητας των υπηρεσιών στην ομάδα στόχο (τιμή αναφοράς 491.670 άτομα ομάδας στόχου) είναι 2%, γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη για επέκταση των ενεργειών πληροφόρησης αλλά και υπέρβασης της επιφυλακτικότητας και δυσπιστίας που εκδηλώνει η ίδια η ομάδα που υφίσταται διακρίσεις. Επισημαίνεται ότι, μέσω της υποστήριξης που παρασχέθηκε από τα έργα του Μέτρου, 2.942 άτομα της ομάδας στόχου είναι σε θέση να αξιοποιήσουν μακροπρόθεσμα τις υπηρεσίες που έλαβαν και μετά το πέρας των παρεμβάσεων.

Τέλος, διαπιστώνεται, η ύπαρξη ενός ποσοστού 22% καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming. Το ποσοστό αυτό ανταποκρίνεται στις προσδοκίες της Πρωτοβουλίας.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Μέτρο 2.1: Πρόσβαση για όλους όσον αφορά στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης:

Μέτρο 2.1: Πρόσβαση για όλους όσον αφορά στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	
Ποσοστό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	15%
Πλήθος δομών που δημιουργούνται, επεκτείνονται, εκσυγχρονίζονται	57
Αριθμός νέων επιχειρήσεων	171
Αριθμός προσφερόμενων θέσεων απασχόλησης	99
Αριθμός νέων θέσεων εργασίας	451
Πλήθος μηχανισμών παρακολούθησης νέων επιχειρήσεων	22
Πλήθος υπηρεσιών υποστήριξης επιχειρηματικότητας	25
Πλήθος χρηματοδοτικών εργαλείων	4
Αριθμός εμπλεκόμενων χρηματοπιστωτικών φορέων στις δράσεις του Μέτρου	3
Πλήθος ατόμων που απασχολούνται στις νέες επιχειρήσεις	270
Ποσοστό απασχόλησης/ αυτοαπασχόλησης δικαιούχων	64%
Ποσοστό ωφελούμενων του πληθυσμού στόχου	45%
Ποσοστό γυναικών επί των ωφελούμενων του πληθυσμού στόχου	57%
Ποσοστό αύξησης συμβουλευτικών-υποστηρικτικών δραστηριοτήτων	31%
Ποσοστό ατόμων που προχωρούν στη δημιουργία νέας επιχείρησης	32%
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών	17
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	7
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	
Βιωσιμότητα δομών	70%
Βιωσιμότητα υπηρεσιών	72%
Βιωσιμότητα νέων επιχειρήσεων	59%
Αύξηση δυνατοτήτων υποστήριξης πληθυσμών στόχων	28%
Ποσοστό καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming	41%

Στο Μέτρο κύριοι στόχοι είναι:

1. Βελτίωση δομών / υπηρεσιών υποστήριξης της επιχειρηματικότητας.
2. Βελτίωση πρόσβασης στις δομές αυτές
3. Εφαρμογή ειδικών ενεργειών για τη δημιουργία και λειτουργία νέων επιχειρήσεων από τα άτομα των ομάδων στόχου (κάτοικοι απομακρυσμένων περιοχών, άνεργοι, ΑΜΕΑ, κλπ)
4. Τυποποίηση μηχανισμών παρακολούθησης των δημιουργούμενων επιχειρήσεων
5. Συντονισμός/ Δικτύωση/ Διασύνδεση Εμπλεκόμενων φορέων
6. Διασύνδεση/ Ενίσχυση υφιστάμενων δομών συμβουλευτικής

Στο ανωτέρω πλαίσιο 57 δομές δημιουργήθηκαν/ αναβαθμίστηκαν, κάνοντας χρήση 25 νέων υπηρεσιών και 22 μηχανισμών παρακολούθησης των νέων επιχειρήσεων. Η βιωσιμότητα των δομών αλλά και των μηχανισμών είναι της τάξης του 70%, γεγονός όμως που κρίνεται αρκετά αισιόδοξο για τους ακόλουθους λόγους:

- Σε θέματα δομών και μηχανισμών, παρατηρείται ως προς την ενίσχυση και στήριξη της επιχειρηματικότητας, πληθώρα δομών και υπηρεσιών αποσπασματικού όμως χαρακτήρα, στον ελληνικό χώρο, και άρα άμεση δυνατότητα αξιοποίησης υφιστάμενων δομών
- Δεν έχει διασφαλιστεί η χρηματοδότησή τους
- Ο βαθμός εισαγωγής καινοτομίας του Μέτρου είναι χαμηλός

Υψηλό ποσοστό βιωσιμότητας πιθανόν να διασφαλίζεται μόνο μέσω λειτουργίας τους σε επαγγελματικούς φορείς εκπροσώπησης, οι οποίοι συμμετείχαν σε μεγάλο βαθμό στις δράσεις του Μέτρου.

Από την άλλη, μέσω των νέων μηχανισμών και παρεχόμενων υπηρεσιών, βελτιώνεται κατά 28% η δυνατότητα υποστήριξης του πληθυσμού στόχου. Η εκτίμηση του Συμβούλου Ενδιάμεσης Αξιολόγησης είναι ότι το ποσοστό μπορεί να διατηρηθεί μόνο σε περίπτωση που η τεχνογνωσία μετακυλιστεί και σε υφιστάμενες κεντρικές δομές στήριξης της επιχειρηματικότητας (Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης, ΕΟΜΜΕΧ, Κέντρα Επιχειρηματικής & Τεχνολογικής Ανάπτυξης, Κέντρα Υποδοχής Επενδυτών, Επιμελητήρια, κλπ). Το ποσοστό συνάδει με το ποσοστό αύξησης συμβουλευτικών-υποστηρικτικών δραστηριοτήτων, εντούτοις, κρίνεται υπέρ-εκτιμημένο ακριβώς λόγω της πληθώρας παρεχόμενων υπηρεσιών στο χώρο επιχειρηματικότητας οι οποίες και δρουν σε αρκετές περιπτώσεις ανταγωνιστικά.

171 νέες επιχειρήσεις ιδρύθηκαν, εμφανίζοντας ένα ποσοστό βιωσιμότητας της τάξης του 59%. Το ποσοστό κρίνεται ρεαλιστικό για τα ελληνικά δεδομένα, και σε σχέση με την τρέχουσα κοινωνικο-οικονομική κατάσταση. Ταυτόχρονα, το ίδιο περιβάλλον ωθεί μόνο το 32% των όσων δέχτηκαν εξειδικευμένη υποστήριξη και κατάρτιση να προχωρήσει τελικά στην ίδρυση επιχείρησης. Αυτό εξηγείται και λόγω του κύριου προβλήματος που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ στη χώρα μας, σε σχέση με τη δυσκολία πρόσβασης στη χρηματοδότηση. Για το λόγο αυτό, κρίνεται ότι τελικά ο αριθμός των χρηματοδοτικών ιδρυμάτων που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέτρου είναι χαμηλός και εκτιμάται ότι δεν διασφαλίζεται ικανός αντίκτυπος mainstreaming για δράσεις ευέλικτης χρηματοδότησης και εφαρμογής χρηματοδοτικών εργαλείων, που θα διευκόλυναν την επιχειρηματικότητα των ευπαθών ομάδων.

Τέλος, διαπιστώνεται θετικά, η ύπαρξη ενός αρκετά αυξημένου ποσοστού καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming, σε ένα χώρο που χαρακτηρίζεται ήδη από αποσπασματικότητα και πολυμορφία δράσεων υποστήριξης της επιχειρηματικότητας. Η ουσιαστική ενσωμάτωσή τους, εντούτοις, κρίνεται ότι θα μπορεί να επιτευχθεί ευκολότερα σε επιμέρους φορείς, από ότι σε ευρύτερο επίπεδο

και σε κεντρικές πολιτικές λόγω αδυναμίας συντονισμού κεντρικών φορέων. Υπό το πρίσμα αυτό το ποσοστό θεωρείται σημαντικά υπερ-εκτιμημένο.

Μέτρο 2.2: Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας:

Μέτρο 2.2: Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	
Ποσοστό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	15%
Ενέργειες διασύνδεσης	54
Πλήθος δικτυωμένων δομών	32
Δίκτυα επιχειρήσεων που δημιουργήθηκαν	1
Πλήθος νέων επιχειρήσεων	28
Πλήθος νέων επιχειρήσεων/ συνεταιρισμών στον τομέα της κοινωνικοοικονομίας	34
Πλήθος ατόμων που απασχολούνται στις νέες επιχειρήσεις	136
Ποσοστό αυτοαπασχόλησης/ απασχόλησης δικαιούχων	62%
Ποσοστό καταρτιζομένων ατόμων που προχωρούν στη δημιουργία νέας επιχείρησης	38%
Πλήθος επωφελούμενων από τις δράσεις συμβουλευτικής –πληροφόρησης- υποστήριξης	2.692
Πλήθος άμεσα επωφελούμενων από τις δράσεις του μέτρου	3.017
Ποσοστό ωφελούμενων «δικαιούχων»	69%
Ποσοστό γυναικών επί των ωφελούμενων "δικαιούχων"	72%
Αριθμός τοπικών πρωτοβουλιών	27
Πλήθος χρηματοδοτικών εργαλείων	4
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών	27
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	5
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	
Βιωσιμότητα μηχανισμών/ υπηρεσιών	73%
Βιωσιμότητα νέων επιχειρήσεων/ συνεταιρισμών	73%
Ποσοστό αύξησης επιχειρηματικής δραστηριότητας στην κοιν. Οικονομία	83%
Ποσοστό καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming	19%

Στο Μέτρο κύριοι στόχοι είναι:

1. Ενίσχυση / Ανάπτυξη ευκαιριών,
2. Προώθηση Επιχειρηματικού πνεύματος και επαγγελματισμού,
3. Αναγνώριση και αναβάθμιση νέων ειδικοτήτων,
4. Δημιουργία νέων οργανισμών,
5. Ενίσχυση / Αξιοποίηση νέων ευκαιριών δημιουργίας θέσεων απασχόλησης σε νέους τομείς της Κοινωνίας

Ο τομέας της κοινωνικής οικονομίας είναι ένας νέος τομέας επιχειρηματικής δράσης για τη χώρα μας. Στο πλαίσιο αυτό, και με σημαντικό το βαθμό εισαγωγής καινοτομίας του Μέτρου, δημιουργήθηκαν 28 νέες κοινωνικές επιχειρήσεις και 6

κοινωνικοί συνεταιρισμοί, οι οποίοι απασχολούν άμεσα 136 άτομα, με μέσο όρο απασχόλησης ανά επιχείρηση τα 4 άτομα (σημειώνεται και ο υψηλός βαθμός αυτοαπασχόλησης των δικαιούχων 62%). Η βιωσιμότητα των επιχειρήσεων /συνεταιρισμών εμφανίζεται υψηλή, 73%, αλλά εκτιμάται ότι δεν έχει συνεκτιμηθεί η δυσχέρεια, επί του παρόντος, αποτελεσματικής διείσδυσης των υπηρεσιών τους, ιδιαίτερα σε περιφερειακό επίπεδο, σε φορείς του Ιδιωτικού και Δημόσιου τομέα (έλλειψη/ δημιουργία «αγοράς»κοινωνικών υπηρεσιών).

Ταυτόχρονα, το κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον ωθεί μόνο το 38% των όσων δέχτηκαν εξειδικευμένη υποστήριξη και κατάρτιση να προχωρήσει τελικά στη συμμετοχή σε κοινωνική επιχείρηση/ συνεταιρισμό. Αυτό εξηγείται και λόγω του κύριου προβλήματος που αντιμετωπίζουν γενικότερα οι επιχειρήσεις στη χώρα μας, σε σχέση με τη δυσκολία πρόσβασης στη χρηματοδότηση και την έλλειψη νέων μηχανισμών πιστώσεων. Το ποσοστό αυτό είναι της ίδιας τάξης με το ποσοστό 32% που εμφάνισαν αντίστοιχα οι επιχειρήσεις του Μέτρου 2.1., όπως παρουσιάστηκε προηγούμενα.

Σε σχέση με τα 4 χρηματοδοτικά εργαλεία κοινωνικών επιχειρήσεων που δημιουργήθηκαν στο Μέτρο, εκτιμάται ότι αυτά μπορούν να έχουν ευρύτερη εφαρμογή άμεσα σε συνεταιριστικές και εμπορικές τράπεζες, καθώς τέτοιου είδους μοντέλα πιστώσεων απουσιάζουν πλήρως από την τρέχουσα τραπεζική αγορά

Τέλος, διαπιστώνεται, η ύπαρξη ενός ποσοστού 19% καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming. Το ποσοστό αυτό ανταποκρίνεται μεν στις προσδοκίες της Πρωτοβουλίας, και σε σχέση με 83% αύξηση των δραστηριοτήτων στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, αλλά εκτιμάται ότι είναι χαμηλό για έναν τομέα στον οποίο δεν έχει ουσιαστικά επιχειρηθεί κάτι μέχρι σήμερα.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3 : ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Μέτρο 3.1: Προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης, οι οποίες ενθαρρύνουν την πρόσληψη και τη διατήρηση αυτών που πλήττονται από διακρίσεις και ανισότητα όσον αφορά την αγορά εργασίας:

Μέτρο 3.1: Προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης, οι οποίες ενθαρρύνουν την πρόσληψη και τη διατήρηση αυτών που πλήττονται από διακρίσεις και ανισότητα όσον αφορά την αγορά εργασίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/82005)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	
Ποσοστό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	17%
Ποσοστό συμμετεχόντων εργαζομένων/ ανέργων	32%
Ποσοστό επιχειρήσεων που συμμετέχουν στις δράσεις του μέτρου (επί συνόλου εταιρών)	64%
Αριθμός δικτυωμένων δομών	7
Αριθμός προγραμμάτων εναλλαγής κατάρτισης – απασχόλησης	18
Αριθμός συμβάσεων μαθητείας (Αριθμός συμβάσεων μαθητείας-εξειδίκευσης μεταξύ επιχειρήσεων και οργανισμών κατάρτισης)	135
Αριθμός εργασιακών χώρων για προσαρμογή σε νέες τεχνολογίες και ανάγκες πληθυσμού στόχου	90

Μέτρο 3.1: Προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης, οι οποίες ενθαρρύνουν την πρόσληψη και τη διατήρηση αυτών που πλήττονται από διακρίσεις και ανισότητα όσον αφορά την αγορά εργασίας:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/82005)
Ποσοστό ικανοποίησης δικαιούχων	88%
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών	32
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	5
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	
Ποσοστό αύξησης της παραγωγικότητας/ ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέτρου	17%
Βελτίωση βιωσιμότητας θέσεων απασχόλησης	48%
Ποσοστό αύξησης των ικανοτήτων/ προσόντων του πληθυσμού στόχου	23%
Ποσοστό καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming	16%

Στο Μέτρο κύριοι στόχοι είναι:

1. Ενίσχυση προγραμμάτων εναλλαγής κατάρτισης και απασχόλησης για εργαζόμενους και ανέργους
2. Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, αξιοποίηση τηλε-εκπαίδευσης / νέων τεχνολογιών από προηγούμενες Κ.Π. (π.χ. Leonardo)
3. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την υιοθέτηση μηχανισμών και προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης
4. Εξέλιξη καινοτομιών (Job Rotation, κλπ)
5. Υποστήριξη για την προσαρμογή των συστημάτων κατάρτισης και των χώρων εργασίας στις νέες τεχνολογίες και στις ανάγκες των μειονεκτουσών ομάδων
6. Εκπαίδευση εργαζομένων με επισφαλή θέση για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

Το Μέτρο έχει να επιδείξει, μεταξύ άλλων, 7 δικτυωμένες δομές, 135 συμβάσεις μαθητείας με επιχειρήσεις και 18 προγράμματα εναλλαγής κατάρτισης – απασχόλησης. Με την ενίσχυση επιχειρήσεων για την υιοθέτηση μηχανισμών και προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης, αλλά και προγραμμάτων εναλλαγής κατάρτισης και απασχόλησης, παρατηρείται ποσοστό αύξησης της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητάς τους κατά 17%, με αντίστοιχη αύξηση των ικανοτήτων/ προσόντων του πληθυσμού στόχου κατά 23%. Σημειώνεται ότι, η βελτίωση των δεξιοτήτων έχει σχέση και με εξοικείωση της ομάδας στόχου σε τεχνολογίες πληροφορικής & επικοινωνιών.

Στο πλαίσιο του Μέτρου, χαρακτηριστικό και ιδιαίτερα σημαντικό είναι το υψηλό ποσοστό ικανοποίησης των δικαιούχων από τις δράσεις (88%), το οποίο υποδηλώνει την ευρύτερη αποδοχή τους. Το ποσοστό υποστηρίζεται και από τον αριθμό των 90 εργασιακών χώρων που προσαρμόστηκαν σε νέες τεχνολογίες και ανάγκες πληθυσμού στόχου αλλά και από το γεγονός ότι η βιωσιμότητα των θέσεων απασχόλησης βελτιώθηκε κατά 48%, ποσοστό σημαντικό για όσους αντιμετωπίζουν θέμα διατήρησης της θέσης εργασίας τους.

Τέλος, διαπιστώνεται, η ύπαρξη ενός χαμηλού ποσοστού 16% καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming. Στο βαθμό αυτό, οι προσδοκίες της Πρωτοβουλίας δεν έχουν επιτευχθεί απόλυτα.

Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων στις διαρθρωτικές οικονομικές αλλαγές και στη χρήση της τεχνολογίας της πληροφορίας και άλλων νέων τεχνολογιών:

Μέτρο 3.2: Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων στις διαρθρωτικές οικονομικές αλλαγές και στη χρήση της τεχνολογίας της πληροφορίας και άλλων νέων τεχνολογιών:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	
Ποσοστό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	18%
Αριθμός κοινών δράσεων εργοδοτών & εργαζομένων	49
Πλήθος νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας	6
Πλήθος διαφοροποιημένων/ ευέλικτων συστημάτων παραγωγής	8
Πλήθος εργαζομένων που συμμετέχουν σε ευέλικτα συστήματα οργάνωσης της εργασίας	3.801
Ποσοστό επιχειρήσεων που υιοθετούν νέα συστήματα οργάνωσης εργασίας (επί των συμμετεχόντων στις δράσεις του Μέτρου)	56%
Ποσοστό άμεσα ωφελούμενων ατόμων	81%
Πλήθος προγραμμάτων κατάρτισης νέου τύπου	16
Πλήθος προγραμμάτων τηλε-κατάρτισης	4
Αριθμός θεματικών πυλών	5
Ποσοστό ικανοποιημένων δικαιούχων	84%
Ενέργειες διασύνδεσης	6
Δικτυωμένες δομές	68
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών	61
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	11
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	
Ποσοστό αύξησης παραγωγικότητας/ ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε δράσεις του Μέτρου	18%
Βιωσιμότητα θέσεων απασχόλησης	64%
Αύξηση ικανοτήτων/ δεξιοτήτων πληθυσμών στόχων	53%
Ποσοστό αποδοχής νέων συστημάτων οργάνωσης της εργασίας από τους εργαζόμενους	62%
Ποσοστό καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming	18%

Στο Μέτρο κύριοι στόχοι είναι:

1. Ενίσχυση για την εφαρμογή νέων μορφών οργάνωσης και ευέλικτων σχημάτων της εργασίας
2. Υποστήριξη των επιχειρήσεων για την προώθηση συνεργασιών και την υιοθέτηση ευέλικτων συστημάτων παραγωγής
3. Ανάπτυξη και εφαρμογή νέων συστημάτων και μεθόδων αξιολόγησης, μέτρησης της απόδοσης και της παραγωγικότητας για τις επιχειρήσεις που εφαρμόζουν ευέλικτα συστήματα παραγωγής
4. δημιουργία δικτύων και υποστηρικτικών μηχανισμών σε τοπικό ή κλαδικό επίπεδο που να προωθούν τη συνεργασία μικρομεσαίων

επιχειρήσεων, δημόσιων και τοπικών αρχών και εξειδικευμένων ερευνητικών ή συμβουλευτικών οργανισμών

Στο πλαίσιο του Μέτρου εφαρμόζονται και δοκιμάζονται ευέλικτα συστήματα οργάνωσης εργασίας και παραγωγής. 3801 εργαζόμενοι συμμετείχαν σε ευέλικτα συστήματα, υποστηριζόμενοι από 49 κοινές δράσεις εργοδοτών –εργαζομένων που κρίνονται σημαντικές για την επιτυχία των παρεμβάσεων. 56% των επιχειρήσεων, που συμμετείχαν στις δράσεις του Μέτρου, υιοθέτησαν τελικά τα συστήματα αυτά.

Ο βαθμός των ικανοποιημένων συμμετεχόντων στις δράσεις είναι ιδιαίτερα υψηλός 84%, υποστηριζόμενος με ένα αρκετά υψηλό ποσοστό αποδοχής των νέων συστημάτων οργάνωσης και παραγωγής από τους εργαζόμενους (62%). Υπό την ίδια οπτική γωνία, το ποσοστό αύξησης της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητάς των επιχειρήσεων, που υιοθέτησαν τα νέα ευέλικτα συστήματα, είναι 18%, ενισχυμένη από αύξηση των ικανοτήτων/ προσόντων του πληθυσμού στόχου κατά το σημαντικό ποσοστό του 53%. Σημειώνεται ότι, η βελτίωση των δεξιοτήτων έχει σχέση με την εξοικείωση σε τεχνολογίες πληροφορικής & επικοινωνιών και τα εναλλακτικά μοντέλα κατάρτισης.

Σημειώνεται επιπρόσθετα, ως θετικό, ότι η βιωσιμότητα των θέσεων απασχόλησης μέσα από τις δράσεις του Μέτρου βελτιώθηκε κατά 64%, σημαντική βελτίωση για όσους αντιμετωπίζουν θέμα διατήρησης της θέσης εργασίας τους.

Τέλος, διαπιστώνεται, η ύπαρξη ενός ποσοστού 18% καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming. Η ευρύτερη ενσωμάτωσή τους εκτιμάται ότι δυσχεραίνεται από το προφίλ και τα χαρακτηριστικά της μικρομεσαίας και πολύ μικρής επιχείρησης που αποτελεί το 98% του συνόλου των ελληνικών επιχειρήσεων.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4 : ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΝΔΡΕΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Μέτρο 4.2: Ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού:

Μέτρο 4.2: Ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	
Ποσοστό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	35%
Ενέργειες διασύνδεσης	2
Δικτυωμένες δομές	66
Πλήθος επιχειρήσεων που έκαναν χρήση υπηρεσιών Συμβούλων Ισότητας	152
Πλήθος γυναικών που έκαναν χρήση υπηρεσιών Συμβούλων Ισότητας	500
Αριθμός Σχεδίων Ισότητας	75
Ποσοστό επιχειρήσεων που συμμετέχουν στις ενέργειες (επί του συνόλου των συμμετεχόντων φορέων στις δράσεις του Μέτρου)	65%
Πλήθος επιχειρήσεων που προωθούν γυναίκες σε υψηλές θέσεις της επαγγελματικής ιεραρχίας και γενικά ευνοούν την επαγγελματική ανέλιξη των γυναικών	152
Πλήθος επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν νέες τεχνικές βελτίωσης του εργασιακού περιβάλλοντος προς όφελος των γυναικών	76

Μέτρο 4.2: Ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)
Αριθμός επιχειρήσεων που εφαρμόζουν σχέδια ισότητας	75
Πλήθος γυναικών που έκαναν χρήση υπηρεσιών Συμβούλων Ισότητας	500
Ποσοστό επωφελομένων από τις ομάδες στόχου	97%
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών	14
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	5
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	
Βαθμός διείσδυσης σε εργασιακούς χώρους, φορείς εκπροσώπησης	60%
Ποσοστό αύξησης της εργασιακής εξέλιξης γυναικών εργαζομένων στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέτρου	8%
Ποσοστό καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming	36%

Στο Μέτρο κύριοι στόχοι είναι:

1. Gender Mainstreaming
2. Προώθηση Γυναικών σε υψηλές θέσεις εργασίας

Στο πλαίσιο αυτό 152 επιχειρήσεις συμμετείχαν σε δράσεις προώθησης γυναικών σε υψηλές θέσεις της επαγγελματικής ιεραρχίας και υποστήριξαν την επαγγελματική ανέλιξή τους ενώ 76 επιχειρήσεις χρησιμοποίησαν νέες τεχνικές βελτίωσης του εργασιακού περιβάλλοντος προς όφελος των γυναικών.

500 γυναίκες έκαναν χρήση υπηρεσιών συμβούλων ισότητας και συμμετείχαν σε 75 σχέδια ισότητας. Εντούτοις, προβληματίζει το χαμηλό ποσοστό βελτίωσης της εργασιακής εξέλιξης γυναικών-εργαζομένων, στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στις δράσεις του Μέτρου, 8%, σε αντίθεση με το βαθμό διείσδυσης σε εργασιακούς χώρους και φορείς εκπροσώπησης που κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητικός (60%).

Επιπρόσθετα, διαπιστώνεται θετικά, η ύπαρξη ενός ικανοποιητικού, αρκετά αυξημένου, ποσοστού καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming. Ο χώρος χαρακτηρίζεται από ευνοϊκό κλίμα, σε θέματα ισότητας, και ικανοποιητικά θεσμοθετημένο νομικό πλαίσιο. Η ουσιαστική ενσωμάτωσή τους, εντούτοις, κρίνεται ότι θα μπορεί να επιτευχθεί ευκολότερα, σε κεντρικό επίπεδο κυρίως, μέσα από τη θεσμοθέτηση και ειδικού πλαισίου εφαρμογής και εξειδίκευσης των πρακτικών (λόγω του χαρακτήρα των δράσεων).

Σε σχέση με την ευρύτερη άμεση εφαρμογή των πρακτικών σε επιχειρήσεις εκφράζεται προβληματισμός καθώς κρίνεται ότι θα χρειαστεί πολύ μεγαλύτερη προσπάθεια ευαισθητοποίησης εργοδοτών, σε συνδυασμό με την καταπολέμηση του παραδοσιακού πρότυπου των ρόλων στην χώρα μας (που εξακολουθεί να υφίσταται) και με την υιοθέτηση του ευρύτερου πλαισίου εφαρμογής που προαναφέρθηκε. Πιθανόν, το χαμηλό ποσοστό βελτίωσης της εργασιακής εξέλιξης γυναικών (8%), που καταγράφηκε στις επιχειρήσεις του Μέτρου, μέσα από τη συμμετοχή τους σε στοχευμένες δράσεις, να υποδηλώνει ακριβώς αυτό.

Το ποσοστό καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητικό σε σχέση με τον υψηλό βαθμό εισαγωγής καινοτομίας που εφαρμόζει το Μέτρο.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5 : ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ ΑΣΥΛΟ

Μέτρο 5.1: Υποστήριξη της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο:

Μέτρο 5.1: Υποστήριξη της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο:	ΤΙΜΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (31/8/2005)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	
Ποσοστό διακρατικών δράσεων για την κοινή ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επί του συνόλου των διακρατικών δράσεων	12%
Ποσοστό ωφελούμενων από την ομάδα στόχου	100%
Ποσοστό ωφελούμενων καταρτισθέντων	95%
Αριθμός δικτυωμένων δομών	22
Ενέργειες διασύνδεσης	2
Αριθμός εθελοντών /κοινωνικών Διαμεσολαβητών	10
Πλήθος καλών πρακτικών ή και πολιτικών	10
Πλήθος εφαρμογών κατάλληλων για mainstreaming	3
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια του έργου	42
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΩΝ	
Αύξηση ικανοτήτων/ δεξιοτήτων προσόντων ομάδας στόχου	85%
Αύξηση βαθμού ένταξης (κοινωνική/ εργασιακή)	60%
Ποσοστό καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming	30%

Στο Μέτρο κύριοι στόχοι είναι:

1. Συμβουλευτική – Υποστήριξη των ομάδων στόχου
2. Κατάρτιση των ομάδων στόχου
3. Συστηματοποίηση δομών συμβουλευτικής στα κέντρα υποδοχής

Στο πλαίσιο του Μέρους, η επιτυχής δικτύωση δομών και φορέων και η παραγωγή συγκεκριμένων εργαλείων για την υποστήριξη της ομάδας στόχου χαρακτηρίζει την επιτυχή εφαρμογή πρακτικών. Μέσω των δράσεων του Μέρους, η αύξηση των ικανοτήτων/ δεξιοτήτων προσόντων της ομάδας στόχου, η οποία αναφέρεται στις δράσεις κατάρτισης και εργασιακής εμπειρίας, είναι ιδιαίτερα ικανοποιητική (85%). Αντίστοιχη εκτίμηση για τις δράσεις συμβουλευτικής δεν καταγράφεται. Ομοίως, ευρύτερος συγκεντρωτικός δείκτης δεν μπορεί να καταμετρηθεί κυρίως λόγω της αδυναμίας προσδιορισμού δεικτών αναφοράς για την ομάδα στόχο (έλλειψη καταγραφής δεξιοτήτων, αλλά και εκτενώς διαφοροποιημένη, ευρεία η προς χρήση υπηρεσία (ιατρική, νομική, επαγγελματική, κλπ)).

Αυξημένο είναι το ποσοστό βελτίωσης του βαθμού ένταξης της ομάδας (κοινωνική/ εργασιακή) μέσα από συμμετοχή στις στοχευμένες δράσεις του Μέρους. Το ποσοστό αυτό συνάδει με το ποσοστό αύξησης των ικανοτήτων/ δεξιοτήτων προσόντων της ομάδας στόχου.

Επιπρόσθετα, διαπιστώνεται θετικά, η ύπαρξη ενός ικανοποιητικού, αρκετά αυξημένου, ποσοστού καλών πρακτικών ή και πολιτικών κατάλληλων για mainstreaming. Η ενσωμάτωσή τους κρίνεται σημαντικά ευκολότερη σε επίπεδο υιοθέτησης πρακτικών εφαρμογών από αρμόδιους φορείς, παρά σε επίπεδο εξειδίκευσης της εθνικής πολιτικής για τους αιτούντες άσυλο.

Επισημαίνεται ότι, τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις που καταγράφονται στο Μέτρο 5.1. στηρίζονται αποκλειστικά σε ένα έργο.

Αξιολόγηση μεσοπρόθεσμων επιπτώσεων

Η αξιολόγηση της μεσοπρόθεσμης διάστασης των επιπτώσεων από την Κ.Π. EQUAL αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο απολογισμού, αλλά ταυτόχρονα και ουσιαστικό σημείο αναφοράς και εργαλείο για την αποτελεσματική υλοποίηση του β' κύκλου της Κ.Π..

Λαμβάνοντας υπόψη τη μεγάλη δραστηριοποίηση της πλειονότητας των φορέων και το επίπεδο συνεργασίας στο πλαίσιο των Ε.Θ.Δ., η αξιολόγηση βασίστηκε ιδιαίτερα στις εκροές των Ε.Θ.Δ., παράλληλα με την κριτική αντιμετώπιση των δράσεων κάθε Α.Σ. ξεχωριστά, υπό το πρίσμα των τεσσάρων πυλώνων της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση.

Οι μεσοπρόθεσμες επιπτώσεις για το σύνολο της πρωτοβουλίας αναδεικνύουν περιορισμένες θεσμικές και πολιτικές παρεμβάσεις και περισσότερες οργανωτικές γενοχές το οποίο οφείλεται:

- στην μειωμένη διάθεση των φορέων πολιτικής να δεσμευτούν με συγκεκριμένα μέτρα μεγεθύνοντας με αυτό τον τρόπο την δυσπιστία την οποία επέδειξαν οι ομάδες στόχοι, άλλες περισσότερο όπως οι μετανάστες και άλλες λιγότερο όπως οι γυναίκες
- στην ύπαρξη ήδη θεσμικού πλαισίου χωρίς ιδιαίτερα κενά(π.χ. θεσμικό πλαίσιο για την συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής) το οποίο όμως υποσκελίζεται από τα κενά στην εφαρμογή των συγκεκριμένων νόμων και θεσμών, λόγω παραδοσιακών στερεοτύπων (π.χ. ρόλος της γυναίκας). Η διείσδυση των διατυπωμένων μέσω των Ε.Θ.Δ. προτάσεων πολιτικής απαιτεί συνεχή διαβούλευση, ωρίμανση συνθηκών και αξιοποίηση συγκυριών
- στην ύπαρξη πολλών και την ευκολία δημιουργίας νέων δομών και δικτύων, καθώς μέσα από το σύνολο των δράσεων του Α' κύκλου της πρωτοβουλίας δεν αξιολογήθηκε συγκριτικά το κόστος των δομών και η προστιθέμενη αξία αυτών.

Οι επιπτώσεις στο σύνολο της πρωτοβουλίας έχουν ως εξής :

- η πρωτοβουλία επηρέασε την αναθεώρηση και τον σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ στον τομέα της απασχόλησης και τον σχεδιασμό νέου άξονα παρεμβάσεων στην τέταρτη προγραμματική περίοδο Στο πλαίσιο της Κοινωνικής Οικονομίας
- Εκδόθηκε ο νόμος Υπ'Αριθ. 3369(ΦΕΚ 171/ 06-07-05) «Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις» στον οποίο προδιαγράφεται ολοκληρωμένο σύστημα πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων που δεν αποκτήθηκαν μέσω του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, όπως αυτό προτάθηκε σε πρόταση πολιτικής του Ε.Θ.Δ.« Πιστοποίηση Επαγγελματικών Προσόντων και Δεξιοτήτων»
- Εκδόθηκε η ΥΠ'ΑΡΙΘΜ. Β114612-14.06.2004 εγκύκλιος του ΟΑΕΔ που προβλέπει την ένταξη των αιτούντων άσυλο στα προγράμματα επιχορήγησης θέσεων εργασίας.
- Η Θεσμοθέτηση, η σύσταση και ο τρόπος λειτουργίας της Αναπτυξιακής Σύμβασης μέσω συγκεκριμένης νομικής μορφής, αποτέλεσε αντικείμενο του άρθρου 42 του Ν. 2956/2001(ΦΕΚ Α 258/6.11.2001), ανάγοντας τη σε μοντέλο οργάνωσης για την συνεργασία οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων, στο πλαίσιο δράσεων και πρωτοβουλιών.

- Ο τοπικός και περιφερειακός παράγοντας αναδεικνύονται σε ρυθμιστές της αντιμετώπισης των θεμάτων των διακρίσεων και των ανισοτήτων στην αγορά εργασίας, όμως η αποσπασματικότητα των δράσεων αυτού του επιπέδου μπορεί να οδηγήσει σε αντίθετα αποτελέσματα εάν δεν υπάρξει κεντρική πολιτική δέσμευση.
- Οι μηχανισμοί στοχευμένης και ατομικής παρέμβασης σε θέματα συμβουλευτικής, κατάρτισης, στήριξης και απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας παρουσίασε καλύτερα αποτελέσματα από τις γενικές δράσεις, γεγονός που εξασφαλίζει την επιτυχία των στοχευμένων δράσεων σε ιδιαίτερες κατηγορίες, όπως οι άνεργοι μεγάλης ηλικίας, οι άνεργοι χαμηλών προσόντων, κλπ.

Πυλώνας Ι: Βελτίωση Απασχολησιμότητας

Στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας δημιουργήθηκε πληθώρα δομών υποστήριξης της απασχόλησης και λιγότερα δίκτυα επιχειρήσεων, η βιωσιμότητα όμως αυτών δεν είναι εξασφαλισμένη λόγω αδυναμίας εξασφάλισης πόρων και χρηματοδότησης, γεγονός που καθιστά βιώσιμες αυτές που ήδη δραστηριοποιούνται σε θέματα προώθησης της απασχόλησης με εξασφαλισμένη χρηματοδότηση, όπως τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Ο μεγάλος αριθμός δομών και η ανασφάλεια από την ελλιπή χρηματοδότηση αναδεικνύει ως μονόδρομο την δικτύωση των υφιστάμενων δομών και όχι τη δημιουργία νέων υπό το καθεστώς του «one-stop-shop». Σε τέτοιες δομές μπορούν να εφαρμοστούν καλές πρακτικές που αναδείχθηκαν μέσα από την πρωτοβουλία όπως ο Σύμβουλος Απασχόλησης (ΑΣ IDEA), η κάρτα κατάρτισης(ΑΣ ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ).Οι υφιστάμενοι διακρίσεις λόγω ρατσισμού και ξενοφοβίας θα συνεχίσουν να υποστηρίζονται από δομές που λειτουργούν Στο πλαίσιο καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, οι δράσεις όμως αυτών θα πρέπει να εστιάσουν στην ευαισθητοποίηση των εργοδοτών αφενός και την καταπολέμηση της δυσπιστίας των πληττόμενων από διακρίσεις αφετέρου. Εργαλεία για αυτό το σκοπό μπορούν να αποτελέσουν τα εργαλεία επαγγελματικής συμβουλευτικής μεταναστών και προσφύγων (ΑΣ Forum για την ισότητα και την κοινωνική συνοχή), ο κώδικας πολιτικών για την ένταξη της διαφορετικότητας στα ΜΜΕ (ΑΣ DREAM). Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στο δίκτυο ΕΣΤΙΑ (ΑΣ ΑΝΑΔΡΑΣΗ-ΙΣΤΟΣ), το οποίο μέσω της ηλεκτρονικής σύνδεσης φορέων που παρέχουν υπηρεσίες στους αιτούντες άσυλο, έχει τη δυναμική να αποτελέσει βιώσιμη και αναπαραγώγιμη πρακτική στο πλαίσιο της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Η εδραίωση της φυσικής άτυπης δικτύωσης προσώπων, η οποία δρα παράλληλα με την ηλεκτρονική δικτύωση των δομών, είναι ικανή να αποτελέσει υπόβαθρο διαβούλευσης για θέματα διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας χωρίς αυτό να αναιρεί την αναγκαιότητα εξειδίκευσης της εθνικής πολιτικής για τους αιτούντες άσυλο και τους μετανάστες τουλάχιστον σε επίπεδο υιοθέτησης πρακτικών εφαρμογών από αρμόδιους φορείς.

Επιπτώσεις σε πολιτικές	Η πρόβλεψη δράσεων για την απασχόληση στο αναθεωρημένο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» Η διαμόρφωση και εφαρμογή ενεργητικής πολιτικής για την καταστολή και την πρόληψη της ανεργίας θα εστιάσει στην τοπική και περιφερειακή διάσταση της απασχόλησης από επιμέρους φορείς και λιγότερο σε
-------------------------	--

	<p>κεντρικές πολιτικές λόγω αδυναμίας συντονισμού σε ευρύτερο επίπεδο</p> <p>Αναγκαιότητα εξειδίκευσης της εθνικής πολιτικής για τους αιτούντες άσυλο, τουλάχιστον σε επίπεδο υιοθέτησης πρακτικών εφαρμογών από αρμόδιους φορείς</p> <p>Αναγκαιότητα εξειδίκευσης της μεταναστευτικής πολιτικής</p>
Θεσμικές επιπτώσεις	<p>Έκδοση ΚΥΑ για την σύμπραξη ιδιωτικών και δημόσιων φορέων με βάση το μοντέλο λειτουργίας της Αναπτυξιακής Σύμπραξης</p> <p>Έκδοση εγκυκλίου ΥΠ'ΑΡΙΘΜ. Β114612-14.06.2004 του ΟΑΕΔ προβλέποντας την ένταξη των αιτούντων άσυλο στα προγράμματα επιχορήγησης θέσεων εργασίας.</p> <p>Συγκρότηση και λειτουργία των τοπικών και περιφερειακών δικτύων και η εκπόνηση τοπικών σχεδίων δράσης για την απασχόληση</p> <p>Συμμετοχή των φορέων του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης στο δίκτυο ΕΣΤΙΑ</p>
Οργανωτικές επιπτώσεις	<p>Επέκταση δικτύου ΕΣΤΙΑ για την ηλεκτρονική σύνδεση φορέων που παρέχουν υπηρεσίες στους αιτούντες άσυλο</p> <p>Δικτύωση εξειδικευμένων υπαρχουσών δομών ως ενιαία σημεία επαφής «one-stop-shops»</p> <p>Χρησιμοποίηση του εργαλείου give a chance, το οποίο εμφανίζει συμπληρωματικότητα με επιδοτήσεις ΟΑΕΔ, με κύριο στόχο την πραγματική ένταξη του ανέργου, έτσι ώστε και μετά τη λήξη της επιδότησης να παραμένει εργαζόμενος</p> <p>Εδραίωση της κάρτας κατάρτισης, με στόχο την κατάρτιση σε επίπεδο κάλυψης των αναγκών εκάστου ατόμου</p> <p>Εδραίωση της φυσικής άτυπης δικτύωσης προσώπων η οποία δρά παράλληλα με την ηλεκτρονική των δομών</p>

Πυλώνας II: Ανάπτυξη του Επιχειρηματικού Πνεύματος

Η πρόβλεψη άξονα για την Κοινωνική Οικονομία στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας για την τέταρτη προγραμματική περίοδο, αποτελεί ουσιαστική πολιτική επίπτωση της πρωτοβουλίας.

Παράλληλα θεσμικές επιπτώσεις της πρωτοβουλίας ικανές να δώσουν αποτελεσματικές δράσεις για την επιχειρηματικότητα είναι:

- Η Δημιουργία ομάδας εργασίας στην Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την ανάπτυξη σχεδίου δράσης για τον τρίτο τομέα και
- Η υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την κοινωνική οικονομία από τη Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Οργανωτικά, οι καλές πρακτικές όπως τα γραφεία προώθησης της επιχειρηματικότητας (ΑΣ Επιχειρηματικότητα για όλους), η Δημιουργία Συστήματος Παρακολούθησης της Επιχειρηματικότητας (ΑΣ Προώθηση Επιχειρηματικότητας Περιφέρειας Ηπείρου), Ανάπτυξη ευέλικτων ομάδων εμπυχωτών (ΑΣ Νέα επιχειρηματικότητα για το Βόρειο Αιγαίο- Προοπτική ζωής), με αβέβαιη βιωσιμότητα, καθιστούν αναγκαία τη μεταφορά της τεχνογνωσίας σε κεντρικές δομές στήριξης της επιχειρηματικότητας με περιφερειακή παρουσία όπως τα Επιμελητήρια, ο ΕΟΜΜΕΧ, τα Κέντρα Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης.

Οι μηχανισμοί χρηματοδότησης και υποστήριξης που αναπτύχθηκαν επιτυχώς όπως η μικροπίστωση και τα trade houses (ΑΣ ΔΙΟΝΙ II) μπορούν να λειτουργήσουν πέρα από τα όρια της κοινωνικής οικονομίας, καθώς στην ελληνική τραπεζική αγορά απουσιάζουν μοντέλα ευέλικτα χρηματοδότησης.

Το σύστημα κοινωνικής δικαιόχρησης (ΑΣ ΠΕΙΡΑΝ), αποτελεί αναπαραγώγιμη πολιτική για τον τομέα της κοινωνικής οικονομίας για σύγχρονους κανόνες διαχείρισης της επιχείρησης.

Επιπτώσεις σε πολιτικές	Δημιουργία ομάδας εργασίας στην Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την ανάπτυξη σχεδίου δράσης για τον τρίτο τομέα Η πρόβλεψη άξονα για την κοινωνική οικονομία στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» για την τέταρτη προγραμματική περίοδο
Θεσμικές επιπτώσεις	Υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την κοινωνική οικονομία από τη Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων
Οργανωτικές επιπτώσεις	Υψηλή βιωσιμότητα δομών και υπηρεσιών υποστήριξης της επιχειρηματικότητας(π.χ. εμπυχωτές) για τις οποίες δεν έχει εκτιμηθεί η διάσταση κόστους, γεγονός το οποίο εγκυμονεί κινδύνους μακροπρόθεσμα όμως.

Πυλώνας III: Ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των απασχολουμένων

Επιτυχή έκβαση των εργασιών του Ε.Θ.Δ. « Πιστοποίηση Επαγγελματικών Προσόντων και Δεξιοτήτων» υπήρξε η ενσωμάτωση της πρότασης πολιτικής του στον Νόμο Υπ'Αριθ. 3369 (ΦΕΚ 171/ 06-07-05) «Συστηματοποίηση της δια βίου

μάθησης και άλλες διατάξεις» στον οποίο προδιαγράφεται ολοκληρωμένο σύστημα πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων που δεν αποκτήθηκαν μέσω του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Το σύστημα εξ' αποστάσεως πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΑΣ Δίκτυο προώθησης της δια βίου κατάρτισης και εξ αποστάσεως πιστοποίησης δεξιοτήτων στις ΜΜΕ), αποτελεί μηχανισμό ικανό να επεκταθεί σε πολλούς κλάδους των ΜΜΕ, καθώς αυτό αποτελεί και αίτημα των επαγγελματικών οργανώσεων τους. Οι εξοικείωση εταιρειών και εργαζομένων σε τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών και σε εναλλακτικά μοντέλα κατάρτισης (π.χ κυκλική εργασία, τηλε-εκπαίδευση και τηλε-κατάρτιση), αποτελούν πρακτικές που αναδείχθηκαν μέσα από την πρωτοβουλία ικανές να αποτελέσουν νέους οριζόντιους μηχανισμούς εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Τα αξιολογητικά εργαλεία ΠΡΩΤΕΑ για προσαρμογή κινητικά αναπήρων σε στοχευμένους εργασιακούς χώρους (ΑΣ ΠΡΩΤΕΑΣ) αποτελούν στοχευμένο μηχανισμό ικανό να περάσει οριζόντια και σε άλλες κατηγορίες ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Θεσμικές επιπτώσεις	Νόμος Υπ'Αριθ. 3369 (ΦΕΚ 171/ 06-07-05) «Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις» στον οποίο προδιαγράφεται ολοκληρωμένο σύστημα πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων που δεν αποκτήθηκαν μέσω του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος
Οργανωτικές επιπτώσεις	Σύστημα εξ' αποστάσεως πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις Εξοικείωση εταιρειών και εργαζομένων σε τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών και σε εναλλακτικά μοντέλα κατάρτισης(π.χ κυκλική εργασία, τηλε-εκπαίδευση και τηλε-κατάρτιση)

Πυλώνας IV: Ενίσχυση των πολιτικών ίσων ευκαιριών για γυναίκες και άνδρες

Στο υφιστάμενο και ικανοποιητικά θεσμοθετημένο νομικό πλαίσιο σε θέματα ισότητας αλλά και σε θέματα συμφιλίωσης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, απαιτείται η άρση των παραδοσιακών προτύπων των ρόλων, μέσω ανοικτών διαδικασιών διαβούλευσης.

Πρακτικές, όπως τα σχέδια ισότητας (ΑΣ Δίκτυο για την ισότητα των ευκαιριών) και μηχανισμοί όπως τα Κέντρα Έρευνας Γυναικείας Απασχόλησης (ΑΣ Ίσες ευκαιρίες απασχόλησης των γυναικών στο Αιγαίο) αποτελούν αναπαραγωγίμες και ουσιαστικές θεσμικές και οργανωτικές παρεμβάσεις για την προώθηση των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Θεσμικές επιπτώσεις	Στο υφιστάμενο και ικανοποιητικά θεσμοθετημένο νομικό πλαίσιο σε θέματα ισότητας αλλά και σε θέματα συμφιλίωσης
---------------------	---

	οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, απαιτείται η άρση των παραδοσιακών προτύπων των ρόλων, μέσω ανοικτών διαδικασιών διαβούλευσης
Οργανωτικές επιπτώσεις	Ανάπτυξη σχεδίων ισότητας Σύμβουλοι ισότητας και εργασιακής πολυμορφίας

Αρχική εκτίμηση των επιπτώσεων ανά ευπαθή κοινωνική ομάδα στόχου

Η Κ.Π. EQUAL υλοποιείται μέσω Αναπτυξιακών Συμπράξεων που δραστηριοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό ή και κλαδικό επίπεδο και αφορούν συγκεκριμένες ομάδες στόχου, κυρίως ευπαθείς κοινωνικά ομάδες που αντιμετωπίζουν προβλήματα διακρίσεων και ανισοτήτων είτε επιζητούν πρόσβαση στην αγορά εργασίας είτε βρίσκονται ήδη σε αυτή.

Οι ομάδες στόχου, όπως αυτές προσδιορίστηκαν μέσα από τα έργα που υλοποιήθηκαν Στο πλαίσιο της Κ.Π. EQUAL είναι οι εξής:

- ✓ Αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες
- ✓ ΑΜΕΑ
- ✓ Άνεργοι (νέοι/ες, μακροχρόνια, άνω των 45 ετών)
- ✓ Άτομα υπό απεξάρτηση, απεξαρτημένα, οροθετικά
- ✓ Γυναίκες
- ✓ Εργαζόμενοι
- ✓ Κάτοικοι απομονωμένων (ορεινών, νησιωτικών) μειονεκτικών περιοχών
- ✓ Μετανάστες, παλιννοστούντες, Ρομά
- ✓ Νέοι
- ✓ Φυλακισμένοι, αποφυλακισμένοι
- ✓ Ψυχικά ασθενείς

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται, ανά ομάδα στόχο, η αρχική εκτίμηση των επιπτώσεων από την υλοποίηση των έργων EQUAL.

☞ Αιτούντες άσυλο, Πρόσφυγες

Στο πλαίσιο της Κ.Π. EQUAL υλοποιήθηκε ένα έργο που αφορούσε την συγκεκριμένη ομάδα στόχου.

Το συγκεκριμένο έργο υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του άξονα «Αιτούντες άσυλο» μέτρο «Υποστήριξη της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο».

Οι στόχοι του συγκεκριμένου έργου είναι:

- Η παροχή εξειδικευμένων παρεμβάσεων για την παροχή διευκολύνσεων στους αιτούντες άσυλο είτε διαμένουν εντός των Κέντρων Υποδοχής είτε βρίσκονται εκτός αυτών με σκοπό: α) τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους, β) τη συστηματοποίηση και αναβάθμιση υπηρεσιών ανθρωπιστικής αρωγής (ψυχοκοινωνικής στήριξης, νομικής συνδρομής, συμβουλευτικής και

πληροφόρησης, εκμάθησης γλώσσας, κ.α) και γ) την υποστήριξη και διευκόλυνση της ένταξης τους στην αγορά εργασίας μέσω επαγγελματικής κατάρτισης, επαγγελματικού προσανατολισμού και ενίσχυσης των δεξιοτήτων τους για την ενδυνάμωσή τους

- Η δικτύωση των εξειδικευμένων φορέων του χώρου και ειδικότερα μέσω χρήσης νέων τεχνολογιών (ηλεκτρονικό δίκτυο μέσω κοινής Βάσης Δεδομένων)
- Η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στα Κέντρα Υποδοχής των αιτούντων άσυλο

Στο πλαίσιο του έργου πραγματοποιήθηκαν δράσεις μέσω των οποίων:

- Δημιουργήθηκε και λειτουργεί μια κοινή βάση δεδομένων (ΕΣΤΙΑ) με την οποία επιτεύχθηκε ηλεκτρονική δικτύωση των συνεργαζόμενων φορέων και μέσω της οποίας
- Πραγματοποιήθηκε κατάρτιση συμβούλων επαγγελματικού προσανατολισμού και απασχόλησης αιτούντων άσυλο
- Αναδείχθηκαν οι ρόλοι του Διαπολιτισμικού Διαμεσολαβητή και του Επαγγελματικού Συμβούλου για την ομάδα στόχο
- Παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών σε εργοδότες
- Βελτίωση της ποιότητας της απασχόλησης και ενίσχυση των τοποθετήσεων
- Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και των διαμορφωτών της, καθώς και κοινωνικών εταίρων και φορέων στο ζήτημα της καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας
- Συντονισμός και εκσυγχρονισμός υπηρεσιών προώθησης στην απασχόληση

Οι κύριες επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου μπορούν να προσδιορισθούν ως εξής:

- Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας στον τομέα παροχής υπηρεσιών προς την ομάδα στόχο
- Αύξηση ικανοτήτων/δεξιοτήτων / προσόντων ομάδας στόχου
- Ενίσχυση της ίσης μεταχείρισης και παροχής ίσων ευκαιριών προς όλα τα άτομα της ομάδας στόχου
- Εξατομικευμένη στήριξη των ευάλωτων ομάδων της ίδιας ομάδας στόχου (ασυνόδευτα παιδιά – γυναίκες),
- Αναπτύχθηκε ένα πλαίσιο ίσων ευκαιριών για όλα τα άτομα της ομάδας στόχου στις υπηρεσίες / παροχές από τους αρμόδιους φορείς

Στο σημείο αυτό ίσως θα πρέπει να σημειωθεί ότι θα πρέπει να υπάρξει αξιοποίηση των αποτελεσμάτων και ειδικότερα των καλών πρακτικών από τους αρμόδιους φορείς χάραξης στρατηγικής και εφαρμογής μέτρων για την ενσωμάτωση των ευπαθών ομάδων, με εφαρμογή κεντρικής πολιτικής

↳ **Μετανάστες, Παλιννοστούντες, Ρομά**

Όλα τα έργα που αφορούσαν την συγκεκριμένη ομάδα στόχο υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του άξονα «Απασχολησιμότητα» στο μέτρο «Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά εργασίας». Τα έργα αυτά είχαν ως στόχο την υποστήριξη των μελών της ομάδας στόχου που πλήττονται από διακρίσεις για

την εργασιακή και κοινωνική ένταξη τους ενώ ταυτόχρονα στοχεύουν στον επηρεασμό της κοινής γνώμης, και κυρίως φορέων που την διαμορφώνουν, έτσι ώστε να εκλείψουν φαινόμενα ρατσισμού και ξενοφοβίας. Στο πλαίσιο των έργων αυτών πραγματοποιήθηκαν δράσεις όπως: δημιουργία εξειδικευμένων δομών υποστήριξης, δράσεις πληροφόρησης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, δράσεις νομικής υποστήριξης. Ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν:

- Η δημιουργία και λειτουργία του Κέντρου Μεταπληροφόρησης, που αφ' ενός μεν παρέχει εξατομικευμένη υποστήριξη στην ομάδα στόχο και αφ' ετέρου παρέχει ολοκληρωμένη πληροφόρηση προς την ομάδα στόχο
- Η δημιουργία του Equality Audit (οδηγός για δημοσιογράφους και άλλους επαγγελματίες ΜΜΕ για θέματα παρουσίασης Μειονοτικών Ομάδων και σεβασμού προς την διαφορετικότητα) και του Κώδικα Πολιτικών για την Ένταξη της Διαφορετικότητας στα ΜΜΕ
- Η δημιουργία δομών υποδοχής και υποστήριξης των μελών της ομάδας στόχου
- Η ευαισθητοποίηση του κοινού και της εργοδοσίας
- Η κατάρτιση και η πιστοποίηση των δεξιοτήτων των μελών της ομάδας στόχου
- Η παροχή υπηρεσιών εξατομικευμένης συμβουλευτικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης

Οι κύριες επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων μπορούν να προσδιορισθούν ως εξής:

- Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων των ατόμων των ομάδων στόχου, ώστε να έχουν αυξημένα κίνητρα και ευκαιρίες για την ολοκληρωμένη κοινωνική ένταξη και επαγγελματική αποκατάσταση
- Βελτίωση των διαδικασιών προώθησης στην αγορά εργασίας
- Η διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και την προώθηση της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης

🔗 **Φυλακισμένοι, αποφυλακισμένοι**

Στο πλαίσιο της EQUAL υλοποιήθηκε ένα έργο που αφορούσε την συγκεκριμένη ομάδα στόχο. Το έργο αυτό υλοποιήθηκε στον άξονα «Απασχολησιμότητα», Μέτρο: Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας. Το συγκεκριμένο έργο αφορούσε στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου ένταξης και αποκατάστασης, των μελών της ομάδας στόχου, με την συνεργασία δομών εντός και εκτός φυλακής, με δράσεις στήριξης, ευαισθητοποίησης & προώθησης στην αγορά εργασίας.

Στόχοι του έργου είναι

- Η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός των δομών και συστημάτων υποστήριξης της απασχόλησης της ομάδας στόχου
- Η προώθηση της συνεργασίας και της δικτύωσης δομών και φορέων στήριξης της απασχόλησης
- Η υλοποίηση προγραμμάτων μακροχρόνιας κατάρτισης μελών της ομάδας στόχου
- Η ενίσχυση ειδικού τύπου προγραμμάτων τοποθετήσεων μέλη της ομάδας στόχου

- Η ευαισθητοποίηση εργοδοτών και επαγγελματικών φορέων σχετικά με την ομάδα στόχο

Για το σκοπό αυτό, δημιουργήθηκαν:

- Ολοκληρωμένο Δίκτυο Ένταξης και Αποκατάστασης (ΟΔΕΑ) φυλακισμένων, που αποτελεί μια δικτύωση δομών στην οποία εντάσσονται και τα υφιστάμενα συστήματα των κοινωνικών υπηρεσιών σε ό,τι αφορά τα σωφρονιστικά καταστήματα. Το ΟΔΕΑ περιλαμβάνει: Δομή προώθησης και τοποθέτησης στην εργασία, Δομή εμπύχωσης και υποστήριξης, Δομή εκπαίδευσης και διαρκούς επιμόρφωσης και Δομή νομικής συμβουλευτικής.
- Το Ταμείο Αρωγής και Υποστήριξης για πλήρη κάλυψη αναγκών σε επίπεδο σίτισης, στέγασης εκπαίδευσης, υποστήριξης, στο μεταβατικό στάδιο προσαρμογής των χρηστών αυτής της υπηρεσίας (αποφυλακισμένοι).

Οι κύριες επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου μπορούν να προσδιορισθούν ως εξής:

- Το άνοιγμα των δομών φυλακής και η συνεργασία, αλληλοϋποστήριξη και συνεργασία δομών εντός και εκτός φυλακής
- Η δημιουργική και παραγωγική αξιοποίηση του χρόνου των κρατουμένων
- Η συνεχής προσπάθεια επανένταξης κάθε περιστατικού
- Η υποστήριξη της προώθησης στην αγορά εργασίας των μελών της ομάδας στόχου
- Η δημιουργία του Ταμείου Αρωγής ως στοιχείο στήριξης και μείωσης υποτροπής και παραβατικής συμπεριφοράς

Σχετικά με την συγκεκριμένη ομάδα στόχου και το έργο της EQUAL θα πρέπει να επισημανθούν τα κάτωθι σημεία:

Η ενσωμάτωση πρακτικών του έργου αναμένεται να είναι δύσκολη διότι για την συγκεκριμένη ομάδα στόχου φαίνεται ότι η κοινωνία αντιδρά αρνητικά. Έτσι, για τους ίδιους λόγους που τους έδιωξε, για τους ίδιους λόγους δεν τους δίνει τη δεύτερη ευκαιρία.

Η εμφάνιση των όποιων θετικών σημείων απασχόλησης, κυρίως στον τομέα της αυτό-απασχόλησης, δείχνει ότι η προσπάθεια πρέπει να συνεχιστεί και μετά την ολοκλήρωση του έργου με έμφαση στην ενίσχυση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της ομάδας στόχου.

Μετά τη λήξη της EQUAL το επίπεδο στήριξης και η κοινωνικό – επαγγελματική ενσωμάτωση της ομάδας στόχου αναμένεται να είναι χαμηλό διότι αφορά την δυσκολότερη από τις υπάρχουσες ομάδες, η οποία συγκεντρώνει όλες τις κοινωνικές αδύνατες ομάδες, επιβαρημένες με παραβατική συμπεριφορά, για την οποία η κοινωνία έχει ισχυρές προκαταλήψεις. Αυτό ενισχύεται από το γεγονός ότι το σύνολο σχεδόν των κρατουμένων προέρχονται από εξαιρετικά φτωχά στρώματα, χωρίς πολλές φορές πρώτη ευκαιρία.

↳ **Ψυχικά ασθενείς**

Όσον αφορά την συγκεκριμένη ομάδα στόχο υλοποιήθηκε ένα έργο το οποίο κινήθηκε στον άξονα «Ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος» και συγκεκριμένα στο Μέτρο: Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας. Το έργο αυτό αποτελεί την πρώτη προσπάθεια, έστω και σε πιλοτικό επίπεδο, ενίσχυσης της αυταπασχόλησης των ψυχικά ασθενών αλλά και της ανάδειξης κοινωνικών επιχειρηματικών σχημάτων για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας.

Το έργο αυτό αναπτύχθηκε στους εξής τρεις άξονες: α) Ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, β) Δημιουργία εναλλακτικών μορφών συμμετοχής, απασχόλησης και επιχειρηματικής δραστηριοποίησης ψυχικά πασχόντων ατόμων, επαγγελματιών ψυχικής υγείας και εθελοντών και γ) Διαρκής εξατομικευμένη και ομαδική υποστήριξη ψυχικά πασχόντων ατόμων. Στο πλαίσιο αυτά δημιουργήθηκαν κοινωνικές επιχειρήσεις με τη μορφή «club house», Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε.), πραγματοποιήθηκε διαρκής “on the job” κατάρτιση των απασχολούμενων στην κοινωνική επιχείρηση ψυχικά πασχόντων ατόμων σε αντικείμενα που επιλέχθηκαν να απασχοληθούν, δημιουργήθηκε δίκτυο υπηρεσιών διαρκούς και εξατομικευμένης υποστήριξης των ατόμων με ψυχικές διαταραχές στη διαδικασία ενεργού συμμετοχής, ενίσχυσης της αυταπασχόλησης, της επιχειρηματικότητας και της ένταξής τους στην αγορά εργασίας.

Οι κύριες επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου μπορούν να προσδιορισθούν ως εξής:

- Βελτίωση της ποιότητας ζωής και του βαθμού αυτό-εκτίμησης των ψυχικά πασχόντων ατόμων αλλά και των μελών των οικογενειών τους, των επαγγελματιών ψυχικής υγείας και των εθελοντών.
- Ενίσχυση επαγγελματικών συμπεριφορών που αποτρέπουν από ειδικές συμπεριφορές και μειώνουν τις επιδράσεις της ψυχικής ασθένειας
- Οι ψυχικά ασθενείς βγαίνουν από την αφάνεια του κοινωνικού αποκλεισμού και της αγνοίας του κοινωνικού συνόλου και κατά συνέπεια υποστηρίζεται η κοινωνική τους επανένταξη.
- Ανάδειξη και ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης των ψυχικά ασθενών με την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας

↳ **Εργαζόμενοι**

Τα έργα που είχαν ως ομάδα στόχου ήδη εργαζόμενους που αντιμετωπίζουν δυσκολίες για διάφορους λόγους, όπως π.χ. ελλιπής κατάρτιση, έλλειψη ιδιαίτερων ικανοτήτων, δυσκολία προσαρμογής σε νέου τρόπους οργάνωσης της εργασίας κ.λ.π., αναπτύχθηκαν Στο πλαίσιο των μέτρων του άξονα «Προσαρμοστικότητα».

Οι κύριοι στόχοι των έργων που υλοποιήθηκαν, στο πλαίσιο του μέτρου «Πρωώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης, οι οποίες ενθαρρύνουν την πρόσληψη και τη διατήρηση αυτών που πλήττονται από διακρίσεις και ανισότητα όσον αφορά την αγορά εργασίας» είναι:

- Η ανάπτυξη και η εφαρμογή συστήματος δια βίου μάθησης στις ΜΜΕ με στόχο την αναβάθμιση και την προσαρμογή των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εργαζομένων στις ανάγκες και τις εξελίξεις της νέας οικονομίας, έτσι ώστε τα παραπάνω να αποκτήσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην ένταξή τους στην απασχόληση και στην διατήρηση της θέσης τους.
- Η ευαισθητοποίηση των επιχειρηματιών και των στελεχών διαχείρισης ανθρωπίνων πόρων αλλά και των εργαζομένων σε θέματα συνεχούς εκπαίδευσης και αποκλεισμού από την αγορά εργασίας
- Η δημιουργία δομών ενίσχυσης των επιχειρήσεων για την υιοθέτηση μηχανισμών δια βίου μάθησης
- Η πρωώθηση ενεργητικών μεθόδων πρωώθησης στην απασχόληση και αφετέρου η πιλοτική εφαρμογή του μοντέλου της κυκλικής εργασίας σε επιλεγμένες επιχειρήσεις

- Η υποστήριξη των ατόμων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, μέσω παροχής δυνατοτήτων εκπαίδευσης και πιστοποίησης δεξιοτήτων και δημιουργίας συστημάτων και υποστηρικτικών μηχανισμών εντός και εκτός των επιχειρήσεων που να διευκολύνουν την επαγγελματική τους ένταξη
- Η αξιοποίηση νέων τεχνολογικών εφαρμογών στην κατάρτιση, κυρίως δε αυτές που συνδέονται με την πληροφορική και το διαδίκτυο (εξ' αποστάσεως κατάρτιση)
- Η προώθηση της απασχόλησης και πιστοποίησης δεξιοτήτων στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Στο πλαίσιο των έργων πραγματοποιήθηκαν δράσεις μέσω των οποίων επιτεύχθηκαν, ενδεικτικά, τα εξής:

- Ανάπτυξη συστημάτων εξ αποστάσεως κατάρτισης και πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων σε ΜΜΕ καθώς και στους τομείς του περιβάλλοντος και της βιολογικής κτηνοτροφίας
- Σχεδιασμός και Υλοποίηση Προγραμμάτων Εναλλασόμενης Κατάρτισης – Απασχόλησης.
- Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Εργαλείων Συμβουλευτικής για την Υιοθέτηση Προσαρμοσμένων στις ανάγκες των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων Μηχανισμών Κατάρτισης.
- Πιλοτική εφαρμογή του μοντέλου της κυκλικής εργασίας σε επιλεγμένες ΜΜΕ
- Υλοποίηση Προγραμμάτων Τηλε-εκπαίδευσης σε Μ.Μ.Ε.
- Σχεδιασμός και πιλοτική εφαρμογή εργαλείων για την επιμόρφωση στελεχών επιχειρήσεων σε θέματα τεχνικών δια βίου μάθησης, νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας και καταπολέμησης του αποκλεισμού των ευπαθών ομάδων από την αγορά εργασίας.
- Πιλοτική εφαρμογή του πρότυπου μοντέλου learning organisation

Οι κύριες επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων μπορούν να προσδιορισθούν ως εξής:

- Ενεργητική προώθηση της απασχόλησης για εργαζόμενους και ανέργους μέσω της εφαρμογής του συστήματος της κυκλικής εργασίας σε ιδιωτικές επιχειρήσεις επιτεύχθη. Ο συνδυασμός αναβάθμισης δεξιοτήτων ανέργων και εργαζομένων χαμηλών προσόντων και ενσωμάτωσης της τεχνικής της κυκλικής εργασίας στην παραγωγική διαδικασία αποτελεί μια καινούργια πρακτική για την ελληνική αγορά εργασίας που οδηγεί στην ταυτόχρονη ανάπτυξη της ευελιξίας τόσο του εργατικού δυναμικού όσο και των επιχειρήσεων.
- Κατάρτιση και απόκτηση εργασιακής εμπειρίας ανέργων σε εξειδικευμένα γνωστικά αντικείμενα, κατά τη διάρκεια της αναπλήρωσης των εργαζομένων
- Αναβάθμιση δεξιοτήτων εργαζομένων με χαμηλά προσόντα. Η δημιουργία του συστήματος απόκτησης-αναβάθμισης προσόντων και δεξιοτήτων και η δυνατότητα πιστοποίησής τους ισχυροποιεί τη θέση των ομάδων στόχου στην αγορά εργασίας (αύξηση δυνατοτήτων πρόσβασης, άμβλυση των διακρίσεων, βελτίωση εργασιακών σχέσεων, ενίσχυση δυνατότητας διαπραγματεύσεων μέσα στις επιχειρήσεις) και βελτιώνει την προσωπική τους ζωή
- Εξοικείωση των επιχειρήσεων με τις τεχνικές δια βίου μάθησης με έμφαση στο μοντέλο της κυκλικής εργασίας

- Ευαισθητοποίηση των επιχειρηματιών και των στελεχών διαχείρισης ανθρωπίνων πόρων αλλά και των εργαζομένων σε θέματα συνεχούς εκπαίδευσης και αποκλεισμού από την αγορά εργασίας
- Η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση παρείχε ευκολία πρόσβασης σε αυτήν από άτομα που δυσκολεύονται να ενταχθούν σε ένα παραδοσιακό πρόγραμμα κατάρτισης

Οι κύριοι στόχοι των έργων που υλοποιήθηκαν Στο πλαίσιο του μέτρου «Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων στις διαρθρωτικές οικονομικές αλλαγές και στη χρήση της τεχνολογίας της πληροφορίας και άλλων νέων τεχνολογιών» είναι:

- Η υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιριών και των εργαζομένων στις διαρθρωτικές οικονομικές αλλαγές και στη χρήση της τεχνολογίας της πληροφορίας και άλλων νέων τεχνολογιών.
- Η προώθηση και πιλοτική εφαρμογή ευέλικτων τρόπων παραγωγής και οργάνωσης της εργασίας, σε ότι αφορά τις παραγωγικές μεθόδους, το χρόνο και τον τόπο εργασίας, διαδικασίες κατάρτισης και τεχνικές αξιολόγησης επιδόσεων και αποτελεσμάτων
- Η παροχή αντικειμενικού πλαισίου, στο οποίο θα βασιστεί η διαπραγμάτευση και η συνεργασία μεταξύ κοινωνικών συνομιλητών, για την εφαρμογή νέων ευέλικτων συστημάτων παραγωγής και απασχόλησης, χωρίς να διαταραχθούν οι εργασιακές σχέσεις
- Η διασφάλιση των ήδη υφιστάμενων θέσεων εργασίας που επιτυγχάνεται με την προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρήσεων, καθώς και η δημιουργία νέων εργασιών και θέσεων εργασίας με την εισαγωγή των νέων συστημάτων. Ο συνδυασμός της ευελιξίας των επιχειρήσεων και της ασφάλειας των εργαζομένων
- Η δημιουργία κουλτούρας σχετικά με θέματα ποιότητας, όχι μόνο σε επιχειρηματικό αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο των έργων πραγματοποιήθηκαν δράσεις μέσω των οποίων επιτεύχθηκαν, ενδεικτικά, τα εξής:

- Εφαρμογή της τηλε-εργασίας
- Ανάπτυξη συστήματος οργάνωσης παραγωγής στη ναυπηγική βιομηχανία
- Εφαρμογή της τηλε-εργασίας σε call center
- Ανάπτυξη Υποδειγματικού Συστήματος Οργάνωσης και Διοίκησης για την εισαγωγή Καινοτομιών στις Επιχειρήσεις Τροφίμων - Μοντέλο I.F.Q.M.

Οι κύριες επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων μπορούν να προσδιορισθούν ως εξής:

- Παρέχεται το υπόβαθρο για ορθολογική όσο και αποτελεσματική διαχείριση της καινοτομίας και της γνώσης, αλλά και γενικότερα, για τη διαχείριση της αλλαγής και την ομαλή απορρόφηση των εκάστοτε εξελίξεων, καθώς και για ενεργό συμμετοχή σε αυτές.
- Παρέχεται η δυνατότητα για ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της έγκαιρης και έγκυρης διάγνωσης ως προς το επίπεδο των γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων σε σύγκριση με τις διαμορφούμενες απαιτήσεις που προκύπτουν από τις εξελίξεις και για αναβάθμισης των υφιστάμενων ή/και την απόκτηση νέων προσόντων, γενικότερα δε για την προσαρμογή των στα εκάστοτε νέα δεδομένα.

- Παρέχεται η δυνατότητα για «αναγνώριση» των νέων απαιτήσεων με την αξιοποίηση υψηλού επιπέδου, «δοκιμασμένων» μεθοδολογικών εργαλείων, η οποία μπορεί να αποτελέσει τη βάση για σχετικό σχεδιασμό αλλά και για συλλογική διαπραγμάτευση – διαβούλευση.
- Δυνατότητα καλύτερου συνδυασμού προσωπικής και επαγγελματικής ζωής
- Ισότητα ευκαιριών για τα ΑμεΑ εφόσον η ευελιξία της οργάνωσης της εργασίας δίνει την δυνατότητα αποτελεσματικής ένταξης τους στην αγορά εργασίας.
- Ευαισθητοποίηση εκπροσώπων ομάδων στόχου (συνδικαλιστικοί φορείς) στα προβλήματα και στις ανάγκες προσαρμογής για την επιβίωση του κλάδου.

↳ **Γυναίκες**

Οι γυναίκες αποτελούν την ομάδα στόχο σε ένα μεγάλο αριθμό έργων που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια της EQUAL. Τα έργα αυτά αναπτύχθηκαν κυρίως στο πλαίσιο των αξόνων «Ίσες ευκαιρίες για άνδρες και γυναίκες» και «Ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος».

Τα έργα που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του άξονα «Ίσες ευκαιρίες για άνδρες και γυναίκες» περιελάμβαναν δράσεις που προωθούσαν, αφ' ενός μεν την ισότητα των γυναικών στους εργασιακούς χώρους και αφ' ετέρου την επαγγελματική τους εξέλιξη.

Στο πλαίσιο των δράσεων αυτών μπορούν, ενδεικτικά, να αναφερθούν:

- Η κατάρτιση και πιλοτική εφαρμογή των σχεδίων ισότητας σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα
- Ο ρόλος του Συμβούλου ισότητας στις επιχειρήσεις
- Η ανάπτυξη και η εφαρμογή σχεδίων ίσων ευκαιριών
- Η δημιουργία δικτύου για την ευαισθητοποίηση, ενθάρρυνση και συμβουλευτική υποστήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας σε νέους τομείς της οικονομίας
- Σύσταση και λειτουργία δομής υποστήριξης ίσων ευκαιριών στην εργασία και την καριέρα

Οι κύριες επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων μπορούν να προσδιορισθούν ως εξής:

- Προώθηση εργαζομένων γυναικών σε υψηλότερες θέσεις στην επαγγελματική ιεραρχία (καταπολέμηση του φαινομένου της «γυάλινης οροφής»)
- Περισσότερες ευκαιρίες για την πρόσληψη γυναικών – καταπολέμηση στερεοτυπικών αντιλήψεων που σχετίζονται με τη γυναικεία απασχόληση
- Βελτίωση του εργασιακού κλίματος για τις εργαζόμενες γυναίκες – παροχή ευκαιριών για τη συμφιλίωση προσωπικής και επαγγελματικής ζωής
- Βελτίωση της πρόσβασης σε «ανδρικά» επαγγέλματα
- Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της διεκδικητικότητας των γυναικών
- Διαμόρφωση νέας εταιρικής κουλτούρας και συμπεριφοράς προς την κατεύθυνση προώθησης της ισότητας
- Αξιοκρατικές διαδικασίες στην επιλογή προσωπικού, στην επαγγελματική εξέλιξη

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι δεδομένων των στερεοτύπων και των αντιλήψεων που κυριαρχούν στους εργασιακούς χώρους για να εξακριβωθούν οι πραγματικές επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την εφαρμογή των δράσεων θα χρειαστεί να υπάρξει χρονικό διάστημα ικανό να καταμετρήσει τις επιπτώσεις .

Τα έργα που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του άξονα «Ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος» περιελάμβαναν δράσεις που προωθούσαν την γυναικεία επιχειρηματικότητα στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας.

Στο πλαίσιο των δράσεων αυτών μπορούν ενδεικτικά να αναφερθούν:

- Η ανάπτυξη δομών προώθησης απασχόλησης & επιχειρηματικότητας γυναικών στην κοινωνική οικονομία
- Η δημιουργία πολυδύναμων κέντρων προώθησης και πιστοποίησης γυναικείων επιχειρήσεων και πρωτοβουλιών κοινωνικής οικονομίας
- Η οργάνωση και λειτουργία γραφείου κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- Η δημιουργία και πιλοτική λειτουργία κοινωνικών επιχειρήσεων

Οι κύριες επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων μπορούν να προσδιορισθούν ως εξής:

- Υποστήριξη από ειδικά εκπαιδευμένους συμβούλους στην αντιμετώπιση των δυσκολιών έναρξης επιχειρηματικής δράσης
- Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας μέσω παροχής εξειδικευμένης εκπαίδευσης
- Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, επαγγελματική και κοινωνική ένταξη
- Αξιοποίηση νέων πηγών και μεθόδων απασχόλησης / αυτοαπασχόλησης
- Ανάπτυξη βιώσιμης νέας μορφής απασχόλησης σε περιοχές που βιώνουν χωρική απομόνωση

↳ **Άτομα υπό απεξάρτηση, απεξαρτημένα, οροθετικά**

Όσον αφορά στην συγκεκριμένη ομάδα στόχο υλοποιήθηκε ένα έργο το οποίο και κινήθηκε στον άξονα «Απασχολησιμότητα» και ειδικότερα στο Μέτρο «Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας».

Στο πλαίσιο του έργου υλοποιήθηκαν δράσεις που αφορούν

- στην εγκατάσταση και λειτουργία ειδικού σταθμού πληροφόρησης για την υποστήριξη της διάδοσης του έργου, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των ενεργειών των συμβούλων υποστήριξης καθώς και των αποτελεσμάτων των δράσεων και ενεργειών για την κοινωνικό-επαγγελματική ένταξης και επανένταξης των ατόμων της ΟΣ.
- στην ανάπτυξη δικτύου κοινωνικής αλληλεγγύης μεταξύ φορέων προώθησης απασχόλησης και φορέων που εκπροσωπούν την Ο.Σ. που θα αποτελεί γέφυρα διασύνδεσης της Ο.Σ. με την αγορά εργασίας
- σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτιση της Ο.Σ
- σε σεμινάρια συμβουλευτικής (workshops) σε στελέχη κοινωνικών υπηρεσιών και φορέων προώθησης στην απασχόληση σε θέματα ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, και κοινωνικο-επαγγελματικής ένταξης.
- Σε Workshop ανάπτυξης εκπαιδευτικών δεξιοτήτων στις ιδιαιτερότητες της ΟΣ.
- Σε επιμόρφωση των συμβούλων υποστήριξης με την εφαρμογή του πιστοποιημένου μοντέλου εκπαίδευσης.

Οι κύριες επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου μπορούν να προσδιορισθούν ως εξής:

- Κατάρτιση και ανάπτυξη των προσωπικών δεξιοτήτων των ατόμων της ομάδας στόχου
- Διευκόλυνση της προώθησης στην απασχόληση σημαντικού μέρους των ατόμων της ομάδας στόχου
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινωνικο-οικονομικού περιβάλλοντος για τα θετικά στοιχεία, προσόντα των ατόμων των Ο.Σ.
- Υιοθέτηση νέων προσεγγίσεων υποστήριξης της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των μελών της ομάδας στόχου

☞ **AMEA**

Τα έργα που είχαν ως ομάδα στόχο τα ΑΜΕΑ υλοποιήθηκαν στους κάτωθι άξονες προτεραιότητας:

1. Απασχολησιμότητα

Στα πλαίσια αυτά υλοποιήθηκε ένα έργο στο πλαίσιο του μέτρου Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας.

Οι στόχοι του συγκεκριμένου έργου είναι:

- Η αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των δομών, συστημάτων και υπηρεσιών υποστήριξης της απασχόλησης ατόμων που ανήκουν τις ομάδες-στόχο του Έργου
- Η προώθηση της συνεργασίας και δικτύωσης δομών και φορέων στήριξης της απασχόλησης για την ολοκληρωμένη και εξατομικευμένη υποστήριξη ατόμων των ομάδων-στόχου του Έργου
- Η αξιοποίηση των νέων υποστηρικτικών τεχνολογιών για την βελτίωση της πρόσβασης σε πληροφόρηση και επικοινωνία σε σχέση με την αγορά εργασίας, σε διαδικασίες και περιεχόμενα κατάρτισης καθώς και στην απασχόληση
- Η ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων ατόμων που ανήκουν στις ομάδες-στόχο σε αντικείμενα που έχουν ζήτηση στην αγορά εργασίας
- Η προώθηση των καταρτιζόμενων του Έργου σε θέσεις εργασίας
- Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση εργοδοτών και επαγγελματικών φορέων για τις ανάγκες και δυνατότητες των ατόμων που ανήκουν στις ομάδες-στόχο και στη

Στο πλαίσιο του έργου υλοποιήθηκαν δράσεις μέσω των οποίων επιτεύχθηκαν:

- Η χρήση προηγμένων ΤΠΕ για την υποστήριξη, πληροφόρηση και επαγγελματική κατάρτιση ΑΜΕΑ
- Η ανάπτυξη και λειτουργία υπηρεσίας one-stop shop συνδεδεμένης με δομές στήριξης της απασχόλησης
- Κατάρτιση ατόμων με αναπηρία στη χρήση Η/Υ (μεθοδολογίες και διαδικασίες που διευκολύνουν τη βελτίωση δεξιοτήτων των ΑμεΑ και την απόκτηση πιστοποιητικού γνώσης).
- Καμπάνιες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης εργοδοτών και επαγγελματικών φορέων με σκοπό την εμπλοκή τους, μέσα από τη δημιουργία ενός Δικτύου Μεντόρων-Εργοδοτών, σε δράσεις που θα προωθούν την καταπολέμηση των διακρίσεων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας ατόμων που ανήκουν στις ομάδες-στόχο
- Επιμόρφωση Συμβούλων Απασχόλησης σε θέματα απλών και πολλαπλών διακρίσεων.

2. Ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος

Στα πλαίσια του άξονα αυτού υλοποιήθηκαν δύο έργα στο μέτρο Ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας.

Οι στόχοι των συγκεκριμένων έργων είναι:

- Η ανάληψη δράσης υπέρ των ατόμων των ομάδων στόχου, ώστε να εξασφαλιστούν οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την άρση των δυσκολιών και των διακρίσεων που αντιμετωπίζουν ως προς την πρόσβασή τους στην απασχόληση.
- Η δημιουργία μόνιμων μηχανισμών στήριξης των ομάδων στόχου και των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας.
- Η ανάπτυξη ενεργητικών τεχνικών προώθησης στην απασχόληση ατόμων από την ομάδα στόχο και η ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την καλύτερη αξιοποίηση τους
- Η αντιμετώπιση της ανεργίας και της υποαπασχόλησης των μελών της ομάδας στόχου) μέσα από τη δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων.

Στο πλαίσιο των συγκεκριμένων έργων υλοποιήθηκαν δράσεις μέσω των οποίων επιτεύχθηκαν:

- Η οργάνωση και λειτουργία γραφείου κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- Η κατάρτιση στελεχών των κοινωνικών επιχειρήσεων
- Η δημιουργία και πιλοτική λειτουργία κοινωνικών επιχειρήσεων
- Η ενημέρωση, πληροφόρηση, προσέλκυση των μελών της ομάδας στόχου
- Σύσταση και λειτουργία χρηματοδοτικών εργαλείων
- Ανάπτυξη Τηλεματικού Δικτύου για τη σύνδεση των Δομών Στήριξης της Επιχειρηματικότητας
- Δημιουργία Μηχανισμών - Δομών υποστήριξης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών στην κοινωνική οικονομία
- Ανάπτυξη και Δημιουργία Συστημάτων και Εργαλείων στήριξης της κοινωνικής οικονομίας

Οι κύριες επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων μπορούν να προσδιορισθούν ως εξής:

- Ενθάρρυνση της αυτοπεποίθησης των ΑΜΕΑ – η ενεργοποίησή τους για την ανάληψη επαγγελματικής δράσης, μέσω των Δομών Στήριξης
- Στήριξη των ΑΜΕΑ κατά την δημιουργία επιχείρησης
- Επαγγελματική και κοινωνική ένταξη
- Αξιοποίηση νέων πηγών και μεθόδων απασχόλησης / αυτοαπασχόλησης για τα μέλη της ομάδας στόχου

Άνεργοι

Η συγκεκριμένη ομάδα στόχος περιλαμβάνει διάφορες κατηγορίες, όπως νέοι/ες άνεργοι, μακροχρόνια, άνω των 45 ετών. Όσον αφορά τους ανέργους, όλων των κατηγοριών, στα πλαίσια της EQUAL υλοποιήθηκαν μια σειρά έργων, στους άξονες «Απασχολησιμότητα», στο μέτρο Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας και «Ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος», μέτρο Πρόσβαση

για όλους όσον αφορά στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης, και μέτρο Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας.

Οι κύριοι στόχοι των έργων που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του μέτρου Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας είναι:

- Η ανάπτυξη και λειτουργία ενός πανελλαδικού δικτύου 'one-shop' δομών, οι οποίες θα παρέχουν ολοκληρωμένες υπηρεσίες επαγγελματικής συμβουλευτικής, επαγγελματικής κατάρτισης και προώθησης στην αγορά εργασίας, για άνεργους που υφίστανται κοινωνικό αποκλεισμό από την εργασία.
- Ο συντονισμός των δράσεων για τη στήριξη και τη διεύρυνση της Απασχόλησης στην περιφέρεια της Πελοποννήσου, μέσω της δικτύωσης των σημαντικότερων φορέων που εμπλέκονται με το ζήτημα αυτό σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.
- Η ενιαιοποίηση των διαφορετικών προσεγγίσεων από τους κύριους δημόσιους φορείς επαγγελματικής κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης και η αποδοχή στην πράξη ενός κοινού πλαισίου αναφοράς, για την σύνδεση της κατάρτισης με την απασχόληση, μέσω πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων των ατόμων που αντιμετωπίζουν διακρίσεις και ανισότητες στην αγορά εργασίας.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω έργων υλοποιήθηκαν δράσεις μέσω των οποίων επιτεύχθηκαν:

- Η δημιουργία πληροφοριακού κόμβου με τη μορφή one stop shop δομής για παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης και υποστήριξης με επικέντρωση κατ' αρχήν σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή.
- Η εφαρμογή συστήματος εξατομικευμένης Επαγγελματικής Συμβουλευτικής και Προώθησης των ανέργων στην αγορά εργασίας
- Η ανάπτυξη εργαλείων αξιολόγησης προσόντων ανά επίπεδο ειδικότητας, ανέργων ενδιαφερομένων για απασχόληση, σε ειδικότητες υψηλής ζήτησης.
- Η ανάπτυξη curricula και των προτεινόμενων εναλλακτικών «διαδρομών» για την οικοδόμηση προσόντων ανά επίπεδο εξειδίκευσης
- Ανάπτυξη των Εστιακών Σημείων Πληροφόρησης και οργάνωση Δικτύου για την υποστήριξη της Απασχόλησης στην Πελοπόννησο.
- Ο σχεδιασμός και η πιλοτική εφαρμογή του Ενιαίου Συστήματος Υποστήριξης Ανέργων μέσω Πιστοποίησης των Επαγγελματικών τους Προσόντων.
- Η εκπαίδευση Συμβούλων Απασχόλησης σε κάθε ΟΤΑ
- Η εφαρμογή πληροφοριακών συστημάτων για διάχυση της πληροφορίας άμεσα και χωρίς διακρίσεις
- Η ευαισθητοποίηση του τοπικού κοινωνικοοικονομικού ιστού

Οι κύριες επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων μπορούν να προσδιορισθούν ως εξής:

- Ενημέρωση των ανέργων για τη βελτίωση και πιστοποίηση των επαγγελματικών τους δεξιοτήτων. Οι άνεργοι έχουν μεγαλύτερη βεβαιότητα ένταξης τους στην αγορά εργασίας μέσω της πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων τους.
- Εξασφαλίζεται ολοκληρωμένη υποστήριξη των ανέργων καθ' όλη τη διάρκεια της διαδρομής τους από την εγγραφή τους στα μητρώα του ΟΑΕΔ, έως την πιστοποίηση των επαγγελματικών τους προσόντων, για συγκεκριμένο επάγγελμα

- Δημιουργία των προδιαγραφών για την ανάπτυξη, σε εθνικό επίπεδο, ενός ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου και ενός συστήματος πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων, τα οποία να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και να συνδέουν την επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση με την Απασχόληση
- Εξασφαλίζεται μεγαλύτερη προοπτική κινητικότητας στην εθνική και εργασίας, λόγω της μεθόδου προσδιορισμού του επαγγελματικού περιγράμματος και το οποίο αποτελεί τη βάση για την κατάρτιση και την πιστοποίηση.
- Δομημένη καθοδήγηση και πληροφόρηση για ένταξη των επωφελούμενων σε ποιοτικές θέσεις εργασίας, με προσδιορισμό όλων των απαραίτητων σταδίων και προϋποθέσεων. Συγκεκριμένα ο επωφελούμενος με την υποστήριξη του Συμβούλου Απασχόλησης θα είναι σε θέση να επιλέξει τα κατάλληλα βήματα - δραστηριότητες που θα οικοδομήσουν και θα βελτιώσουν το επαγγελματικό του προφίλ, προς την κατεύθυνση που δύναται και επιθυμεί.
- Μείωση του χρόνου ανεργίας

Οι κύριοι στόχοι των έργων που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του μέτρου Πρόσβαση για όλους όσον αφορά στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης είναι:

- Η αναζήτηση τρόπων προώθησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας των ανέργων μέσω της έναρξης αυτοαπασχόλησης ή επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- Η ανάπτυξη και η προώθηση νέων τρόπων και πρακτικών στον τομέα της απασχόλησης για την αντιμετώπιση κάθε μορφής διακρίσεων και ανισοτήτων που βιώνουν οι άνεργοι.
- Η προώθηση της επιχειρηματικότητας των ανέργων διαμέσου της αναβάθμισης των φορέων και υπηρεσιών στήριξης της επιχειρηματικότητας τόσο σε τοπικό όσο και περιφερειακό επίπεδο.
- Η προώθηση της επιχειρηματικής και επαγγελματικής δραστηριότητας των ανέργων μέσω της εφαρμογής ειδικών ενεργειών διευκόλυνσης για την ίδρυση και λειτουργία νέων επιχειρήσεων και την έναρξη νέων επαγγελματικών δραστηριοτήτων αυτοαπασχόλησης στον Αθλητικό τομέα.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω έργων υλοποιήθηκαν δράσεις μέσω των οποίων επιτεύχθηκαν:

- Η δημιουργία και λειτουργία Γραφείων Προώθησης στην Επιχειρηματικότητα
- Η εκπαίδευση συμβούλων επιχειρηματικότητας για τη στελέχωση των Γραφείων Προώθησης στην Επιχειρηματικότητα
- Η ανάπτυξη Δικτύου ΓΠΕ καθώς και διασύνδεσή τους με τα γραφεία προώθησης στην Απασχόληση και τις δομές στήριξης της απασχόλησης και επιχειρηματικότητας
- Η ανάπτυξη εξειδικευμένου σχεδίου προσέγγισης και προώθησης ανέργων σε επιχειρηματικές δραστηριότητες και μεθοδολογίας καλλιέργειας επιχειρηματικού πνεύματος
- Η εκπόνηση σχεδίου προσαρμογής και εφαρμογής στην Ελλάδα των «μικροπιστώσεων» για την οικονομική στήριξη αποκλεισμένων ατόμων, προκειμένου να ξεκινήσουν αυτοαπασχόληση ή επιχειρηματική δραστηριότητα
- Η δημιουργία Θεματικού Πάρκου Βιολογικών και Παραδοσιακών Προϊόντων
- Η δημιουργία και λειτουργία Εικονικής Θερμοκοιτίδας Επιχειρηματικότητας

Οι κύριες επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων μπορούν να προσδιορισθούν ως εξής:

- Η δυνατότητα διάγνωσης των ιδιαίτερων δεξιοτήτων και κλίσεων προς την επιχειρηματική δράση που διαθέτουν οι άνεργοι και οι συμμετέχοντες σε προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης
- Η ενθάρρυνση και ψυχολογική ενδυνάμωση των ανέργων για την τόνωση της αυτοπεποίθησης και την επιλογή επιχειρηματικής δραστηριοποίησης.
- Η συστηματική καθοδήγηση και ενημέρωση των ανέργων που ενδιαφέρονται να συστήσουν επιχειρήσεις με την αξιοποίηση των μέτρων στήριξης της επιχειρηματικότητας.
- Η προώθηση της επιχειρηματικής ιδέας με την οργάνωση παρεμβάσεων πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης στο χώρο της εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης.
- Η συμβουλευτική υποστήριξη των νεοδημιουργούμενων επιχειρήσεων με υποδείξεις για την ανεύρεση πόρων, είτε μέσω τραπεζικών πιστώσεων (micro-loans), είτε μέσω άλλων πηγών
- Η παροχή άμεσης, έγκυρης και έγκαιρης πληροφόρησης μέσω της εικονικής θερμοκοιτίδας
- Η παροχή τηλε-συμβουλευτικής από εξειδικευμένους επιστήμονες μέσω της εικονικής θερμοκοιτίδας
- Παροχή τηλε-εκπαίδευσης από εξειδικευμένους επιστήμονες μέσω της εικονικής θερμοκοιτίδας

Οι κύριοι στόχοι των έργων που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του μέτρου Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας είναι:

- Η ανάπτυξη ενεργητικών τεχνικών προώθησης στην απασχόληση ανέργων και η ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την καλύτερη αξιοποίηση τους
- Διαμόρφωση ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας.
- Δημιουργία μόνιμων μηχανισμών στήριξης των ανέργων και των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας
- Παρέμβαση με προτάσεις στις περιφερειακές εθνικές αρχές καθώς σε ζητήματα που άπτονται της κοινωνικής οικονομίας (θεσμικό πλαίσιο, χρηματοδότηση, προσαρμογή των τομεακών και χωρικών πολιτικών).

Στο πλαίσιο των ανωτέρω έργων υλοποιήθηκαν δράσεις μέσω των οποίων επιτεύχθηκαν:

- Η οργάνωση και λειτουργία γραφείου κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- Η κατάρτιση στελεχών των κοινωνικών επιχειρήσεων
- Η δημιουργία, πιλοτική λειτουργία και η υποστήριξη κοινωνικών επιχειρήσεων
- Η ανάπτυξη πρότυπου συστήματος ανάδειξης και τεκμηρίωσης νέων επαγγελματιών στους τομείς των κοινωνικών υπηρεσιών, του τουρισμού και του πολιτισμού, του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής
- Η δημιουργία δικτύου/ων κοινωνικών φορέων, φορέων επιχειρηματικότητας και φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

- Το Σύστημα Ποιοτικής Αξιολόγησης των Δομών Στήριξης της Επιχειρηματικότητας στην Κοινωνική Οικονομία
- Ανάπτυξη Τηλεματικού Δικτύου για τη σύνδεση των Δομών Στήριξης της Επιχειρηματικότητας στην Κρήτη

Οι κύριες επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων μπορούν να προσδιορισθούν ως εξής:

- Ενίσχυση και προώθηση στην απασχόληση των ανέργων
- Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης των ανέργων
- Επαγγελματική και κοινωνική ένταξη των ανέργων
- Αξιοποίηση νέων πηγών και μεθόδων απασχόλησης / αυτοαπασχόλησης για τους άνεργους
- Στήριξη των ανέργων κατά την δημιουργία επιχείρησης

↳ **Κάτοικοι απομακρυσμένων (ορεινών, νησιωτικών) μειονεκτικών περιοχών**

Τα έργα που είχαν ως ομάδα στόχο τους κατοίκους απομακρυσμένων (ορεινών, νησιωτικών) μειονεκτικών περιοχών υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του άξονα «Ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος»

Ο κύριος στόχος των έργων που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του συγκεκριμένου άξονα είναι:

- Η ανάπτυξη μιας δέσμης ολοκληρωμένων δράσεων οι οποίες στοχεύουν σε μια συνολική παρέμβαση σε επίπεδο Περιφέρειας προκειμένου να καλλιεργηθεί, αναπτυχθεί, προωθηθεί η επιχειρηματικότητα στην ομάδα στόχο διαμέσου της αναβάθμισης των φορέων και υπηρεσιών στήριξης της επιχειρηματικότητας τόσο σε τοπικό όσο και περιφερειακό επίπεδο.
- Η ανάπτυξη και υποστήριξη της επιχειρηματικότητας στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω έργων υλοποιήθηκαν δράσεις μέσω των οποίων επιτεύχθηκαν:

- Η δημιουργία Συστήματος Παρακολούθησης της Επιχειρηματικότητας
- Η δημιουργία και λειτουργία της Εικονικής Θερμοκοιτίδας Επιχειρηματικότητας
- Η ανάπτυξη και λειτουργία του συστήματος της Κοινωνικής Δικαιόχρησης (social franchising)
- Η ανάπτυξη ευέλικτων ομάδων εμπυχωτών
- Η ανάπτυξη χρηματοδοτικών εργαλείων προσαρμοσμένων στις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών
- Η χρήση της NT σε απομονωμένα νησιά με στόχο την εξασφάλιση της άμεσης και έγκυρης πληροφόρησης των μελών της ομάδας στόχου.
- Η άμεση πρόσβαση σε υπηρεσίες πληροφόρησης, προώθησης στην απασχόληση, ανάπτυξης ή / και υποστήριξης της επιχειρηματικότητας, τηλε-συμβουλευτικής και τηλε-εκπαίδευσης

Οι κύριες επιπτώσεις στην ομάδα στόχο από την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων μπορούν να προσδιορισθούν ως εξής:

- Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας μέσω παροχής εξειδικευμένης εκπαίδευσης

- Υποστήριξη από ειδικά εκπαιδευμένους συμβούλους στην αντιμετώπιση των δυσκολιών έναρξης επιχειρηματικής δράσης
- Ανάπτυξη βιώσιμης απασχόλησης
- Η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης της ομάδας στόχου
- Η δημιουργία Νέων Ιδεών και η υλοποίηση πρωτοβουλιών επιχειρηματικών κινήσεων
- Η παγίωση Μηχανισμού Συμβουλευτικής.
- Η παροχή στην ομάδα στόχου εξειδικευμένης ενημέρωσης
- Παροχή άμεσης, έγκυρης και έγκαιρης πληροφόρησης μέσω της εικονικής θερμοκοιτίδας.
- Παροχή τηλε-συμβουλευτικής από εξειδικευμένους επιστήμονες μέσω της εικονικής θερμοκοιτίδας
- Παροχή τηλε-εκπαίδευσης από εξειδικευμένους επιστήμονες μέσω της εικονικής θερμοκοιτίδας

Συμβολή των βασικών αρχών της Πρωτοβουλίας στην επίτευξη μεσοπρόθεσμων και τελικών επιπτώσεων

Στα κεφάλαια που προηγήθηκαν έγινε αποτίμηση, μέσω δεικτών, των επιπτώσεων της Κ.Π. Equal, ενώ παρουσιάστηκαν αυτές αναλυτικά σε επίπεδο ανάπτυξης πολιτικών, διαμόρφωσης θεσμών, οργάνωσης δομών, μείωσης των διακρίσεων και ανισοτήτων για τις ομάδες – στόχους ή/και τους συμμετέχοντες σε ενέργειες Equal.

Καθώς οι βασικές αρχές διατρέχουν το σύνολο της Πρωτοβουλίας και όπως έχει ήδη τεκμηριωθεί αυτές συνέβαλλαν στο σχεδιασμό και την υλοποίηση όλων των έργων των Α.Σ. που επελέγησαν να υλοποιήσουν έργα τους στο πλαίσιο του Α' κύκλου υλοποίησης, στο κεφάλαιο αυτό, θα επιχειρηθεί η αποτίμηση της συμβολής των βασικών αρχών και στην επίτευξη των όποιων αποτελεσμάτων προαναφέρθηκαν και απορρέουν από τα εν λόγω έργα.

↳ Η αρχή της Εταιρικής

Ως συνέχεια της συγκρότησης εταιρικών σχημάτων και ανάπτυξης εταιρικών σχέσεων για τις ανάγκες χρηματοδότησης από την Equal και την υλοποίηση έργων, ήρθε η ανάγκη θεσμοθέτησης δια νόμου του περιβάλλοντος σύστασης και λειτουργίας των καινοτόμων αυτών σχημάτων που φέρουν τον τίτλο Αναπτυξιακές Συμπράξεις (Α.Σ.).

Παράλληλα η συμμετοχή στα εταιρικά αυτά σχήματα φορέων με ιδιαίτερο «ειδικό βάρος» (π.χ. ΕΚΕΠΙΣ, ΟΑΕΔ) βοήθησε στην διαμόρφωση πολιτικών και θεσμικών πλαισίων (έκδοση Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων και Νόμων) που μειώνουν τις διακρίσεις και τις ανισότητες και διευκολύνουν την πρόσβαση στην αγορά εργασίας (π.χ. συμβολή ΕΚΕΠΙΣ στη νομοθετική ρύθμιση σχετικά με την πιστοποίηση προσόντων).

Επιπλέον η αρχή της εταιρικής και η πίστη ότι η συνεργασία μπορεί να βοηθήσει στο στόχο της μείωσης –αν όχι εξάλειψης– των όποιων ανισοτήτων και της στήριξης της ομαλής κοινωνικής ενσωμάτωσης ομάδων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό, προέτρεψε σε συνεργασία φορείς με εγγενείς οργανωτικές και λειτουργικές διαφορές στο δίκτυο ΕΣΤΙΑ (ΑΣ Ανάδραση-Ιστός)

↳ Η αρχή της Διακρατικής

Η σύναψη διακρατικών συνεργασιών ως βασική αρχή είναι το σημείο που διακρίνει την Κ.Π. Equal από τις λοιπές παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ. Η διακρατική συνεργασία πρακτικά σημαίνει ότι μέσω της ανταλλαγής εμπειριών και τεχνογνωσίας για τα θεματικά αντικείμενα της Equal (άρση διακρίσεων και διευκόλυνση στην πρόσβαση αγοράς εργασίας) επετεύχθη – κυρίως εκ μεταφοράς – η ανάπτυξη νέων βιώσιμων και αναπαραγωγικών πολιτικών, θεσμικών και οργανωτικών μηχανισμών που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της Πρωτοβουλίας.

Τα παραδείγματα που τεκμηριώνουν τον ισχυρισμό αυτό πολλά: το διακρατικό πρόγραμμα PECl, μετάδοση τεχνογνωσίας σχετικά με υπηρεσίες one stop shop, mentoring, ανάπτυξη curricula, ανάπτυξη κοινής μεθοδολογίας για αναγνώριση και πιστοποίηση προσόντων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κ.λ.π. Αξιοσημείωτο είναι δε, ότι σήμερα πια, και άλλα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ (π.χ. 6^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο όσον αφορά το φύλλο) θέτουν ως απαραίτητη προϋπόθεση για

την συγκρότηση εταιρικών σχημάτων που θα υλοποιήσουν έργα, τη συμμετοχή διακρατικών εταίρων.

➤ **Η αρχή των Ίσων Ευκαιριών**

Σχετικά με την ισότητα των ευκαιριών για όλες τις ομάδες που βιώνουν τη διάκριση και αντιμετωπίζουν δυσκολίες κατά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας η πρωτοβουλία συνεισέφερε τα μέγιστα. Όλες οι ευπαθείς κοινωνικά ομάδες –δια των φορέων εκπροσώπησής τους– είχαν την ευκαιρία της ενεργού και ίσης συμμετοχής σε όλα τα στάδια σχεδιασμού και υλοποίησης των έργων, ενώ ήταν ταυτόχρονα και οι επωφελούμενοι των δράσεων αυτών.

Η ισότητα των ίσων ευκαιριών για τις γυναίκες (gender mainstreaming), για παράδειγμα, ενσαρκώθηκε μέσα από την εφαρμογή των σχεδίων ισότητας σε επιχειρήσεις και τη θέσπιση του θεσμού των συμβούλων ισότητας και πολυμορφίας, ενώ υπήρξαν έργα που συνέβαλαν στην ανατροπή στερεοτύπων και βελτίωσαν την πρόσβαση των γυναικών σε κατ' εξοχήν «ανδρικά» επαγγέλματα (γυναίκες τεχνικοί – ΑΣ ΑΘΗΝΑ).

Για τις λοιπές ευπαθείς κοινωνικά ομάδες υπήρξαν έργα που προσέφεραν ποικιλοτρόπως ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας, όπως για παράδειγμα:

- Η κάρτα κατάρτισης (ΑΣ ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ), το σύστημα εξ' αποστάσεως πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων (ΑΣ Δίκτυο προώθησης της δια βίου κατάρτισης και εξ' αποστάσεως πιστοποίησης δεξιοτήτων στις ΜΜΕ), η ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων δια βίου μάθησης ή/και εναλλακτικών μοντέλων κατάρτισης και εργασίας (κυκλική εργασία, τηλε-εργασία, τηλε-εκπαίδευση, κ.ά.) για τους εργαζόμενους που αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω έλλειψης γνώσεων, μη εξοικείωσης με τις νέες τεχνολογίες και άλλων αιτιών.
- Τα αξιολογητικά εργαλεία για την προσαρμογή των κινητικά αναπήρων σε στοχευμένους εργασιακούς χώρους (ΑΣ ΠΡΩΤΕΑΣ)
- Το ολοκληρωμένο δίκτυο ένταξης και αποκατάστασης φυλακισμένων και το ταμείο αρωγής & υποστήριξης αναγκών –στέγαση, σίτιση, εκπαίδευση, προσαρμογή– αποφυλακισθέντων (ΑΣ ΝΕΜΕΣΙΣ)
- Ο Διαπολιτισμικός Διαμεσολαβητής και ο επαγγελματικός σύμβουλος για τους αιτούντες άσυλο (ΑΣ Ανάδραση – Ιστός).

Παράλληλα τέθηκαν σε εφαρμογή ειδικές ενέργειες για την ίδρυση και λειτουργία νέων επιχειρήσεων από κοινωνικά ευπαθείς ομάδες (γυναικείοι αγρο-συνεταιρισμοί, club houses – Κοι.Σ.Π.Ε. με τη συμμετοχή ψυχικά ασθενών, ανάπτυξη συστήματος μικροπιστώσεων – trade houses, κ.ά.). Αποτέλεσμα ήταν αφενός να ενισχυθεί η δεκτικότητα και ανταποκρισιμότητα του κοινού στα προγράμματα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας ειδικών ομάδων του πληθυσμού (Μέτρο 2.8 του ΕΠ.ΑΝ.), αφετέρου και συγκεκριμένα στο πρόγραμμα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας των ΑμΕΑ με φορέα διαχείρισης τον ΕΟΜΜΕΧ, δόθηκε η δυνατότητα στους υπό σύσταση Κοι.Σ.Π.Ε. να διεκδικήσουν ισότιμα χρηματοδότηση, κάτι που σε άλλη περίπτωση δεν θα συνέβαινε για ένα τόσο πολυπληθές εταιρικό σχήμα.

Εξάλλου ιδιαίτερα σημαντικά κρίνονται

- η έκδοση Αντιρατσιστικού Οδηγού, Πολιτισμικού Οδηγού, του Οδηγού του Μετανάστη, ενός Κώδικα Δεοντολογίας, που συμβάλλουν στην στήριξη και ομαλή ένταξη των μεταναστών στην ελληνική πραγματικότητα και αγορά εργασίας

- η εκπόνηση εκπαιδευτικού πακέτου που προτείνεται να ενταχθεί στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα των ελληνικών σχολείων και προετοιμάζει κατάλληλα τη νέα γενιά για την πολυ-πολιτισμική κοινωνία
- η περιοδική έκδοση πολύγλωσσου ενημερωτικού δελτίου (εφημερίδα «ΜΕΤΟΙΚΟΣ»)
- η προσφορά υποτροφιών από το Πανεπιστήμιο Αθηνών σε μετανάστες φοιτητές που επιθυμούν να σπουδάσουν στο τμήμα δημοσιογραφίας.

καθώς και άλλες ενέργειες που έγιναν υπό το πρίσμα της ισότητας των ευκαιριών για τους μετανάστες και της άρσης σχετικών στερεοτύπων από την κοινή γνώμη.

↳ Η αρχή της Ενδυνάμωσης και της Ενεργού Συμμετοχής

Η αρχή αυτή φαίνεται να έπαιξε ιδιαίτερα καθοριστικό / ρυθμιστικό ρόλο κατά τη συμμετοχή φορέων περιφερειακής ανάπτυξης καθώς και φορέων εκπροσώπησης των ομάδων – στόχο στη διαμόρφωση πολιτικών και ανάπτυξη δομών σε τομείς ενδιαφέροντός τους.

Εξάλλου η συμβολή των φορέων αυτών συνετέλεσε στην επιτυχή δημιουργία one stop shops και την εδραίωση διαφόρων άτυπων δομών που προσφέρουν στήριξη και πληροφόρηση στις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες – στόχους της Πρωτοβουλίας.

Παράλληλα η αρχή αυτή αποτέλεσε τη μία από τις βάσεις για τη δημιουργία μιας σειράς προγραμμάτων

- προγραμματισμού, κατάρτισης (αύξηση δεξιοτήτων σε τομείς της οικονομίας όπως κοινωνική οικονομία, διαδίκτυο, νέες τεχνολογίες),
- συμβουλευτικής στήριξης (εξατομικευμένη καθοδήγηση: γραφεία απασχόλησης),
- ενδυνάμωσης και τοποθέτησης ατόμων της ομάδας – στόχος (φυλακισμένων, μακροχρόνια ανέργων, ΑμΕΑ, χρήστες ουσιών, κ.λ.π.) σε θέσεις εργασίας,

ενώ συνέβαλλε και στη δημιουργία και τυποποίηση μηχανισμών παρακολούθησης των νέων δημιουργούμενων από τις ομάδες – στόχο επιχειρήσεων.

Επίσης, υπό το πρίσμα της αρχής αυτής τέθηκαν οι βάσεις για την ανάπτυξη της «κοινωνικής επιχειρηματικότητας» και στη χώρα μας. Στο πλαίσιο του Α' κύκλου της Κ.Π. Equal δημιουργήθηκαν

- Αγρο-τουριστικοί συνεταιρισμοί κυρίως από γυναίκες στις περιοχές της Κρήτης και της Μαγνησίας, οι οποίοι παράγουν και πουλούν παραδοσιακά τοπικά προϊόντα, ενώ παράλληλα αφενός διευκολύνουν την είσοδο στην αγορά εργασίας και την κοινωνική δράση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, όπως γυναικών και κατοίκων ορεινών, αγροτικών και μειονεκτικών περιοχών, αφετέρου συμβάλλουν στην ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας και τουριστικής αξιοποίησης των περιοχών στις οποίες δραστηριοποιούνται.
- Κοινωνικοί συνεταιρισμοί περιορισμένης ευθύνης (ΑΣ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ) για ψυχικά πάσχοντες, με στόχο την κοινωνική και επαγγελματική τους επανένταξη.
- Αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρίες (trade houses – ΑΣ DIONI II) και εταιρίες περιορισμένης ευθύνης (ΑΣ Σύμφωνο προώθησης της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας στην Αιτωλοακαρνανία), στις οποίες συμμετέχουν η τοπική αυτοδιοίκηση, κοινωνικοί φορείς και άτομα από ευάλωτες κοινωνικά ομάδες, και αποσκοπούν στη δημιουργία θέσεων εργασίας στην αξιοποίηση των τουριστικών και πολιτιστικών πόρων, στην προστασία του περιβάλλοντος και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι νέες αυτές δομές συγκρότησαν μια κρίσιμη μάζα κοινωνικών επιχειρήσεων, η οποία είναι δυνατό να προκαλέσει συζητήσεις και θέσπιση θεσμικού πλαισίου στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας.

↳ Η αρχή της Διάχυσης – Δικτύωσης – Mainstreaming

Η αρχή της δικτύωσης παίρνει «σάρκα και οστά» κυρίως μέσα από την Κοινή Βάση Δεδομένων των στοιχείων των αιτούντων άσυλο και την ηλεκτρονική σύνδεση των δομών & φορέων που παρέχουν προς αυτούς υπηρεσίες, που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Μέτρου 5.1. από την ΑΣ Ανάδραση – Ιστός.

Παράλληλα, βέλτιστο παράδειγμα οριζόντιου και κάθετου mainstreaming αποτέλεσαν το έργο και τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την υλοποίηση της Ενέργειας III και των Εθνικών και Ευρωπαϊκών Θεματικών Δικτύων και η πρακτική της δικτύωσης όπως αυτή έχει ήδη παρουσιαστεί .

Προς επιβεβαίωση του παρόντος έρχονται:

- το νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» (4ης Προγραμματικής Περιόδου) του Υπουργείου Εργασίας που περιλαμβάνει άξονα σχετικό με τη διασφάλιση μιας αγοράς εργασίας χωρίς αποκλεισμούς
- και η προσπάθεια ενσωμάτωσης των αποτελεσμάτων από την υλοποίηση έργων στο πλαίσιο της Κ.Π. Equal στο νέο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ) και την Κοινωνική Ενδυνάμωση (ΕΣΔΕΝ).

↳ Η αρχή της Καινοτομίας

Η αρχή της καινοτομίας συνετέλεσε αρκετά στην ανάπτυξη ή/και τη μεταφορά μηχανισμών (πολιτικών, θεσμών, δομές) για την καταπολέμηση των διακρίσεων και ανισοτήτων, ιδιαίτερα σε τομείς που ήταν πρωτόγνωροι για το ελληνικό περιβάλλον εφαρμογής των έργων της Κ.Π. Equal.

Ενέργειες όπως:

- Η δημιουργία δικτύου μεντόρων εργοδοτών κατά των διακρίσεων,
- Η δημιουργία δικτύου σχολείων για την πιλοτική εφαρμογή αντιρατσιστικού προγράμματος,
- Η ανάπτυξη τοπικών συμφώνων απασχόλησης και αλληλεγγύης,
- Η χρήση υποστηρικτικής τεχνολογίας στην αξιολόγηση και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με κινητική αναπηρία,
- Η διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων με θέμα την Κοινωνική Οικονομία από τη Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων
- Η ανάπτυξη συστημάτων εξ' αποστάσεως πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων,
- Η προσπάθεια εξοικείωσης εργαζομένων και επιχειρήσεων με τις νέες τεχνολογίες και ενσωμάτωση στην εκπαιδευτική τους πολιτική καινοτόμων μεθόδων όπως τηλε-εκπαίδευση / τηλε-κατάρτιση
- και πολλές ακόμα

επελέγησαν προς υλοποίηση και εφαρμογή με μόνο κριτήριο την καινοτομία και τη δυναμική που εμπεριείχαν και τα αποτελέσματα που υπόσχονταν.

Αξιοποίηση πρακτικών και προϊόντων EQUAL

Εθνικά θεματικά δίκτυα και mainstreaming

Τα οφέλη από τα ΕΘΔ σε εθνικό επίπεδο προκύπτουν:

- Από την ευρύτερη πληροφόρηση και τη διάχυση τόσο των αποτελεσμάτων προϊόντων εκδηλώσεων και εργασιών των ΕΘΔ όσο και των δράσεων των εταιρών των Α.Σ., για αλλαγή νοοτροπίας αλλά και διαμόρφωση ενιαίας κουλτούρας
- Την υποστήριξη της δυναμικής που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας για τις ευπαθείς ομάδες στόχο, μέσα από τον κοινωνικό διάλογο και την εμπλοκή σε αυτήν φορέων λήψης αποφάσεων και ΜΚΟ
- Την εκμετάλλευση συσσωρευμένης τεχνογνωσίας από φορείς και σχήματα ειδικούς επί των θεμάτων που αναπτύχθηκαν
- Τη δυνατότητα υιοθέτησης εργαλείων και πρακτικών κοινής αποδοχής από εθνικής εμβέλειας φορείς αλλά και φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, σε πιο γενικευμένο πλαίσιο
- Την εξέταση και ενδεχόμενη ενσωμάτωση προτάσεων –περιγραμμάτων πολιτικής που αναπτύχθηκαν μέσω κοινωνικού διαλόγου, στο βαθμό που η κοινωνική και οικονομική συγκυρία επιτρέπει ή επιζητεί.

Οι προτάσεις πολιτικής των ΕΘΔ προτείνεται να γίνουν ευρύτερα γνωστές και να διανεμηθούν σε επιλεγμένους φορείς, πέραν των φορέων λήψης αποφάσεων που συμμετείχαν στα ΕΘΔ, ενώ θα μπορούσε να εξειδικευθεί περαιτέρω η εφαρμογή τους, ενδεχόμενα μέσω μελετών ανάλυσης κόστους οφέλους ή μελετών βιωσιμότητας βέλτιστων πρακτικών από την ΕΥΔ EQUAL, σε συνεργασία και με την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ενεργειών ΕΚΤ

Αξιοποίηση της συμπληρωματικότητας και συνέργιας των έργων EQUAL

Από τη συμμετοχή και ολοκλήρωση των έργων των Α.Σ. τόσο στην Ενέργεια II όσο και στην Ενέργεια III, διαφαίνεται ικανός βαθμός συμπληρωματικότητας και συνέργιάς τους, κυρίως σε σχέση με αξιοποίηση βέλτιστων πρακτικών και σύγκλισης σε κεντρικές κατευθύνσεις παρέμβασης.

Σε επίπεδο ενιαίου και συνεκτικού σχεδιασμού, θα ήταν επίσης ιδιαίτερα χρήσιμο να επιχειρηθεί η καταγραφή της δυναμικής των έργων EQUAL υπό το πρίσμα προσδιορισμού της ευρύτερης εφαρμογής τους σε συνδυασμό:

- Με τη συμπληρωματικότητα προσέγγισης ή εφαρμογής των δράσεών τους
- Με τη δυνατότητα συνέργιας τους που ενισχύει την μεγιστοποίηση των ωφελειών σε εθνικό επίπεδο

Η συνεργασία με την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ενεργειών ΕΚΤ (ΕΥΣΕΚΤ) θα μπορούσε να βοηθήσει τόσο στον επιχειρησιακό σχεδιασμό, όσο και στον προσδιορισμό των παρεμβάσεων και δράσεων για ενσωμάτωση βέλτιστων πρακτικών σε mainstreamed Προγράμματα. Οι παρεμβάσεις θα μπορούν να περιλαμβάνουν δράσεις και εφαρμοσμένες πρακτικές με διευρυμένες ή και ειδικές ομάδες στόχο, ιδιαίτερα κατά την τρέχουσα περίοδο που προετοιμάζεται η 4^η Προγραμματική Περίοδος, με έμφαση στους ανθρώπινους πόρους και τις παρεμβάσεις στο πλαίσιο του ΕΚΤ.

Αξιοποίηση προϊόντων EQUAL

Η Πρωτοβουλία, λειτουργώντας ως δοκιμαστικό έδαφος για το πειραματισμό σχετικά με εφαρμογή νέων καινοτόμων προσεγγίσεων για την καταπολέμηση των διακρίσεων στην αγορά εργασίας, παρήγαγε μέσω της υλοποίησης των έργων των Α.Σ. κατά την Ενέργεια II, πλήθος εργαλείων και προϊόντων, ως πλατφόρμα υποστήριξης βέλτιστων πρακτικών.

Τα εργαλεία και προϊόντα αυτά πρέπει να τύχουν διάχυσης και αξιοποίησης σε εθνικό επίπεδο, ξεδιπλώνοντας την ειδική τεχνογνωσία που εμπεριέχουν σε ευρύτερη εφαρμογή.

Για το λόγο αυτό προτείνεται:

- Η καταγραφή τους και σύντομη περιγραφή τους σε έντυπο και ηλεκτρονικό οδηγό. Ο ηλεκτρονικός οδηγός προτείνεται να υποστηρίξει τη δυνατότητα ειδικής αναζήτησης και εύρεσης ανά έργο, θεματική περιοχή, πεδίο παρέμβασης, εταίρο, ομάδα στόχο και άλλη ειδική κατηγοριοποίηση
- Η δυνατότητα εύρεσης του οδηγού στο δικτυακό τόπο της ΕΥΔ EQUAL και του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας
- Η αποστολή (χρήση) του οδηγού στις Α.Σ. του β' κύκλου για διευκόλυνση του έργου τους και αξιοποίηση της τεχνογνωσίας του α' κύκλου
- Η αποστολή του οδηγού σε κεντρικούς φορείς (του ευρύτερου δημόσιου τομέα, ΜΚΟ, κοινωνικούς εταίρους, φορείς εκπροσώπησης, κλπ) για διευκόλυνση του έργου τους ως προς την γνώση του τι μπορούν να αναζητήσουν ή να χρησιμοποιήσουν σε ευρύτερη εφαρμογή ή σε ειδικότερη λύση
- Η ενημέρωση ατομικά για τη δυνατότητα χρήσης του οδηγού, μέσω mailing list, σε επιλεγμένα στελέχη Επιτροπών Παρακολούθησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΕΚΤ, υπηρεσιών δημοσίου, ΜΚΟ, φορέων εκπροσώπησης, κοινωνικούς εταίρους, κπλ οι αρμοδιότητες των οποίων εμπλέκονται σε θέματα καταπολέμησης διακρίσεων ή σχεδιασμού προγραμμάτων και παρεμβάσεων.
- Η συνεργασία με την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ενεργειών ΕΚΤ (ΕΥΣΕΚΤ) για προσδιορισμό των περαιτέρω βημάτων αξιοποίησης του οδηγού

Κοινοτική Προστιθέμενη Αξία της Πρωτοβουλίας

Η Κ.Π. EQUAL αποτελεί εργαλείο για τον εντοπισμό καλών πρακτικών με δυνατότητα ενσωμάτωσης τους στον κορμό της εθνικής πολιτικής για την απασχόληση. Κατά συνέπεια στρατηγικός στόχος της Πρωτοβουλίας είναι να λειτουργήσει ως πεδίο δοκιμής νέων πολιτικών στον τομέα της απασχόλησης για την αντιμετώπιση κάθε μορφής διακρίσεων που βιώνουν ευπαθείς ομάδες που επιζητούν πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι ο στόχος εδώ είναι κυρίως οι ποιοτικές αλλαγές, κυρίως συμπεριφοράς, πρακτικής και νοοτροπίας, και όχι η υλοποίηση ποσοτικοποιημένων στοιχείων.

Τα έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο της Κ.Π. EQUAL αντιμετωπίζουν το ζήτημα της διάκρισης σε όλες τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Με αυτόν τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα οι πολιτικές που θα εφαρμοσθούν σε πιλοτικό επίπεδο μέσα από την EQUAL να ενσωματωθούν στις εθνικές πολιτικές για την απασχόληση, όπως αυτές εκφράζονται μέσα από τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ).

Επιπτώσεις της Πρωτοβουλίας στο ΕΣΔΑ

Η Κ.Π. EQUAL συμβάλλει στην εξειδίκευση των στόχων και μέτρων των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ) σε τοπικό περιφερειακό ή και τομεακό επίπεδο και μέσω αυτής αναπτύσσονται, σε πιλοτικό επίπεδο, καινοτόμες μέθοδοι εφαρμογής της πολιτικής και των στόχων του ΕΣΔΑ.

Στα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση οι εθνικές πολιτικές εκφράζονται με ανάλογες κατευθυντήριες γραμμές. Από την άποψη αυτή τα έργα της Κ.Π. EQUAL ανταποκρίνονται στις περισσότερες από τις Κατευθυντήριες Γραμμές των εθνικών πολιτικών των ΕΣΔΑ 2003 και 2004 όπως αυτό φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί.

	ΕΣΔΑ 2003	ΕΣΔΑ 2004	EQUAL
Κατευθυντήρια Γραμμή 1	Μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας και την αύξηση της απασχολησιμότητας	Ενεργητικά και προληπτικά μέτρα για τους ανέργους και τους άεργους	ΝΑΙ Μέτρα 1.1 & 1.2
Κατευθυντήρια Γραμμή 2	Επιχειρηματικό πνεύμα και θέσεις εργασίας	Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας για τη δημιουργία θέσεων εργασίας	ΝΑΙ Μέτρα 2.1 & 2.2
Κατευθυντήρια Γραμμή 3	Προσαρμοστικότητα εργασίας	Διαχείριση των αλλαγών και προώθηση της προσαρμοστικότητας και της κινητικότητας στην αγορά εργασίας	ΝΑΙ Μέτρα 3.1 & 3.2
Κατευθυντήρια Γραμμή 4	Επενδύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό, οικονομία της γνώσης και κοινωνία της πληροφορίας	Προώθηση της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού και της δια βίου μάθησης	ΝΑΙ

	ΕΣΔΑ 2003	ΕΣΔΑ 2004	EQUAL
Κατευθυντήρια Γραμμή 5	Αύξηση προσφοράς εργασίας και παράταση επαγγελματικού βίου	Αύξηση της προσφοράς εργατικού δυναμικού και προώθηση της παράτασης του επαγγελματικού βίου	OXI
Κατευθυντήρια Γραμμή 6	Ισότητα φύλων	Προώθηση της ισότητας των φύλων	ΝΑΙ Μέτρα 4.1 & 4.2
Κατευθυντήρια Γραμμή 7	Προώθηση της ενσωμάτωσης και καταπολέμηση των διακρίσεων έναντι των ατόμων σε μειονεκτική θέση στην αγορά εργασίας	Προώθηση της ενσωμάτωσης και καταπολέμηση των διακρίσεων εις βάρος των μειονεκτούντων ατόμων στην αγορά εργασίας	ΝΑΙ Μέτρα 1.1 & 1.2
Κατευθυντήρια Γραμμή 8	Αποδοτικότητα και ελκυστικότητα εργασίας	Παροχή κινήτρων για τη βελτίωση της ελκυστικότητας της εργασίας	OXI
Κατευθυντήρια Γραμμή 9	Αδήλωτη εργασία	Μετατροπή της αδήλωτης εργασίας σε κανονική απασχόληση	ΝΑΙ Μέτρο 4.2
Κατευθυντήρια Γραμμή 10	Επαγγελματική και γεωγραφική κινητικότητα	Αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων στην αγορά εργασίας	OXI

Επιδίωξη της Κ.Π. EQUAL είναι η ενσωμάτωση των καλών πρακτικών που δοκιμάζονται στην Εθνική Πολιτική για την Απασχόληση όπως αυτή εκφράζεται μέσω των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ). Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ) της Κ.Π. EQUAL έκανε συγκεκριμένες προτάσεις για την ένταξη πολιτικών απασχόλησης, οι οποίες αναπτύχθηκαν είτε μέσω των έργων EQUAL είτε μέσω των εργασιών των Εθνικών Θεματικών Δικτύων, στο ΕΣΔΑ 2004. Οι προτάσεις αυτές αφορούν στις 8 από τις 10 Κατευθυντήριες Γραμμές του ΕΣΔΑ.

Ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν τα εξής:

Κατευθυντήρια Γραμμή 1: Ενεργητικά και προληπτικά μέτρα για τους άνεργους και τους άεργους

Όσον αφορά τα μέτρα για τους άνεργους και τους άεργους οι προτεινόμενες πολιτικές αφορούν

- Την πιλοτική εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής για τη σύνδεση της επαγγελματικής εκπαίδευσης-κατάρτισης με την απασχόληση για τις ομάδες των νέων ανέργων, των μακροχρόνια ανέργων και των εποχιακά απασχολούμενων, όπως αυτή υποστηρίζεται από το έργο της Α.Σ. Ολοκληρωμένη Υποστήριξη Ατόμων που Αντιμετωπίζουν Διακρίσεις – Σπάρτακος (Μέτρο 1.1)
- Την ανάπτυξη συστήματος ποιότητας με βασικά πεδία εφαρμογής τις δομές, τις υπηρεσίες και το ανθρώπινο δυναμικό των υπηρεσιών συμβουλευτικής υποστήριξης της απασχόλησης, όπως αυτή υποστηρίζεται από το έργο της Α.Σ. E-QUALITY (Μέτρο 1.1)

- Τη χαρτογράφηση του χώρου των διακρίσεων ως προληπτικό μέτρο κατά των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού των ΑΜΕΑ, όπως αυτή υποστηρίζεται από το έργο της Α.Σ. ΠΡΟΚΛΗΣΗ (**Μέτρο 1.1**)

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι στο Εθνικό Θεματικό Δίκτυο «Δικτύωση και Συντονισμός Υπαρχουσών και Νέων Δομών και Μετεξέλιξη τους σε Ενιαία Σημεία Επαφής (one-stop-shops) συστάθηκε ομάδα εργασίας που επεξεργάστηκε θέματα που αφορούν

- Την αναβάθμιση – βελτίωση – ενίσχυση των δομών απασχόλησης με στόχο την προσφορά ποιοτικών υπηρεσιών με τη χρήση εξατομικευμένης προσέγγισης
- Τη δημιουργία αποτελεσματικών συστημάτων παραπομπών των επωφελούμενων και μετεξέλιξη των δομών έτσι ώστε να λειτουργούν ως ενιαία σημεία επαφής

Να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών απασχόλησης ιδιαίτερη σημασία δίνεται στον ρόλο του Συμβούλου Απασχόλησης, θέμα στο οποίο δίνει έμφαση και το ΕΣΔΑ 2004.

Κατευθυντήρια Γραμμή 2: Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας για τη Δημιουργία Θέσεων Απασχόλησης

Σχετικά με την Κατευθυντήρια Γραμμή 2 οι προτεινόμενες πολιτικές αφορούν

- Την στήριξη των νέων επιχειρηματιών μέσω κοινωνικοοικονομικής σύνδεσης μεταξύ ΟΤΑ και ιδιωτικών επιχειρήσεων για την προώθηση της επιχειρηματικότητας ΑΜΕΑ και εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα για την παροχή δωρεάν υπηρεσιών, όπως αυτή υποστηρίζεται από το έργο της Α.Σ. Νέα Επιχειρηματικότητα για το Βόρειο Αιγαίο – Προοπτική Ζωής (**Μέτρο 2.1**)
- Την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας σε ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές, όπως αυτή υποστηρίζεται από το έργο της Α.Σ. Προώθησης της Επιχειρηματικότητας – Περιφέρειας Ηπείρου (**Μέτρο 2.1**)
- Την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας των ψυχικά νοσούντων μέσω της δημιουργίας και λειτουργίας Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (ΚΟΙΣΠΕ), όπως αυτή υποστηρίζεται από το έργο της Α.Σ. Συνέργια (**Μέτρο 2.2**)
- Τη δημιουργία και πιλοτική λειτουργία κοινωνικών επιχειρήσεων με τη συμμετοχή των ΟΤΑ, των εργαζομένων ή και ιδιωτών όπως αυτή υποστηρίζεται από τα έργα των Α.Σ. Σύμφωνο Προώθησης της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας στην Αιτωλοακαρνανία και Α.Σ. Νέα Επιχειρηματικότητα Για το Βόρειο Αιγαίο – Προοπτική Ζωής (**Μέτρο 2.1**)

Κατευθυντήρια Γραμμή 3: Διαχείριση των Αλλαγών και Προώθηση της Προσαρμοστικότητας και της Κινητικότητας στην Αγορά Εργασίας

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης Κατευθυντήρια Γραμμής προτείνονται πολιτικές που αφορούν

- Στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, στην προώθηση νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας και στην υιοθέτηση ευέλικτων συστημάτων παραγωγής από τις ελληνικές επιχειρήσεις
- Στη δημιουργία και λειτουργία πλαισίου κοινωνικού διαλόγου για την εισαγωγή καινοτομιών εργασίας, διοίκησης, παραγωγής με στόχο τη διαβούλευση των κοινωνικών συνομιλητών και την ομαλή διαχείριση των εργασιακών σχέσεων.

Οι πολιτικές αυτές υποστηρίζονται από τα έργα των Α.Σ. E-QUALITY – Αναπτυξιακή Σύμπραξη Βορειοανατολικής Ελλάδας, ΗΡΑ, ΝΕΩΡΙΟΝ – II, Πρωτοβουλία για την Ποιότητα της Εργασιακής Ζωής και ΕΥΤΡΟΦΙΑ (Μέτρο 3.2)

Στο πλαίσιο αυτά μπορούν ενδεικτικά να αναφερθούν: η δημιουργία Συντονιστικού Οργάνου Διαβούλευσης των Κοινωνικών Συνομιλητών για τις νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας, η ανάπτυξη συστημάτων οργάνωσης και διαχείρισης της παραγωγής, η υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιριών και των εργαζομένων στις διαρθρωτικές οικονομικές αλλαγές και στη χρήση της τεχνολογίας της πληροφορίας και άλλων νέων τεχνολογιών κ.λ.π.

Κατευθυντήρια Γραμμή 4: Προώθηση της Ανάπτυξης του Ανθρώπινου Δυναμικού και της Δια Βίου Μάθησης

Οι πολιτικές που προτείνονται στο πλαίσιο της Κατευθυντήριας Γραμμής 4 αφορούν

- Την ανάπτυξη μοντέλων διαρκούς εκπαίδευσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων των εργαζομένων (learning organization)
- Την πιλοτική εφαρμογή του συστήματος της κυκλικής εργασίας σε ιδιωτικές επιχειρήσεις
- Την ανάπτυξη και πιλοτική εφαρμογή προτύπων συστημάτων εξ αποστάσεως πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων στις ΜΜΕ διαφόρων κλάδων δραστηριότητας

Οι πολιτικές αυτές υποστηρίζονται από τα έργα των Α.Σ. Πρωτέας, Δίκτυο Προώθησης της Δια Βίου Κατάρτισης και Εξ Αποστάσεως Πιστοποίησης Δεξιοτήτων στις ΜΜΕ, Για την Καθιέρωση της Κυκλικής Εργασίας, Για την Ανάπτυξη Συστήματος Απόκτησης και Πιστοποίησης Επαγγελματικών Προσόντων στον Κλάδο του Περιβάλλοντος και Βιολογική Κτηνοτροφία (Μέτρο 3.1).

Κατευθυντήρια Γραμμή 6: Προώθηση της Ισότητας των Φύλων

Όσον αφορά την ισότητα των φύλων στην αγορά εργασίας οι προτεινόμενες πολιτικές αφορούν

- Τον συνδυασμό οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, όπως αυτή υποστηρίζεται μέσα από το έργο της Α.Σ. ΗΡΑ (Μέτρο 3.1)
- Την μείωση του επαγγελματικού διαχωρισμού βάσει φύλου
- Την ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας στο χώρο εργασίας
- Την προώθηση γυναικών σε ανώτερες θέσεις της επαγγελματικής ιεραρχίας

Οι πολιτικές αυτές προωθούνται από τα έργα των Α.Σ. Για Ίσες Ευκαιρίες Απασχόλησης των Γυναικών στο Αιγαίο, Δίκτυο για την Ισότητα των Ευκαιριών, EQUAL – ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ και ΑΘΗΝΑ (Μέτρο 4.2).

Στο πλαίσιο αυτά ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν: ο σχεδιασμός και η εφαρμογή σχεδίων ισότητας, η ανάπτυξη του θεσμού του Συμβούλου Ισότητας στις επιχειρήσεις και στην αγορά εργασίας, η δημιουργία Δομών Υποστήριξης Ίσων Ευκαιριών στην Εργασία και την Καριέρα κ.λ.π.

Κατευθυντήρια Γραμμή 7: Προώθηση της Ενσωμάτωσης και Καταπολέμηση των Διακρίσεων εις Βάρος των Μειονεκτούντων Ατόμων στην Αγορά Εργασίας.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης Κατευθυντήριας Γραμμής οι πολιτικές αφορούν

- Την ενδυνάμωση του ρόλου υπαρχουσών δομών και των ΚΕΣΥΥ και η αναβάθμισή τους σε Δομές Αντιρατσιστικής Παρέμβασης
- Την ανάπτυξη και διάδοση κατευθυντήριων γραμμών προς τα ΜΜΕ για την αποφυγή διακρίσεων και την προώθηση της διαφορετικότητας (Equality Audit in the Media) καθώς και τη σύνταξη οδηγού εφαρμογής πολιτικών ενάντια στις διακρίσεις στα ΜΜΕ.

Οι πολιτικές αυτές προωθούνται μέσα από το έργο της Α.Σ. DREAM – Δίκτυο για την Καταπολέμηση του Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας στα ΜΜΕ (**Μέτρο 1.2**)

- Τη Λειτουργία Κέντρου Μεταπληροφόρησης για μετανάστες, παλιννοστούντες και πρόσφυγες
- Την ανίχνευση, αξιολόγηση και αντιστοίχιση των επαγγελματικών δεξιοτήτων των μεταναστών, παλιννοστούντων, προσφύγων στα τεχνικά επαγγέλματα με στόχο τη μετέπειτα προώθησή τους στην αγορά εργασίας με τη σωστή αξιοποίηση των προσόντων τους

Οι πολιτικές αυτές προωθούνται μέσα από το έργο της Α.Σ. ΚΕ.Μ.ΜΕ.ΠΑ.Π. – ΗΦΑΙΣΤΟΣ (**Μέτρο 1.2**)

- Την ανάπτυξη δικτύου αναδόχων εθελοντών για την κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών, παλιννοστούντων και προσφύγων
- Τη δημιουργία πολυπολιτισμικού κέντρου σαν κέντρο συνάντησης και ενίσχυσης των πολιτισμικών ανταλλαγών
- Τη δημιουργία Πολιτισμικού Οδηγού
- Δημιουργία Κώδικα Δεοντολογίας και Οδηγού Καλών Πρακτικών Εργασιακής Ενσωμάτωσης

Οι πολιτικές αυτές προωθούνται μέσα από το έργο της Α.Σ. Για την Ισοτητα και την Κοινωνική Συνοχή (**Μέτρο 1.2**)

Επίσης, θα πρέπει να αναφερθεί ότι το Εθνικό Θεματικό Δίκτυο «Δικτύωση και Συντονισμός Υπαρχουσών και Νέων Δομών και Μετεξέλιξη τους σε Ενιαία Σημεία Επαφής (one-stop-shops)» έχουν επεξεργαστεί συγκεκριμένες προτάσεις πολιτικής οι οποίες κινούνται στους εξής άξονες:

- Βελτίωση του Πλαισίου Νομιμοποίησης και Παραμονής των Μεταναστών
- Εξέταση των Τεχνικών και Διαδικασιών για την Ενδυνάμωση των Μεταναστών και Προσφύγων και για τη Θετική Συνεισφορά στην Ελληνική Κοινωνία
- Ρόλος των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και η Διαμόρφωση της Κοινής Γνώμης
- Διαδικασίες Ενδυνάμωσης των Επωφελοούμενων

Θα πρέπει να επισημανθεί εδώ ότι υπάρχει μια διαφοροποίηση μεταξύ προτάσεων της ΕΥΔ της Κ.Π. EQUAL και του ΕΣΔΑ 2004. Το ΕΣΔΑ αναφέρεται στα άτομα με αναπηρία και στους ψυχικά ασθενείς καθώς και στην υποστήριξη των μεταναστών ενώ οι προτάσεις της ΕΥΔ αφορούν πολιτικές υποστήριξης των μεταναστών αλλά και πολιτικές καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Κατευθυντήρια Γραμμή 9: Μετατροπή της Αδήλωτης Εργασίας σε Κανονική Απασχόληση

Οι προτάσεις αφορούν καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας η οποία προωθείται μέσω της ανάδειξης της αφανούς – μη δηλωμένης εργασίας των γυναικών και της εκπαίδευσης στελεχών ως διαμεσολογητών ανάμεσα σε γυναίκες και εργοδότες για

την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος, όπως αυτές υποστηρίζονται από το έργο της Α.Σ. Για Ίσες Ευκαιρίες Απασχόλησης των Γυναικών στο Αιγαίο (**Μέτρο 4.2**).

Να σημειωθεί ότι το ΕΣΔΑ 2004 επικεντρώνεται κυρίως στην αδήλωτη εργασία των αλλοδαπών (μεταναστών).

Κατευθυντήρια Γραμμή 10: Αντιμετώπιση των Περιφερειακών Ανισοτήτων στην Αγορά Εργασίας

Οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις που συμμετέχουν στη σχετική ομάδα εργασίας του Εθνικού Θεματικού Δικτύου «Δικτύωση και Συντονισμός Υπαρχουσών και Νέων Δομών και Μετεξέλιξη τους σε Ενιαία Σημεία Επαφής (one-stop-shops)» έχουν επεξεργαστεί προτάσεις για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων στην απασχόληση. Οι προτάσεις αυτές κινούνται γύρω από τους κάτωθι άξονες:

- Τη χρήση νέων τεχνολογιών ως εργαλεία προώθησης στην απασχόληση και την επιχειρηματικότητα
- Τη λειτουργία των τοπικών δικτύων και την ανάπτυξη τοπικών σχεδίων δράσης για την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα
- Την ανάπτυξη του δικτύου εμπυχωτών
- Την δυναμική του τοπικού παραγωγικού συστήματος και της τοπικής ιδιαιτερότητας, ταυτότητας και φυσιογνωμίας για την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας

Η λεπτομερής επισκόπηση του ΕΣΔΑ 2004 αναδεικνύει το γεγονός ότι σε αυτό δεν έχουν ενσωματωθεί πολλές από τις ανωτέρω προτάσεις.

Η άποψη του Συμβούλου Ενδιάμεσης αξιολόγησης είναι ότι αυτό είναι αποτέλεσμα του χαρακτήρα της Κ.Π. EQUAL που έχει κατεύθυνση τόσο προς την απασχόληση όσο και προς την κοινωνική ενσωμάτωση. Αυτό αποδεικνύεται και από την ενσωμάτωση σημαντικού αριθμού προτάσεων της ΕΥΔ της Κ.Π. EQUAL στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση, όπως παρουσιάζεται στην συνέχεια.

Επιπτώσεις της Πρωτοβουλίας στο ΕΣΔΕΝ

Το Κοινωνικό Κράτος στην Ελλάδα καλείται να διαδραματίσει όλο και μεγαλύτερο ρόλο στη διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής, της συνεκτικότητας της κοινωνίας και συνεπώς στην ποιότητα ζωής. Η ελληνική κοινωνία και η οικονομία είναι σε μια μεταβατική διαδικασία.

Σε αντίθεση με ότι συνέβαινε στο παρελθόν, οι παραδοσιακές μορφές αρωγής, κυρίως μέσω της οικογένειας, τείνουν να υποχωρούν σε σημασία. Ως εκ τούτου υπάρχει ανάγκη για μια πιο αποφασιστική κρατική οργάνωση και παροχή κοινωνικής προστασίας. Ενώ στο παρελθόν η κοινωνική συνοχή θεωρείτο αυτονόητη τώρα πρέπει να αποτελεί αυτοτελή στόχο πολιτικής στρατηγικής σημασίας.

Η μεταβατική περίοδος που διανύει σήμερα η Ελλάδα από κοινωνικο-οικονομική άποψη, δημιουργεί την ανάγκη για τριών ειδών προσαρμογές:

- *Προσαρμογή της ζήτησης για κοινωνική πολιτική:* ταυτόχρονη αντιμετώπιση των παλαιών κοινωνικών κινδύνων με τους νέους (ανεργία, νέες οικονομικές συνθήκες, παγκόσμιες ανακατατάξεις κ.λ.π.) που διαφαίνονται ως απειλές. Κατά συνέπεια η κοινωνική πολιτική πρέπει α) να αντιμετωπίζει τα παλαιά προβλήματα (π.χ φτώχεια των ηλικιωμένων) και β) να προετοιμάζεται στις νέες μορφές που θα λάβουν τα κοινωνικά προβλήματα στο μέλλον
- *Προσαρμογή της προσφοράς για κοινωνική πολιτική:* οι δομές διοίκησης που ήταν προσαρμοσμένες στις παλιές ανάγκες και προτεραιότητες πρέπει να προσαρμοστούν ανάγκες και στον νέο ρόλο που καλείται να αναλάβει η κοινωνική πολιτική
- *Επιτελική προσαρμογή:* οι νέοι ρόλοι που θα αναλάβει η κοινωνική πολιτική προϋποθέτουν νέους τρόπου διαχείρισης πληροφοριών (στατιστικοί δείκτες και διοικητικές πληροφορίες)

Η οικονομική ανάπτυξη αν και δεν ικανή από μόνη της να περιορίσει τις ανισότητες και να αντιμετωπίσει το πρόβλημα του κοινωνικού αποκλεισμού είναι αναγκαία δεδομένου του ότι επιτρέπει την αύξηση του κοινωνικού πλεονάσματος ενώ ταυτόχρονα οδηγεί στην αύξηση της απασχόλησης που αποτελεί τον κύριο παράγοντα της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Σημαντικό βήμα για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα συνιστά η σύνταξη του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση (ΕΣΔΕΝ).

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση (ΕΣΔΕΝ), υποβάλλεται από την χώρα μας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανά δύο έτη, εκφράζει την εθνική πολιτική στον Τομέα της Κοινωνικής Πολιτικής και της Πρόνοιας και βασίζεται στους τέσσερις κοινούς βασικούς στόχους όπως αυτοί καθορίστηκαν από τους ευρωπαϊούς ηγέτες στη Νίκαια.

- Τη διευκόλυνση συμμετοχής στην απασχόληση και της πρόσβασης όλων σε πόρους, δικαιώματα, αγαθά και υπηρεσίες
- Την παρεμπόδιση των κινδύνων του αποκλεισμού
- Τη βοήθεια για τους πλέον ευάλωτους
- Την Κινητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων

Περιλαμβάνει δε συνέχιση παλαιών και επιτυχημένων δράσεων αλλά και νέες δράσεις που σχεδιάζονται με βάση τις νέες ανάγκες που προκύπτουν. Με τις προτάσεις που περιλαμβάνει, επιχειρείται η αναβάθμιση του κράτους Πρόνοιας και ειδικότερα οι υπηρεσίες εκείνες που απευθύνονται σε ομάδες πληθυσμού με

ιδιαίτερα προβλήματα ή χαρακτηριστικά, και οι οποίες κινδυνεύουν ή πλήττονται από κοινωνικό αποκλεισμό όπως :

- Τους ηλικιωμένους χαμηλοσυνταξιούχους
- Τους ανέργους (ιδίως άτομα νεαρής ηλικίας και γυναίκες) αλλά και τους φτωχούς εργαζόμενους καθώς και τους μακροχρόνια άνεργους ηλικίας 45-65 ετών
- Τους κατοίκους γεωγραφικά απομακρυσμένων περιοχών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης στις υπηρεσίες του κράτους
- Όσους πλήττονται από φυσικές καταστροφές (σεισμοί , πλημμύρες)
- Όσους δεν διαθέτουν καλή φυσική κατάσταση και αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας
- Τα άτομα με αναπηρίες και άλλες ειδικές ανάγκες
- Ομάδες πληθυσμού που αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα όπως τσιγγάνους , παλιννοστούντες , μετανάστες , αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες, αποφυλακισμένους , ανήλικους παραβάτες , πρώην χρήστες ουσιών κ.λ.π.
- Τις οικογένειες με παιδιά και ιδιαίτερα τις μονογονεϊκές οικογένειες με παιδιά
- Τους αναλφάβητους

Η γενική στρατηγική προσέγγιση του ΕΣΔΕΝ διακρίνεται στους εξής τρεις άξονες:

- **Γενικές πολιτικές**, που έχουν πολύ ισχυρή επίδραση στα κοινωνικά μεγέθη και τις κοινωνικές σχέσεις. Στις πολιτικές αυτές περιλαμβάνονται
  - *Μακροοικονομική πολιτική*, η οποία μέσω της σταθερότητας εξασφαλίζει την αγοραστική δύναμη των εισοδημάτων και επιτρέπει την μεταφορά πόρων από την παραγωγή
  - *Δημοσιονομική πολιτική*, με κίνητρα, απαλλαγές, επιδόματα
  - *Πολιτικές απασχόλησης – ανεργίας*, οι οποίες καταπολεμούν μια ισχυρή πηγή ανισοτήτων, φτώχειας και αποκλεισμού
  - *Πολιτική παιδείας και εκπαίδευσης*, που έχει ως σκοπό να παρέχει τα αναγκαία εφόδια για ισχυρότερη συμμετοχή στην πρόοδο και να εξασφαλίσει την διαχρονική ισότητα των ευκαιριών
  - *Περιφερειακή πολιτική*, με τον προσανατολισμό του 80% περίπου των πόρων του Γ' ΚΠΣ στην περιφέρεια και την ύπαιθρο
  - *Πολιτική εισοδημάτων και συντάξεων*, με στόχο την εξασφάλιση πραγματικών αυξήσεων στους δικαιούχους
- **Ειδικές πολιτικές**, με επιμέρους στόχους και εργαλεία. Η ειδική στόχευση επιτρέπει την εξειδίκευση της παρέμβασης και αντιμετώπισης τόσο των αποτελεσμάτων του αποκλεισμού όσο και των γενεσιουργών αιτιών του
- **Διοικητικές παρεμβάσεις**, έτσι ώστε να διευρύνεται το πεδίο των επιλογών

Η εφαρμογή των πολιτικών αυτών μέσα από αυτό το σχέδιο έχει ως σκοπό:

- Την ένταξη στην αγορά εργασίας, και την βελτίωση του εισοδήματος από την εργασία ή την επιχειρημτικότητα

- Την διασφάλιση σε κάθε περίπτωση της ισότιμης και ουσιαστικής πρόσβασης σε κρίσιμα κοινωνικά αγαθά όπως υγεία, παιδεία, στέγαση, πληροφόρηση κ.λ.π., μέσω ειδικών τομεακών πολιτικών
- Την αποτροπή κινδύνων εμπέδωσης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού μακροπρόθεσμα.

Οι κύριοι στόχοι τους οποίους αναμένεται να υλοποιήσει το ΕΣΔΕΝ, μέσω της εφαρμογής των πολιτικών που περιγράφονται αναλυτικά σε αυτό, είναι οι εξής:

- Μέτρα πολιτικής για την απασχόληση
- Πρόσβαση σε πόρους, δικαιώματα, αγαθά και υπηρεσίες
- Πρόληψη του κινδύνου αποκλεισμού
- Δράσεις για τους πλέον ευάλωτους
- Κινητοποίηση του συνόλου των φορέων και παραγόντων

Η υλοποίηση της στρατηγικής του ΕΣΔΕΝ επικεντρώνεται σε ευάλωτες ομάδες στόχου, όπως άτομα με αναπηρίες, αποφυλακισμένοι, άνεργοι ηλικίας 45-64 ετών, παλιννοστούντες, μετανάστες, αιτούντες άσυλο, απεξαρτημένα άτομα, φυλακισμένοι, ανήλικοι παραβάτες, οροθετικοί, Τσιγγάνοι, Πομάκοι, και όσοι υφίστανται διακρίσεις, ανισότητα ή και αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού και κατά συνέπεια έχουν μεγαλύτερη ανάγκη για κοινωνική ενσωμάτωση.

Η Κ.Π. EQUAL έχει στόχο την ανάπτυξη και προώθηση νέων πολιτικών, μεθόδων και πρακτικών για την αντιμετώπιση κάθε μορφής διακρίσεων και ανισοτήτων που βιώνουν όσοι επιζητούν πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Ένα σημαντικό στοιχείο των έργων της Κ.Π. EQUAL είναι και η προσπάθεια αλλαγής συμπεριφορών, πρακτικών και νοοτροπιών που είναι βασικός παράγοντας για διακρίσεις, ανισότητα και κατ' επέκταση κοινωνικό αποκλεισμό. Οι ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού που βιώνουν προβλήματα στην απασχόληση είναι και αυτές που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο για κοινωνικό αποκλεισμό.

Ως εκ τούτου τα έργα της Κ.Π. EQUAL αποτελούν σημαντικό υποστηρικτικό εργαλείο για την υλοποίηση του στόχου του ΕΣΔΕΝ που αφορά την απασχόληση και γενικά της προσπάθειας για κοινωνική ενσωμάτωση των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού. Δεδομένου του πιλοτικού χαρακτήρα των έργων είναι δυνατόν τα αποτελέσματα τους να μην είναι άμεσα ορατά. Όμως η υιοθέτηση των καλύτερων πρακτικών στις εθνικές πολιτικές θα αποφέρουν μακροχρόνια σημαντικά αποτελέσματα.

Όσον αφορά στο ΕΣΔΕΝ 2003-2005 θα πρέπει να επισημανθεί ότι σε αυτό έχουν ενσωματωθεί δράσεις που υλοποιήθηκαν Στο πλαίσιο του Α' κύκλου υλοποίησης της Κ.Π. EQUAL. Συγκεκριμένα, ανά στόχο και πυλώνα του ΕΣΔΕΝ έχουν ενσωματωθεί οι κάτωθι δράσεις:

Στόχος 1.1: Μέτρα πολιτικής για την απασχόληση

Πυλώνας 1: Απασχολησιμότητα

Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας ευπαθών ομάδων

Αναφέρονται τα έργα που υλοποιούνται και από 11 Αναπτυξιακές Συμπράξεις στο πλαίσιο του **Μέτρου 1.1** της Κ.Π. EQUAL και τα οποία καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της επικράτειας και απευθύνονται σε όλες τις ευπαθείς ομάδες.

Πυλώνας 2: Επιχειρηματικότητα

Ενίσχυση κοινωνικής οικονομίας

Γίνεται αναφορά στην προώθηση πιλοτικών δράσεων που προωθούνται στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας μέσω της Κ.Π. EQUAL (**Μέτρο 2.2**) και ιδιαίτερα της σύνδεσης και ανάδειξης των δυνατοτήτων της ιδιωτικής δραστηριοποίησης στον κοινωνικά τομέα συμπληρωματικά των δημοσίων παρεμβάσεων. Ειδικότερα μέσω των δράσεων αυτών

- Υποστηρίζεται η διαδικασία ίδρυσης και λειτουργίας πιλοτικού κοινωνικού συνεταιρισμού (ΚΟΙΣΠΕ) στην Κέρκυρα. Επίσης προβλέπεται η υποστήριξη κοινωνικών επιχειρήσεων που ήδη λειτουργούν και στις οποίες συμμετέχουν ψυχικά πάσχοντα άτομα καθώς και η ίδρυση και λειτουργία 2 κοινωνικών επιχειρήσεων με τη μορφή «club house» (Α.Σ. Συνέργια).
- Επιχειρείται η δημιουργία κοινωνικών συνεταιρισμών νέων με ελλιπή προσόντα και ατόμων με κινητικές δυσκολίες οι οποίοι θα λειτουργούν σύμφωνα με το μοντέλο της κοινωνικής δικαιοχρησίας (social franchising) (Α.Σ. ΠΕΙΡΑΝ)
- Επιχειρείται η δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων με τη συμμετοχή ατόμων από διαφορετικές κατηγορίες ευπαθών ομάδων πληθυσμού, επιχειρήσεων και φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης σε Κρήτη και Μαγνησία (Α.Σ. Ενεργοί Πολίτες)

Πυλώνας 3: Προσαρμοστικότητα

Προώθηση της απασχόλησης

Στο πλαίσιο της υποστήριξης της προσαρμοστικότητας των εταιριών και εργαζομένων αναφέρονται τα έργα που υλοποιούνται και από τις 4 Αναπτυξιακές Συμπράξεις στο πλαίσιο του **Μέτρου 3.2**, που έχουν ως στόχο, μέσω της εφαρμογής καινοτόμων δράσεων, την προώθηση νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας, την προώθηση συνεργασιών και την υιοθέτηση ευέλικτων συστημάτων παραγωγής από τις ελληνικές επιχειρήσεις.

Επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση εργαζομένων

Αναφέρονται τα έργα που υλοποιούνται από 5 Αναπτυξιακές Συμπράξεις Στο πλαίσιο του **Μέτρου 3.1** «Προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης». Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στις δράσεις για την εξοικείωση των επιχειρήσεων με το μοντέλο της κυκλικής εργασίας (Α.Σ. Για την Καθιέρωση της Κυκλικής Εργασίας) καθώς και για την ανάπτυξη και πιλοτική εφαρμογή συστημάτων εξ αποστάσεως πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων στις ΜΜΕ (Α.Σ. Δίκτυο Προώθησης της δια Βίου Κατάρτισης και εξ Αποστάσεως Πιστοποίησης Δεξιοτήτων στις ΜΜΕ)

Πυλώνας 4: Ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών

Αντιμετώπιση της ψαλίδας μεταξύ των δύο φύλων

Γίνεται αναφορά στα έργα που υλοποιούν και οι 4 Αναπτυξιακές Συμπράξεις του **Μέτρου 4.2**, μέσω των οποίων επιχειρούνται πιλοτικές δράσεις όπως η μείωση του

επαγγελματικού διαχωρισμού βάση φύλου μέσω ειδικών ενεργειών για την ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας στο χώρο εργασίας.

Συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής

Γίνεται αναφορά στην σημαντική συμβολή που αναμένεται να έχουν τα έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του **Μέτρου 3.2** «Υποστήριξη στην προσαρμοστικότητα των εταιρειών και των εργαζομένων» στις διαρθρωτικές οικονομικές αλλαγές. Σε ορισμένα έργα υλοποιούνται δράσεις που προωθούν νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας με ευέλικτα σχήματα, τόσο στην εργασία όσο και στην παραγωγή τα οποία ενισχύουν τη συμφιλίωση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.

Ίση συμμετοχή και εκπροσώπηση

Γίνεται αναφορά στη συνεισφορά του Υποπρογράμματος «Ίσες ευκαιρίες για γυναίκες και άνδρες» της Κ.Π. EQUAL το οποίο στοχεύει και στην προώθηση των γυναικών σε ανώτερες θέσεις της επαγγελματικής ιεραρχίας (και για τις 4 Α.Σ. του Μέτρου).

Στόχος 3: Δράσεις για τους πλέον ευάλωτους

Πολυπολιτισμικότητα – Μετανάστες - Παλινοστούντες

Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά εργασίας

Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στις δράσεις που υλοποιούνται στα διάφορα μέτρα της Κ.Π. EQUAL οι οποίες στοχεύουν στην καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Ειδικότερα, αναφέρονται:

- Η ίδρυση ανοιχτής γραμμής τηλεπληροφόρησης και τηλεσυμβουλευτικής για την κοινωνική υποστήριξη μεταναστών, προσφύγων παλινοστούντων,
- Η δημιουργία Κέντρου Μεταπληροφόρησης και η σύνδεση του με τον ΟΑΕΔ και μέσω αυτού με τα Κέντρα Προώθησης στην Απασχόληση (ΚΠΑ) έτσι ώστε να υπάρχει αμφίδρομη ανταλλαγή πληροφοριών κυρίως όσον αφορά στη ζήτηση στην αγορά εργασίας (Α.Σ ΚΕ.Μ.ΜΕ.ΠΑ.Π – ΗΦΑΙΣΤΟΣ) στο **Μέτρο 1.2**,
- Η ανίχνευση, αξιολόγηση και αντιστοίχιση των επαγγελματικών δεξιοτήτων των μεταναστών, προσφύγων παλινοστούντων στα τεχνικά επαγγέλματα και τη μετέπειτα προώθηση τους στην αγορά εργασίας (Α.Σ ΚΕ.Μ.ΜΕ.ΠΑ.Π – ΗΦΑΙΣΤΟΣ) στο **Μέτρο 1.2**,
- Η σύνταξη «Οδηγού Εφαρμογής Πολιτικών Ενάντια στις Διακρίσεις στα ΜΜΕ» για την ευαισθητοποίηση των δημοσιογράφων και των εργαζόμενων στα ΜΜΕ απέναντι στους μετανάστες και τους πρόσφυγες (Α.Σ.DREAM) στο **Μέτρο 1.2**,
- Η δημιουργία και η εγκατάσταση στις δομές του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας ενός πρότυπου ηλεκτρονικού δικτύου το οποίο συνδέει μέσω κοινής βάσης δεδομένων τις εξειδικευμένες οργανώσεις που παρέχουν βοήθεια και υπηρεσίες στους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες στην Ελλάδα (Α.Σ.ΑΝΑΔΡΑΣΗ – ΙΣΤΟΣ) στο **Μέτρο 5.1**.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι δράσεις της Κ.Π. EQUAL που έχουν ενσωματωθεί στο ΕΣΔΕΝ 2003-2005 αντιστοιχούν σε πολύ μεγάλο βαθμό με τις προτάσεις της ΕΥΔ της Κ.Π. EQUAL για ένταξη δράσεων της Πρωτοβουλίας στο ΕΣΔΕΝ 2003-2005.

Συνοψίζοντας, η ενσωμάτωση μεγάλου μέρους των δράσεων που υλοποιήθηκαν μέσω της Κ.Π. EQUAL αναδεικνύει τον κύριο χαρακτήρα και την σπουδαιότητα της Κ.Π. EQUAL όσον αφορά στην κοινωνική ενσωμάτωση των κοινωνικά ευπαθών ομάδων.

Μετουσίωση των δράσεων, που ενσωματώθηκαν στο ΕΣΔΑ & ΕΣΔΕΝ, σε πολιτικές

Στο ΕΣΔΑ και ΕΣΔΕΝ ενσωματώθηκαν δράσεις της Κ.Π. EQUAL. Η πρόθεση μετουσίωσής τους σε mainstream πολιτικές είναι ήδη υπό εξέταση. Εντούτοις, σημειώνεται ότι, από το επίπεδο αυτό και στη συνέχεια, το βάρος υιοθέτησης των συγκεκριμένων παρεμβάσεων ευρύτερα έγκειται σε πολιτική απόφαση συναρμόδιων φορέων λήψης αποφάσεων και Υπουργείων.

Σημειώνεται ήδη ως πρώτο θετικό βήμα υπό το πρίσμα αυτό, η ενσωμάτωση παρεμβάσεων της EQUAL στο σχέδιο προτάσεων του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας για το Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού & Προώθησης της Απασχόλησης της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου (4^η Π.Π.), με ουσιαστική συμβολή της Πρωτοβουλίας σε αυτό. Η δέσμευση σε προγραμματικό χαρακτήρα με τη μορφή σχεδίου για την υλοποίηση των παρεμβάσεων στο μελλοντικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Υπουργείου Απασχόληση και Κοινωνικής Προστασίας αποτελεί ικανοποιητικό δείκτη για τη μετουσίωση παρεμβάσεων σε mainstream Πολιτικές.

Συμβολή της Πρωτοβουλίας σε Πολιτικές και Προγράμματα του Γ ΚΠΣ

Η Κ.Π. EQUAL δεν διαφαίνεται ότι είχε επιρροή σε Πολιτικές και Προγράμματα της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου. Τα Ε.Π. (τομεακά ή περιφερειακά) είχαν προδιαγραφεί σε γενικές κατευθύνσεις αρκετά νωρίς και η Ενδιάμεση Αξιολόγηση ή η Αναθεώρησή τους δεν επηρεάστηκε από την Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL (σχεδιασμός, βασικές αρχές, υλοποίηση, αξιολόγηση, αναθεώρηση). Στο πλαίσιο εξειδίκευσης κατηγοριών πράξεων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και πάλι δεν διαφαίνεται καμία επιρροή ή συμμετοχή της Πρωτοβουλίας EQUAL.

Η υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ ΚΠΣ και της EQUAL πραγματοποιήθηκε παράλληλα και κατά το χρονικό διάστημα της Ενδιάμεσης Αναθεώρησης των πρώτων τα έργα της EQUAL δεν είχαν ολοκληρωθεί ούτε τα ΕΘΔ είχαν καταλήξει στις προτάσεις πολιτικής τους, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα δοκιμασμένα να προταθεί η ενσωμάτωση βέλτιστων πρακτικών στα τρέχοντα mainstreamed Ε.Π.. Αυτό δεν κρίνεται ως μειονέκτημα διάχυσης και mainstreaming του Προγράμματος EQUAL, καθώς ο πιλοτικός του χαρακτήρας ουσιαστικά σχεδιάστηκε για να προετοιμάσει το έδαφος για μεταγενέστερη, χρονικά, ενσωμάτωση δράσεων, παρεμβάσεων ή/και πολιτικών, σε Προγράμματα της 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου.

Σημειώνεται, μόνο, η συνέργια δράσεων σε ορισμένα περιφερειακά έργα EQUAL με δράσεις της Πρωτοβουλίας LEADER+, όπου υπήρχε κοινό πεδίο παρέμβασης (ενδεικτικά, Α.Σ. Ενεργοί Πολίτες).

Συμβολή της Πρωτοβουλίας σε Πολιτικές και Προγράμματα της 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου

Σύγκλιση έργων EQUAL σε κεντρικές κατευθύνσεις πολιτικής

Μέσω των εργασιών των ΕΘΔ και των περιγραμμάτων πολιτικής διαπιστώθηκε ότι οι Α.Σ. αξιοποιώντας την ειδική τεχνογνωσία τους και καταθέτοντας τις βέλτιστες πρακτικές των έργων τους επέτρεψαν τη ζύμωση προτάσεων που εμφανίζουν σημαντική σύγκλιση σε κεντρικές κατευθύνσεις. Αυτό σημαίνει ότι οι προτάσεις που προέκυψαν είναι προϊόν σύγκλισης απόψεων, σε κοινό μεθοδολογικό πλαίσιο και με κοινά αποδεκτό πλαίσιο εφαρμογής.

Το γεγονός ότι παρά τις ιδιαιτερότητες κάθε έργου EQUAL, στο επίπεδο της ολοκλήρωσης τα έργα εμφανίζουν σύγκλιση σε κεντρικές κατευθύνσεις δράσεων επιβεβαιώνει την αναγκαιότητα της παρέμβασης/ παρεμβάσεων. Εντοπίζεται, επιπρόσθετα, η προστιθέμενη αξία της Πρωτοβουλίας σε ειδικό επίπεδο, καθώς η ανάδειξη της συμπληρωματικότητας των έργων υποδεικνύει και την υποστήριξη της όποιας πολιτικής λύσης ή απόφασης.

Για βέλτιστη αξιοποίηση των προτάσεων προτείνεται η συνέχεια του σχεδιασμού σε συνεκτικό επιχειρησιακό επίπεδο, ώστε να εξειδικευθεί η κεντρική πολιτική πρόταση και το πλαίσιο της εκάστοτε εφαρμογής της.

Οι προτεινόμενες κεντρικές κατευθύνσεις παρεμβάσεων, όπως ανιχνεύτηκαν από τον Σ.Α. ανά θεματικό δίκτυο, παρουσιάζονται στη συνέχεια:

ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΡΑΣΕΩΝ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ)
Δικτύωση και Συντονισμός υπαρχουσών και νέων δομών και μετεξέλιξή τους σε one- stop –shop	Ανάδειξη του τοπικού στοιχείου και της δικτύωσης ως κρίσιμου για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την ενίσχυση της απασχόλησης Ανάδειξη της περιφερειακής προσέγγισης ως την αποτελεσματικότερη, και της υποστήριξής της μέσω δικτύωσης ως λύση, για τα προβλήματα απασχόλησης και επιχειρηματικότητας τοπικής εμβέλειας	
Πιστοποίηση επαγγελματικών προσόντων & δεξιοτήτων	Ανάδειξη της ανάγκης πιστοποίησης ανά επαγγελματικό κλάδο, πέρα από τα όρια ειδικών ομάδων πληθυσμού Διεύρυνση αλλά και εξειδίκευση του Εθνικού Συστήματος Πιστοποίησης με πρόταση για προδιαγραφές, κριτήρια και μεθοδολογία πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων	Υιοθέτηση δράσεων πιστοποίησης επαγγελματικών κλάδων στο «αντίστοιχο» Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ της νέας προγραμματικής περιόδου
Συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής	Ανάδειξη της ανάγκης για υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών από ευρωπαϊκά κράτη* Ανάδειξη της ανάγκης ενίσχυσης του κοινωνικού διαλόγου	Υιοθέτηση δράσεων ενίσχυσης δομών υποστήριξης της συμφιλίωσης στο «αντίστοιχο» Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ή στο «αντίστοιχο» Επιχειρησιακό

ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΡΑΣΕΩΝ (ενδεικτικά)
	<p>Ανάδειξη των νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας ως υποστηρικτικό εργαλείο για την επίτευξη της συμφιλίωσης*</p> <p>(*Σημειώνεται ότι οι Α.Σ. που συμμετείχαν στο Δίκτυο δεν υλοποιούσαν έργα στο αντίστοιχο μέτρο)</p>	<p>Πρόγραμμα ΥΓΕΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ της νέας προγραμματικής περιόδου</p> <p>Υιοθέτηση δράσεων εφαρμογής νέων ευέλικτων μορφών οργάνωσης της εργασίας στο «αντίστοιχο» Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ή της νέας προγραμματικής περιόδου</p>
<p>Κοινωνική Οικονομία</p>	<p>Ανάδειξη της ανάγκης κατάρτισης θεσμικού, νομοθετικού, φορολογικού και διοικητικού πλαισίου για την κοινωνική οικονομία και την κοινωνική επιχειρηματικότητα με παράλληλο σχεδιασμό και υλοποίηση εξειδικευμένων δράσεων υποστήριξης των κοινωνικών επιχειρήσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα.</p> <p>Ανάδειξη της ανάγκης συντονισμού των δράσεων ενίσχυσης της κοινωνικής οικονομίας σε κεντρικό επίπεδο λόγω του κινδύνου πολυδιάσπασης των παρεμβάσεων σε αρκετούς τομείς και Επιχειρησιακά Προγράμματα, ανάλογα με την ομάδα στόχο</p>	<p>Υιοθέτηση δράσης για ίδρυση και ενίσχυση επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας στο «αντίστοιχο» Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ της νέας προγραμματικής περιόδου (Κοινωνική Επιχειρηματικότητα)</p> <p>Υιοθέτηση δράσεων εφαρμογής νέων μορφών απασχόλησης (τρίτος τομέας) σε κοινωνικές επιχειρήσεις στο «αντίστοιχο» Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ή της νέας προγραμματικής περιόδου (Κοινωνική Οικονομία)</p> <p>Υιοθέτηση δράσης για ίδρυση και ενίσχυση επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας στο «αντίστοιχο» Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αγροτική Ανάπτυξη & Ανάπτυξη Υπαίθρου της νέας προγραμματικής περιόδου (Κοινωνικοί Αγροτικοί Συνεταιρισμοί)</p> <p>Υιοθέτηση δράσης για ίδρυση και ενίσχυση Κοι.Σ.Π.Ε. στο «αντίστοιχο» Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνικής Πρόνοιας της νέας προγραμματικής περιόδου για ψυχικά ασθενείς</p>

Σημειώνεται ήδη, υπό το πρίσμα αυτό, η ενσωμάτωση παρεμβάσεων της EQUAL στο σχέδιο προτάσεων του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας για το Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού & Προώθησης της Απασχόλησης (4^η Π.Π.), με ουσιαστική συμβολή της Πρωτοβουλίας σε αυτό. Ειδικότερα σημειώνονται ότι στο προτεινόμενο σχέδιο mainstream Ε.Π. του Υπουργείου οι ακόλουθοι σχετικοί Άξονες και Μέτρα:

Άξονας 3: Διασφάλιση μιας αγοράς εργασίας χωρίς αποκλεισμούς για αυτούς που αναζητούν εργασία και για τα μειονεκτούντα άτομα	1. Ενίσχυση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας ατόμων από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες
	2. Μέτρα στήριξης της κοινωνικής ένταξης
	3. Επαναφορά στην εργασία μακροχρόνια ανέργων και ατόμων με περιορισμένες δεξιότητες
	4. Μέτρα στήριξης γυναικών θυμάτων βίας και σωματεμπορίας
	5. Ενίσχυση ειδικών δράσεων επιχειρηματικότητας για ευπαθείς ομάδες
Άξονας 4: Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και επιχειρήσεων και αύξηση της ευελιξίας των αγορών εργασίας	1. Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων με ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση
	3. Προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών στο εργασιακό περιβάλλον
Άξονας 5: Αξιοποίηση των νέων κοιτασμάτων απασχόλησης στον κοινωνικό τομέα της οικονομίας	1. Ενίσχυση της απασχόλησης μέσω δραστηριοποίησης και συμμετοχής ΜΚΟ, ιδιαίτερα στους τομείς του φυσικού, κοινωνικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, της προώθησης της ισότητας των φύλων και των ίσων ευκαιριών για τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού
	2. Ενίσχυση της απασχόλησης μέσω δημιουργίας οικειοθελών επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, υπό μορφή πρακτικών εταιρικής κοινωνικής ευθύνης

Η ενσωμάτωση των παρεμβάσεων και θεματικών πεδίων της Πρωτοβουλίας, στο προτεινόμενο σχέδιο, επιβεβαιώνει την αναγκαιότητά της ως «προπομπού» και αναδεικνύει τη σημασία του πειραματικού της χαρακτήρα.

Βεβαίως, επισημαίνεται ότι παρά την ενσωμάτωση στο σχέδιο Ε.Π. των παρεμβάσεων της Πρωτοβουλίας, η εξειδίκευση σε επιμέρους δράσεις και κατηγορίες πράξης θα αποδείξει το μέγεθος της επιρροής της Πρωτοβουλίας στο προτεινόμενο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

EQUAL: Ένα βήμα μετά...

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL υλοποιείται μέσω δυο κύκλων προκήρυξης. Αυτό θεωρείται σημαντικό, όχι μόνο σε επίπεδο υλοποίησης αλλά και σχεδιασμού καθώς επιτρέπει τη μεταφορά τεχνογνωσίας από τον α' κύκλο στο β' και την αναθεώρηση παρεμβάσεων (όπως χαρακτηριστικά συνέβη για το θεματικό πεδίο «Συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής» και για τη διεύρυνση των ομάδων στόχου) για βέλτιστη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που η EQUAL παρέχει. Η διάρθρωση αυτή είναι αρκετά αποτελεσματική, δεδομένου του ότι επιτρέπει την επέκταση του αρχικού πειραματισμού και σε νέα πεδία παρέμβασης ενώ, παράλληλα, ευνοεί και την ανάδειξη νέων καινοτόμων έργων ακόμα και στα υφιστάμενα πεδία παρέμβασης ή κατηγορίες πράξης.

Στο πλαίσιο αυτό, και με δεδομένο ότι κατά την 4^η Προγραμματική Περίοδο δεν αναμένονται νέες Πρωτοβουλίες αλλά ούτε και η συνέχιση των υφιστάμενων, κρίνεται εξαιρετικά κρίσιμο το γεγονός της υφιστάμενης προετοιμασίας του επικείμενου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, με έμφαση στους ανθρώπινους πόρους. Η συγκυρία

είναι σημαντική και ευνοϊκή ταυτόχρονα καθώς βέλτιστες πρακτικές των έργων των Α.Σ. ή προτεινόμενες πολιτικές του α' κύκλου της Πρωτοβουλίας, που αναδείχθηκαν ως σημαντικές και επίκαιρες, μπορούν αν ενσωματωθούν στα νέα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Σημαντική κρίνεται και η βέλτιστη πρακτική που υποδεικνύει η ίδια η Πρωτοβουλία ως προς την εταιρική και τη δικτύωση φορέων σε επίπεδο Α.Σ. με νομική μορφή και ΕΘΔ, λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχουν περιθώρια προσαρμογής της στις εκάστοτε συνθήκες εφαρμογής της, με παράλληλη απλούστευση του διαχειριστικού της πλαισίου.

Η υλοποίηση της Κ.Π. EQUAL, αλλά και άλλων πρωτοβουλιών (π.χ. LEADER I, II, +), υπέδειξε ότι πεδίο πειραματισμού πρέπει να υφίσταται κατά καιρούς, με στόχο την ανίχνευση νέων μεθόδων και μοντέλων που θα καλύπτουν μελλοντικές ανάγκες σχεδιασμού παρεμβάσεων σε όλους τους τομείς, εξετάζοντας κάτω από διαφορετική οπτική γωνία υφιστάμενες πρακτικές και προτείνοντας νέες λύσεις.

Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η δυνατότητα ύπαρξης θεματικού πεδίου/ Μέρους/ κατηγορίας πράξης που να ενσωματώνει ή να εφαρμόζει την ανάγκη «πειραματισμού», σε κάθε Τομεακό ή Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα κατά τη 4^η Προγραμματική Περίοδο, και πάντα σύμφωνα με τις προτεραιότητες και κατευθύνσεις του εκάστοτε Προγράμματος. Επιπρόσθετα, προτείνεται και η πρόβλεψη στα μελλοντικά Επιχειρησιακά Προγράμματα της δυνατότητας σχεδιασμού δράσεων ανταλλαγής εμπειριών και δράσεων σε διακρατικό επίπεδο, όπου αυτό μπορεί κρίνεται αναγκαίο είτε για αναζήτηση βέλτιστων πρακτικών είτε για μεταφορά εξειδικευμένης τεχνογνωσίας .

Ειδικότερα για την εφαρμογή των βασικών αρχών της Πρωτοβουλίας, μέσω του νέου Κανονισμού του ΕΚΤ, στα Επιχειρησιακά Προγράμματα της Περιόδου 2007-2013 σημειώνεται ότι:

- Η αρχή της ενδυνάμωσης και ενεργού συμμετοχής, εκπροσώπων των ομάδων στόχου για τις οποίες θα πραγματοποιούνται παρεμβάσεις, προτείνεται να εφαρμόζεται κατά το σχεδιασμό αλλά και την εξειδίκευση των Μέτρων και δράσεων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, μέσω Επιτροπών, ομάδων εργασίας και διαβουλεύσεων, διασφαλίζοντας την bottom-up προσέγγιση. Η αρχή της ενεργού συμμετοχής μπορεί επίσης να εφαρμόζεται κατά την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των δράσεων και κατά την αναθεώρηση των προγραμμάτων, ως μηχανισμός επιβεβαίωσης της ορθότητας της πολιτικής. Η ενεργός συμμετοχή προτείνεται να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σχετικά με δράσεις Ε.Π. για ειδικές ομάδες στόχο.

Η ενεργός συμμετοχή και η ενδυνάμωση μπορούν να εφαρμόζονται κυρίως σε πολιτικές προγράμματα καταπολέμησης των κοινωνικών ανισοτήτων και του αποκλεισμού. Σε συνδυασμό όμως με την αρχή της δημοσιότητας ενδέχεται να μπορούν να εφαρμόζονται σε ευρύτερο κύκλο παρεμβάσεων (π.χ. έργα ΕΤΠΑ) υπό την έννοια της παρέμβασης στην οικονομική πραγματικότητα προς όφελος τελικά των πολιτών μιας ευρύτερης περιοχής που αναβαθμίζεται ή για την οποία μειώνεται ο βαθμός απομόνωσης.

- Η εταιρική διαφάνεια διαφαίνεται ότι μπορεί να εφαρμοστεί κύρια κατά την υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, σε δράσεις όμως ανοιχτού και ολοκληρωμένου χαρακτήρα. Επίσης μπορεί να συνεισφέρει κατά το σχεδιασμό του πλαισίου εφαρμογής δράσεων /παρεμβάσεων αξιοποιώντας πολλαπλή εμπειρία, συμπληρωματικότητες και συνέργια και ξεπερνώντας εμπόδια που μεμονωμένοι εταίροι θα συναντούσαν κύρια λόγω του θεσμικού τους πλαισίου. Οι ΑΣ της EQUAL κατάφεραν να ξεπεράσουν τα όποια

εμπόδια, να προτείνουν και να υλοποιήσουν ολοκληρωμένες και στοχευμένες παρεμβάσεις.

Η εαυρισκότητα κατά την εφαρμογή της σε Ε.Π. θα πρέπει να υποστηρίζεται από αποτελεσματική δικτύωση, κύρια με χαρακτήρα «ενιαίων σημείων επαφής» (one-stop-shop). Η δικτύωση μπορεί να εφαρμόζεται κατά την υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων/παρεμβάσεων οι οποίες θα απαιτούν πολλαπλή αλλά ενιαία προσέγγιση των ομάδων στόχου ή σε δράσεις που θα στοχεύουν στη μείωση αποσπασματικότητας ή κατακερματισμού ενεργειών, λόγω πλήθους φορέων που δραστηριοποιούνται στο σχετικό αντικείμενο.

Ενδεικτικό της αποτελεσματικότητας και της ευελιξίας μιας τέτοιου είδους συνεργασίας μπορούν να αναφερθούν οι ΣΔΙΤ που ήδη ξεκίνησαν να υλοποιούν συγχρηματοδοτούμενα όμως έργα υποδομής. Έμφαση, εντούτοις, θα πρέπει να δοθεί στη θεσμοθέτηση ενός ευέλικτου συστήματος και κανονισμού μέσα από το οποίο το εταιρικό σχήμα θα λειτουργεί αξιόπιστα και αποδοτικά.

☀ Η διακρατικότητα και η διακρατική συνεργασία προτείνεται ότι μπορεί να εφαρμοστεί σε δύο επίπεδα:

- Στο επίπεδο του αρχικού σχεδιασμού μέσω συνεργασιών και διαμόρφωσης κοινών ομάδων εργασίας για εξειδίκευση δράσεων, εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών και μεταφορά τεχνογνωσίας
- Στο επίπεδο της υλοποίησης, σε δράσεις ανοιχτού και ολοκληρωμένου χαρακτήρα (Ενδεικτικά Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης) και όπου υπάρχει κοινό πεδίο παρέμβασης με δράσεις /παρεμβάσεις ευρωπαϊκών ή άλλων χωρών.

☀ Η καινοτομία είναι αναγκαίο να επισέρχεται κατά το σχεδιασμό ειδικών δράσεων στα νέα Επιχειρησιακά Προγράμματα. Τη διασφάλιση της καινοτομίας θα πρέπει να δοκιμάζει πιλοτική περίοδος εφαρμογής για να υπάρχει η δυνατότητα αναπροσαρμογών και διορθώσεων. Σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της καινοτομίας κατά την υλοποίηση των Ε.Π. προτείνεται η δυνατότητα ύπαρξης θεματικού πεδίου/ Μέτρου/ κατηγορίας πράξης που να ενσωματώνει ή να εφαρμόζει την ανάγκη «πειραματισμού», σε κάθε Τομεακό ή Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα κατά τη 4η Προγραμματική Περίοδο, και πάντα σύμφωνα με τις προτεραιότητες και κατευθύνσεις του εκάστοτε Προγράμματος.

Η καινοτομία μπορεί να συνδυάζεται με τη διακρατικότητα και την ευρύτερη εφαρμογή, με τη έννοια ότι σε κάποια ευρωπαϊκά προγράμματα εφαρμόζονται δράσεις καινοτόμες ή κάποιες δράσεις είναι καινοτόμες σε κάποια χώρα μέλος της ΕΕ και σε άλλη δεν είναι. Επομένως η έτσι διασφαλίζεται η καινοτομία μέσω της διακρατικότητας δρώντας συνεκτικά και ομογενοποιητικά μεταξύ των κοινωνιών/ αγορών των χωρών μελών. Ταυτόχρονα η έννοια της ευρύτερης εφαρμογής μπορεί να υπερβαίνει την ομάδα στόχο στο εσωτερικό μιας χώρας και να εφαρμόζεται διακρατικά και σε άλλες ομάδες όπου μπορεί να είναι (ευ) δόκιμη.

☀ Η ισότητα των ευκαιριών είναι ήδη mainstreaming πολιτική. Η ισότητα των ευκαιριών προτείνεται, να εφαρμόζεται κύρια με τη μορφή ειδικών δράσεων για συγκεκριμένες ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, και σε παράλληλη εφαρμογή με την αρχή της ενεργού συμμετοχής. Προτείνεται επίσης η διεύρυνση των ομάδων στόχου ως τελικών ωφελούμενων από τις δράσεις των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Η διάσταση του φύλου (gender mainstreaming), ως οριζόντια προτεραιότητα για όλα τα Ε.Π., θα πρέπει να ενωματώνεται τόσο κατά το σχεδιασμό mainstream παρεμβάσεων

(ενδεικτικά: ποσοστό γυναικών στην ομάδα στόχο, ως τιθέμενη στοχοθεσία) όσο και κατά την υλοποίηση δράσεων ειδικά για γυναίκες.

Από τα ανωτέρω παρατηρείται ότι είναι δυνατή, για ειδικές δράσεις και παρεμβάσεις των Ε.Π. η ταυτόχρονη εφαρμογή περισσότερων της μιας βασικής αρχής. Προαπαιτούμενο για αυτό προτείνεται να είναι ο ολοκληρωμένος και πειραματικός χαρακτήρας τους. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεισφορά των βασικών αρχών της EQUAL μπορεί να εξεταστεί και εξειδικευθεί περαιτέρω κατά την εξειδίκευση των νέων Ε.Π. και σε συνεργασία με την ΕΥΔ EQUAL

Γενικά Συμπεράσματα

Η Κ.Π. EQUAL αποτελεί εργαλείο για τον εντοπισμό καλών πρακτικών με δυνατότητα ενσωμάτωσης τους στον κορμό της εθνικής πολιτικής για την απασχόληση. Τα έργα που υλοποιούνται Στο πλαίσιο της Κ.Π. EQUAL αντιμετωπίζουν το ζήτημα της διάκρισης σε όλες τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Με αυτόν τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα οι πολιτικές που θα εφαρμοσθούν σε πιλοτικό επίπεδο μέσα από την EQUAL να ενσωματωθούν στις εθνικές πολιτικές για την απασχόληση.

Οι γενικές εκτιμήσεις της Ενημέρωσης της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης είναι:

- Οι ομάδες στόχος της Κ.Π. EQUAL είναι άτομα κοινωνικά ευπαθών ομάδων που βιώνουν διακρίσεις στην αγορά εργασίας ή δυσκολία πρόσβασης σε αυτή. Το όφελος για τις ομάδες στο πλαίσιο υλοποίησης της Πρωτοβουλίας δεν πρέπει να αποτιμάται μόνο αριθμητικά (επίτευξη στοχοθεσίας) μέσω καταγραφών των τιμών δεικτών όπως π.χ. ωφελούμενοι από τις ενέργειες του Μέτρου, αριθμός τοποθετήσεων σε επιχειρήσεις, αλλά συνολικά και σε συνδυασμό με την ποιότητα, τη βιωσιμότητα και τη λειτουργικότητα των προϊόντων που αναπτύχθηκαν από τις δράσεις της Πρωτοβουλίας για τη βελτίωση της θέσης της ομάδας στόχου.

Λόγω του πιλοτικού χαρακτήρα της EQUAL, και του γεγονότος ότι η Πρωτοβουλία λειτουργεί ως δοκιμαστικό έδαφος για πειραματισμό και δοκιμή βέλτιστων πρακτικών, το όφελος προκύπτει όχι ατομικά στο μέλος της ομάδας στόχου, με αποτίμηση του αριθμού νέων επιχειρήσεων, θέσεων εργασίας κλπ όπως συμβαίνει στα mainstreamed Επιχειρησιακά Προγράμματα (Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση, Ανταγωνιστικότητα, Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, κα) αλλά με την παραγωγή προϊόντων που θα μπορούν, μέσω ενσωμάτωσης στα ανωτέρω ή και σε άλλα Προγράμματα, να ενισχύσουν το «σύνολο» της ομάδας.

Θα πρέπει εντούτοις, να σημειωθεί ότι οι αριθμοί των ατόμων της ομάδας στόχου που ωφελήθηκαν είναι σημαντικοί καθώς, μετρούν, καταγράφουν και εν τέλει υποστηρίζουν την επιτυχία των δράσεων των έργων των Α.Σ. Στο πλαίσιο αυτό, από την υλοποίηση του κύκλου της Πρωτοβουλίας, εκτιμάται ότι πληθώρα ειδικών προϊόντων, εργαλείων και μεθοδολογιών δοκιμάστηκαν, με δυνατότητα ενσωμάτωσής τους σε πρακτικές φορέων του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα

- Η σύσταση των Αναπτυξιακών Συμπράξεων θεωρείται καινοτομία δεδομένου ότι για πρώτη φορά στην Ελλάδα καθορίζεται με νόμο α) ότι η εκτέλεση έργων Στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL πραγματοποιείται αποκλειστικά από τις Αναπτυξιακές Συμπράξεις που είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και οι οποίες λειτουργού με τη μορφή αστικής εταιρείας (ΑΜΚΕ) και β) ο τρόπος σύστασης και λειτουργίας των Αναπτυξιακών Συμπράξεων.

Επίσης, με Κοινές Αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΚΥΑ 180119-2002, 181549-2002, 181374-2003, 181677-2003, 230199-2004, 231392-2004) καθορίζονται οι διαδικασίες χρηματοδότησης καθώς και θέματα που αφορούν την εκτέλεση, εφαρμογή, διαχείριση, αξιολόγηση και έλεγχο των έργων των Αναπτυξιακών Συμπράξεων. Ιδιαίτερα με την ΚΥΑ 181549-2002 εξειδικεύονται α) η

οργάνωση και λειτουργία των Αναπτυξιακών Συμπράξεων, β) οι επιλέξιμες δράσεις, γ) οι κανόνες επιλεξιμότητας και ελέγχου των δαπανών και δ) οι υποχρεώσεις των Αναπτυξιακών Συμπράξεων ως τελικοί δικαιούχοι.

Το διαχειριστικό πλαίσιο, νομικά θεσμοθετημένο, εξασφαλίζει την ομαλή συνεργασία των εμπλεκόμενων στην ΑΣ εταιρών για τους ακόλουθους λόγους:

1. Καθορίζει αρμοδιότητες, όργανα διοίκησης και πλαίσιο συνεργασίας για το μεγάλο αριθμό εμπλεκόμενων φορέων διαφορετικής φύσης
2. Προδιαγράφει τον τρόπο λήψης αποφάσεων
3. Διευκολύνει τον ενιαίο σχεδιασμό του έργου και την επικοινωνία των φορέων σε συγκεκριμένο πλαίσιο εφαρμογής, για να αίρεται η ποικιλομορφία ως προς την υλοποίηση των δράσεων και να ελαχιστοποιούνται οι επικαλύψεις ή τα κενά πληροφόρησης
4. Οριοθετεί τις απαιτήσεις αλλά και τις υποχρεώσεις των εμπλεκόμενων φορέων
5. Διασφαλίζει συνεχή και αξιόπιστη ροή πληροφορίας
6. Διασφαλίζει την ενεργό συμμετοχή των φορέων αλλά και την ενδυνάμωση σαν βασικές προϋποθέσεις για mainstreaming

Θα πρέπει να σημειωθεί επιπρόσθετα ότι, η θεσμοθέτηση της σύστασης και του τρόπου λειτουργίας της ΑΣ μέσω συγκεκριμένης νομικής μορφής, που αποτελεί αντικείμενο του άρθρου 42 του Ν. 2956/2001 (ΦΕΚ Α 258/6.11.2001), διαφοροποιήθηκε από τις αντίστοιχες πρακτικές σύστασης Αναπτυξιακών Συμπράξεων στα άλλα κράτη μέλη και έτυχε αναγνώρισης ως βέλτιστης πρακτικής στην οριζόντια ευρωπαϊκή ομάδα εργασίας που εξετάζει την Αναπτυξιακή Σύμπραξη ως μοντέλο εταιρικής σχέσης.

- Τα έργα των Α.Σ. κινήθηκαν σε σφαιρικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των αιτιών διακρίσεων στην αγορά εργασίας, με βάση το ολιστικό μοντέλο παρέμβασης. Ο βαθμός πειραματισμού διαφοροποιήθηκε από έργο σε έργο, ενώ η διεισδυτικότητα των παρεμβάσεων τους ήταν μεγαλύτερη εκεί όπου η ομάδα στόχος ήταν καλά προσδιορισμένη και περιορισμένη (στοχευμένη ολιστική προσέγγιση της ομάδας στόχου). Τα αποτελέσματα των έργων σημαντικά, με δυνατότητα εφαρμογής τους κύρια σε οργανωτικό επίπεδο από εταιρούς ή εξωτερικούς της Α.Σ. φορείς και με εκκρεμότητα επίλυσης το ζήτημα των πνευματικών δικαιωμάτων. Ο βαθμός σημαντικότητας των προϊόντων των έργων κινείται σε περισσότερο διευρυμένα όρια. Οι δυσκολίες, σε επίπεδο διαχειριστικό και οικονομικό αποτέλεσαν εμπόδιο για πληθώρα φορέων. Εκτιμάται, παρόλα αυτά, ότι η πλειοψηφία των έργων κινήθηκε αποτελεσματικά ως προς την υλοποίησή τους, αναδεικνύοντας ικανό αριθμό βέλτιστων πρακτικών και προτάσεων για ενσωμάτωση στο ΕΣΔΑ και ΕΣΔΕΝ.
- Οι δικτύώσεις και τα τυπικά ή άτυπα δίκτυα που δημιουργήθηκαν, δοκίμασαν νέους τρόπους συνεργασίας και μεταφοράς τεχνογνωσίας. Η αλλαγή νοοτροπίας που επέρχεται μέσω δικτύωσης δεν μπορεί ακόμη να καταγραφεί και πιστεύεται ότι η αδράνεια υφιστάμενων καταστάσεων δεν έχει αλλάξει, σε επίπεδο ολιστικής προσέγγισης, παρέμβασης ή αντιμετώπισης των διακρίσεων στην αγορά εργασίας. Οι νοοτροπίες απαιτούν χρόνο στο να μεταβληθούν, σε αντίθεση με τη μεταφορά τεχνογνωσίας η οποία πραγματοποιήθηκε ικανοποιητικά. Εντούτοις κρίνεται ιδιαίτερης προστιθέμενης αξίας η

κινητοποίηση, συνέργια, συμπληρωματικότητα, ανάπτυξη κοινών δράσεων και συμμετοχή σε διαδικασία ουσιαστικού διαλόγου, για την αντιμετώπιση των διακρίσεων, μεγάλου αριθμού φορέων. Η δικτύωση στην Κ.Π. EQUAL αναδεικνύεται σε βέλτιστη πρακτική, σε όλο το φάσμα δραστηριοποίησης της Πρωτοβουλίας, ενώ τα δίκτυα βρίσκονται στον πυρήνα υλοποίησης των δράσεών της.

- Οι Βασικές Αρχές της Πρωτοβουλίας, έτσι όπως αυτές καταγράφηκαν μέσα από την εφαρμογή τους, αξιολογούνται ως καινοτόμο στοιχείο, προστιθέμενης αξίας, για την εφαρμογή ολιστικών παρεμβάσεων στην ελληνική πραγματικότητα. Ενώ διακρατικές συνεργασίες έχουν καταγραφεί σε ικανό αριθμό άλλων παρεμβάσεων, η ταυτόχρονη εφαρμογή των βασικών αρχών της EQUAL προετοιμάζει το έδαφος για την εφαρμογή παρεμβάσεων του ΕΚΤ στην επόμενη Προγραμματική Περίοδο. Αξίζει να σημειωθεί ότι η σημαντικότητα της εφαρμογής των βασικών αρχών της Πρωτοβουλίας αναγνωρίστηκε σε Ευρωπαϊκό επίπεδο με την ενσωμάτωσή τους, ως πλαίσιο, στον νέο γενικό κανονισμό του ΕΚΤ
- Η Ενέργεια III και η λειτουργία των Εθνικών Θεματικών Δικτύων, αποτελεί ουσιώδη διαφορά, σε σχέση με λοιπές παρεμβάσεις και μοντέλα δράσης για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων ζητημάτων στην αγορά εργασίας. Ο ρόλος και η σημασία τους ουσιαστικός, λόγω επιδίωξης της ευρύτερης πληροφόρησης και διάχυσης των αποτελεσμάτων, προϊόντων, βέλτιστων πρακτικών και προτάσεων των εταιρών, με κοινά αποδεκτά κριτήρια και πλαίσιο, αξιοποιώντας κοινές ή συμπληρωματικές πρακτικές και δράσεις.

Μέσω των εργασιών των ΕΘΔ και των στοχευμένων περιγραμμάτων-προτάσεων πολιτικής, που εφαρμόστηκαν και παρήχθησαν στο πλαίσιο αυτό, πρώτη φορά για τα ελληνικά δεδομένα, διαπιστώθηκε ότι οι Α.Σ. αξιοποιώντας την ειδική τεχνογνωσία τους και καταθέτοντας τις βέλτιστες πρακτικές των έργων τους επέτρεψαν τη ζύμωση προτάσεων που εμφανίζουν σημαντική σύγκλιση σε κεντρικές κατευθύνσεις. Αυτό σημαίνει ότι οι προτάσεις που προέκυψαν είναι προϊόν σύγκλισης απόψεων, σε κοινό μεθοδολογικό πλαίσιο και με κοινά αποδεκτό πλαίσιο εφαρμογής.

- Σε σχέση με τις επιπτώσεις (πολιτικές, θεσμικές και οργανωτικές) ως προς την καταπολέμηση των αιτιών διακρίσεων αλλά και τα οφέλη των ομάδων στόχου, το δεύτερο κρίνεται ευκολότερα εφικτό, μέσω της εφαρμογής βέλτιστων πρακτικών από φορείς σχετικούς με τις ομάδες. Παρά τη σημαντικότερη προσφορά των ΕΘΔ, η υιοθέτηση ή ενσωμάτωση των προτάσεων πολιτικής δεν είναι άμεσα ορατή. Χρειάζεται να αρθεί η διστακτικότητα αρκετών φορέων λήψης αποφάσεων, να ωριμάσουν καταστάσεις και συγκυρίες, να προσδιορισθεί ένα πλαίσιο εφαρμογής, να συγκλίνουν οι απόψεις και φυσικά να υπάρξει, κύρια, η πολιτική δέσμευση. Ο βαθμός πολιτικής δέσμευσης απαιτεί την εμπλοκή πληθώρας φορέων για αποφυγή της αποσπασματικότητας αντιμετώπισης του όποιου ζητήματος. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, εκεί που οι πολιτικές καταστάσεις δεν είναι ακόμη αρκετά ώριμες, οι προτάσεις θέτουν την εκκίνηση ενός ουσιαστικού διαλόγου, ενσωματώνοντας εμπειρία από τη μέθοδο «δοκιμής και σφάλματος» και μεταφέροντας τις απόψεις και των ομάδων στόχων. Στο τρέχον κοινωνικο-οικονομικό ελληνικό περιβάλλον προτάσεις πολιτικής που ήρθαν να απαντήσουν σε ώριμες ανάγκες ή σε ανάπτυξη νέων πεδίων δραστηριοποίησης είχαν μεγαλύτερο βαθμό διεισδυτικότητας.

Από την άλλη, για την 4η Προγραμματική Περίοδο, η Κ.Π. EQUAL έχει να αναδείξει μια σημαντική επιτυχία με την ενσωμάτωση, σε επίπεδο Άξονα και Μέτρων, παρεμβάσεων στο σχέδιο του mainstream Ε.Π. που προετοιμάζει το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Επισημαίνεται η ανάγκη εξειδίκευσης των επιμέρους κατηγοριών πράξεων, σε συνέργια με τις προτάσεις πολιτικής που κατέγραψαν τα Εθνικά Θεματικά Δίκτυα.

- Εν κατακλείδι, η Πρωτοβουλία αξιοποίησε το σύνολο των πόρων που διέθετε, επιτυγχάνοντας και σε αρκετές περιπτώσεις υπερβαίνοντας την αρχικά τιθέμενη στοχοθεσία. Κατέληξε, μέσω των έργων και των προϊόντων των ΕΘΔ σε σημαντικά αποτελέσματα και συνθετικές προτάσεις, καταφέροντας να κινητοποιήσει φορείς από διαφορετικούς χώρους, μέσα από πολύπλοκες διεργασίες και εφαρμογή νέων μηχανισμών και αρχών. Η συμβολή τόσο των Α.Σ. όσο και της ΕΥΔ καταγράφεται εξαιρετικά ουσιαστική. Εντούτοις, η συμβολή της στην καταπολέμηση των αιτιών διακρίσεων, μέσα από την bottom-up προσέγγιση που και ο αντίκτυπος σε πολιτικές αναμένεται ουσιαστικά να αποτιμηθεί μετά τον επόμενο χρόνο

Παράρτημα

Πηγές άντλησης στοιχείων

Έγγραφα	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
	Αναθεωρημένο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού
	Έκθεση Εκτέλεσης Έτους 2004
	Έκθεσης ενδιάμεσης Αξιολόγησης της Κ.Π. EQUAL
	2η Προσωρινή Έκθεσης Αξιολόγησης της Κ. Π. EQUAL
	The MEANS Collection: Evaluating socio-economic programmes
	Towards the evaluation of impacts and added value in EQUAL. A contribution by the co-ordination team of the EU-wide evaluation of EQUAL, 2004, BERNARD BRUNHES INTERNATIONAL
	Note to EQUAL Heads of Mission. Subject: EQUAL final evaluation of 15 April, 2004/D8025
	ΕΣΔΑ 2004
	ΕΣΔΕΝ 2003-2005
	Σύστημα Διαχείρισης, Παρακολούθησης, Χρηματοδότησης και Ελέγχου έργων που εντάσσονται στη Κ.Π. EQUAL
	Διαδικασία επιλογής και κριτήρια αξιολόγησης για την ένταξη πράξεων στα μέτρα του Προγράμματος της Κ.Π. EQUAL
	Αποφάσεις Συμβουλίων Κορυφής Θεσσαλονίκης, Σεβίλλης, Βαρκελώνης, Laeken, Feira
	Αποτελέσματα αξιολόγησης έργων β κύκλου προκήρυξης
	Ερωτηματολόγια προς; Α.Σ. Α κύκλου
	Υπουργείο Μακεδονίας – Θράκης, Γενική Γραμματεία Παλιννοστούντων ομογενών, «Η Εγκατάσταση των παλιννοστούντων ομογενών από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης στην Ελλάδα», Θεσσαλονίκη Ιούνιος 2002.
	Eurostat, Statistics in focus, “Employment of disable people in Europe in 2002”
	European Commission, «Employment in Europe 2004. Recent trends and prospects», Directorate for Employment and Social Affairs, 2003.
	Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Στατιστικά Στοιχεία.
	EKKE, 1999, Τσιγγάνοι, τόμος Α', σελ. 491
ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 1999-2003 (Β' τρίμηνο)	
Μονάδα υποστήριξης εμπύχωσης και παρακολούθησης (Μ.ΥΠ.Ε.Π.) Φορέων Υλοποίησης Προγραμμάτων «ΨΥΧΑΡΓΩΣ»	

	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας, 2003, «Έρευνα Εργατικού Προσωπικού, 2003 (Β' Τρίμηνο)», Αθήνα
	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας, 2004, «Έρευνα Εργατικού Προσωπικού, 2004 (Β' Τρίμηνο)», Αθήνα
	Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε., Ιανουάριος 2003, «Η αγορά εργασίας στην Ελλάδα: τι μας λένε τα στοιχεία για την απασχόληση», Αθήνα.
	Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε., 2004, επετηρίδα Αγοράς Εργασίας
	ΚΠΕ και Προτάσεις Πολιτικής Εθνικών Θεματικών
	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ , ΟΠΣ-ΥΠΟΙΟ
	www.ministryofjustice.gr www.mani.org.gr/kzaharias/arthra2000/32_pomakoi.htm www.stress.gr/odigos/odigos01.html
Συμμετέχοντες	Προϊστάμενη ΕΥΔ κα Τσίλερ
	Προϊστάμενη Μονάδας Α κα Βικάτου
	Προϊστάμενη μονάδας Β2 κα Στάϊκου
	Προϊστάμενη μονάδας Β1 κα Μιχοπούλου
	Στέλεχος Μονάδας Α κα Μιχαηλίδου
	Συμμετέχοντες με Συντονιστές Α.Σ.

Παρακολούθηση ΕΘΔ	Δικτύωση και Συντονισμός υπαρχουσών και νέων δομών και μετεξέλιξή τους σε one- stop –shop ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ/ ΤΟΠΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ Α.Δ. 1, 2, 3,	Διήμερο συνέδριο-TITANIA
	Δικτύωση και Συντονισμός υπαρχουσών και νέων δομών και μετεξέλιξή τους σε one- stop –shop ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΟΜΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΥ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡ/ΤΑΣ Θ.Π. 1, 2	FORUM-HELLEXPO
	Συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής	FORUM-ΖΑΠΠΕΙΟ
	Δικτύωση και Συντονισμός υπαρχουσών και νέων δομών και μετεξέλιξή τους σε one- stop –shop ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΟΜΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΥ	ΑΘΗΝΑΙΔΑ
	Πιστοποίηση επαγγελματικών προσόντων & δεξιοτήτων	KING GEORGE II
	Κοινωνική Οικονομία	ΖΑΠΠΕΙΟ

Ερωτηματολόγιο έρευνας πεδίου

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ EQUAL

ΕΡΓΟ
ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

Ε Ρ Ω Τ Η Μ Α Τ Ο Λ Ο Γ Ι Ο
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ EQUAL

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL προκειμένου να επιτύχει την αξιολόγηση των επιπτώσεων και της προστιθέμενης αξίας της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL, επιθυμεί τη συμβολή σας, με τη συμπλήρωση του επισυναπτόμενου ερωτηματολογίου. Η ακρίβεια στις απαντήσεις σας θα βοηθήσει στην αποτελεσματικότερη αξιολόγηση της πρωτοβουλίας και στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων προς όφελος όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Ευχαριστούμε για την συνεργασία

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Α. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΤΑΚΤΗ

Όνοματεπώνυμο	
Εμπλοκή στην Κ.Π. ως :	

Β. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΩΝ ΕΡΓΟΥ

1. Πόσο αποτελεσματικά επιτεύχθηκε η τεθείσα στοχοθεσία του έργου της ΑΣ; 1 2 3 4 5
Με άριστα το 5

Σχόλιο: Που οφείλονται τυχόν αποκλίσεις από τον αρχικό σχεδιασμό;

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

2. Πόσο αποτελεσματικά επιτεύχθηκε η υλοποίηση του έργου της ΑΣ; 1 2 3 4 5
Με άριστα το 5

Σχόλιο: Ποια τα τυχόν εμπόδια που εντοπίστηκαν;

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Υπήρξε ανάγκη διορθωτικών ενεργειών για την επιτυχή υλοποίηση του έργου;

ΝΑΙ		ΟΧΙ	
------------	--	------------	--

Αν **ναι** για ποιους λόγους;

- 1.
- 2.
- 3.

Υπήρξε ικανοποιητική απορρόφηση πόρων κατά την υλοποίηση του έργου;

ΝΑΙ		ΟΧΙ	
------------	--	------------	--

Αν **όχι** για ποιους λόγους;

- 1.
- 2.
- 3.

Αποδώστε τους δείκτες που χαρακτηρίζουν το έργο σας απολογιστικά σήμερα:

Μέτρο	ΑΣ:
A. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	
B. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ	
Γ. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	

οι δείκτες αφορούν στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού για κάθε Μέτρο

3. Σε τι βαθμό επιτεύχθηκε η ενεργός συμμετοχή της ομάδας στόχου στο έργο της ΑΣ;

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Με άριστα το 5

Αναφέρατε τις δράσεις που μετείχε η ομάδα στόχος

- 1.
- 2.
- 3.

Ποια τα σημεία που ενίσχυσαν τη συμμετοχή της ομάδας στόχου;

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

4. Ποιος ο βαθμός καινοτομίας της βέλτιστης πρακτικής του έργου της ΑΣ;

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Με άριστα το 5

Τεκμηριώστε την άποψή σας

Βέλτιστη Πρακτική του έργου της ΑΣ (Προσδιορισμός)

Ποια τα χαρακτηριστικά της;

- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Ποιοι φορείς, εκτός ΑΣ, έδειξαν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον προκειμένου :

να ενημερωθούν για τις δράσεις σας και τις δημιουργούμενες δομές:

1. Υπουργεία
2. Λοιποί κεντρικοί φορείς που εμπλέκονται σε θέματα απασχόλησης.
3. ΟΤΑ
4. ΜΚΟ
5. Επιχειρήσεις
6. Επαγγελματικές ενώσεις
7. Εκπρόσωποι ομάδων στόχου
8. άλλο (προσδιορίστε) .....

να συμμετάσχουν στην υλοποίηση ή να υιοθετήσουν τις νέες δράσεις ή δομές:

1. Υπουργεία
2. Λοιποί κεντρικοί φορείς που εμπλέκονται σε θέματα απασχόλησης.
3. ΟΤΑ
4. ΜΚΟ
5. Επιχειρήσεις
6. Επαγγελματικές ενώσεις
7. Εκπρόσωποι ομάδων στόχου
8. άλλο (προσδιορίστε) .....

Παραθέστε τους φορείς που θα μπορούσαν, κατά την εκτίμησή σας, να υιοθετήσουν «άμεσα» την προτεινόμενη βέλτιστη πρακτική του έργου της ΑΣ.

- 1.
- 2.
- 3.

Παραθέστε τα κύρια οφέλη για την ομάδα στόχο από την εφαρμογή της βέλτιστης πρακτικής του έργου της ΑΣ

- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

Γ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ, ΔΙΑΧΥΣΗΣ & MAINSTREAMING

---

5. Πόσο αποτελεσματικός υπήρξε ο σχεδιασμός της Ενέργειας III;

Αναφερθείτε διακριτά
- στις δράσεις που υποχρεούνταν να υλοποιήσει μεμονωμένα η ΑΣ

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Με άριστα το 5

- και σε αυτές που αφορούν στα ΚΠΕ.

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Με άριστα το 5

Σχόλιο: Παραθέστε τα δυνατά και αδύνατα σημεία του σχεδιασμού:

Δυνατά σημεία

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Αδύνατα σημεία

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

6. Πόσο αποτελεσματική υπήρξε η υλοποίηση της Ενέργειας III;

μέσω των δράσεων που αφορούσαν αποκλειστικά τη δική σας ΑΣ

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Με άριστα το 5

και μέσω των θεματικών δικτύων -

	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Με άριστα το 5

Σχόλιο: Παραθέστε διακριτά τα δυνατά και αδύνατα σημεία της υλοποίησης

Δυνατά σημεία

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Αδύνατα σημεία

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

---

7. Σε τι βαθμό επιτεύχθηκε η δικτύωση και η ενεργός συμμετοχή των εταίρων στο Θεματικό Δίκτυο που συμμετέχετε;	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Με άριστα το 5

Σχόλιο: Ποια τα σημεία που ενίσχυσαν τη συμμετοχή των εταίρων;

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

---

8. Σε ποιο βαθμό η Ενέργεια III βοήθησε στην εκπλήρωση του ρόλου της Πρωτοβουλίας για οριζόντιο mainstreaming ;	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Με άριστα το 5

Σε ποιο βαθμό η Ενέργεια III βοήθησε στην εκπλήρωση του ρόλου της Πρωτοβουλίας για κάθετο mainstreaming ;	1	2	3	4	5
	☐	☐	☐	☐	☐

Με άριστα το 5

Σχόλιο: Ποια τα στοιχεία που ενίσχυσαν το ρόλο αυτό;

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

9. Σημειώστε την εκτίμησή σας .....

Προτάσεις Πολιτικής του ΕΘΔ.....		
Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	της υπό διαμόρφωση πολιτικής
Π.χ.: Αξιόλογη και καινοτόμα πολιτική Α (...) υιοθετήθηκε ήδη από ...	Π.χ. Δεν έχει γίνει εκτίμηση του κόστους εφαρμογής	
Ευκαιρίες	Εμπόδια - Απειλές	του Εξωτερικού Περιβάλλον υποδοχής
Π.χ.:Σωστό <i>timing</i> για την υποβολή της συγκεκριμένης πρότασης πολιτικής, καθώς την περίοδο αυτή συζητείται στη Βουλή το νομοσχέδιο για...	Π.χ.:Αδυναμία, άρνηση από πλευράς των αρμοδίων για την υιοθέτηση της εν λόγω πολιτικής...	

.....για την υιοθέτηση των προτάσεων.

Σημ.: Τα παραδείγματα δίνονται ενδεικτικά για να γίνει κατανοητό το ζητούμενο της ερώτησης

Δ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

---

10. Έχοντας την εμπειρία από τη συμμετοχή στην υλοποίηση έργων στο πλαίσιο άλλων προγενέστερων Πρωτοβουλιών πως αξιολογείτε την προστιθέμενη αξία της Κ.Π EQUAL σε σχέση με αυτές;

1   2   3   4   5

Με άριστα το 5

Σχόλιο: Παραθέσετε τα κύρια πλεονεκτήματα ή χαρακτηριστικά της ως προς τη σημαντικότητά της

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

---

11. Πόσο αποτελεσματική υπήρξε η ενδυνάμωση των ομάδων στόχων μέσα από την Πρωτοβουλία;

1   2   3   4   5

Με άριστα το 5

Σχόλιο: Παραθέστε τα χαρακτηριστικά της

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

---

12. Πως αξιολογείτε την αποτελεσματικότητα της Κ.Π EQUAL όσον αφορά τις προσεγγίσεις για την απασχόληση και κοινωνική ενσωμάτωση των ευπαθών ομάδων;

1   2   3   4   5

Με άριστα το 5

Τεκμηριώστε

---

13. Σε τι επίπεδο κρίνετε ότι θα επιτευχθεί στήριξη και κοινωνικο-επαγγελματική ενσωμάτωση των ομάδων-στόχων μετά την λήξη της Κ.Π EQUAL;

1   2   3   4   5

Με άριστα το 5

Για ποιο λόγο;

- 1.
- 2.
- 3.

---

14. Ποιος ο βαθμός ωριμότητας και ετοιμότητας του ευρύτερου κοινωνικο-οικονομικού περιβάλλοντος και των φορέων λήψης αποφάσεων να υιοθετήσουν τις πρακτικές της Πρωτοβουλίας;

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Με άριστα το 5

Τεκμηριώστε

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

---

15. Ποιο το επίπεδο της προστιθέμενης αξίας από τη διακρατική συνεργασία;

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Με άριστα το 5

Σχόλιο: Κύρια πλεονεκτήματα της διακρατικής συνεργασίας

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

---

16. Πως θα αξιολογούσατε την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της δημοσιότητας - του έργου της δικής Α.Σ.;

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Με άριστα το 5

- αλλά και των προϊόντων της Πρωτοβουλίας στο σύνολό της;

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Με άριστα το 5

Υπήρξαν δράσεις δημοσιότητας που απευθύνονταν αποκλειστικά στην ομάδα στόχο;

1. Ραδιοτηλεοπτικά σποτ
2. Ιστοσελίδα, προβολή στο διαδίκτιο
3. Έκδοση εντύπων
4. Άλλο (προσδιορίστε) .....
- 5.

---

17. Κρίνετε ότι η Πρωτοβουλία ανταποκρίθηκε στον αρχικό της σχεδιασμό; Σε τι βαθμό;

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Με άριστα το 5

Σχόλιο: Ως προς ποια σημεία παραμένει επίκαιρος ο σχεδιασμός της Πρωτοβουλίας;

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Ως προς ποια σημεία έχει επέλθει αλλαγή;

- 1.
  - 2.
  - 3.
  - 4.
  - 5.
-

Ε ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

---

1. Ποια στοιχεία κρίνετε ως ιδιαίτερης προστιθέμενης αξίας για τις ομάδες στόχο της Κ.Π EQUAL;

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

---

2. Υπήρξε καινοτόμος προσέγγιση των ομάδων στόχου; Εάν ναι ποια τα χαρακτηριστικά της σε σχέση με τις υφιστάμενες παραδοσιακές πολιτικές και προσεγγίσεις;

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

---

3. Αναφέρετε νέους μηχανισμούς και μεθόδους αλλαγής που επιτεύχθηκαν μέσω της υλοποίησης της Πρωτοβουλίας για άμβλυνση των διακρίσεων σχετικά με το φύλο, την εθνικότητα, την αναπηρία, τη θρησκεία κα.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

---

4. Παραθέστε την εκτίμησή σας για την αποτελεσματικότητα των βέλτιστων πρακτικών ή/και των περιγραμμάτων πολιτικής ως προς την υιοθέτησή τους από τους φορείς λήψης αποφάσεων.

Εθνικοί φορείς

Εκφράστηκαν προβληματισμοί		Εκφράστηκε επιθυμία συμμετοχής στις δράσεις μέσω πιλοτικής δοκιμής	
----------------------------	--	--	--

Εκφράστηκε ενδιαφέρον αλλά όχι συγκεκριμένη δέσμευση		Υιοθετήθηκαν δράσεις-πολιτικές	
Εκφράστηκε δέσμευση για εξέταση των δράσεων		Άλλο (προσδιορίστε)	

Οι λόγοι;

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Τοπικοί φορείς;

Εκφράστηκαν προβληματισμοί		Εκφράστηκε επιθυμία συμμετοχής στις δράσεις μέσω πιλοτικής δοκιμής	
Εκφράστηκε ενδιαφέρον αλλά όχι συγκεκριμένη δέσμευση		Υιοθετήθηκαν δράσεις-πολιτικές	
Εκφράστηκε δέσμευση για εξέταση των δράσεων		Άλλο (προσδιορίστε)	

Οι λόγοι διαφοροποίησης (αν υπήρξε);

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Έρευνα Ενεργειών Δημοσιότητας Α.Σ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ Π&Δ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ Π&Δ								
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ:								
ΜΕΤΡΟ:								
Ομάδες στόχοι του Έργου:								
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ:								
(Όνοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο, fax, e-mail)								
Ενδεικτικές Ενέργειες	Χρονοδιάγραμμα*	Πού απευθύνονται οι δράσεις Π&Δ			Αριθμός δράσεων***	Αριθμός συμμετεχόντων**	Τρόπος Υλοποίησης (ίδια μέσα, απευθείας ανάθεση, διαδικασίες προκηρυξης κ.α.)	Προϋπολογισμός
		ενημέρωση ομάδων στόχου	ενημέρωση/ κινητοποίηση φορέων**	ενημέρωση κοινής γνώμης				
1. Πληροφόρηση								
Internet Website								
Call Center								
Γραφείο Πληροφόρησης								
Πολλαπλασιαστές Πληροφόρησης								
Κινητές Μονάδες								
Σύνολο								
2. Προωθητικές ενέργειες								
Ημερίδες								
Σεμινάρια								
Συνέδρια								
Εκθέσεις								

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ Π&Δ							
Road shows							
Επικοινωνιακές ενέργειες σε σχολεία							
Direct mail							
Ενέργειες Γραφείου Τύπου							
Σύνολο							
3. Ενέργειες στα ΜΜΕ							
Καταχωρίσεις σε έντυπα μέσα (εφημερίδες-περιοδικά κ.α)							
Τηλεοπτικές προβολές							
Ραδιοφωνικές μεταδόσεις							
Καταχωρήσεις σε διαδικτυακούς τόπους							
Σύνολο							
4. Παραγωγές							
Έντυπα							
Περιοδικά							
Newsletters							
Τηλεοπτικά μηνύματα							
Ραδιοφωνικά μηνύματα							
CD's							
DVD's							
Video							
Σύνολο							
Γενικό Σύνολο Π&Δ του Έργου							

Δώστε συνοπτικές απαντήσεις στις ερωτήσεις:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ Π&Δ

1. Ποιοι φορείς λήψης αποφάσεων συμμετείχαν στις δράσεις Π&Δ; Σε ποιες κύριες δράσεις συμμετείχαν;	
2. Ποια θεωρείτε ιδιαίτερα επιτυχή δράση επικοινωνίας του Έργου σας που θα μπορούσε να προβληθεί ως καλή πρακτική Π&Δ (επισυνάψτε σχετικό/ά ηλεκτρονικό/α αρχείο/α)	

Ημερομηνία:

Αν το κρίνετε απαραίτητο, μπορείτε να προσθέσετε ή να αφαιρέσετε κελιά

*Ενέργεια (I,II,III) & Έναρξη-Λήξη δράσης π.χ. Ενέργεια II (27/3/2004 - 29/3/2004)

**Δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, οικονομικοί & κοινωνικοί εταίροι κ.α.

*** Εδώ μετράμε πλήθος δράσεων π.χ. στα φυλλάδια και στις αφίσες αναγράφετε μόνο το πλήθος ως προς το θέμα (π.χ. αν έχουν εκδοθεί 3 διαφορετικού θέματος φυλλάδια γράφετε 3 και όχι τον αριθμό των αντιτύπων)

****Εδώ αναγράφουμε τον αριθμό των συμμετεχόντων - αποδεκτών των δράσεων Π&Δ (π.χ. αριθμός επισκεπτών στην ιστοσελίδα, αριθμός των κλήσεων σε call center, αριθμός συμμετεχόντων σε ημερίδα/συνέδριο κ.α.)

Ομάδες στόχος και έργα EQUAL

ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΡΓΑ EQUAL
Όλες οι ευπαθείς κοινωνικά ομάδες	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη του συστήματος ποιότητας των υπηρεσιών συμβουλευτικής στήριξης και απασχόλησης (Μέτρο 1.1) • Δίκτυο προώθησης απασχόλησης (Μέτρο 1.1) • Καλλιτέχνες εν δράσει (Μέτρο 1.1) • Γραφεία προώθησης στην απασχόληση (Μέτρο 2.1)
Αιτούντες άσυλο	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάδραση – Ιστός (Μέτρο 5.1)
ΑΜΕΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόκληση – Διακρίβωση και καταπολέμηση των διακρίσεων στην απλή και πολλαπλή τους μορφή που υφίστανται άτομα με αναπηρίες στην αγορά εργασίας (Μέτρο 1.1) • Προσαρμογή κινητικά αναπήρων σε στοχευμένους εργασιακούς χώρους (Μέτρο 3.1) • Ολοκληρωμένο σχέδιο – Ανοιχτοί δρόμοι για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας (Μέτρο 2.2) • Κοινωνική επιχειρηματικότητα για την καταπολέμηση του αποκλεισμού (Μέτρο 2.2)
Άνεργοι (νέοι/ες, μακροχρόνια, άνω των 45 ετών)	<ul style="list-style-type: none"> • Τελικό όριο (Μέτρο 1.1) • Μονοπάτια απασχόλησης και καριέρας (Μέτρο 1.1) • Βελτίωση και ανάπτυξη της συνειδησης για την απασχόληση στην Πελοπόννησο (Μέτρο 1.1) • Ενιαίο σύστημα υποστήριξης ανέργων μέσω πιστοποίησης των επαγγελματικών τους προσόντων (Μέτρο 1.1) • Γραφεία προώθησης στην απασχόληση (Μέτρο 2.1) • Συν –επιχειρώντας (Μέτρο 2.1)

ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΡΓΑ EQUAL
	<ul style="list-style-type: none"> • Νησιώτικη συμπολιτεία – Ισότιμη πρόσβαση (Μέτρο 2.1) • Επιχειρηματικότητα στον αθλητικό τομέα (Μέτρο 2.1) • Ολοκληρωμένο σχέδιο – Ανοιχτοί δρόμοι για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας (Μέτρο 2.2) • Κοινωνική επιχειρηματικότητα για την καταπολέμηση του αποκλεισμού (Μέτρο 2.2)
<i>Άτομα υπό απεξάρτηση, απεξαρτημένα, οροθετικά</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Εθνικό δίκτυο απασχολησιμότητας απεξαρτημένων ατόμων (Μέτρο 1.1)
Εργαζόμενοι	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη πρότυπου συστήματος δια βίου κατάρτισης και εξ αποστάσεως πιστοποίησης δεξιοτήτων στις ΜΜΕ (Μέτρο 3.1) • Καινοτομικές τεχνικές δια βίου μάθησης – Το μοντέλο της κυκλικής εργασίας (Μέτρο 3.1) • Ανάπτυξη ανοιχτού συστήματος απόκτησης και πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων στον κλάδο της προστασίας του περιβάλλοντος (Μέτρο 3.1) • Νέα οικονομία – Βιομηχανική επεξεργασία κτηνοτροφικών προϊόντων (Μέτρο 3.1) • E-Quality. Υποστήριξη της προσαρμοστικότητας ΜΜΕ και εργαζομένων στη Βορειοανατολική Ελλάδα (Μέτρο 3.2) • Νεώριον II – Προώθηση της ανταγωνιστικότητας και διασφάλιση της απασχόλησης στη ναυπηγική βιομηχανία (Μέτρο 3.2) • Νέες δυνατότητες απασχόλησης με υψηλότερη ποιότητα εργασιακής ζωής (Μέτρο 3.2) • I.F.Q.M. (Innovative Food Quality Management) – Μηχανισμός για την υποστήριξη της προσαρμογής των εργαζομένων και των επιχειρήσεων του κλάδου τροφίμων στις διαρθρωτικές αλλαγές που επιβάλλονται από τις νέες τεχνολογίες και την καινοτομία (Μέτρο 3.2)
<i>Κάτοικοι απομακρυσμένων (ορεινών, νησιωτικών) μειονεκτικών περιοχών</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Νέα επιχειρηματικότητα για το Βόρειο Αιγαίο – Προοπτική ζωής (Μέτρο 2.1) • Νησιώτικη συμπολιτεία – Ισότιμη πρόσβαση (Μέτρο 2.1)

ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΡΓΑ EQUAL
	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας ειδικών κοινωνικών ομάδων Περιφέρειας Ηπείρου (Μέτρο 2.1) • ΠΕΙΡΑΝ – Πρόγραμμα εφαρμογής κοινωνικής δικαιοχρησίας (franchising) για άνεργους νέους (Μέτρο 2.2)
<p>Μετανάστες, Παλινοστούντες, Πρόσφυγες, Ρομά</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Forum για την κοινωνική συνοχή (Μέτρο 1.2) • DREAM – Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας στα ΜΜΕ (Μέτρο 1.2) • Κέντρο Μεταπληροφόρησης και ανάδειξης τεχνικών δεξιοτήτων για μετανάστες, παλινοστούντες, πρόσφυγες (Μέτρο 1.2)
<p>Γυναίκες</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Γυναίκες, απασχόληση και τοπική οικονομία στο Αιγαίο (Μέτρο 4.2) • Ίσες δυνατότητες – Ίσες ευκαιρίες (Μέτρο 4.2) • Δράσεις για την καταπολέμηση του διαχωρισμού στο χώρο εργασίας (Μέτρο 4.2) • Άρση εμποδίων και διακρίσεων στην αγορά εργασίας για τις γυναίκες τεχνικούς (Μέτρο 4.2) • Κοινωνία της πληροφορίας και προσαρμοστικότητα των μικρομεσαίων γυναικείων γεωργοσυνεταιριστικών επιχειρήσεων (Μέτρο 3.2) • Γυναικεία επιχειρηματικότητα και διαπεριφερειακό σύστημα υποστήριξης στην κοινωνική οικονομία (Μέτρο 2.2) • Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας ειδικών κοινωνικών ομάδων Περιφέρειας Ηπείρου (Μέτρο 2.1) • Νέα επιχειρηματικότητα για το Βόρειο Αιγαίο – Προοπτική ζωής (Μέτρο 2.1) • Ολοκληρωμένο σχέδιο – Ανοιχτοί δρόμοι για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας (Μέτρο 2.2) • Κοινωνική επιχειρηματικότητα για την καταπολέμηση του αποκλεισμού (Μέτρο 2.2)
<p>Ψυχικά ασθενείς</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Δραστηριότητες κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την υποστήριξη ψυχικά πασχόντων ατόμων (Μέτρο 2.2)

ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΡΓΑ EQUAL
Νέοι	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας ειδικών κοινωνικών ομάδων Περιφέρειας Ηπείρου (Μέτρο 2.1) • Νέα επιχειρηματικότητα για το Βόρειο Αιγαίο – Προοπτική ζωής (Μέτρο 2.1)
Φυλακισμένοι, αποφυλακισμένοι	<ul style="list-style-type: none"> • Κοινωνία εντάσσουσα (Μέτρο 1.1)